SYNONYMORVM SYLVA, OLIM A SIMONE PELEGROMO collecta, & Alphabeto Flandrico ab eodem Authore illustrata: nunc autem è Belgarum sermone in Anglicanum transfusa, & in Alphabeticum ordinem redacta, per *H. F.* & ab

eodem dennò multis locis emendata, & aucta.

Richard Chorley

Accesserunt huic editioni Synonyma quædam *poëtica, in poësi versantibus perquàm necessaria.*

Dum spiro spero / Dum spiro spero

In deo spes mea est

LONDINI
Apud IOHANNEM BILLIVM,
1627.

CLARISSIMO

VIRO DOMINO FRANCISCO WALSINGHAMO, Equiti aurato *Et Serenissimæ Regiæ Magistati à Consilijs.* *H. F.* felicitatem precatur perpetuam.

Voties in animo meo complector (Honoratissime WALSIMGHAME*) funestas & horrendas illas Christianorũ strages ante aliquot annos Parisijs editas, ex quibus ego inter cæteros, cum summo vitæ periculo & discrimine elapsus sum: toties soleo de singulari Dei erga me bonitate, & apud me præclarè sentire, & apud alios magnificè prædicare: quòd me scilicet incolumem & saluum ex immanissimis illis Galliarum procellis, in pacatissimum istud Angliæ regnum, tanquam in tutissimum portum & asylum deduxerit. Cæterum vt hoc diuino munere & beneficio, factum esse libenter agnosco: sic etiam & eo nomine me multo fœliciorem esse semper existimaui, quod ex illo vsque tempore, te patronum mihi*

indulgentissimum sortitus sim, cuius ego insignem beneficentiam toties sum expertus, vt infinitis officijs me tibi obstrictum esse libere profitear. Hinc ego tanquam oraculi cuiusdam authoritate permotus, sæpissimè antehac (clarissime Patrone) de referenda gratia deliberaui: verum nihil hactenus occurrit, præter exiguum istud munus literatum, quo me tot tantorumq́; tuorum beneficiorum memorem esse declarassem. Quapropter vt extaret aliquod obseruantiæ meæ testimonium, in gratiam vestrorum hominum, ista Pelegromij cuiusdam Synonyma è populari & vernaculo Belgarum sermone in Anglicam linguam transferenda esse censui. Quæ quamuis eiusmodi fortasse non sint, vt delicatulis & curiosioribus quibusdam hominibus possint satisfacere: si tamen illa tibi grata esse non censuero, abundè magnum laboris mei fructum videbor reportasse. Summis igitur à te precibus contendo, vt libellum istum eo animo quo à me profectus est, accipias; & eundem in patrocinium & tutelam tuam recipere digneris: illud enim planè persuasum habeo, eum vel propterea alijs gratiorem esse futurum, quòd splendidissimo tuo nomine, quasi eximia quadam gemma insignitus sit. Deus Opt. Max. Dominationem tuam, & ad Ecclesiæ suæ propagationem, & ad perfectam reip. confirmationem quàm diutissimè seruet incolumem. Londini 10. Octob.

Tuæ dignitatis studiosissimus,

H. F.

IO. SERRANVS DE SYNONYMIS AD LECTOREM.

T Studiosus delectum quendam Synonymorum habere possit, ac modum variandæ orationis per Synonymiam; nos ex paucis veluti per transennam indicabimus: Nam plenam ac perfectam doctrinam ea de re tradere, iam non est nostri instituti, nec illa breuibus vel paucis absolui posset. Quare exactam & accuratam methodum alijs relinquimus, ac permittimus, quibus vel tantum ocij superest, vel quos id studiorum genus delectat. Nobis satis erit, si vel viam vtcunq; monstrauerimus: Ea autem Synonymorum, siue per Synonymiam variandi ratio, primum ac omnium maximè ex Dialectica traditione desumi poterit. Nam Dialectica maximè omnium, & ante omnia id agit, vt doceat nos de rebus propriè, certò, apposite, verè ac infallibiliter loqui. Ac ideo præscribit nobis, quomodo omnium rerum essentiam, siue existentiam, aut subsistentiam, genus, species, proprietates, conditiones, accidentia, quantitates, qualitates, relationes, actiones, passiones, tempora, locos, situs, habitus, dispositiones, formas & figuras, cognata, affinia, partes, similitudines, contrarietates, causas, officia, & effectus, sicut Dialectici Doctores præcipiunt, collocare possimus. Ex eiusmodi con-

ditionum,

ditionum, proprietatum, accidentium & causarum multiplicitate, nascitur rerum appellendarum & describendarum multitudo ac varietas. Primum enim à genere, sicut à patre auo, &c. liberis imponuntur nomina ut Agamemnon dicitur à patre Atrides, Hector Priamides, Achilles. Æacides, &c. Et Romani dicuntur Dardani à Dardano, Æneadæ ab Ænea, Romani à Romulo. Deinde à specie oritur generalis appellatio, vt cùm hominem aliquoties animal vocamus, aut iustitiam, virtutem dicimus, & pium dicimus, qui omni virtute ac Christiana fide est prædicus. Secundò & à differentia sumuntur appellationes, sicut animus dicitur anima, eò quòd vegetat, Spiritus, quod contemplatur. Sensus quòd sentit, Animus quòd sapit, Mens quòd intelligit, Ratio Quòd discernit, Memoria quòd recordatur, Voluntas quòd vult. Sunt enim quoad substantiam, eadem. Differunt autem eiusmodi qualitatum conditionibus. Sic etiam flendi varia est differentia: Flere enim est lachrymas plangere, & est hominum tantùm Lachrymare, siue lachrymari, est lacrymas effundere, & fit interdum sine sono, & transferetur etiam ad vices. Lugere est valdè flere, & est in luctu ac lugubri habitu esse ex obitu charæ necessariæque personæ. Gemere est cùm præ angustia ex pectore sonus erumpit. Plangere, est percussione ac verberatione pectoris, capitis, vultus aliorumue membrorum se dolore afficere. Plorare est voce flebili & effusa dolorem suum operire. Atque hinc proueniunt species, vt Animæ species sunt: Anima, Spiritus, Sensus, Animus, Mens, Ratio, Memoria, Voluntas. Fletus, species sunt: Lachrymæ, luctus, gemitus, planctus, ploratus. Odores boni

boni species sunt: Sapor, acor, nidor. Mali vero: Fœtor, pædor, putor, rancor, squalor, sordes, situs. Ac aliquoties eiusmodi specierum vocabulis promiscuè vtimur.

Tum etiam à proprietatibus rerum fit denominatio, vt hominem à loquendi proprietate sæpe loquacem, etiam locutuleium, item etiam dicacem, aliàs blateronem, blateratorem, aut etiam nugonem, nugatorem. Et ab edendo: Edacem, edonem. A bibendo: Bibacem: bibulum, bibonem, bibosum, bibaculum. Simili modo & ab Officijs sortiuntur sæpe varia ac multiplicia nomina, vt cùm Ioannes dicitur Baptista, Lucas, Euangelista, atque etiam medicus. Paulus, Apostolus, Et Iulius dictus fuit Tribunus: Quæstor, Ædilis, Pontifex, Max. Prætor, Consul, Cæsar & Imperator, scilicet ab officijs, quæ subinde gesserat. Nam ita potestatum & officiorum, innumera fere extant nomina. Ad eundem modum artifices sua accipiunt nomina: vt, agricola, siue Agricolator ab agris colendis; Rusticus siue Ruricula à rure colendo; Colonus à terra colenda. Hinc sunt denominationes Fabrorum lignariorum, ferrariorum, serariorum, aurariorum, argentariorum. Eiusmodi denominationes fiunt aliquando etiam à reliquis accidentibus, velut ab actione & passione. Nam Deus dicitur Factor & Creator cœli & terræ. Et quæ facta sunt dicuntur facturæ & creaturæ, item opus manuum eius. A tempore, sicut habitacula quædam nominantur æstiua, aut hybernalia, vernalia, brumalia siue hyemalia: Item homo ab ætate infans, puer, adolescens iuuenis, vir, senex, decrepitus. Sic adolescens dicitur. Ephebus, & puella nubilis, apta, matura viro. Et sæpe

res pro temporis varietate varia sortiuntur nomina, vt Hierusalem dicebatur primùm Iebus, deinde Hierusalem, & post deuastationem, Ælia.

A loco, vt qui apud Græcos dicebantur Philosophi, apud Persas Magi, apud Gallos Druydæ, apud Indos Gymnosophistæ, apud Ægyptios Sacerdotes, apud Hebræos Prophetæ, apud Latinos sapientes, & apud Assyrios Chaldæi nominabantur.

A situ, vt Hierusalem, à monte Zion, etiam Zion appellabatur.

Ab habitu, vt Philosophus, Orator, Poeta, Musicus, Theologus, Iurista, Medicus.

A forma & pulchritudine, vt cùm aliquem nominamus, Venerem, Helenam: aut etiam deformitate, vt cum dicimus aliquem esse Thersitem Æsopum, Corytheum.

A figura, vt quando mensarios orbiculos à rotunditate orbes, siue à quadrata figura quadratas dicimus. Sic mensæ etiam Tripodes dicuntur.

A cognatis, vt ab Æmylio cognominatur familia Æmylianorum, siue Æmiliani, ab Israeli Israelitæ, ab Ismaeli Ismaelitæ, à Iuda Iudæi, &c.

A similitudine, vt vbi hortos appellamus Paradisos, puellas Veneres.

A contrarietate, vt cum bellandi exercitum bellum dicimus, quasi minimè bellum, hoc est bonum. Aut quando per Ironiam aliquem vocamus Poetam, Musicum, oratorem. Aut vt est in prouerbio, Tertius Cato, Octauus sapientum, Alter Hercules. Sic & à causis variæ & diuersæ sumuntur appellationes: vt à causa efficiente, Occisor, Necator, Interfector, Trucidator, Homicida, Patricida, Matricida,

Fra-

Fratricida, Adulteri, Mœchus, Mœchator, Pater, Genitor, Author sobolis, Parens, Mater, Genetrix.

A Materia, vt à terra dicuntur homines terreni, terrestres, terrei, humei, quasi ex terra humoque facti, Ianua ferrea: à literis literatus, literarum peritus, sciens, expers. Sic librum siue volumen vocamus codicem à materia, eo quod ex corticibus olim compingebantur libri.

A causa formali, sicut liber dicitur volumen à voluendo. Item fur dicitur Manticularius siue Manticulator, marsupicida, saccularius, peculator, suppilator, eo quod furando eiusmodi formis & modis vti solet: Manticulas enim attractat, vt furetur, ac inserens se confertæ multitudini, marsupia aut secat, aut artificioso dolo aperit, euacuat & pecunias aufert. Tum à marsupijs secandis, siue abscindendis marsupicida dicitur: vocatur & saccularius à sacculis sub veste latentibus, in quos furtiuam rem reponit. Et peculator, quod aliorum bona furtiuè sibi peculiaria & propria, ac ad se pertinere faciat. Et suppilator ab eo quod clanculariè rapit. Sic negotiandi forma est, inire commercia, exercere commercia, siue mercaturam, mercare & contrahere commercia Negociator enim à negotiando hisce formis vtitur. Primum enim init commercia, hoc est, aggreditur mercandi negotium. Deinde inter negotiandum exercet commercia siue mercaturam. Tum qui vult mercaturam exercere, opus est vt mercetur, id est, Emat ac vendat merces. Postremo necesse erit, vt emptas merces in vnum contrahat atque comportet. Et causa efficiens, appellatur negociator,

ciator, exercens commercia siue mercaturam, mercator. Sic etiam vxoris ducendæ forma est: Contrahere, inire matrimonium, iungi fœdere matrimonij, copulari, sortiri coniugium, vinculis iugalibus sese innectere, ducere vxorem: Nam matrimonij copulatio est quodammodo contractus. In istiusmodi verò contractu, duo iunguntur ac copulantur fœdere matrimonij, atque ita demum sortitur, id est, sorte siue fato quodam acquirit coniugium, atque sese ita annectit vinculis iugalibus, ac postremùm ducit vxorem secum domum.

Pœnitentia siue pœnitendi forma est, duci pœnitentia, subire pœnitentiam, Agnoscere peccatum, errorem & culpam, Dolore, tristari, angi, cruciari propter peccatum, errorem & culpam. Timere formidare, horrere iram, minas ac iudicium Dei, pœnas cruciatus, ignes infernales, ac mortem æternam. Nam qui pœnitet, ducitur quodammodo à vita impœnitente, ad vitam pœnitentem; ab errore, ad veritatem: à peccato, ad iustitiam. Et qui patitur ita seduci, is quodammodo subit iugum pœnitentiæ. Et id fit dum tandem incipimus recte sapere, ac intellimus agnoscimusque hactenus nos errasse ac peccasse, nos incidisse in iram ac iudicium Dei, ac meruisse æternum supplicium: Huc vbi ventum fuerit, tunc incipimus dolere, tristari, mœrere, angi, cruciari, ac omnibus modis affligi, tunc cor incipit timere, pauere, formidare, ac horrere iram, Minas ac iudicium Dei.

A causa finali: Nam vbi tres causæ anteriores recto & iusto ordine præcesserunt, tunc sequitur finis rectus ac bonus. Sin minus; sequitur finis prauus, vt

vbi

vbi appellamus aliquem doctum, literatum, eruditum, gnarum, peritum, scientem, expertumque. Nam is solet esse finis bonæ institutionis. Eodem modo quoties appellamus aliquem Poetam, Oratorem, Musicum, &c. contra qui nihil discet, neque à quo quam institutus est, cum vocare solemus, idiotam, indoctum, inertem, inexpertum, illiteratum, rudem, &c. Nam is finis comitatur eos, qui disciplinam aspernantur, ac negligunt. Ita candide lector, vides vnde fiat, & quibus ex fontibus proueniat, quod sæpe vni rei plures appellationes ascribantur, & quod de vna eademque re plurifariam ac diuersis modis loqui solemus, ita tamen, vt semper eandem & nullam aliam rem intelligamus, nempe si Dialecticos locos (quibus vnamquamque rem describere ac definire solet) probè consideraueris, in iustum ordinem tibi præscripseris, memoriæque mandaueris, tum sæpe vel ex singulis aut plerisque ex locis vnamquampiam vel denominationem, definitionem, vel descriptionem desumere, atque orationem tuam variare poteris. Nam hoc ipsum & Grammaticus, & Dialecticus, Rhetor agunt. Grammaticus enim, vbi tibi describit vocum significationes, ac vult tibi earundem significationem, rationem & causam reddere tunc ducit suam rationem siue causam à quopiam istorum locorum & ait: Hæc res inde eiusmodi significationem habet, nempe à patre, à maioribus, ab eius auctore, ab officio, à loco, à situ, ab habitu, à tali forma, siue figura, à materia, propter hunc finem &c. Tum si inspicias, quos tradit Grammaticus varios loquendi modos, tum aduertes eiusmodi loquendi modos ex hisce promanare fontibus, vt cum

dicit

dicit. Dare negotium idem est quod mandare: Nam mandati causa finalis est negotium, ita vt qui mandatum velit exequi, negotiosus sit necesse est. Dare palmam, idem est quod victoriam concedere. Palma autem signum est victoriæ, qui ergo palmam alteri præbet, significat eum victorem. Dare effectum, significat expedire. Qui enim rem aliquam efficit, elaborauit, absoluit, iam offert, dat ac præbet ei, cui debet. Emungere pecuniam, id est, extorquere pecuniam, à similitudine. Facilius enim quispiam à quopiam è naso mucum emungeret, quàm è sene pecuniam adipisceretur. Obire munus, est acceptare officium. Qui enim officium acceptat, videtur obire ingens negotiorum munus. Ita vbilibet, si modò animum aduertas, experieris in omnibus loquendi modis aliquam subesse causam. Sicut D. Erasm. Roterodamus in suis Chiliadibus, nihil aliud agit, quam vt doceat, vnde, quibus ex causis prouerbiorum sententiæ ortæ sint. Deinde, & idem agit Dialecticus in suo dicendi genere. Nam postquam rerum conditiones ac proprietates per locos supra nominatos edocuit, tum inde porro reliquam suam tractationem prosequitur. Docet enim inde conficere definitiones, diuisiones, propositiones & argumentationes. Et daturus alicuius rei definitionem, sumet eam, aut ex rei essentia, aut à genere per species, aut per propria, aut ab accidentibus, aut à causis, aut officijs, aut membris, &c. Deinde ostendens definitionem, certitudinem veram, Synonymiæ rationem tradit. Docet enim definitiones ac propositiones conuertendas, atque ita experiri, an conuersa æquipolleant. Nam primum postquam rem aliquam docuit definire ex rei substantia,

ſtantia, tum definitionem docet conuertendam; hoc eſt, aut ſubiectum in locum prædicati, ac prædicatum in locum ſubiecti collocandum, aut ſignis aliquibus abiectis aliquo modo commutandum: vt, Potus eſt liquor ad bibendum aptus. Hac definitione data, iubet eandem definitionem tranſpoſitis vocabulis conuertere, ac ſic indagare, an definitio ſit vera ac certa, nempe ita: Liquor ad bibendum aptus, eſt potus. Ecce iam habes Synonymiam, nam vtro modo efferas, idem ſonat: Sic auaritia, eſt omnium rerum cupiditas, omnium rerum cupiditas, eſt auaritia. Et ſic agit Dialecticus in omnis generis definitionibus.

Poſtremò etiam Rhetor, etiamſi omnia ornatè, eleganter, amplificè ac ſplendidè dicere ſtudeat: & omnem ſuam dicendi rationem, ad applauſum, vel audientium, vel legentium inſtituat, tamen hiſce ſupra nominatis dialecticis locis, ceu fundamento nititur. Nam vtcunque rem amplificent, tamen cuncta argumenta ad huiuſmodi locos referri poſſunt, ſicuti illorum libri nobis multis & pleniſſimè tradunt. Huc facit etiam, quod Rhetores plurima de Schematibus, tropis ac figuris dictionum, locutionis ac ſententiarum præcipiunt. Huiuſmodi enim præceptionibus, nihil aliud agunt, quam vt nos erudire conentur, quam varijs modis ac figuris eandem rem nominare, vel eandem ſententiam efferre valeamus. Quare qui Synonymiæ ac orationis variandæ rationem perdiſcere deſideret, is dicendi artes, hoc eſt, Grammaticam, Dialecticam, & Rhetoricam quam diligentiſſimè ediſcat, præcipuè verò Dialecticam, & maximè ea parte, vbi locos proponit, quibus rerum con-

conditiones, proprietates, accidentia & causas explicat, quos quisque sibi quàm familiarissimè efficiat, ac ita perdiscat, memoriæque commendet, vt eos ad vnguem calleat. Sic enim & Grammaticorum & Rhetorum præceptiones quàm dexterrimè intelliget, & ad dicendi facultatem commodissimam viam sibi parabit. Tum etiam plurimum faciet ad Synonymiæ rationem, qua discet de vna re plurifariam loqui, quos deinde loquendi modos sibi quisque ad suum vsum reseruabit, quos postea ad quamuis causam pro rerum ratione ac circumstantia accommodare potuit. Nam Synonymia & ratio variandæ orationis etiam eò valet, vt inde etiam vocum & orationis proprietas perdiscatur. Vbi enim didiceris de vna re variè multisq; modis loqui, tunc iudicium est adhibendum, qua in causa, quo loco, quo tempore, apud quos, quiuis loquendi modus adhibendus sit. Id quod quisque vsu & exercitatione perdiscet. Ad hæc non parum ad rem faciet, si studiosus puer diligenter & assiduè versetur in legendis bonis authoribus, ac in eis attendat & notet, quibus quisque loquendi modis vti soleat, quo eorum imitatione etiam sibi elegantem dicendi facultatem parare possit. Quamobrem, studiose lector, aliquot tibi in hoc libello ex bonis authoribus exempla proposita sunt, quibus & vti possis, & ad horum imitationem similia & plura, effingere valeas. Vale.

CAR-

CARMEN DOMINICI SYLuij medici Busciducensis.

SI studiose puer verborum diuite vena
Scribere, cum magna carmina laude, paras;
Si scribenda tibi sit epistola docta, Latini
Sermonis larga fertilitate scatens;
Hunc eme, quem varijs Pelgromius dotibus ingens,
Auctum, dat mira dexteritate, librum.
Quin, ne quid desit, tibi Græca vocabula passim
Addidit, assuescas scribere vt Argolice.

IOHANNIS NEMII HEXAsticon constans Hexametro & Iambico Trimetro.

VT Philomuse puer Romanum pangere carmen
Queas, habeto hanc verbulorum copiam.
Ut quoque epistolium scite conscribere possis,
Discenda adest vocabulorum copia.
Ut valeas etiam coniungere Græca Latinis,
Smaragdinam hanc Pelegromij syluam pete.

IONICI GEORGII Macropedij.

SI Heliconis puer optas iuga adire,
Neque opacas, neque olentes aliorum,
Sed amœnam Pelegromi pete syluam.
Iter hâc est ad amicas tibi Musas,
(Modo credas) Latias atque Pelasgas.

HIERONYMI VERLNSI Gymnasiarchæ Busciducensis Hendecasyllabum.

SI quæris Latiæ puer loquelæ
Voces, diuite personare lingua,
Huc gressus agedùm citos moueto.
Hîc vocum tibi cultior supellex,
Hîc oratio mundior paratur.
Vnus tanta dabit libellus, hunc tu
Vero nomine nuncupare si vis,
Cornu dicere copiæ licebit.

CORNELLII DIESTEMII hexastichon in Syluam Synonymorum Simonis Pelegromij.

SYlua refrondescens folijs purgata caducis,
Vernas, cum magno fœnore, fundit opes.
Huc age, flecte pedes, nemoris spaciare sub umbra,
Passim cum Latijs, Attica poma leges.
Huc insiste via, quoquo dare vela peroptas,
Ad metam, certo tramite, peruenies.

A

An Abbat, vide Bishop.
to Abash, to fray, to feare.

Conturbare metu
Terorem, metum, vel pauorem alicui afferre, iniicere, incutere, & inferre, terrefacere, stupefacere, obstupefacere, obstupere, obstupescere, stupescere, stupere,
Terrere, & faciunt geminos ensis & vnda metus
Concussa pectora, animi turbati
Dum stupet, obtutuque hæret defixus in vno,
Obstupuit, steteruntque comæ & vox faucibus hæsit
Attonitus visu ac voce deorum,
Attonitis inhiare animis
Animo exterritus
Obstupuere animi, vide to feare.

Abashed, vide Astonied.
to Abate in a Reckoning.

Decidere partem, quód vulgo dicimus defalcare, detrahere, subtrahere, decurtare, Cic. Tuam partem dimidiam, quemadmodum vis, decide
Deducere partem, apud Afraneum, pro demere de summa
Deducere de rationibus

to Abate in courage, vide a Base minde, and dispaire.

to Abhorre a thing, vide to Loath.

To Abide, to suffer great griefes or paines.

Sustinere, pati, ferre dolorem immodicum, grauem, acerbum, incredibilem, qui vix ferri possit
Acutissimum capio, suscipio, haurio, traho dolorem
Cruciatibus anguor, conficior, excrucior, torqueor, vexor, perturbor, frangor, discrutior, diuellor, dirumpor, perimor, interimor, exanimor, opprimor, perdor
Omnes mentis meæ partes dolor exagitat, diuexat, perturbat, afficit, grauat
Concidit, cecidit animus ictu doloris, vi curarum, concursu molestiarum labefactatus, convulsus, percussus est.
Iaceo in mærore ac sordibus
Curis & ægritudine maceror
Contabesco acerba solicitudine, graui cura, angore, ac mœrore, vide to suffer.

to be Able, or May, or can.

Valere
Posse
Queo, Salust.
Potesse apud Comicos
Habere potestatem, facultatem.
Vires, vim habere
Potens esse
Viribus valere ad aliquid agendum.

Able, vide Apt.
not Able.
to Abolish, to vndoe, to disannull, to Repeale.

Irritare, Irritum facere
Cassare, Infirmare
Leges rescindere
Decreta scindere, Reuellere
Inualidum reddere

In nihilum redigere. Tollere
Retexere, Reuocare
Leges, tabulas reficere, frangere
Abrogare, Antiquare, Abolere
Annihilare, ἀκυρεῖν
Consuetudinem malam radicitus euellere 8. distinct.
Inducere decretum, Senatusconsultum, Sueton
Inducere locationem, pro irritum facere contractum, & abrogare, Cic. Hic ager omnis quoquo pacto coemptus erit, tamen ingenti pecunia vobis inducetur.
Rumpere rogationes
Edicta rumpere, apud Horat.
Errores crassos cacoethes, abusus, superstitiones in Ecclesia subnatas abrogare, tollere, expungere, corrigere.

Abolished, vide out of Use.
Absolute, perfect.

Perfectum, Absolutum
Completum, Plenum
Summum, Elaboratum
Expolitum, Perpolitum
Expletum omnibus suis partibus
Omnes numeros habens, vt Stoici dicunt
Dexterum, id est, perfectum, Virg.

to Abstaine from meat.

Cibo parcere, parcius vti
De cibo detrahere, temperare, abstinere, moderari, vel ei cibū minuere.

Abundance, Plenty, Store.

Abundantia, Exuberantia
Multitudo, Affluentia
Opulentia, Satietas, Plenitudo
Copia, Luxus, Vbertas
Prodiga rerum luxuries
Redundantia, quam vulgus superfluitatem vocat.

Abundant, Plentifull.

Affluens, Profusus
Abundans, περιουσιαζόμενος
Redundans, Superuacuum
Superfluum, Superuacaneum
Huber, Exuberans
Copiosum, Cumulatum
Diues, Locuples
Supra vota suppetens.

Abundantly, Plentifully, or Copiously.

Abundè, Abundanter
Vbertim, Profusè
Vberrimè, Dapsilè
Affluenter, Satis, superque
Copiosè, Affatim
Largiter, Largè
Locupletissimè, Cumulatim
Cumulatissimè, Plena manu
Pleno cornu, Ampliter
Opimè atque opiparè. Plaut. vide.

to Abound in great plenty, to haue great store.

Abundare. πλεθύειν, Redundare,
Scaturire, Superare
Superabundare, Exuberare
Superfluere, Profluere
Affluere tam bonis quàm malis
Copiam habere magnam & luculentam
Supra modum quippiam possidere
Circumfluere, Cic. ad At. 2.
Circumfluens gloria, Scatere.

Acceptable, vide Deare.
to Account or reckon.

Reddere, seu etiam facere rationem expensam
Referre rationem seu impensam
Impensam ad calculum reducere
Computare, ψηφίζειν
Calculum ponere seu rationem
Supputare
συναίρειν λόγον in Euange,

Ratiunculam reddere
Ratiunculam subducere
λόγον καὶ λόγους ἀποφέρειν,
Sumptuum rationem subducere
ἐκλογίζεσθαι
Calculare, Ratiocinari:
Ad Calculum reducere. Cicero
Facere calculum
Ducere rationem. λογίζεσθαι
Subducere ad nummum
Facere computationem, apud Asco
Dare calculum, rationem
Rationem inire
Ad circulos notare
¶ Rationem rectè, scite subducere,
Rectam rationem colligere, to cast a true accompt, constanti ratione.

My Accompts being cast vp, I shall know my Losse.

Putatis, Supputatis, Ductis, subductis rationib. rerum mearum faciam, colligam, percipiam, perstringam, conficiam, deprehendam, intelligam, sentiam rei familiaris iacturam, Damnum, Detrimentum.

an Accompt, or reckoning.

Ratiocinatio, λόγος
Supputatio, Subductio
Computus, & computatio vulgo dicitur, sed minus Latine
Expensarum ratio, apud Ciceronem est ratio sumptuaria,
Ratio dati & accepti, expensi & accepti: Calculus
Tabulæ accepti & expensi
Conficere tabulas, rationes in ordinem, quod vulgus dicit Registrum facere in quo scilicet accepti datique ratio notatur
Expensi, impensiq; rationem describere, to write a reckoning
Codex, liber rationarius, registrum vulgo dicitur, a reckoning booke.

to ouersee or examine an Accompt.

Rationes dispungere, significat data & accepta conferre, excutere & examinare. Hinc dispunctio pro diligenti examinatione percunctationeque accipitur vt scribit Alciatus, quod veteres soliti fuerint rationes, quũ data & accepta constitissent, transuerso puncto confodere Rationes diu peractas absolutasque recognoscere.

of no Accompt.

Nullius pretij, Infimæ conditionis, obscuri loci, nullius ordinis
Despectus, abiectus, contemptus
Nulla maiorum laude commendatus, honestatus, nobilitatus.

a master or Auditor of Accompts.

A rationibus. A calculis.
Ratiocinator, quem Cicero vocat calculatorem
¶ Magister rationum Curiæ, quem Contrarollarium vulgo vocant, controuller.

of one Accord, consent, heart or will.

Vnanimis, vel Vnanimus
Concors, Consentiens.

with one Accord and Consent.

Vnanimiter
Coniunctis sententijs
Concorditer
Vna mente, vno ore, Pari voto & vno consensu, vno animo atque vna voce, vide Consent.

to do a thing with one Accord or consent.

Composito rem gerere, agere, facere
Ex pacto ἐκ συνθήκης, composito rem gerere
Facere de compacto, apud Plaut.
Ex composito, ἐκ παρακλήσεως
Composito factum est. Terent.
Nihil non ex composito fecimus
Pactum seruauimus. Plinius.

to Accuse one, or to lay to his charge.

Arguere aliquem furti, pecuniæ interuersæ
Dicam scribere vel impingere
Crimen obiicere, pro quo inferre crimen Cicero dixit
Crimen intendere
Accusationem contra aliquem instituere
Contra venire. Cice.
Crimen impingere, quod Græci δίκην ἐπάγειν dicunt
Δεῖξιν δοῦναι κατά τινος
Reum agere, Accusare, poscere
Incusare, Culpare
Insimulare, Sugillare
Criminari, Deferre aliquem:
Aliquem in crimen vocare:
Furti aliquem alligare, agere:
Crimen conferre, conijcere in aliquem
Crimina congerere
Iudicare reum
Acquirere capite vel capitis, pro criminaliter, contra aliquem procedere
Similiter Accersere vel arcessere, aliquem in iudicium capitis, Cic. vnde capitis accersiri, **to accuse of a deadly offence or crime**, apud Plutarchum
Capitalibus criminationibus, mendacibus calumnijs capitis aliquem expetere.

Calumniari
Criminibus falsis insimulare
Falsum crimen intendere in aliquem **to accuse falsly.**

not Accustomed to labour.

Nondum es assuetus, assuefactus laboribus
Labores ferre, sustinere non consueuisti, sensisti, tulisti
In laboribus versatus, exercitatus rudis & insolens es
Nondum tibi labor familiaris est
Laboris impatiens, vide **wont.**

Acquaintance.

Notitia, Consuetudo, Conuersatio
Coniunctio, Familiaritas, Vsus.

to Atchieue, vide **End.**

to be Acquainted or familiar with one, to be conuersant or keepe companie with.

Agere consuetudinem, exercere
Familiariter vti, Victitare
Domesticam agere consuetudinem,
Versari, Conuersari.
In perditissima iuuenum collusione versari
Commercium habere seu rationem
Vnde, malorum commercio reddimur deteriores.

to enter an Action in the law against one, or to sue one in the law.

Citare in ius, Citare
Litem mouere, apud Ciceronem
Trahere ad iudicem, ad subsellia
Per fora trahere

Actionem intendere, instruere, to make his complaint
In ius ducere, trahere, vocare, rapere
ἐγκαλεῖν
Obtorto collo in ius trahere. Hiero.
Educere in ius. Litem intendere
δίκην λαγχάνειν
Conuenire aliquem in ius. Ad iudicem vocare. Vocare in crimen
In iudicium trahere, ducere
καταςῆσαι εἰς ἀγῶνα
Postulare aliquem iniuriarum
Dicam alicui scribere vel impingere
Molestissimis litibus aliquem inuoluere
Odiosis aliquem diuexare litibus
Diem dicere, vide to Sue.

---

an Act of Parliament, vide Commandement.

Added, or Put vnto.

Adscriptus, Annumeratus
Additus, Adscitus
Accersitus, Lectus
Receptus, relatus, positus, collocatus, recensitus, in studiosorum numerum, in amicorum album relatus.

---

to Adorne, vide to beautifie.
to Aduance, vide to promote.
to Aduance learning, vide learning.

to Aduenture vpon fortune, vide fortune and danger.
an Aduersarie, vide Foe.
Aduersitie, vide ill fortune.

to Aduertise secretly, vide to warne and to put in remembrance.
Aduised, vide Circumspect.
by your Aduice, vide by your counsell.
to commit Adultery.

Adulterare, & Adulterari
Mœchari μοιχεύειν
Mœchisare, apud Plautum
Adulterium committere, inserre
Sitientibus agris proprijs, alienos irrigare metaphoricos
Alienum arare fundum.
Ἀλλοτρίαν ἀρουραν ἀρουν
Cum aliena vxore rem habere
Capere vsuram corporis vxoris alterius, apud Plaut.
Alterius thorum maculare, polluere,
Vxores aliorum futuere, permolere.

---

an Adulterer or Cuckold-maker.

Mœchus, Adulter, Horat. Taurus dicitur.
Cuculus & Curruca, prouerbio dicitur apud Iuuenalem & Plaut.
¶ Mœcha, Adultera, Succuba.
Alieno marito se subijciens.

Adultery.

Adulterium, Mœchia, furta.
Furtiui complexus
Stuprum apud Quintilianum & Plautum pro eodem.

---

to Admonish, vide exhort.
an Aduocate, vide Atturney.
Affabilitie, vide Courtesie, Affection.

Affectus, Studium, Animus, Voluntas, Libido, vide Will.

Affectuously.

Intimè, Cupidè, Ambitiosè, Curiosè, Voluntariè, vel ò.

to Affirme, to Assure.

Adserere vel asserere
Astruere efficacibus argumentis
Certò dicere
Polliceri pro affirmare, apud Cic.
συμβεβαιόω Asseuerare
Affirmare, διαβεβαιοῦμαι
Instare factum, Terent.
Ille instat factum
Omni asseueratione confirmare
Asseuerantius dicere
Corroborare. Ratum habere
Pleno ore affirmare, vt aiūt, nam veri periculum non ad me recipio Soli.

Afterward, or After this.

Postea, Postquam
Posteaquam, Post, Vbi,
Post vbi, Simulac.

Againe, Eftsoones.

Rursus & Rursum
αὖθις πάλιν Iterum, De
Iterato in sacris literis, Secundo
ἐκδευτέρου De integro
A nouo vulgus dicit
¶ Vicissim, per vices, vice versa
ἀνάπαλιν Alternatim, ἀμοιβαδίως
Alternis, Alternè, παραλλάξ
Nunc vnum, nunc aliud.

Against or Contrary.

Contra, κατὰ cum gen.
Aduersus & aduersum præpositiones
Præter, Terent. Præter ciuium morem atque legem. In cum accusatiuo.
Ad pro contra quoque ponitur
Erga, sed sæpissime in bonam partem, quamuis etiam in malam reperiatur, apud Tacitum & Liuium.

to be Against, or contrary.

Aduersari, Obsistere, Obstare,
Oppugnare, Impugnare,
Resistere, Obluctari, Reluctari,
Obniti, Reniti, Repugnare,
Contra stare.

Age, Time, Euerlasting, Perpetuall.

Ætas, Sæculum, Aeuum
Perpetuus, a, um. Sempiternus, a, um
Sempiternitas
Aeternus, a, um
Perpetuitas, Perpetuò aduerb.
Æternitas, vide Old.

Aged or old, of 12. yeeres.

Annos duodecim natus est
Duodecimum ætatis annum agit
Ætas eius est duodecim annorum
Duodecimum ætatis annum non excessit, non egressus est.

the prime, the flower of Age or Time.

Flores ętatis, Integra, Firma, Valida es ætate
Ætate viges, Validus & Firmus es.

of one or like Age.

Coæuus ὁμῆλιξ, ὀιέτης
Coætaneus, Æquæuus
Eiusdem ætatis, Eadem ætate
Æqualis
Collactaneus, simul lacte nutritus
Ætate coniunctus
Par ætate & annis
Contemporaneus
Synchronius, σύγχρονος.

Aged, vide **Old**.
to Agree, vide **to consent**.
to Agree with the time, to be euen and iumpe with the World or Time.

Omnium horarum hominem agere
Comparere se ad omnia
Regionis moribus seruire, obsecundare
Se moribus quorumlibet attemperare, accommodare
Scire foro vti
Seruire scenæ occasioni
Polypi mentem habere
πολύποδος νοῦν ἔχειν
Rebus præsentibus, tempori, loco, sese accommodare
Insanire cum insanientibus
τοῖς μαινομένοις συμμαίνεσθαι
Vti foro. Tempori cedere
Tempori seruire, pro tempore agere
καιρῷ λατρεύειν, Phocili
Omnibus vel tempori se accommodare
διαπαιδαγωγεῖν τὸν καιρὸν
Opportunitatem expectare
καιρὸν φερόμενον
Necessitati parere
Tempus spectare aptum
Obseruare temporis occasionem
Amiculum pro venti aptare flatu

Agreement or concord.

Concordia, Mutua gratia, Vnio
Consensio, Pax publica, Tranquillitas, Voluntatum, Studiorum & Sententiarum summa consensio, Cic.
Consensus omnium rerum
Idem velle & idem nolle.
Eodem animo eadem & sentire & decernere.
Vnanimitas
Vnus omnium rationum consensus.
Consentiens voluntas
¶ Concordia paruas res videas crescere, discordia vero splendidas, maximasque opes dilabi ac deflorere
¶ Concordia, respub. omnis constat quantumuis parua, nec non opes conseruantur maximæ, & augentur exiguæ. Contra, factionibus & dissidijs opulentissimæ quæque & celeberrimæ ciuitates funditus excinduntur. Vide **Promises**.

an Agreement of peace, vide **League**.
to Ayde, vide **Helpe**.
the Ayer.

Aer, ἀήρ, Cœlum, Aether
Iupiter pro aere apud poëtas
Aequor pro aere, apud Virg.
Inane pro aere, apud Lucret.

a sweet Ayer, vide **faire Weather**.
an Ale-feast, vide **Banket**.
Aloft, vide **High**.
Although, Notwithstanding.

Etsi, Etiamsi, Tametsi, Cum
Vt pro quanquam, Licet, Aci
Quanquam, Quamuis, εἰ καὶ.

All or euery one.

Omnis, Totus, Cunctus
Vniuersus, Vnusquisque
Quisque, Singuli.

To Allure, to intice, or to Winne one by faire means.

Allicere, δελεάζειν
Allectare, ἕλκειν, cum gen.

Lactare, Allectare
Varijs allectare lenocinijs
Pellicare, Illicere
Inuitare, Lenocinari
Capere illecebris, blanditijs,
Attrahere, Excitare, Inducere
Lactare melita spe, delitijs
Premijs allectamento inuitare
Signo quasi dato inuitare
Omnibus modis allicere
Ducere quoque pro allicere, inescare ac dilectione quadam oblectamentisque demulcere ponitur
Delectare à delicere, sicut allectare ab illicere est attrahere
ἐφελκειν.
¶ Attrahere in nassam, Inescare
Innectere, Impedire
Inuiscare, Illecebris circumvenire
Illaqueare tricis. Irretire, *vide* flatter.

pleasant Allurements or inticements.

Alectamenta, incitamenta
Inuitamenta, quæ vulgus Irritamenta vocat
Illecebræ, blanditiæ
Illectamenta, ἀγωγίαι.
Blandimenta, Demulsimenta
Illecebra singul. Lenocinia
Illicia plurale ab illicium apud Ciceronem, Viscarium Ambio.

an Allurer, an Inticer, or Flatterer.

Illex, Illiciens, Illecebrosus
Alliciens, Allectivus, ἀγωγός.
vide flatterer.

an Almond.

Amygdala vel Amygdalum
ἀμυγδάλη.
Nux Thracia, Nux Græca.

Almost, well neere.

Pene, propè, ferè.
Propemodum, Ferme, Propediem,
μικροῦ ὀλίγου Quasi
Tantum non, apud Eras. Suet. Leui. Valde frequens
Parum abest, Minimo minus
Paulo minus, ante penultima acuta pro eodem frequens in sacra scriptura, & apud Sueto.
Admodum, pro fere apud Liuium
Iam mitigati admodum animi
Modo non, pro ferme apud Terent.
Plerumque aduerbium.

All ouer, *vide* Euery where.
Alteration of state, *vide* my state is altered.
to Alter or change, as old fashions, or Customes are changed.

Exolere, exolescere
Inueterascere, Mutari
Contabescere
Obsolere & absolescere.

an Altar.

Alare, Altarium
Ara βωμός.

Altogether, *vide* vtterly, Alwayes day and Night, continually without ceasing.

Die ac nocte, Nocte dieque
ἀπαυστὶ νύχθημερον:
Semper, omnes per annos
Diu, noctuque, Noctes & dies
Tempus in omne
νυχτῶς τε καὶ ἡμέρας
Continuè, Continenter
In æuum æternum
Assiduè, Indefessè, Continenter
Incessanter, Indesinenter
In perpetuum
ἀφειδῶς.

Nullo

Nullo puncto temporis intermisso
Ne punctum quidem temporis respirando. Sine interpellatione
Sine intermissione
Ne minimam quidem moram interponendo, Citra respirationem
Protinus apud Virgilium
Perpetuo, Iugiter
Nunquam non, Irrequieto labore
Noctibus continuere dies
Ne genu quidem flexo
ἐδὲ γόνυ κάμψας. Prouerb. pro sine omni intermissione, **without ceasing.**

Ambassadors, vide **Posts,**

Ambition, or a desire of glory.

Ambitio & ambitus media correpta Sitis famæ.
Sitis impotens honesti
Studium cupiditas honorum, imperiorum.
Gloriæ appetentia, apud Ambro.

Ambitious, or desirous of glory.

Appetens, auidus, cupidus, famelicus gloriæ, famæ
Sitibundus, Esurientissimus laudis
Immoderatè appetens honores
Ambitiosus φιλοτιμος
Honoris potentiæve cupiditate inflammatus.
Non alienus ab ambitione
Cuius iuuenilem obsedit animum gloriæ febris vel sitis
Sitientissimus laudis
Magnarum pomparum amantissimus
Laborans ambitione
Thraso, φιλοδόξος.

to be Ambitious, or to seeke after glory, or praise.

Captare laudem φιλοφρονεῖν
Affectare, venari gloriam
Gloriæ inhiare
Seruire gloriæ & propriæ laudi
Vacare populari auræ aut gloriæ
Honoris cupiditate titillari
Auram captare popularem, fauorem, gloriam mortalium inanem
Populares ambire honores
φιλοτιμεῖν ambire munia
Petere, prehensare honorem
Honorum, glorię cupiditate, siti famæ teneri, illici, capi, duci
Ferri ambitione
Expetere, aucupari famam
Ambitione auræ popularis teneri,
Conflare populares honores, est vulgi commẽdationes & fauorem vndecunque captare
Imperatorum hominum rumusculos aucupari, Cicero
Duci gloria, Cicero: si quis honore ac gloria ducitur
Ex laude pendere
Aucupari gloriam, gloriolam
Immodicis studijs ad honores contendere.
Laborare ambitione, cupiditate honoris, Honores petere
Inanes flare glorias
Gloriolæ afflatum captare
Gloriam appetere vel expetere, quærere, honorem affectare, apud Sa.
Honorem velificari apud Ciceronem contra Rul.
Pendere à multitudinis aura
Applausum captare humanum
In honorem quærendo totis viribus incumbere
Non ego ventosæ plebis suffragia venor. Horat.

to Amble.

Tollutim gressus glomerare
Alterno crurum explicatu glomerare egressus.
Alipedes, πτερόποδες

an Ambling horse.

Gra-

Gradarius, gradatim incedens, vestigia modicè ac volubiliter tollens, εὐδρομος.
Asturco, ab Asturca oppido Hispaniæ, Teldones apud Plin. Asturcones
Manus idem quod Gradarius, quasi ad manum mansuefactus, apud Horatium & Erasmum, alij aliter scribunt
Tollutarius à tollendis & glomerandis pedibus Latinis dicitur
Tollutaris à Seneca vocatur
Gygerius, equus pumelius, apud Strabonem
Mannulus, equus, pullus diminut.

to Amend, to correct.

Corrigere, Castigare
Emendare, elimare.

to Amend his life, or to turne to grace, and repentance.

Reddere bonam frugem
Ad bonam frugem sese recipere
Conuerti ad meliorem frugem
A corruptissima vita conuerti
Exuere vetus vitæ genus
Excusso vitiorum iugo ad emendatiorem resurgere vitam
Vitæ castigatioris propositum sumere
Recedere à vitio
Euadere ad bonam frugem
Viuere emendatius
Ad salubriora consilia animum appellere
Reparare
Expiare scelus
Redire ad meliorem vitæ frugem
Benefactis pensare delictum
Redimere culpam præteritam
Pro egregio facta compensare
Facere finem peccandi, vitiorum
A voluptuosa ad frugi vitam redire
Sordes humanæ fragilitatis gratia pœnitentiæ emaculare
Ex abysso emergere peccatorum.

to make Amends, vide to Recompence.

Amisse, vide Ill.

to doe Amisse, vide to offend and to sinne.

Amitie, vide Friendship.

Anger, Wrath, Fury.

Ira, Rancor, ὀργή
Iracundia, Stomachus
Bilis, Angor, χόλος
Indignatio, excandescentia
Animi efferuescentia
Animi pluraliter, Pone animos.

to make one Angry, or to prouoke one to wrath.

Mouere, habere stomachum
Bilem alicui mouere
Ad iracundiam prouocare
Ciere aliquem, Mouere simplex
Ad iram prouocare
Iras induere, colligere
Turbare alicuius animum
Lacessere quempiam amaricare
Exacerbare, Irritare
Asperare, Exasperare
Exagitare, Infestare
Iratum reddere, incendere
Exurere ira
Accendere cum accusatiuo
Bilem concitare, conciere, commouere alicui
Aggregare, Arrigere iras.
Inflammare aliquem verbis, excitare ad iram.
Acuere furorem
Offendere, Lædere
Animum accendere, incendere
Stomachum facere, apud Cice.
Exulcerare alicuius animum
Incensum dare, pro iratum facere, Terent.

Angry

Angry or displeased.

Iratus, Infensus, Iracundus
Ira commotus, affectus, agitatus, adductus, inductus, impulsus, incitatus, actus, accensus, inflammatus
Stomachabundus
Iracundior Adria, qui irritabili est ingenio, very Angry
¶ Iracundè, cum ira, inflammato ore, ardentibus oculis.

to be Angry, vide to chafe.
Angred, vide chafed.
to represse or stay his anger, or Fury.

Iram, iracundiam reprimere, temperare, mitigare, cohibere, refrænare, concoquere, ponere, mulcere.
Stomachum ob rei indignitatem efferuescentem ratione cohibere.
Stomachum tenere, Horat.
Comprimere æstus iracundiæ
Rationis moderamine reflectere iræ appetitum
Placare animos
Iracundiam pessundare. Plaut.
Iræ modum seu frænum ponere
Adhibere modum vel moderationem
Dare locum iræ, apud Paulum ad Rom.12.

to Animate, vide encourage.
Any.

Aliquis, Vllus, Quispiam,
Quisquam, Quiuis, Alius.

Anon, vide out of hand.
to Answer, or to make an Answer.

Respondere
Responsum dare, reddere, Iactare
ὑποκρίνειν
Verbum proloqui, Terent.
Dare orationem pro respondere, Plauto frequens
Subijcere, absolute
Labra resoluere, ora Renarrare
Subseruire orationi, apud Terent.
Reddere vocem, sonos, verba
Inferre, Tangere verba verbis
In verba prorumpere
Suscipere, apud Virgil. & in Euang.
Dicere cum ablatiuo & præpositione pro, vel cum accusatiuo mediantibus præpositionibus in, vel ad
¶ Ad rogata respondere aut spondere, simplex pro composito apud poetas
Excipere, Referre, verba, dicta
Ad rem congruenter, πρὸς ἔπος, id est, ad verbum respondere
¶ Respondere præter rem
Nihil ad rem, Non ad rem loqui
Responsum alienum à proposito dare; an answer, but not to the purpose
παραφθέγγεσθαι, ἀπαρᾴδοντα, παραφθέγγεσθαι, λέγειν.
De alijs loquenti, respondere de cæpis.
¶ Ferre, accipere responsum, to receiue answer.
Cice. Cum à me id responsum tulisset.

Apart, vide Priuily.
Apothecary, or Grocer.

Vnguentarius, Metropola
Odorarius, Aromatarius
Aromatopola, Pharmacopola
Medicamentarius, Herbarius
Pigmentarius, Myrobrecarius, apud Plaut.
Apothecarius, ἀποθηκάριος.

an Apothecaries or Grocers shop.

Aromataria taberna.

Pigmen-

Pigmentaria, vnguentaria officina μυρεψικον
Myropolion. Pharmacotheca
Apotheca vulgo dicitur, tametsi proprijs sit Apotheca repositorium, reconditorium granorum.

to Apparell, to cloath, to put on a garment.

Ornare, Vestire, Induere,
Amicire, Comere, Colere, vide to cloath.

Apparell.

Apparatus, Amictus, Amiculus,
Ornatus, Vestis, Vestitus,
Cultus, Vestimentum,
Indumentum, Induuiæ,
Exuuiæ, Spolia.
Pexa toga, a Frizeadow or Irish Gowne.
Vestis defluxit ad imos pedes
Arte laboratæ vestes, ostroque superbo
Vestis insignis auroque rigens
Picta croco, & fulgenti murice vestis
Illum vestis serica tegit
Vestimenta fluxa vel laxa, loose, large or wide apparell.

Appeased, vide Asswaged.
to Applie.

Applicare, Vacare, Incumbere
Insistere, Instare, Insudare
Inuigilare, Operam dare, nauare
Animam adiungere, applicare
Deditus, intentus, mancipatus esse.

to Appoint, vide determine.
to Appoint a day, vide Day.
to Approue, vide of one consent or opinion.
to Approue by reason, vide to declare or shew.

to Approach, to draw neere vnto.

Ingruere, Impendere
Imminere, Non longe abesse
Subesse, Hyems subest
Capiti impendere.
Instare, Adesse
Appetere, Venire, Cominus ire
Aduentare, Salustius
Comitiorum dies aduentabat
Obrepere, Appropinquare
Admouere se propius
In foribus esse vel in limine
Pulsare fores, Propinquare
In cardine versari
In propinquo esse ἐγγύζειν

an Apron.

Succinctorium
Semicinctium, apud D. Hieronymum
Supparus vel supparum
περιζώμιον.

Apt, Meet, Proper, Fit, Conuenient, Sufficient, Profitabile, Able.

Appositus, Commodus
Sufficiens, ἱκανὸς
Natus, aptusque. Cice.
Assentaneus, Aptus, Vtilis, Bonus, Idoneus
Habilis, Consentaneus
Conueniens, Congruens
Congruus, Accommodus
Accommodatus, Respondens
Non inconueniens
Fœlix, fœlix ad literas, Concors
Maturus pro idoneo, Quadratus
¶ Habilitas, Aptitudo. Fitnes, vide Fine or Fit.

to Array, vide to make foule.
an Arbitror or an Umpire.

Mediator

Mediator μεσότης
Sequestrator. Sequester
Pacificator, Pacator
Reconciliator, Interuentor
μεσέγγυος
Author concordiæ, Arbiter
Qui regit & dictis animos & pectora mulcet.

to take an Argument.

Argumentum elicere, colligere, Trahere, Capere, Venari
Capere institutum, Cice.
Sumere thema Ἐπιλαμβάνειν
Arise, vide Stand vp.

the Arme hole, the hole vnder the Arme.

Axilla, πτερύγιον
Ala. Asellæ, arum.

to Arme, to Harnesse, or take Weapons.

Armare, consurgere in Arma
Armis se Instruere, Circundare
Arma Capescere, Gerere
Disponere enses & scuta
Accingi armis, ad arma cogere
Arma Parare, exercere:
Furor Arma ministrat:
In armis esse.

to Arme, to lay downe armes, or Weapons.

Arma exuere, ponere, deponere
Prælia relinquere
Scuta & Arma demittere.

an Army or Host.

Exercitus. Cohors, Manus
Phalanx. Caterua, Turma
Agmen. Spira σπεῖρα
Coneus, Acies
Armatæ Phalanges
Copia, pro exercitus multitudine
Legio παράταξις

to Arriue, to come to the Hauen, Port or Land.

Apellere ripæ, Oris
Tangere, premere locum aliquem Venire in Portum
Tellure potiri, portum petere
Ad littora tendere
Carinæ littora tangunt
Rates armi inferre
Clauum ad littora torquere.

to Assemble, to gather or leuy an Army.

Contrahere copias, milites
Cogere militum manum
Conscribere exercitum, militem, cohortem, milites
Milites conquirere
αἰνδρολογεῖν ἀνδρολογίζειν
Cogere facere, parare manum
Facere gregem. Salust.
Facere agmen, Historica sunt
Cogere exercitum, copias, agmen, equitatum, milites, seu congregare
Scribere exercitum, milites copias
Comparere, conflare, contrahere, conficere exercitum. Virgilius contrahimusque viros
Ingentes Martis contrahere turmas
Facere exercitum. Cicero
Colligere copias, exercitum
συγκροτεῖν δύναμιν
Aciem struere
Cogere in prælio milites, æratas acies. Virgilius
Augere auxilia, est militarem gregem facere copiosiorem.

to Arrest one, to lay hands on one.

Capere αἱρεῖ Captiuare
Manus adferre inferre
Corripere, Cic. in Ver. Actum. 7. Hominem corripi ac suspendi iussit ex oleastro
Prehendere, comprehendere

Manus iniicere, manicam, catenas
ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας
Obtorto collo in vincula ducere
ἄγχειν κατασπάδην
Intendere vincula collo:
Collum obstringere: Soli.

Arrogancy, vide Pride.
Arrogant, vide Proud.

an Arrow, a Bolt or Dart.

Iaculum, βέλος
Spiculum, Telum, Polas
Missile, Sagitta, Hastile:
Catapultæ, Tragula:
Arundo & calamus, metaph:
Alcydes, apud Virgilium:
Coriscus apud Nonium:

the Arse.

Anus, ani. Podex κῶλος
Culus: πυγή
Sedes à Plinio frequenter ponitur, pro ani circulo & podice.

Arsuersie. Duerthwart.

Præposterus πρωθύστερος
Peruersus, διεστραμμένος
Inuersus, Prauus.

Artificer, a Crafts man, a man of occupation.

Artifex Mechanicus,
Manualis operarius. Opifex manuarius, δημιουργός
χειροτέχνης, μηχανικός
Operarius. Sedentarius:
Manibus sumptum exercens diurnum apud Ambro:
Ex manibus viuens
Manibus victum sibi quæritans, quem ventrimanum quidem vocant
Ex labore manuum opera viuens:
Artem mechanicam exercens.

Arts or Sciences lacke their due honor.

Artes merito honore carent, non vt deberent honoratæ sunt:
Non quanti deberent, æstimantur:
Non quo deberent, quo equum esset loco sunt
Non quem debent locum obtinent.
Non admodum in honore sunt, dignitatis, existimationis, honoris, loci non habent satis.
Exigui, parui pretij sunt, haud magni reputantur bonæ artes, bonis artibus honor non est, locus non est, honor non tribuitur
Bonæ artes honore vacant, dignitate carent, non coluntur, iacent, minime vigent

Artificially, vide Exactly.
Artillery, cannons, guns.

Bombardæ, aut (vt alij volunt)
Boardæ à sono grandes, & parua.
Tormenta ærea horrisona
Machinæ æreæ saxa rotantes, turrifragæ
Balistæ à nonnullis dicuntur tormenta muros concutientia
Quarum species sunt Falcones seu falcunæ quas Germani Cartunas vel Murifragas
Galli Canones duplices vocant, **double Cannons**
Serpentinæ seu serpentes violenti quas Cartunas simplices vocant,
Serpentinæ mediæ Falconetæ:
Porrò ampliores sed breuiores sunt quadratæ Bombardæ ignatos globos iaculantes, & Mortari qui globos vlnæ diametrum habentes emittunt, quibus tecta & domorum pauimenta perforant hostes, vrbis interiora impetentes
Ignium eiaculatrices
Sclopi quos pedites ferunt, Manuaria vel Martialia tormenta peditum scilicet.

As, vide That.

As I Thinke, vide Thinke.

As soone as.

Vt primum. Vbi primum
Cum primum. Quam primum
Statim Iam vt, Cito vt.

As though.

Perinde ac si, Haud secus ac si
Aeque ac si, Non minus ac si
Non aliter ac si.

As like, As, Euen as.

Velut, Veluti, Vt, Vti
Quasi, Tanquam, Ceu,
Perinde ac, Sicut, sicuti
Ita, Ac si, ὡς, ὥσπερ, Quemadmodum
Cum vel quam, temporis aduerbium
quando vbi.

As men say, vide Say.

to be Ashamed.

Erubere, erubescere
Verecundari, Confundi
Pudet, piget: vide **to blush.**

to Aske, demand, or enquire.

Rogare, Interrogare
Requirere ab aliquo
Quærere, Sciscitari,
Scrutari oracula Phœbi. Virg.
Referre rem ad Senatum, est Senatorum rogare interrogare sententiam.

to Assay, vide to Attempt.

to Assaile, to inuade, to set vpon the enemy.

Impetum vel insultum facere in hostem, in hostium equitatum
λελάτειν
Incursare, incurrere in hostem
Ruere in hostes
Incursionem facere
Omni conatu inuadere
Cominus cum hoste congredi
Clypeo impetum facere & hasta
συμρέειν σὺν ἀσπίδι δ' ἐγχεϊ μαρνᾶν
apud Homerum
In medium legionis cursu concito se proripere
In confertissimos hostes incurrere, Salustius
Medium penetrare agmen
In confertos hostes ruere
Inuolare, irruere in hostem
Irruptionem, impressionem facere
Infestare, inuadere
Aggredi, Adorire, ἐπιχειρεῖν
Impetere hostem. συμβάλλειν

an Assault.

Vis impetusque militum, irruptio
Insultus, Accessus, incursus violentior
Aciei ruentis impressio, quam vocat Cicero Appulium
Militum cuneatim incurrentium impetus. προσβολὴ
Ἀγὼν ἐκ προσβολῆς.

to giue an Assault, to Set vpon.

Impetere, ἐπιτρέχειν
Incursionem, insultum facere
Impetum extremarum facere virium
Impressionem, irruptionem facere
Violenta manu inuadere
Vrbem concitatius oppugnare
Admouere machinas omnes
προσβάλλειν, Oppugnare
Scalas muris adhibitas ascendere
Fossas congesta terra oppolere
Expugnare pro oppugnare in sacris literis ponitur
Impetum facere. πιφαύσκειν
Incursu, impetu, impulsu, accessu, violentiori
❡ Contra hostes defendere, **to repulse the enemy.**
Repellere, propulsare

Hostes defendebat à pinnis facillimè
Depellere insultum
Pellere, depellere, propellere, propulsare hostes mœnibus
Exercitum feruenti oleo reprimere
Sulphurium picatumque ignem eiaculari in ascendentes scalas.

an Asse head, vide Dulhead.
to Assemble things together, vide Gather.

to Assemble or gather all the power together.

Vires in vnam contrahere, conferre colligere.
Cogere ad arma viros
In arctum cogere, in angustum contrahere copias
Reliquias agminis colligere
Copias supplere
Congregare manum virorum
Instaurare belli reliquias, vires.
Redintegrare copias, vires, bellum, prælium
Certamen rursus experiri
Collectis copijs bellum instaurare
Iterare pugnam, Mauortis opus alacrius redintegrare.

an Assembly of people, or men, vide Congregation, and Multitude.
to Assiege, vide Besiege.
to Assist, vide Helpe.
to Aske.

Rogare, interrogare
Rogitare, Petere, poscere,
Postulare, Flagitare, Inquirere
Exquirere, percontari,
Astipulari, Sciscitari.

to Assure, vide to Affirme.

Assuredly, vide without Doubt.
to Asswage Thirst, vide Quench.
to Asswage, vide to lessen, and Pacifie.
to be Asswaged, Mitigated, or Appeased.

Vt tempestas, ventus, flatus, fluctus,
Sopiri, consopiri
Consilere, Consilescere
Considere, apud Horat. Concidunt venti, subsedere fluctus,
Placare, Temporare æquora
Residere, Remittit se ventus,
Mare quoque dicitur mitescere quādo cadunt ventorum procellæ, flatus aurarum quiescunt, motus procellosæ tempestatis subsidunt.

Astonied, or Abashed.

Stupidus, perplexus
Attonitus, Consternatus
Perculsus, Confusus animus tantæ cogitatione rei exanimatus.
Oestro percitus, prouerb. Incertus.
Οἴστρῳ παραπληγείς.
Stupefactus, ἐμβεβροντημένος
Animo attonitus, consternatus
Διαπορούμενος, perturbatus
Gelidus cui pectore manat Sudor, & è subito membra stupore pauent.
Frigidus horror membra quatit.

to be Astonied.

In extasim rapi,
Mente concidere, Cic.
A seipso digredi
Ad sensum communem obstupuisse dicitur, qui extra se positus est.
In extasi, extra se esse
Excidere sibi dicitur, quisquis à corporeis sensibus abripitur
¶ Non esse apud se,

Alibi

Alibi viuere animo, non in suo corpore, Peregrinari animo, vide to Swone.

At the last.

Tandem, Demum, Postremo.
Postremum, Denique, Nouissime.

to Attempt, to Assay, to proue, to trie, to goe about.

Experiri, Periclitari.
Periculum facere, Probare.
Experimentum sumere, facere.
Capere experimentum.
κίνδυνον ποιεῖσθαι. Iacere aleam
Magno pecuniæ sumptu tentare rem aliquam.
Nihil intentatum, inausum, inexpertum relinquere.
Fuluum spectatur in ignibus aurum.

Attendance, Seruice.

Opera, Obseruantia, Famulatus.
Obsequium, Ministerium.
Seruitus, Famulitium.

an Atturney, an Aduocate,

Aduocatus, συνήγορος.
Causidicus, Patronus causarum.
Syndicus.
Actor causarum fori litigiosi.
Rabula forensis seu fori iudiciarij.
Assiduam dans operam foro.
Fori vaframentum.
Litium prorelator.
Tritus in rebus forensibus.
Vafricias fori percallens.
περίτριμμα τῆς ἀγορᾶς.

to Attribute, vide to Impute.
Ancient, vide Old.
to be in Authoritie.

Authoritatem habere, obtinere, est potestatem habere.
ἐξουσίαν ἔχειν.
Tribuere alicui authoritatem magnam. Vide Esteeme.

to Augment, to increase, to multiplie.

Exaggerare, Augere, Adiungere.
Ampliare, Adijcere, Augescere.
Attexere, Apponere.
Adnectere, Addere.
Accrescere, Exaugere
Multiplicare, Amplificare.
ἐκτραγῳδίζειν.
Tragicè cum amplificatione narrare. Quiritari.
Augmentare, Coaugmentare.
Locupletare, Aggerare.
Rem paruam verbis facere magnam.
Adaugere, apud Cic. Hæc signa adaugent suspicionem.
Auctorem reddere, Cic.
Qui hæc ex minimis tanta fecerunt, amplificare.

an Augmentation, or increasing.

Amplificatio, Augmentatio.
Accretio, Auctarium.
ἐπίβλημα, Amplificatio.
Accessorium, Appendix.
Adiunctio, παρενθήκη.
Annexio, Adiectio.
Additio, Accessio, Cumulus.
τὸ πάρεργον, προσθήκη.
προσθήκη. Augmentum.
Additamentum, Corollarium.

an Augre, Wimble, a Piercer.

Terebrum, Terebellum, τέρετρον.
Terebra, τρύπανον.

to Auoide, vide Escape and Eschew.

Author of euill.

Auctor, Causa, Origo, Principium, Initium, fons malorum tu es
A te hæc mala, incommoda, calamitates, acerbitates, infortunia, damna, detrimenta, pernities, exitium, rerum euersio fluxerunt, manarunt.

to Awake, to raise from death to life.

Suscitari. ἀναζωπυρεῖν
Resuscitare, Viuificare
Vitæ restituere. Ad vitam reuocare
Recreare, Excitare
A mortuis excitare
Animas exire sepulchris. Virg.
Defunctis vitam reddere, restituere
Putre cadauer in vitæ nouitatem restituere. Dare viuis
Vitam vel vitæ reddere
Reddere aliquem viuis
Superas ad auras resuscitare
Astantium oculis exhibere rediuiuum
Reddere viuendi functionē pristinam
Mortuum suscitare
Vocare è sepulchro
Arentia deplorataque ossa vitali flatu animare, Eras.
Mortua corpora reuocare
Facere reducem ab orco in lucem, Terent. in Heauton
Ad lumina surgere
Excitare, renouare ab inferis
Vmbris infernis
Animam reuocare orco
A Styge vitales reuocare ad auras, apud Mantuanum
Recens demortuum vitæ denuò dare
Resuscitare corpus in vitam nouam.

to Awake one, vide to Waken.
Azure colour, vide Blew colour.

B.

a Babe, vide Child.
a Bable, a Trifle, a Thing of smal value.

Res parua, leuis, nihili, flocci, pili, nulliusque momenti, valoris, ponderis.

a Babler, a Pratler, a Chatterer, a Iangler.

Loquax. πολυλόγος
Immodicè loquax, Linguax
Impendiò loquax, Loquaculus
Dicax, Dicaculus
Bene linguax, Eras. Linguaculus
Garrulus, Rebula
Immodicus in verbis
ἀμετροεπὸς λάλος
Gerro, onis. Inani verborum sonitu aërem verberans
Lingua effræni, ἀθυρόγλωσσος
Vaga diffluens verbositate
Caute, littore, turture, Dodonæo ære loquacior
Longos logos faciens
In re non magni momenti verbosa vtens prælocutione
Sinistra garrulitate corrumpens
Quorsum hæc tam putida tendunt? apud Horat.
Homo bombylus, prouerb.
Architæ crepitaculum
Dodonæum æs, Batralogus
Multi sermonis strepitus
Locuruleius, Multiloquus
Verbosus, Futilis, Spermologus
Fusus, profusus in verbis
Blatero, Blaterator
Balatro, & vide Tell-tale
¶ Et id vitij, Garrulitas, Loquacitas, Inanis quædam profluentia loquēdi Babbling.

to Babble, vide to speake foolishly.

Babling

Babling is no eloquence.

Verbositas, prolixior, longior, vberior, oratio, non est eloquentia.
Qui diutius loquitur, longiorem habet sermonem, plura verba effundit, facit, is eloquentiam non possidet.

to Backbite, to Slander.

Mordere à tergo, traducere
Rem linguis veneno tinctis gerere
A tergo pinsere. Pers. Detrahere
Venenatis pungere aculeis
Genuinum frangere, derogare
Acerrimos inuidentiæ stimulos alicui excitare. linguis veneno tinctis confodere, lancinare
Obtrectare, κακῶς ἀγορεύειν
Inimicè lacerare, Morsibus prostituere, pellem caninam rodere
Procul allatrare, coram ne verbum quidem, Mordere Cynica petulantia. Linguæ vibrare spiculum.
Incessere, impetere lingua.
λόγῳ βάλλειν γλωσσῶσαι
Sugillare, vituperare, lædere, insectari, lacessere maledictis
Petulanter facundiam caninam exercere, obloqui, vide **to slander.**

a Backbiter, vide **Slanderer.**
Backbiting, vide **Slandering.**
Backward, vide **Behind.**
a Bagge, Pouch, or Purse.

Loculi, locelli, crumena
Loculus varios habens receptus
Bulga, apud Lucilium, & vulga, vtrumque legitur, quod nummos aliasque res inuoluas, interpretatur
Theca nummaria
Follis, apud Iuuenalem. Et tenso folle reuerti
Vidulus, apud Plautum
Marsypium, aut vt alij scribunt Marsupium, vtrunque bene
Pasceolus apud Plaut. & Var.
Vomica Metaphoricè si pecunijs suffarcinata sit, à tumore dicitur, βαλλάντιον
Fisci, Fiscinæ, & fiscellæ, **a great monie bagge.**
Pedianus (vt refert Politianus in Miscellaneis) nummum ait esse receptacula, portas, sportulas, sportellas, saccos, saceulos, saccellos, & crumenas, & velleas, & scorteas, & manticas, & marsypi
Pera, perula, πήρα
Ascopera, ἀσκοπήρα.

to Bake.

Pinsere, furnariam exercere, panem coquere, facere, μάττειν
Depsere, frangere munera Cereris
Mollire Cererem manu, **To knead dowe**
¶ Pistor dulciarius, **a Pie-baker**
Pistillareus, artocrearius.

a Barne, vide **Child.**
a Baker, or Baxter.

Coquens panes
Artocopus vel artocopeus
Pistor vel pinsor, ἀρτοποιός
Panifica, pistrix, furnaria & artopta apud Plaut. **a woman Baker.**

Bald, or bare, without haire or beard.

Glaber, glabrio, ψιλός
Caluus, depilis, myconius
φαλακρός, Raripilis, **thin-haired.**

Ballances, a paire of Ballãces.

Lanx, cis. Bilanx.
Statera, media producta, à stando
ζυγόν, σταθμός
Trutina, libra, libella
¶ Trutinare, appendere, **to Weigh.**

Bankers, or Exchangers.

Nummularij, trapezitæ
Mensarij & mensularij
Campseres vulgo, ἀργυραμοιβοὶ
Argentarij, Argentariam facientes
κολλυβιστὴς, ἀργυροκόποι
Argentariam facere.

to Banquet, or to make great feasts.

Celebrare conuiuia, dapes
Conuiuari, depo. Commessari
Conuiuium agere, agitare, exhibere, inire, facere
Instituere dapes vel epulas
Prandium exhibere aduentorium, id est, pro suo fœlici aduentu.
Venit ad dapes turba vocata.
Ore ferire dulcem escam.
Leuare famem.
Dapibus mensas ornare, & pocula ponere.
Capere ore pabula, alimenta.
Parant epulas, potandaque vina ministrant
Agitare conuiuium
Symposia agere. Cibo pasci suaui
Epulum exhibere, epulas dare
Compotare, epulari
Dapibus epulari opimis, epulis fungi.

Banquetting dishes

Bellaria, tragemata
Mensæ secundæ, ἐπιδόρπιαι τράπεζαι
Collibiæ, pandesia

a tipling Banquet, or an Ale-feast.

Cœna vel mensa adiicialis
Repotia apud Eras. in Moria, á repotando.
Adiiciale ac ganeatum conuiuium
Proscenium, commessatio post cœnam.

a sumptuous Banquet, a plenteous table.

Commessatio, epulum,
Compotatio, propinatio
Symposium, conuiuium
Visceratio, apud Cic.
Mensa lauta, opipara
Mensa Sybaritica
συβαριτικὴ τράπεζα
Syracusana mensa, magno videlicet apparatu ferculorum instructa, eximia, splendida.
Mensa cerealis, pontificia, dubia, sumptuosa.
Conuiuium opiparum, saliare
Apparatus magnificus, Persicus, regificus apud Claud. βουθυσία
Basilicus victus
Mensa magnifica, egregia, regia, generalis, Cœna recta
Mensa vel cœna pontificalis, popularis, epicurea, pellucibilis, adijcialis dapalis, adipalis
Alcinoi mensa, missuum scilicet luxu redundans, ferculorum varietate.
Dapes saliares
Conuiuium magnificè instructum
εἰλαπίνη.

to be a Banquerupt, to consume and waste his substance, that his Creditor can haue nothing.

Crediteribus cuncta relinquere
Propter debita fugere
Decoctare aliena, fugere, in Asylum se recipere
Solum vertere μετανάστευειν
Sedem, locum mutare
Ob decoctam pecuniam vrbe cedere
Cedere creditoribus, apud Auson.
Collectis vasis migrare
διασκευάζεσθαι, σκευαγωγεῖν καὶ μετοικίζεσθαι
Cedere foro, apud Iuuen.

In

In fraudem creditorũ bonis credere, ne æs alienum, suum persoluant, futurum est maximum
Æris alieni magnitudine vrbe fugere. Patria facescere
Domum suam bonaque omnia comedisse. Catonis loco dicebatur in quendam, cui nihil erat bonorum, quod comedisset, dilapidassetque omnia
Decedere de omnibus bonis, & suis cedere bonis
ἐκςῆναι τῶν ὄντων
Decoquere creditoribus
Negociationem abrumpere.

the Band of loue, vide Knot of loue.

to Banish.

Relegari, Profligare. ὀστρακίζειν
In exilium mittere, agere
Ablegare in exilium
Exulem facere
Exterminare, in sacra Scriptura frequens: Pellere. ἐκκηρύττειν
Terra & loco propellere, priuare, & exurere, Patria pellere. Proscribere
Eijcere, proijcere, pellere in exilium
Exilium pati.

Banished, Exiled.

Extorris. Relegatus. Proscriptus
Exactus. Ciuitate priuatus
Eiectus substantiue. Exul.
Eiectus extra patriam
Patria pulsus
Patria me abstulit error
Exterminatus sacer homo
In exilium missus, actus
Exilio mulctatus
Exturbatus substan. Pulsus, expulsus
Fugatus. Profugus
μετανάςης. Proscriptus.

to Banne, vide Curse.

to Baptise, or Christen.

Baptizare. βαπτίζειν
Regenerationis lauacro tingere
Per aquæ ablutionem à sordibus peccatorum mundare
Baptizmali gurgite ab originali peccato à primogenita noxa mũdare
Sacro Baptismate abluere
Vitali baptismi gurgite originalis noxæ sordes eluere, purgare
Sacri fontis lauacro tingere
Vnda, aspergine sacrata, tollere labem
Lauacro regenerationis vitali salutare aqua originale peccatum expiare.
Aqua tingere.

to be Baptized or Christened.

Renasci fonte Baptismatis, ablui, expiari, tingi
E fonte consecrato lympha aspergi
Chrismate vngi
Lauacri salutaris vnda dilui
Sacra purgari vnda
Per aquam sacri baptismi & renouationem spiritus sancti, ab originalibus vinculis expediri.

A Barbell, a fish so called.

Mulus, vnico l, siue per duplicem ll.
Mullus. Barbo. Barbellus. Trigla.

to Barke like a dog.

Latrare, ὑλακτεῖν
Baubare, apud Lucil. fictitium verbũ à voce canum βαΰζειν.

Bare, vide Bald.

a Barne.

Granarium à granis,
Horreum ab hordeo
Fœnile à fœno

Farreum, à farre, vt ſcribit Feſtus ἀποθήκη
Tritici promptuarium, recõditorium πυρȣ̃ ταμεῖον.

a Barren or unfruitfull ground.

Terra ſterilis, infrugifera, rupibus, aſpera, ſqualens, nuda humus, nec herbida. Macilenta
Infertilis, Infœta. Arenoſa. Iners
Macra terra, infructuoſa, ieiuna
Infœcunda, haud fertilis. ςύφος, dura, non fœlix, non ferax, inferax. Fœtura iugi exhauſta
Terra nil procreans, ferens, producens, fructum non edens
Arrida, ſicca, ſegnis humus.

a Barre, a Bolt, or a Locke.

Obex, vel obiex, vt alij ſcribunt
Obiectaculum, Repagulum
Peſſulus βλῆθρον. Repages
Vectis. Sera. Clauſura
Clauſtrum. ἔμβολον.

Baſe, vide Low. a Baſe mind or courage.

Animus abiectus, puſillus, infirmus, Imbecillus, demiſſus, humilis, exilis, Ieiunus, anguſtus
Animus iacens, parum roboris ac neruorum habet, ſine animo eſt, ab animo abeſt, facilè commouetur, concidit, languet
Ex puſillo animo glorię cupiditas nō emergit, exoritur, exiſtit, effluit
Anguſtos animos ampla & præclara cogitatio non ingreditur

a Baſket, a Pannier, a Maund.

Sporta. Sportula
Cartallium, apud Hier.
Cartalus, κάρταλλος
Calathus, Calathiſcus
Quaſillus velum. Cophinus
κόφινος. Caniſtrum
κανȣ̃ν. Caniſtellum
Fiſcella viminea, vel ex ſtipulis reflexis, Scirpea
Corbis, Corbula. γυργάθιον
¶ Coriciũ, a baſket to put bread in
Panarium. Statius. Bulgidium
Panariolum. Mart. Quallus pro eodem ponitur ab Apuleio.

a Baſon, vide a Brinke. a Baſtard, a baſe borne, or miſ-begotten.

Illegitimus, vnico & in antepenult. quam corr. λαθρογενὴς. Nothus. νόθος. Naturalis
Illegitimo coitu natus
Spurius, incerto patre, aut muliere non nota natus
Inceſtuoſo thalamo natus
Haud propria de coniuge natus
Manzar, deſcorto, vel ex inceſtu natus, vt exponitur Deuteronomij 23. & apud Iuriſconſultos
Qui ne patris quidem nomen dicere poſſet. Neptuni filius
Qui matris vt capta dicitur, id eſt, à matre denominatur, cui pater incertus
¶ Submiſſititius, aſſimulatus partus
Subpoſititius, Subdititius
ὑποβολιμαῖος. ὑπόβλητος
Inuentitius, Expoſititius. Idem
Exponere puerum
Subdere oua adulterina, puerum alterius loco ponere, partum ſupponere ὑποτίθεσθαι, ὑποβάλλεσθαι.

Bath or Bathes.

Balneæ. βαλανεῖα
Balnearia. Balnea
Balinea. Thermæ
Sudatoria, apud Senecam
¶ Nymphea, παλαῖστρα, lauacra apud Ioſephum

Iosephum & Plinium
Lautulæ, quod in eis lauemur & sordes corporis extergamus
¶ Porro hypocaustum. Æstuarium Laconicum, substant
Hybernaculum, & Vaprarium, quæ Germanis non tam eleganti quam vsitato vocabulo Stuffæ dicuntur, hybernis nos temporibus à frigore defendunt.

a Battleground, vide **Fruitfull.**

a Battaile.

Bellum. Prælium. Pugna anceps
Certamen. Duellum.

to ioyne Battaile, vide **to Fight.**

to Batter, vide **to Beat.**

a Baudy house, or common Stewes.

Lupanar, Prostibulum
Lupanarium, apud Vlpianum
Ganeum fornix
πορνεῖον Meritoria, κοινεῖν
Domus meretricia. Lustrum.

to keepe a Baudy house, or Stewes.

Prostituere virgines
Turpitudini exponere
Lenocinari
Lenocinium facere, exercere
Corpore quæstum facere
χοιροπωλεῖν.

to exercise Baudry, to hunt after Whores.

Scortari. Meretricari
Lupari. Fornicari
Vitam in lustris agere. Adulterari
Lustrari, deponens, apud Plaut.
Scortationibus ac lustris indulgere
Mæchari. Stuprare
Cum Scortis volutari
Corinthiari. κορινθιάζεσθαι
Lenocinium exercere, facere, lenocinari. διαμαστροπεύειν.

to Be.

Esse
Essentia, **the being of a thing**
Me capit vltima tellus
Roma me vidit
Aspicit & vultus gallica terra meos
Tua messis est adhuc in herba

a paire of Beads.

Sertum rosarum. Oua serpentina
Rosarum
Series globulorum funiculo dependentium, globuli precum
Contextus orbiculorum seriatim cohærentium, coronam aliqui vocant
Sacræ bacc. Sphærulæ precatoriæ
Rosariola diuæ virgini annumerari.

a Beard.

Barba. πώγων. Barbitium
Hircino barbitio philosophum mentiebatur. Apule.
Mystax. μυσαξ, **Mustaches.**
Prima seu tenera lanugo, quæ per malas incipit serpere, incipiente barbitio
Aenobarbus, **one that hath a red beard**
Spirillum. Barba capræ
Aruncus. Villus ex caprarum mento dependens. ἠρύγγος
¶ Barbare, med. prod. Barbam emittere, Pilos emittere
Aetius, Tunc primum pilabant genæ
¶ Barbam tondere, abradere
Barbam ponere, deponere, **to shaue the beard.**
¶ Barbam promittere, fouere, pascere, nutrire, **to let the beard**

to Beare.

Gerere, Portare, Ferre
Sustinere, pati, vide to carry.

dto Beare good will, vide to fauour and to loue.
Wilde, or brute Beasts.

Feræ, Bestiæ, Mutæ bestiæ
Belluæ. θηρία, Bruta ἄλογα
Animantia, Animalia, Iumenta a iuuando, & armenta ab arando, maiora sunt.
Pecudes, pecora, pecuniaria, minora. Greges pecuarij.

to Beat, to strike, smite, or to Ding.

Ferire, Cædere, Punire
Percutere, τύπτειν Castigare,
Verberare, Pulsare, affligere
Dare plagas, Obtundere pugnis
πληγὰς ἐντείνειν, δοῦναι
Fuste contendere, fustigare, mulctare, repercutere
Colaphos incutere, colaphum instingere, impingere
Inferre manus alicui, animaduertere
Icere, ictum facere
Tundere, Manum inijcere
Verberibus pugnis excipere
Pessimè tractare, lancinare
Batuere, apud Suet. & Plaut. pro virgis cædere, flagellare, nates cædere
ἀπομαστιγῶσαι
Terga baculo, vel conto fatigare
Pugnos ingerere, dare
κονδύλους δοῦναι
Accipere pro meritis aliquem, tractare vt meritus est
Os præcipere, pulsare
συγκόπτεσθαι, apud Senec.
Tripode caput pectere.

to be Beaten.

Vapulare. Verberari. Cædi
Pugnos edere, est cædi pugnis
Pati virgas, ferulam,
Oris effrænis luere pœnam
Dare, soluere, persoluere, expendere, pendere pœnas
Merita expendere supplicia
τὴν ἀξίαν ἀποτίνειν
Lumbifragium auferre, Plauto dicitur, pro grauiter cædi, contundi.

to Beat downe with Artillery, to Batter.

¶ Machinis oppida subruere
Tormentis concutere, Bombardis dira iacere fulmina
Bombardarum fulminatione oppidi mœnia longo tractu prosternere
Verberare vrbem tormentis
Machinis bellicis muros contundere perfodere
Mœnia ariete quatere, Lidius
Crebris arietibus muros impetere
Exonerare, to shoote off.
Eiaculari acerrime, continuo, dies ac noctes
Machinarum præfectus, the master of the ordinance.
¶ Bombardarii equestres oblongas bombardas vehentes
Pedites vero Bombardarij
¶ Bombardarij, Chirobombardarij Sclopetarij, monobarduli, Gunners.

to Beautifie, to Adorne, to Trimme.

Ornare. Adornare. Exornare
Comere, ἐπικοσμεῖν
Colere corpus, Venustare
Honestare Picturare, Expolire
Polire, Perpolire. λαμπίζειν
καλλωπίζειν, Addere decus
κόσμον φέρειν. Phalerare
Omnia ornatu, qualibet arte colere faciem seu formam

Comparare pro adoptare & exornare, apud Cic.
Componere, pro diligentius apparare
Lucem dare, Elegantiæ dant lucem orationi
Lucem addere, reddere illustriorem, spectatiorem
Irritare, Illustrare, Lustrare
Excolere, sua liberalitate magnificè exornare
Decorare.

to Beautifie the face, or rather to counterfait the face, as women doe when they will disguise themselues, to Farde.
à verbo Gallico, Farder.

Coloribus pingere, inficere, picturare, pingere, depingere, genas, faciem, vultum
Faciem fucis aspergere
Vultum materiali candore oblinere, Ambro.
Præteritam iuuentutem in rugis anilibus polire. Hieron.
Colorare labra
Purpurissare genas
Fucare, ἀγχουσίζεσθαι
Fuco pingere, Fiscum facere
Penicissare, πενικίζειν
Omni se ornatu qualibet arte colore
Purpurisso, stibio, varijsque fucis ora oculosque depingere
Faciem depingere
Vitia corporis fuco occultare, Plaut.
Cerusa venustare faciem
Fuco splendente ornare comam
Caput arte comere
Vnguentis Cuti candorem, ruborem inducere
Medicamentis corpus illinere, vt candorem cutis recipiat
Vultum fingere, Ouid.
Pumicare, apud Tibul.
Strigillare, Cerusata mulier

Effigiem mutare naturæ, amentiæ est. August.

Beautifull, vide Welfauoured and faire.
Because.

Quoniam, quia
ὅτι, & in versu ὅττι
Quando, Quandoquidem
Quoniam, Quidem, respuit. Eras.
Equidem, Siquidem
Nam, Namque
Quatenus, Et, Etiam
Vt, Secundum Vallam
Posteaquam, Nimirum
Quippe, Vt pote.

it Becommeth, it Beseemeth, it is Conuenient. Fit, or Meete.

Decet, Condecet, πρέπει, Ius est
ἐμπρέπει, Decorum est, Æquum est
Par fuerit, competit, impersonale
Conuenit
Æquum, decens. conueniens est.

it Becommeth not, or it is Uncomely.

Non decet, Parum decet
Dedecet, Indecorum est
Haud decet, οὐ πρέπον
Haud quaquam decorum.
Est præter dignitatem tuam
Inferius maiestate tua est, apud Tacitum
A decoro alienum est
Contra quam decet
παρὰ τὸ καθῆκον.

a Bed, a Pallet, or Couch.

Lectus, Lectulus
Torus, κλίνη, λέκτρον
Lectica, portatilis lectus, cubile,

Stratum sub genere neutro, & stratus masc.
στρωμνή. Puluinus
Grabatus media producta
Parabystum παράβυστον,
Lectulus paruus, qui sub maiore poni solet.

Before.

Ante. Pro Antea.
πρὸ & περὶ genitiuo iuncti
Sub quando significat ad locum
Postesq; sub ipsos, id est ante
Vir. Præter. Cic. Præter oculos.

to Beget, vide engender. to Beg, to goe a Begging.

Mendicare. προσαιτεῖν
Stipem rogare, cogere
Ostiatim victum quærere
Precario viuere
Pro foribus panem efflagitare
Eleemosynas emendicare
Victum mendicando ostiatim quæritare.
Ostiatim obambulando victum conquirere
Ciuium domus queritandi victus gratia oberrare
Ire ad saculum, Plaut.
Mendicato viuere pane
Vestibulatim stipem cogere, apud Ciceronem
ἀγυρμὸν ποιεῖν ἢ ἀγείρειν.

a Beggar, or poore Body.

Pauper. Inops
Paupertinus, apud Plaut.
Egens, Egenus, πένης
Egestosus. Afflictus
Aerumnosus, Calamitosus, flebilis, miser
Redactus ad inopiam extremam, miseriam
ἄπορος indigens & pauper
Angusta cui res domi est, apud Iuuenalem
Homo exili re tenui forma
Tenuis per metaphoram
Homo tenuis conditionis
Vel hosti miserandus
Nudus planè qui censum omnem deuorarit, proteruiam fecerit
Defectus ad calamitatem
Natus miserijs ferendis
Cui contracta res est & adducta in angustam.
Tenuiter peculiatus, apud Budeum
Capite sensus. Equum habens Scianum
Tunicatus Cananicola
Cinelus prouerb.
Pausono, Codro, Iro, Telonico, pauperior
Qui omnem facultatem, seu vniuersam substantiam, indutus est, omnia sua secum portans
Non habens obulum, vnde restim emat
Non habens vbi pedem ponat
Pistillo, Paxillo, Leberide nudior
Mendicus & mendicabulum
Rogator. Pla. vide without money.

to Begin, or to take in hand a Businesse, to Enterprise.

Ordiri, ἄρχεσθαι, Inire
Exordiri, Auspicari, Initiare
Inchoare, Incipere, Incæptare
Occœptare, Aggredi, Adoriri
In manus sumere, ἐπιχειρεῖν
Exordiri telam
Capere exordium, initium, principium, primordium
Iter sternere, aditum facere ad rem quamlibet aggrediendam
Initium, exordium sumere
Principium facere, apud Eras.
Accingi ad aliquam rem
Exordium, initium facere, ducere
Aliena incipere.

a Beginning or entrance into.

Exordium

Exordium. Initium
Auspicium, Primordium
Caput. Capitulum vulgo vocant
Rudimentum. Frons
Principium, ἀρχὴ. Ingressus.
Cunabula à Virg. pro initijs ponuntur
Vestibulum per metaph.
Carceres, Orsus passiuè
Incœptum, & io. Cœptum, i.
Alpha. Institutum. Cardo. Origo
¶ Incunabulum. Inchoatio
Rudimentum tyrocinium in literis.

In the Beginning.

In principio, ἐν ἀρχῇ
In capite. Initio
In fronte. In frontispicio
In ipso operis ingressu
In exordio. Primo gustu
In ipso vestibulo
¶ Prima facie. Prima fronte
Primo aspectu, obtutu, at the first sight
In speciem, frequens apud Liuium & Tacitum
Specie tenus. Ipsa apparentia
Prima specie. In superficie.

to faile or misse in the Beginning.

In portu impingere
In limine offendere, deficere
In ipso operis ingressu peccare
Cantherius in porta, prouerb.

from the Beginning.

Ab exordio. Ab initio
A primo, id est principio
A capite. A principio
ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἀρχῆς
ἐξ ὑπαρχῆς. Ab integro
Ab radice ἐκ ῥίζης
A carcere siue repagulo
ἀπὸ βαλβίδος
Ab ipso lare, prouerb.

from the Beginning of the world.

Ab initio mundi
Ab æuo condito
Ab orbe condito
Post homines natos
Ab ipso mundi exortu, initio
A condito mundo
Ex omnibus seculis
Ab ipsis creati temporis rudimentis
A creaturarum conditione
Ab orbis conditi initio
In ipsis humanæ propaginis foribus.

from the Beginning to the end, from the top to the toe.

A capite vsque ad pedes
εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς, vt est apud Homerum
A vertice vsque ad extremum vnguem
A summo capillo, à summo vertice vsque ad imum calcaneum
A calce vsque ad caput
A vertice ad imos vsque talos
A pedibus ad caput vsque
A vitta capitis ad calcei corrigiam
A pede supremum ad vsque verticem
A filo subtegminis vsque ad corrigiā caligæ, Gen. 14.
A carceribus ad metam.
Ab ouo vsque ad mala, apud Horatium
A cælo vsque ad terram, Plautus pro eodem ponit.

the first Beginning or chiefe cause of any ill or good.

Origo. Causa. Radix. ῥίζιον
Seminarium. Fomes
Fax. Initium. ἀρχὴ
Fundamentum, Fons, Scaturigo
Scaturies. Ortus, Factor
Architectus. Inuentor

Suasor

Suasor & author. Parens
Princeps. Genitor
Effector. Dux
Præfector. Machinator
Nouandarum rerum author
Caput.

to Beguile, vide to Deceiue.
a Beguiler, vide Deceiuer.
to Behead, to chop off ones head.

Decollare. Detruncare
Amputare caput
Truncare capita
Caput præcidere, ἀποκεφαλίζειν
Supplicijs extinguere capitalibus
A ceruice caput reuellere, rescindere, auellere, recidere
Decapitare
Auferre caput ense
Capite plectere, priuare mulctare
Collum præcidere
Ceruicem cædere
Ense caput metere, demetere
Capitis pœnas sumere
Securi cædere truncare.

to be Beheaded.

Capite puniri, mulctari, plecti, truncari, obtruncari
Capitis pœnas dare
Capitalem subire, accipere sententiam
Capitali sententia damnari.

Behinde or Backward.

A tergo. Retro. Post
ὀπίσω, ὄπισθεν. Pone. aduer.
Pone subit coniux. apud Virg.
Pone respiciens. Et præpositio
Pone castra, apud. Liuium.

to Behold, vide to See.
to Beleeue, to trust or giue credit vnto.

Credere. πιστεύειν
Fidem habere, adhibere, accipere
Fidem tribuere, dare, addere
Persuasum habere
Aures patefacere pro credere Cic.
Aures præbere
Audire cum accusatiuo
Nihil reniti. Non reluctari.

I Beleeue it not.

Minime credo
Mihi non fit veri simile
Demere fidem fabulis Sueto.
Verbis, dictis tuis fidem non habeo
Supra communem opinionem, fidemque naturæ
Abrogatur, detrahitur fides tuis verbis cum vero dissidentibus, haud verisimilibus, sed absurdis.

a little Bell, a Rattle or Clacke.

Tintinnabulum, a tinnitu
Nola, Cymbalum, Κύμβαλον
Campanula, Campanella
Crotalum, **a Rattle.**
Æramentum & campana peripheriæ & soni maioris sunt.

the Belly or Wombe.

Aluus, Venter, γαστήρ
Vter, Vterus, Vterculus
Aqualicus, vnde aqualiculus diminutiuum, apud Iuuenalem & Persium. Pinguis aqualiculus.

a panch-Belly, or a gorbelly-guts.

Venter, Ventrosus, Ventricosus
Ventriculosus, γαστρών. γαστρώδης
Obesus, Aqualiculus, Distetus venter
πλατυγαστήρ, Saginatus, Carnosus
Collatinus venter, apud Plaut. pro magno & turgido, quod in eum omnia edulia conferuntur.

Sesqui-

Sesquipede extantem habens aqualiculum, musculosus,
Crassus, corpulentus
Pinguis, præpinguis
Pinguiusculus
Bene curata cute, bene pastus
Rore pastus, ironice
Dorsalem Plaut. vocat anum crassam
Hebetior, id est, pinguior, apud Terentium
Pinguis, nitidus apud Horat.
Tarageus cetus prou. pro obeso
Belle pellucens habitus
Torosus, torosulus trossulus, succulentus, opimus.

well-Beloued.

Oculis, vita atque animo mihi charior ipso
Valde charus, percharus,
Alter ego, ἕτερος αὐτὸς
Cum primis gratus
Omnibus probatus & delectus
Gratus, charus omnibus
Gratia multum vigens, pollens apud omnes. Magnum apud plurimos fauorem emeritus
Qui omnium emeruit fauores
In ostio formosus prou. vide Deere.

a Belt, vide Girdle.
to Bend from, vide to eschew.
Benefits bestowed bountifully and frankely.

Contuli quæ in illum officia, beneficia, merita potui:
Quantum in me fuit, quantum efficere & consequi potui
Pro meo studio, meaque industria complexus illum sum
Affeci, ornaui, auxi omnibus officijs,
Nullum officij genus, aut studij, nullam omnino rem, quæ vel ad vtilitatem illius, vel laudem spectaret, omisi, prætermisi, in factum reliqui
Omnia quæ quidem præstare mihi licuit, profecta in illum sunt
Meam in illum voluntatem & beneuolentiam quandocunque res tulit, vbi tempus & occasio postulauit, re probaui, ostendi, significaui declaraui, patefeci,
Bene meritus de illo sum, quam potui studiosissime,
Absque vlla remunerationis spe:
Quanquam ab eo minime parem gratiam expectarem,
Licèt non spectarem vt illum memorem & gratum experirer,
Nulla tamen spe inductus vt parem mihi gratiam referret,
Vt paribus officijs remuneraret, compensaret, æquaret, Vt vllum grati animi signum ostenderet.

Benignly, vide Gently.
Bent, vide Inclined.
to bestow a Benefit vpon, or to doe one a good Turne.

Beneficentia prosequi, εὐεργετεῖν
Beneuolentia, amore, amicitia afficere
Beneficijs, bonis conditionibus aliquem augere
Cumulare officijs
Beneficium in aliquem conferre
Bene de aliquo mereri
προσφέρεσθαι, cum datiuo
Beneficio afficere, obseruantia colere
Benefacere.
Benefacta cumulare
Rem facere alicui gratam, quam gratissimam
Benignitatem, officia conferre
Beneuolentiam declarare, præstare, apud Ciceronem.
Tribuere operam amicis, officium homini amicissimo
Benignè alicui facere, aliquem beneficio

ficio demereri, vide to giue.

to Besiege, or to Beset a towne round about.

Vrbem cingere copijs & militibus.
Vrbem, ciuitatem circundare, circumuallare, obsidere, vrgere, circumuenire
Claudare muros obsidione
Facere obsidionem, obsessionem, & facere obsidium, Plaut. Varro. & fossa septum tenere
Obsidione tingere, πολορκεῖν
Obsidione, bello premere, to vrge
Longa obsidione fatigare
Bello oppida quatere. Virgil. pro molestare. Vallare
Suffocare vrbem fame. Cic.
In circuitu munitiones extruere, facere, frequens in sacris biblijs.

to Bestow in mariage, vide Mariage.
to Bestow costs, vide to Spend.
to Betoken, to signifie.

Portendere, significare, indicare
Prognosticare, prædicare
Demonstrare.

Better.

Melior, ἀρσίων κρείσσων
Potior, præstantior
Prior, pro meliore Latinis ponitur, vide Dearer.

it is Better.

Præstat, melius vel satius est
Commodius, prius, potius
Præstantius, optatius, optabilius
Præstabilius est.

to set Betweene, vide to Interlace.

Beware, Take heede to tell it no body, keepe it close.

Caue ne cuiquam dixeris
Vide ne mortalium vlli dixeris
Vide ne alicui dixeris
Vide ne dixeris cuiquam
Vide ne temere apud aliquem effutias
Harpocratem egeris, finxeris
Digito labellum compresseris.

to Bewitch, vide Enchant.
to Bewray, to discouer, to disclose, to vtter, to publish abroad.

In triuiis declamitare
Prodere, arguere
Nudare, denudare
Detegere, publicare
δημευειν, διαγγέλειν
In publicum adferre, adserere
Ex vmbra in solem educere
Vulgare, diuulgare
Proferre, enunciare
Inuulgare, diuulgare
In publicum emittere, efferre
Personam detrahere
Operta recludere dicitur ebrietas apud Horatium
Varia mensium abstrusa in apricum erumpent
Promulgare, φανερόποιεῖν
Aperire, declarare
Pandere, reuelare
Efferre, ἐξειπεῖν
Significare, manifestare
Edere, promere
Patefacere, palam facere
In vulgus disseminare, spargere
Sermones serere, λόγους διδόναι
Eliminare, vulgare
In medium adferre
Propalare, notum facere

Expri-

Exprimere, Oſtendere

By little and little, vide **Leaſurely.**

By, Nigh, or Neare.

Apud, Propè, Ad, Penes,
Propter, Secus cum accuſatiuo
παρα. Circa, πρός, Iuxta
Propinque, Cominus.

By and by, vide **out of hand.**

to Bid, vide **to Charge.**

a Beere, or Coffin.

Sandapila, φορεῖον, Loculus
σορός, Locellus. Capulus
Libitina, Ferculum, à ferendo
Pheretrum, φέρετρον.

to Buy, to Cheapen.

Emere, Comparare
Mercari, ἀγοράζειν
Permutare pro emere
Aere parare, Deſtinare
Prædeſtinare
Conciliare, apud Terentium
Græca fide mercari, id eſt, præſenti pecunia.

Bigge, vide **Strong.**

of a great Bignesse, vide **Stature.**

a Bile or a Botch, vide **Impostume.**

a Bill of my hand, vide **writing.**

to Bind by Obligation, &c.

Obligare, Obſtringere
Aſtringere, Deuincire.

to Binde one to him by friendly pleaſures.

Deuincere beneficio quempiam ſibi, ornare beneficijs
Beneficium præſtare, conferre, dare, tribuere
Gratis officijs plebem obligare, Ambroſius
Bene mereri de aliquo
Beneficium figere, Cicero: Vt hoc beneficium quemadmodum dicitur, trabili clauo figeret, vt perpetuam huius beneficij memoriam faceret
Beneficijs afficere.
εὐεργετεῖν cum datiuo
Liberalitate omnes in officio continere
Demereri aliquem obſequio bonis operibus.
Obſtringere.
Adſtringere, ſeu Alligare, vel obligare omnia apud Ciceronem
Autorare, ſed militem propriè

Birds, or any Fowle

Volucres, πετεινα
Aues, Alites
Genus altè volantum.
Volatilia, Prepetes
¶ Aucupio voluptatem quærere
Retibus explicari pedicis, fixis viminibuſq; viſco illitis, volucres captare. Aucupari, **to hawke.**

a Biſhop, an Abbat, or chiefe Prelate.

Antiſtes. Præſul. Abbas
Pontifex, Sacrorum præſes
Epiſcopus, ἐπίσκοπος
Pontificali infula decoratus, ornatus, inſignitus, Et periphraſi venuſta
Epiſcopalitij ordinis non infimum decus, ſingulare decus.
Alpha ſacerdotum

Demiſſæ

Demiſſæ ad talum togæ ſacriſque initiatus Epiſcopus
Olim ſoli ſacrorum antiſtites presbyteri nomine cenſebantur, vt refert D. Hieronymus
Ante Chriſti in carnem aduentum
Dicti protomyſtæ, Archiflamines
Archimandritæ
Sacerdotes primarij
Archimandritæ nomen adhuc ſibi vſurpauit in Græcia. Abbates, quaſi primates & præpoſiti monachorum eremos inhabitantium.

the Biſhop of Rome, vide the Pope.

to be a Biſhop.

Epiſcopum agere.
Epiſcopatum gerere.
Epiſcopatum adminiſtrare.
Epiſcopi munia obire.

to become a Biſhop.

Accipere baculum paſtoralem, Eccleſiæ clauum, gubernaculum.
Epiſcopatui inaugurari.

a Biſhops miter.

Galerus bifidus, Inſula.
Mitra, Apex.
Tiara, ὀπικρήνιον, Cidaris.
κιδαρὶς ἢ κίδαρος.
Byrrhum ſacerdotale.
Prieus Pontificalis.
Et Byrrhum ſimpliciter à Cypriano pro Tiara ponitur.
Mitellum diminutiuum à mitra.
μιτεῖον.

a Biſhops, Uicar or Suffragan.

Suffraganus vulgo vocatur, ſed ornatius, Epiſcopo à ſuffragijs.
Epiſcopi vicarius, auxiliarius.
Coepiſcopus.
Epiſcopalem locum tenens.
Epiſcopi gerens vices, ſupplens locum. qui Epiſcopo in pōtificalibus actibus, in officio ſuo ſuffragatur.
Subſidiarius alicui, i. coadiutor.

Biſket, twiſe baked,

Panis nauticus ſecundo coctus.
Panis bis coctus, quem Plaut. vocat panem rubidum. δίεφθος.
Paximas, παξιμας ἄρτος.
Paximadion. παξιμάδιον, qua voce frequenter vtitur D. Hier. in vitis Patrum.

to Bite.

Mordere, morſus exercere, inferre, ſubire.
Morſu occupare, conſumere, diuellere.
Miſeros morſu depaſcitur artus.
Fræna ferox ſpumantia mandit.

a Bitte, a Morſell, a Peece.

Buccella, Buccea, Bolus.
Morſellus, ψώμος. Panis fragmen.
Fruſtum. Fruſtulum.
Turunda, ἔγκαφος.

a Bit, vide bridle.

Bitter or Sower.

Acidum, Subacidum.
Amarum, Acerbum.
Amariſſimo amarius felle.
Inſuaue. Aſperum, Auſterum.
Felleum, Acetoſum.
¶ Aceto, Acidus fio.
Vinum vetuſtate coaceſſit, Cic.

Bitterneſſe.

Acredo, Amaritudo.
Amarities, Amaror.
Acerbitas, Aſperitas, Acor.
Fel, ſeu Aloe per metaph.

a Blab, vide a Tell-tale.

Blacke, Darke. Swart. Broune, or ſad colour.

Niger

Niger, ἰλικὸς μέλας.
Piceus, Leg. bris.
Pullus, Hispanus.
Beticus, Impluuiatus, Fuscus.
Anthracinus ἀνθράκινος.
Fuligineus, Muti..bis.
Furuus, Swart, darke.
Meruleus, apud Plautum.
Liuidus, apud Virgilium.
Sed Aquilus color, fuscus subniger, fusco colore nigricans, Browne, Swart.
Homerus, Pullum nigricantibus oculis, at per hoc for... am vocat.
ἑλικώπιδα, μελανοφθάλμον.
Nigris oculis praeditus, ὁ ἑλικώψ.

Blacke Friers.

Dominicales, Budaeo.
Praedicatores, Dominicani.
Aliquot praeterea in locis Galliae, & Hollandiae Iacobitae dicuntur.

to Blame, to Dispraise, to Deprive, to Dishonour.

Contumeliam facere in aliquem,
Infamare, Vituperare,
Contumeliam intorquere, imponere, dicere, facere.
Tanta turpitudine Ausonicam labefactare virtutem.
Blasphemo calamo aliquem notare, incusare.
Perfundere ignominia, scommatibus, Contumelijs operire, lacerare, concidere.
Turpi crimine laedere.
Ignominia officere, deformare,
In contumeliam agere.
Probra ad satietatem ingerere.
Contumelia insequi.
Dehonestare, Inhonorare.
Improbare, Reprehendere.
Incusare, Arguere, Carpere.
Reprehendere, Redarguere,
Reprobare, Obiurgare, vitio dare,
Sugillare, Criminari, Traducere.
Insimulare, Notare.
Damnare, Culpare, Accusare,
Diffamare, Obloqui, Condemnare,
Derogare, Detrahere.
Irrogare & infligere ignominiam.
Ignominia notare, quod Graecis est, ἀτιμίαν προσβάλλειν.
¶ Infamia flagrare, est summa infamia laborare, quod & Graecis dicitur, κακῶς ἀκούειν.
Vituperari.
Diffamari, Laborare fama.
Improbari, male audire, to haue an ill name.

to get or receiue Blame or shame.

Accipere contumeliam, sordes, id est ignominiam. Cice.
Has à Q. Ticino sordes accipimus
Concipere maculam, Turpitudinem, infamiam, dedecus.
Subire contumeliam, infamiam, notã turpitudinis,
Perfundi aceto. Horat. pro conuitijs affici.

to Blaunch, vide to Whitelime. a Blasting, or striking with a Planet.

Stupor mentis & corporis.
Syderatio, quam Plinius scribit, Graecis dici, ἀστροβολίαν.
Apoplexia, ἀποπληξία.

Blasted, or taken with a Planet.

Syderationis morbo affectus.
Syderatus, attonitus, ictus, Tactus. ἀπόπληκτος.
Apoplecticus, quem Hermolaus Barbatus ἀβέρυντον vocat.
¶ Syderari, Sydere afflari, vexari, lędi.

a Blemish, a spot or blot.

Næuus. Labes. Labecula. Macula, Vitium, Nota, si ad corpus referatur, Dedecus, infamia, turpitudo, ignominia, si metaphoricè ad mores, accommodare sermonem voluerimus, sicut quoque dicimus, labem perfidiæ, notam infamiæ, periurij.

Tubera pro vitijs maioribus posuit Horatius, Verrucas minora appellans. Mendum, menda, litura.

Vario Lenticulæ. Lentigines, **spots in the face.**

Glaucoma, atis, n. gen. vel Glaucoma, æ, f. gen **spot in the eyes.**

Maculas læsis, de vestibus auferre.

Eximere, eluere labem, **to take, to wash out blots, or spots.**

Blew, Watchet, or Azure colour.

Cæsius color. Flauus.

Cæruleus quasi cæluleus, à colore cœli.

Glaucus, Glaucinus, Cumatilis.

Cyanus, Cyaneus.

Venetus, Thalassicus.

Indicus, **darke blew.**

Ferrugineum præterea colorem quidam accipiunt, pro cæruleo marinis fluctibus simili, quem Græci θαλάσσιον vocant.

Blinde.

Cæcus τυφλός. Orbus propriè, qui lumen amisit oculorum.

Oculis captus. Exoculatus.

Luminibus orbatus.

Orbus luminis, Sene.

Tiresias apud Iuuenalem.

Talpa cæcior prouerb.

ἀσπάλακος τυφλότερος.

Tiresia, Hypsia, Leberide cæcior.

Cæcigena, **blinde borne.**

Blinded, walking in darkenesse.

In altissimus versatus tenebris.

Densa quadam ac terra impietatis caligne occæcatus.

In densissimis ignorantiæ tenebris sepultus.

Qui profundum venit malorum.

Mens cæca, lucis indiga, exhausta, diuino lumine. Cimmerijs immersa tenebris.

In errorum densitate vaga.

Oppleta tenebris.

a Blinkard Bleared, or one that looketh asquint.

Cæcutiens. παραβλέπων.

Hallucinans, Lippus, Lippiens.

Lolio victitans, prouerb. seu Tithimallus, Laconicus.

Saturniæ lemæ. Luscus etiam significat.

Strabus seu Strabo, Retortus.

παραβλώψ. ¶ Lusciosus, **Sande-blinde.**

Luciscus, oculos habens hebetiores, Nyctilopa.

ὑποτυφλος, **hee that seeth better in the night then at midday.**

Sed lusciosus qui interdiu parum vel nihil, vesperi vero satis videt μυώπης seu μυωπος.

Lucinus, **that hath little eyes,** vide **to looke asquint.**

a Blister, a Whelke or a Wheale.

Pustula, Papula, Tuber.

Tuberculum. φῦμα.

Exuberatio. γαγγλίον. Scrofula.

Hnc etiam spectant. Vari seu Varioli, **the maisels,** qui pueros maximè infestant, græce ἰονθάδες cum febri plerumque nascuntur hæ pustulæ.

a Blockish dullard, vide **Dulhead.**

Blot, vide **Blemmish.**

Blotting paper, vide **Paper.**

Blond

Blood, Bloody, full of Blood and Slaughter, Murther.

Sanguis, Sanguinolentus
Sanguine terra tabet, madet
Flumen purpureum mistis sanguine fluxit aquis
Sparsi vorantur sanguine vepres
Cæde tepebat humus
Arua cœde madescunt
Aspersus sanguine locus nata omnis
Atro tepefacta cruore terra
It cruor per artus
Funditur ater vbique cruor
Inundant sanguine fossæ
Sanguinis vomere riuos
Squallenti sanguine crines
Concreti sanguine crines.

to make Blunt, or Dull.

Obtundere acumen, Hebetare
Perstringere aciem ingenij, Cicero dixit, pro hebetare
Perstringitur acies ferri.

to Blush, or to be ashamed.

Erubescere, Vereri, Reuereri
Verecundari, Pudet me
αἰσχύνομαι, Pudore suffundi
ἐρυθριᾶν, Rubrescere, pudore
Rubore suffundi
Pudore affici
Suppudet, impersonale
Eiectum semel attrita de fronte ruborem recipere. Horat.

Blushing, vide shame. a wilde Bore, or Swine.

Aper. κάπρος. Porcus vel sus syluestris.
Syagrus. συάγρος
Orthagoriscus Singularis. μόνιος
Vnde in Psal. 79. μόνιος ἄγριος, κατενεμήσατο τὴν ἄμπελον. vbi Hebræi habent zis. Singularis feras depastus est vineam
Actæon trisyl. pro Apro, apud Mant.
It lenis Actæon fumans.

to Boast, to Bragge.

Iactare, Ostentare
Præsumere, Vendere
Vendicare, Iactitare
κομπάζειν, ἐπικομπάζειν
Gloriari, Arrogare
Sesquipedalia, turgentia iactare verba, ampullas.
Tragicè loqui.
Spirare tragicum, apud Horat.
Præsumptuosè, arrogantèr, immodestè loqui. λαβρεύειν
Venditare sese inanibus verbis, nihil præter eruditionem suam iactare
Efferre se magnificè
Extollere, Attollere
Meras glorias spirare
Fumos iactare
Prædicare, Efferre
μεγάλα λέγειν, ἀρεταλέγειν
Inanes flare, afflare glorias, apud Gell.
Erigere caput, cristas
Grandia & magna trutinare contracto supercilio, tumentibus buccis, sesquipedalia verba, ἀμαξιαῖα ῥήματα.
Cœlum territare, apud Virg.
Grandia magna iactitare, loqui.

a Boasting, a Bragging.

Iactantia, Ostentatio
Iactatio,
Arrogantia. μεγαληγορία
Immodesta præsumptio:

a Boasting shew, vide a Solemne sight. a Boaster, a Bragger.

Magniloquus, Grandiloquus
Gloriosus, sese insolenter iactans
Immodestus, Insolens

Arrogans, Sui tibicen
Arrogantiæ, iactantiæ non ferendæ.
καπνιοπώλης, qui fumum venditat
Thraso, Hippias, Calliphanes
Aretalogos, apud Iuvenal. & Stret.
Marsyas, Thamyras
Callipides alter
Fumiuendulus.

a Boat.

Cymba, Scapha
Scapula, σκαφὴ,
Linter ex arbore cauata fit,
Lembus, λέμβος
Lembunculus, πλοῖον μικρον
Nauicella, apud D. Augustinum
Nauicula, πλοιάριον
Nauigiolum, Alueus, Alueolus
Nauiculari.

Boyes, vide Sonnes. a pleasant Boy.

Puer festiuus, lepidus
Lepore, festiuitate, morum elegantia, quibusuis præferendus.

to Boyle or Seeth.

Elixare, Aestuare, Coquere
Efferuere, Ebullire, Scaturire.

Bold, hardie.

Animosus, Magnanimus, Fortis,
Acris, Audax, Inuictus. Vide stout, and couragious.

A Bolt, vide a Barre. a Bonet, vide Hat. a Booke.

Liber, Scriptum, Codex
βίβλιον, Opus, Opusculum
Volumen, plures continẽs in se libros partiales, ab inuolutione,
Commentariolus
Charta apud Ouidium, pro libro ponitur
Pugilares à pugno, & enchiridia à manibus, in quibus gestantur, ac codicilli cum asserculis, tabellisue concinnati, Little small Bookes.

the Borders or Marches of any Countrey.

Confinia & Confinium Colum.
Frons regionis, vel vt est apud Pliniũ, Caput regionis & principium, anterior pars cuiusque rei
Limina imperij, id est, introitus, vt Marginis Imperij, apud Ouidium in Tristibus;
Fines numero plurali sæpius pro terminis & limitibus ponuntur, the Marches.
Collimitium est confinium
Collimitium Hollandiæ & Flandriæ est Brabantia
Confinis Flandriæ est Brabantia
Milites per frontem regionis distribuere
Limitanei milites, qui in collimitio sunt constituti in præsidio aduersus inimicos excubantes in limitibus Garrison.
Limitatus ager
Limitibus distinguere, terminare,
Limes positus in agro
Partiri limite campos.

the Borders of a garment, vide Fringes. to be Borne.

Introire ad vitam, vel in vitam
Ædi in lucem
Emergere apud Prud.
Prodire in vitam
Nasci, Fieri, γίνεσθαι
¶ Aues, accipitres, & animalia quoq; dicuntur fœtare, fœtum emittere,
Nasci, Vtero matris prodire
Venire ad sydera æthera
Surgere ad lumina vitæ,
Venire sub auras cœli
Accipere vitam

Prodire

Prodire, ytero exire
Emitti in auras
Fœtus expellit se in auras. Vide to trauell or labour of a childe.

as soone as I was Borne, from my childhood, Infancy, Youth.

Ab initio, à primo exordio ætatis
A prima, ab ineunte ætate
A primis temporibus, à puero
Iam inde, à puero
Iam inde vsque à puero
A prima pueritia
A primis annis
A teneris vnguiculis
A die natali, ab ortu primo
A quo die natus sum
Ex quo ingressus in vitam sum
Ex quo vitæ lumen attigi
Animam ducere, Spiritum haurire de cœlo cœpi.

to Borrow.

Mutuo sumere
Mutuum accipere
Mutuari
Commodato accipere
Vtendum accipere.

a Botch, vide Impostume.
a Botcher, vide Tailor.
a Butcher.

Lanio & Lanius
Carnifex, Bouicida, Macellarius.

a Butchers shop or a Butcherie.

Macellum, Laniarium
Laniena, Carnarium.

a Bough or Branch.

Ramus, Ramulus
θρίμμον κλάδος.
Ramusculus, Ramale
¶ Plantæ teneræ. Stolones
Nouelli rami
μοσχεύματα.
Talea, Malleolus
Vsus radix
Clauiculus, vel Clauicula, quæ & capreolus, the shoot or little cleies of the vine.

to Boult out.

Extorquere, Elicere,
Exculpare, Extricare.

a Bondman, vide Seruant, and Slaue.
to be Bound vnto one.

Deuinctus, Obstrictus
Obligatus, Debitor,
Obnoxius, quamuis propriè ob delictum aliquod pœnæ obligatum seu subiectum significet: apud Diuum Hierony. Eras. & alios ponitur pro deuinctus, obligatus.
Deuincere officijs, oppignorare gratia, Ambrosius.

a Bouget, vide a Male.
Bountifully, vide Liberally.
to Boxe one on the eare, or to knocke one about his pate.

Depalmare aliquem apud Erasm.
Malam, maxillamue ferire
τὴν παρειὰν πλήξειν. Grego.
Alapam alicui impingere
Palmas in faciem dare, apud Euangelistam ῥαπίζειν cum accusatiuo.
πλήσσειν ἐπὶ κόρρης.
Ferire malam acquiter, Plaut.
Alapam incutere. Alapis percutere.
κονδυλίζειν. ῥαπίζειν.
Colaphos incutere.
ἐντείνειν πληγάς.
Manu extensa, pro nuda palma ferire, verberare

Pugnis confringere, to beate with fists.
Colaphisare. Colaphum icere apud Plautum
Pugnum in os impingere, ingerere
Pugno, colaphis percutere, diuerberare. Verberare
Colaphos infringere
Plus quingentos colaphos infregit mihi. Terent.
¶ Expalmari, apud D. Augustinum ponitur pro palmis cedi.
Manum non vacuum abstergere.
ὁ κενεὰν τὴν χεῖρ ἀπομάττειν
Lucian.

to Box, to Scarifie, or to draw out ill blood.

Scarificare cutem, leuiter vulnerare perstringere. Sanguinem ventosis elicere. ἀποσχάζειν.
ἀμύσσειν, ἐπισχάζειν
¶ Cucurbitæ, Cucurbitulæ, Ventosæ vulgò dicuntur. Sicyæ. σικύαι.
Græcis Pyxides seu vascula in quę detrahitur sanguis.

to Bragge, vide Boast and Triumph.

a Braier, vide Crier.

Brasse, vide Copper.

Brauery for Women, vide Womens brauerie.

a Branch, vide Bough.

to Branch out, vide to Burgen.

to Braule, to Chide, to Rebuke, to Fight.

Obiurgare, Percellere
Increpare, Incessere
Redarguere, Distringere
Multis verbis malè aliquem accipere.
Cic. accipere seuerè
Asperè mouere
Insectari, austeris, acribus, mordacibus, exasperantibus verbis, verborum amarulentia
Cōficere aliquem verbis. Plaut. id est, minaci voce terrere
Reprehendere, Carpere
Taxare. ἐπιτιμᾶν.
Arguere, Improbare.
Obloqui, Increpare
ἐπιτιμᾶν.
Inculpare, Perstringere
Catonem agere Censorium
Democritum quendam agere
Diuis ipsis abloqui.
Percellere, vide to striue.

a Brawling, a Chiding, a Fighting.

Rixa ἔρις.
Lis, Dissentio.
Pugna, Concertatio
Altercatio, Iurgium
Strepitus pugnaque verborum
Contentio, vide Discord.

that Brawleth or Chideth much.

Rixosus, Litigiosus
Litium auidus, appetens, peramans,
Ad dissidia propensus
Litem semper mouens, incipiens, suscitans,
Refractorius, Controuersus
Filium contentionis. Tricon.
Canina præditus facundia
Concitus ad rixam.

Bread.

Panis triticus, wheaten Bread
Panis siligineus, manchet or fine Bread.

Panis hordeaceus, barly bread.
Humanis vsibus apta Ceres
Vsus Cereris
Dona laborata Cereris
Suppositum cineri focus parat panem
Molitam manu Cererem torret igne focus

to Breake or Burst.

Frangere, confringere
Infringere, rumpere
Dirumpere, crepare
Frigidus in Prato cantando rumpitur anguis.
Limina perrumpit, postésque à cardine vellit.
Fræna pudoris rumpere.

to Breake the League, or Promise, to doe contrary to the promise, or agreement.

Fœdera soluere, irrumpere, abrumpere, lædere, dissoluere, turbare, frangere
Pacta conuenta conuellere
Rescindere, lœdere fidem
Irrita reddere, mutare
Non stare conuentis, pactis
Pactum irritum facere
ἀθεταρίζειν
Conuentionibus non stare
Pacem labefactare initam
Pacta eludere commento Thracio, id est, callido vafroque.
Pacta violare, reijcere.
Reijcere conditiones semel acceptas.
Abire ab emptione, à contractu priore
Discedere à fide data, à conditione
Dirumpere fœdus, vel soluere
Facta omnia infringere
Conuentiones non seruare. Vide Promise
Fœdifragus, A breaker of the league.

to Breath, to take his Breath.

Spirare, respirare
ἀναψύχειν, trahere spiritum
Recipere anhelitum, vel facere
Spiritum ducere, reddere anhelitum per vices recipere
Animam trahere, remittere, & efflare.

the Breath.

Spiritus, flatus
Anima
Halitus, anhelitus.

Breeches, or mens ouer-stockes.

Subligar, subligaculum
Femorale, feminale
ἀναξυρίς
Suffibulum, apud Varronem
Caligæ, tibialia
Campestria substant
Perizomata, περιζώματα
Pudendorum velamen
Lumbare
Braca, vel bracha, vt alij scribunt
Renones aliquibus dicuntur, Græcè περισκέλιδες, Chaldaicè Sabarella, qua dictione Daniel vsus est, Hebraicè Micenas
Soluere ligulas, ponere seu deponere subligaculum, notæ significationis sunt.
Caligas thoraci seu diploidi astringere ligulis, to trusse vp the hose
Femini-cruralia à Ludouico Viue, in colloquiis, pro caligis ponuntur, a whole paire of hose with breeches & nether stockes together
Caligæ, tibialia, tegumenta tibiarum, a paire of netherstockes.

to Bribe vide to put out ones eies with gifts.

a Bride, vide married damosell.
a Bridle, or a Bit.

Frænum, Habena, ἀβλινεά
Retinaculum, camus, κημός
Lupus apud Ouid. genus freni acerrimi, vt Luparum apud Virg.
Capistrum, the halter.
ἠλκαςής
¶ Spernere lupatum
Habenas reijcere, frænum non admittere, ἀφηνιάζειν
¶ Fræno equum sistere, coërcere
ἀναχαλινοῦν τὸ ἵππον, αὐτκειν
Actis equum compescere habenis

Briefe, vide short.
Bright, vide shine and cleere.
Brine.

Salsugo, muria
Muries, ἅλμη, Salsilago.

to Bring, vide carry.
to Bring forth.

Parere, Edere, gignere
Educere, producere, proferre, eniti.

to Bring to an end, vide End.
to Bring to nought, vide to marre.
to Bring vp, vide to feed.
a Brinke or Brimme.
the Stone Bason that receiueth the water of Conduits, or a Bason.

Labrum, Labium
Labellum, Pelluuium
Pelluuia, Podoniptrum
Trulleolum Peluis
λεκάνη, πέλυξ.

a Broker.

Mediator, Conciliator, Licitator
Proxeneta, προξενητής
Pararius Latine, apud Senecam. Institutor.

a Broach, vide a Coller.
a Brotherhood, vide Fraternitie.
a Brush.

Setaccum, quod plerunque ex setis fiat, Scopina, Scopulæ
Peniculus vel penicillus
Viues in colloquijs Muscarium seracium nominat, à similitudine credo, nam Muscarium est coma quarundam herbarum, in quo semina dependent, veluti feniculi, anethy, & similium.

Bruit, Rumour, vide Fame.
a Bucke, vide Doe.
a Bucket, a Paile for to take water with.

Vrna, Hydria
Situlus aquarius, Cato
λάγαξ, Vrnula, Situla, Sitella
Trulleum, Creterra, Mergus, oris
Antlia, ἀντλία
Haustrum
Suriscola, apud D. Hieron
Futis est vas aquarium
¶ Nasiterna, à similitudine nasi, apud Varronem & Plaut. Pitcher.
Vrceus, Vrceolus, Minalis, aqualis
Gutturnium, πρόχοος, idem
Guttus pro eodem, apud Eras.
Malluuium, Polluuium, a Bason to wash in, Peluis.
χερνιπτήριον, Liuius, Argenteo pellubio

bro & aureo gutto.

a Buckler, a Shield.

Solutum, Clypeus
ἀσπίς, Parma
Parmula, Ancile
Ambo, Pelta, Cetr
γέρρον scutum persicum
¶ Parma eludere iaculum
Tela scuto accipere.

to Budde, vide to burden.
to Build, to make a house.

Aedificium, domum, tectum, ædes, struere, extruere, componere
Extollere, οἰκοδομεῖν
Erigere, instaurare
Educere cœlo. Virg.
Condere arcem, domum, vrbem, Salustius.
Mænia fabricare, Edificare, Ponere, Condere
Murorum attollere moles
Condere sedem, Tecta
Fundare arcem, vrbem extruere, statuere, cingere muris, saxis, fundamenta locare
Architectari, ἀρχιτεκτονεῖν
Moliri arcem, ædificare
ἱδρύειν, figere
Collocare, firmare
Constituere, ponere
Iacere fundamentum
Aedificia modicè ab humo tollere, **to build not very high.**

Bulwarkes, vide Fortresses.
a Bull, a Patent, a Priuiledge.

Diploma summi Principis, Regis
Codicillus dispensatorius
Priuilegium, προνόμιον
Bulla vulgo dicitur pontificia
Indultum Apostolicum
Breuis, vel vt alij vulgò dicunt, Breue, sunt etiam diplomata, quas nunc appellamus litteras patentes continentes principum edicta & mandata, regio signo sancta
¶ Cæsareo priuilegio aliquem inautorare.

to Burden, to blame, to raile or speake ill of the dead.

In mortuos maledicentiæ spiculum figere
Defunctos maledictis insectari
Insectari post mortem
Lacerare defunctum
Mortuis conuitiari, maledicere,
Defunctorum innocentiam insectari
Conuitia congerere in mortuos
Pugnare, luctari cum laruis, cum defunctis
Instar caspiorum canum sepultos arrodendo affligere
Ad inferas sedes vsque manes & laruas à quibus veterum natura sustulit sua fulmina persequi
Ne ab vmbris & cineribus sæuitiam continere
Mortuum flagellare
νεκρὸν μαστίζειν. Iugulare mortuos
τοὺς τεθνηκότας ἀποκτείνειν.
Leoni mortuo barbam vellere
Mortuum criminationibus proscindere, impetere, incessere, lingua acerbissimè exagitare.

a Burden or load, a packe, a fardell.

Onus, φορτίον
Prouincia, pondus
Periculum, grauamen
Sarcina. Impedimentum tam in singulari, quam in plurali numero

heauy Burdens or loads.

Onus Aetna grauius, apud Cic.
Collossea onerat. Moles
Pistrinum tum pro loco, tum pro re difficultatis plena metapho.

Res

Res viribus impar, difficultatis plena
Grauis sarcina
Negotium subacerbum
Prouincia dura, negotiosa, molesta, aspera.
Negotium operosum, molestum.
Negotium inuolutum, difficile explicatu, γαγγαμών.

to vnburden, vide **vnloade.**
to Burden, to Budde, to Branch out.

Fruticari vel e, Syluescere
θρυμνίζειν, fratescere
Florere, florescere
Formatis aperitu, floribus arbos
Florescunt gramina riuis
Emittere stolones, μοσχεύειν
Pubescere, frutices emittere
Germinare, egerminare
Progerminare, pullescere
Pullulare, pullulascere
Suppullulare, protuberare Soli
Suppullulascere, expullulare
Arbescere, frondescere
Vernare ad arborem etiam refertur
Gemmare, & gemmas emittere ad vitam effertur, & ad alias arbores, gemmascere, efferri, turgere in gemmas
Gemma, vitis oculus

to Burie.

Inhumare, terræ inijcere
In terra recondere
Tumulo recondere, tumulare,
Dare humo, terræ, ad sepulturam
Κτερίζειν, parentare
Sepulturæ tradere, dare sepulchro
Sepelire, humare
Inhumare, funerare
Dare tumulo
Extremum persoluere honorem
Cadauer, funus humo condere, Oui
Pulueri tradere, seu humo, Sallu
Condere monumento corpus, Plin.
Putridum condere cadauer in vrna
Et apud Phocyllidem, γαῖαν ἐπιμοιρᾶσθαι, νεκύεσσι, mortuis terram impertiri
Ponere in monumento
Corpus terræ parenti reddere
Sepulchro claudere
Efferre matrem Cice. Sepulturæ cadauer inferre, terræque obruere
Subdere subsolum, **to put vnder the ground**
Mandare humo
Telluris aggestu cadauer obruere, superiecta humo operire, apud Am. in home
Terræ commendare, apud Max.
Terra cineres accipit
Tumulus ossa tegit
Libitinam exercere
¶ Efferre cadauer, vxorem, funus mortuorum, ἐκκομίζειν
ἐκφέρειν, κηδεύειν
Extra domum vel ad sepulturam ferre, νεκροφορεῖν.

to be Buried.

Funerari, sepulturæ tradi
Humari, parentari
Comburi veteres solent, vnde bustum pro monumento ponitur
τῶν νομιζομένων τυχεῖν
Ponere cineres apud poëtas
Honorifica sepultura donari
Sepulturæ maiorum suorum addi
Magnifico post fata deponi Mausoleo
In tenuem solui fauillam
Contumulari, terræ insterni.

an honourable Buriall, vide **Funerall.**
to Burne.

Vulcano dedere dicere.

Dare

Dare flammis, ignibus
Vulcano committere
Ignis voragine absumere
Vrere
Extruere rogos
Vstulare apud Pacuuium pro vrere
ἐκκαίειν, φλέγειν.
Patrios incendio lares absumere
Ignem in ædes eiaculari
Cremare, Concremare
Celebrare Vulcania
Corpora in cineres redigere
In ignem, in rogum mittere, ponere proijcere, imponere
Igne absumere. πυρπολεῖν
Comburere. Igni tradere
Vltricibus committere flammis
Incendio inuoluere
Ignibus ardere
Exurere
¶ Conflagrare, flagrare, ardere, absoluta sunt, & igni non tantum, sed & alijs rebus accommodantur, flagrare odio, amore.
Illi res omnis, in fumum & cinerem abijt, vbi incendium omnia hausit.

to Burst, vide to Breake.
to Burst or to Breake in.

Irruere in ædes
Irrumpere, cum violentia quadam
εἰσπίπτειν
Inferre se concitato impetu, Liuius, pro irruere, facere impetum
Incedere vnde scribēdi libido incessit mihi vel me. Liuius: grauior cura patribus incessit.

to Burst or breake open doores, vide Doore.
a Bush of thornes.

Dumus. Rubus
Spinæ. Vepres
Sentes. Ruscus
Virgultum. Spinetum
Dumetum, Rubetum
Vepretum. Senticetum.

a Busie worke or matter, to compasse.

Labor magnus, difficilis, laboriosus, grauis, operosus, molestus, immensus magni negotij, difficultatis ac ponderis, vide à peece of trouble.

Busied vide Occupied.
a Butler or Steward.

Præfectus cellæ penuariæ
Dispensatoris officium gerens. Ambrosius οἰνοχ.
Cellarius & non cellerarius, vt plærique ineptiūt, nisi quis interpretari velit, rarus in cella.
Præpositus cellæ
Moderator domus. Custos cellæ
Promus accondus ταμίας
Villicus in Euangelio
Oeconomus. οἰκονόμος
Dispensator rei familiaris
Procurator aliquot in locis dicitur seu Curator
ἐπιμελητής
Procurator peni, Plaut.
Cauearius nonnullis dicitur à Cauea.

a Buttery, vide Celler.
the Buttockes or Haunches.

Clunes sub genere communi
Clunicula. Nates. πυγή.

But, Neuerthelesse.

Cæterum. μέντοι
Porrò, Autem. δέ.
Porrò autem. Sed
Sed enim, atqui
ἀλλ' ἄρα, ἀλλά. Verum
ἀλλ' ὅτι, Vero. At vero.

Verum, enim vero. Quin.
At in oratione soluta: Ast in versu sequente vocali.
¶ Sed etiam, Tamen.
Veruntamen, Attamen
Sed tamen, frequens est apud Cicer. ἀλλαμὴν.

But yet.

Pariter ac, Iuxta ac
Ex æquo, atque, Simul &
Idem, Idemque
Aeque, atque
Ita & præcedente vt
Simul in oratione geminatum, vel geminatum.
Tum in oratione geminatum
Et in oratione geminatum
Sed &, verum etiam, ἀλλὰ καὶ, præcedentibus non solum, non modo οὐ μόνον.

C

a Cabin, lodge, vide Cotage.
a Cable rope.

Funus anchorarius
Tomis, icis, f.g. Plin.
Retinaculum, stupæum puppis, Ouid
Ruderis, Plin.
Funis nauticus.

to Cacke, to shite.

Aluum exonerare
Cacare, ἀποπατεῖν
Ventris onus ponere, deponere
Purgare ventrem, apud Hier.
Excernere, apud Celsum
Stercus facere, vel oletum
Saburram ventris ponere
Emittere saturitatem
Aluum deijcere, soluere
Forire, ἀφοδεύειν
Merdare, Cunire
Egerere absolutè
Excrementum deijcere,
ὑπάγειν κοιλίας, aluum deijcere,
¶ Comforire apud Pomponium
Permerdare, Conspurcare, fœdare χέζειν, to beshite.

A Cage for Birds.

Cors vel cohors, Auiarium,
Auium, vel Altilium septum
Ornithotropium
ὀρνιθοτροφεῖον, ὀρνιθών.
Gallinarium, a hen pen.

a Cake, a Wafer.

Panis dulciarius, Laganum
λάγανον, Libum
Melipectum. μελίπηκτον
Placenta ex melle. Popanum.

to Call.

Vocare, vocitare
Appellare, Appellitare
Nuncupare, Memorare
Nominare, Dicere.

to Call backe, to reuoke his fault.

Reuocare, Recinere errorem
Retractare. Fateri errorem
Reuocare quod dixeris, feceris prius, asserueris
Canere Palinodiam
παλινῳδεῖν: recantare
Opprimere dicta sua.

to Call to minde, vide to Remembrance.
a Call, vide Coife.
Calme, vide Quiet.
he Came at length.

Tandem aliquando, denique, demum, Post diurnum tempus, longo temporis interuallo, cum temporis multum abijsset, transacto multorum annorum spatio redijt, reuertit, reuersus est.

Accepit

Accepit se ad suos lares, patriam, cunabula, patrias sedes.

a Campe, an Hoste, a siege.

Castra, στρατόπεδον
Papilio, Tabernaculum,
Tentorium, Statiua.

to pitch his Campe.

Castra facere, ponere, locare
Castrametari.

to raise or to moue his Campe or Siege.

Mouere, amouere Castra
Tabernacula detendere. Cæsar
Locum commutare
Exercitum aliò deducere
Soluere obsidionem,
Ab obsidione desistere
Oppugnationem remittere
Colligere papiliones.

a Cane, vide Reede.
Canels, vide Gutters.
to Can or may, vide Apt.
to Cancell out, vide to Crosse out.

a Canker.

Cancer morbus, eris in genetino sub neutro genere
καρκίνος, καρκίνωμα
Carcinoma, Gangrena.

a Canker-worme that eateth commonly Coleworts.

Erma Campe, κάμπη
Mastax, apud Nicandrum
Hiesina Columellæ dicitur
Brucus, βροῦχος.

Cannons, vide Artillery.
a Cap, vide Hat.
a Spanish Cape, vide Cloake.

a Captaine, a General.

Dux militum, primarius, summus
Copiarum dux, Strategus
Primipilaris, Præfectus militiæ
Belli ducem agens
Bellicæ expeditionis dux primarius
Archistrategus
Primus exercitus dux.
Præfectus equitum custodiæ quos archeros vocant
Totius equitatus dux præcipuus præfectus militiæ
ἄπαρχων στρατευμάτων
Cohortis præfectus,
σπεῖραρχος ἔπαρχος
Imperator exercitus,
Dux militaris, Exercitus dux,
Copiarum præfectus, apud App.
Capitaneus barbarum est, pro quo militum caput rectius diceretur, à cuius consilio & nutu cæteri depédeant.
λοχαγωγὸς Græcè
Ordinis militaris instructor, imperator seu ductor. Rector
Nostri decanum vocant qui contubernio præest
συσκηνοτάρχος Græcis dicitur
Nam contubernium propriè milites decem sub vna papilione degentes.

Cardinals.

Proceres cardinei
Cardinales, Purpurati patres,
Honore galeri punicei decorati,
Quos vaga contecto purpure vestit equo
Cardineo insigniti galero
Cardineo quorum tegitur corona galero.

to be a Cardinall.

Cardineos gerere titulos,
Pilium ferre rubrum,
Cardinalitio galero ornari.

Car-

Cardinalitiæ dignitatis galero donari, insigniri
Consistorium cardinalium quod vulgo dicimus, rectius seu ornatius
Pontificum collegium
Summum concilium.

Care, or thought.

Cura, Anxietas, Angor, Scrupulus
Molestia, Sollicitudo, Dolor
Angustia, vide Diligence.

Carelesse, Negligent in my owne Profit.

Vtilitatis meæ rationem nullam habui, duxi, spectaui: quid esset è re mea, in rem meam, quid ad rē meā pertineret, in rem meam faceret, conueniret; quid de rebus meis expenderet, prodesset, conduceret, vtile esset, vtilitatem afferret.
Vtilitati, emolumento, bono esset; fructum pareret.
Nullam operam dedi, non laboraui, minime spectaui, curaui, quæsiui, secutus sum, nullum studium posui, nihil industriæ, Operæ locaui, posui, diligentiam nullā adhibui contuli. Res meas indiligenter administraui, tractaui, vide negligence.

Carefull, vide sorrowfull. be Carefull in dooing, &c. or take some paine, or looke to it.

Cura, Age curam
Habe curam, Fac, Dispone,
Euigila, Da operam
Curæ tibi sit. μελεῖ σοι
Tua curatum abeas.

to be Carefull, Sorowfull, or doubtfull.

Sollicitum esse. κηδεύειν.
Destineri curis
Angi, enecari sollicitudine
Angere se animo, apud Terent.
μεριμνᾶν. Curare
Alicuiusrei curam antiquiorem ducere, Præcipuam atq; antiquissimam, habere curam.
Inter spem & metum fluctuare
Vltra peram sapere, pro nimis sollicitum esse
Curis & anxietatibus concidere.
Anxiè & sollicitè cogitare
Anxium esse
Aestuare. Fluctuare
Consulere. Cogitare
Satagere. Laborare
Trepidare. In diuersa rapi
Sollicitudinibus inquietari
Vehementer laborare
μογοπονεῖν
Pendere animi vel animo, cum genitiuo vel ablatiuo, vtrumq; apud Ciceronem
Animo ringi. Angi
Angore detineri
Animo, intimis sensibus angi
Vndis negotiorum distrahi in diuersa
Curam gerere, agere
Probe curatum velle
Distringi curis. Cruciari, discruciari, excruciari sollicitudine
Curis confici, morderi, tenuari, vri, tabescere, liquescere, pallescere, insistere, mori, carpi

Curis intentus, confectus, curis exerceri, potiri curis
Ingeminant curæ
Cura venit, tenet, tangit, moratur, subit, hæret, mordet, Corpus tenuat
Vitiat, est feruida
Sollicitudinem parit
Rationem habere
Esse in cura
Oculis ferre metapho.
Versari in cura.

Curæ

Curæ esse, apud Ciceronem.
Curæ habere, Cic.
Ἐπιμέλεσθαι
Ista mihi curæ erunt.
Εμοι μελήσει ταῦτα.
¶ Totius toto pectore quis incumbere in curam aliquam dicitur.
Cordi esse.
¶ Curis animam excruciare.
Solicitudinibus vitam reddere breuiorem.
Arduis rebus, persequendis confici.
Macerare se crastina cura ciborum.
Se excruciare animi dolore.
Cor edere, comedere.
Ἐσθίειν τὴν καρδίαν.

to put or take away Care, Thought, or Sorrow.

Liberare, exoluere curis, finem imponere curis.
Sollicitudine alienare.
Curas secludere, demere, deponere, demittere, auertere.
Agitare curas, abijcere, ponere, resoluere, depellere, fallere, diminuere, Sanare, pellere nubes curarum.
Cura abit, fugit, excedit, deserit, dilabitur, lentescit, diluitur mero.

I Care not, or I passe not.

Susque deque fero, ἀδιάφορος.
In nullo discrimine pono.
Susque deque habeo.
Aequi bonique facio, apud Terent.
Aequo animo sum.
Nihil laboro, Mea non refert.
Manum non verterim, mouerim, etiamsi domus ruat.
Minimi æstimarim, securus quonam res cadunt.
Non magni pendo.
Illud non amarim crepitu digitorum vide. man I care not, what losse, &c.

Carpenter.

Faber lignarius. Faber tignarius.
Materiarius, Abietarius, in Exod.
Carpentarius, τέκτων.
Architectus & Architector, qui structuris ædificiorum præest, & fabricanda præscribit.

the master Carpenter.
a Carpet, vide Tapestery.
to carry, to beare, to bring.

Portare, Apportare, Ferre.
Vehere. φέρειν. Adferre.
Inuehere, Trahere secum.
Ducere secum.

to Carrie in.

Inuehere, Inuectare.
Inferre, Importare.

a Carrier, a Messenger.

Tabellarius. ἐπιστολεύς.
Grammatophorus, Nuncius.
Lator, portitor, gerulus, baiulus literarum. γραμματοφόρος.
Tabellarij fungens munere.
Internuncius.
Nuncius, ingenti per regia tecta tumultu ruit.

a Cart, a Chariot, or Coach.

Carruca, Carrum & carrus.
Cisium. δίφρον.
Benna, dictio gallica.
Cantherium, Rheda.
Epirrhedium, Biga.
Birotum. Couinus.
Petoritum, apud Horat. στορεῖον.
Capsus, carruca vndique tecta.
Currus breuis.
¶ Cisium euertere, to ouerthrow the Cart.
Effundere aurigam.
Impetu aurigam solo sternere, vide Waggen.

a carter

a Carter, a Waine-man.

Auriga, Agens Currum.
Essedarius, Carrucarius.
Vehicularius, ἁμαξεύς.
Rhehedarius, apud Ciceronem.
ζευγηλάτης, Quadrigarius.
Rhehedarij officium exercens.
Rector currus.
Agitator pro auriga. Cic.
Vehiculi moderator.
Vector à Cic. positum est pro eo qui vehit, Plaustrarius.
Cisiarius qui Cisium regit, hac voce iurisconsultus vsus lib. 20. dig.

to Carue, vide to Graue.
to Cast, to Fling downe.

Conijcere, Traijcere.
Pronus sternere solum,
Iacere, Iaculare, Contorquere,
Dirigere spicula in aliquem.
Iaculum emittere, Torquere,
Proijcere Telum.
Intendere sagittam.
Exercere brachia telo.
Aethereas telum contorsit in auras

to Cast in ones teeth, to Upbraid.

Obijcere culpam.
Improbrare.
Increpare, apud Salustium.
Obiectare.
Ingratitudinis dicam alicui scribere.
Exprobrare, Improbrare.
Refricare vlcus, ἕλκος ἐκκνίζειν.
Probrum obijcere, Carinare.

to Cast aside, vide set aside.
to Cast abroad, vide to Scatter.

to Cast in mind, vide to imagine.
a Catarre, vide Rewme.
a Catte.

Felis ἀσπαλαβώτης.
Aelurus γαλεώτης γαλῆ.
Catus simpliciter, nam Catti sunt Hæssi populi.
Mustela domestica dicitur à nonnullis.

A Caue, a Denne.

Specus & specu, Spelunca.
Spelcum, Lustrum, φωλεός.
Latibulum, Antrum.
Latebra, χηραμός. Lacus.
Scrobs, Cauea, Cauerna.
Crypta, Fouea, βόθυνος, Fossa.
Cuniculus pro loco seu foramine, subterraneo occulto.
Abdita, Recessus, Diuerticula, priuie corners.
Angulum foueæ & receptus.
Latebrosa rupium cauamina Soli.

a Cause, a reason, an occasion, or maine.

Res, πρᾶγμα.
Causa, Negotium,
Gratia apud antiquos pro causa ponebatur. Vnde fluxerunt hæ orationes, mea vel tua gratia, id est, pro mea vel tua causa, in ablatiuo tantum.
Nuptiarum gratia, apud Terent.
Nomina sæpe pro causis vel negotijs à Cicerone poni inuenias: Cum tot ibi nominibus acceptum Curtij referent.
Ergo aduerbium vltima circumflexa ponitur pro causa ἕνεκα, Virgilius in 6. Aenei. Illius ergo venimus.
Peregrinationis ergo.
Virtutis ergo, for vertues sake.
Negotiorum expediendorum ergo,

Nego-

Negotiū alicuius agere, to doe ones businesse

¶ Rei causam dicere, reddere, to declare the cause wherefore

Rationem reddere, Cic. Quod cur factum sit, ratio probabilis reddi possit.

for that Cause, vide Therefore.
not without a Cause, worthily.

Haud temere. οὐκ εἰκῆ
Non abs re. Non sine causa
Haud iniuria. Nec iniuria
Haud immeritò. Meritò εἰκότως
Iure, Iure optimo, vide Worthily.

a Cawdron, vide Kettle.
to Cease, to leaue off.

Supersedere. ἐπέχειν cum genitiuo
Canere receptui
ἀνακλητικὸν σημαίνειν
Omittere inceptum
Sistere ab incœpto
Incœpto desistere
Sistere opus, labores
Demittere. Cessare. Intermittere
Manum retrahere, Linquere
Desistere. Desinere
Conquiescere. Abire incœpto
Facere intermissionem, Cic.
Intermittere. In medio rem relinquere. Suspendere rem
Subsedere. Parcere
Omittere, & mittere simplex
Differre in aliud tempus
Rem non definire
In suspenso relinqui, & relinquere, apud Plinium
Finem modumque ponere, facere
Anchoram iacere
Tollere calcar vltorium, prouerb.
Supersedere à vindicta seu vltione quam parabat

Incidere ludum, to leaue the play.
Incidere studia, remittere
¶ Omitte, quiesce, leaue
aine in Imperatiuo.

without Ceasing, vide alwayes.
a Celler or a Buttery.

Penarium. Penuarium
Ital. Cellarium κελλάριον
Cella penuaria. Penu.
Cella promptuaria, seu promptuarium. Græcè ταμεῖον
Podium, Riscus, apud Terent.

a Censer, a shop wherein Frankincense is kept.

Thuribulum. Acerra
Thymiaterion. θυμιατήριον
Capsula vel arcula thuraria
Custos thuris, apud Ouid.

I am Certaine, vide sure.
Certainely, vide without Doubt.
Certifie me of your busines.

Fac, redde me certiorem de statu tuo & de omnibus consilijs
Significa mihi, expone, aperi, explica perspicuè demonstra rerum tuarum omnium statum, quis tuus animus, qui sensus, quæ sunt consilia
Fac vt de tuis rebus, tuisque consilijs, cognoscam, intelligam, certior fiam.
Ex tuis literis erudiar, instruar
Imaginem rerum omnium, cogitationumque tuarum literis ostende.

a Certificate, vide Pasport.
to Cesse, to Taxe, or Leauy a Subsidie.

Censere cum accusatiuo

Facultates æstimare
Censere populos
Censum agere, habere
ἐξέτασιν ποιεῖν
Facere æstimationem
Nouos subinde populos deglubere, exugere, deprimere, exactionibus
Onus miseriæ plebiculæ, aggrauare
Exactiones facere
Insolitis exactionibus populum, subditos onerare
Inusitatis & inauditis exactionibus ditiones grauare
Tributo grauare
Angariare
Deglubere tenues, to pill, or pole, &c
Emungere, Extorquere pecuniam.
Emulgere
Compilare, expilare plebem decimationibus
Exactionibus opprimere, atterere
Tributis subditos premere
Exugere plebem
Euiscerare, exossare, extentare
Vsque ad viuum miseram plebeculam deglubere
Ad viuam vsque cutem tondere
Populum vsque ad radicem arrodere Erasmus
Sanguinem sudoresque plebis vel rusticornm absorbere, ingurgitare
Explere scrinia sanguine pauperum
Excoriare
Deuorare vsque ad ossa
Excarnificare, vel vt habet vates regius
Deuorare Dei plebem.

to Chafe, to Fume, to be Angry.

Indignari. Zeluri, apud Prophet.
Stomachari. Substomachari
Gerere iram. Ringi. Tumere
Infensum, Percitum, concitum esse
Mordere labrum, seu frenū mordere, prouerbia sunt
Molestè, indignè, grauiter, ægrè ferre
Ira commoueri. Succensere
Magno irarum fluctuare æstu. Virg.
Iracundia turgere, ardere
Bile tumere atra, Exardere
Corrugare nares
Plumbeas iras gerere, apud Plaut.
Bilem ex alicuius rei tędio conceptam effundere
In fermento iacere
ἐν τῇ ζύμῃ κεῖσθαι
Et schemate prouerbiali, Frontem ferire
Supra modum & impotenter indignari
Iram euomere omnem
Virus effundere.

to be Chafed or made angry, to be in rage.

Irasci, Accendi
Incendi, moueri ira
Commoueri, Offendi
Iracundia & indignatione accendi
Acrius incalescere
Incandescere, Inflammari
Dare vela indignationi, iræ, apud Plin.
Feruere. Efferuere. Succensere
Efferuere vel ebullire. Grauari
Excandescere, ad furorem præ nimio animi impetu vergunt.
¶ Cōtra, Deferbere seu deferuere, refrigere vel refrigerari, apud Fabium ac deflagrari & relanguescere dicitur ira, indignatio, quando homo mitescit, & placidus fit, & feruor animi consedisse, recedisse, to bee quiet, or well pleased againe.

to Chaine, to Tie in Chaines.

Catenare, Vinculis ferreis vincire
Catenas inijcere alicui, nectere vel inducere.
Compescere catena. Aliquem ligare catenis
Cadere in plagas

In

In casses incidere vel decidere
Teneri laqueis.

a Chaire, vide a Stoole.

a Chamber.

Cubiculum, δωμάτιον,
Cella, κοίτη
Conclaue, media producta
Triclinium veteribus dicebatur ab ordine lectorum
Cubiculum interius, remotius
Cubile lectus est id quo cubatur
Ectheca ἐνθήκη, vel vt alij legunt, ἐξέδρα, cubiculum, thalamus, sponsi proprie
Pastophorum. 1. Macab. 4. sacerdotis templi domicilium, cubiculum, thalamus.
Camera eiusdem non est significati, sed testudinem denotat, tectumq; deuexum & recuruum, a vault.

a Chamberpot, vide Pisse-pot.

Chamblet.

Vestis vndulata, quod ad vndarum similitudinem picta sit
Vestis cæmatilis, κυματώδης
Pānus camelinus, grograine, mockado, &c.
Symbolatum, συμβάλλωτον
Viues capripilliam vocat in colloquijs, quod ex caprarum & hircorum pilis fiat.

to Change, to translate.

Res suas alienis commutare, mutare, permutare
Commutationem facere rerum.

to Change his minde.

Sententiam mutare
Calculum reducere
Aliud instituere, ἐξιστάναι
In varias distrahi sententias
Quo ego pacto diuorsus distrahor. Co.
Vertere, commutare, mutare sententiam, consilium
Opinionem mutare
μεταπείθεσθαι, μεταβάλλεσθαι
Parum bene institutum recantare
Flectere sententiam, Salust.
A proposito resilire, declinare
Referre pedem
Animum immutare
Discedere à sententia, vel de sententia
Alterius duci suasione
Mutare institutum
Mutare mentem apud Horat.
Vertere animi decretum, Eras.
Pœnitere consilij
Ab instituto deterreri
Instituti suppœnitere dicitur, qui sentit sententiam animi sensum labescentem. Erasmus
Vertere vela, vestigia prouerb.
Funem reducere,
Vertere consilium rei non satis commodè institutæ.
Imitari nepam, id est, cancrum apud Plaut. to goe backe from ones word.

to Chap, vide to Gape.

a Chappell, vide Church.

to Charge, or to lay to ones Charge, vide to Accuse.

to Charge or Command, or Bid.

Committere, mandare
Demandare, ornare mandatis
Mandata verbis dare, iubere
Credere, concredere
Dare negotium
Imperare
Curæ tradere, præcipere
Delegare officium, prouinciam
ἐπιτρέπειν, præscribere
In manibus dare. ἐγχειρίζειν.

Pro quo vulgus ineptiens dicit dare in negotijs. denunciare
Iniungere aliquid negotij, Eras.
Mandare, tradere prouinciam, negotium, onus, προστάττειν
Imponere humeris vel in humeros prouinciam
Curam rerum demandare
Rei gubernaculis, negotiorum molibus præficere
In mādatis dare & legare negotium, apud Plaut.
Summam rerum alicui committere,

to haue or take a Charge.

Onus suscipere, supponere oneri. In mandatis habere, onus subire
Suscipere curam
Non rate molis agebat, constantem debilitauit, onus membra grauabat.

a Charge.

Crura, onus, pondus
Prouincia.

to take the Charge of the common-wealth.

Capessere, gubernare
Suscipere, gerere, administrare Rempublicam.

Charges, vide Expenses.
a Chariot, a Coach, vide a Dray, a Wagon, or Cart.
to Chase deeres, vide to Hunt.
Chaste, Pure, Undefiled.

Pudicus, castus, integer
Incorruptus, illibatus, inuiolatus
Immaculatus, intemeratus
Continens, temperans
Cælibem agens vitam, mundus
Ab omni muliebri congressu alienus.
Purè castéque viuens
Laude pudicitiæ celebris
Castum cubile seruare
Me natura pudicum fecerat, & casto pectore durus eram
Bellerophontes, Hippolytus
Hippolytum imitans
Telamone castior.

Chastitie, or Puritie of Life.

Castitas, puritas
Castimonia, integritas
Munditia & mundities vitæ
Continentia, pudicitia.
ἁγνεία, καθαρότης.

to Chastise the body, to bring downe the wanton flesh or to keep it vnder.

Carnem cohibere, macerare
Castigare corpus, & in seruitutem redigere, vt est apud Apost.
Fraudare, defraudare Genium, id est, naturam
Naturæ negare quod appetit, non satisfacere
Afficere carnem, vt obediat spiritui, imperio, consilijs obtemperet, apud Ambros.
Fraudare corpus voluptate
Subducere cibum & potum
Cibo ad tempus abstinere.

to Chastise, vide Punish.
a Chatterer, vide a Babler.
by Chance I lost my causes.

Euenit, obuenit, contigit, obtigit, accidit, factum est casu, casus tulit, fortuna fecit, fortunæ placuit vt causa ceciderim, litem perdiderim.

to Change his minde.

In sententia non permanere, non persistere, non perseuerare, non pergere
Sententiam non retinere, non tueri, non seruare, á sententia discedere
Mutare sententiam, concilium, opinionem
Instituta, cursum opinionis alio convertere, flectere.

a Chancellor.

Cancellarius. Summus iudex
Summum iudicem agens
Iudex primarius
Princeps scribarum
Ab archiuis, scrinijs, præfectus, the Master of the rolles.
Archigrammateus
ἀρχιγραμματεύς.

to Chaw or chew meat.

Masticare vulgo. φλάειν
Mansitare, á mandere
Dentibus frangere, conficere
Dentibus comminuere, conterere, atterere
Dentes infimi escas conficere. Plauto dicuntur, id est, molere.

a Cheane, vide Collar.

to Cheapen, vide to Buy

to make good cheere, to vse feasting, reuelling, or banketting.

Curare corpus
Inseruire ventri, γαστρίζειν
Curare cutem seu cuticulam
Comessari. κιχλίζειν
Græcari
Pergræcari
Indulgere genio, gulæque ventris
Crapulari
κραιπαλίζειν
Certare poculis, vino, mero
Vrgere cululliṣ, poculis, vino
Æquis, æqualibus, certare haustibus
Vacare corpore gulæ
Græco more bibere
Viuere Bacchanalia
τὰ διονύσια ἄγειν
Molliter, delicatè viuere
Lautè, generaliter viuere
Epulis noctes diesque ducere
Ventrem distendere
Epulari
Viuere patinas
Nepotari
Bacchari
Magnificè conuiuari
Bacchanalia celebrare
Εἰλαπινάζειν
Bellum agere homunculum
Epulari, obsonare pollucibiliter, quod Græcis μεγάλως κωθωνίζεσθαι & φορτίνειν dicitur, Magnis certare poculis
Poscere maioribus poculis, Cic.
Abdomini seruire, famulari
Ingluuiem farcire
Carpere dulcia, apud Persium
Sese molliter curare
Festa celebrare Lyæi
Orgia viuere
Potationibus indulgere
Sibarissare
Propinari
Genialem agere vitam
Cibo potuque se distendere
Vitam agere intemperantem
Toto anno, vel perpetuo celebrare Saturnalia, Bacchia, orgia. Est apud Senecam de Claudio Imperatore semper distento & madente
Vino illic cebrisque diffluere
Perpetuam madere noctem
Quotidie Baccho sacra facere, idem
Viuere absolutè. Catullus
Viuamus mea Lesbia
Curare pelliculam, apud Horát.
Sacrificare genio
Genium colere accuratius, & bibere meracius.

to Checke, to speake spight-full words, to Raile vpon, to Slander.

Lædere maledictis, Probris petere
Allatrare, pro conuitiari, per metaphoram
Conuitijs, contumelijs digladiari & debacchari
Fanda pariter & nefanda in aliquem euomere
Ad leuicula verba tragico insurgere vel intonare cothurno
Cauillatione ac maledicentia agere λοιδορεῖν.
Iactare crimina
Principem maledictis petulantissimè nominatim figere
Contumeliam, scommata, dicta in aliquem iacere
Nominatim apertèque in aliquem in principes, maiores, magistratus incurrere
Soluere in Deos ora
Militiæ suprema quæque in aliquem effundere
Contumeliosissimis nominibus petulantissimè diuexare
Inimica dicere dicta
Dira precari
Dentes infigere in aliquem
Non toleranda afficere contumelia
Tangere aliquem conuitio, scommate
Edere verba præterita, scelerata impia, aspera
Conuitium facere
Dicere. Fundere
Conijcere maledicta
Conuitiari
Crimina, probra, conuitia, læsiora, congerere
Mordere dictis
Virulenta rabie & execrabili furore debacchari
Insultare iacenti
Contumelijs vexare, insequi, aliquem inuadere
Quæ mea Calliope læsit
Lacessere, proscindere, conscindere conuitijs, maledictis
Lancinare, lacerare, dilacerare conuitijs
Distringere carmine aliquem
Suum expuere liuorem
Amarulente cõuitiari, acuere linguam
Contumeliam dicere
Consputare metaphoricè
Afficere contumelia. ὀνειδίζειν ὑβρίζειν, ἐπηρεάζειν
Dicterijs incessere, vel conuitijs
Insectari aliquem maledictis
Probrosis exagitare nominibus
Probrum ingerere vel objicere
Conuitijs figere, insectari. Vide **to Slander.**

a Checke, a Reproach, or Rebuke.

Conuitium. Maledictum
Blateramina contumeliosa
Archilochia edicta
Contumelia
Contumeliosa ac viruléta verba. vide **Shamefully.**

the Checke.

Mandibula. γαμφηλὴ
Maxilla. Mala
Bucca pro eodem apud Plaut.

to Cherish, to make much of.

Fouere. Mulcere. Amplecti
Complecti. Indulgere
Charum habere. Magnificare.

Cheerefull, vide Glad.

a Chessil, a Wedge.

Celtes. Cælum à cælando
Græcis ἐγκοπεύς, κόπτειν
Cuneus. ἐπιχίδιον
Epichidion apud Vitru,
Cuneolus ferrens.

a Chest.

a Chest, a Coffer.

Cista Cistula. κίςη.
Arcella. Arcula. Scrinium
Scriniolum. ἐγγυθήκη.
Reconditorium. Custodiarium
Repositorium. Theca. Θήκη
Capsa. Capsella
Chattophylacium
Tumbæ. Thecæ argenteæ
Fauissæ reliquiārum capsulæ apud Romanos in Capitolio.

to Chide, to rebuke, to Reprehend, vide to Brawle.

a Chiding, vide Brawling.

Chiefly, vide Especially.

a little Childe, or a Babe.

Pusio. Puer. Pusillus
Pusillulus. Paruus. Paruulus
Puellus. παιδίον
Pupus apud veteres.

a fatherlesse or motherlesse Childe.

Orbus. Orba. Orphanus
Carens parente.

Children.

Liberi. γεννήματα
Proles. φίλτατα
Soboles. Pignora, & in singulari pignus pro prole Soli. de rege Taprobane. Si forte dum regnant, pinguis sustulit, exuitur potestate.

to get, or to bring foorth Children.

Tollere, suscipere liberos, prolem, filium ex aliqua, est gignere, progignere, quærere
Liberos generare, progenerare
ἀναιρεῖσθαι παῖδας
Et sic dicitur de patre, Sustulit filium pro suscepit vel habuit, vt sit præteritum à tollo
Filios procreare, gignere, Patrare
Dare operam prolibus, liberis
παιδοποιεῖν
Filijs procreandis operam dare.

from his Childhood, Youth, or Infancy.

Ab ineunte ætate
παιδόθεν παιδόθεν
A teneris annis. ἐκ νέων
A teneris vnguiculis, seu vt Græci dicunt. ἀπὸ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων.
A paruulo
ἐκ παίδων
A pueritia prima. Puer
A pueritia. A pueris
ἐκ παίδων. A paruis
A primis annis. ἐκ νηπίων
A rudibus annis
A tenera ætate
A primis vitæ rudimentis
Ab ipso vitæ limine
Ab ineunte pueritia, per omnia ætatis gradus ad supremum vsque vitæ diem
Cùm corpus adhuc à matre tuberet.
A crepundijs
Ab ipso vitæ exordio
Ab incunabulis
A cunabilis primis
Ab infantia
A tenellis vnguibus
A puero pusillo apud Plaut.

great with Childe, vide Woman.

a Chimny.

Fumarium. καπνοδόχη
Caminus. κάμινος
Infumibulum, fumale, & natis the pipe, propriè quidem infumibulum pro car[...]dio etiam ponitur

focus propriè pauimentū sub camino significat, the hearth
πυρεῖον, Græcis.

Chips.

Ansulæ, σκινδαλμοί
Glabula vel clauola, apud Var.
Fomes.

to Chop off ones head, vide to Behead.
to Christen, vide to baptize.
to Choke, to Strangle.

Suffoco, Præfoco, media producta contra aliquot Grammatistarum opinionem ἄγχειν.
ἀγχονᾶν Interstringere
Stringere gulam, guttur
Ἀποπνίγειν Strangulare
Laqueis implicare colla
Guttur.i. per vincula laquei
Obstringere, constringere collum
Premere iugulum. Vocem includere
Obtorto collo gulam præfocare
Gulam frangere.

to Choose, to elect, to picke out.

Eligere. Deligere. ἐκλέγεσθαι.
Delectum agere, & habere
Suffragijs designare, eligere
Legere pro eligere apud Cic.
Capere apud Terentium: Me cepère arbitrum
Sumere pro eligere apud Plaut: Sumat aliquem ex poculo
Excerpere commodissima, bona quæque, to picke out the best
Suffragium inire, to elect or chuse by voyce, apud Liu. & Cic.
Libera dare, populo suffragia, apud Iuuen.
Opinionem facere, to giue the choise,
Non tam homines suffragijs quam Diuini numinis calculo delectus atque ascitus, Elected or chosen of God.
Emendicata suffragia, apud Gratianum, sunt potentium, seu nobilium commendationes.
Potioris partis suffragio, By the most and best voices.
Electus, creatus, calculis omnium, & suffragijs statutus, vno ore, summo consensu, omnium sententia, comprobatione constitutus, designatus, allectus, Elected or chosen.
¶ Septemvirorum summus in Romano imperio senatus, the Electours of the Empire.

Chronicles, vide Histories.
it is Chronicled, vide Written.
a Church, a Temple, Chappell, a Chancell.

Templum. ναός
Domus Dei, orationis
Ædes in singulari tantum numero
Ædes toto terrarum orbe Buscoducis celeberrima
Ponitur quoque in numero plurali pro Templo, sed ferè semper cum adiectione, vt sacra ædes
Sacrum, substant. ἱερόν
Asylum pro Templo ponitur Poetis.
Lararium apud doctos legitur
Ædicula diminutiuum pro sacello, a chapell.
Sacellum ναΐδιον
Oratorium. Adytum. Sanctuarium.
Delubrum, media producta, & Phanum apud veteres idololatras dicebatur Domus deorum
Ara. Altare apud Poetas
Rhenanus in scholijs historiæ tripartitæ scribit olim in Christianismi principio templa Dominica vocari Solita, vnde in hodiernum vsque diem

diem lingua vulgari dicimus domine, hoc est dominicum latinè vocis huius vsus est in vetustis, & Greg. Nazian.

κυριακὴ quoque Græcè, nostrate lingua vulgari church dicimus

¶ Sacrarium Ἱεροφυλακεῖον

& Cella pars templi sacratior

Sacristia apud probatos authores nō inuenitur.

to Christen, vide Baptisme.
Churlish, wayward in company.

Nimium acerbus, durus, difficilis, asper, tetricus es in consuetudine

Consuetudo tua difficilior est quam propter suauitatem nullo expetatur.

Minime iucunda est, Amara potius atque odiosa est

Minime accommodatus ad mores, consuetudinem & naturas

Ita te morosum difficilemq; præbes in consuetudine

Ita mores aliorum fastidis, vt nemo te, tu nemine vti possis

Vt neque tu quenquam, neque te quisquam ferre possit

Vt neque tu cuiusquam consuetudinem neque tua quisquam frui possit.

Circumspect, Wary, Aduised.

Prouidus. Prospiciens

Circumspectus. Polytropus

Cordatus. Sciens Solers

Gnarus. Cautus. Intelligens

Prudens quasi Prouidens

Oculos in occipitio gerens, prou.

Alter Ianus Ἰανὸς ἄλλος

A fronte simul & occipitio oculatus.

to be circumspect, to foresee

Cauere. Prospicere sibi

Cautionem habere, adhibere, adiungere

Circumspicere, diligenter animaduertere, attendere, prouidere

Curare. Cogitare Cogitationem rei alicuius suspicere.

a Citie, vide Towne.
Ciuill, vide Gentle.
a Clapper, a Rattle.

Crepitaculum. κρόταλον

Crotalum. σεῖστρον. Systrum.

the Clapper of a Bell, or Doore.

Ropalum, campanæ malleus ῥόπαλον, & quo ostium pulsatur malleus, impulsor ostij annulus, circulus, circus. κίρκος fores propellens, qui & ῥόπτρον dicitur

Erasmus in Colloquijs circulum illū ferreum siue ostij annulum cornicem vocat; Græci κορώνην.

to Claw, vide to Scratch.
Cleane, Neat, Pure, Chast, Undefiled.

Purus. Mundus. Tersus

Politus. Immaculatus. Integer

Pudicus. Inuiolatus

Incorruptus Intemeratus

Illibatus, Unspotted

¶ Nullas ferens sordes

Insolens sordium

Mundiciarum per quam studiosus

Mundulus

¶ Castus. ἁγνός

Cum Bellerophonte pudicitia audens contendere

Spectatum satis & magnum continētiæ exemplum

Sine vlla libidinis vel turpitudinis nota

Falluntur qui idem significare putant cælibem quod castum, nam cælebs is propriè dicitur, qui vxorem amisit

misit, vel certe jam non habet, etiamsi non habet concubinas. Vide chaste.

a Cleane or pure heart.

Cor purum, Mundum
Tersum, Conscia mens recti
Cor liberum, & vitijs castum
Expurgatum à peccatorum sordibus
Nullius sibi mali conscium
καθαρόν. Sine macula
Sine labe. Sincerum
Bona fide, recta mente aliquid facere efficere
Nitidum. Albicans. Defæcatum.

to make Cleane, to Wipe, to cleanse.

Abluere. Eluere
Lustrare. Purgare
Mundare. Detergere
Purificare. Expurgare
καθαρίζειν. Sordibus liberare
Mundificare. Emundare labem
Expiare. Emaculare.

Cleare, Pure, Bright.

Clarum. Splendidulum
Fulgidum. Nitidum
Serenum. Limpidum
Coruscum. Luculentum
Purum. Perlucidum & Pellucidum.
Lucidum. Perspicuum
Translucidum. Euidens
Non obscurum. Liquidum
Sane meridiano clarius. Nitens
Solaribus radijs lucidius, radiantius
Vitream habens perspicuitatem
Quod vel cæco appareat
Quod purum, perspicuum sit.

to Cleare himselfe, vidè to Purge.

Clearely, Euidently, Manifestly, Plainely.

Manifestè. Liquidè. Planè
Clarè. Apertè. διαφανῶς
Ad liquidum apud Hiero. σαφῶς
Dilucidè. Luculenter
Luculentissimè. Euidenter
Splendide. Lucide
Perspicuè. Distinctè. Disertè.

to Cleaue.

Findere. Cuneis scindere
Quadrifidam quercum cuneis scindere
Rimam facere, ducere.

to Climbe, to Mount, to Ascend.

Ascendere. Conscendere
Summi fastigia tecti ascensu superare
Euadere ad summa fastigia culminis
Niti gradibus.

to Cloath, to apparell, to put on a Garment.

Inducere vestem. Conuestire
Inuestire. Circumuestire
Velare corpora. Imo velamine cingere
Insignire amictu
Circumdare amictu corpus
Veste corpus tegere
Vestem inducere, inijcere amictum.

a Cloathing, a garment, vide Apparell.

a Clocke, a Diall.

Horologium. Sciaterion
ὡρόσκοπα ἡλιοτρόπια, ὡρολόγια.
Græcis dicuntur
Horologium, sciare & solarium generali vocabulo, quod ad vmbras solis horas demonstrat, siue pendeat, siue iaceat, hoc est, siue verticale sit, siue australe

Clepsydra, horologium aquarium
Clepsammidion, apud Erasmum
Sciatericum, quod inepte Compassum vulgus dicit
Pyxidecula Hermolao Barbaro nominatur, qua nautæ vtuntur
Gnomon, stylus vel Solis vmbilicus vt Plinio appellatur, qui horas significat, the wiser.
Index horarius, idem. Sciatheras

a Cloake, a spanish Cape.

Pallium Græcorum. ἱμάτιον
Toga Romanorum
Recinium cucullatum ac Cucullio, apud Viuem, pallium Hispanicum
Penula, lacerna, pallium itinerarium
ἀμφίμαλλον. Vestis villosa, hirsuta
Amiculum, Palliolum
Tegmen à Cicerone dicitur
Impluuium. Sagulum
Sagum villosum eadem sunt
ἐφεστρίς
Palla mulierum propriè est
Chlamys militum
Paludamentum & Ephestris, a coat armour.

to Close, vide hide.
to Close ones eyes, vide Eyes.
Clownish, vide rude.
a Cluster of Grapes, vide Grapes.
a Cobler, vide Tailer.
a Coach, vide Dray or Litter.
a Cocke bird.

Gallus, li. Gallinaceus substantiuum
ἀλεκτρύων, quod nos a lecto exsuscitet, sic dictus Græcis
Et Gallus gallinaceus
Cristata volucris, auis
Ales lucis, seu diei nuncius
Excubitorque diem cantu prædixerat ales.

a Cocke, a spigot, vide Tappe.
Cockle among Corne.

Lolium, ζιζάνιον
Zizanium, & Zizania
Æra, Ægilops Festuca
Auena sterilis, Virg.

a Cod-fish.

Asellus. Erasmo & aliis dicitur, ὀνίσκος. Græcè piscis (vt scribit Galenus) facilis digestionis
Capito, onis. N. G.
Pompius à nonnullis dicitur præsertim Murmel. vnde quidam
Pompius à tumido venit cui corpore nomen
Milago, in Germania superiori vocatur idem credo piscis qui nobis Asellus dictus
¶ Salpa, piscis idem vento induratus, Stock-fish, quem alij Bergoliū, nonnulli strumulum vocant.

a Coffer, vide Chest.
a Coffin, vide Biere.
a Coife, a Calle.

Galericulum. Reticulum
κεκρύφαλος. Retiolum
Crobylum κρώβυλος, retiolum vel reticulum comam continens
Vitta proprie mulierum. ταινία.

Cold.

Frigus. Frigor. ψῦχος
Rigor, ῥῖγος
Glacie frigidior
Gelicidium. Pruina
Gelum. Gelu vel gelus

to

to be, or to suffer Cold.

¶ Frigere. Algere Rigere gelu
Obrigere hyberno frigore
Dirigere, apud Virg. Frigore obrigescere. Confici frigore
Hybernis mensibus, temporibus frigore concuti, **to haue great colde**
Horrere
Glacialem actum experiri
Frigore lapsa cadunt folia
Concrescunt currenti in flumine crustæ
Vndaque iam tergo ferratos sustinet orbes
Algescere, Frigescere, rigescere, &c. inchoatiua
¶ Frigidum, algidum, gelidum, pruinosum, glaciale, brumale, hybernum, hyemale.

a Coller, a Chaine, an Ouch, or Broach.

Monile, Segmentum, apud Valerium Maximum
Torques, & secundum Probum grammaticum Torquis
Χλοιός, ὑποτραχήλιον. Murenula
¶ Torques aurei velleris, torque aliquem honestare, Munere & societate aurei velleris, aliquem dignari, decorare
Miles ordinis aurei velleris.

a Dogges Collar.

Collare canum. Melium
Millum & Millus
Collare canum venaticorum confixum clauis ferreis eminentibus aduersus impetum quorumcunque
Collaria, apud Plautum.

Colewortes.

Brassica. Lampsana
Caulis. καυλός
Brassica, Appiana, quæ alio nomine Caputinum, & Sedelana dicitur.

to Come againe, vide Returne.
to Come against, vide Meet.
to Come before, vide to preuent.
to Come forth, or to go abroad.

Exire in publicum
Prodire, in orbis theatrum, in publicum
Venire sub oculos hominum
Prodire
Procedere in solem. Terent.
Prodire, venire, in lucem sub hominum conspectum, in publicum, in lucem & in hominum manus
Exire. Exire officinam.

Come hither.

Huc iter accelera. Huc gressus moue
Accurre huc. Terent.
Adsis. πάρελθε Adesto
Ades absolutè, pro veni, accede
Fer pedem huc. Huic iter dirige
Huc contende. Huc flecte gressum
Adesdum, paucis te volo.

to Come in good time.

Commodùm venire, adesse. Sallu. vbi commodùm est aduerbium
Pro opportunè, κατὰ καιρόν.
Venire, aduenire in tempore
Opportune, commodè, optimè se offerre, aduenire, adesse
Oppido. Opportunè te obtulisti mihi obuiam. Terent.

to Come in vse or Custome.

Abire in morem
In consuetudine venire, abire, exire
Irrepere paulatim

In

In vsum abire
Inolescere, inolere
Serpit hęc consuetudo per homines.

to Come to passe, vide to happen.
I will Come quickly, vide not Tarry.
to Come slowly, Leasurely.

Tardè venire, serpere
Pedetentim ire, Foot for foot
Testudineo vti gradu
Itineri, plateæ immorari
Nectere moras.

to Come to himselfe againe.

Ad se redire apud Terent. Reddi sibi.
Remigrat animus nunc demum mihi
Corrigere se, est dissipatas animi partes in suum rursus locum cogere, quando depulsa mentis perturbatione quietior quis redditur.

it Commeth or riseth from thence.

Hinc vel inde proficiscitur, venit, prouenit, profluit, manat, dimanat, oritur, surgit, fluit, nascitur, exit, originem ducit, permanat
Huius mali causa in re tota residet, quod huc calamitates omnes reddiderimus
Causari pro originem ducere; Morbus causatur ex corrupta natura.
Peccata ex vitijs manant, vt scribit Cicero. Hinc ortum est, natum est malorum agmen
Ille author est, origo, principium
Radix malorum omnium
ἀρχὴ ῥίζιον
His exordijs, his fontibus cępit vitiorum colluuies, turba malorum
Hæc culpa, hic error
Exorta omnia à te
Hoc seminarium fuit
Ex vno fonte omnia scelera manare cernimus. Cic. Ex hoc fonte.

to Comfort, to solace, to recreate or refresh.

Solari, παραμυθεῖν
Lenire aliquem consolatione, amicis verbis. Delinire
Dare solatia, Cic.
Vti solatio
Lenire metaphor. vt explere pro consolari, apud Terent.
Solamen adferre, solatia, consolationem adhibere. Solatio esse
Tristibus rebus solatia supponere
Oblectare animum, dolorem animi lenire, consolari
ψυχαγωγεῖν, παραμυθεῖν
Dolorem leuare
Amorem solatur musa
Remedium ferre doloribus
Mœrorem minuere vel abstergere, excutere
Pectus tranquillitati reddere
Consolatione lenire
Lachrymas alicuius solari
Erigere afflictos, apud Ciceronem
Animum erigere consolationibus
Anxios leuare, & ad meliorem spem euehere, vide to Encourage.

Comfort, Consolation, Recreation.

Solamen, solatium, consolatio
Lenimen, leuamen, subleuamen curæ casusque
Alleuatio, Recreatio
Alleuamentum, apud Cic.
Oblectamentum, ψυχαγωγία
Delectamentum, delenimen.

Comfortlesse, or vncomfortable.

Nihil est quod solatium, consolationem præbere, afferre, parere, solatio esse, consolationi esse mihi possit.

Nullo

Nulla res est, quæ creare, reficere, leuare, vindicare a dolore, liberare sollicitudine, eximere dolore, abducere à cura, auocare à molestia, abstrahere, auellere à mœrore animum meum possit

Nulla iam consolatio animum meum afflictum, languentem, iacentem erigere, excitare, confirmare potest

Pessime affecto animo, ægrotanti, laboranti mederi satis nulla ratio valet

Parum apta remedia reperiuntur, inutilis, infirmus, inanis superuacanea prorsus omnis medicina est.

Comelinesse, vide handsomnesse.

to Command a thing vnpossible.

Tu mihi imponis, imperas, mandas, præcipis, iubes, committis, quæ sustinere non possum

Quæ vires meas exuperant, quæ præstare, efficere, perficere, exequi vix possum

Magni negotij est, summæ difficultatis operæ non exiguæ, ad exitum ea perducere, quæ in mandatis à te habeo

Dura nimis, grauia, difficilia mihi imperas.

a Commandement, a Statute, an Act of Parliament.

Edictum, Imperatum
Mandatum, Decretum
Statutum, Præscriptum
Lex νόμος, Rogatio idem
Præceptum, Iussum
Lege cautum, Sancitum
Θέσπισμα, Consultum
Imperium, Senatusconsultum.
ἐντολή, ἐπίταγμα.

Cruell Commandements.

Imperia Manliana
Phalaridis imperium
Zaleuci lex prouerb. pro edicto mandatoq; plus satis rigido, parumque humano
Iugum durissimum, in Biblijs.

to publish, to make or set forth a Commandement, Proclamation.

Indicere, præscribere legem
Edicere, seu edicta præcipere
Facere plebiscitum, senatusconsultum
Ferre legem, imperare
εἰσφέρειν τὸν νόμον
Legem instituere, constituere, promulgare, sancire, componere, imponere, scribere, iubere
Rogare legem, sciscere
Leges trahere, mandata dare, **To set forth.**
Rogationes scire
Decretum facere, interponere
Ponere decretum, Iubere
Decernere, Statuere
Statuere decretum, apud Hieron.

to Commence an action, vide to sue the Law.

to Commend one friend to another.

Sic eum tibi commendo, vt maiore cura, studio, sollicitudine animi non possum

Qanti te facio, quanti es apud me, quanta mea est erga te obseruantia, quantum tibi tribuo, tibi desero pro mea de te opinione, pro animo, voluntate, studio in te meo, peto à te vt hominem suscipias, complectare, foueas, in tuis habeas.

Vt cum mea causa, tua authoritate, conseruatum velis, cures vt ex hac mea commendatione mihi quam maximas agat gratias
Vt intelligat hanc meam commendationem sibi apud te, maximo adiumento & ornamento fuisse
Eum (si me diligis) eo numero cura vt habeas, quo meipsum.

to Commit, or leaue the matter vnto God.

Dijs permittere, committere
Deo fortunæque committere
Permitere diuis, apud Horat.
Dare se fatis, Apud Virg.
Ioui fuerint hæc omnia curæ.

to Commit a great or hainous fact.

Conficere, patrare facinus
Admittere, perpetrare committere, Edere, signare facinus indignum flagitium, noxam, turpe aliquid.
Facere facinus indignum se aut suo genere
Facere capitale, id est, facinus capitale, Plaut.
Facere nefas, scelus, flagitium
Committere, edere facinus, scelus in patriam
Quod scelus quod facinus parricida non edidit
Immanes æquare crimine Cacos.

it is Common or Vulgar.

Protritum. Tritum
Triuiale. Vulgare
Vulgatum. Peruulgatum
Populare. Promiscuum
Commune. Quotidianum
Passim obuium. ἐγκύκλιον.

a Common Prouerbe or saying.

Prouerbium. Diuerbium.
Adagium vel adagio
Vetus verbum
Vulgi fabula, dicterium
Dictum celebre, celebratum
Vulgo iactitata sententia
Parœmia
Populi dispersa per auras fama.

Commonly, for the most part euery where.

Passim. Vulgo
πανδημεὶ
Plerumque aduerb. Populariter
Ab vniuerso populo
In compitis, trivijs.
Publicè, Publicitus
Triuialiter
Vt plurimum.

Commodity, vide Profit and pleasure.

Commodious, vide Profitable.

a Commotion or Sedition.

Seditio. Factio
Conspiratio. Motus
Tempestas. Perturbatio rerum
Rerum nouarum molitio
Tumultus, Turba
Turbatio, Dissentio
Commotio, Controuersia
Dissidium. Scisma
Diuisio. Discordia
διχόνοια διχόνοια
Coitio arcana & factiosa pactio
Tyria maria, prouer. pro ingentibus turbis, re admodum tumultuosa.
Et ἀναρχία Græcè, significat populi rebellionem contumaciam, quum nullo principe tumultuantur, nulli parens pro sua libidine rem gerens, Vide Sedition.

a great

a great Companie.

Turba. Agmen
Multitudo. Cohors
Caterua. Phalanx
Cœtus. Turma
Grex. Frequentia. vide **multitude.**

Companions, Fellowes, Mates.

Sodales ἑταιρῶται
Quod ego dilexi fraterno amore sodales
Contubernales
Commilitones. Socij
Compares substantiuè
Consortes
Comites apud Lucan. pro socij
Sub eodem papilione versantes
Comites & socios sæpe coniungit Cicero
Collegæ socij etiam sunt, sed in dignitate aliqua
Sed complices in malo, in scelere participes, societate scelerum obstricti, **of one sort or company.**
Eiusdem farinæ
Eiusdem factionis
Ex eodem grege.

to Compare, vide to liken. not Comparable to him.

Non est cum illo comparandus, conferendus, æquandus, coæquandus, æquiparandus.

a Comparison, vide Likenesse. to haue Compassion or mercie, or to take Pittie.

Compati. Condolere
Misereri. οἰκτείρειν
Miserari & commiserari
Miserescere. Miseret me tui
Commoueri. Moueri misericordia, valde moueri
Respicere & solari iacentem
συμπάσχειν, misericordia capi. Cic.
Tuo mœrore maceror, marcesco, consenesco, & tabesco miser.
¶ Contra. Viscera cor, claudere egeneno, inopi non misereri.

to Compasse a matter in few words.

Dicta summatim colligere
Summam conferre
Redigere in summam
Recapitulare
Capita rerum summatim repetere, summatim instaurare
Paucis sententiæ rationem reddere
Conferre rem in Pauca
Paucis absoluere, concludere
Summam rerum decerpere, vno fasce complecti, prouerb, **to touch the ground of the matter**
Ne quę sunt infinitiua prosequar, summatim dicam
Rerum summam quam potero, paucissimis perstringam. Multa prætermittendo, coronidem inferre
Summam rei in pauca conferre
Rerum capita strictim persequi non longis laxisque verborum peristromatis orationem perducere
Ad capita redigere
ἀνακεφαλαιοῦν
Fusius sparsimque, dicta paucis repetere
Perorare id Latinis dicitur, & epilogum texere.

to Compasse about.

Circundare. Circumire
Vallare. Circumfundere
Ambire. Vide, **to enuiron.**

to Compell, to Constraine.

Perpellere, Pertrahere

Cogere

Cogere, Adigere
ἀναγκάζειν. Vim facere
Compellere. Impellere
Vrgere. Protrudere
φορτοβιάζειν
Obtorto velut collo, vel mento trahere, pertrahere, id est, volentem nolentem, ad aliquid perpellere agendum.

to Compasse, vide to Dung
to Complaine, to Lament.

Queri deponens, Conqueri
δεινὰ ποιεῖσθαι, μέμφεσθαι
Deflere in sinu amici. Plin.
Ægre ferre, Lamentari
Ponere, deferre querelas. Querimoniam deponere
Effundere questus
Edere. Sonare
In querelarum vocem erumpere
Querulari, Queri iniuriam fati
Rumpere questus, querelas, pectore
Questibus semper nouis fatigare
Questus dare pro conqueri
Peragere querelam
Queritare vel queritari
Replere querelis
Canere de Telamone, prouerb.
Implere vlulatibus
Crepare pauperem, id est, conqueri super pauperiem
Querelas meditari
Querelam, querimoniam habere
Deplorare, Expostulare
Querelas habere. Queri grauiter, absolutè, apud Cic.
Supprimere querelas, Interrumpere.
Mœstis loca questibus implet, Virgilius
Querela venit, incidit minor verbo.
Querela venit ante diem, quæ est intempestiue

Complaining, vide Mourning.

a Complaint, a Lamentation or Mone.

Querela. Querimonia
Questus, Ejulatus
Fletus, Gemitus
Lamentatio, Questio
Conquestio, μεμψὶς.

Complexion.

Temperatura naturalis, quam complexionem vulgus dicit
Temperamentum, temperatura corporis
Naturalis constitutio
Conglutinauit hominem natura optimè
Habitudo, habitus corporis
ἕξις, κρᾶσις τοῦ σώματος
Constitutio corporis à L. Viue vocatur
Tenellæ constitutionis, tender
¶ Bona corporis constitutio
Corpus bene constitutum, optimè compactum, of a strong complexion.

to Compose, or to make any meeter or prose.

Numeris astringere, Cogere verba in pedes
Ludere numeris, modis
Fundere versus, orationem, apud Cic. Tusc. 1. pro largiter vel abundantèr præbere, componere fœlici quadam componendi promptitudine
Carmina edere
Canere, Poetæ dicuntur carmina condentes ἀείδειν, Græcis similiter id est, cantare, quod propriè poëtarum est
Volumen efficere, condere, Cic.
Elaborare aliquid dignum chartis
Condere poëma, quod vulgus versificari dicit, Cudere
Excudere

Elucubrare, Elaborare
Scribere librum, ἐκπολυπονεῖν.
Confingere, Pangere versus
Condere carmen, ποιεῖν
Componere, conficere, scribere, facere poëma, versus, libros
Deducere versus, Horat.
Temporario ludere spiritu.

to Conceiue, vide to Engender.
to Conceiue, vide to Imagine.
Concord, vide agreement.
to Condemne to death.

Mortis sententiam dicere, proferre
Nigrum præfigere Theta. Persius
Damnare, condemnare
Addicere supplicio
Adiudicare morti, neci, supplicio crucis, suspendio
Morti addicere
Damnare rei capitalis, capite vel capitis
Mortis sententia damnare
Extimæ neci tradere
Nigris coruis damnare in escam
Indicta causa damnare.
ἑλεῖν ἐρήμην subandi δίκην
¶ Capitali sententia damnari
Iudicum sententijs ad capitale supplicium condemnari
Capitalem accipere sententiam
Offendere iudices, Cic.

Conduits, vide Riuers.
to Confesse, to acknowledge.
to Graunt.

Agnoscere, Testari, Fateri
ἀνθομολογεῖσθαι, Concedere
Audire, quamuis aliquando iungantur, audio & fateor.

to Confesse his sinnes, or faults.

Confiteri, ὁμολογεῖν
Culpam solenni Papistarum more sacrifico fateri, agnoscere
Mentis vulnera aperire
Pandere secreta pectoris
Exomologesin facere
Ἐξομολογεῖσθαι
Confiteri crimina, errata, admissa
Exonerare conscientiam
Auricularem facere confessiouem
Aperire animum in confessione
Sacerdoti scelera commissa fateri
Scelerum sentinam purgare
Expurgare vetus peccatorum fermentum
Profundere, effundere in sinum, in aures fratris tui per humilem confessionem quicquid noxarum assiduitate peccandi contraxeris
Confessione crimina detegere
Flagitium secreta confessione declarare, agnoscere
Detegere conscientiam, commissa, pondera peccatorum prementia, exitialia scelera
Depellere corpore næuos
Turgens sanie pectoris hulcus rescindere, reuelare sacerdoti
Cordis orisque confessionem posito pudore ingenuè facere
Peccata diligenter excussa sacerdotum auribus censenda deponere.

to Confiscate goods, to make forfet.

Confiscare, Proscribere
Committere, apud iurisconsultos.
Facultates in regium fiscum redigere
Repertis titulis opes in Principis cōuertere fiscum
Bona omnia, facultates adimere
Prædia in publicum committere

In

In publicum addicere, & Græcè πωμιν ωεϑσονυρῦϑαι. Ærario applicari dicitur
Addicere fortunas, bona alicuius proscribere
Prædia bonaque fiscus tradere dicitur
In publicum ærarij ius redigere facultates ex condemnatione
Publicare, Cicero
Bona eius censeo publicè possidenda
Ad fisci ius sociare.

to Confute, vide Overcome.

a Congregation, an Assembly, or great company of men or people.

Cœtus, Multitudo
Frequentia, Turba
Numerus, Concio
Conuentus
Comitium
Conuenticulum in malum frequentius accipitur, pro conuentu sceleratorum, flagitiosorum
Congregatio, Plebs
Populi coaceruatio
Desperata plebis fex, colluuies
Vulgus ignobile, mobile, quod semper mutatur cum principe, inconstans, clamosum
Fex vulgi, opificum.
Infimates
Imperita, incondita multitudo, cuius plerunque opinio, tantum à veritate distat Platone & Seneca authoribus, quantum ea quæ absunt maximè
Populus, quem Horatius Platonem sequutus, vocat Belluam multorum capitum, & ne micam quidem salis in toto habet pectore, qui belluæ illi placere studet
Dominus polycephalus, οἱ πόλλοι.

to Conquer a Realme or a Countrey, vide to Winne.

to haue a burdened or a gnawing Conscience.

Habet conscientiam mille peccatorum morsibus quasi stimulis vulneratam
Perpetuis agitari mordacis conscientiæ stimulis, quod vulgo dicitur, Remorsum habere conscientiæ
Pondere conscientiæ premi
Conscientia stimulari, morderi, grauissimè excruciari, angi, agitari, torqueri, grauiter, mirificè diuexari
Mors & iudicium quoque dicuntur pectora turbulentissimis terrorum procellis perturbare, acerrimis anxietatum arietibus quatere, oppugnare, patrati sceleris ream conscientiam validissimo ariete concutere
Vermis conscientiæ qui nunquam moritur, in sacris, Theologi quidam Synteresin vocant
Infestissimus conscientiæ remorsus
Conscientiæ carnificina, remorsus perpetuus, surdum verber
Conscientiæ exulcerata, scelerum multitudine exagitata, impiosque vrgens
Malefacti conscientia
Nocte dieque suum gestans in pectore testem, Iuuenal.
Conscia mens sceleris panido sub pectore semper, Vltrices patitur furias
Fœda scelerum colluuie temerata conscientia
Alastor, Nemesis, faces scelerosis immittens, malorum conscientiam surdo verbere cædens, vt est apud Iuuenalem, & perpetuis stimulis sollicitans animum, vermeq; nunquam morituro rodens
Afflictæ conscientiæ quis esse dicitur, quem reatus malæ conscientiæ exagitat, apud quem relinquit vesti-

gia pœnitudinis remordentis conſcientiæ.

to Conſecrate, vide Dedicate.

to Conſent, to agree.

Conuenire, ἐφαρμόττειν
Concordare, Cohærere
Sine controuerſia eſſe
Congruere, Suffragari
Conſentire, Aſſentiri
Quadrare, Conſonare
Senſus quoque dicuntur congruere, Cic.
Noſtri ſenſus vt in pace ſemper, ſic in bello etiam congruebant. Idem:
De amicitia omnes vno ore conſentiunt, omnes ad vnum idem ſentiunt.

of one Conſent, Minde, or Opinion, to approue.

Adſtipulari, Suffragari
Adhærere, Subſcribere
προστίθεσθαι, cum datiuo
Aſſentiri ſententiæ
φέρειν ψῆφον, Acclamare
Accedere ſententiæ, & ad ſententiam
Concurrere in ſententiam, Cic.
Approbare & comprobare ſententiam
Vna mente conſentire, Cic.
Conſentire, Idem ſentire
Approbare, Concedere
Admittere. Addere calculum, vel adijcere, ἐπιψηφίζειν
Pedibus manibuſque ire in alicuius ſententiam
Digitum tollere, quod hodie quoque ſuffragantis & annuentis ſignum eſt
Conſentiunt, concinunt ſententiç noſtræ: nihil à tua mea diſtat, diſſentit, diſcrepat opinio
Idem ſentimus, à tuo iudicio mea ſententia non abhorret
Idem ſequimur, idem & vtriuſque ſenſus
Diſſenſio inter nos nulla eſt, diſſenſionis aut controuerſiæ nihil
Idem ſentio quod tu, meus cum tuo ſenſus congruit, conſilium mihi tuum probatur
Hæc mihi tecum conueniunt
Probare, Recipere
Album addere calculum
λευκὴν ψῆφον προσθεῖναι apud Lucianum
Adſcribere, apud Ciceronem
Aſſentire voce actiua, apud Cic. ſed rarius quam aſſentiri inuenias
Eiuſdem eſſe opinionis, ſententiæ
Concordare, συναγορεύειν
Omnium calculis, punctis, ſuffragijs, & vno ore approbare
Toto corpore, manibus pedibuſque in ſententiam diſcedere
Nam vt ſcribit Flauius Vopiſcus, olim porrectione quoque manuum ſententia comprobatur.

of great Conſequence, vide Weight.

to Conſider, to take heed, to giue good eare.

Animum intendere, Aduertere
Animaduertere, διανοεῖν
Aduertere, attendere
Adhibere mentem, animum alicui rei
προσέχειν, ἐπέχειν τὸν νοῦν ἢ τὴν γνώμην τούτῳ.
Aurem admouere, Penſitare
Eſſe auribus purgatis, Penſare
Animum applicare
Omnes cogitationes, animi vim intendere
Intendere, Conſiderare
Diligenter conſiderare, percipere
Animo luſtrare, penſiculare
Animi neruos intendere, Librare
Attentè audire, Notare
Aures accommodare, Trutinare

Attendere

Attendere ad rem aliquam
Diligenter & attentè expendere
Attentum se præbere. Cogitare
Corde percipere
Reputare in animo
Arrectas aduertere aures
Intentis, arrectis stare auribus
ὠτακουστεῖν. Auscultare
Auscultare auribus arrectis, purgatis
Arrigere. Arrigere aures
Coricæum agere
Commodare operam aurium
Facere aucupium auribus, Cic.
Vigiles monitis aduertere mentes
¶ Cernere
Videre oculis, emphaticòs
Gemere oculis, animo, vel mente. Vide to Muse.

Consider what you are, vide **know your selfe.**
to Consider diligently, vide **to View, to examine.**
Constant, vide **Stable.**
Constancie.

Fides. Fidelitas. Constantia
Stabilitas. Immutabilitas.

to Constraine, vide **Compell.**
to Consult, to Deliberate, to take aduisement.

Consulere. Consultare
Deliberare. Concipere animo
Consulere quid facto opus sit
Consilia agitare, & communicare inter se
Pertrectare
Capere, inire consilium
Constituere, instituere, cogitare cum animo, vel in animo, est deliberare
Quid facto opus sit in medium conferre
Fert animus mutatas dicere formas
Consilij capiendi vel deliberandi causa conuenire
In abdito consilia agitare de euertendis diuitum fortunis
Capita, consilia conferre, apud Senecam & Terentium
Consiliari apud Cic. ad Att. 35. significat etiam consulere vel deliberare.

to Consume, to Spend, to Waste riotously.

Patrimonium decoquere
Ligurire. Profundere
Fortunas suas, bona patris abligurire, effundere
Haurire
Absumere omnia. Vorare
Omnia ventriculo donare
Conficere bona, pro dilapidare
Dimittere in viscera censum, vt vulgus loquitur
Gallorum gallinaceorũ incusare ventrem, prouerb. quòd huic animanti venter sit mirificè calidus
Diu quæsita & summa congesta sollicitudine, præcipiti effusione dilapidare, & quadã absorbere voragine apud Ambro.
Conturbare acceptam pecuniã, nummos, rem.
Fundatam paternis auitisque opibus domum exhaurire, Quin.
Quod per scelus adeptus sit, id per luxuriam effundere atque consumere, Cic.
Exhaurire
Prodigere
Dilapidare
Perdere
Deuorare pecuniam omnem
Helluari. Consumere
Cic. Iacturam patrimonij facio, rem familiarem dilabi sino, patrimonium effundo
Dissipare
διασκεδάζειν
Indulgere popinis
Per luxum & voluptatem consumere

Dispergere opes
χρηματα διαλύειν, Consumere
χρηματοκοπεῖν, Destringere
Edere, bibere, remque omnem disperdere, confringere
Corrumpere rem familiarem, Sallu.
Atterere opes
Rem stringere
In luxum insumere
ἀπαναλίσκειν, Insumere
Conficere augmentum alterius pro consumere, to Spend
Erogare, Expendere
Exponere, pro expendere.

to Consume one, or to make one poore.

Comedere aliquem, abligurire
Exedere aliquem, Inopem reddere.

to Consume, to waste, to weare out.

Terere, Atterere
Absumere, Consumere
Exterere, Obterere vestigia
Calces deterere, Vsitare.

Consumed with sorrow.

Contabesco, consumor, conficior, perimor dolore, mærore, cura, solicitudine, anxietate, angore.

a Consumption or wasting of the body.

Phthisis, φθίσις, μαρασμός
Tabo, Tabes, Marcor
Corruptio, Macies, Flacciditas.

Consumed or corrupted with corruption.

Phthisici, φθισικοί
Tabidi, Tabifici

a Contagious, corrupt, or infectious sicknesse.

Contagium, ἀλλοίωμα
Contagio. Contages, Lues
Vicini pecoris contagia lædunt. Virgilius
Morbus contagiosus attactu, serpens contactu, afflatu nocens.

to Contemne, to Reiect, vide **to Despise.**

Contemned, Despised, Reiected

Abiectus, Contemptus
Nullo iam loco sum, nullius pretij, ordinis.
Despectus
Postremæ conditionis sum
Iacens, Summissus
Nullius dignitatis vel frugis
Abortiuum se vocat Apostolus, 1. Cor. 15. id est, hominem contemptum, proiectum, & fœtum abortiuum, Vide **Wicked.**

to Content or satisfie.

Satisfacere, Placere
Obtemperare, Obsecundare
Complacere, Satiare
Explere, Morem gerere
Obsequi, Gratificari,
Inseruire, Gratum facere, vide **to pay.**

I am Content.

Placet vtique, Perplacet
Placitum est, Non displicet
Percupio, Fiat
Boni consulo, Cordi est mihi
Amplector, accipio conditionem
Audio, apud Terentium
Non recuso
Gratum habeo, in Biblijs.

Cōtentiōs, or Strifes in words, subtill Disputations.

Verborum

Verborum pugnæ, Conflictus
λογομαχίαι, Conflictiones
Controuersiæ, Contentiones
Aristotelis contentiosi syllogismi
Deceptiones ineptæ, frigidæ, friuolæ
Velitationes, Quæstiones
Argutiæ, Captiunculæ
Chrysippeæ subtilitates
Arguta sophismata
Sophistica argumenta magna Contentione disputata
Vana dialecticorum garrulitas
Digladiationes hostiles ferè
Tergiuersationes
Argutationes sophisticæ
Rixæ, Discordia.

to Continue.

Perseuerare, Perstare
Persistere, Manere
Immorari.

Continually, Still, Incessantly, neuer Ceasing.

Continuè, Assiduè
Sedulò. Indesinenter, Iugiter
Semper, ἀεὶ, διαπαντὸς
Noctu diuque, Nocte ac die
Sine interpellatione, intermissione
Continenter, Quondam pro semper, apud Virg.
Omni tempore,
Vsque, Nullo tempore non
Perpetuò ac perpetuum, perpetim, aduerbia
Noctes ac dies
Ne punctum quidem temporis prætermittens
Æternum, Virg.
Nocturnis diurnisque horis
Nihil aliud quàm
Nunquam non. Vide Alwayes.

Continuall, long During.

Diuturnus, Continuus
Perpetuus, Perennis
Assiduus, Iugiter
ἐμπμόνιμος, Longi, Longinqui temporis.

in Continuance of time, vide by length of time.
Contrary, vide Against, Diuers.
Contrary to your letters.

Hoc non est tuis literis consentaneum
Non conuenit, non consentit, non congruit, non quadrat cum tuis literis
Discrepat, abhorret à tuis literis
Alienum est à tuarum literarum sententia.

Contrary to my opinion, vide Otherwise, &c.
Contrary things, vide Misfortunes.
Contrariwise.

Econtra, Econtrario
Econuersò, Rursus
Rursum, Eregione
E diuerso, E proposito.

a Controuersie, vide Discord.
a Couenant of peace, vide League.
Conuenient, vide Apt.
it is Conuenient, vide it Becommeth.
to Conuert, to call Backe, or to Turne.

Reducere, reuocare in viam, in viam rectam salutis, ab auito errore ad

bonam, meliorem frugem, in viam planè regiam
Conuertere ab errore, in Sacris
A vitijs reuocare
Ad sanam mentem deducere a praua
Ab errore amicè abductum, ad bene beatoque viuendi rationem traducere
De Tænarijs faucibus ad statum reducere salutis
Institutis optimis à superstitione ad veræ pietatis cultum traducere
Deducere errore, Cic.
Auertere, reducere ab errore
Errorem eximere, depellere
Leuare aliquem errore, de voragine impietatis, Leo
Animis auditorum superstitiosas eximere opiniones, hæretica reuellere dogmata.

to Conuince, vide Ouercome.

a Cooke.

Cocus, seu coquus, μάγειρος
Popinator. Opsopœus
ὀψοποιός, ὀψοδαίδαλος
Obsoniorum instructor
Magirus, Archimagirus, the chiefe cooke
Thermopola, a cooke that selleth hot meate
Thermopolium, a place where cookes dwell.

Cookes Latine.

Oratio inconcinna, non nisi popinis meritorijsque tabernis & nugalibus triuijs scripta
Inter meritorij & popinæ professores primam sibi vendicans elegantiam, multam celebritatem

a Coockold maker, vide Adulterer.

to Coole the heate, vide to Quench.

to Copie out, vide to Write out.

Copiously, vide Abundantly.

Copper, Mettle, Brasse.

Æs, κύπριος, χαλκός
Cyprum, aut rectius, vt nonnulli volunt, Cyprium absolutè
Orichalculum.

made of Copper, &c.

Æreus, Aheneus
Ahenus, Cuprinus
Cupreus, Orichalceus
Corinthia vasa.

a Cord, vide Rope.

Corne, or all kind of graine as Wheat, Rie, Barly, Oates, &c.

Res frumentaria
Ceres, pro frumento
Annona, media producta, vnius anni frugum prouentus, neque frumenti tantum, sed aliarum quoque rerum
Instar formicæ, colligere farris aceruum in futuram hyemem
Fruges, Cerealia dona
Frugum seu fructuum prouentus
Fructus. Messis
Prouentus frumentarij Soli.
Segetes, Dona Cereris
δημήτριος καρποί
Cerealia, hoc est, legumina & frumenta.

to Correct, to amend, to peruse, to ouersee.

Reuisere, Recognoscere

Tollere

Tollere, expungere, eradere, sustollere mendas
Emendare
Deprauata restituere
Vnguibus vti. Corrigere
Obelis notare. Lima vti
Aristarchum agere
Apices, verbaq; singula euentilare
Librare, & expendere sententias
Elimare, Exponere Epistolam
Ad limam, sub incudem reuocare, referre
Restituere. Instaurare
Censuram peragere
Repurgare à mendis veterum collatione codicum
Scobinam adhibere
Aristarchia virgula repurgare
Ad seuerum vnguem excutere
Purgare à næuis
Emaculare
Natiuo germanoque decori restituere
Purgare mendis, interituque vindicare
Retexere orationem Cic.
Sanctos veterum labores ad antiquum reuocare nitorem
Perperam addita diligentèr reponere, summa cura restituere deprauata
Recudere carmen, epistolam
Discutere tenebras è iure ciuili reducta luce
Retractare librum, opus
Reducere, sub limam, incudem
Incudi reddere, refingere, recoquere, mutare, metaph.

a Correction, or amending.

Recognitio, Correctio
Restitutio germanæ veræque lectionis
Lima, Castigatio, Censura, Vide punishment.

a Corrector.

Castigator acris iudicij
Recognitor. Restitutor
διορθωτής, Elimator
Aristarchus, prouerbialiter
Mendarum liturarumque erasor.

to Correct, to Reprehend, to Rebuke.

Corripere. Corrigere
ἐπιλαμβάνεσθαι, Obiurgare
Carpere, Taxare
Reprehendere, Damnare
καταγινώσκειν
Dare verba dictis
Redarguere, Increpare
Culpare, Arguere
Castigare, est verbis propriè reprehendere, Vide Punish.

Corruption, vide Matter.
to Corrupt, vide to Marre.
Cosen, vide Kinsman.
to be Cosens.

Contingere aliquem cognatione
Sanguine iungi
Arctiora sanguinis vincula, tertio vel quarto propinquitatis gradu contingere
Attingere aliquem sanguine, cognatione
Cognationem habere cum aliquo
Consanguinitate propinqui. Virgil.
Genere proximus

Costs, vide Expences.
a Cottage, vide Lodge.
a Couch, vide Bed.
Couenants vide Promises
to Couer, to keepe close.
to Hide.

Operire, Contegere
Premere, apud Virg. abdere
Tegere, Recondere
Occulere, Condere

Velare, Celare
Obtegere, Supprimere
Occultare
Tenere, apud Virg.
Abſcondere
Obducere velum, velamen
Cooperire, Obuoluere
Obumbrare, Inuoluere
Obnubilare, Obducere
Obnubere caput, comas protegere
σκηνάζειν, καλύπτειν.

a Couer, a Couering, or a Lid.

Tegmen, Tegimen
Tegumentum, Operculum
Operimentum, Opertorium
κάλυμμα. ἐπίθημα
Velum, Velamen.

a Couerlet, or a Couering on a Bed.

Operimentum
Stragula & Stragulum, στρωμνὴ
Stroma, Textile, ſtragulum, magnificis operibus pictum, & plenum artis argumentum
Strata & inſtrata
περικαλύμματα
Opertoria lectorum
Periſtromata, Stramenta
Centones, Lodices
Thoralla, Lectiſternia, vulgus pro eodem vſurpat.

to Couer the head, to put on the Cap.

Tegere caput, verticem
Operire caput
Adoperire
Pileum inducere
¶ Capite ſis operto. Be couered.

to Couet, to deſire.

Cupere, Concupiſcere
Auere, Expetere
Appetere, Deſiderare
Gliſcere, Geſtire, Ambire
Affectare, vide to deſire.

Couetous, a Niggard.

Auarus, φιλάργυρος
Tenax, Triparcus, Plaut.
In ſinu manum ſemper habens
Parcus. Perparcus
συκοπρίστης, κυμινοπρίστης
Fici & cymini ſector
Sordidus, Ad rem attentus
Rhypocondylos
ῥυποκόνδυλος κναδοφάγος
Fece aut lampſana victitans
Patroclo ſordidior
E Patrocli domo qui venit
Magnas inter opes inops, Hor.
Euclio Plautinus
Inſatiabiliter auarus & artifex egregius emungendarum cum è clero, tum à populo pecuniarum
Cupido ad maximas ſibi comparandas opes animo
Turpi pecuniæ ſtudio & infinita lucri cupiditate ductus
Qui tenetur ſiti pecuniarum, diuitiarum, auri, argenti
Alieni appetens
Pecuniæ cupidus
Sui nimium tenax
Deparcus pro nimium tenax, apud Apul.
Nummarius apud Her. quaſi nummis deditus
Ob incertas irrequietus opes
Sola parandarum quem cura fatigat opum
Vndique lucrum captans per faſque nefaſque
Fraudans genium
Inexplebile dolium, Du[?]us
ἄπληστος πίθος, Difficilis
Luto Lutentior, Illiberalis
Monophagus, Inhoſpitalis.

Couetouſneſſe.

Tenacitas, Auaritia & auarities ei.
Philar-

Philargyria, φιλαργυρία, pecuniæ studium quam nemo sapiens concupiuit, ait Salust.
Auri, Argenti cupido, vel cupiditas inexplebilis
πλεονεξία, Parcitas
Opum furiosa cupido, Ouid.
Sordes metaph. Auiditas
Insatiabilis, inexplebilis habendi cupido
Sitis vel amor habendi
Phylargyria in mundo planè regnat, per fasque nefasque ad aurum itur
Dira habendi fruendique fames qua cupiditas humana explere ingluuiem suam nequit, Budæ.

to giue Counsell.

Consulere cum datiuo
Consilium dare, Instituere
Adesse alicui consilio, Suadere
Consilij copiam facere, Admonere
Consilium conferre, exponere, explicare, narrare, indicare, promere, impertire
Hortari, Adhortari
Cohortari, Suadere
Præbere & adferre consilium
Consilio iuuare, Instruere
βουλεύειν, cum dat. itidem apud Grec. quemadmodum apud Lat. consulo in hoc significato.

to Aske Counsell.

Consulere cum accusatiuo
Consilium capere, petere
Rationem inire
Rogare in áduocationem, consilium.

to Counsell to the contrary.

vide Disswade.

the Counsell or Counsellours.

Senatus, βουλή
γερουσία, Magistratus
Consulares viri
Ordo Senatorius
Amplissimus ordo, pro ordine senatorio aliquando ponitur
συμβούλιον
Consiliarij, Senatores
Patricij, Laticlauij
Concilium propriè prudentum & cōsiliariorum conuentus est
Curia pro hominibus curiam frequentantibus, & remp. curantibus nonnumquam accipitur
¶ Apocleti, ἀπόκλητοι
Consistoriani apud Ambr.
Sanctius concilium, quod priuatum etiam & secretum cōcilium dicitur.

the priuie Counsell.

Ab intimis consilijs
A consultis abditis
A secretis arcanis
A sanctiore consilio
Consilium Amphyctionicum
Conuentus Areopageticus
Frequens ac solennis precipuarum ciuitatum & prouinciarum consultatio, a Parliament.

the Councell chamber, or house.

Consilij locus
Curia, ἀρχεῖον
Conuenticulum, Senatus
βουλευτήριον, Domus consultum
Prætorium, Synedryum, συνέδριον
Senatoria domus, curia
Augustale.

to assemble the Counsell.

Cogere concilium, Senatum
Efficere frequentem Senatum, apud Cic. pro congregare
¶ Concilium dimittere, missum facere cœtum, conuentum soluere, to raise vp the Counsell.

to Counsell the profit of the Common-wealth.

Consulere, consultare reip. Sall.
Suadere quod commodum est
Consulere in commune apud Terent.
prospicere
Cuncta ad publicam omnium vtilitatem referre. Remp. pluris facere, quàm commoda priuata.

by your Counsell, aduice or perswasion.

Tuo hortatu. Tuo instinctu
Te hortatore. Te instigante
Tuo suasu. Tuo persuasu
Tuo consilio
Te consultore, consiliario
Te consulente, suadente
Te authore. Te suasore
Abs te persuasus
Tuo impulsu. Te impulsore
Tuo dictu. Tuo inductu
Te bonum auspicium dante
Te fortunante & adiuuante
Te auspice.

Counterfaiting colour, for to beautifie the face.

Pigmentum. Fucus
Cerusa. ψιμμύθιον
Anchusa. ἀγχίσα
Purpurissa vel purpurissum
Nitella.

to Counterfait, vide Falsifie.

the natiue Countrey, where one is borne.

Solum natale. πατρίς
Paternum, Patrium, genitale, solum
Patria, ἐγχώρια
Domus paterna
Patriæ oræ, poëticum
Lares paterni. Ædes patriæ
Limina paterna. Patria sedes
Focus paternus, patrius
Nos patriæ fines & dulcia linquimus arua
Nos patriam fugimus. Virg.
Fumum de patrijs opto videre focis.

being in the Countrey is pleasant.

Ruri in agris, cum Rusticis esse, Rusticam agere, degere vitam, periucundum est
Delectat inprimis
Iucunditatem habet
Summæ voluptatis est
Malè affectum animum recreat
Mœrorem fugat
Mœroris medicina est.

a Cooper.

Vietor. Faber Vascularius.

Couragious, Bold, Stout, or Valiant.

Animus strenuus, Inuictus
Magnus, Infractus
Excelsus, Titanicus
Vere Herculanus, Achilleus
θυμὸς ἀγήνωρ
Animosus, Generosus
Pyrrhus, Generosior Sparta, qui excellenti est animo, ἀγήνωρ.
Magnanimus, μεγαλόψυχος
Qui animo forti, inuicto, infracto, Firmo pectore.

to take away the Courage or heart.

Emollire, exhaurire robur
Eneruare, frangere animum, Vires
Tollere animos
Mentem labefactare huius vitæ ærumnæ & mala dicuntur
Spem debilitare, Cic.
Dissoluere animum, frequentius in sacris.

to

to abate in Courage, vide Despaire.
to gather his Courage, or spirits againe.

Sumere robur vel vires
Recipere animum, suscipere, colligere, augere, tollere
Animos facere, Instaurare animum
Capere animum pro induere, Cic.
Patrium animum virtutemque capiamus
Deijcere metum per virtutem, Cic.
Calamitate accepta meliores animos habuit, quàm vnquam rebus secundis
Pallor obit, subitæ veniunt in corpore vires
Quantum dederis mihi pectoris
Redit in præcordia virtus
Suscitare vim. Virtutem accendere
Incendere vires, dare animum
Renouare animos, mœstumque timorem mittere

a Couriour, vide Tanner.
by Course, vide by Turne.
Courteous, Gentle, Gracious.

Comis, Clemens, Lenis
Placidus, Gratus, propitius
Mollis, Tractabilis, Dulcis
Mitis, Gratus omnibus, Benignus
Gratiosus, ἐπιχάρις.
Acceptus, Affabilis, Facilis
Blandus, Facetus, Felle carens
Homo festiui sermonis
Suauis, Iucundus, Mansuetus
Dulcis eloquij, Lenis
Cuius moribus nil esse potest mellitius, Charus omnibus
Omnibus probatus & dilectus
Suauitate morum, comitate, ac gratia multum pollens, vigens, apud omnes
Qui omnium emeruit fauores

Homo quo nihil potest optari suauius aut mellitius
Amabilis passiuæ significationis est amore vel amicitia dignus, vide Gentle.

Courtesie, Gentlenesse, Affabilitie.

Benignitas, Beneuolentia
Hilaritas, Comitas, Facilitas
φιλοφρoσύνη, Affabilitas
Humanitas, Probitas.

to make Courtesie, vide to kneele downe.
Courtiers, vide in pallace.
a Coward, a Dastard.

Ignauus, Imbellis
Pusillanimus.

Crabbed, vide Froward.
a Cradle.

Cunæ, κοῖτωις, Cunabulum
Incunabulum.

Craftie, Guilefull, or full of Craftinesse and deceit.

Callidus, Versipellis
Versutus, ποικιλόφρων
Astutus, ἀλωπὴξ
Vafer, Argutus
Solers, Puniceus
Fera lybica, Veteratorius
Veterator, a **counterfait knaue**
παλίμφρενος
παλίμβολος, Dolosus
δολομήτις, Subdolus, Varius
Varijs instructus dolis, Hannibal
Vlysses, Dauus Terentianus
Annosa vulpes, **An olde Foxe,**
γέρων ἀλώπηξ
Longa ætate, multaque rerum experientia callidus. Ingenio & longa

rerum experientia astutus
Intelligens, ingeniosus
Duodecim artium
πολυμήχανος
Mirus struendis artibus, dolis excogitandis, consuendis
Magis varius quam hydra
Vulpinam fraudulentiam referens
Admirabilis in nectendis machinis, quales feruntur Ægyptij ac Franci.
Tenebrio, onis
Fraudulosus
Insidiosus, Vulpinus
Vulpinaris, Vulpes
Fallax
Pellis vulpina, metaphoricè, vide Subtill
Veteratorius
Fraudulentus
Deceptorius
Vulpinaris.

Craftinesse, Deceit, Fraud, Guile.

Impostura, Fucus, Tendicula
Fraus, Fraudulentia, Fallacia
Captio, Sophisma, Fabrica
Pigmentum metaphoricè
Insidiæ, ars
Artificium, Dolus
δολοεργοτων
Technæ, Offuciæ
Præstigiæ, astus, αἰδιελκενήματα.
Calliditas, Vaframentum
Fumi adagialiter
Sycophantia
Tergiuersatio
Astutia, Deceptio
Versutia, πανουργία, ἀπάτη.
Circumuentio
Lacuna pro fraude, apud Cic.
Sutela apud Plaut. pro consuto dolo, vide Subtiltie.

A Craftes-man, vide Artificer.

a handy Craft, vide Occupation.

Cranes.

Grues, γέρανοι
Aues Palamedis, apud Poëtas
Vlpiones, grues minores
Cæterum rota seu machina illa volubilis qua naues exonerantur & architecti saxa ingentia subleuant, quæ & authore Vitruuio Grus Latinis dicitur, Græcis, γεράνιον ἢ γέρανος, appellatur, atqui Murmellius Geranionem illud instrumentum nominat, alio nomine tympanum

a Creator, vide Maker.

a man of Credit, a sure or trustie man.

Fide dignus, Spectatæ fidei
Qui certissima est fide
Probatissimæ fidei
Conspicuus fidei
Dignus quicum in tenebris mices.

to Cry loud, to Bray.

Vociferari, Clamitare
Intonare, Perstrepere
Edere sonos graues, Boare
Tollere, Edere clamores
Eiulare, Rugire
Clamorem ingeminare
Stentoria voce vsque ad rauim succlamare
Fremere, Vlulare
Horrendum remugire
Clamare, Inclamare
Exclamare, ἐκφωνεῖν
Facere clamores, Cic.
Intendere vocem, Cic.
Quantum potero voce contendam
Iactare vocem ad sydera
Clamore aures ferire
Magnis agere clamoribus

Omnia

Omnia tumultu & vociferatione cõcutere
Intempestiuos edere sonos
Exercere clamores multos, vocem,
Efferre clamorem vtrinque, Plaut.
Magnis clamoribus hiscere, & strepitu ingenti vacua omnia complere
Personare buccis typho crepitantibus
Latrare, pro intentiore voce clamare, apud Cice.
¶ Edicere, Declarare, Pronunciare, publicare per præconem.

a loud Crier, a Brailer.

Canorus, Clamosus
Clarius vociferans
Obstreperus, Stridulus
Vocalis, κλητικός
Argutus, Sonorus
Claudianum tonitru, Prouerb.
Littus Sarpedonium
Cyclobori vox
Clamosior Stentore, lauro ardente
Exercens clamores multos
Olympica porticu quam septemuocam tradunt, magis vocalis
Strepitu seu clamore turbulentus.

Crooked, awry.

Curuum, Recuruum
Incuruum, Curuatum
Incuruatum, Laciniosum
Distortum, Obtortum, varium
Retortum, Tortuosum
Flexum, Inflexum
Flexuosum, Camuum. Virg.
Numatum, Sinuosum
Obliquum, Aduncum
καμπύλος, γάμψος
Mæandros præterea obliquitates vocant omnes, à Mæando fluuio sinuosis flexibus.

to Crosse, or Cancell out, or to wash out writings.

Transuerso calamo iugulare
Spongiam impingere, apud Auson.
Cassare, Expungere
Liturare, περιγράφειν
Dispungere, Tradere
ἀπαλείφειν, Obliterare
Antiquare, Delere
ἐξαλείφειν
Spongiam mittere
Cancellare vulgus dicit, cuius quidem verbi vsus iurisconsultis frequens
καγκελλόειν
Inducere scriptum
In spongiam reuocare
Inducto calamo delere
Imis ceris eradere
Delere penitus.

to Crowne, or to giue ouer the Crowne.

Dare sceptra, imperium
Regnum, imperij habenas tradere
Deferre regnum
Ponere vel imponere diadema
Hæreditarium regnum fratri tradere
Dare Copiam amplissimæ potestatis
Coronare, Redimire.

a Crowne, a Garland.

Sertum. Corona, Corolla
Coronula, στέφανος
Laurea, laureola ex lauro
Pancarpiæ. ῥοδέα.
Ex rosis facta, contexta corona, rosari scilicet
¶ Cingere caput corona, diademate
Premere crinem fronde. Virg.
Redimire

Cruell, Rigorous, Bitter, a Sowre face.

Tetricus, Seuerus, Crudelis

Sæuus, Dirus, Trux, Atrox
Truculentus, Acerbus, Teter
Nefarius, Crudus, Toruus,
Vecors, Austerus, Efferus
Immanis, Asper
Durus, Demens
Caperans frontem, ac contrahens supercilium tragica seueritudine
Multa cæde cruentus
Furere cæde, Cupidus cruoris
Gaudens sanguine
Homo insigni feritate
Corda aspera
Animus ferox
Durum à stirpe genus
Sinapi victitans, Stoicus
Stoicum austeritate vincens
Qui in antro Trophonij vaticinatus est. ἀγέλαςος
Ex Academia veniens
Tertius Cato est, apud Iuuen.
Grauis
Vulgus Titanicus
Atrei oculi
ἀγελαστος
Titanicum obtuens
Naufracton, seu classis more intuens, prouerb.
Centauricè, κενταυρικῶς, immaniter, semper torue intuens
ἀεὶ δριμὺ βλέπων, apud Luci.
Gorgoneis oculis intuens
Ἀρεοπαγίτης, Areopagita
Patruos sapiens, Lotio, seu aceto potatus, vide **Fierce.**

Crueltie, vide Tyrannie.
a Cubit.

Cubitus & cubitum
Vlna, πῆχυς, ἀγκάλη
Mensura est sesquipedalis, h, e. pedis vnius ac dimidij, seu sex palmarum
Palmus autem vnus mensura quatuor est digitorum.

a Cudgell, vide a Sticke.

Cunduits, vide Gutters.
Cunningly, vide Exactly. and Trimly.
a Cup, a Goblet, a Pot, a Peece.

Scyphus, Cyathus, κύαθος
Cymbion, κύμβιον, Calix
Poculum, Pocillum
Poterium, ποτήριον.
Vasculum potorium
Crater, Cululus
Cratera æ. media producta
Carthesium, Trieris
Cissibuum vel cissimbium
Argenteus puteus, prouerb. **a great peece.**
Θηρίκλειον, vitreum poculum
Phiala, **a Bole**
Phiala Samia, **a stone Pot**
Cululus, Suburgensis
Cirnea, **a Violl**
Pater, à patendo med. corrept.
Cupellum, κύπελλον
Culigna apud Catonem, pro vase potorio, Vide **Pot.**

a Cup-bearer, or a Cupbord keeper.

Pocillator, Pincerna
οἰνοχόος, Stans ad Cyathum
A Calicibus, seu caliculis
A cyathis, A poculis
Ganymedes Pocillator deorum.

Cup shot, vide Drunken.
a Curate a Vicar, or a Parson.

Pastor, Episcopus
Animarum curam habens, obiens
Plæbanus & curatus à plærisque dicitur
Sacræ ædis rector
Parochus, πάροχος, medio corr. alijs Paræcus

parœcus dicitur med. producta ratione dipthongi
Agens pastorem
Qui præest parœciæ
Hunc Viues in colloquijs & Longolius Curionem nominant.

to Cure, to Heale, to make Whole.

Mederi, Medicamentum alicui dare ad aquam intercutem, Cic.
Medicinam afferre, adhibere
Facere medicinam morbo
Medicare, sed in vsu est frequentiori, Medicari cum datiuo, vel accus.
Curare, Sanare
Curare ægrotos, morbum,
Sanitatem conferre
Repellere ægritudinem
Vomicas curare potentes
Sanitati, pristinæ valetudini restituere, Curationem adhibere
Morbos pestiferos exquisitis remedijs propulsare
Salutifero morbum depellere succo
Corporis firmitatem reddere
A febre intimis ossibus herente lethalique æstu fibras vitales vrente sanare, sanum reddere
A læthiferis febrium paroxysmis liberare, Ægrotis subuenire
Nascenti malo ferre remedium
Venienti occurrite morbo
Olco fouere vsque dum vulnus conducatur in Cicatricem
Desperatas ægris cito reddere vires
Redintegrare, μςτεῖν
Consolidare vulnera
Artus ægros consolidare, apud Paulinum
Cutem restituere, Locum vlceratum integrè & in integrum restituere, quod inducere Latinis dicitur, ἐμπλαςεῖν.

to Cure wounds, vide to heale wounds.

to Curse, to Banne, to Excommunicate.

Excommunicare, Separare
Communione priuare
ἐκκηρύττειν.
Spirituali gladio putridum membrum resecare
In reprobum sensum prolapsos, anathematis flagello castigare
Ecclesiæ consortio expellere
Extra Ecclesiam eijcere, deturbare
Satanæ tradere in interitum carnis
Excommunicationis mucrone ferire, vinculo grauare, obligare
Ab Ecclesia, à Sacramentis, & communione fidelium pellere
A sacris immò ab ingressu Templi arcere
Excommunicationis exercere tela
Sacris eliminare ædibus
Anathemati deuouere
In contumaces & obstinatos fulminare excommunicationem
Ecclesiasticis censuris in rebelles animaduertere
A communione Ecclesiæ separare
Anathemate percutere, ferire
ἀναθεματίζειν
Sanctorum consortio eijcere
Interdicto subijcere.

to Curse, to wish ill.

Diras imprecari, Detestari
Deuouere, Malè precari
Diris omnibus figere, prosequi, excipere
Sacrare aliquando pro deuouere ponitur, Maledicere
Exitium imprecari, Malè optare
Precari, exoptare pestem alicui
Diris agere, apud Horat.
Execrare deponens
Tristibus omnibus persequi
Diris deuouere atrocissimis
Virus omne in aliquem euomere
Agere in malam crucem

Maledictis incessere
Imprecari debilitates, naufragia, mores, Quint.
Iram in Deum, Diuosque innoxios obuertere
Furias atque intemperies ciere
Maledicta in aliquem congerere
Conferre omnia in aliquem maledicta Cic. ad Att.
Sacrificare, sacrifacere, Herculi Lyndio, vel Rhodio
τὰς παλαμναίοτάτας ἀρὰς ἐπαρᾶσθαι, ἀρὰς ἐπαρᾶσθαι
Execrationes serere
Cic. Hisce omnibus Catilina cum reip. salute, & cum tua peste ac pernicie proficiscere.

Cursings,

¶ Diræ, Execrationes
Dira sacra, ἐνθέκδυτα
Maledictiones.

a Cushen, a Pillow.

Ceruical, Ceruicale
Capitale, προσκεφάλαιον
Puluinus
Puluillus, Puluinar, à pluma
Cussinos vulgo vocant minus latinè.

a Custome or Use.

Vsus, Mos, Ritus
Consuetudo, Assuetudo
Συνήθεια, ἔθος, ἄλλη φύσις
Consuetudo, altera natura, vt dicitur
Constitutio, Institutum.

to bring in Custome or Use.

Inducere, in vsu ponere
In consuetudinem trahere
Inuehere morem, consuetudinem
Nouam consuetudinem inducere
Inducere morem nouum, Cic.
Morē inducere, to bring in custome
Tenere morem
Obtinere antiquum, apud Teren. pro referre antiquum morem, to obserue old customes.

in Custome, vide Used. after the old Custome or fashion.

Ex veteri consuetudine, Solens.
Pro veteri consuetudine
Non insolens, Meo more
De more, apud Suet.
Pro more
Ex instituto maiorum
Ex antiquitus recepta consuetudine
E maiorum more.

Custome, Tribute, or a Tole.

Vectigal, Tributum & tributus apud Plaut.
Ελλίμενον, τέλος.

a Customer, or a Tole-gatherer.

Exactor, Tolenarius, Telo, onis
Publicanus, τελώνης
Portitor.

to Cut, to Rid, to Strike off.

Amputare, Abscindere
ἀποτέμνειν, ἀποκόπτειν
Truncare, Detruncare, Defalcare
Auellere caput humeris
Deturbare, scindere, auferre ense caput
Iugulum mucrone resoluere
Attondere vlmos, id est, amputare
Abscindere, ex ab & scindo
Desecare, Præcidere
Ferro demetere, apud Horat.
Incidere, Lucos metere vel incidere, vtrunque apud Soli.
Stringere folia, glandes
Discerpere, Distringere
Detrahere, ἀποψιλίζειν.

a Cutpurse

a Cut-purse.

Manticularis, Crumenarum præcisor
Crumenisеca, Marsupicida
βαλαντιοτόμος
Marsupiorum, loculorum incisor
Sacculeiarius, apud Ascon.
Sector zonarius.

a Cutler.

Faber cultarius, Cultellarius
Cultrifex, vulgò dicitur, Gladiarius, faber gladiarius, μαχαιροποιὸς

to Cut in quarters, vide to Quarter.

D

Daft, vide Foole.

a Dagger, a Skeine, or Hanger.

Pugio, pugiunculus
Enchiridion, ἐγχειρίδιον
Patazonium, A woodknife.

a Day time or season.

Dies, ἡμέρα, lux
Prima luce, id est, die, apud Poet.
Septima à partu luce, Plin.
Soles in plurali pro die, apud Virg.
Summa dies & ineluctabile tempus
Lux vltima
Iubare exorto
Primò cum lumine solis
Astra ignea surgunt
Dies adest
Nox abit & fessis lux inimica venit
Reuoluta rubebat maturà iam luce dies, noctemque fugarat
Iamque fugatura Titanis coniuge noctem
Præuius auroræ lucifer ortus erat, vide Early, Dawning of the day.

to appoint or set a Day.

Diem dicere, constituere, præstituere, dare
Destinare, prodere diem alicui, Cic.
Præfigere, figere diem, signare
Præscribere, statuere, præfinire.

a Day appointed, or a set Day.

Dies statuta, fixa, præfixa, limitata, stata, assignata
Præscripta, præstituta dies
Dies præfinitus, certus, destinatus
Hic dies dictus est nuptijs
Tempus ratum.

a Day-laborer, vide Journeyman.

Day and night, vide Alwayes and continually.

after a few Dayes.

Paulò post, haud multò post
Non multò post
Post paucos dies; vel paucis post diebus; vbi post aduerbiascit pro postea positum
Post parum temporis
Paucis diebus interjectis
Paucis diebus, pro paucis post diebus, apud Cic. ad Att. 5.
Lapsis paucis post diebus
Aliquot post diebus
Post dies aliquot
Elapsis aliquot diebus
Pauculos post dies
Proximis, superioribus diebus.

the Day following, or the next Day after.

Postridie, ὑστεραία
Die exinde sequenti
Postero deinde die
ἐπὶ τὴν αὔριον, Altera luce

by Day, or in the Day time.

Interdiu, Die, Luce, Luci.

Palam, Sole corusco, teste die.

to spend the Day in vaine.

Producere, ducere diem
ἡμερεύεσθαι
Dare diem ocio, lusibus
Diem terere, traducere
Transigere, exigere
Finire, condere
Perdere commessionibus, ocio, lusibus, potationibus
Absumere diem rebus frigidis.

Dammage vide Losse.
Danke, vide Moist.
Darke, Obscure.

Tenebrosus, αὐχμηρὸς, σκότεινος
Caliginosus, Obscurus
Cœcus, Latebrosus
Vmbrosus, Opacus
Tenebriosus, Furuus
Squalidus, Piceus
Fuscus, Fuliginosus
Ater, Teter, Niger.

to make Darke or obscure.

Tenebras, nebulas offundere
Obscurare, Obtenebrare
Obstruere lumen
Offundere caliginem
Inuoluere negotium
Intricare, implicare
Perstringere
Gordianos stringere nodos, quos vix Tenedia (vt fertur) bipenni dissecare possis
Cimmerias offundere tenebras
Contenebrare, illatebrare
Innubilare, obnubilare
Offuscare
Puluerem oculis offundere
Tenebricari, σκοτίζεσθαι.
Tenebras inducere, facere
Offundere noctem quandam rebus, Cic. pro tenebris inuoluere
Rem omnem tenebris inspergere
Tenebras cudere, Plaut.
Reuocare in dubium
Tenebras reb. clarissimis obducere
Ænigmata mera loqui
Afferre rebus obscuritatem vel tenebras
Tædiosissima verbositate varias recitare ambages, quas ipsemet explicare non possis.

Darke or obscure and intricate questions.

Obscuræ, perplexæ, nodosæ, implicitę quæstiones
Nodi, verborum laquei
Scrupi, scrupuli
Ænigmata bœotica, quæ ne Apollo quidem intelligat
Captiones, Labyrintho & Mæandro similes. γρῖφοι
Nebulæ, Tenebræ, Caligines
Spinæ, Spinosæ argutiæ
Quęst. fumum oculis offundentes, nec caput nec pedes habentes, implicatæ, impeditæ, quas intricatas vulgo vocant
Ingenium torquentes, haud facilè solubiles, sophisticæ
Ceratinæ Crocodilinæque quæst.
Multum facessentes negotij
Numeris Platon. obscuriores, ad quarum solutionem Oedipo vel Delio narratore opus sit
Argumentum circulare, seu reciprocum
Cornutus syllogismus, κερατινὸς Hier.
Syllogismi vncati, argumentosi, insolubiles
Labyrinthi, λαβύρινθοι
Ambages, Anfractus
Inuoluti, impliciti, obscuri sermones, αἰνίγματα
Mathematici labyrinthi
Quæst. quas præter Sibyllam legat nemo, minus intelligat, lectorem obscu-

obſcuritate remorantes, intellectu perdifficiles
Africani lex
Argumentoſi diſputationum labyrinthi, nec dum expliciti
Inuolucra Realium, Nominalium
Monſtrifica conflictationum vocabula hecceitatum, cauſalitatum, formalitatum, quidditatum
Heraclyti & Licophron. tenebræ
Carcini poëmata, Nodi Gordij
Gordiani, Caſsiotici
Scyrpi, apud Gellium
Perplexa & anxia Philoſophorum dogmata.

Darkneſſe.

Tenebræ, Caligo, Vmbra
Nubila, Obſcuritas
Claudi tenebris & carcere cœco.

Darkly.

Obſcurè, Inuolutè
Tectè, Intricatim
Implicitè, πολυπλόκως
Inuolucro verborum
Ænigmaticè, αἰνιγματώδως.

in Darkneſſe, vide **Blinded.**
a Dart, vide **Arrow.**
to Dart, vide **Caſt.**
to Daſh againſt ſomething. vide **to Hit, &c.**

to Daſh or beat away by water.

Eluere, Fluctuum conflig ijs abigi
Fluctus vehemens littoribus illiditur.

a Daſtard, vide **Coward.**

the Dawning of the day.

Dieſcit, luceſcit, albeſcit dies
Dies appetit, aduentat, adeſt crepuſculum, Sol exoritur
Tenebras fugat lux
Nocti ſuccedit dies, noctem ſubſequitur dies
Abeunte nocte dies, aduenit, lux apparet
Summo mane, cum luceſceret
Albeſcente die, in ortu ſolis, oriente ſole, vide **Early, and Day time.**

to Daunce.

Tripudiare, Tripudio geſtire
Choream ducere
Choros ducere, agere, deſtinare
Chorizare, χορεύειν
Ferre, mouere pedes
Motus dare, pro ſaltare
Saltare, Salire
Manus implicare choris
Exercere humum, choros, Virg.
Pede libero pulſare tellurem, inſtruere, apud Poët. **to Dãce to Leape.**
Reſtem ducere ſeu ductitare, apud Terent. Ludere
In numerum ludere, apud Virg.
ἐν ῥυθμὸς παίζειν, ἐγκρύειν
Saltare in numerum, Tripudiũ facere
Leues celebrare choreas, apud Politianum
Choreas & carmina ducunt. Virg.

a Daunce, or Dauncing.

Chorea, χορεία
Tripudium, Saltatio.

a Cord Dauncer, one that dаunceth vpon the cord or rope, a Tumbler.

Funambulus, Funepæus ab Apuleio dicitur & Funerepæus
Scœnobates
σχοινοβάτης
Neuribates, apud Firm.
Petauriſta
Petaurus
Ambulare, Ire per extentum funem, **to goe on the cord.**

Luden-

Ludendo per funes gradi, Scœnobaticam facere, exercere.

Danger, or Perill.

Periculum, Discrimen, Malum
Calamitas, Procella, Alea
Flamma Metaphoricè
Vbi ostentant omnia mortem. Virg.
Fraus pro periculo, apud Virg.
Quis Deus in fraudem egit
Et in iure frequenter, vt cum dicimus.

Dangerous Rocke on the sea.

Syrtes, Charybdes metuendæ
Breuia maris, Cautes seu cotes vndisonæ
Scyllea rabies, Cyclopea saxa apud Virg.
Ionij ponti fluxus rauci, Virg.
Abydi, & Maleæ promontorium spumans, horridum
Syndromades, Symplegades
Scopuli sonantes, Cyaniæ
Fauces sæuæ, Rupes
Maris pericula, discrimina

to be in Danger or Perill.

Hærere in vado, in aqua, in salebra
In præcipiti esse
Summa rerum omnium difficultate premi
Versari in magnis angustijs, periculis insidijs, difficultatibus
Offerre, objectare se periculis
Maris & terræ pericula exhaurire
Periculorum fluctibus agitari
Perplexo, consternato esse animo
Pendere animi & animo
Æstuare, Fluctuare
Quasi ad solem æstuare
Lupum auribus tenere
In maximis versari periculis
In puteo constringi
In extremum discrimen adduci

to leaue in Dangers.

In præsentaneo deserere periculo, discrimine
Sub cultro linquere, apud Horat.
In malis deserere, apud Terent.
ἐγκαταλιμπάνειν. Desertorem agere necessitatis tempore.

to put himselfe into Danger, to Aduenture.

In angustias se redigere
In pistrinum sese immittere, dedere rursus
Prouinciam capere duram
Suopte plaustro malorum sarcinam sibi apportare
Suo iumento sibi malum accersere
Suo se telo labefactare
Rem noxiam accersere, conciliare
Immergere se calamitatibus
Ambitione in prouinciam duram, aut aliam sese ingerere
Suo dolori occasionem dare
Hinc prou. Molestia vltronea
Cadere in foueam quam ipse feceris
Capiti suo malum suere
Suopte ingenio doloue capi
Suo ipsius laqueo capi
In venatu perire
In captura capi
αἱρεῖν αἱρουμένη
Proprio gladio, suis verbis, telo suo iugulari, conuinci
Proprijs dictis euinci
Technam in seipsum struere, componere, reperire
σόφισμα κατὰ σαυτοῦ συντίθεσθαι, apud Lucian, quum dolus in alterum excogitatus, in authoris caput recidit, vt est in prouerbijs
Probationes de domo, οἴκοθεν ὁ μάρτυς, quando quis proprio ore conuincitur
Fumum fugiendo, in incendium incidere

Damno

Damno cuidam medendo, in maius prolabi
Communicando viro malo sibi malum accersere
Exedere quod ipse intriueris, nere quod colo aptaris, gestare compedes quas ipse feceris: vulgo dicitur
In præsens discrimen ac perniciem se præcipitare
Sciens exponere se discrimini, malis obijcere, calamitatibus inuoluere
Sciens se inferre in malum
Prudens in flammam manum mittere

Calidum prandium comedere
Ob liberiorem vitam famam suam in periculum adducere
Periculo se exponere, obijcere subijcere, inuoluere, committere
παραβάλλεσθαι, cum accusatiuo
Conscire sibi malum
Incurrere, dare se in periculum vitæ, famæ
Se perdere
Caput obiectare periculis
Dare se, abire in præceps, in præcipitium
Sibi malum accersere
Temere sibi capitis periculum accersere
Adire capitis, mortis periculum
Subire, discrimen, tempestates, procellas, ἀποκινδυνεύειν
In manifestum discrimen inducere
Discrimen, aleam subire, vel periculum
Suscipere, adire, accedere periculum, vel aggredi
Camarinam mouere
In malum præcipitare se, suosque, secum in ruinam amicos pertrahere, secum in necem rapere horridam, euertere, adducere in calamitatem
Omnia sua, quin & vitam profundere pro statu ciuitatis

to be out of Danger, in safetie.

In tranquillo, in vado esse
Stant ea locis suis tuta
ἐν λιμένι πλεῖν
In portu nauigare, prouerb. Periculo abesse
Duabus fulciri anchoris
Patria est tuta
Extra lutum habere pedes
Palladio numine tutus
ἐκ τοῦ πηλοῦ πόδας ἔχειν
Carminibus metus omnis abest
In tuto esse, citra periculum
Extra telorum iactum
Procul à pedibus equorum calcitrantium.

the Death or destruction.

Mors, μόρος, Fatum
Atropos, Immatura Fata
Interitus, Funus, Occasus
Ruina, apud Plin. Neronis ruina, Nex, cis
Exangues vmbræ
Lachesis suprema, Exitus
Terminus, apud Eras. τελευτή
Mors vltima linea rerum, Horat.
Exitium, An ille end, vt Pernicies
Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo
Lethum, frigus lethale, θάνατος Obitus.

Dead, departed out of this life.

Exanimis, Exanimatus
Extinctus, Defunctus
Lumine & æthere cassus, apud Virg. pro vita priuatus
Surreptus primo sub flore iuuentæ
Ante diem crudeli funere raptus
Damnatus crimine mortis
Recessit caput ceruice cruenta
Solutus corporis carcere
Mersus funere lethali

Animam exhalare
Lumine cassus æthereo
Perfunctus fato
Corpus spoliatum lumine
Corpora luce carentia
Demissus neci
Moribundus voluitur vndis
Iacet exanimum tibi corpus amice
Dies atra abstulit illum, & funere mersit acerbo
Sine spiritu, voce, ἄπνοος
Præteritus pro extincto, apud Proper. Desideratus
E medio sublatus, Caducus
Belloque caduci Dardanidæ
Ante diem, Virenti æuo raptus
Morte oppressus
Interceptus mortalitate
Qui extra rerum naturam est, inter homines esse desijt
Mortuus, οἰχόμενος
Amissus, apud Virg. & Plin.
Fato functus, & perfunctus, apud Cic.
Exemptus rebus humanis
Præreptus immatura morte
De corporis ergastulo eductus
Corpore solutus, exutus
ἀδήματος ἀφέμενος τοῦ σώματος
Leuatus mole corporea
Corporis mole posita, deposita
Vitæ præciso stamine
Fatales qui expleuit annos
¶ Cadauerosus propemodum, semimortuus, animam agens, **dying.**
Fato decedens, extremo in luctu constitutus, κηρίφατος.

a Dead Body.

Cadauer, Corpus exanime, extinctum mortuum
Funus, apud Terent.

Deadly.

Lethale, Exitiale, Capitale
Mortiferum, θανάσιμον
Ferale, νεκρικὸν apud Virg. & Apu.
Fatale, Pestiferum
Lethiferum, Lethificum
Funestum, Exitiosum
Tabificum, Immedicabile
Perniciale, Perniciosum
Adferens mortem vel necem
Perniciem & exitium adferens.

a Deadly sinne.

Peccatum criminale, lethiferum
Piaculare, Capitale
Mortale peccatum, seu lethale
Morte piandum, apud Iuuenal.
Delictum enorme, quemadmodum criminale
Inexpiabile, quod difficilè expietur, Capitalis noxa, noxia
Dicimus etiam Capitale, quod capitis pœnam meretur.

to sing before a Deafe mans Doore.

Surdo canere
Narrare surdo fabulam
Κωφῷ ᾄδειν
Verba mortuo fabulari, id est, facere, apud Plaut.
Frustra canere, suadere, loqui
In vanum cantare
Ingerere dicta in dolium pertusum
Plaut. Frustra pulsare chordas.

to be or waxe Deafe.

Surdere, Surdescere
Obsurdescere, Auditum auferre, exsurdare, Auribus captus
Surdus ad munera, vota, mens surda
Surdior freto
Saxa surda mouere blanditijs

a great Deale, vide Heape.
Dearth or scarcitie of victuals.

Cara annona est, Plaut.
Caritas est annonæ
Alimentorum inopia Campania grauiter

uiter affligitur
Summa annonæ difficultas
Annonæ caritate premimur
Annona indies ingrauescit, quoniam annona carius multoq; pluris vænire incipit
Precium augetur, intenditur, accenditur triplo, plus quam æquum est,
Est magna hic rei frumentariæ inopia
Sterilitas annorum incessit hominib. i. annonæ caritate vrgentur
Cæsariani graui annona sunt conflictati, passiue apud Cæsa.
Multo malignior est nunc anni prouentus ac solet
Prouenit frumentum propter siccitatem, Augustus Cæsar
Rerum omnium caritas indies crescit
Penuria insecuta est frugum omnium, Soli.
Res frumentaria ipsos deficere cœpit, Cæsar. ¶ Contra
Annona se laxare dicitur, quando annonæ precium sese remittit, to fall to a lower price
Sicut apud Liuium, Leuare annonam, to bring to a lower price, quum vberior, largior solito prouenit annona
Precium ferro abijt apud Plin. pro imminutum est, ἀπρεπ ἴυωνος.

to make Dearth or Scarcitie of victuals.

Retinendis frugibus ac vino annonæ caritatem efficere
Comprimere frumentum, Cicer. posuit, pro diligentius asseruare, & studiosius recondere ingrauescente annona, idque spe lucri vberioris
Rerum precia intendere, apud Erasmum
Annonam flagellare, Plin.
Precium augere, ἐπιτιμᾷν

Grauiora iusto precia rebus præsertim annonæ imponere
τὴν τῶν ὠνίων τιμὴν ἐπιτείνειν, ἐκπικάζειν
Hinc timiopolæ dicti qui res præmercantur, vt earum precia accendant, & annonam flagellent
¶ Propolæ Dardoniarij Annonarij.

Debate, vide Discord and Sedition.

Debts.

Debita, Æs alienum, Nomina
Syngraphæ debitarum pecuniarum.

to be in Debt.

Facere æs alienum Nomina facere
Contrahere debitum
Conflare æs alienum grande. Salust.
Ære alieno quotidie degrauari, deprimi, premi, immergi
Ex ære alieno laborare, apud Cæsarem
In nominibus esse, & in alieno esse, apud Cic. vtrumque.

to pay his Debts.

Nomina soluere, Exoluere
Nomina explicare, expedire, expungere
Nomen tollere de tabula
Æs alienum dissoluere, exonerare apud Cic.
Ducatum, comitatum creditoribus oppignoratum, nexu æris alieni soluto in pristinum statum dignitatemque restituere
¶ Exire ære alieno
Eximi creditorum tabulis
Ære alieno liberari to come out of Debt.

to pay Debt with Debt.

Vsuram vel versuram facere
χρεωκοπεῖν, ἐπὶ μείζονι τόκῳ δανείζειν, est æs alienum soluere, are

ære alieno, quod etiam nomen transferre dicitur Ciceroni,& quasi vertere creditorum, Cicer. O hominem ridiculum, qui se exire ære alieno putare posset, cum venderet aliena
Eximere ex ærarijs.

a Debtor, one that oweth much.

Æratus homo, qui vsitatius dicitur
Obæratus, Debitor, ὀφειλέτης
Obnoxius creditoribus
ἀγώγιμος δεδανεικόσιν
Addictus
Qui immodico ære alieno tenetur
All mens Debtour
Plebs Romana ære alieno diuersa, apud Liu. primæ deca. lib. 2. Conflator æris alieni,& qui tenetur ære alieno
Animum debens
ψυχὴν ὀφείλων
Obstrictus, constrictus, pressus, oppressus ære alieno, in biblijs.

to Decay, to come to naught.

Degenerare in peius
Vergere in deterius, ruere in peius
Indies in peius labi, deflectere
Abire pessum, Plaut.
Ad deterius dilabi
Mandrabuli more res dicitur, Prou. succedere. Ab equis ad asinos, ἀφ' ἵππων ἐπ' ὄνους
A magnis relabi ad minima. Vide to perish.

to Decay, to Perish for euer.

Obliterari, Intercedere
Antiquari, Exolescere
Aboleri, Cado
Occido, nex correpta, to growe out of vse.

to Deceiue, to beguile.

Fallere, Decipere
Ludere, Deludere
Eludere, Illudere
Ludere dolis aliquem
Ludificare, vel Ludificari
Fuco imponere
διαπυτίζειν, ϑράττειν.
Circumscribere, ἀπολίζειν
Fraudare, Circumuenire
Implanare, Subdola agere
Cretizare, κρητίζειν
Dolum intendere
Fallere dolis, fraude, perfidia, omni dolosa specie petere
Imponere cum datiuo constructum
Vitiata merce, vel nimis charè inscripta alicui imponere
Agere in fraudes
Αἰγυπτιάζειν
Versare dolos
Fallaciam intendere
Fallacias struere
Fraudem innectere
Facere ludos
Pellicere, Supplantare
Dolo adducere, rapere, agere
Dolum struere
Ductare aliquem dolis
Imposturam facere, ἀπατᾶν
περιπερεύεσθαι, δολοῦν
Fucum facere
Interducere aliquem
Verbis circumuenire
Exbalistare, frustra habere, admouere fabricas
Conficere fallacijs, apud Plaut.
Falsum habere pro decipere, apud Salust, Nec ea res me falsum habuit
παραλογεῖν, Falsis decipere rationibus
Seducere
Inijcere tragulam
In fraudem illicere, pellicere
Frustrari & frustari verbum commune, secundum Priscianum
Dare verbum, παράγειν

Dicta

Dicta dare dulcia
Os sublinire
Phaleratis dictis ducere, Terent.
Capere astu, Emungere dolo
Capere aduersarium
Obtrudere palpum
Dolis circumducere
In transennam inducere, est dolo tollere, Insidijs excipere
Et spes blandissimè dicitur alicui imponere.

a Deceiuer, a Beguiler, a Jugler.

Impostor, Seductor
Implanator, Planus, πλάνος
Halophanta apud Plaut. & Fest.
Sycophanta, Circulator
Ludificator, Circumuentor
Nugarum & fuci artifex
Circumscriptor
Supplantator, Perperus
Veterator, Deceptor
Saccularius apud Vlpianum, & Iurisconsultos.

to be Deceiued or Beguiled.

Circumuenire
Capi blanditijs, astu, astutia, dolis, fuco, promissis, imagine falsa, specie veri
Decipi, Eludi, Deludi
Falli, Implanari
Frustrari passiuè
Fraudari
Frustratum ire
Disparem promissis fidem experiri
Frustra esse apud Aul. Gel.

Deceitfull, vide **Crafty.**
Deceitfully, vide **Falsly.**
Deceit, vide **craftinesse.**
to Decide a matter, vide **to Examine.**
to Declare or shew.

Declarare, Interpretari
Manifestare, Diluere
Ostendere, Edocere
Significare, Explicare
Exponere, Enucleare
Enodare, Dilucidare
Expedire, Explanare
Aperire, Exprimere
Reuelare, Patefacere
Pandere, Expromere
Demonstrare, Vide **to rehearse and denounce.**

to Declare, to shew, or to approoue by good and sufficient reasons.

Validis tum rationibus, tum argumentis adstruere, probare, ostendere, declarare, ἀποδεικνύειν
Frangere sententiam alicuius, Cic.
Demonstrare ratione, inconfutabili, argumento Achillis
Reddere rationem, causas aliquas dare probabiles
Approbare
Re ipsa docere
Refellere
Conuincere argumentis, verbis, persuasionibus, veritate
Acutissimè & subtilissimè excogitare argumenta
Acerrimum agere disputatorem
Vrgere propugnatorem
Obuia quæque confutare valide
Rationes aduersarij infringere, & suas confirmare
Conuincere & elinguem reddere.

to Decline, vide **Eschew.**
to Decree, to Ordaine a Law or Statute.

Indicere, præscribere legem
Edicere seu edicto præcipere
Facere Plebescitum, senatusconsultum

tum Ferre legem
Legem instituere, constituere, promulgare, sancire, componere, imponere, scribere, iubere
Rogare legem, Sciscere
Leges tradere, Dare
Rogationes scire
Decretum facere, interponere
Ponere decretum, Iubere
Decernere, Statuere
Statuere decretum apud Hier.

to Dedicate, to Consecrate.

Dicare, Dedicare
Consecrare, Deo se addicere, tradere, dedere
Sacrum, id est, venerabile, reddere, facere, Sacrare, ἱερέυειν.
Initiare, τελετυργεῖν
Religiose colendum indicere.

a Dedication of a Temple, or Church.

Dedicatio, sanctificatio Templi
Templi consecratio, καθιέρωσις
Encænia pluraliter ab ἐγκαινίζειν, quod innouare significat
χαρμοσυνὴ, letitia, festum erat Atheniensium à χαρμονὴ, id est gaudium
Ambaruualia a nonnullis dicitur hic dies ab aruis ambiendis
Paganalia rusticorum sunt festa.

to Declare in few words, vide to Dispatch.
a stout Deed or Fact.

Strenuum facinus
Audax factum, νεανίευμα
Capitale, seu capital
Nefarium facinus
Θέρμον ἔργον ἢ παράβολον
Facinus callidum, pro audaci
Præclarum & strenuum gestum
Facinus insigne, gloriosum, & apud posteros, cuius famam posteritas celebratura
Facinus in bonam & malam partem accipitur
Facinus præclarum & pessimum, maximum, indignum se
Piaculare flagitium.

in Deede, vide truely.
Deere, Welbeloued, Acceptable

Acceptus, Gratus, Amœnus
Gratiosus, χαρίεις, Suauis.

Deerer, Better, more Beloued.

Amantius, Venerabilius
Antiquius, Charius
Gratius, προτιμότερον
Melius, λῷον
Præstantius, ἄμεινον
βελτίον, Vtilius
Optatius, Præstabilius
προυργιαίτερον.

to Deface ones honour, to Backbite, to Slander.

Honori detrahere, vel honorem
Derogare existimationi, honori
Sinistros rumores de quopiam spargere
Lædere, rodere famam
Genuino mordere
Genuinum infigere
Obstrigillare
Dente Leonino rodere
Mordere per metaph.
Lacerare famam
Obloqui
Maledicere
Obtrectare
Vellicare metaph.
Traducere
διαβάλλειν
παραδειγματίζειν
Maledictis prosequi
Maledico dente carpere

Carpere famam hominis
Carbone notare
Imprimere, vel inurere notam, stigmata
Aspergere labem
Detrahere, διασύρειν
Infamare, fama spoliare
Incessere, obtenebrare famam
Honorem minuere, proscindere
Alicuius famam contaminare
Sinistrum quid euomere
Deferre, lingua biscula detractionis venenum spirare
Loliginis succũ in aliquem effundere
Lethalibus spiculis impetere
Mordicus impetere, arripere
Famam alienam mendacijs contaminare, & sycophantam agere
συκοφαντεῖν
Struere sycophantias
Fœdum rumorem de aliquo in vulgus spargere
Impudentissimis confictis calumnijs in alienam debacchari famam
Aspergere aliquem nota infamiæ
Boni viri nomen linguæ virulentia contaminare
Bonorum virorum famam conspurcare, constuprare
De fama detrahere
Infamia aspergere
Famam depeculari, atterere
Odiosissimis dictis in aliquem debacchari
Telis veneno tinctis impetere
Aliorum famam in discrimen adducere, vt suam nobilitet.
In absentem orationem ore impurissimo euomere
Nullis non conuitiorum asperginibus fœdare
Vario probrorum genere denigrare
Fama probatum hominem spoliare, proscindere maledicentia, contumelijs flagellare, onerare inuidia, grauare detractionibus venenatis, linguis sauciare
Acuere linguam vt serpentes
Apertis tibijs in aliquem inuehi, est non clanculum obtrectare, sed palam insectari. Diffamare, Defamare
Ad calumnias impia ora laxare
διαφημίζειν
Calumniari, vituperare
Genuinum in aliquo frangere
Per ora oculosque hominum circumducere
Famosis libellis patronos veritatis, pondere pressos famæ, iniquitatis, omnibus spoliare ornamentis dignitatis.

Defamed, Despised.

Mala fama grauiter apud exteros laborans, Flagrans infamia
Prostitutæ famæ
Onenobatis prouerbio
Infamia publica laborans
Cerite cera dignus, Horat.
Cytonimi probrum dicitur, prouerbio vehementer infamis
Quem deseruit fides & fama
Niger, apud Horatium
Pudendus, infamis
παλίμφημος, prauè viuens
Inglorius, ἀκλέος
ἄδοξος, abiectus
Inhonoratus, vilis
Despectus, execrandus
Despuendus, contemnendus.

to Defend, to Keep, to Maintaine, to preserue.

Tueri alicuius crimina, defendere
Tutari omni diligentia atque officio
Protegere, Contueri
Seruare, Conseruare
Defensare, Vindicare
Propugnare, Patrocinari
Portum statione tenere
Patriæ curam gerere
Adesse pro aliquo
Penes me huius rei tutela manet

Patroci-

Patrocinium præbere, præstare,
Tegere, simplex pro composito, apud Poëtam
Patriam armis tegere
Causis præsto esse
Pro aliquo stare, Terent.
Causæ suscipere patrocinium
Causam alicuius sustinere, agere, tutari, defendere, defensare armis prudentiæ
Capessere rempubl. apud Salust. pro defendere
Hostem à reipub. ceruice depellere
Seruire defensioni patriæ
Ancipitem magno discrimine causam protegere. Iuuenal.
Iniuriam persequi, vlcisci, insectari, apud Ciceronem, defendere, propulsare, depellere
Suscipere in sacris literis passim ponitur pro defendere seu protegere
Suscipiens mansuetos Dominus in Psal.

a Defender, vide Patron.
a Defending or keeping,
a Defence.

Tutela, Tuitio
Tutamen, Clientela
Defensio, Munimen
Protectio, Præsidium
Fides, vnde in suam fidem recipere
In clientelam alicuius se dedere.

to Deferre, to prolong or to delay.

Cunctari, Differre
Differre de die in diem
Protrahere, Extrahere
ἀιαβολας ποιεῖσθαι
Crastinare, Procrastinare
Recrastinare, Prolongare
ἀναβάλλεσθαι, ἀναβάλλειν
Conferre, Cic. Omnia conferre in Martium mensem.
Negotium, diem litis, vel litem in longum proferre
Moras nectere
Acessæi lunam expectare
Lunas caulari Laconias, prouerb.
Ducere res, proferre
Detrudere, apud Cic. ad Att. 4. procrastinare, Lactare
Extrahere diem
Agitare moras, apud Salust.
Facere moram, tardare
Moram interponere, inijcere, producere, moliri, morari
Diem producere vel ducere
In alium diem differre
Reijcere in aliud tempus
Diem diffundere, id est, in crastinum continuare vel remittere
Longiore tractu quam quis sperarit rem protelare
Perendinare, protendere
Comperendinare, prorogare
Remorari, retardare
Diem de die, vel ex die ducere
In posterum reijcere
Protelationibus implicare
Dilationes frustratorias quærere
διακλέεσθαι
Prolatare dies, consultationes
Protelare diem
Suspendere
Dilationes quærere
εἰς τὴν ὕστερον, εἰς τὸ ὕστερον ἀναβάλλεσθαι
¶ Mora, procrastinatio
Tarditas, Delay.

a Deferring, vide Prolongation.
to Defile, vide to make Foule.
to be Defiled, or Polluted.

¶ Inquinamentum, maculam contrahere

Ex

Ex inobedientia Adæ omnes inquinameptum contraximus
Ducere notam, Horat.
Fœdatus criminibus
Æruginis aliquid contrahere
Puluere turpis
Vitium concipere. Cicero.
Non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in ciuitatem. Vide Filthy.

to Deflowre a maiden, vide to Violate a Virgin and Maid.
Deformed, vide Il-fauoured.
of low Degree, vide Base minde.
to Delay.

Moram interponere
Procrastinare
Differre, inferre in aliud tempus
Diem ducere
Rem proferre, producere, protrudere
In aliud tempus reseruare, to Linger.

Delectable, vide Glad and pleasant.
to Deliberate, vide Consult.
Delicate, vide Womanlike.
Delicate meates, Junkets, or Dainties, Fine dishes.

Cupediæ, ὀψοφαγία
Dapes, Secundæ mensæ
Lauticiæ Saliares, Attica Bellaria
ἄπιχα τρίμματα
Tragemata
Edulia exquisita, opipara, delicata, lauta, prælauta
Mattea, apud Martialem
Iouis aut Regis cerebrum, prouerb.
Veneris aut Iouis lac.
Nectaris flos
Cibus Deorum, Helenæ cibi.

a Delicious mouth.

Delicati palati homo
Delicatus, Abron.
Palato qui est moroso, fastidioso.

Deliciously, Sumptuously, Daintily or Costly.

Opiparè, ἀφειδῶς
Deliciosè, Delicatè
Curiosè, Lautulè
Lautè, Splendidè
Regaliter, Lautissimè
Magnificè, Magnificentèr
Pollucibiliter, Dapicè
μεγαλείως, μεγαλοπρεπῶς.

to Delight, to take Pleasure.

Capere voluptatem non mediocrem animo
Duci, capi oblectatione rei
Lætitiam concipere
Haurire voluptatem
Gaudio exilire, perfundi
Gauido subsultare
Lætitia corripi, exultare, gestire
Oblectari, Delectari
Amare, delectari, apud Cic.
Percipere incredibilem animi voluptatem
Capi voluptate, specie mulieris
In delicijs rem aliquam habere.

to Deliuer from feare and trouble, vide Discharged.

Abstergere, eximere metum
Metu liberare, vacare
Timorem deponere, animum confirmare, ad fortitudinem reuocare

Affictũ excitare, vide to discharge, to Quit.

to Delude, vide to Mocke.
the vniuersall Deluge or Noahs floud.

Diluuium vniuersale
Diluuium aquarum, Aquosa clades, Soli.
Diluuialis irruptio, quæ vniuersa obduxit humido situ
Vndosa tempestas Soli.
Cataclysmus, κατακλυσμὸς
Eluuio vel eluuies terrarum
¶ Proluuies, a great Deluge
Romæ mira proluuies, Cic.

to Demaund, vide to aske.
to Inquire, to Deny, to disaffirme.

Negare, ἀρνεῖσθαι, ἀπόφασθαι
Diffiteri, Pernegare
Ire inficias, Inficiari
Refragari, Denegare
Abnegare.

to Denie, to Refuse.

Negare, ἀρνεῖσθαι
Alicuius vota contrahere
Auersare, Fugitare
Renuere, Reclamare
Fugere, Respuere
Nolle, Contradicere
Haudquaquam assentiri
Tergiuersari, Refutare
Denegare, Repugnare
Obstinatius renuere, reniti.

to be Denied, or Refused.

¶ Repulsam ferre, pati, accipere
Repelli, Præteriri in petitionibus, Cic.

a Denne, vide Caue.
to Denounce, to Declare.

Nunciare, Denunciare
Demandare
Indicere, tametsi magis sit quam denunciare.

to Denoũce, or Declare Warre.

Hosti aqua ac igni interdicere
Bellum facere patriæ, Salust.
Bellum indicere, denunciare, facere
¶ Niti insidijs ac perfidia
Proditione rem gerere
More latronis occultè rem gerere, fraudibus atque dolis. Traiterously without any declaration or warning.

Deynty.

Delicatus, Deliciosus
Lautus, Sumptuosus
Suauis, Opiparus
Saliaris.

to Depart, or goe away.

Discedere, Recedere
Abire, Amoliri
Abscedere, Secedere.

a Departing, or going away.

Discessus, Discessio
Abitus, Recessus & io.
Fuga, Abscessio
Digressus, & io, Abitio
Profectio, Secessio.

to Depraue, vide to Slaunder, to blame.
to Depriue one of his Authority or Office.

Mouere & Amouere cum accusatiuo personæ, & ablatiuo dignitatis gradum significante constructa

Vt

Vt mouere, vel amouere Dictatorem, Consulem, Tribunos, Quæstores, Prætores, Ædiles, &c. Item Regem, Ducem, Præsidem, Præfectum, Episcopum, Diaconum, Pastorem, Ministrum, Seruum
Et, a Dictatura, Consulatu, Tribunatu, Quæstura, Prætura, Imperio, Regno Ducatu, Præfectura, Episcopatu, Diaconatu, Ministerio, Seruitio
Adimere imperium, regnum, dictaturam, consulatum, tribunatum, quæsturam, præturam, ædilium, dignitatem, ducatum, præfecturam, &c.
Abdicare magistratum quempiam
Abrogare alicui magistratum
Exauthorare
Priuare officio
Priuatum reddere
Alienare à Senatu, deijcere, dimittere cum ignominia
Eximere honoribus senatorijs, Cic.
Dominos de fastigio suo deijcere apud Macrob.
De gradu, vel statu deijcere
Omni honore ac dignitate priuare
Detrahere, delere authoritatem
Statu mouere atque deprimere
De Cœlo detrahere
Dignitate spoliare
E gubernationis fastigio deijcere
Ordine mouere
Numero expungere
De curia eijcere
Spoliare honore
Exuere imperio
De dignitatis gradu dimouere
Cogere & redigere in ordinem
Ordine seu Senatu mouere
ἐκφυλλοφορεῖν
Deijcere aliquem consulatu, loco, Principatu, authoritate, ædilitate, de honore, à gubernaculis senatum
Conuellere de pristino statu aliquem
Minuere maiestatē, de gradu existimationis deturbare, quod Græcis καθαιρεῖν τὴν μεγαλειότητα, τὸ ἀξίωμα τῆς μεγαλαρχίας κολοβοῦν

to Depriue one of his goods.

Priuare, spoliare, orbare bonis
Auferre, eripere, adimere bona omnia, charissima quæque.

to be Depriued of his authority, or to be Disgraded or Discharged of his orders, office or dignity.

Exauthorari, Reprobari
Dimoueri gradu vulgò dicitur
Degradari, Absolui
ἀποχειροτονεῖσθαι
De cœlo detrahi
De summo honoris gradu deturbari
Deponi imperio
Præcipitari ex altissimo dignitatis gradu
Capite minui, diminui, apud Cicero. vbi caput ponitur pro status & conditionis decessione atque iactura
Abire honore, Suet. pro abdicare
Ex astris decidere, Cic. ad Att. 2.
Concidere apud eundem pro deijci de statu, ab existimatione pristina. παραδίδοσθαι τῆς τιμῆς, ἢ τοῦ ἀξιώματος.

to Describe, to Register, to declare in Writing.

Clarorum virorum laudes, virtutes, prælia, in monumenta referre
In acta referre, apud Iuuen.
Ad posteritatem stylo transmittere
Referre in commentarium, in anniuersaria, in fastos
In annales referre
Canere pro describere, Virgil. frequens

Literis mandare, tradere
γράφῃ παραδιδόναι
In tabulas, literas publicas referre
Chartis illinere
Describere
Chartis seu fidis memoriæ sodalibus commendare, committere, Eras.
In literas referre, recipere
Posteris tradere, Prodere memoriæ
διδόναι λέγω
Prodere memoriæ virorum fortia facta, Cic.
Diffundere in æuum, in posteros
Mandare æternitati, monumentis memoriæ
Audita, visa, gesta, libris credere, vel ceræ, prosbribere in cereis tabellis
Consignare literis
Graphicè pingere, depingere
Describere longis voluminum ambagibus
In tabulas quæ memoria digna videntur referre, posteritati commendare
Doctorum hominũ literis immortalitati, æternæ memoriæ, consecrare
Stylo prosequi
Prodere posteris, literis aliquid
Perpetuæ memoriæ tradere
ὑπομνηματίζειν
Literarum monumentis tradere
Literis prodere
Perscribere in eodem significatu, dixit Cic.
Manifesto scribere
Per scripturam publicare
Monumentis librorum seu literarum inserere
Literis consignare quæ mandare memoriæ volumus, Cic.
Celebrare literis & memoria
Commentarijs inscribere.

Deserts, or good Turnes.

Beneficia, Officia, Merita
Beneuolentia, Beneficentia
Benignitas, Bona voluntas.

I shall neuer Deserue your benefits.

Omnia studia, omnia prorsus officia tibi tuisque beneficijs debeo
Præstare tua causa cogor, quicquid possum, quantum valeo, quantum viribus consequi possum, quantum in me situm est
Tua in me beneficia, omne meum studium, officium, omnes à me curas, omnem industriam, omnia denique quæ in me sunt, non solum postulant, verumetiam exigunt
Quid est quod ego tua causa non debeam?
Obsequi tuæ voluntati morem gerere, parere, inseruire prorsus in omni re debeo
Officia tua nunquam rependam, remunerabor, compensabo, officijs paribus adæquabo.

to Desire, to Require, to long or wish for.

Petere, Expetere
Appetere, Cupere
Quærere, Concupiscere
Desiderare, Velle, Gestire
¶ Contendere, to desire greatly
Gliscere, ἰσθάνω
Affectare, Ambire
Optare, Exoptare
Suspirare, metaphoricè
Adamare, apud Cic. pro concupiscere
Cogitare apud eundem, pro cupiditate teneri, curam omnem desigere
Tangi, teneri desiderio
Sitire
In votis habere
Incitari, ferri, impelli, animo moueri
κινεῖσθαι τῇ ψυχῇ, vide to pray

to

to Desire greatly or feruently, to haue a great longing for a thing.

Sitire, Suspirare
Exardere desiderio alicuius
Primis votis, ardentibus desiderijs sitire
Ardere, Desiderare
Flagrare desiderio, cupiditate rei
¶ Percupere
Miram habere sitim
Inflammari cupiditate
Flagrantibus desiderijs optare
Tangi, teneri, æstuare, desiderare
In votis habere, Gliscere
Ardere desiderio, cupiditate incredibili
Fame vel siti opum teneri
Ad supernam beatitudinem adspirare
Non mediocriter captare
Aliquem suspirare ademptum
Vehementi animi adfectu rapi
Ingenti affectu, omnibus votis expetere
Capi cupidine rei alicuius
Indefessis, flagrantibus, ardentibus, ardentioribus votis exoptare
Macerare se desiderio
Angi, discruciari desiderio
Mira quadam ardere cupiditate
Quod si tantus amor manet, si tanta cupido est
Iucunda cupiditate aliquid expectare
In magna expectatione esse, **to long much for**
Deplorare desertos penates
Expectationem sustinere
Longum alicuius desiderio torqueri
Expectatione teneri, pendere, torqueri, tangi, cruciari, discruciari
Nullum facere rogandi, flagitandi finem
Alicuius rei desiderio animus dicitur titillari
Lynge trahi, prou. pro vehementi & impotenti desiderio trahi, rapi ad aliquid
Inhiare per translationem, pro vehementer cupere, datiuo vel accusatiuo construitur
Adhinnire apud Cic. pro impotenti cupiditate gestire
Cupidus, Auidus
Studiosus, Ardens
Appetens, Cupiens.

with great Desire or Longing.

Primis votis, apud Iuuc.
Ardentibus desiderijs
Mira siti, fame
Longa maximaque expectatione
Cupiditate præcipua
Nullum mihi votum ardentius fuit quam, &c.
Nil sanè mihi vnquam prius in votis fuit
Obuijs manibus
Ambabus manibus
Auidè, Sitienter.

as I Desire, vide as Heart would wish.

a Desire, a Lust, a Longing.

Desiderium, Votum
Voluntas, Studium
Beneuola animi propensio
Cupiditas, ἐπιθυμία, Affectus
Auiditas, Appetitus
Cupido fem. gen.
Concupiscentia, **great Lust**
Libido, Amor, Ardor pectoris
Æstus per metap. Sitis, Flamma
Calor, Fax, Ignis, quæ postrema Auxesin habent.

to satisfie ones Desire, or to graunt ones request.

Postulatis, precibus annuere
Petitioni, postulationi, votis subscribere
Precibus benignum impartire assensum
Voto paratis auribus annuere
Audire preces, pro exaudire, apud Cicer.
Ne apud te cassæ sint preces, quæso.

a Desire of honour or glory, vide Ambition.
Desirous of glory or praise.

Omnes tuos ad laudem impetus noui
Quàm sis ad laudem & gloriam propensus, inclinatus, quanti sit apud te laus, quàm labores de laude, quam vehementer ad laudem incumbas, quàm laudi studeas, quo studio laudem sequaris
Quæ tua sit laudis, gloriæ, famæ cupiditas, præclare noui, cognitum habeo. Vide Ambitious.

to Despise, to Contemne, to Reiect.

Auersari, & pro eodem
Auerti, Spernere, Fugere
'ἀξιοῦν, 'ἀξιοῦσιν;
Aspernari, Despicari
Dedignari, Despicere
Contemnere, Temnere
Abhominari, Detestari
Despuere, Respuere
Reijcere, Reiectare
Repudiare, Refutare
Vultum ducere, Negligere
Abhorrere pro fastidire, & cum fastu quodam contemnere
Perhorrescere
Auerso vultu tetrica & corrugata fronte aspernari
Præ se contemnere
Mandare laqueum, Fastidire
Medium ostendere vnguem, apud Iuuen. Dedignari
Medium porrigere digitum, apud Mart. Vide Naught
¶ In nullam sortem bonorum admitti
Iacere. Ex omnium hominum consortio deturbari.

Despised, vide Defamed.
Destitute, vide Void.
to Destroy, vide to Overthrow, to Waste.
Destroyed by your enemies.

Inimicorum tuorum iniuria te afflixit, perdidit, euertit omnibus fortunis
Oppressit, ad exitium detrusit, impulit
Non modo è numero viuentium, sed planè infra mortuorum conditionem amandauit.

to Destroy, to vndoe, to sack, or to spoile a Town.

Ciuitatem delere, deuastare, destruere
Subuertere mœnia, euertere funditus
Vastum labefactare opus
Vrbem euertere, ruere, diruere, perdere, corrumpere, extinguere, exterminare
Dare excidio ac ruinis
Oppidi excidionem facere
Vrbem diripere, dissipare, vastare, dilacerare, delere, depopulari.

a Destruction, a sacking, an vndoing, a ruine.

Excidium, Ruina
Exitium, Disturbatio
Excisio, Destructio

Desolatio

Desolatio, Interitus
Euersio, Occasus
Pernicies, Pestis
Clades, Calamitas, Naufragium
Internecio, Perditio, ἄλωσις
Deletio, Vastitas, Casus. Vide an Ouerthrow.

to Determine, to Appoint, to Ordaine, to Purpose, to Minde.

Instituere, Constituere
In animum inducere
Animo concipere
Statuere, Proponere
εἰς νοῦν ἐμβάλλεσθαι
In animo decernere, statuere
Animum inducere, adijcere, applicare, adiungere.

I haue determined, or fully purposed, I am minded.

Decreui, Decretum est mihi
Statui in animo
Facere certum est
Statutum, constitutum, destinatum est mihi
Ita facere consilium est
Proposui, destinaui in animo
Animo decretum est
Sic stat sententia
Certo decreui
Certum est mihi
Deliberaui, constitui sane
Certum atque obstinatum est mihi
Certus semper huius propositi fui
Fixo consilio ac confirmato istud auspicabor, progrediarque, Budæ.
Nulla ratione ab instituto mouebor
Certo, meditatoque proposito institui
Constat sententia
Murus aheneus esto, apud Horat.
Neque me sententia vertit, apud Virgilium, I haue not yet changed my minde
Animo insedit, insidet
βέβληκα εἰς νοῦν
Apud animum meum statui
Nunc quoque mens eadem mihi perstat, Virg.
Sic habeo statutum cum animo
Rata, firma est sententia
Stat sententia, stabitque
Mecum statui, Constitui in animo.
Deliberatum est
Certum est consilium
In animum induxi meum
Fixum est animo
Animo immotum sedet
Obfirmaui animum
Sic est sententia
Mea sic est ratio.

to Detract, to speake ill of.

Vellicare, Mordere
Lacerare, Obloqui
Detrahere, Vide to Slander, ill name.

a Detractour, vide Slanderer.
to Deuide, vide to Part.
the Deuill, or Satan.

Cacodæmon, id est, malus dæmon
Diabolus, à διαβάλλομαι, criminari
Satan, & Satanas, med. prod.
Sinuosus Draco
Immanis, tortuosus Leuiathan
Leo tartareus
Draco magnus, in Apocalypsi
Spiritus malignus, immundus
Serpens antiquus, Anguis
Tænarius spiritus
Fuscæ Deus aulæ
Behemoth immanis bellua
Vitiorum omnigenum incentor
Stygia Echidna
Teter spiritus, cacoangelus
Inimicus homo. in Euang.
Tentator callidus
Lucifer, Plutonici regni primipilus & antesignanus

Dux erebi, Phlegetontis, regni tartarei
Princeps tartareus
Primogeniæ noxæ suasor
Hostis generis humani, sitiens exitium animarum
Dæmonarches, apud Budæum, id est, princeps dæmonum
Veterator ille Stygius, errorum architectus & adornatus, Budæus
Zabulus, ζαϐόλος, apud Cyprianum & Bernardum pro diabolo, quod incessanter mentibus humanis mala suggerat consilia, ἀπὸ τοῦ ζαϐαλλειν, decipere
Pluto, qui & Cereris gener, vt est apud Iuuen.
Beelzebul, vel potius Beelzebub, multa animarum agmina in æternum trahens exitium
Misanthropos à Basilio dicitur, id est, osor hominum
Dæmon, δαιμῶν, idem quod sapiens, sciens, dictio nil mali significans, quamuis spiritus è cœlo deiecti ob scientiam, nunc dæmones nominentur
Se dijs manibus, hoc est, inferis, æternisque cruciatibus deuouere, **to giue himselfe to the Deuill.**
Seipsum damnare.

to Deuise, to Inuent, to Imagine.

Excogitare, ἐξευρεῖν
Comminisci, Inuenire per se
Adinuenire, ἐπιλογίζεσθαι
Moliri, apud Plaut.
Fingere, ἀναπλάττειν
Effingere ex proprio ingenio
Machinari, meditari, per cogitationem inuenire
Effugia inuenire elabendi. Vide **to Muse.**

that is Deuised or Inuented.

Excogitatum, Commentitium
ἐσκευωρημένον, Adsimulatum
Fictitium, ἐξευρασμένον.

a Deuourer, vide Glutton.
Deuout, vide Godly.
Dew or Dewing.

Ros, oris. Roratio
Sparsa cœlesti rore madescit humus
Ros tenera pecori gratissimus herba
Rem latè dispergit amaram.

a Diall, vide a Clocke.
a Dice or Die.

Alea, κύϐος, Tessera
Calculus, Talus
Taxillus diminitiuum.

to play at Dice.

Ludere aleam & alea, tesseris
Lusitare taxillis, tesseris
Fritillo lucra parare, apud Sene.
Iacere talos
Aleæ arte lucrari opes
Talos in pyrgum mittere, apud Horatium
Noctem insomnem ludendo ducere
Totum ludendo concelebrare diem
Contendunt ludo, & fulua luctantur arena
Taxillos mittere compositos.

to Die, or depart this life.

Mori, Obire, absolutè
Diem obire, ἀποθανεῖν
Obire mortem
μεταλλάττειν τὸν βίον
E vita decedere, excedere
Concidere, Occido, med. cor.
Excedere corpore, Decedere
Vita vel de hac vita excedere
Excedere ex hac vita lugubri, mortali, Egredi, Expirare
Excedere de sæculo

Cadere, pro mori, Ouid.
Excedere è viuis
Recedere à vita, Cic.
Efflare animam, vitalem ſpiritum
Supremum reddere, efflare, & exhalare ſpiritum
Fato rapi, fungi, κτ̃ μοῖραν καὶ ἐπιδῆν, apud Platonem
Recedere ab oculis pro mori, apud Plinium
Morte rapi, E medio ſuſtolli
Excedere humanis
Morte ſuſtolli, conſumi, confici
Morte, mortalitate, morbo intercipi
Mortem oppetere
Dare animam pro mori apud Virgilium in 10
Exuere hominem, Soli.
Deſinere hominem viuere. Idem
Vitæ penſum abſoluere, Budæ.
Vitam auſpicato initam fœliciter actam; fine quoque beata claudere. Budæ.
Fato diſcedere, conſumi
Deponere corruptibile corporis indumentum, apud Fulgent.
De tabernaculo corporis exire
Educi vel egredi de carnis ergaſtulo
Vitalia lumina linquere
Carnis compede, ergaſtulo ſolui
Lethi flebilem inire tramitem
Viam vniuerſæ carnis ingredi
Humanæ naturæ debitum exoluere
Morte ſubitanea mori
Obire diem ſupremum
Corruptibilem corporis ſarcinam deponere
Finire morbo, Diſſipari
Vinculis carnis abſolui, in ſacris
Supremum vitæ reddere ſpiritum
Fato vel fatis concedere
Fato defungi, Fungi mortem
Defungi, Diſſolui
Occumbere, Interire
Extingui, Extingui vita
Depoſitum Deo reddere
Deſinere inter viuos agere
Cernere vitam, Cic, pro finire
Temporalis vitæ ſpatium peragere, emetiri
Ex hac lachrymarum, plorationis valle reuelli
Flebili ſæculo ſupremum dicere vale
Exequi mortem, apud Plaut.
Mundo ærumnarum pleno valedicere
Obire morte repentina, Sueto.
Tenues vitam profundere in auras
Fata ſuprema, fata ſua claudere Poëticum
Occumbere morti, Virgilius
Occumbere morte, L.
Occumbere mortem, Cic.
Ex huius miſeræ vitæ incolatu digredi
Cum morte permutare vitæ munia, vitam, Cic.
Animam ſingultire in auras
E viuorum contubernio migrare
Peragere mortem
Anima priuari, Decumbere. Cic.
Vita deſtitui. Morti ſuccumbere
Supremum fundere halitum, apud Hieronimum
Cic. Cuius in complexu libenter extremum vitæ ſpiritum reddiderim
Vitam terminare, finire, perdere
Vitam ponere, amittere, deſerere
Facere finem vitæ, Saluſt.
Animam ponere, exuere
Migrare, Demigrare
Ex hoc ſeculo migrare
Migrare ex humanis, ex hac vita
Cõmutare vitam mortalem cum immortali, caducam cum perpetua
Naturæ debitum abſouere
Soluere iura ſuprema neci
Mortalitatis tunicam exuere
Ex corporis vinculis tanquam è carcere euolare
De præſidio ſtationeque huius vitæ iuſſu Dei omnipotentis decedere
Ab his Babylonis fluminibus ambulare ad portum quietis æternæ
Ex huius mundi tempeſtuoſiſſimo pelago enatare ad portum ſalutis
Mortali vitæ Colophonem imponere

nere, valedicere, & ad aliam lætiorem, meliorem, concedere
Miseræ, caducæ isti ac momentaneæ vitæ valedicere
Valedicere mortalium hominum conuersationi, ac vitæ.
Mortalibus eximi rebus
Hanc lucis vsuram reddere
Vitam naturæ reddere
Ambulare viam vniuersæ carnis
Abijcere corporis exuuium
Morte conficere extremũ vitæ diem
Euocari ex hac vita mortali
Agere supremum vitæ diem
Ex hac misera vita ad æternæ ac immortalis possessionem emigrare
Emigrare ex huius vitæ carcere, ex hoc lugubri, calamitoso sæculo, ad libertatem vitæ æternæ
Ex hac mortali ad mortalitatem fæliciter emigrare
Concedere ad æternam patriam, ad beatarum animarum domicilium
Ex hac vitæ vmbra, ad supernam lucem euocari
Decedere ex hac lugubri vita, ad omnis tristitiæ expertem, ex momentanea ad æternam
Valedicere rerum naturæ
Fatalem complere diem
E vita, ex huius corpusculi domicilio emigrare
Extrema pati
Exanimari, Deficere
Res humanas deserere
Rebus humanis eximi, excedere
Debitum carnis vel mortis soluere, dissoluere
Terrenis cœlestia commutare
Corporis exuuias ponere graues
Vita excedere
Vitæ cursum implere
Vinculis corporeis exui
Terreno deposito corporis onere cælestem scandere ad patriam
Terreno carcere recludi, resolui
Carcereis huius corporis exui gurgustijs
Corporea mole leuari, releuari
E medio discedere, excedere, Terent.

Obdormire in Domino
In pace quiescere
Somno consopiri sempiterno, Cic.
Vocari ad superos
Nube carnis detegi
Mortalem sortem egredi
Humana desinere conditione frui
De ergastulo huius sæculi vocari
Vita priuari
Vitæ cursum conficere
Mortis tributa persoluere. August.
Terrenis exui contagijs
Carnis onus deponere
A contagio mortis liberari
Ire, abire ad inferorum portas seu domicilia. Esaiæ 38. de Ezechia rege
Vitæ seu militiæ humanæ complere cursum
Animam ebullire
Parare extrema
Agere animam
Supremos ducere spiritus
In deliquio esse
In extremis esse
Laborare vicina morte, χάμνειν λειποψυχεῖν, ready to depart
E medio abire, apud Terent.
Diem vitæ claudere nouissimum
Orbari vita, Abire è vita, Cic.
Morte dira occupari, rapi
Supero priuari lumine
Fato è medio tolli, ferri
Vitam exire, fundere
Corpus deponere
Quem dederit cursum fortuna peragere Virg.
Horrendos fati subire agones
Conficere summam fatalem, Cic.
Soluere oculos letho, Virg.
Humanitus accidere, i. mori, & simpliciter Accidere & Contingere, pro vita defungi accipiunt Iurisconsulti vt refert Alciatus
Vitæ euanescere auris, & matri terræ reddere, to Die and be buried
In communem abire locum

Hac

Hac luce priuari
Vita defungi & fungi
Euehi rebus humanis
Perire, pro mori, à doctis vsurpari passim legimus, & Disperire
Cedere vita & è vita
Cedere fato, to Die willingly
Cedere naturæ, Salust.
Dormire in sacris, pro mori ponitur
Mori stamine nondum abrupto
Ante diem scilicet, to Die before his time
Ire sub vmbras, poëticum est sicut sequentia. In cineres ire
Stamina vitæ Atropos rumpere dicitur, Seneca, & vitam abrumpere
Exacto Parcarum stamine, vita destitui
Pendula adhuc tereti rumpere pensa filo
Petere, adire Lethæi transtra Charontis
Fundere animam, extremam vocem
Vita me deficit
Decedere ex partu, Asco. to Die in childe-bed
Ab intestato decedere, to Die intestate
Vitam cum morte, vel in mortem commutare
Vitam suscepta morte ponere
Naturæ concedere, satisfacere
Fatali necessitati concedere
Spiritus æthereas postquam soluetur in auras
Corporeis nexibus, vinculis, solui dicitur anima, excedere è corpore animus
¶ Pro Apostolicis, Euangelicis traditionibus, pro Ecclesiæ Christi disciplinis sanguinem effundere
Capere mortem ob remp. Cic.
Pro repub. vitam reddere, id est mori
Pro patria vitam effundere. Cicero Grata memoria eorum virtutem prosequamur, qui pro patria vitam effuderunt
Suam vitam communi bono posthabere
Voluntariam occumbere necem. Salustius
Expleta mortalitate Manium consortio sociari
De istis mundi turbinibus extrahi
Expuncta hac morte ad immortalitatem venire. Cypria.
Fatali necessitate à marito diuidi, diuelli
Deficere castæ coniugis in gremio
¶ Perire aëris contagio, to die of the plague
Mori, perire peste
Communi aëris infecti contagio ex hac vita decedere
Subito, non sine veneni porrecti suspitione mori
¶ Huic titulo Germanico, steruen oder sterben, toties Synonimicos variato & plus ducenties decies Latinè reddito, subijcimus in gratiam φιλελλήνων, Græca quoq; Synonyma.

Αναφυσᾶν. ἀποβιῶναι.
ἀποθνήσκειν. ἀπογίνεσθαι.
ἀποδημεῖν τῆς ζωῆς.
ἐκψύχειν, ἐκπνέειν.
τελευτῶν κηρσοίνειν.
ἀπέρχεσθαι. ἀποψύχειν.
ἀπαλλάττειν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι.
διαλύεσθαι. ἀπολύεσθαι.
ἐκλιπεῖν καὶ ἐκλείπειν.
κατοίχεσθαι. καταστρέφειν.
τελειτέλλειν. τελειστειχίζειν.
δυσθανατεῖν, difficili morte mori.
θνήσκειν. τεθνάναι.
Et τεθνάμεναι Doricè ac Ionicè τεθνάμεν abscisim ἀποθανεῖν.

to Die colours.

Tingere vel tinguere
βάπτειν, Inficere

Colorem inducere
Colorare, χρώζειν.

Diffamed, Slandred.

Notatus Ignominia, Infamia
Districtus aliqua nota
Maculosus homo.

to Diffame, vide to Slander.

to Differ, or to Dissent.

Differre, Abdicare
Discrepare, Dissentire
Dissidere, Abhorrere
Dissimile esse
Interesse, διαφέρειν
Non conuenire
Diuersum sentire
Distare, Pugnare
Discordare, Non congruere.

it Differeth but a little.

Parum discriminis est
Paruum interuallum
Haud multum differt, abest
Non multum abhorret, dissidet, discrepat
Parum differt
Paruum differentiæ
In idem recidit, it agreeth
Et prouerbio dicimus, ne punctum quidem, aut vnguem transuersum differre, discrepare

it Differeth very much, Great difference, very vnlike.

Maximum, ingens discrimen
Ingens, longissimum interuallum
Longè latèque distat
Magna differentia
Plurimum interest
δὶς διὰ πασῶν
Longissimè distincta, Cic.
Ex diametro inter se pugnantia
Diametro Distantia
Toto dissidentia genere.

Difference, Diuersity.

Discrimen, Differentia
διαφορὰ, Distantia, Disparitas
Interuallum, Dissimilitudo
Diuersitas, Varietas
Discretio, Separatio
Discerniculum, apud Aul. Gel.
Discrepantia, Diffinitio.

to Digest the meat.

Longa deambulatione cibum digerere, conficere
Concoquere, Perficere
Coctionem facere, apud Plin.

Dignitie, vide Honour.

I wil not suffer your Dignity to be defiled or hurt.

Violari tuam dignitatem, imininui, offendi, lædi, oppugnari, damno affici, iniurias pati
Detrahi de tua dignitate, honore minui, adimi, auferri
Iacturam fieri tuæ dignitatis nunquam patiar
Nihil vnquam feci, quod contra tuam existimationem esse vellem
Si res exiget, pro tua dignitate, vitam liberalissime profundam.

to Digresse from his matter or to go from his Purpose, to be in another tale.

Digredi, Dilabi, Delabi
Institutum deserere
Diuertere, Deflectere
Longius euehi
Aberrare proposito, Cic.

Deerrare

Deerrare, Longè digredi.
πόῤῥω τῶ πράγματος γίνεσθαι, apud Demost.
Abire, apud Cic. Quid ad istas ineptias abis?
Digredi à re proposita, ab instituto
Egredi à proposito ad rem alienam
Aliò deferri. Latius exspatiari
Extra præscriptum transilire
Extra oleas ferri
Extra chorum saltare
Vltra septa, limites salire, prouerb.
ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν
A re proposita ad longè diuersam digredi
Deerrauimus ab eo quod cœpimus exponere
De calcaria in carbonariam decurrere
A narratione deflectere, vagari
Aliò sermonem conuertere
¶ Quò me sermonis cursus abripuit?
Sed quò me rapit alienior cogitatio?
Sed hæc extra viam
ἀλλὰ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ. Vide nothing to the purpose.

Diligence, Care, Studie, Labour, Indeuour.

Sedulitas, Cura
Industria, Vigilantia
Diligentia, Labor
Assiduitas, Nisus
Conatus, Studium
Molimen, Conamem
Opera, Diligens
Accuratus, Vigilans
Sedulus, Studiosus
Industriosus, Operosus
Multæ sedulitatis homo.

with great Diligence, or Care.

Summa, exquisita diligentia
ἀκριβῶς, Exactissima cura
Accuratè
Adamussim, Examussim
Amussatim, Examussatim
Ad vnguem, Sollicito labore
Summa cura adhibita, ἀκριβέστατα
Omni animi contentione, diligentia

Diligently.

Sedulò, Exactissima cura
Summa cum diligentia, cura
Studiosè, σπουδῇ
Diligenter, Vigilanter
Assiduè, Impigrè
Curiosè, Grauiter
Solerter, Accuratè
Haud somnolenter
Attentis animis
Studiosa indagine
Haud oscitanter
Animo ad subeundos labores prompto.

to Diminish, to Bring low, to Extenuate.

Vilem leuemq; verbis demonstrare
Despectum reddere
Eleuare, ἐκφαυλίζειν
Authoritatem detrahere, minuere, extenuare, exprimere
Res gestas verbis extenuare, deprimere, minuere
¶ Peruenire ad Paucitatem
Ad paucos redigi
Contractiore numero
Contrahuntur, extenuantur prætera opes cum atteruntur, & accidunter
Liuius, Accisæ Volscorum res.
ἐκτετεικωμέναι.

to Disagree or to Dissent, to be of contrary minde or opinion.

Dissentire, Refragari
Longè secus sentire, abesse
Longè diuersum sentire
Multò aliter sentire

Calculum

Calculum suum negare
Dissimile esse
Non subscribere alicuius sententiæ
Reluctari, Discrepare
Non conuenire, Repugnare
Dissidere, Diuersum sentire
Tergiuersari, Reniti, Abhorrere
Reprobare, Reclamare
Discordare, Aduersari
Differre, Distare
Pugnare, Non congruere
διεςάναι. Nimium abesse. Vide to Discord.

that Disagreeth, or is cleane Contrary.

Discrepat, διαφωνεῖν
Dissidet, Variat
Non conuenit
Longè latéque diuersum
ἐκ διαμέτρε dissidet
Longè latéque discrepat
Controuersia est
Secus, aliter est
Ex diametro pugnat
Plurimum distat, multum interest
Vide Diuers, Contrary.

to disanull, vide to abolish.
to Discerne, vide to Separate and Examine.
to Discharge, vide to Quit.

Discharged, Deliuered.

Expeditus, Exoneratus
Solutus, Ereptus
Absolutus, Leuatus, Euolutus
Liberatus fluctibus, vndis negotiorum ac curis
Defunctus periculis
Expeditus negotijs, molestia
A litibus absolutus
Laboriosis explicitus curis
Leuatus molestia

Qui pistrino curarum sese explicuit
Qui onus, pondus humeris excusserit, abiecerit
Clitellas humeris excusserit.

to Discharge himselfe, vide to Excuse.
to Disclose, vide to Bewray.
to Discomfit, vide to ouercome.
to Discord, to Disagree, to contend, to striue.

Certare, Altercari, Contendere
Argutari, Cauillari, Disputare
Decertare inter se, Digladiari
De asini vmbra, de lana caprina rixari, digladiari, to striue for a trifle
Nimium altercando veritatem adimere
Ardentius concertare, quasi pro aris & focis, vt dicitur.

Discord, Debate, Variance, Controuersie, or Brawling.

Dissidium, Dissensio, Segregatio
Inimicitiæ, Simultas, Factio
Seditio, Litigium, Pugna
Discordia, Tumultus, Discrepatio
Diuisio, Discrimen, Turbatio
Concertatio, Altercatio, Scissio
Contentio, Iurgium, Bellum
Schisma, Certamen, σχίσμα
Rixa, Lis, Ira, Controuersia
Fatalis orbis Christiani tempestas
Subita rerum humanarum procella
Macedonica res dissentione facta, Soli.

to make Discord or Debate.

Concire lites, turbas
Discordiam concitare, inducere
Dissensionem mouere, commouere, facere

Serere

Serere dissidium, rixas, lites
Dissidium facere, altercationes, lites, iurgia, Afferre pestem
Tollere concordiam, Iudicia, leges, omnem hilaritatem
Spargere venena, virus
Iucundissimam vitæ societatem fictis sermonibus, & falsis criminationibus, dirimere, Cic.
Pacem sanguineis rixis & cędibus funestis mutare, perdere. Vide Uprore.

to Discouer, vide to Bewray.

Discreetly and Wisely.

Examinatè, Perpensè, Ponderatè
Non ociosè, Cogitatè, Cogitatò
Non temerè, Haud oscitanter
Meditatò, consultò, aduerbia.
Concordatè, Consideratè.

Without Discretion, vide without reason.

a Dish, a Platter.

Catinus, & catinum, media, prod.
Catillus. Carbata media cor. apud Mart. Scutella, πίναξ
Lanx, Discus a Platter
Paropsis, idis, per o penult.
Patina, Patella
Alucus & Concha in libro Iudicum a Trey.

to Disherit, or to take away ones goods.

Exhæredare, Abdicare
Summouere ab hæreditate
Iure hæreditatis priuare
Possessione eijcere
ἐκβάλλειν τῆς κτήσεως
ἐξείλλειν
Alicui bonis interdicere
Possessionem alicui interuertere, interturbare

to Dishonor, vide to Blame.

Dishonesty, rebuke, shame, or Infamie.

Infamis mora
Hipponacteum præconium, prouer.
Dedecus non eluendum
Indelebilis nota, Contumelia
Nota, Notula, Vitium, Dedecus
αἶσχος, δυσφημία, Ignominia
Infamia, sordes, Cic. Turpitudo
Opprobrium, Probrum, Labes
Macula.

Dishonestly, Shamefully.

Contumeliosum, Flagitiosè
Impurè, Ignominiosum
Maculosum, Sordidum ad famam
Ignominiæ coniunctum.

Disloyall, vide False.

Disobedient, Stubborne, wilfull. Unruly.

Inobediens, Rebellis
Dicto non audiens, Immorigerus
Monenti non auscultans, ἀνήκοος
Inobsequens, Ambros.
Contumax, ἀπειθής
Non Parens, Refractorius.

to Despaire, to be Discouraged, or to abate in Courage.

Animum despondere
ἀπολείπειν τὴν ψυχήν.
Animo frangi, Deijcere animum
Pusillanimum esse, Deijci animo, spe.
Spe deplorata confici
Animo elanguescere
Excidere spe. Decidere spe & de spe
Ad subitam fortunę commutationem concidere
Animum abijcere, demittere
Concidere animo, ἀλύειν, quod etiam contrarium significat
Demittere aures, auriculas
Deficere absolutè

Deficere animo & animus alicui deficit, Cic.
Non animus eis sed vires deficiunt
Animis cadere
Abijcere spem
Pennas demittere
Spe destitui
Submittere animum, Cic.
Abijcere hastam, clypeum, prouer.
Concidit vel decidit illi animus in genu, in pedes, prouer. qui desperat, consternatúrue, Hom.
πᾶσιν δὲ παρὰ ποσὶ κάππεσε θυμός
Omnibus autem in pedes decidit animus.
Desperare, Diffidere
ἀπελπίζειν, Spe destitui
Demittere mentem
Cadere animo
In desperationis foueam cadere
Peruenire ad summam desperationē Cæsar.
Adduci, duci desperatione
Extra spem omnem esse
Spe priuari, orbari, frustrari
ἀφαιρεῖν. In salutis suæ proruere desperationem
Desperatio omnium populorum animos occuparat, id est, inuaserat, Cic.
In desperationis barathrum incidere
Spem deijcere, abijcere
Ad laqueum, ad restim confugere
Ad restim res abijt, Terent. i. perijt
¶ Huc referendæ prouerbiales illæ Hyperbolæ
Nullus sum. Perij
Occidi, Totus occidi
Tam perimus quam extrema (quod dici solet) faba
Actum est, πέπρακται
Virg. Occidimus, penitus nec habet fortuna regressum.

to Dispatch in few words. to Declare or shew briefly.

Breuibus perstringere
Comprehendere, complecti breuibus
Paucis recensere
Vno verbo complecti, absoluere
Latam materiam contrahere, eamq; breui sermone perstringere
Rem breuibus, breuitate, breuiter percurrere
Carptim dicere
Carptim breuiterq; perstringere aliquid
Rem cum circumstantijs omnibus breui compendio delineare.
Expedi paucis quid sit, make short
Paucis dabo, i. dicam, Terent.
Contractè rescribere
Rerum summas tantum persequi, non luxuriari orationis vbertate
Pauca obiter deliberare
Leuiter, paucis dicere, percurrere
Referenda angusto contrahere sinu
Tribus verbis dicere
Compendio dicere
Compendium facere dictis. Plin.
Numero dicere, apud Plaut.
Vno & verbo tibi responderim
Vt vno dicam verbo
Atque vt semel quod sentio, hac de re dicam
Dicam liberè quod res ipsa loquitur
Breuiter tibi dixerim
Ne sim prolixus
Paucis rem accipe
Strictim attingere, referre
Leuiter in transcursu contingere
Laconicè scribere
Vti breuitate literarum
Rem omnem verbo complecti
Breuiter transcurrere
συνεσταλμένως λέγειν
Paucis dicere
Vti verborum compendio
Summatim dicere, λακωνίζειν
Dicere in genere. Breuiter dicere
Compendio loqui
εἰς τύπῳ λαβεῖν

Vt semel finiam
Vt Oratio fiat breuis, paucis dicam
Vt semel dicam
ἐκκορυφώσω, apud Hesiodum summatim ac breuiter perstringam
Vt compendio loquar
ὡς τύπῳ εἰπεῖν
ἐν δὲ λόγῳ εἰπεῖν
Ne multis morer
Ne sim prolixior, ne prolixa digressione lectori tedium incutiam, Cic.
Ne in eo quod attingendum fuit longa ponatur oratio
Ne sim longior
Vt rem contractius eloquar
Ne prolixitate fastidium audientibus ingeram
Quo parcam tædio multæ lectionis paucis cuncta absoluam
Quam potero in verba conferam paucissima, i. dicam Plau.

Displeased, vide Angry.
to Dispose, to set in Order.

Ordinare, Ratis, concinnis, certis ordinibus describere
In ordinem redigere certum
Suis quæq; locis coaptare, reponere, disponere, διαθεῖναι
Texere, metaphorice
In ordinem colligere, coarctare
Dirigere in numerum. Virga vide to Order.

to Dispraise vide to Blame.
subtill in Disputation, vide Contentions or Strifes in wordes.

to Disquiet from sleepe, vide sleepe.

a Dissembling face, one that beareth two faces vnder one hood.

Fucatus, Duplex corde
Aliud fronte simulans, aliud corde promens
Duplex vir, διπλοῦς, Prouerb.
Mendaci fronte rem gerens
Bilinguis, μεγαλίζων, double tongued.
Æs subærium
ὑπόχαλκος χεῖλον
Vna manu aquam ostentans, altera ignem
Altera manu caput scabens, altera manum feriens
Aliud pectore clausum, promptum, aliud blando semper in ore ferens
Longe aliud conditum habere in pectore, aliud sermone fingere
Coram blandiri, clam obtrectare
Hodie in astra laudibus extollere cras eundem diris deuouere
Palam amicum agere, clanculum nocere
Altera manu panem ostentare, altera lapidem ferre
Ex eodem ore frigidum pariter & callidum efflare
ἐκ αὐτοῦ στόματος θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξάγειν.

without Dissembling, vide freely.
to Dissent, vide to Discord, to Differ.
a Distance or space.

Distantia, Spatium
Interuallum, Intercapedo

in Distresse.

In summas angustias compellere
In omnium rerum difficultates conijcere, redigere
Rerum multarum penuria laborare
Inopia premi, confici
In maximis angustijs, difficultatibus versari

Plurimi

Plurimis incommodis affici
Plurima incommoda sustinere.

to Distribute, vide to Part.

to Disturbe in speaking, vide to interrupt.

to Disswade, to Counsell to the contrary, to make one to change his Minde, to withdraw from some purpose.

A cœpto, à consilio, à proposito auertere
Deflectere, Retrahere
Flectere, Deterrere
Auocare, Mouere
Dissuadere, Abducere
Auellere
Totum ab instituto auertere
Populum, plebem, vulgus facere suũ, in suam sententiam pellicere, traducere, perducere ad suam sententiam: reducere ad arbitrium suum. Cicero
Dimouere, Retrò agere
A proposito dehortari, peruertere
A recto dimouere, de sententia
Transuersum agere, παράγειν
Persuasione subdola obrepere
Dissuadere & in prauum propellere παραπείθειν
Cœptum, institutum, animi conceptum labefactare
A sententia abducere, deducere, apud Terentium
In diuersam sententiam pertrahere, rapere
Transuersum distrahere ingenium, apud Zasium
Impetu quodam ab instituto, consilio inito deflectere
Longissimè à proposito abducere
Naribus trahere
τῆς ῥινὸς ἕλκειν

Mouere de sententia, Liuius
Nec ante mouerunt de sententia consulem, quam Tribuni se in authoritate parum futuros esse polliciti sunt
Circa iudicium alieno arbitratu quouis abduci.

Diuers, Contrary.

Aduersum, Diuersum
Varium, Aduersarium
Contrarium, Alienum
Inter se pugnans
Repugnans, Discordans
Confligens, Dissimile
Abhorrens, Discrepans & c.

Diuersity, vide Difference. Diuersly, in diuers sorts or maners, after diuers and sundry fashions.

Multifariè & multifariam
Pluritariam, Sueto.
πολλαχῶς, κατὰ πολλοὺς τρόπους
Terque quaterque secundum Donatum
Diuersis modis, Variè
Multis varijsque modis
Multiformiter, apud Gell, & Plinium
Varium, Diuersum
Multiplex, πολύχοον
Multifarium, Multiforme
Aliud atque aliud. Multijugum, & multigenere, apud Plautum.

Diuinations or Southsayings of good or ill lucke.

Omen, Auis, Ales
Auguria, Aruspicia
Auspicia, Extispicia
Curiosa hararum obseruatio
Vaticinia, Prodigia
Diuinationes, Prognostica
Portenta, Monstra

Et id genus permulta.

to tell by Diuination what shall happen, vide to Ghesse.

a Diuorse, a separation betwixt man and wife.

Diuortium, Separatio
Digressio, Repudium sponsi, & sponsæ proprie ante nuptias
Dissidium, pro dissentione ac diuortio a Cicerone ponitur.

to make a Diuorse, or to separate vtterly a man from his wife.

Sponsalia contracta, matrimonium scindere
Futuri matrimonij sponsalia dirimere
Thori & mensæ consuetudinem scindere
Dimittere matrimonium, matrimonium dirimere
¶ Diuortium facere
A viro discedere
Repudiare, abdicare, excidere vxórem
Dimittere, missam facere, apud Suetonium pro repudiare
Abire ex matrimonio, Plaut.
Misso repudio in diuersas partes ire.

a Doe, or a Bucke.

Daxus seu taxus per t. in prima, vt scribunt nonnulli
Dama δορκάς
Damula, Meles.

Dominion, vide Lordship.
to Doe, vide to make.
to Doe or Execute his charge.

Exequi negotium, imperata, iussa
Τὰ παραγγελλόμενα διηχεῖν
Explere mandatum. Præstare
Conficere iussa, Cicero
Confeci quæ iussisti omnia
Facessere, facere mandata, iussa, imperata
Τὰ κελευόμενα ποιεῖν
Commissa peragere, optimè transigere
Curare mandatum, negotium
Susceptæ legationis munus obire
Actum reddere
Reddere dictum ac factum i. citò
Negotium ex animi sententia conficere
Negotium ad finem perducere
Mandatam à quoquam prouinciam grauiter obire
Nuncium obire
Summa diligentia ac prouidentia gerere negotium
Exequi mandatum, pro factum curare
Curare rectè. Terent.
Huic mandes quod quidem curatum recte velis.

to Doe enough.

Satisfacere. Facere satis
Respondere promissis, factis
Facere quod satis est.

to Doe for.

Merere & ri. Promereri
Commereri. Officia
Beneficia conferre
Efficere, Vide Doe.

it must be Done, it is needfull or it must needs be,

Necesse vel necessum est
ἐπαναγκες, Fit ex necessitate
Necessitas est pro eodem
Quintill. frequens
ἀνάγκη, Oportet, δεῖ
Trahit, vrget, cogit necessitas

Necessarium est, opus est
Fato datum est & decretum
εἵμαρται, πέπρωται
Fatatum est
Sic fata tulerunt
Sic in fatis fuit
Ineluctabile fatum, apud Virg.
Fatum ineuitabile, immutabile
Necessitas nos ad ea detrusit
Ita negotium est, apud Ciceronem pro ita oportet, sic res postulat
Fatis adactus, id est impulsus.

Doores or Gates.

Ianuæ, θύραι, Ostia
Fores, Doores that open into the streete.
Antica idem
Postica vel posticum, a backe doore
Valuę, κλισιάδες, two doores together.
Biualuium. πρόθυρον, Vestibulum
Limina, Introitus, Ingressus
Portæ, πύλαι.

to burst or breake open Doores.

Conuellere fores toto cardine
Effringere fores & refringere
τειχωρυχεῖν, ἀνακλᾶσθαι
Diruere fores
Claustra reuellere, effringere, refringere
Demoliri, comminuere fores, postes securibus
Ostium cardinibus eijcere
Januam saxis cædere, pro rumpere, Cic.
Facere assulas foribus, Plaut. frustatim fores effringere
Igne adhibito corrumpere
Repagula conuellere, excutere
Tartarea frangere repagula, to burst open Hell.

to open the Doores.

Recludere ostium, fores
Aperire, reserare, patefacere, pandere, ἀνοίγειν.

to shut, or bolt, or barre the Doores.

Pessulo firmare fores
ἀσφαλίζεσθαι θύρας
Claudere, obfirmare ostium
Obicem, pessulum ostio obdere
Oppessulare fores, Serare.

to Dote, to waxe Foolish, to Forget, to be deceiued.

Excidere à memoria
Mente excidere, Hallucinari
Aberrare, Falli, Memoria labi
Claudicare ingenio
Delirare animo, Lucretius
Claudicat ingenium, delirat linguaque mensque.

to Doubt, or to be in Doubt or uncertaine of any thing.

Ambigere, Addubitare
Hæsitare, Incertum esse
Hære e animo
Pendere absolutè
Nutare, διαπορεῖν
Dubitare, Fluctuare
Esse in consilij triuio
Anxijs æstuare cogitationibus
Consilij inops ac perplexus sum
ἐν τῷ λογισμῶν πελάγει εἶναι, ἀπορεῖν
Æstuare
Cunctari, Suetonius, Ambiguum habere, subdubitare
Titubare, apud Augustinum
Ancipiti esse animo, & incerto
In ambiguo esse, seu in dubio
Perplexo esse animo
Suspendi animo
Deliberare
Disputare secum, vel cum animo suo
Ancipitis esse sententię, consilij, animi

Dubita-

Dubitationem habere, dicitur passiue
Pendere animus quoque dicitur
Dubitatione æstuare, apud Cic. pro maxime horere, dubium vehemēter habere, distorqueri in deliberando
Amphibologiæ aliquid in animo relinquere
Spem cum metu versare animo
Inter spem & metum fluctuare.

to put in Doubt, or to make one to Doubt.

Dubitationem injicere, adferre
In dubium, in quæstionem vocare, reuocare, venire
Facere rem dubiam argumentando
Facere animum dubium
Suspensum aliquem tenere
In dubio pectora nostra labant.

without Doubt, certainely, Assuredly.

Dubio procul omni, hemistichion
Absque & sine dubio
ἀδιαπρρήτως, haud dubium
Pro certo, pro vero
Indubie, haud dubie
Facile nempe
Indubitato, non dubio
Sine vlla dubitatione
Indubitanter, vel potius non dubitanter
Sine controuersia apud Vallam pro eodem
Procul dubio
Extra vel citra controuersiam
Profecto, ἀναμφιλόγως
Vere, næ, ναὶ
Citra contradictionem.

I Doubt not of it, vide Sure. I am in Doubt, vide Uncertaine. Doubtfull, Uncertaine.

Ambiguum, anceps
Creperum, dubium
Suspensum, obscurum
Incertum, perplexum
Quod in deliberationem sæpe cadit in controuersiam, contentionem venit.

Doubt, Doubtfulnesse, Uncertaine.

Dubitatio, dubietas, hæsitatio
Scrupulus & æstus pro dubitatione non mediocri, apud Plin.
Explica æstum meum, Sulpitio
Exime scrupulum, Helpe mee out of Doubt
Consilij inopia, perplexitas
Hæsitantia, ἀπορία, offendiculum
Ambiguitas.

one that is Doubtfull.

¶ Hæsitabundus, nutabundus, hæsitans, dubius, incertus, anceps, nutans, perplexus, spemque metumque inter dubius, vt est apud Virg.

a Dowrie.

Dos, donarium, apud Alciat.
ἕδνον, paraphernalia
Parapherna, παράφερνα, & non paraphrena, vt imperiti pronunciant
Quæcunque præter dotem fœminis sponsis dantur.

a Draught, vide a Printe. a Dray or Sled, a Chariot, or Coach.

Rheda, traha, ἕλκηθρον
Epirhadum, carpentum
Essedum, Essedulum
Vehiculum, carruca, thensa.

to Drawe.

Trahere, distrahere, pertrahere, detrahere, extrahere, raptare bigis.

Eruere, exerere, promere, expromere, nummos
Educere, exantlare, haurire aquam
Effodere è terra
Euellere telum,
Corpora circum muros raptare

to Draw neerer, vide to Approach.

to Draw a sword.

Ferrum, gladium, ensem stringere
Ducere mucronem, Virg. Auxilium ducto mucrone petebat
Nudare, euaginare, exerere, educere gladium
Vagina liberare ensem
Distringere gladium, apud Cæs.
Lætale ferrum stringere, apud Lu.
Ὑποπάττειν τὴν μάχαιραν.
Eximere, euellere gladium
Strictum gladium intentare
Irruere cruento ense, gladio stricto, manu mortifera.

to Draw cuts, vide to cast Lots.

to Dread, to make Afraid.

Præbere metum. Acuere timorem
Metu pauidus, attonitus
Timore pallent hærentes comæ
Et gelidum subito frigore pectus erat
Corda timore micant
Pectora terror habet
Hæc res est mihi causa timoris
Abstulit timor vires
Confiteri pallore gelidum timorem
Illi membra nouus soluit formidine torpor
Arrectæque comæ, & vox faucibus hæsit
Implere vrbem terroribus, timore
Turbare omnia magno metu
Sin. Frigidus adstiterit circum præcordia sanguis
Pauor occupat artus
Comas rigere
Exultantia haurit corda pauor
Ancipiti mentem formidine pressit
Obstupui. Sollicitum timor anxius vrget
Inficit ora pallore timor.

to Dreame.

Somnijs illudi
Insomnijs ludificari
Somniare. ἐνυπνιάζειν
Videre in quiete, seu per quietem
Insomnia videre
Simulachra videre volantia. Virgil. in 7. Videre in somnis.
Diros nocte Manium vultus, dira semper somnia ferre
Vana deludere imagine mentem.

Dreames or visions in ones sleepe.

Somnia, Insomnia
ὕπνια.
Phantasmata
Nocturna dæmonum ludibria
Deliramenta & terriculamenta nocturna
Apparentiæ. Spectra
Prodigiosa noctis ludibria
Illusiones imaginariæ
Visiones, Simulachra
Visa, pluraliter
In eandem fere significationem cadunt tametsi nos non lateat nonnullis distingui
His confinis est illa passio quam Latini Incubum dicunt, ἐφιάλτην
Græci dicunt, die Mare, ex sanguine prædominante in corpore cerebrumque occupante oriri plerisque creditur, alijs ex copia vaporum in caput redundantium ex cruditate.

Dreaming, vide Sleepie, Dregs, vide Lees.

to

to ware Drie, to Wither away.

Tam ad arbores, plantas & herbas latas, quam ad corporis membra.
Arescere, ἀποψύχειν
Assiccare, Tabescere
Arefieri, Exarescere
Exiccare, Marcere
Intabescere, Extabescere
Emarcere, Elanguescere
Languescere, Contabescere
Emori, Marcessere
Siccare, Desiccare
Corrumpi, Stupere
φθίνειν, ἀφαυαίνεσθαι
Esiccare, Torrere
Deficere, Tepefieri
Torrefacere, Vaporare
Arefacere.

to be Drie.

Assiccessere, Exarere
Exarefieri, Arescere
Inarescere, Sitescere
Siccescere, Adarere
Exarescere, Arere
Infumare, to dry by the smoake.

Drie.

Siccus, Aridus
Torridus, Torrefactus
Arefactus, Vaporatus
Exiccatus.

to Drinke vp all at once, Carouse all out, vide **to Quaffe.**
to Drinke himself drunken, to Ouer-drinke.

Ebriari, κραιπαλᾶν
Inebriari, ἀμυσίζειν
Bibere affatim capacibus crateribus
Potu se obruere
Ingurgitare se
Ad capitis vsque vertiginem bibere, potare
Ingentia exiccare pocula
Vino sepeliri, soporari, madere
Exercere Bacchanalia, Plaut.
Ingurgitare se potu, mero
Meracum bibere
Meracius potare
ἀκρατοποτεῖν οἰνοφλυγεῖν
Ad ambas vsque aures bibere Pontificialiter
Threicio vel Græco more bibere, vt est apud Pollucem
Gulæ indulgere
Ad ambas vsque aures se implere, metaphoricè
μύζειν τὰς ἀμφωτίδας
Largius potare, bibere
κωθωνίζειν, κωθίζειν
Poculis indulgere. Vinum, merum intemperantius bibere
Ex amphitero bibere.

a great Drinker, vide **a Drunkard.**
to Driue away, vide **to put to flight.**
to Driue one out of his goods or Lands, to dispossesse, to disease.

Dejicere, deturbare de possessione fundi, è fundo aliquem
Exuere possessione
Exturbare è possessionibus
Possessione eijcere
ἐκβάλλειν τῆς κτήσεως
Exedificasset me ex his ædibus, id est, ejecisset. Plaut.
Exturbare fortunis, penatibus, sedibus suis
Sua ditione profligare, in perpetuum eliminare.

to Driue one out of the house

house, or to thrust one out of the doores.

Exturbare aliquem ædibus, vel ex ædibus aut foras
Sedibus expellere, exigere
Pellere foras
Propulsare. Submouere
Domo extrudere, pellere
Excutere, deturbare è domo
Διωκειν. Eijcere
Explodere. ἐξοικίζειν
Eliminare. Repellere
Expellere ædibus vel depellere
Exhibilare. Exturbare
διώκειν τῆς οἰκίας, διωθεῖσθαι
Quatere pro eijcere, apud Terent.
Quatiemus cum domo fores
Detrudere, apud Ciceronem, pro eijcere. Protrudere
¶ Dicimus quoque Exigere comœdiam, fabulam explodere, exhibilare cum displicet, ἐκπίπτειν.

the Dropsie.

Aqua intercutis. Hydrops
Morbus intercutis, apud Hier.
Morbus aquæ subter cutem fusæ, dicitur Plinio
Hydropsis. ὑδερόπασις
Aquosus languor, apud Hor.
Tympanites, Ascites
Hyposarca, diuersa sunt intercutis nomina.

one that hath the Dropsie.

Hydropicus. ὑδερωπικός
Hydropem patiens, qui à Catone Veternosus appellatur
Aqua intercute, morbo intercutis laborans, male habens
Tympanicus.

Drought, Drinesse.

Siccitas. Ariditas
Aritudo. Siccatio
Desiccatio. Exiccatio
Vaporatio. Insolatio
Siccis feruoribus vstus
Vstus humor ab igne solis
Percaluit cælumque, vdæque paludes
Æthereo recens exarsit sydere tellus
Solibus æthereis, altoque recanduit æstu
Pocula canescant cum frondibus vritur arbor
Exhausta palus; terræque ardore dehiscunt
Iam rapidus torrens sitiente Sirius
Indos ardebat cœlo
Et medium sol igneus orbem hauserat
Arebant herbæ; caua flumina siccis faucibus ad lumen radij repetacta coquebant.

to Drowne, vide to Ouerflowe.

Drowsie, vide slow.

Drowsinesse, vide Slothfulnesse.

a Drumme, to Play on a Drumme, or Tabour, a Drumstad.

Tympanum. Tympaniare
Tympanista. Tympanotriba
Timpanistia
Tympanum adhibere
Tympana ignaua Pulsare, tendere, quatere cymbala vel tympana
Vidi splendétia cymbala multiplices edere pulsa sonos.

Drunken or Cupshot.

Plenus vini. Temulentus.
Ebrius. Madidus absolutè
Nimio potu mente alienatus, Drunken and mad.
Obrutus, sepultus, madidus vino, mero nimio probe appotus.
Potus, absorptus à vino, Ebriacus.

Zitho-

Zitho & vino æstuans
Vino languidus, confectus
¶ Nimio se mergere Baccho, ebrietare, ebrium facere
Inebriare, Comessari
Congræcari, Pergræcari
Perpotare.

Drunkennesse, Surfetting.

Crapula, Ebrietas
κραιπαλε, Ebriositas, Cic.
Temulentia, Bacchatio
Immoderata cibi potusque sumptio
Vinolenti, à Morbo vinolentiæ exemptus est apud Babylonem Alexander, Soli.
Capitis granedo
καρηβαρία. Propinatio
Intemperantia potus. Heluatio.

a Drunkard, a great Drinker, a Swilbole, or one that is much giuen to wine.

Ebriosus, Bibulus
Bibosus, Potor
Bibendi auidus
Potator, Multibibus
Crapulam ructuans, Vinosus
Vinolentus, Zithobibulus
Gulæ mancipium
Vinarius, apud Vlpia.
Thericlei amicus, Θηρικλέιν φίλος
Miconius, prouerbialiter
Silenus, Bacchi scilicet pædagogus
Bibo, onis, Tricongius
Bibax, bibulus, πολυπότης
Potator, πότης
Bibosus, & pro eodem in Capnionis comœdia Bibaculus
Vinibibulus, Meribibulus
Vini Potator. οἰνοπότης
οἰνοβαρής, vino grauis & pressus
Vinolentus, Temulentus
ἴζονος. Merobibus ἀκρατοπότης
Bibax imprudens vertitur arte meri
Illius oculique animique nutant
Valido titubantia vino, membra mouent
Dubij stantque labantque pedes
Linguam non tenuisse mero
Multo perfusus tempora Baccho
Nondum exhalasti crapulam
Cura fugit & multo diluitur mero.

to aske his Due.

¶ Nomina appellare, exigere, est debitorem ad dissolutionem cogere, apud Cic. in Verr. Act. 3. & Colu.
Repetere æs, Debitum exigere
ἀπαιτεῖν τὰ χρήματα.

to make Dull, vide Blunt. a Dull head, an Assehead, or a blockish Dullard.

Hebes, Caudex, Stupidus
Rudis, Inurbanus
Crassus, Grossus
Asinus, an Asse, ὄνος
ὄνος ἀκροατὴς λύρας
Plumbeus, metaphoricè
Bœoticus. βοιώτιος
Corpus sine pectore, Tibul.
Ex hara productus
Stupida mente. Crassæ naris
Indocilis, ἀδαής
Tardus, Nullius iudicij
Crasso ingenio
βαθυκάρδιος. παχύνοος
Obesæ naris
Cui nasi obstat obesitas quominus olfaciat. Larus, prouerb.
Semen Arcadicum, Arcadicus
Gotthicum ingenium
Cui opus est, vt edat nasturtium
Ingenium pistillo retusius, plumbeum
Stipite stupidior
Stipes, a Lob
Crassis auribus, Fungus
Bœotica auris
Expers ingenij. Hebes animi
Nihil ab elephante differens

Antronius asinus a Clowne.
Animus vel sensus communis, apud Terent. pro negligenti, dissoluto ignauo & stupido.
¶ Ruditas, infirmitas ingenij
Stupor, stupiditas.

Dull witted, or of a dul wit.

Obtuso, hebete esse ingenio
Stupidissimum habere ingenium
Ingenio parum aut nihil vigere, valere. Ingenium pistillo retusius
Cuius ingenio, nihil magis Caricum nihil captu tam Bœoticum
Germen Arcadicum
Non pollere, ingenio nihil posse
Ingenio parum præstare.

to Dung, to Compasse.

Stercoribus arua saginare, apud Eras.
Ruderare agrum
Facere stercorationem
Rudus agro inducere
Fimum agris fœcunditatis gratia adhibere
Nilus annuæ inundationis excessibus Ægyptum dicitur opimare
Euphrates terris superfusus inuehere fœcunditatem, Sol.
Facere agrum honestiorem, pro fimo impinguare, apud Colu.
Stercore saturare terram
Stercorare pinguefacere agrum, Co.
Vitia & faba, decorare agrum dicuntur
Lætamine agrum adspergere
Lætificare agrum, Stercorizare
Resouere terram stercoratione, Colum
Facere, reddere lætum
Fimo agrum impinguare
Stercoratione fertilem agrum reddere, κοπρίζειν.

Dung, Dunging.

Lætamen, Fimus, & genere neutro Fimum, κόπρος.
¶ Stercoratio, instercoratio
Lætaminis inspersio
Insuper Fimetum seu Sterquilinium locus, a Dung hill, κοπρών
Gallus in suo sterquilinio audacior, fidentior.

Dung, or Ordure of cattell, or men.

Merda, Χποπάτημα
Stercus, Excrementum
Recrementum, apud Cel. & Col.
Oletum, humanum stercus
Corporis fex
Egestum, Egestio, Excretum
Digestum vetus, vt quidam nugantur
Forium, stercus liquidum. Succerda stercus liquidum hogs dung. ἄφεδρον, Murinum stercus. Fimum apud Plinium, græcè Mecropros, σπυράθιον, quod etiam Muscerda appellatur Latinis
Stercus bubarum. βόλιτος
Retrimentum, filthinesse, apud Macrob. pro stercore.

Dimme sighted, vide to see but a little.
long During, vide Continually.
During but a little, vide transitory.

Durt, Clay, Mud, Mire.

Cænum, Lutum, πηλὸς
Limus, βόρβορος.

a Dwarfe.

Pomillio, vel Pumilio
Nanus, νάνος
Pygmæus, πυγμαῖος
Pumilius, vel pumillus, Pusillulus
Pusillus, quantus Molon, Prouerb.
Breui corporis statura homuncio
Improcerus, apud Plin.

Stipo.

Stipo, Paruus, Breuis
Misculus
Fraterculus gigantum, Ironicè
Pygmæorum stirpe oriundus.

to dwell, to inhabit.

Habitare, οἰκεῖν, Manere
Agere, Mansitare, Inhabitare
Mansionem habere, Incolere
Moram trahere, Morari
Commorari, ἐπιχωριάζειν
ὑμῖν ἐπιχωριάζειν apud vos moratur, versatur vobiscum
Conquiescere, Nidum habere
Habere sedem
Habere, apud Salust. & Plau. pro habitare ponitur
Considere, penul. producta, vel Confidere, seruare syluas apud Virgilium, pro inhabitare
Vmbrosis vitam degere in hortis
Habitare laxè, apud Cic. to dwell in a great roome, Habitare ædibus modicis. to dwell streightlie
Incertis vagari sedibus, to haue no dwelling place
Colere, inhabitare domum aliquam.

Dwelling in heauen, as Saints, Angels, Soules.

Cœlites Cœlum, pro cœlitibus, continens pro contento
Cœlicolæ, Agricolæ, Cœligenæ
Superi, Sancti, Diui, Cœlestes.

to goe to dwell in an other place, to fleet or remoue his dwelling.

Migrare, Demigrare
Relictis sedibus alio commigrare
Solum, sedem mutare
Stationem mutare
ἐκτοπίζειν, μεταβάλλειν
Alias sedes petere
Mouere sedes, Alio migrare
In aliam regionem commeare
Commigrare, apud Terent.
Commutare locum
Mutare domicilium, cœlum seu sedes
Facere commutationem loci, vulgus dicit
Vertere solum, in hoc etiam significato, apud Era. nec erat intempestiua admonitio, iussus adire magistratum, maluit solum vertere
Suppellectilis sarcinam colligere, componere, to breake vp.

a Dwelling place, vide an House.

vide an House.

E.

to Eare, to Till, to Plough land or ground.

Exercere terram
Telluri aratrum imprimere
Premere terras aratro
Ducere, deprimere, signare & partiri limite campum
Incuruo tellurem findere aratro
Subigere aratrum, arua, humum, terram, segetes, Cicero, segetes, agricolæ subigunt aratris
Solum, terram, humum, proscecare
Arare, ἀροτρεύειν
Terram vertere, inuertere agrum, solum
Sulcare, Proscindere aruum
Perdomare terram
Colere, Plin.
Humum frangere rastris
Aratro, vomere, ferro proscindere scindere
Conuerrere semina sulcis
Agricolationem exercere
Agricolari, apud Eras.
Sollicitare tellurem, apud Virg. & sollicitare humum ac pinguia findere arua, vtrumque apud Tibullum pro eodem
Cic. de senect. Terra gremio molli-

to

to & subacto semen sparsum excipit
Fœcunda versare ligonibus arua.

Early in the Morning betimes in the Dawning.

Diluculo, ἀκροκνεφὴς
Sub auroram, εἰς ἕω.
Sub auroræ ortum
Rutulante aurora
Rubente mane
Quum aurora se depromeret,
Prima luce ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
Mane. πρωΐ
Luce adhuc dubia, Matura
Bene mane, & multo mane pro prima luce, vt refert Hadrianus Cardina. very early.
Tempore matutino
Rubescente cœlo
Circa matutinum crepusculum
Primo mane
Circa extremum noctis
Sub lucis ortum
Sole diem illustrante face aurea
Anticomio sol igneus axe
Exiit Eoœ Tethyos è gremio
Aurora croceo sinu diem ferente, coma refulgente aurea
Ante solis ortum
Primo statim diluculo
Sub tempus antelucanum
Aurora procul radios in terram dispergente
Aurora croceis orbem lustrante capillis, roseis splendoribus caliginem dispellente
Summo diluculo
Antelucana
Ad primam auroram
Illucescente die, seu surgente
Sub Oceanum pulsis hyperione stellis
A primo ortu
Summa procul radijs feriente cacumina Phœbo
Mane cum ab Eois sol fuit ortus aquis
Iam roseos ignes terris spargebat Eous
Quum croceis fulgens aurora quadrigis, Protulerat roseas ore nitente genas. At the Sunne rising.
Ortus diei descriptio varia, apud Poetas
¶ Lucescit, Dilucescit
Roseus surgit dies
Lucere incipit, melius & ornatius dixeris quam diescit, the day appeareth
Lucem portat Eous
Lucis ortum anteuertere, to rise afore day light or time.

to Earne, vide to Get. an Earnest penny.

Arrha, Arrhabo, ἀῤῥαβὼν
Pignus emptionis, ὠνὴ
Rabo, onis apud Plaut.

in good Earnest or Sadnesse.

Serio, σπουδαίως
Non ioco. Ex animo
Extra iocum, Sine risu
Citra vllum figmentum.

The Earth, the Ground.

Humus, Terra,
Tellus, Solum
Mater magna quæ & Orbis ab opere, γαῖα γῆ.
Vesta aliquando pro terra accipitur
Arida ξηρὰ frequens in sacris Biblijs pro terra est, quæ Hebræis familiaris.

to Ease or to deliuer from trouble, vide to Ouercome trouble.

Ease

Ease or Rest.

Quies. Ocium. Requies
Quietudo. Ociatio. Tranquillitas.

to be ill at Ease, vide **to be Sicke.**

an East winde.

Eurus. εὖρος
Subsolanus Latinis dictus, quod à sole spiret, vt græcis ἀπηλιώτης
Euronotus vel euronaster & Syroeus **South East.**
Vulturnus latine
Hellespontius, Græcus. Græcis καικίας qui Euro Aquilo vocatur in Actis Apostolorum, **North East.**
❡ Oriens. ανατολή
Exortus solis **East.**

to Eate.

Manducare, Mandere
ἐσθίειν, ἰδεῖν. Edere
Esitare. Vesci deponentale
Victitare. Comedere. φαγεῖν
Cibum sumere, capere
αἱρεῖσθαι σῖτον.
Capere cibum, Ouid.
Explere ventrem
Famem cibo solari
Latrantem & iratum placare ventrem, Horat.
Tuburcinari.

a great Eater, vide **a Glutton.**

to Ebbe.

Mare dicitur refluere, resorberi, deseruere seu deferuescere
❡ Refluxus
ἄμπωτις, quasi ἀνάπωσις, quod mare aquam rebibere videatur
Recessus æstus destituentis littora, quando post exundationem, aqua ad mare reuertitur, **the Ebbe.**
Solinus scribit, subita vi spiritus citissimi, aut reuomi maria, aut resorberi.

Estsoones, vide **Againe.**

to Egge, stirre, or prouoke a man to wrath or contention.

Lacessere. καθάπτεσθαι
Irritare. ἐξοργίζειν
Exacerbare
Agere aliquem stimulis
Prouocare. Incessere
Insultare. Impetere
Infestare. Iratum reddere
Ingenio irritabili.

the Eyes.

Oculi. ὀφθαλμοὶ
Lumina. ὄσσε, ὄμματα
Orbes pro luminibus, seu oculis apud Lactan. & Pruden.
Oculi recepti concauo, introrsum recepti, compressi, **deepes eyes.**
Oculi seruentes, ardentes, acres, **eager, sharpe, fierce, angry and burning eyes**
Acuti, **cleare and sharpe eyes**
Graues, **grieued, heauie eyes**
Lubrici, **wauering, variable, deceitfull eyes**
Lippientes, **bleare eyes**
Cruentati, suffusi cruore, **bloudie, blacke, or blew eyes**
Torui, crudeles, **cruell, sturdy, grim fell, frowning, lowring eyes**
Glauci, **herby-greene eyes, like to Cats, Lions, or Owles eyes**
Rauidi, Cerulei, **skie colour eyes**
Ludibundi, **wandering, loytering, harlots eyes**
Rigentes, **stiffe, hard, rough eyes, that cannot be mooued, nor here nor there**
Lincei, **quick-sighted eyes.**

to lift vp the Eies, to looke vpwards.

Oculos leuare, eleuare, tollere, attollere, erigere, efferre ad sydera, æthera.

one that hath but one Eie.

Vnoculus Latine vocatur, & apud Plautum, Vnioculus
Desioculus, Luscus
Monophthalmus
μονοφθαλμος, pro quo inepti monoculum dicunt, conflantes ex Græco & Latino dictionem, quod vitio datur
Thersites, Coclee
De Coclitum familia, prosapia.

to close the Eies of one that is dying.

Morienti premere oculos, apud Virg.
Condere lumina chara manu
Comprimere, & opprimere oculos apud Valerium, & Ouidium, pro quo claudere oculos, seu lumina
Lucanus posuit & Plinius
Oculos operire. Soluere oculos morientis lethum dicitur.

to put out ones Eies.

Eripere visum, Cæcare
Occæcare, Lumen adimere
Lumine priuare oculorum
Oculos effodere, eripere alicui
Tollere, Excæcare. τυφλουν
Telo lumen tenebrare acuto
¶ Oculorum visum recipere, restituere, to restore the sight.

to put out ones Eies with gifs, to Bribe or Corrupt with Bribes.

Muneribus, largitione rem agere
Mentes imperitorum largitione cæcare. Cic. δωροδοκεῖν
Corrumpere pecunia, muneribus, & prouerbialiter: Argenteis hastis pugnare
ἀργυρέαις λογχαῖς μάχεσθαι
Exoculare iudicem. Erasmus
Pecunia tentare, sollicitare
Muneribus illicere, inuitare
Profundere largitionem
Obcæcare animum auro
Muneribus abducere à vero
Pecunia, largitionibus persuadere
Sententiam auro impetrare
Largitionibus, Simoniacis artibus ad Ecclesiæ gubernationem peruenire, ascendere
Largitione pecuniæ captare animum alicuius
Flectere muneribus auro Iudicem
Auro enim nil inexpugnabile
Malis ferire, μήλοις βάλλειν
Corruptus pecunia argentanginem pati prouerbio dicitur, & Græce δωροδοκημένος, corruptus muneribus. ¶ Largitionibus corrumpi
Muneribus allici. Suscipere, accipere munera in corruptionem,
δωροδοκεῖσθαι δεκάζεσθαι

Eldership, vide Olde age, to be the Eldest.

Præcedere, præcurrere ætate
Antecellere ætate, Cic.
Antecedere ætate vel anteire
Natu maior, Natu grandior
Esse maiore, grandiore, prouectiore ætate
Annis grandior, Primæuus.

to Elect, vide to Choose.

Elegancy, finenesse of speech.

Decus sermonis, Concinnitas
Mundities, Splendor, Nitor,
Lepos, χαριεντισμός
Polities, Scitamentum, Metaph.

Cultus

Cultus, Gratia, Veneres
Lenocinia, Phaleræ, Elegantiæ.

Elegant, Clean, Neat, Gay Feat, Pretty, Fine, Minion, Trick and trim.

Elegans, Ornatus, Politus
Cultus, Nitidus, Bellulus
Comptus, Mundus.

an Elegant stile.

Stylus elegans, ornatus, facundus, limatus, elimatus, comptus, politus, cultus, compositus, venustus, nitidus, suauis, elaboratus.

an Elephant.

Elephas, Elephantus
Barrhus, Anguimanus, Lucabos
Belo, Lybissa, Murmarica.

Eloquent.

Disertus. εἰπτῶς.
Facundus, Rhetor
Beniloquus, amœna sermonis facilitate
Cœlestis in dicendo vir
Concinnus. ἀγκίσιος
Eloquens λόγιος
Eloquio præstans Ciceronem, omnes eloquentia vincens
In dicendo suauis, ornatus, non indisertus
Plato alter, vtpote qui singulari suauitate orationis
Suauissimæ pronunciationis
Orator omnibus penè numeris absolutus, in quem sua munera effusissimè natura contulit
Dicendi arte & facundia nobilitatus
Eloquentia Ciceroni vix cedens
Mercurius alter, Ilioneus
Nestore facundior
Nestorea eloquentia
Cicero, Demosthenes alter
Pithus deliciæ & condimentum
Suadæ medulla, Budæus
Raræ facundiæ
Qui eloquentiæ est absolutæ
Florens eloquentia.
Cui est facundia vatis Andini, idest, Virgilij
Cuius ab ore fluit melliti gurgitis vnda
Mellitam in ore habens dulcedinem
Facundissimi oris præditus eloquentia
Mellitam habens facundiam
Insigniter disertus
Aurea præditus lingua, qualem Dionem Philosophum & Rhetorem testatur Suidas
χρυσόςομ
Fluuius Tullianæ eloquentiæ
Oratoria, Comicaque præstans facundia
Fonte potatus Tulliano
Marcus Tullius Omnium suffragijs vberrimus & inexhaustus facundiæ fons
Cuius ex ore verba facundissima velut riui viuo fonte lepide fluunt
ἀλλ' ἀγόρητης ἐσθλος, apud Homerum, sed dicere egregiè.

to Embrace, to Loue.

Imbrachiare, Amplecti
Amplectari, Amplexus dare
Tenere aliquem complexu
In complexum alicuius venire
Circumplecti.

an Emperour.

Augustus, Imperator
Ausonius Dux
Cæsar, καῖσαρ, ἀρχὸς
Imperatoris fungens munere
Cæsarea maiestas
Induperator in versu
Orbis Christiani moderator

Quem

Quem penes imperium terrę, cui summa potestas
Summus orbis terrarum princeps.

Emptie.

Cassus, vacuus, inanis
κενός, διάκενος, vanus
Ventosus metaphoricè
Subuentaneus, ὑπηνέμιος
Exhaustus, vide voide

to Enchant, to Bewitch.

Fascinare, effascinare, incantare
Oculis aspectuque necare
βασκαίνειν, cantare
Magia visum auferre
Aciem animi, oculorum, intuentium oculos præstringere
διακόπτειν τῶν ὀφθαλμῶν
Exercere artes veneficas, præstigias artis magicæ
Canere, pro incantare, apud Virg.
Præstigiare
Lumina, oculos alicuius fallere
Præstigijs oculos eludere
Incantationibus perniciem adferre
Excantare idem quod incantare
Carminibus maleficia facere
Noctu euocare vmbras & animas responsa daturas
Defixa cœlo deuocare sydera, Horatius
Lunam cœlo deducere, deripere incantatione
Carminum maleficijs varias imaginum facies mentiri. Sol.
Miris præstigijs circumuenire, ludere illudere, vulgus decipere
Circeo poculo hominem in alium subito mutare
Dementare
Perstringere
¶ Soluere maleficium
Excantare, recantare, to vnwitch.

Enchantment, vide Witcherie.

to Enclose, to hedge, or wall about, or to Enuiron with hedges or walles.

Sepire, circumsepire
Ducere vallum
Castra vallo cingere
Circumuenire vallo, Salust.
Munimentum ex palis struere
Iacere aggerem
Vrbes multo vestire aggere
Firmare locum in magnis munitionibus, Cæsar.
Confirmare castellum tum præsidijs tum multis tormentis
Locum præsidijs vincire
Vallo munire
περιβάλλειν, obsepire
Obuallare, circumuallare
Segeti prætendere sepem
circumuallare, cingere
Ambitu cingere, circundare
περιφράττειν, περιβάλλειν
Ambire, munire
Latera sepimento iungere
Objicere, obducere sepis munimen
Pomarium, hortum frutice obsepire spinoso
Vestire vepribus & dumetis, Cic.

to Encourage, to Animate, to Comfort.

Addere animum
Inspirare animum
Facere alicui animum bonum, Plin.
Animare, erigere
Subleuare, frequenter in sacris
Inducere in spem, dare spem
Suppeditare vel dare animum
Multum animi adferre
Incendere, soluere corda metu
Acuere, pro animum addere
Spiritus adferre. Hor. Timido quoque possunt addere mentem
Viros in arma suscitare.

Mouere

Monere, accendere, inflammare.
Cicero: Vt amici iacentem animum excitet, educatque in spem, cogitationemque meliorem
Sufficere animum viresque secundas Danais. Virg.
Cohortari, ne animo deficiant
Addere, dare audaciam, alacritatem
Adijcere animos vel mentem
Verbis animos confirmare, addere
Reddere, redaccendere animum ac metum adimere
Animam reddere & vitam
Aspergere aquam. Eras.
Erigere animum
Armare animis aliquem
Excitare alicuius animum
Inimicorum agere animos. Plaut.

to Encreast, vide to Augment.
What Encreaseth, may Decrease.

Quicquid augetur, crescit, amplificatur, maius atque amplius, quamcunque fit ad rem accessio, aliquid accedit, accrescit, eandem minui, imminui, diminui, comminui necesse est, attenuari, extenuari, iacturam pati, de ea detrahi, auferri, adimi potest.

an End.

Finis. τέλος. Calx.
Exitus, vnde illud Nasonis, Exitus acta probat
Catastrophe fabulæ, cuiuslibet rei exitus prouerbialiter, vocatur, sicut
Coronis, vnde dicimus ad Coronidem vsque
Exitium, an ill end.
Terminus, Virg. Terma
Meta, Extremum, Limes
Regio præsertim in plurali numero, a Cic. & Budæo ponitur pro finibus & terminis
Vrbs vltima, the end of the towne remotior, longinquior vrbis locus, Cic. vltimam habitare vrbem

to End, to bring to an Ende, to Archieue or finish.

Finire. τελευτᾶν. Peragere
Consummare. Complere
Perficere opus. Explere
Conficere rem. Absoluere
Ad metam vsque perducere
Vltimam manum, summum fastigium imponere, perorare
Concludere. Claudere
Componere, Virg.
Finem imponere
Finem facere
Terminare
Ad calcem vsque deducere
Ad vmbilicum ducere, deducere
Extremum actum, seu Colophonem addere, κολοφῶνα, ἢ τὸ τέλος, τὸ κεφάλαιον ἐπιθεῖναι.
Complanare opera iam constituta, est operi manum extremam imponere
Ad vltima venire
Detexere, pro perficere, seu multum texere apud Virg. to weaue off.
Supremam, seu extremam manum imponere, addere
Cic. Manus extrema non accessit operibus eius
Vela complicare, constringere
Omnibus partibus, numeris absoluere
Hic terminus hæret
Ad calcem, metam, finem ducere
Persequi opus cœptum
Receptui canere
Ad finem perducere, profligare
Bellum iam profligatū est, brought to en end.
Dirimere bellum
Prima mei pars est exacta laboris
Finis adest
Meta vltima rerum

Perfectum

Perfectum reddere
Extremum fabulæ actum peragere
Patrare incœpta, est perficere
Perpetrare, sed malam plerumque in patrem
Opus meum vt volui omne perpetraui
Ad destinatum exitum perducere
Ad effectum perducere
Orationem terminare, ἐπιλέγειν
Ad bonum & congruum finem deducere
Exedificare, est absoluere ædificanda, opus ædificiorum cæptorũ. Cic. Ne graueris exædificare id opud quod instituisti
Ad calcem peruenire.

to bring to a good End.

Fœliciter, prospere, ex animi sententia rem expedire, conficere, terminare, perducere
Ad bonum exitum, finem, Euentum, terminum reducere
Vt finis sit propitius, fœlix, facilis, secundus, perbenignus.

in the End.

In fine, in calce
Venire ad vltima
Circa finem, calcem
Exijt emeritis cursibus annis
In extrema, in postrema parte
Operis fastigia summa
Litera defesso pollice sistit opus
ἐις τὸ τέλος, Ad finem

to Endure, vide to Suffer.

to Beget, for the man: to conceiue, bring foorth or be deliuered, for the woman, to Engender for them both.

Parere. τικτεῖν, τίκτειν. Ferre.
Ædere. Gemellos ædere. To bring forth twins
Filios, fœtum producere
Serere metaph. Virg. Sate sanguine diuûm
Fœtum emittere
Eniti, procreare. Generare de maribus propriè, licet de fœminis etiã ponat. Plin. to beget.
Gignere tam virum, quam mulierem spectat
E tenebris vteri in lucem fundere
Edere in lucem, Cic. Simulatque æditi in lucem & suscepti sumus, brought forth
Puerum, partum, fœtum efferre lætas sub auras
Vitæ ad munera, lumine sub auras infantem profundere.
Effundere proles, pro parere, apud Virg.
Geminam partu dabit Ilia prolem.

to Enioy, to haue possession, to Obtaine, to take fruition.

Vti, Frui, Perfrui, Potiri
Vsurpare, vsum habere
Fruiscor, & fruniscor idem sunt
Vtimur tamen vtilibus, fruimur delectabilibus
Fructum voluptatemque percipere, vide to possesse.

to Enlarge the Empire, or Dominion.

Proferre limites
Prolatare imperium
Dilatare regni pomeria
Augere imperium, regnum
Propagare fines imperij, dilatare imperium, latum, amplumq; reddere
Fines imperij regionibus adiectis adaugere.

Enemie, vide Foe.

Enough of this, vide to Speake no more of this.

to Enter, to go in.

Intrare, Ingredi
Inire domum, casam
Ferre, inferre pedem intro
Succedere tectis, vrbe
Subire, Introire, Subintrare
Pedem inferre, εἰσέλθειν, εἰσέρχομαι, ὑπεισδύομαι
Insidere limen, Virg.
Succedere apud Virg.
Nostris succede penatibus hospes.

to Entice.

Allicere, Illicere
Pellicere, Allectare
Prouocare, Lacessere
Suggerere, Irritare
Inuitare, Inducere
Inescare. Vide to Allure.

an Entrance, or going in.

Introitus, εἴσοδος, in primo limine, ad ora vrbis
Ianua, Limen
Ingressus, Aditus
Fauces metaph. stricti ingressus, narrow Entries.

to Entrap, to lay in Ambush.

Insidias facere
Insidiosè vni, damna, ignominiam inferre, obferre
Insidiosè tractare
Insidijs petere, perdere, opprimere
Technas struere.

to Enterprise, vide Begin.

to Enuie or to Hate.

Inuidere, Æmulari
Inuidiosum esse
Inuidia tabescere
Odisse cane peius & angue
Inuidiam habere, apud Cic.
Inuidia flagrare, stimulari
φθονεῖσθαι
Inuidia vel odio æstuare, full of enuie
Ardere, inardescere odio, inuidia, faucibus inuidiæ
Acrioribus inuidiæ stimulis vri
Inuidia rumpi
Prosequi aliquem odio capitali
Capitaliter odisse
Liuore consumi, exedi
Exercere odium, iracundiam
Odisse fratrem tacito sub pectoris antro. Odisse
Odio prosequi
Parum fauere
Prosperum inuidere successum
Exercere aliquem odijs, Virg.
Prælatos, seu indignitate constitutos voracissima circumlambit inuidiæ flamma.

Enuious, Wicked, Malicious.

Æmulus, Æmulator
Zelotes, ζηλωτής, Zoilus
Osor, Exosor, Inuidus
Liuidus, metaph. Inuidiosus
Criticus, Insectator
Calumniator, Obtrectator
Vitupero, Vituperator.

Enuie, Hatred, Spight.

Liuor, Odium, Inuidia
Inuidentia, Ill-will
Zelus, Simultas
Loligo pro inuidia ponitur
Rancor in eadem reperitur significatione, quamuis à plerisque barbarum censeatur
Abijt de corpore liuor
Inuidia nullum magis tormentum

Siculi inuenere tyranni, quod suum torqueat authorem.

to Enuiron or Compasse about with ditch or trench.

Ciuitatem ferè collapsam egregijs fossis, turribus, ac propugnaculis munire
Fossis binis cingere
Turribus, mœnibus firmioribus ac profundioribus fossis egregiè munire
Cœtu cingere locum
¶ Ducere fossam, foueam. Circundare fossam latam
Amictu cinctus
Obscuro aëre septus.

to Emuiron or Compasse about with walles.

Muros vel murum ducere, extruere
Muro cingere vrbem. Liuius
Mœnibus includere suburbium
Armare, munire oppidum muro
Ducere mœnia. Virg.
Iacere mœnia, muros
Circundedit noua mœnia oppido
Muro concludere
Murum circumducere
Murum obijcere, opponere
Murum addere, ἐπιτειχίζειν

an Epitaph.

Epitaphium
Lapis inscriptis stat super ostia notis
Lapis carmen habet
Signatum carmine saxum
Nomen in marmore sculptum
Tumulo super addere carmen
Insculpere nomen defuncti
Nomina scripra tenet tumulus
Inscribere marmora notis

Equally, vide Likewise.
Equitie.

Æquitas
Æquum & bonum
ἐπιεικεία, Iustitia
Adrastea pro iustitia ponitur
Æqua gerens rectam quæ librat pondere lancem
Iustitia immota, firma, tenaxque manu.

to Erre, vide to Faile, and to Goe out of the way. an Errour in opinion, a fault in writing.

Error, Erratum
παραφορά, Falsa opinio
Hallucinatio, Dormitantia
Menda, dæ, & Mendum, di.
Culpa, Noxa
Delictum.

to Escape, to Fly away, to Auoid.

Euadere, Elabi
Fuga dilabi, Aufugere
ἐκδιδράσκειν, ἀποφεύγειν
Subterfugere, Subterlabi
Erumpere, Effugere
Euolare pœnam vel ex seruitute.
Pedibus salutem quærere.
ἀποφεύγειν, ἐκλιπεῖν.
Spem in pedibus ponere.
Euolare periculum, effugere vt pisces
λινὰ & retia, apud Eusthat. in 3. Iliados παροιμιακῶς ponitur
Fractis vinculis pœnam euadere
¶ Subducere se, subtrahere oculis, abdere, abstrudere auferre è conspectu, ὑπεξάγειν
Sensim se subripere, to slip away Terent.

Hinc

Hinc vos amolimini, nam mihi impedimentum estis
Facessite hinc. Vide **to flie away.**

to Escape or passe without danger.

Extollere caput
Ex malis emergere
Cum sarcinis enatare
Transmittere discrimen
Effugere, euadere periculum
Excutere ceruice securim. Virg.

to Eschew, to auoid, to decline, to bend from.

Cauere, ἀλαβεῖσθαι
Fugere, Vitare
Declinare, Effugere
Præterire apud Terent.
Elabi, Euadere
Cautiùs adspergine viperina vitare
Euitare, Abhorrere
Fugitare prouinciam
Deflectere
Defugere authoritatem, munus
Præcauere cum magna diligentia
Deuitare, Vitando declinare
Subterfugere laborem
Decedere cum datiuo, apud Cæsarem
Quibus ita interdictum est ijs omnes decedunt, aditumque & sermonem fugiunt.

to Eschew or auoid ill companie.

Improba pestiferi fugere commercia cœtus. Erasmus
Talis enim quisque fit cum qualibus agit familiaritatem
Fugere consortia prauorum
Malis non congredi
Abstinere ab ijs quibus caudæ sunt nigriores
Malorum declinare consortium
Cum prauis & dyscolis rationem non habere
Reuocare se ab omni malorum virorum contagio
Syrenum cantus, Circes pocula & Veneris sæuas effugere blanditias
Blanda Venus pueros nigrum deducit ad Orcum.

Especially, Chiefly, Principally.

Maximè, μάλιστα
Præsertim, Præcipuè
Vt qui maximè, Quàm maximè
Potissimùm & Potissimè
Impensius, pro multo magis
σφοδρότερον

to Esteeme, or to set by.

Æstimare, Iudicare, νομίζειν
Ducere, apud Cic. ἄγειν
Pendere, med. cor. cum genitiuis tanti, quanti, &c. quemadmodum & facere pro æstimare
ποιεῖσθαι, Metiri
Ponere, apud Terent.
Censere, Putare
Reputare, Existimare.

to Esteeme greatly.

Magni instar numinis aliquem habere
Magno in precio habere
Plurimi facere
Magni pendere, habere
Mirari aliquem
Magni ducere
Magni seu maximi æstimare
Suspicere, Reuereri
Magni facere, Magnificare
μεγαλύνειν, περὶ πλείστου ποιεῖσθαι
Eximium habere. Exosculari. Vide **to Weigh.**

to bee Esteemed or much set by, in great Estimation.

Magni fieri. In precio haberi, esse

Magnæ existimationis esse
Plurimi fieri, Censeri
Haberi in numero
Maximo in precio esse
Haberi magni, Clarere
Magna authoritate pollere, & gratia valere apud omnes
Reliquos maiestate superare
Esse in existimatione, in numero
Florere authoritate, gloria rerum gestarum, honoribus
Circumfluere, fluere gloria
Sallust. Florere, Vigere
Digitis denotari
Esse numero & haberi numero
Habere nomen
In gratia esse, apud Cic.
Ferire sydera laude, Horat.
Inter homines cœleste quoddam numen agere
Nomen æthereas adusq; nubes ferre
Sermone hominum celebrari
Summa gloria frui sci, apud Gell.
A summis eruditione pariter atque authoritate viris in dignatione, honore haberi.

greatly Esteemed, much set by, Famous, Renowned.

Clarissimi nominis
Fama celebratus
Magnæ dignitatis, & authoritatis
Summæ authoritatis
Clarus, Nobilis
Celeber, Celebratus
Grauis & honoratus apud suos
Celeberrimæ famæ, quanta vix cœlo capi possit
Feriens sydera laude, apud Horat.
Qui est in magno nomine & gloria δοξαζόμενος.
Primæ authoritatis
Primi nominis
Multi nominis vir
Primæ notæ, famatus
Existimatus, Gell.
Eximius vir, Gratiosus
Honoratus. Insignis etiam pro quacunque virtutis fama & celebritate claro ponitur
Qui in ore viget omnium
Magnæ æstimationis, ἀξιόλογος
Qui in maximo habetur precio & authoritate non modica
Grauitatem, comitate pulcherrima conditam præ se ferens
Cuius incredibilis est, apud Cæsaream Maiestatem, regiam celsitudinem tum gratia, tum authoritas, penes quem res omnis vertitur, α & ω.
Cuius sententia apud N. oraculi pondus habet
Authoritate, gratia, atque potentia plus omnibus valens; in cœlo esse dicitur Ciceroni. Vide renowned.

to Esteeme as nothing, vide to set nought by.
to Esteeme or thinke, vide to Suppose.
to be Euen with, vide to Recompense & to Reuenge.
the Euening.

Serum diei, Vesper, Vesperum
Ἑσπέρα Serum substantiuum
Tempus vespertinum
Occasus, Tempus occiduum
Vespertinum crepusculum
Vespera pro eodem apud diuum Augustinum legimus.

In the Euening late.

Vesperi, ἑσπέρας, ὀψίας
Vesper, Serò, Tardè
Serum, Serotinum tempus
Sub tenebras
Die iam vesperato, Soli.
Sub obscuræ tenebrosa crepuscula noctis, traherent quum sera crepuscula noctem

Circa

Circa vespertinum crepusculum
περὶ δείλην ἑσπέραν
Nocte incipiente, ἀκροέσπερον
Cadentibus vmbris
Iam radios sole tegente suos
Prima nocte, περὶ πρώτην νύκτα
Die se inclinante, Twy-light
Præcipitante se iam sole, ruente
Prima vespera cum adhuc lux dubia
Sub noctem
Proximus æthereas Titan abiturus in vndas
Deuexo propior fit vesper olympo
Fusco hesperus ibat equo
Iamque suos vultus sol condidit
Ad prima crepuscula, sub·
Sera rubens accendit lumina vesper
Cæruleis Titan cum iam demergeretur vndis
Sub horrentes quum Titan pergeret vmbras
Sed in multam noctem, vel ad multam noctem, in profundam noctem, vt est apud Cic. Late in the night
Obscura, media nocte
Quum medios cursus nox atra tenebat, flexaque tarda pigri plaustra Bootis erant.

Euery where, all ouer.

Vbique, Vbique gentium
Vbi locorum, Vbilibet
Nusquam non, Passim
ἑκασταχοῦ πανταχοῦ
Apud gentes omnes
Omni in loco. In quolibet loco.

Euerlasting, for euer.

Immortale, Perpetuum
Sempiternum, Indissolubile
Æternum, Æuiternum, Perenne
Et Cedro dignum. Worthie to remaine for euer. Vide Age.

Vide Age.

Euerlastingly.

Æternùm & Æternè aduerbium
In perpetuum
In sempiternum, Perpetim
In æuum. Omne per æuum
Omne ad tempus
In æternum, εἰς αἰῶνα
Duæ sunt vbique dictiones cùm in cum accusatiuo construitur, ideoq; necessario separandæ.

an Euerlasting, perpetuall, and immortall renowne or fame.

Nomen ab omni temporis iniuria vindicare
Propagare nomen æternitate
Constituere memoriam perpetuam generi suo
Nomen immortalitati donare, commendare, tradere, Maximam gloriæ famam posteris relinquere
Æditis operibus ac eruditione immortalitatem parare
Nomen dare gloriæ sempiternæ
Consecrare memoriam nominis sui amplissimis monumentis
Sempiternæ hominum memoriæ consecrare. Illa vita est tua quæ vigebit memoria sæculorum omnium
Perpetua tui erit memoria
Ibit in sæcula nomen tuum. Plin.
Immortalem ex aliqua deportare gloriam, quæ non nisi magno paratur sudore
Admirationem sui posteris relinquere
Monumentum æternum relinquere
Nunquam intermoriturum famæ decus sibi parare
Cicero: Cuius ingenium variosque sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit
Eruditissimis lucubrationibus nunquam intermoriturum decus parare
Nomen ad posteros transmittere
Famæ immortalitatem consequi
Haud illaudati nominis æternitatem comparare

Euident or plaine.

Euidens, Planus
Manifestus, Apertus
Expeditus, Lucidus
Luculentus, Perspicuus
In promptu. Vide Plaine.

Euidently, vide Cleerely, Euill spirits.

Spiritus deceptorij
Cacodæmones
Seductores, fallaces spiritus
Mali genij, πνεύματα πλάνα
Maligni spiritus. Vide Fayries.

an Euill man, vide an Ill man.

Exactly, Perfectly, Cunningly, Workmanly and Artificially.

Affabre, med.cor. τύχῃ
Faberrimè, Exactè
Elaboratè, Acuratè
Optimè, Artificiosè
Graphicè, γραφικῶς
Perfectè, Planè
Pulchrè, Insigniter
Nobiliter, Decorè
Non insabrè, apud Liuium
Ad normam factura
Ad regulam respondens
Ornate, Politè, Perpolitè
Consummatè, Conquisitè
Absolutè, Exquisitè
Ingenio præstanti & eruditione perfecta
Térque quatérque
Ad libellam
Ad amussim, ἀκριβῶς.
Ad perpendiculum
Summa cura, Summo studio
Antiquo opere & summo artificio factum. Cic.

to Examine, to discerne, and to decide a matter.

Tractare, versare causam.
Causam, negotium aliquod discutere, excutere, expedire
Discernere, Euentilare
Considerare, Expendere
Inspicere, Putare rem.
¶ Decidere, transigere causam
Definire, statuere, decernere, proferre, ferre sententiam
Iudicare de negotio
Arbitrari Iurisconsultis dicitur
Causam agere, agitare, dicere
Causam alicui adiudicare, apud Ciceronem
Sententiam dicere litis partibus
Determinare, iudicare causam
Litis nodum Tinedia bipenni dissecare
Nodum expedire
Anfractus litium antiquare, pro extinguere
Litem, causam componere
Sedare controuersiam
Dirimere controuersiam, litem
διαλύεσθαι τὰ ἐγκλήματα.
Dijudicare.

to Examine exactly, to consider diligently, to weigh the matter well.

Consilia euentis ponderare, Cic.
Rem ad calculum vocare, veris rationibus expendere
In mente, cogitatione versare
Secum cogitare, ponderare, æstimare, metiri, dijiudicare
Rem recta reputare via
Discutere æquitatem, quid verius æquiusque, expendere
Inire cum ratione aliquid, Terent.
Secum voluere, Virg.
Cæcosque volutat Euentus animo secum

Despicere

Diſpicere aliquid acie mentis
Perpendere rem tota veritate
Cognoſcere cauſam vel de cauſa eſt ius cauſæ diſcutere, vt tandem diiudicetur
Vngues arrodere
Diſpicere quid è re propria ſit
Altius conſiderare
Propius inſpicere, examinare, perpendere, Caput ſcabere

In nocte conſilium, aurora vbi craſtina ſurgat, conſultare
Ruminare, ſeu remandere negotium
διαμασᾶσθαι τὸ πρᾶγμα, vt habent prouerbia
Reuoluere animo, mente
Etiam atque etiam expendere
Concidere animo, βουλεύσασθαι
Mouere animo, apud Virg. pro cogitare
Attentius accuratiuſq; conſiderare
Studioſè meditari
Capere deliberationem, Cic. to conſult or deliberate
Exquiſita cura, ſummo ſtudio penſitare
Reuocare rationem ad veritatem, rem ad rationem
Cogitationibus profundis ac penitioribus rem expendere
Non ſtatim decernere, ſed mora interpoſita
Expendere probè, non oſcitanter, ad Critolai libram
Cogitationum fluxus ac refluxus ſuſtinere
Magna cogitationum tempeſtate fluctuare, full of ſorrow or penſiueneſſe
Morari in re aliqua ſollicitè
Omnia diligenter & exactè diſcernere, grauiſſimoque iudicio tanquam trutina ponderare
Scrutari diligenter ſecretiores ſenſuum receſſus
Lentè conſultare
Præmeditari
Amplius diu deliberare
Subinde retractare

Rationes trahere, Saluſt.
Cogitare, pro memoria repetere, apud Cic.

to Excell, to Paſſe, to bee more excellent.

Præſtare, Anteſtare, Excellere
προέχειν, Præcellere
διαφέρειν, Excedere
Antecedere
Præire, Anteire
Antecellere, Prænitere
Præpollere, Superare
Vincere, Præeminere
Supereminere, Florere
Ante eſſe, apud Saluſt.
Præcedere, Tranſcedere
Primas tenere, πρωτεύειν
Primas obtinere ſeu principatum
Palmam tenere, Præcurrere
Præterire, pro antecellere, vincere, apud Var.
Laudem Præripere
Præcipuum eſſe
Arcem tenere
Primam obtinere laudem,
Multis paraſangis præcurrere
Primas referre
τὰ πρωτεῖα ἔχειν
Equis (vt aiunt) albis præcedere, præcurrere
Longè vincere
Longo interuallo præcedere, anteire præire, præcurrere
Omnes procul à tergo relinquere
Antegredior
Nulli aut nemini cedere
Antecedere honore, ætate, vſu rerum
Concedere nemini in literarum experientia
Partes habere priores
Parem non habere
Vincere acta patris
Multis partibus ſuperiorem eſſe
Primum mereri locum
Palmam magno eruditorum omniũ

Consensu præripere
Neminem suorum non superare
Principem vbique tenere locum
Nullum habere secundum
Primas tenere partes.

Excellent.

Excellens, Præcellens
Præpollens, Prænitens
Præstans, Eximius
Illustris, Egregius
Perspicuus, Insignis
Inclitus.

Excellently, Passingly, Nobly, Princely.

Festiuè, Festiuiter
Regaliter, Magnificè
μεγάλως, Maximè
Celeberrimè, Excellenter
Egregiè, κόμψως
Singulariter, Præcipuè
Eximiè, Insigniter
Oppidò, Mirè
Vnicè, Apprimè
Mirificè, θαυμαστῶς
Honestè, Honestissimè
Pulcherrimè.

to Except.

Contra aliquos excipere
Excludere, ἐκκλείειν
Cauere, Præscribere
Exceptionem dare cum datiuo, pro excipere
Demere, Tollere
Exceptionem facere, vulgus dicit.

Excepted.

Exceptus, Exemptus
Posthabitus, Omissus.

Exchangers, vide Bankers.
to Excommunicate, vide to Curse.

to Excuse or discharge himselfe.

Diluere crimen, Obiectum,
Purgare se
ἀπολύεσθαι τὴν ὑπόνοιαν
Dicere causam, apud Terent.
Propulsare, refellere accusationem
ἀπολογεῖσθαι
Abstergere adspersam labem
ἀποτρίβεσθαι κατηγορίαν
Fucis, minis coloribus, factum excusare. Crimen excusate lachrymis
Infamiam, maculam delere
Delere turpitudinem
Apud Iudicem se defendere
Inhumanitatis labeculam purgare, aspurgare
Intentatum falso crimen depellere
Demoliri culpam de se
Culpam conferre in ætatem, in alios consultores
Grauem infamiam eluere, falsam suspicionem tollere
Extricare se, Expedire
Exoluere, Excutere, Vindicare
Adserere, Absoluere
Omni se turba euoluere
Abducere à molestijs, angoribus sollicitudine sese, apud Cic.
Curam dimittere, postponere, abijcere
Occupatione aliena se relaxare
Auocare animum è negotio omni
Graue curarum onus abijcere
Construuntur fere omnia cum accusatiuo personæ, & ablatiuo rei, vt curis, laqueis, negotijs

¶ E retibus elabi. Periculum effugere, declinare
Euitare. emergere ex malis, ex negotio, flamma
ἐκλιπεῖν, ἐκπεριδιώσαι
Astutè elabi, Elabi ex hostibus
Ex periculo, διαπεσεῖν
Eluctari, Euadere. Vide to escape out of danger, and to purge an

an Excuse or Purgation.

Excusatio, πρόφασις
Purgatio, Prætextus & prætextum in neutro genere, apud Sueton. Color.
Rima idonea per quam elabi quis posset, id est excusatio
Fucus, Velamen
Causatio, αἰτία
Obtentum, apud Tacit.
Occasio, προκάλυμμα.

to Execute his charge, vide to Doe.

to Execute or to doe an Execution.

Exequi, Perficere, ἐπιτελεῖν
Executioni mandare
Facere, obseruare
Sine dissimulatione tradere effectui.

to giue a good Example.

Rectis moribus hortari ad studij æmulationem
Exemplum præbere bonorum operum apud Paul.
Populo omnis sanctimoniæ & pietatis exemplum præferre
In exemplum alijs prælucere
Formam bonæ vitæ præbere
Omnibus absolutum quoddam exemplare exhibere, vnde omnes omnium virtutum formam sibi petere possunt
Forma esse debemus cæteris, non solum in opere, sed etiam in sermone. Ambro.
Formare & erudire aliquem exemplis, to giue an example
Immortale posteris imitandi exemplar relinquere
Exemplum tradere
Vitæ bonæ exemplis; sternere viam ad virtutes

to giue an ill Example.

Perniciosis nocere exemplis, Ber.
Prauis moribus aliorum nocere exemplo, i. moribus peruertere ac exemplis, perniciosa secularibus præbere exempla
Trahere perniciem exemplo
¶ A re optima pessimum iuxta ac perniciosum sufferre exemplum, insanire est
Res est futura grauissimi perniciosissimique exempli, si contra magistratum prelatumuè inferiorem sinamus obedientiam subtrahere, arma sumere, in rebellionem ruere.

to take an Example.

Exemplum seu exemplar, vel rectè viuendi formam sumere, petere, capere, demere de te, apud Ter.
Documentum capere
A vicinis exemplum habent, apud Comicum
Proponere, statuere, exemplum alicuius sibi
Commouent aliorum exempla
Res gestas in exemplum trahere
Ædere exemplum in aliquem est alijs documento esse, to punish one, for to be an example to others
In exemplum aliorum punire
Ædere cruciatum, Cæsar.
In eos omnia exempla, cruciatusque ædere, & apud Terent.
Vterque in te exempla ædent, i. alij de te exemplum capient
Natura comparatū videmus, vt subditorum multitudo, magna ex parte principis sui mores tanquam exemplarem quandam imaginem spectet, seque ad illos formare studeat, Chrysost.

Exempt from Subsidy, vide free from Custome.

to

to Exercise, to Practise himselfe.

Exercere se, ingeniumque suum
Versare in aliqua arte
Volutare
Consuetudinem atque exercitationem capere, factitare, colere, agitare
Assiduum peneque totum in re aliqua esse
Ingenium corpore exercere, Salust. hoc re ipsa exhibere, quod quis didicerit.

an Exercise.

Exercitium, Opus
Munus, Functio
Exercitatio, Ars
Ludus, Studium
Industria, Agitatio.

to Exhort, to Admonish, to Counsell.

Monere aliquem resipiscentiæ
Admonere, Commonere
Commonefacere
Commonere aliquem officij sui
Formare monitis, consilio
Memoriam facere
Suadere, παραγγέλλειν
Hortari, Adhortari
Cohortari, Exhortari.

Exiled, vide Banished.
contrary to my Expectation, vide otherwise &c.
Expedient, vide profitable.
Expences, Costs, or Charges.

Sumptus, Impendia
Expensæ, ἀναλώματα
Impensæ, τὰ διάφορα

¶ Emere victum annuum, pro quo vulgus inepciens
Emere expensas.

Experience the Schoolemaster of many things.
Expert, vide wise.
an Exposition, or interpretation.

Explanatio, Enucleatio
Expositio, Enodatio
Explicatio, Elucidatio
Interpretamentum
Glossæ, Glossemata
Declaratio, Enarratio
Exegesis.

to Expound, or to make to understand.

Explanare, Enodare
Edisserere, Enucleare
Explicare, Exponere
Discutere tenebras, caliginem, metapho.
Rem omnem pandere ordine
Subijcere rem oculis, pro apertè explicare, Expedire
Obscuris lucem inferre
Griphum dissoluere
Oculis effusas tenebras aperire, apud Alciat. Vtrunque.
Declarare, Interpretari
Elucidare, Aperire
ἐκφεύζειν, Emedullare metaph.
Soluere, Enudare
Enarrare, apud Cic.
Commentari, to declare by reason.

not able to Expresse.
to Extend, to Enlarge, vide to Spread abroad.
to Extenuate, vide Diminish.
to Extoll, vide to praise.

F.

a Fable.

Fabula, Apologus
Commentum, Fabella.

a Face, a Visage.

Vultus, Facies, ei
Facies improba, cadauerosa, peregrina
Vultus seueros induere
Frons tranquilla, serena.

to hide, to couer the Face or Visage.

Vultum tegere
Velare, Condere
Abscondere, Abdere
Celare, Premere
Protegere ora dextra
Manus oculis opponere.

a dissembling Face.

Vultus simulatione sustinetur
Aliud vultu significatur, Aliud in animo latet: non congruit animus cum vultu
Dissentit animus à vultu
Animi sensum vultus occultat
Veram imaginem animi, vultus non præfert
Sensus animi cum specie vultus, minime congruit.

before the Face, vide in the presence.
an hainous Fact, vide Offence.

to Faile, to Erre, to misse, to goe astray.

Errare, Labi, Aberrare
Falli, Hallucinari
Succumbere culpæ
Deuiare, Diuertere
Nebula erroris circunduci
Exorbitare, 'Ἐξιχνεῦσθαι
Rabie erroris agi
Cæcutire, falli iudicio
Agi erroribus
Teneri, Decipi errore
Cadere. Decedere via
Deflectere à via regia
Delirare. Extra callem esse
Grauiter cadere. Digredi
Longe digredi, Impingere
Aberrare toto cœlo, tota via.
τῦ πάσῃ ὁδῷ ἁμαρτάνεσθαι
ἐκτρέπεσθαι. Deflectere iter
Opinione, sensu, atque animi iudicio falli
Longè diuertere, 'Ἐξαμαρτάνειν
Animo aberrare, Duci errore
γνώμης 'Ἐξιστάναι
Aberrare à veritatis limitibus, Cicero
A cursu rectæ rationis abstrahi
Dormitare
Decidere archetypo. Plin. pro aberrare ab exemplari.

to Faile or misse in the beginning, vide beginning.
a Fainting, vide Sowning.
a Faint heart, vide a base minde.

a Faire, a Mart, a Market.

Forum, ἀγορὰ
Emporium, locus mercatus, & nundinarium
Forum venalium
πωλητήριον, Nundinæ
Conuentus publicus
Mercatus pro loco, apud Liuium, & Ciceronem.

Faire, welfauoured, beautifull.

Formosus, εὔμορφος

Pulcher,

Pulcher, Venuſtus
Elegans, Singulari pulchritudine prę-ditus
Decorus facie, Speciosus
Scitus puer, apud Terent.
Forma præcellens
Specie valens
Eleganti forma præditus
χαλλίπυγος
Solinus de Alexandro magno: Lætis erat oculis, & illuſtribus, reliquis gratiam rubeſcentibus, reliquis corporis lineamentis non ſine maieſtate quadam decorus
Eximia quadam forma vel ſpecie
Nireus, Paris Homericus, pulcherrimus
Cum ipſa Venere certans
Forma ſupra hominem auguſtiore
Talis prouerb. ex quo prodijſſe dicitur, ſicut Herculis clypeus, prouerb. de re pulcherrima & varijs ornamentis inſigni, Alciatus.
Liberalis pro pulchro & eleganti, apud Terent. & Plaut.
Lepida & liberali forma. Vide **Welfauoured.**

Fairenesse, Comelinesse, vide **Handsomnesse.**

Fairies, Nimphes, or Spirits.

Lemures, Larbæ
Mormo, facie monſtroſa mulier
μορμώ
Stryx, tametſi alij auem eſſe contendant exugentem ſanguinem
Maniæ, μανίαι
Maniolæ, Mommæ, μορμώ
Genij. Tutelares. Lares. Diales. Plaut.
Lemures nocturni, Phlegethontiaci
Stryges, Lemuria
Lamiæ. Vmbræ Plutonides
Monſtra Profundi
Orci ſatellitium, numina
Tartarei manes
Dij inferi, monſtroſi
Bacucci dicebantur veteribus
Terribiles viſu formæ
Poëtarum tum figmenta, tum etiam hominum reuera ſunt terriculamenta
Sunt etiam ſpecies mortuorum
Noctium occurſacula
Sepulchrorum terriculamenta, **ſpirits**
Buſtorum formidamina
Eſt & genus dæmonum bonorum atque vſu hominum gaudens, nilq; mali inferens
Huius ſortis traduntur eſſe
Eudæmones. Syluani
Syluarum numina, Syluicolæ, cornigeri, ſemicapri
Satyri, bicornes
Fauni, hircipedes. Faunorum prodigioſa cohors, de quibus apud diuerſos diuerſa leguntur
Et Dryades, ac Hamadryades
Nymphæ ſyluarum
Naiades, nymphæ fontium vel fluuiorum
Paniſci, dij ſylueſtres. Panes
Orcades montium. noctiuagi, monticolæ, Catulæ natæ
Nereides. Nymphæ marinæ
Inſuper puerorum terriculamenta ſunt

Faithfull, Trusty, True-hearted, Sure.

Fidus, Fidelis, Pilades
Theſeus, Achates
Homo antiqua, cana fide
Certus amicus, valde fidus
Id tibi ero quod olim Theſeus Herculi, aut Achates Æneæ.

to Fall or ſlide downe vpon the ground.

Cadere, Ruere, Labi
Delabi, Prælabi
Perlabi, Collabi

Succum-

Succumbere, Procidere
Succidere, defluere ad terram
Labascere
Grauiter ad terram pondere vasto concidit
Cadere in Hostes, Pronusque magister voluitur in caput
Assiduo pigram pulsat humum
Collapsa sunt membra
Concidere, πίπτειν, Decidere
Petere terram. Omnium genibus vestigijsque prouolui
Abijcere se ad pedes alicuius
Prolabi in terram.

to Fall downe, vide to Perish, or Decay.
the Falling sicknesse.

Morbus comitialis, Diuinus
Sacer morbus, quem ἱερὸν Græci (Apuleio teste) dicunt
Morbus Herculaneus, quod eo Hercules laborasse dicatur
ἡρακλειος νόσος, Morbus Herculeus, Maior morbus
Morbus S. Valentinij, Cornelij
Morbus caducus, à cadendo
Epilepsia, ἐπιληψία apud Græcos
Epilentia barbara vox.

False, Uniust, Untrue.

Falsus. Fallax. Infidelis
Infidus, Iniustus, Dolosus
Astutus, Peruicax, Furtiuus
Fraudulentus, Vafer
Versutus, Subdolus
Versipellis, Callidus
Mendax, Bilinguis.

False, Forsworne, Disloyal.

Perfidus, Fœdifragus
Contemptor æqui
Thrax, à moribus gentis perfidæ quæ fœdera nescit
Iniquus, Sceleratus
Improbus, Iniustus
Cui nec ara nec fides
Pœnus, Punicus
Perfidiosus, Periurus
Græca fide omnia agens. Falsæ periuria linguæ. Vide **Inconstant.**

Falsly, Deceitfully.

Fraudulenter, Fallaciter
Deceptoriè, Dolosè
Per imposturam
καπηλικῶς
Per fraudem, Captiosè.

Falshood, Guile, or Deceit.

Perfidia, Punica,
Subdola, Francigenatum leuitas
Inconstantia, Fallacia
Fides Græca, Punica.

to Falsifie, to Counterfait.

Adulterare, Vitiare, δολοῦν
Fucare colorem
Corrumpere, quod barbari dicunt falsare
Argentum auro confundere, apud Plinium
Ære miscere, ornare, adulterare, & verbum Ærare
Monetam eleuare, immutare
Et præter valorem æstimare
¶ Adulterare rationes Metaphoricè, pro conturbare, vel falso describere, **to make a false reckoning.**

Falsified, Counterfait.

Fucatum, Adulteratum
Fallax, Fucosum
Fuco tectum. Non fincerum
Mendax & fictum.

Falsified or counterfait gold.

Aurum adulterinum, adulteratū, falsum, ἀδόκιμον
Subæratum
παράσημον
Imitaticium
Reprobum

Fame,

Fame, Brute, Rumor, or Report.

Fama & famen
Volat, volitat, refert, it, ruit
Peruolat, Vulgatur, Vagatur
Serpit per Agmina, Murmur
φημη Dictum populare
Sermo hominum
Rumor, Rumusculos facere, spargere
Disseminatus dispersusque sermo sine certo authore
ἀδέσποτος λόγος
Fabula vulgi
Incerta opinio
Fama dubia.

Familiar.

Familiaris, Domesticus
Coniunctus, Conuersatus.

Famine, vide Hunger.
Famous, Renowned.

Spectatus, Celebris
Celeberrimi nominis, vel celebrari
Excellens, Egregius, Eximius
Amplus, Perspicuus
Diuulgatus, Clarus
Optimæ famæ, opinionis
Boni nominis, Insignis
Magnæ authoritatis
Famosus tam in bonum quàm in malum
Præclarus, Insignitus
Magnæ famæ. Clarior Alcide
Cymbalum mundi. Cœli filius
Fama super æthera notus. Virg.
Cuius gloria quàm latissimè patet
Rebus gestis gloriam maiorum suorum obscurans
In Germania, Italia celebratus
Sublimi feriens vertice sydera, Hor.
Laus cuius syderis surgit adusque polos
Primæ notæ. A great Lord
Haudquaquam postremi nominis
Virtutibus, vitæ integritate, morum suauitate, probitate insignis
Præclaræ famæ
Nominis celebritate, munificentia, liberalitate vbiq; terrarum notus
Famigeratus, Nominatus
Nominatissimus in sacris Biblijs passim obuia.
περιβόητος, πολυθρύλλητος.

to become Famous, vide to get a good name.
a Fan for to Winnow.

Vannus λίκμος, à quo diminutiuum Vallus
Cribrum cereale
Ventilabrum, etiam est instrumentum quo grana repurgantur à paleis
Capisterium vel Scaphisterium
σκαφίς, vt Georgius Merula scribit, genus vasis rustici ad expurgādum frumentum
In vita B. Benedicti per Gregorium descripta, huius instrumenti fit mentio.

to Fan or winnow corne.

Vannare, Fruges purgare
Ventilare, λικμᾶν
Vannis expurgare
Euentilare, λικμίζειν
Paleas à frumento separare
¶ Cribrare, Cernere.

a Fardell, vide a Burden.
Fare you well, God keep you.

Vale, Valeas, Valebis, Valeto
ἔῤῥωσο. εὐτύχει
Bene valeas
Fac valeas
Prosperè valeas
Cura vt valeas
Cura valetudinem

Sospitet te Deus
Seruet te Deus
Conseruet te incolumem, σώτηρ ἐάων, i. bonorum dator
Vale felix, Bene vale
Optimè vale & me ama
Vale pancraticè, aut si mauis athletice
Vale faustè ac fœliciter seculi nostri singulare decus
Opto interea te bellissimè valere
Te Deus opt. max. quam diutissimè seruet incolumem, semperq; fœlicibus incrementis in maius prouehat Hospes, uariosque vitæ circumspice casus, Petrarcha.

Farre off.

Eminus, μακρόθεν
A longè, De longè, ἐκεῖθεν
Procul, ἀπόθεν
Hos longa referre mora est
Non longo distant cursu.

to Fart, to let a Scape.

Pedere, πέρδειν, βδέειν
Ventris crepitum emittere
Ventum, flatum ventris emittere
Facere, edere crepitum ventris
Parte posteriore loqui
Postico crepitare
Dormitantibus oppedere
Animam per guttur posterius emittere, apud Plaut.
Anima posteriore suffire, vaporare alicuius nares, os
Tetro odore auras suffumigare
Vitiare odoribus auras
Agebat animam, in morte Claudij à Seneca positum est. Nam anima pro vento quoque ponitur
Constrictis, compressis naribus sibilare.

you keepe your old Fashion.

Tuo more facis
Non insolens istud facis
Antiquum obtines
Nil facis noui.

to Fast.

Ieiunare, νηστεύειν
Inedia vti, ἀσιτεῖν
Abstinere cibo, vel à cibo
Ventri bellum indicere.

after the old Fashion, vide Custome.

Fat or Fatnesse.

Pingue, Pinguedo, Pinguitudo
Adeps, στέαρ, Aruina
Sagina
Pinguedo superuacanea
Popa metaphoricè
Abdomen, propriè pinguedo spinæ adhærens
Sumen, οὖθαρ, ex capillis suillis.

Father.

Pater, πατὴρ
Genitor, γεννήτης
Parens, Author sobolis
γεννήτωρ
Sator pro patre poëticum est, Virg.
Sator hominum atque deorum
¶ Aui, Ataui
Patres, Progenitores
Maiores, Our Elders.
Prisci, veteres, veterani, vetusti, annosi.

a Fault, vide Offence.
to put or lay the fault vpon another.

Culpam conferre in alium
διαφέρειν τὴν αἰτίαν ἐπ' ἄλλον
Alteri impingere
In alium culpam reijcere, deriuare crimen suum
Referre crimen in alium
Transferre & vertere in alium
Reijcere aliquid in quempiam
περιτρίβειν

Alium

Alium in suspicionem criminis trahere, vocare
Culpam in alium transferre
Alieno imponere tergo, quæ nos cunque premunt
Alios incusare
Crimen in alium reijcere
Conquisitis coloribus culpam pro virili amoliri, in alienos humeros reijcere, retrudere
¶ Suspicionis notam expiare
Crimen dissoluere, crimen effugere, siue elabi ex crimine.

to returne to his former Faults, vide to Sin againe.

to Faulter in going, vide to Stumble.

to Fauour, to beare good will.

Erga aliquem bene affectum esse
Alicui fauere, studere, stare
Bona precari, & ex animo alicui bene velle, bene cupere
φρονεῖς τινος εὖ
Adesse. Fauere proposito
Erga aliquem propensum habere animum, εὐνοεῖν
Præbere se placidum
Respicere placato vultu
Cœptis ingentibus adsis
Consulite, & rebus succurrite duris
Premere pollicem, prouerb.
Impensissimè studere alicui
Impendio fauere, Suffragari
Adspirare conatibus alicuius vel cœptis
Propendere in aliquem ornandum, euehendumque
Afflare auram alicui
Stare pro partibus alicuius
Beneuolentiam erga aliquem habere

Linguis animisque fauere. Vide to loue one.

Fauour or good will.

Studium, Fauor
Summus fauor, pro quo Horatius dixit vtroque pollice
Expositus ad bene merendum de aliquo animus
Animus propensus, ab omni inuidentia alienissimus
Mirum quoddam erga aliquem studium, gratia
Amicus & beneuolus affectus
Aura quoque pro afflatu & fauore ponitur, apud Virg.

my Fauour and good will towards you, I will shew:

Meâ in te non mediocrem, non vulgarem, eximiam, summam, singularem, incredibilem amicitiam, beneuolentiam re declarabo, ostendam, patefaciam, testificabor, testatum apud te relinquam, tibi probabo, illustrabo.

to be in Fauour.

Gratia apud aliquem multum pollere, vigere, valere
Omnibus probari & diligi
Emereri fauores
Conciliare, inire gratiam
Acceptum reddere, to bring in fauour.

nothing Fauourable vnto me.

Parum æquus mihi
Iniquior est mihi
Non ita bono erga me est animo
Parum amans mei, minimeque fauens
Aliorum potiùs quàm meis partibus studens

Non

Non admodum studiosus mei.

Fauourably, vide Gently. to Feare, to Dread, to be in great feare.

Metuere, Formidare
Metu trepidare, percelli
τρέμειν Trepidare
Pauere, Tremere
Contremere, Pauitare
Expauescere, Pauore perfundi
Accipere metum, Terent.
Extimescere, Vereri
Pauescere, Metu concuti
Timere, Extimere
δεδιέναι, δειλιάζειν
Terreri, Horrere
Abhorrere, Horrescere
Pauido animo esse, Vereri
Contremiscere omnibus artubus, tota mente
Timore percelli
Pauore contremere
Cadere mente, animo
Formidine angi, pauoribus concuti
Auribus lupum tenere, prouerb. to stand in great feare.
In metu, vultu exalbescere, mutare colorem
Animo consternari.
Pauor occupat artus, apud Poët.
Pauor ingruit ingens
Metu mens concidit
Timor, metus aliquem inuadit.

to Feare, to make afraid, to Dread.

Terrere, Deterrere
Percellere animum, ciuitatem pauore Mouere
Inopinato rerum infestantium metu quatere
Pauore ingenti concutere
Exterrere, Perterrere
Terrefacere, ἐκπλήσσειν
Iacere terrores non mediocres
Exanimare metu
Pauore enecare, Terrorem iactare
Terrorem, metum incutere
ἐμποιεῖν φόβον
Inijcere pauorem, metum, formidinem, Trepidare metu
Territare, Pauescere
φόβους ἐπιφέρειν, Perterrefacere
Terroribus pulsare, percellere, frangere audaciam alterius
Attonitum reddere seu perculsum
Sæuis dictis deterrere minisque, apud Virg.
Verborum strepitu mouere
Metu alicuius animum sollicitare, perterrere dicitur varia & incerta sollicitudine.

Feare, Dread.

Timor, Pauor
Metus, Formido.

Fearefull, Timerous.

Formidolosus, Meticulosus
Trepidus, Pauidus
Timidus, Ceruinus vir
ἐλάφειος ἀνήρ
Exanimis, Exanimatus.
Instar leporis ad omnem strepitum expauescens
Imbellis, Stupidus, Tremefactus
Attonitus, Tremebundus
Vmbram suam metuens
Timidior Pisandro. Rheginis, vel Epeo, Pauidoque fugacior agno
Abiecto scuto fugiens
Rhipsaspis, ῥίψασπις
Cui mens, mora vacillat, & extra pectus salit, ac trepidant quoque corporis artus
Timidus quasi sub omni lapide dormiat scorpius
Arundinis more, ad lunæ vmbram trepidans, vt est apud Iuuen.
Ad strepitum aridæ vesicæ, tribus pisis immissis fugiens

to leaue off or lay downe Feare.

Ore tremente ponere metum
Tollere formidinem, exuere, deponere
Terrorem percellere, expellere
Pauorem occupare, excutere
Mæstum timorem mittere, lenire
Soluere metum corde, auferre
Abeunt, redeuntque mihi, variantq; timores
Formidinem deponere
Pauor ossa reliquit
Sistere metum. Terrorem percellere.

without Feare, vide Stout.
a cold Feast.

Conuiuium frugale, sobrium
Sordidus apparatus
Cœna Hecates, perparca scilicet & impendio frugalis
Psyta Bacchum
Nephtalium sacrum
Sacrum sine fumo, tenue conuiuium
ἄκαπνος θυσία.
Carnium prandium, id est, abstemium, vbi vinum non bibitur
Lari, cereri sacrificare.

to celebrate a Feast, to keepe holy day.

Festum celebrare. Diem festum agere
Parare festum solennem
Conuocare ad festum
Agere festum tempus, Agere, peragere natalem.

Feeble, vide Weake.
to Feede, to nourish, to bring vp.

Alere, τρέφειν
Fouere, Nutrire
Sustentare & sustinere
Enutrire, Educere
Educere liberos sumptu suo, labore maximo
Educere à paruulo, Terent.
Alimenta præbere, Educare
Tollere apud Terent. pro eodem
Delicatè, curiosè ab infantia nutrire
ἀπαπάλλειν.

to Feed, to keepe Beasts in the field, to graze or to pasture.

Pascere, Pasci
Depascere & depasci
Carpere herbam
Gramina, Pabula
Herbis armenta alere
Pascere gramine, cibo
Quadrupes graminis herbam attingit
Longum per valles pascitur agmen ceruorum
Virides armenta per herbas pascuntur
Repetunt celeres pascua nota greges
Equos in gramine vidi tondentes campum
Passim soluti pascuntur campum equi
E pastu referre oues.

Feeding, Meat, Nourishment.

Alimentum, Alimonia
Nutrimentum, τροφή
Cibus, Esca
Commeatus, Victus
Pabulũ propriè est cibus herbaceus pecudum, & aliorum brutorum.

Fellowship, Company.

Contubernium, conuictus, sodalitas sodalicium, societas, commercium
Consortium, & consortio, apud Liuium, Cic. Familiaritas
Consuetudo. Vide Fraternity.

Fellowes

Fellowes, vide Companions.

a Ferret.

Viuerra quæ in cuniculo immittitur vt prædam illiciat, γαλῆ
Mustela syluestris, rustica
Ictis, idis, ἰκτὶς pilo faciéque alba est, si sub ventre referat Matrem, Matruellum, seu Fouinum vocant, A Polecat.

Fertility, fruitfulnesse.

Feracitas, Fertilitas
Præmia telluris
Fœcunditas, Vbertas
Bonitas, apud Cic. Offic. 1.
Abundantia, Tusc. 2.
Terra fertilis, potens veræ glebæ.

Fetters or Shackles.

Compedes, Pedicæ, med.oor.
Neruus & Nervum genere neutro
Numellæ, apud Plaut.
Asin vinculi genus ignei, quo collum & pedes impediuntur, a paire of Stockes
Boiæ, Catenæ
Manicæ, Manicles, & alia manuum vincula quæcunque
Lora, Loramenta
Vincula, ἰλλάδεται, δεσμοὶ
Funes, Funiculi.

to Fetter, vide to Tie.

Few or little.

Pauci, Rari
Infrequentes. Vide Little.

Field, Land, Ground.

Ager, Agellus,
Fundus, Aruum
Campus, Rus
ἀγρὸς, ἀγείδιον.
Æquor, Poëticè.

to Fire, or to set on fire.

Tectis facem subdere
Ignem in ædes eiaculari
Incendium nobilis fabricæ manu propria struere. Solin.
Dant clara incendia lucem. Incendia miscere
Flammas ore vomere
Vrbs igne recidit
Incendere, Incendium facere
Ignem vel faces inferre, subijcere.

Fire.

Ignis, Rogus
Oculis iuuat acribus ignis
Vulcanus, inuentor pro re inuenta, & Vesta pro igne, Virg.
Dumque suas peragit Vulcanus Vestáque partes
Incendium
Flamma, φλὸξ, τὸ πῦρ.

Saint Anthonies Fire.

Ignis sacer, Ignis Persicus
Ignis sancti Antonij
Ignis Antonimus
Carbo, Carbunculus
Anthrax, Pruna
Erisipelas, species inflaturarum seu scabiei malæ sunt.

to make a Fire.

Componere ignem
Struere Focum
Sonat accensis spica focis
Curare vt focus ardeat
Ligna inijcere
Focum reddere luculentum.

to blow the Fire.

Excitare ignem, accendere, inflammare
Ignem sufflare & conflare, vtrumque apud Plin.

to strike Fire with a flint.

Ignem lapidum conflictu atque tritu elicere

Fomite ignem elicere
Eruere, excutere ignem ex silice
Quærere semina flammæ abstrusa in venis silicis
¶ Et Dracones dicuntur ore flammas reddere, spirare, naribus auras sulphureas spargere
Efflare faucibus ignem.

Firie darts.

Igneæ faces. Ignes proiectiles
Tela & missilia ignea, ignita, ardentia
Bolides, βολίδες
Pilæ sulphureæ, fulmineæ. Mant.
Malleoli, fasciculi ex pice & sulphure. Cic.
Pyroboli, πυρόβολοι
Hinc pyrobolarij dicti iaculatores pyrobolorum
¶ Bolides mittere, iacere, to cast firie darts
Igniarios globos ad excitanda incendia inijcere, miro artificio inextinguibili quadam materia infartos
Flammas ad culmina domus iactare
Attollit globos flammarum, & sydera lambit
Ignem ad fastigia iactant, ardentes tædas.

to quench the Fire.

Ignem restringere
Ignem fontibus opprimere
Ardorem, ignem extinguere, restringere
Incendia compescere.

to goe into a Fire.

Testificandæ comprobandæq; quam tueare sententiæ causa in ardentem rogum insilire
In flammas ire
In caminum ignis æstuantem se conijcere.

to be Fierce, Cruell.

Crudeliter agere. Sæuire
Ferocire, ἀγριαίνειν
Crudelitatem, immanitatem, sæuitiam in aliquem exercere
Desæuire. Grassari. Ab humano ritu prorsus exulare. Soli.
Humanitatem omnem, hominem prorsus exuere, Cic.
Tyrannidem exercere. Vide Tyranny.

a Fierce face, or a cruell countenance.

Tyrannicus aspectus. Atrei oculi
Torue micantia flammis lumina
Tetricus, formidabilis aspectus
Gorgonei oculi
Tenedius homo, prouerb.
τενέδιος ἄνθρωπος.

Fiercely, Cruelly, Hastily.

Attrociter, Ferociter
Crudeliter, Centauricè
Truci visu, terrifico sono vocis
ἀγρίως. Gladiatorio animo
Hostiliter, Inciuiliter
Inhumaniter, Immaniter
Imperiosè.

to Fight, to ioyne battell, to Skirmish, to make war.

Certare, Decertare
Bellare, vel ri, apud Virgilium
Ferro rem agere, gerere
Martem experiri
Cruentum in hostem stringere ferrum
Concertare, Confligere
Immensa Christiani sanguinis iactura, bellorum tumultibus collidi
Marte totum concutiente orbem
Certamine, ferro congredi
Certamen gerere
Committere bellum
Infestis coire signis
Ad pila venire
Venire in aciem, dimicationem, certamen, to come into the field.

Congredi cum hostibus
Descendere in prælium
Collatis signis & versis gladijs depugnare, apud Plaut.
Conferre ferrum cum aliquo
Manum conferre, Virg.
Pedem conferre
Manum ferre, pro conferre, Virg.
In arenam, in certamen descendere
Acriter pugnare
Tanquam pro aris & focis dimicare
Ferro rem decernere. Bello contendere
Confligere, Conflictari
Belligerari, Bellare
πολεμίζειν
Præliari, Velitari
Pugnare πολεμεῖν
Manum conserere, Luctari
Ad manus venire, quod Græcis est, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν
Armis confligere, decernere
Bellum gerere, versare, ducere
Bellum mouere, inferre, ciere
Facere, committere pugnam, prelium
Certamen, prælium, pugnam inire. to begin the battell
Concurrere inter se equites dicuntur, quando manus conferunt infestis signis
Medios moriturus in hostes irruit
Bellum, pugnam, cædem, prælium, strages edere
Medijs se miscuit armis
Dimicare, Oppugnare
Arma capere, parare, exercere, capessere
Mouere arma, Conferre signa
Concurrere
In medias dat sese acies
Aciei se accingere
Mauortis opus exercere
Inferre arma, apud Cic.
Cernere cum hostibus, pro decernere, apud Plautum
Suis auspicijs exercitum ductitare.

a Fight, a Skirmish, a Battell, or Warre.

Bellum, πόλεμος
Certamen, Conflictus
Pugna, μάχη
Congressus, Arma
Bellorum procella, Prælium
Duellum non duorum tantum, sed multorum ipsorumque exercituum pugna, apud Horat. & Plaut.
Mars pro pugna, Poëtice
Alia Dea Belli quæ & Pallas
Minerua, Gradiuus, Bellona, Enyo
¶ Pugnæ leues, velitares
ἀκροβολισμοί. Velitationes
Tumultuariæ incursiones
Excursiones importunæ, Skirmishes
In velitationem irritare, to prouoke
Et leuiter pugnare, lacessere, prouocare prælij causa
Præludere in pugna
Iaculari, ἀκροβολίζειν.

a Filbert, or a Hasill nut.

Auellana, ab Auella ciuitate Campaniæ
Alarea nux
Corilus, κορύλος, arbor & fructus
Abellina
λεπτοκάρυα Nux pontica
Nux prænestina, ἡρακλεωτική.

to Fill, to Satisfie.

Saturare, Implere
ἄσαι, Exatiare
Exaturare, Complere
Latrantem, rugientem, stomachum exsatiare
Replere, Supplere
Ad saturitatem vsque omnium ciborum genere explere ventrem
Ventriculum distendere
χορτάζειν, ἐλαύειν
Satiare, Explere
Farcire, Infarcire
Ventrem sedare, lenire latrantem,

Horatius: Cum sale panis latrantem stomachum bene leniet
Famem cibo solari
Nimia facietate distenditur venter
¶ Satiatus, Satietate desessus.

Filled.

to Fill drinke or wine, vide **to Powre.**

Filthy, Foule, Uncleane.

Fœdus, Immundus
Fœdatis crinibus
Illotus, Impurus
Fœdato vultu
Spurcus, Cœnolentus
Lutulentus, Cœnosus
Fœdatus, Incestus,a,um
Opicus, Pollutus
Turpis, Maculatus
Contaminatus, Sordidulus
Sordidus, Collutulatus
Defœdatus, Inquinatus
Obscœnus, Corruptus.

Filthinesse, Uncleannesse, Refuce.

Sordes, ῥύπος
Immunditia, & es, ei
Sordities, Fœditas
Inquinamentum.
Spurcitia & Spurcities
Squalor, Pedor
Illuuies, Retrimentum.
¶ Reiectamentum, Reiectanea
Quisquiliæ, Peripsemata
¶ Ramenta. ἐνίσματα
Scobes , Rasamenta
Limatihæ, **Shauings**
Petritamenta, Strigmenta
Determina, omnium rerum purgationes.

Finally, at length, at the last, last, of all.

Vltimò, Nouissimò
Ad vltimum, Nouissimè
πλεῖστον
Denique, Demum
Postremum, Postremò
Ad postremum
Ad extremum.

to Finde, to get.

Inuenire adhibito consilio propriè.
Reperire casu, fortuito
Offendere imparatum aliquem, Cic.
Nancisci, apud Lactantium, pro inuenire.
Comperire
εὑρεῖν, εὑρίσκειν.

Fine dishes, vide **Delicate meate.**

a Fine, a fit fellow for all things.

Ad omnia paratus, aptusq; appositus, accommodatus, promptus ad omnes res
Nemo eo aptior atque commodior in omni re
In omni iudicio egregius & perpolitus est
Summa est in illo ingenij suauitas & elegantia
Eo est ingenio, eo vtitur ingenio, vt quiduis exequi & præstare commode possit
Nihil agit non aptè, non commodè, non eleganter, non lautè, non venustè, non lepidè, non egregiè
Habet lepores, elegantiam, gratiam, venustatem in omni re
Habet hoc à natura, vt ad quamcumque rem se conferret, quamcumque rem componeret, non pessimè ea persungeretur, & ex ea cum laude discederet. Vide **Apt.**

Finely, vide **Trimly.**

the Fingers with their names.

Digitus, δάκτυλος
Digitulus, & Digitellus
Articulus pro digito, apud Ouidium in Ponto

Pollex, grossius est digitus, ita dictus, quod vi ac potestate multum polleat. Græcis vocatur, ἀντίχειρ & μέγας δάκτυλος, the Thumbe

Hallux etiam dictus ex eo quod super proximum saliat, vt manu constricta videre licet, à Græco ἄλλω seu ἄλλομαι

Index digitus pollici primus à veteribus salutaris dictus, Græcis λιχανὸς seu δεικτικὸς, quod eo indicium fiat si deprimatur, silentij. Si verò leuetur, faciem versus flectatur, auertatur, recessus indicium habeatur, the fore-finger.

Sequitur indicem Medius, ὁ μέσος δάκτυλος qui Græcis σφάκελος dicitur, diuersaque habet apud Latinos nomina. Vocatur enim infamis seu famosus: Is enim porrectus irrisionis & contumeliæ signum erat, vnde apud Iuuenalem. Mediumque ostenderet vnguem, quod in prouerbiũ abijt pro irrisionis nota. Dicitur præterea, Impudicus, vocatur & verpus à vertendo podice. Atticis καταπύγων seu καταπυγὴς, the middle finger, or great finger.

Inter medium & minimum est digitus, qui Medicus seu Medicinalis vocatur, ἰατρὸς, παράμεσος, & ab annuli gestatione annularis dictus est Græcis, δακτυλιώτης, seu ἐπιβάτης, & secundum Politianum Misella, deriuatur enim ad eum digitum in manu sinistra neruus quidam è corde natus, vt tradunt Physici, the leach finger or ring finger

Sequitur Medicum seu Annularem μύωψ, id est, minimus cæterorum comparatione, alio nomine dictus Auricularis, quod eo in mundandis auribus vti solemus. Græcis dictus ὠτίτης, the little finger.

Finenesse of speech, vide Elegancie.
to Finish, vide to End.
Firme or Sure, vide Stedfast.
the Firmament, vide Heauen.

a Fishpond or stew.

Piscina, Viuarium
Icthiotrophium.

a Fisher Boat.

Lembus, Horia
Nauigium piscatorium
Lembunculus
Nassa, ἀρπεδόνη Græcè.

Fitt, vide Apt.

a Flapper, or a Flappe for winde.

Ventilabrum
Flabellum, ῥιπίδιον.

Flashing, vide Lightening.

a Flat hand.

Manus vel palma porrecta
Manus lata atque extensa, explicata

Contractam verò vel compressam manum, pugnum vocamus, a fist, δράξ.

to Flatter, to speake faire. to allure with faire words.

Blandiri. Obsequi. Adblandiri
Assentari, Obsecundare.

Arridere, Adulari
Palpare, Palpitare, cum acto
Parasitari, παρασιτεῖν
Allectare, blanditijs attrahere, inducere, inuitare
Delectare, Sublinere, Lenocinari per translationem
Pellicere, Pramijs aliquem inuitare
Lactare per translat. vt, Nisi me lactasses amantem, Terent.
Duci phaleratis dictis
Palpam obtrudere
Gnathonem agere Terentianum
ἐπαγκάλιζειν, γναθίζειν
Sublinire os. Placentia loqui
Supparasitari
Parasitastrum agere
Fumum vel fumos vendere
Oleum vendere in Euangelio.
κολακεύειν, κερκωπίζειν
ἀδολεσχεῖν
Vitijs mollire. Oratione blandiri
Palpo percutere
Aqualiculi farciendi gratia nihil non facere & dicere
Mulcere, permulcere, demulcere aures, caput.
Spargere aquam, metaphora ab equis ducta
Thus pedere
βδεῖν λιβανωτόν.

a Flatterer, a Fleater, a Smelfeast.

Assentator, κόλαξ
Palpo, onis, Palpator
Palpitator, Adulator
Fumum oleumue venale habens
Gnatho, Gnathonem agens
Gnathonicus, Blandiloquus
Parasitus, παράσιτος
Ventris causa Gnathonicam exercens artem. Ciniflo.
Adulatoris notam ferens
Oleum in auriculam ferens
Ventris causa, aqualiculi gratia farciendi, nihil non agens, dicens, iuxta illud Gnathonis Terentiani Ait aio. negat nego.
Ficum petens, prouerb.
συκῆν αἰτῶν, vt vulgus in hodiernum vsque loquitur. He would faine haue a figge.
γλωσσογάστωρ, linguam habens venalem, Cænipeta
Assentatores vocat Phocylides
τραπεζοκόρους, ἑταίρους mensipetas, socios illorum odas psallentes quorum panem comedunt, qui inquā assentatores in malis fouent plerumque magnates, & quasi puluinar scabionis illorum brachijs subijciunt, loquentes Placentia. Vide Allurer.

Fleame vide Spittle.
Flitch of Bacon, vide a Gammon &c.

a horse Flie.

Oestrum, οἶστρος
Asylus, Tabanus.

to Flie, to runne away, to escape.

Fugere, Aufugere, Auolare
Capessere, Dare fugam, Euitare
Dare terga fugæ. Ouid.
νῶτα δοῦναι, Dorsum dare
In fugam conuerti, diffundi
Tergiuersari. Arripere fugam
τὰ νῶτα μεταβάλλειν
Dare, mandare se fugæ
Terga dare
Fugam capere, ἀποφυγεῖν
Pedem retro ferre, Dare se retro
Referre pedem ac retrahere
In fugam se conijcere, conferre, dare
Profugere
Pedibus salutem quærere
Cæterum apparare, moliri, adornare fugam, To prepare to flee

Meditari

Meditari, Græcè, βυλεύειν τὴν ἀπο-δρασιν
Talaria induere
Fidere pedibus
Dare se in pedes. Terent.
Fugam facere
Fuga vincere
Fuga suis rebus consulere
Fugam arripere, corripere, festinare, agitare, celerare, tenere, texere, tentare, petere, conuertere, quærere
Vela dare metaph. pro aufugere Virg.
Proijcere vel conijcere se in pedes
Cauum siue volam pedis ostendere
Calcaneum ostendere
τὸ κοῖλον τοῦ ποδὸς δεῖξαι
Terga vertere, frequens, apud Historiographos, & in Biblijs
Postico discedere, sibique considere
Suffugere, to slip away
Conferre se, apud Cic. pro confugere, Proripere sese conspectu alterius
Quo nunc se proripit ille? apud Virg. whither commeth he, whither sneaketh he, or creepeth out of the way?
Maturare fugam, apud eundem, vide Escape.

to Flie as a Bird.

Volitare, πέτεσθαι
Peruolare sublime, Altum ire interremigio alarum
Volare, Sulcare aëra
Aethereas carpere vias
Euolare, in altissima tollere
Pennis tolli, niti
Secare pennis æthera
Petere æthera pennis
Stridulis alis recta superuolare
Mouentque per aëra pennas
Magnis clangoribus quatere alas
Pernicibus esse alis
Labi pennis
Cæli medio volare
Paribus niti alis
Fertur in arua volans
Celeres commouere alas
Tenues se sustulit Ales in auras
Pennis se tradere cœlo
Æthera verberabat alis
Iactare, mouere, vouere, agitare alas
Remis alarum insistere
Alleuari pennis
Alis distringere.

to put to Flight, to driue away.

Fugare, Conuertere, vertere, agere in fugam
Abigere, arcere aliquem limine
Dare, agere in fugam
Pelli regno. Detrudere finibus
Fuga distracti, dissipati, disiecti, dispersi sunt
Distraxit eos fuga, dissipauit, disiecit
Expellere, Vide to Ouercome.

to Fling, vide to Shoot, or to Cast.

to Flie, vide to brawle.

grieued with the Flixe or Laske.

Furiosus, Dysentericus
Ventris profluuio laborans
Ventrem habens solutum, laxum, fluidum, liquidum
Subiacens passioni fluidæ egestionis
Cœliacus
Aluum habens solutam, citam, laxam, plus satis egerentem
¶ Ciere, soluere, ducere, laxare, aluum, to driue into a Laske, to make the belly loose, or to make one goe to the stoole
Citare aluum, sæpe laxare
Solutus in fluxum venter, vires corporis euiscerat, Cypri.

to Flourish, vide to Grow.
to Flowt, vide to Mocke.

a Floud.

Restagnatio, Æstus
Augmentatio, incrementum fluminum. Inundatio.

a Fluter, vide Piper.

a Foe, an Enemie, or Aduersary.

Inimicus, ἐχθρὸς
Hostis, ἐχθρότατος
Ferus est nobis, nimium crudelis est hostis, nimis acerbus, acer, vehemens, sæuus, propensus ad exitium nostrum, in nostram perniciem
Aduersarius, propriè in iudicio.
Perduellis, apud Plat. Æmulus
Grauis aduersarius, i. potens
Infensissimus hostis & aduersarius
Capitalis inimicus
Infensus, i. vehementer iratus
Infestus, i. permolestus, qui alicui malum infert
Inimicitias, simultatem gerere, exercere; to beare ill will.

to Foine, to Prick, to sting, to Thrust, to Sticke.

Cuspide, gladij mucrone petere, pungere
Transfigere ceruum
Punctum ferire, apud Veget.
Irruere, inuadere, ex διαλήψεως, i. punctum
Terebrare cauas vteri, & tentare latebras
Transfigere, transijcere, traijcere, rumpere, figere, fodere, inducere, perforare pectora, latus, præcordia, viscera, ferro, ense, gladio, telo, hasta
Obligare, adigere, condere, recondere, conijcere in pectus, latus, guttur, ensem, telum, ferrum
Exigere, dimittere per pectus, præcordia ferrum, telum
Resoluere, recludere Iugulum ferro, mucrone
Iugulum abscindere
Auferre, rumpere guttura cultro
Incumbere ferro, telo
Gladio finire dolorem.
¶ Cæsim petere hostem, apud Liu. to strike, to cut
Cæsim ferire apud Virg.
Cæsim lanciriare, ex καταφορᾶς, i. Cæsim
¶ Ictum gladio recipere, est repellere, auertere, to keepe off a blow
Infestis inter se hastis concurrere, to foine nimbly
Perforare hasta
Valida concurrere longius hasta
Exercitus Liuio decurrere dicitur quando lancea certat
Validis vibrare hastilia neruis
Aperto currere campo. To runne.

Folke or People.

Plebs, Plebecula
Plebes, antiquitus, Populus
δῆμος, Vulgus, εἰκαῖοι.

a Fold, vide a Sheepe-cote.

to Follow, to go after.

Comitari, Sequi, Subsequi
Insequi, pro subsequi ponitur
Comitem se præbere vel adiungere
παρακολουθεῖν
Adesse, Sectari, Assectari
Assectari officij gratia, for honors sake to waite vpon
¶ Et succedere, subire
Subeunt morbi tristisque senectus, Virg.

to Follow his lust, or his owne minde and fancie, to doe what he will, or list himselfe.

Facere vt lubet, vt libet, quod quis velit
Vtcunque lubitum est animo facere
Ex animi libidine facere
Vtcunque fert animus, vtcunque visum est agere, αὐτονομεῖν
Sequi animi impetum, suam voluntatem
Arbitrio suo viuere
Animo morem gerere
Obsequi animi desiderio
Pro arbitratu & arbitrio suo facere, agere
Explere animum suum
Facere ingenium suum. Plaut.
Animo obsequi suo
Audire se, pro auscultare sibi
Ex animi sententia rem agere
Ex sua facere sententia
Suo viuere modo, apud Terent.
Prope adest, quum alieno more viuendum est mihi, sine nunc meo me viuere interea modo
Indulgere animo, affectibus suis
Omnia sua libidine, suisque vtilitatibus metiri. Eras.
Libere viuere
Ferre vota sua secum. Ouid.
Summam habere votorum, to haue his will
Seruire, inseruire cupiditatibus, affectibus, libidini suæ
Suis legibus, sibi probatis & complacitis viuere legibus
αὐτονομεῖσθαι.

to Follow, to Trace, to seeke by the Footsteps or traces, to Imitate.

Sequi ad mores corpusque refertur,
Imitari ad mores, dicta, factaque
Sectari ad disciplinas pertinet, vnde sectæ nomen
Æmulari significat etiam sectari, & iisdem rebus studere.
Indagare, Vestigare
Vestigia tenere
Seruare vestigia, observata sequi
Vestigia nancisci, quærere, flectere, stringere, ferre, ponere, mouere, relinquere
Vestigia insunt, supersunt
Sequi pedum signa
Nulla videt taciti quærens vestigia furti
Apparent signa notæque pedum
Inerant vestigia ripis
Instare alicuius vestigijs, Plin.
Zelari, Consectari
Legere vestigia, Poeticum
Inhærere vestigijs, insistere
Sequi, insequi vestigia
E vestigijs sequi
Vestigijs adhærere
ἀκολουθεῖν, cum datiuo
ἐπιδιώκειν, Insectari
Insequi & persequi in bonam etiam partem accipiuntur, pro continuè perfectéque sequi
Vita exprimere
Sapere patruos prouerb. pro parentum aut veterum mores imitari
Præbere se imitatorem æmulumque virtutis paternæ
Moribus referre
Exemplum capere, apud Terent.
Alicuius exemplum æmulari, apud Erasmum
Alicuius vestigijs ingredi.

a Foole, or foolish, Unwise, Daft.

Stultus, μωρός
Amens, Demens
Fatuus, Stolidus
Bliteus, Stupidus
Insulsus, Insipidus
Imprudens, Indoctus

Ineptus

Ineptus, Delirus
Hebes, Tardus
Obtusus, Temerarius
Rationis expers, inops
βλιτόμας, βλιτομάμμας, ἄφρων
Bœticum ingenium. Crassus
Infrunitus, vel per o infronitus
Bucco, onis, apud Plaut.
Vecors, Bardus
Excors, Morio. Idiota
Insulsus, Blax, βλὰξ
τὸ μῦ ἔλαχε, qui My sortitus est, in stultum ænigmaticè dicebatur, quod Moros græcè, i. est stultus, primam literam græcam My habeat
Nabal. Stultitior Militide, Moricho, Coræbo.
Stultior Terebintho
Impos mentis, animi
Haud sanæ mentis
Mente captus
Ratione carens
Egens mente
Sensuum inops, Infatuatus
Insipiens, Infatuatus
Animum dementia cepit.

Folishnes, Trifles, Toyes.

Deliramentum
Dementia, Stultitia
Delyrium insulsum
Nugamentum, Figmentum
Vafrамentum, Hiberæ neniæ
Nugæ Affaniæ, Lyræ
Nugalia, ςωμόλματα
Nugatoria, Gerræ Siculæ
Stulta blateramenta
Nugæ neniæ fœmineæ, aniles, futiles
Gerræ muliebres, Res risu digna
Apologus Alcinoi
Commentitium
Inanes leuitates
Bullatæ nugæ, Tricæ apinæ
Fabulamenta somnijs similia
Somnia, Cæca insomnia
Fabulæ aniles, viles, inanes, nihil, ineptæ
Vana anicularum delyramenta
Ridicula, αἰσωπικὰ
❡ Consarcinatis fabulamentis, seu gloriosis mendacijs aliquem explere.

to waxe Foolish, or to become a Foole.

Stultescere, Obbrutescere
Dementire, Delyra fari. Lucre.
De mente exire
De sapientia excidere
Desipere, Desipiscere
De rationis potestate exire
ἀφραίνειν παρανοᾶν
Delyrare, παραγηρᾶν
Sensibus alienari. Vide to Dote.

to Play the Foole or the Jester.

Agere stultum, morionem, festiuum, fatuum
γελωτοποιεῖν, Præbere iocos
Mouere risum, Agere nugas
Stultis dicterijs silentium, ac compotationibus tristitiam discutere, Eras. Facetias facere
Ridiculis dictis exhilararo compotationem. Futire nugas
Facere se bardum, Plaut.
Stultum se simulare.

to make Foolish.

❡ Infatuare, ἐκμωραίνειν
Fatuum, dementem facere, apud Plautum
Dementare, ἐκμωραίνειν
Ex stulto insanum facere, Terent.

to make one a very foole

Alicui farcire centones.

Foolish, unwise, unsauerie.

Rationis expers, Parum cordatus
Corpus sine pectore, Horat.
Nihil vltra vulgum sapiens
Caput cerebro vacuum
Ratione carens

Excors, Vecors
Vesanus, Delirus
Imprudens, Nullius iudicij
Parum compos sui
Cerebro carens
Animo parum valido, apud Sal.
Insano cerebro
Infrunitus, ἄφρων
Mente captus
Impos mentis
Non sanæ mentis
Stupidus, Margites
Stipes sine sensu, sine sapore, elinguis
Embarus, ἔμβαρος
Communi sensu carens, apud Hor.
Vappa, metap.
Cæcus auribus in prouer.
Communis sensus quia apparet oblitus.

Fooles, or Jesters.

Stulti, μωροὶ
Moriones, Bardi
Mimi, Circulatores
Biaces, Morionem agentes
Gesticulatores
Risus concitores
γελωτοποιοὶ
Ridiculi nugatores
Scurræ, βωμολόχοι

to Forbid.

Interdicere, παραγγέλλειν
Inhibere ne rem cœptam prosequamur
Prohibere ne facere incipiamus
Vetare, Cauere
Cauere graui senatusconsulto.

with all Force and power, vide with might & maine. to hold or keep by Force

Manuum vi, iustum metere velle
τῇ δυνάμει δίκαιον τῇ διὰ τῶν χειρῶν ὁρίζωσιν. Hes.
Rem vi, non iudicio gerere
Frameis & gladijs fidem de foro, ius è tribunalibus, authoritatem de repub. auferre
Lege manuum non ex præscripto legum rem gerere
Ius in manu reponere
Ferro quippiam diuidere, decernere
Capillis, auribus, obtorto collo trahere, Vi perpellere
Centauricè Cyclopum more facere
Rem legibus neglectis pro sua libidine gerere.

For euer, vide Euerlasting. to Forget.

Obliuisci, Effluere
Defluere ex animo
Ire, abire in obliuionem
Capere obliuionem
Labi è memoria, è pectore
Dare ventis
Excidere alicui
Ducere obliuia vel obliuionem
Poët. Obliuioni dare, tradere
Vino inscribere
In vento & rapida scribere oportet aqua, apud Catul.
Ventis tradere. Horat.
Delere ex animo
Ex animo reuellere, eijcere
Imis cereis eradere
Sapientiæ est atque magnitudinis animi obliuioni tradere irrecuperabilis dispendium
Nam rerum irrecuperabilium summa fœlicitas, est obliuio. Vide to Dote.

to make Forfeit, vide to Confiscate. Forgetfull.

Obliuiosus, Obliuium
Immemor
Collecta obliuia damno

Non

Non subeunt animo meritorum obliuia nostro
Memoria infirma.

to be Forgotten, to make forgotten.

Æternum Lethes tegi sub amne
Interire à memoria hominum
Iacere in obliuione
Obliuionem veterum amicorum inuehere
Longa obliuia potare
Alicuius rei memoriam omnem tollere, funditus ac delere
Rebus gestis offundere obliuionem
Memoriam habere fluxam, parum tenacem.

I haue Forgotten it, or it is out of my remembrance, or minde.

Excidit animo, Excidit
Effugit, Oblitus sum
Aufugit, Fugit me
Effluxit, Defluxit
Cœpit me obliuio
Obliuio sustulit, abstulit illa, id est, penitus oblitus sum
Laticem omnem Lætheum aridulis ebibi faucibus
Venit in obliuionem
Obliuio intercepit
Excessit è memoria
Elapsum est memoriæ, menti, ex vel è memoria
Effluxit memoria, aliquorum flexu ducta metaphora
Memoria excidit
Ventis & auræ mandatum
In tenues euanuit auras
Cribro excepi, non in dolio
Memoria non retinui
Inscripsi vino
Non rite audita recordor. Virg.
Omnia non memini, mens est mihi debilis, Ista vix teneo. B.
Mantu. Effluxit ex animo meo
Euulsum ex omni memoria vitaque nostra
Nomen loci, authoris, viri subterfugit nimis
Fugit exulatum pectore meo. Cic.
Hæc me fugiunt, i. non recordor.

to Forgiue or Pardon an offence.

Condonare culpam, crimen, & donare simplex
Relatam facere gratiam
Dare erratorum veniam
Ignoscere admissum
Condonare præteritum erratum, peccatum, malefacta
Tribuere veniam errori
Mittere noxam, Terent.
Remittere culpam, delictum, noxam, vulgus demittere dicit
Indulgere
Veniam dare culpæ
Offensam dimittere, seu potius remittere
συγγινώσκειν. συγγνώμην ἔχειν, vt tradit Budæus
Et ab aliquo veniam petere, orare, παραιτεῖσθαι συγγνώμην παρά τινός, est deprecari culpam, pœnam, noxam
Facere gratiam delicti, apud Sall.
Condonare supplicium, Cic.
Offensiunculam remittere
Concedere, apud Cic.
Relaxare, Laxare, Resoluere
Absoluere nexum criminis
Rumpere nexum vinculi, id est, peccati. Dare indulgentiam. Plinius
Dare remissionem criminum
Ferre veniam offensis, frequentia in sacris literis
Animaduersionem remittere, pro condonare, apud Cic.
Peccatorum nubila tollere
Sarcina ponderum prementium leuare

Eximere noxæ, pœnæ
Eximere nomen de tabulis quod vulgo absoluere, dicimus, reum
Liberare scelere, de crimine tollere
Impunitatem dare peccatorum.

For your sake.

Tua causa, Tui causa
σὴν χάριν, πρὸς χάριν σου
In tuam gratiam, pro quo nonnulli vsurpant has voces, Respectu & contemplatione tui, minus ornatè.

For my sake.

Mea vel mei causa
Meo vel nostro nomine
Mea ex parte
Meis verbis
In meam gratiam
In rem nostram.

a Forme, a Shape, a Shoomakers Last, or Least.

Forma, Formula
Exemplar, Typus
Figura, Archetypus.

a Fornace, vide Ouen.

a Forrest, a Parke, a Wood.

Saltus, Lucus, Nemus
νέμος, Sylua, ὕλη
Distinguunt (fateor) nonnulli, sed differentia confunditur.

to Forsake, to faile, to Lack, to Yeeld, to turne to the contrary part.

Descire, Desciscere, ἀφιστάναι
Deficere, Rebellare
Ab imperio deficere, vel à nomine, à republica
Vindicare libertatem
In oppressionem tyrannidis arma sumere
Nouis rebus studere
Reuocare, redintegrare, instaurare amissam libertatem
Colla iugo subtrahere
Retrocedere
Rebellionem moliri, facere
Sese recipere, vindicare in libertatem
Imperium detractare
Seruitutis iugum excutere
Transfugere
Deficere ad Francos, ad Turcam
Conferre se ad hostes, Cic.
Deficere ad regem, Salust.
Transire ad hostes
Hinc transfuga, desector.

to Forsake or resigne his office, to giue ouer or goe from his office.

¶ Abire præturatu, tribunatu, magistratu, consulatu
Defungi
Ablegare, vel abdicare se magistratu, consulatu, functionibus, dignitate sua nondum ad plenum functa defungi
Deponere magistratum
ἀπείπαι ἀρχῆς, ἢ παραλύειν
Longum valere, iubere.
Decedere de dignitate, de officio
Ab officio recedere, Cic.

to Forsake, [illegible] to Leaue.
to Foresee, [illegible] to Perceiue, Circumspect.

Forswone, vide False.

Fortresses, strong holdes, or Bulwarkes.

Munimenta, Munitiones
Propugnacula, ἔρυμα, ἔρυμος.
ἐπιτειχίσματα
Fortalicia, Valla

Præsidia, Castella
ἐρύματα, Castra
Turres, Arces
Aggeres, Septa
Refugia, Loca munita
Defensacula
Minæ murorum ingentes, Virg.

Fortune.

Sors, Fors
τύχη, λάχος. Alea
Euentus, Exitus
Casus incertus
Varietas ambiguitasque fortunæ
Fortuna quam Budæus vocat stolidam ac proteruam rerum humanarum arbitram.

Fortunately, vide Luckelie. to try the Fortune, or to aduenture vpon Fortune.

Stare fortuna
Fortunæ se suaque permittere
Rei exitum experiri
Tentare fortunam
Fortunam periclitari, apud Cæsar.
ἐκκυβεύειν
Venari, experiri fortunam
Iacere, iactare aleam, to hazard, to venture, or to put in aduenture
κύβον ῥίπτειν. διακυβεύειν.
Sene. Quod fors feret, æquo feramus animo
Superanda om[illegible]tuna ferendo est, Poëta.
Fortunæ res humanas pro arbitrio flectenti & versanti se totum committere
Auræ blandienti vela pandere
Subijcere rem fortunæ
Negotij euentum fortunæ committere arbitrio
Belli virtutem, euentum experiri
Vela ventis permittere, apud Quinti.
Fluctibus dare ratem apud Sene.
Ferri per colla apud Virg. Enei. pro pati ius fortunæ prout alea casusq; temerarius tulerit, to wauer in the Ballance of Fortune.

ill Fortune, grieuous, Aduersity.

Res, fortuna, aduersa, contraria, incommoda, infesta, infensa, iniqua, inimica
Grauis fortuna, restans, aduersa
Res afflictæ
Malum substant.
Infortunium, ἀτυχία
Aduersitas
Malum Lemnium
Ogygium, Tragicum
Lerna, Ilias malorum
Calamitas, Casus, Acerbitas
Mala malis succedentia, agminatim ingruentia, &c.
Vno ex malo plura consequuntur
Cui aduenit vnum, non aduenit solum
Hinc etiam poëtis Cathenati labores dicti. Vide prouerb.

To haue ill Fortune, or ill lucke.

Infortunia pati, Fatis exerceri
In salo huius vitæ circumstantibus agitari procellis
Fortuna vehementer, acriter, acerbè, grauiter me oppugnat, vexat, exagitat, vrget, premit, grauat
Aduersis premi
Ferri in præceps, præcipitium
Conflictari incommodis multis & magnis. Cic.
Malo infortunio perire
Facultatibus labi, to decay.

against ill Fortune, good Hope.

Ego ad omnes casus, quibus humana vita subiecta, proposita, exposita est, patet, fortis sum.

Contra

Contra fortunam paratus, armatus, firmus, validus
Fimissimis præsidijs conscientiæ munitus
Res humanas præclarè contemno, negligo, despicio, aspernor
Valet animus, firmus est, seipso nititur, sua in seipso præsidia ponit, à seipso præsidium omne petit
Aduersus fortunæ vim, impetum, conatus, iniurias, tela omnia, seipsum corroborat
Minimum res humanæ me mouent, afficiant, perturbant
Minimum laboro de rebus humanis
Susque dèque res humanas facio, fero
Humanis casibus, animi præstantia, virtute, fortitudine resisto
Fortunæ conatibus obuiam eo, occurro, obijcio me fortiter atque acriter
Fretus conscientia fortunam sperno, contemno
Mea me contra fortunam conscientia fortem facit, confirmat, auget viribus, validiorem reddit, mihi animos addit, virtutem, vires, robur, fortitudinem, firmitatem.

Foorthwith, vide out of hand.

Foule vide Filthy.

to make Foule, to Array filthy and sluttishly, to Defile.

Contaminare, Deformare
Attaminare, μιαίνειν
Temerare, Maculare
Inquinare, Scelerare
Polluere, μορύξαι
Inficere, impiare
Coinquinare
Oblinere, metaphoricè
Violare, Sordidare
Vitiare, Collutulare
Incestare, Cloacare
Prophanare, Conspurcare
Turpare, Tetrare
Deturpare, Deuenustare
Fœdare, Defœdare
Spurcum, fœdum reddere, vel turpe.
Gregem sanctum contagione polluere
Sufficere purpuram, Cic.
Lesbyari, λεσβιάζειν.

Foules, vide Birds.

to Fray, vide to Abash, to feare.

the Fraight, payed for Cariage.

Naulum, Merces naulica
Portorium, & Portorion
Porthmion græcis
Porthmeus dissyllabum & portitor, a Barge-man or waterman, or a Carrier.

a Franke benefit, vide Benefit.

Franticke, vide Mad.

A Fraternity, a Brotherhood.

Contubernium, Sodalitas
Conuentus, Conuenticulum
φρατεία, Græcè
A Diuis passim apud nos cognomenta habent.
Ineptiunt prorsus qui confratria vocant
Phratria enim vocabulum Græcum est, non deductum à fratribus, vt autumant.
Contubernales, epulones, coepulones, syssitos, sodales saginandi plerumque

rumque ventris gratia ita conuenientes græci, φράτριας vocant
Phratriarchus, φρατρίαρχος est præfectus, præpositus & princeps fratriæ, the Deane or Warden
Curia similiter significat, a brotherhood
Vnde Curiales & tribuales.

without Fraud or Deceit,
vide Without, &c.

Free, or at Libertie, his owne man.

Liber, αὐτεξούσιος
Sui iuris, Suæ potestatis
Suæ tutelæ, αὐτοκράτωρ
Sui arbitrij, ἐλεύθερος
Patria potestate solutus
Dominationi nullius parens
Suo iure libertateque vtens
Ingenuus, Persius: Meus à pratore recessi.

Free from subsidie.

Virtute tua consecutus est, vt nihil, nullum fructum publicè penderet, vt vectigalis non esset, vt esset immunis, vt ex eorum numero, qui publicè aliquid penderent eximeretur, nihil publicè solueret, vt esset expers onerum quæ publicè imponuntur, vt nullam pecuniam in commune conferret, vt publicis oneribus vacaret, vt tributarius non esset, vt nullum tributum persolueret.

Free from trouble.

Nunc quidẽ Dei gratia vacuus molestijs, sine molestia, cura, sollicitudine sum, procul absum
Nulla meum animum paulò molestior, grauior, acerbior, exagitat, vexat, perturbat, commouet, afficit cogitatio
Fruitur animus meus tranquillitate
Bene est, tranquille est, commode est, quies est, pax est
Tranquillitas est animo meo
Animo sum ab omni molestia soluto, vacuo, libero, longe seiuncto
Dei benignitas me omni molestia exemit, liberauit
Ab omni molestia vindicauit, dicauit, eripuit, disiunxit.

Freely, without dissembling, euen as I thinke.

Ingenuè, Liberè
ἁπλῶς, ἐλευθέρως
Ex animo, Citra fucum
Renudatis animi penetralibus
Recto pectore, Aperto pectore
Vera fronte, Simpliciter
Citra dissimulationem
Rotundo ore, Tutò.

a Freedome vide Refuge and Village.
Fresh, vide New.
to Fry, vide Roast.
a Frying pan.

Sartago, Frixorium
Patella, τήγανον
Frictorium, φρύγετρον.

Friendship, Amitie, Goodwill.

Amicitia, φιλότης
Familiaritas, φιλία
Beneuolentia, εὔνοια
Necessitudo, Vsus,
Conuersatio
Notitia pro familiaritate nonnunquam ponitur
Sicut & Charitas à Cic. pro amicitia, & beneuolentia, ac consuetudo pro intima quadam familiaritate ponitur

Limen

Limen pro amicitia, vt exponit Seruius in Vir. Hinc, limine pelli, limine submoueri
Eliminari, excludi, To be thruste out.
¶ Vetus amicitia, quæ ab ipsis propè cunabulis vnà cum ætate accreuit, Olde acquaintance.

a Friend, an Acquaintance.

Amicus, φίλος
Familiaris, Coniunctus
Beneuolus
Charus, συνήθης
Quicum bene conuenit
Necessarius seu potius pluraliter
Necessarij, amici, & quibus vti familiariter solemus
Coniunctissimus
Iuratissimus, Plin.

a great Friend.

Quicum haud vulgaris intercedit amicitia
Arctissimo, sanctissimoque necessitudinis fœdere copulatus
Affixus lateri alicuius
Necessitudinis nexu, tenaciùs astrictus
Quicum necessitudo intima atque arctissima
Et singulari in me beneuolentia
Consuetudine iunctissimus, quicum maxima familiaritas intercedit
Alicui toto pectore deditus, a heartie Friend
Certus, fidus amicus, prouerb.

to be Friends, or to vse ones friendship, familiaritie.

Vti quapiam familiaritate
Habere arctissimam vel amplam cum aliquo necessitudinem
Summa alicui familiaritate coniungi
Amicitiam bene vinctam habere
Vti consuetudine
Consuetudine, amicitia deuinciri
Complecti aliquem familiaritate arcta
Continuam cum quopiam fouere familiaritatem
Intercedit mihi cum aliquo familiaritas maxima, cum quo mihi vsus multus est: mutuaque inter nos beneuolentia.

to Get, to make Friends.

Contrahere familiaritatem, amicitiam, beneuolentiam
Coniungere, ἐξάπτειν
Deuincire sibi aliquem amicitia
Inire amicitiam
Adsciscere amicitiam
Iungere se alicui fœdere amicitiæ
Insinuare se in amicitiam, familiaritatem alicuius
Emereri amicos
Amicitiæ fores aperire
Iungere amicitias, familiaritatem
Officijs prouocare, beneuolentia allicere
Familiaritate deuincire, implicare
Dare, immergere, insinuare se in consuetudinem
Captare beneuolentiam, gratiam
Magni viri conflare amicitiam, familiaritatem
Amicitiam conciliare
Conciliare, iungere sibi aliquem fuluo munere, id est, auro
In fœderis societatem trahere
Amicitiam parere, gignere
Gratiam alicuius sequi, est amicitiam ambitiosius captare, ambire, apud Casa.
Sic gratiam quærere, aucupari, inquirere apud Cic.
Et similiter gratiam acquirere, con-

ſequi ad eundem.

¶ Amicitiam confirmare, firmiorem reddere, conglutinare, cõnexa ſibi pectora, ſtrictiore adhuc commiſſura conglobare, Vide to pacifie.

to breake or to vndoe Friendſhip.

Amicitiam diſſuere, ſcindere, violare, funditus euertere, deponere, extinguere, labefactare, diſcindere
Soluere amicitiæ vincula
Amicitiæ teſſeram frangere, perfringere, labefactare
Scindere neceſſitudines ſanctiſſimas
¶ Inimicitias indicere, denunciare, ſuſcipere, gerere, exercere, habere.

the Fringes or Borders of a Garment.

Fimbriæ, κράσπεδα τὰ
Laciniæ, cæſuræ veſtium extremæ particulatim decoris gratia conciſæ, Fringes. Limbelli
Peniculamenta, Limbi
Limbuli, φυλακτήρια
Extremitates oræ veſtium, ὤα ᾗ ὄα.
Inſtita, the hems or welts.

From henceforth.

Deinde, ἔπειτα
Deinceps, Sub hæc
Dein. ἐντεῦθεν, Exin
Poſt, Poſtea, Poſteaquam, after, afterwards, after that
Vbi, Dum. At vbi. Simulac.
Vt, Simulatque, as ſoone as
ὡς δὲ τάχιστα, Simul vt
Tum, proinde, apud Virg.
Interpoſito, interjecto deinde temporis ſpacio
Mox pro eodem frequens, apud Plin.
Dehinc pro deinde, apud Sal.
Secundum cum accuſatiuo, pro poſt, frequens eſt
Secundum eam pugnam

Poſtea, multis labentibus annis, a great while after.

to be Frozen.

Gelari, apud Iuuen. Congelari
Gelaſcere, πήγνυμαι
Congelaſcere, κρυσταλλόω
Durari glacie, λαγηρόω
Gelu conſtringi, aſtringi, durari
Denſari frigore
In glaciem conuerti, Glaciatim
Aſperitate hyemis denſari. Vide to ware hard.

to Frowne, vide to looke Sowrely.

Froward, Crabbed, Wayward.

Difficilis, δυσάρεστος
λδυγαλέος, μεμψίμοιρος
Moroſus, Querulus, Seuerus.
Queruloſus, Grauis
Moleſtus, Peruerſus
Triſtis, Oneroſus
Cilicum moribus vtens.
ἰγκλιζόμενος στυγνός
Inſuauis moribus
αὐθέκαστος κηραβόλος
Homo ſuorum morum
Expers ſenſus communis
Suis moribus, ſuo quodam inſtituto viuens
Difficillimis moribus
Intractabilis
Quem ne beſtiæ quidem ferre poſſent
Quem non tollerent centum Ægyptij
Iniucundis, aſperis moribus
Et prouerbialiter
Leberide ſcabroſior vel aſperior
Thymbra victitans
Echino aſperior
Totus Echinus aſper
Et præpoſterus, peruerſus homo.

a Fruitfull a Fertill, or Battle ground.

Terra ferax, Fœcunda
Opima, Luxuriosa
καρποζόιν
Omnium ferax, Fructifica
Fertilis terra, pinguis, diues, frugifera, Læta, alma
Omnipara tellus, Soli. de Creta insula. Larga vitis, mira soli indulgentia, arborarij prouentus abundantes. Idem de India. In anno bis æstatem habet, bis legit frugem
Ager Rheticus bonis frugibus, opimus & ferax. idem:
Solum diuitem fœtum prouentuum effundens, præfœcundum
Præpinguis, vber gleba, Fructuosa
Fructifera, καρποφόρος
Lætissimum latifundium
Tellus, ager vbertatis inexhaustæ
πάμφορος
Terra, ager restibilis, παλιμφόης
Restibilem fœcunditatem adferens
Terra benigna, pro feraci, & fructus abundè reddente, apud Plin. ita de Ægypto loquente, Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior
Arbor vel tellus bifera, quæ bis fert fructum, sementem
Fructum ædere, καρποφορεῖν
Fruges fundere, fructificare, fructum ferre. **To bring forth fruit**
Dare fœcunditatem terris
Vberare, fœcundum, vber facere
πιαίνειν. **To make fruitfull.**

Fruitfulnesse, vide Fertilitie.

to make Fruition, vide to Enioy.

Full, Replenished.

Plenus, Distentus
Repletus, Refertus
Satur, Tumidus
Tumidis nauigare velis, **to saile with full sailes**

Funerals, Solemnities at ones Buriall.

Funeralia. Sacra funebria
Iusta exequiarum, apud Cicer.
Supremi diei celebritas
Exequiæ. Officium funebre
Parentalia olim dicebantur & iusta funebria, Feralia
νομιζόμενα ὅσια
Parentationes
Et inferiæ, apud Virg. pro sacrificijs quæ Manibus, vmbris vel inferis à veteribus soluebantur
ἐπιτάφια
Feralis pompa, i. exequialis, quæ cadaueri offerendo exhibetur
Et cultus feralis pro funebri & lugubri
¶ Epicedium, Threnodia, Carmen funebre
¶ Epicedium, Threnodia, Carmen funebre, exequiale, Ouid.

to keep a great Funerall, or Buriall.

Iusta celebrare, soluere, persoluere perhonorificè
Iusta funebria, honores funebres agere, peragere, regio sumptu
Funebre officium exequi
Mortualia soluere officia
Exequias facere, seu celebrare, peragere
Celeberrima parentatione peragere funus, funeris exequias
Exequiari etiam dicitur
κηδεύειν
Supremas exequias ducere, dare, Soli.
Parentare parentibus
Exequi vxorem defuncti, Plaut.
Inferias facere, soluere
Funus satis amplum facere, Cic.
Iusta facere, conficere magnificè Salust. Ferre dona Sepulchro.
τὰ νομιζόμενα ποιεῖν
Vita defunctis iusta solemni more facere, exoluere
Ferre suprema alicui

Et Cineri ingrato suprema ferebant, apud Virg.
Dare iura vmbris
Defuncti manibus parentare
Funus magnificum, amplum, honorificum deducere
Ducere pompam funebrem
Instruere pompam
Ire, prodire in pompam funebrem
Instruere pompam
Ire, prodire in pompam funebrem
Funebre officium, funus, ceremonias funerales agere, celebrare, to keepe a buriall
Prosequendo exequias honestare, apud Ambros.

a Funnell.

Infundibulum, χώνη
Epichysis
Celum pro eodem.

Fury, vide Anger.
Furious, vide Madde.
Furthermore, besides al this, Also, Moreover.

Quin, Quinetiam, Nunc, Iam
Tum ad hoc, πρὸς τούτοις
Adhæc, εἰς τοῦτο, Etiam
Super hæc omnia, Item, Itemque
Præter hæc, & hæc præter, Itidem
πρὸς δὲ τούτοις, Insuper
Denique vltra
Præterea, Vel
ἔπειτα, Similiter, Tum
Porro autem, Deia, Tam vero
Eodem pertinet
Sed pene exciderat
Neque vero te N. Prætereo, Cic.
Quod ad reliqua pertinet
Age vero
πρὸς τούτοις, προσέτι
Accedit his, Accedit ad hæc
Huc accedit, Huc pertinet
Superest
Reliquum est, Huc tendit

Huic confine est. Non dissimile
His finitimum est. Vide Moreouer.

G.

to Gad and Jette vp and downe.

Volitare & vagari in foro Cic.
Hac illac itare & circumcursare, cursitare.

a Gaole, vide Prison.
to Gaine, to Winne, to Profit.

Facere lucrum & reportare
Frugem accipere
Capere, facere emolumentum & decerpere
Facere rem, frugem
Parare compendium
Referre
Fructum haud contemnendum
Demetere commoditatem
Colligere vtilitatem, ex re multum frugifera, quæ commodo, vsui, emolumento sit
Maximè operæ precium facere in re aliqua
Fructus sat vberes copiososque metere
Colligere fructus non paucos
Non mediocrem vtilitatem comparare
Capere fructum, Cic.
Magnorum meorum laborum multarumque vigiliarum fructum cœpi maximum, vtilitatem maximam
Amplo fœnore compendium facere
Alimentum importare
Vectigal magnum alicui adferre
Vectigal facere
Luculentam colligere messem
Facere, capere messem, proficere
Facere profectum

Fructum percipere, capere
Adipisci, comparare commodum
Vtilitatem adferre
¶ Commodis seruire, consulere
Circa emolumenti messem vigilare

to gape after profit, & gaine

Prospicere sibi
Sui rationem ducere
λόγον ἔχειν
Suis seruire commodis
In futurum, in posterum consulere sibi
Rei familiari insudare, seruire, to seeke his owne profit
Habere rationem rei familiaris, quā delabi sinere flagitiosum est, vt scribit Cicero.

Gaine, Winning, Profit, or Vantage.

Lucrum, κέρδος
Lucellum diminutiuum
κερδύφιον, Compendium
Emolumentum, Fructus
Fœnus, Quæstus, Vsus
Vsura, Aucupium
Impendium, pro eodem, apud Varronem.

a Gammon, or a Flitch of Bacon.

Perna fumo indurata
Coxa, suilla fumosa, Petaso.
Petasunculus diminutiuum, apud Iuuenalem, πέρνα
Succida, a flitch of Bakon.

to Gape, to Chinke or Chap.

Findi, Diffindi
Aperiri, Hiare
Dehiscere, Fatiscere
Hiare æstu, ariditate, humus seu flores dicuntur
Agere rimas
Diduci rimis
Ducere rimas, apud Ouidium
Tenui rima fissus, apud eundem
Hiulcare, Catullus
Cum granis exustos æstus hiulcat agros
¶ Hiulcum, nimio calore diductum.

the Gard of a Prince, as, the Queenes Gard.

Stipatores, Apparitores
Fascium baiuli, ῥαβδοῦχοι
Somatophylaces, Liburni
Satellites pedestres
Doryferi, à ferendis hastis
Latrones & laterani olim, quod principum stiparent latera, vocabantur, qui nunc latrones à latendo dicuntur, Lictores.
Equestres corporis, principis custodes Archeros vulgo vocant ab arcubus quos olim in equis ferebant, vnde rectius Arcigeri appellarentur: & Latinis, sicuti Græcis, ἱπποτοξόται, defendendi causa principem stipantes, circundantes ex equo Sagittarij, apud Cæs. l. V. de Bello Afric. Cum sagittarijs ac funditoribus, hippotoxotisque compluribus
Quadruplatores
Delatores, Emissarij.
Emissarij, Exploratores, Coricæi, idem ferè. Espiers or Spies
ὠτακουσταί
¶ Latus suum armatis hominibus stipare
Se militari manu sepire, to haue a Gard
Satellitum post se trahere centurias
Satellitium militare ad corporis tutelam, sui custodiam adhibere
δορυφορεῖν
Obsequentibus fulciri cuneis
Factionibus armatorum succingi. Ascel.

Stipatus, agmine armatorum, telis multis
Armatus sicarijs.

a Gardiner.

Hortulanus, Custos hortorum
Horti curam habens
κηπωρὸς & κηπευὸς, Olitor.

a Garland, vide a Crowne.
a Garment.

Vestis, Vestimentum
Indumentum, Amictus
ἱμάτιον, Crotona genus vestis
Chiridota, with long sleeues
Ralla, a bare or a torne coate
Victus appellatione etiam vestis continetur, vt ait Vlpianus
Area vestiaria, ἱματιοφυλάκιον
Vestiarium vulgus vocat.

to Gaspe, Gape or Pawne.

Oscitare, χασμᾶσθαι
Os totum aperire, commouere
Diducere os
Oscitare, apud Ciceronem legitur
Facere rictum
Hiare, χαίνειν,

a Gasping, Gaping or Pawning.

Oscitatio actus ipse, nempe intensa oris apertio, χάσμη
Pandiculatio toto corpore fit, quando brachijs extensis, pedibusque porrectis, os diducimus, quod vicij plerunque post somnum diuturnum, præque laboris tædio, subrepere solet
Et verbum Pandiculari:
σκορδινᾶσθαι, extendere seu protendere membra cum oscitatione & capitis grauedine.

Gates, vide Doores.

to Gather things together, to Assemble.

Colligere, Corradere
Coadunare, Coniungere
Conglomerare, Compellere
Congerere, Cumulare
Accumulare, Aceruare
Conflare, Contrahere
Coaceruare, Cogere
ἀθροίζειν
Congregare, Corrogare
Aceruatim cuncta congerere
Vndecunque comparare
Aceruum parare
Centuriare, apud Plaut.
Per fasque nefasque congerere
In vnum conferre.

to Gather, to Assemble, to come together in a place.

Conuenire, Coire
In vnum locum conuenire
Congredi, Congregari
συνέρχεσθαι
Venire in vnum, Virg.
Confluere in aliquem locum
Conuolat populus, Terent.
Facere concursum, in vnum locum currere
Glomerare, contrahere, congregare, compellere
Animi gratia circumuolitare
¶ Comitia habere
Conuentum celebrare
Agere cum populo, to call the people together
Concitare, conuocare multitudinem obscuram
Vocare cœtum, consilium
Corrogare cœtum proximorum, Soli.
Vocare, conuocare senatum.

Gelded.

Spado, Eunuchus
ἡμίανδρος, Semiuir

Castratus, Euiratus
Exectus, ἐκτομίας
Capus vulgo dicitur, cui testes sunt execti, testiculi amputati
Thlasias, θλασίας, qui attritis est testiculis
Distinguunt Grammatici Spadonem & Eunuchum, sed differentia sine robore est.

to Geld.

¶ Execare testes, ἐκτέμνειν
Virilia resecare, Excidere
ἀπογελζιν, Euirare
Emasculare, Castrare
Spadonem, eunuchum facere.

a Generall of an armie, vide a Captaine.

Gentle, Ciuill, Courteous.

Humanus totus. Ciuilis
Vrbanus, ἀστεῖος
Facetus, αἱμύλος
Comis, Lepidus
Facetijs fluens, abundans
Facundus, Antropelinus
Habens leporem in verbis
Modestus
Moribus integris
Moribus festiuis, ac citra grauitatis detrimentum amœnis
Modestiam præ se ferens inauditam
Nihil factitium præ se ferens
Candidus, integer, sine fuco
Gratiarum alumnus
Apertus homo, Hilare ingenium
Festiui & amœni ingenij
Rara præditus humanitate
Ad omnem humanitatem propensissimum habens animum
Mira grauitate conditam præ se ferens comitatem, mirumque ciuilitatem
Comitate, conuictus facilitate, facetissimis colloquijs, atque omnium honestissima morũ probitate quoslibet præcellens
Homo vrbanitatis ac facetiarum artifex.
Leporum ac facetiarum disertus puer. Catul.
Homo iocis ac leporibus concretus
Insatiabilis lerna nugarum
Lepore, iocis, salibus, vndique refertus
Vafer tamen vitia tangit, & admissus circum præcordia ludit. Horatius & Pers.

Gentry, vide Nobility.

Gentlenesse, vide Courtesie.

Gently, Benignly, Fauourably.

¶ Benignè, Amicè
Comiter, Populariter
Candidè, Sincerè.

to Ghesse by Diuinations what will happen, to Prophecie, to shew things to come.

Augurari, Diuinare
Vaticinari, Præsagire futura
Augurare, Prophetare
Prædicere, Præsignificare
Augurare, Futura prædicere
θεοπροπεῖν, μαντεύειν
Ominari, Augurem agere
Ariolari
Aruspicium agere, facere, de cœlo sertiaq
Prodere ingruentia
Canere, apud Virgilium
Babylonicos numeros tentare, & genethliacorum more diuinare
Futura significare aperire
Ex coniecturis prudenter collocatis colligere
Conijcere
Euentura fata dicere
Ventura præcinere
Oraculum ædere
Tanquam de specula futura præuidere

dere, coniectura prospicere
Perendinum ventum præscire, præsentire
Destinare oculis furem, apud Curt. pro certis quibusdam indicijs oculorum, furem denotare.

to Ghesse, or to iudge by suspition.

Conijcere, Coniectare
Diuinare, μαντεύεσθαι
Coniectura assequi, consequi, prospicere, perspicere, cognoscere
Colligere, Cogitare
Interpretari.

Gesters, vide Fooles.

to Get, to Obtaine.

Consequi, Adsequi
ἀφικνεῖσθαι, Impetrare
Ferre, apud Terent.
Nancisci, Adipisci
Quærere, Parere, Potiri
Indipisci pro eodem, apud Plaut. à quo frequentatiuum Indepto, apud Varronem
Conquirere, Acquirere
Obtinere, Lucrari
Colligere, Eblandiri
Exorare, Blanditijs impetrare
Surripere cum datiuo personæ, per falsam seu mendacem narrationem aliquid impetrare, extorquere à principe vel senatu
Impetrare, exprimere, extorquere
Parare, Comparare
Conciliare, tam in bonum quam in malum
Contrahere
Conflare cum datiuo personæ, & accusatiuo rei constructa.

to Get, or to Earne his liuing.

Conquirere victum, Quærere
Quæritare, Viuere ex re aliqua
Exercere sumptum suum opere rustico faciundo, apud Terentium in Heaut.
Lucrari victum
Ob exiguum idq; incertum lucellum per omnia maria volitare, transcurrere, vndis ac ventis vitam committere
Maximis sudoribus, innumeris vitæ periculis sectari, quærere lucellum
Vndique lucella venari
Cibum per ignem quæritare & per saxa
E flamma cibum petere.

to Get a good name, to become Famous.

Nominis splendorem, bonam famam, nomen adsequi
Clarescere, εὐδοκιμεῖν
Magna cum gloria & gratia ad summam amplitudinem peruenire, apud Cic.
Crebescere, percrebescere, increbescere
Bene passim audire
Enitere, & enitescere metaphoricè
Gloriam adsequi
Altius emergere
Celebrem fieri
Diuulgari, Probus habeor
Cresco id est, honoratior fio
Bonæ sum famæ
¶ Summam rebus bellicis referre gloriam, acquirere famam
Bellica industria, morum integritate, honestis studijs gloriam consequi immortalem
Prorogare nominis famam
Spargere famam
Nomen adipisci, augere, consequi
Lucrubrationibus ingentem parare famam
Moribus egregijs inortalem extendere famam
Egregiam laudem ferre, apud Virg.

Gloria

Gloria superare inuidiam
Parare, captare famam, gloriam
In existimationem venire
Existimationem accipere
Rebus gestis inclarescere
Fama pulsare polos, & sydera laude
Nomine per vniuersum orbem inclarescere
Colligere admirationem sui, existimationem, famam
Famæ ianuam, seu aures hominum patefacere
Quærere nomen per Gallica regna Hispanumque Tagum, &c.
Quærere famam egregijs factis, rebus bellicis, eruditione, virtute, literarum studijs.

to Giue, to Bestow.

Dare, δίδοναι. δοῦναι
Largiri, Tribuere
Præstare, Præbere
Conferre, Concedere
Offerre, Donare
Impendere
Impartiri vel impartire
Dono dare
Accumulare donis
Largissimo sinu, plena manu effundere
Munera libare
Condonare pro dare, datiuo vel accusatiuo iungitur
Mittere pro donare, apud Virg.
Scribere pro dare, apud Horat.
Rescribe decem Nerio.

to Giue niggardly.

Dare manu contracta, seu parca apud Hor. pro parcè, vel frigidè aliquid dare.

to Giue in waste.

Dare in sumptum, apud Terent.
Omnia conferre in commune
Dare vt insumatur in conuiuium, vel compotatiunculam, pro quo barbari dicunt, dare in antipodio.

to Giue ouer, vide to Yeeld himselfe.

the holy Ghost.

Spiritus sanctus
Flamifer spiritus
Sacrum pneuma, ἅγιον πνεῦμα
Flamen sacrum, almum
Spirabile numen
Flatus viuus
Halitus, afflatusque Dei sacer, Eras.
Paracletus, i. consolator
Mysticum spiramen in hymno natalis Domini
¶ Afflatus spiritu sancto, almo flamine.
Illustratus sacro lumine
Diuinitus afflatus
θεόπνευστος.

a Giant, vide Stature.

a Gibbet, or Gallowes.

Patibulum, ἴκριον
Crux, σταυρὸς
Græcum Π
Furca, αἰώρα
Gabulus apud Varronem, pro patibulo Stipes
Lignum in sacris literis pro eodem
Trabs excelsa, in libro Esther.

Gifts or Benefits, Presents.

Munera, Munuscula
Dona, δῶρα, Præmia
Data pro donis in sacra Scriptura
Xenia, Xeniola, Beneficia
Lautia latinè
Liberalitates
Eulogiæ, εὐλογίαι
¶ Munere, beneficio afficere, to bestow a benefit
Conferre beneficium

Donare

Donare munere aliquem
Dare donum, and to bestow a benefit.

Guilefull, vide Crafty.
Guilty, Wicked.

Reus, Noxius
Facinorosus, Criminosus
Peccator, Labe reus
Obsessus culpis
Vitijs contaminatus
Sustinens culpam
Delictorum mole obrutus ac sepultus
Mole seu pondere peccatorum pressus, oppressus
Nefandissimus, sceleratissimus
Maximus peccator
In vitiorum luto & sentina immersus
Conscientiam occulto peccatorum reatu obstrictam tenens.

Guiltlesse, vide Innocent.
a Gin, a Trap, a Snare.

Laqueus, Perdica, Trica
Compes, Inuolucrum, Decipula
Vendicula, Venabulum, Vide Trappes.

a Girdle, a Belt.

Baltheus, vel Baltheum
σφριγίς, Zona, ζώνη
Cingulum, ζώνιον
Cinctorium
Cinctus substantiuum
Strophum in hymno palmarum
Corrigia, Lorum.

Glad, Merry, Ioyous, Delectable, Cheerfull.

Hilaris, ἱλαρὸς
Alacer, Iucundus,
Lætus, εὔθυμος
Serena seu explicata frons, A glad countenance
Frons desecata
Frons generosa, hospite digna.

to be Glad, Merry, Ioyfull.

Lætari, Exhilarescere
Exporrigere frontem
καὶ φρόντων ἀνίημι
Plaudere, Iucundari
Iucundus sum, ἀνδρομίομαι
Variè afficior
Iucunditate perfundi
Cum amiculis se recreare suauibus
Operam dare rebus ludicris
Virg. Soluite corda metu, secludite curas
Tempus iucundum agere
Curam animo expellere, eruere, eximere
Multi fabula plena ioci
Leuare pectora litis sollicitudinibus
Munera iucunda
Excutere animo sollicitudinem omnem
Ferri lætitia vel differri
Dare se iucunditati
Gestire, Ouare
Canere ad veteres verba iocosa modos
Ouationem agere
Relaxare animos, & dare se iucunditari, Cic.
Gaudere, Exultare, Triumphare
Diffundere animos, frontem vtrumque apud Ouid.
Alacri animo esse, Iubilare
ἀλαλάζειν, Sustollere manus
Hilarem hunc sumamus diem
Lucentem hunc habeamus diem
Hodie modo hilarem facere, Ter.
Hilariter viuere.

Gladnesse, Reioycing, Delight and Pleasure.

Voluptas, Gaudium
Lætitia, εὐθυμία τέρψις
εὐφροσύνη. Oblectamen

Oblectamentum, Oblectatio
Iucunditas, Delectatio
Delectamentum, Delectamen
Delinimen, Delinimentum
Delicium & deliciæ in plurali, quæ nobis voluptati sunt, sicuti Amores Latini appellant rem qua maximè oblectamur, quæque nobis velut in delicijs sunt
Vocis iucunditas ac alacritas
Res est arbitrio non dirimenda meo.

Gladly, Willingly.

Vltro, Sponte, Libens
Libenter, Cupidè, Auidè
Maximè, Spontaneè
Vehementer, Vide Willingly.

to make Glad and Ioyous, to Recreate, to Refresh, to Delight.

Voluptatem adferre
Apportare gaudium
Oblectare, τέρπειν
Volupe esse, Delectari
Grata gaudij dulcedine penetrare, Intimis præcordijs
Recreare, Hilarare, Exhilarare
Lætificare & ri deponens
Ἀλθυμεῖν, ἱλαρύνειν
Iuuat impersonale in tertia persona, cum accusatiuo
Delinire voluptate
Lætum facere
Delectamentum conciliare
Afficere lætitia, Reficere
Gaudio perfundere
Parere lætitiam, & adimere mœrorem. Explere animum gaudio
Cumulare, accumulare gaudium
Iucunditate afficere
Parare animos, apud Ouid.
Eximere solicitudinem
Solicitudinem ex animo amouere
Vberiore lætitia animum opplere
Anxijs curis animum liberare
Diuino quodam nectare perfundere
Animos releuare, dolere
Delibutum gaudio reddere, Terent.
Multijuga voluptate animum delibutum reddere
Incredibili quadam lætitia perfundere. Oblectamentum præstare
Capere quoque pro magis afficere & oblectare, Ouid. Factum mirabile ceperat aures
Pictura capit oculos
Afficere animum, res aliqua dicitur, quæ oblectat
Oblectare lumine
Læta corda vel animum aliqua re pascere & oculos
Iucundo prurito titillare aures.

Glorious from a Child.

Inflammatus ad gloriam à puero fuisti
Iam inde à pueritia gloriæ studio atque amore flagrasti, spectasti gloriam ante omnes res à primis annis
Tibi erat gloria omnium rerum antiquissima, in animo erat, in oculis erat, in amoribus erat, in delicijs erat. Vide Prowd.

Glory, vide Honour, Praise. Glue, Soulder.

Gluten, Glutinum
κόλλα, ἰξὸς, Viscus, Cic.
Bitumen, media producta.
Ferrumen, apud Plinium
Viscum in neutro genere, Col.
Lithocolla, Stone glue
Icthycolla, mouth glue
Glutinosa mollities.

a Glutton, a Gulligut, a Rauennour or Deuourer, a great Eater.

Cibi pernicies, λαφύστιος
Helluo, Gluto, Epulo
Edo, onis. Gurges, Mando,

Ganeo

Ganeo, apud Iuuen.
Immensam habere gulam
Gulæ parens
Gulosus, Venter
Ingurgitator, Gnathus
Parasitus, Lurco
Edax & bibax, Vorax
Profundæ, intempestiuæ, sordidæ Gulæ homo
Catillo, onis, Insatiabilis
Inexplebilis, Ligutio
Comestor, Gulo
Phago, Nepos
Comedo, onis, Ligurio
Apitius, à Romano quodam nobili, admodumque guloso
Cotem alens, Prouer.
Barathro, βαραθρε.
Asini mandibula
Gastrimargus
Manduco & Manducus
Qui etiam Bætilum deuoraret
Heterognathus, ἑτερόγναθος, ob voracitatem alternatim vtraq; mandibula cibum commandens.
¶ Infarcire corpus
Distendere ventrem, aqualiculum
Explere se. Vide to Fill.

Gluttonie, Rauening.

Ingluuies, λιχνεία
Gula, Gulositas
Intemperantia, λαιμαργία
Crapula, Voracitas
Gastrimargia per g. in prima syllaba
Abdomen pro vitio ventris ac gutturis, quam gulositatem vulgo vocant, frequenter ponit Cic.
Ille gurges natus abdomini suo.

Gluttonous, Rauenous.

Gulosus, Intemperans
Gastrimargus, Lurco.

to Gnash, to grinde the teeth.

Fremere, Frendere
βρύχειν, Labra mordere
Os distorquere
Dentibus stridere
Nares crispare.

to Goe or to walke.

Ire, Vadere, βαδίζειν
πορεύεσθαι, Pedare
Tendere iter, viam.
Tendimus in spatium
Concedere, Terent.
Concede hinc domum
Iter capere, facere, mereri, aperire,
Gradiri, βαίνειν
Gressus ferre vel inferre
Carpere viam
Incedere pro simpliciter ire, apud Liuium
Concedere ad dextram, Terent.
Moliri iter, apud Poëtas
Ambulare, pro iter facere, apud Cic ad At.
Premere humum.

to Goe away out of his Country.

Recedere. Commeare in aliam regionem
Totum percensuit orbem
Sedare in viam, viæ committere,
Abire, ὑπαπιέναι
Iter ingredi. Inire viam
Cedere patria, vrbe, pro discedere, Virg.
Inuitus regina tuo de littore cessi
Patrios relinquere fines
Abscedere, Discedere
Decedere, Sarcinas colligere
Digredi, Secedere, Soluere
Accingere se itineri, se ad iter
Alium locum petere
Abire vrbe
Talaria induere, Proficisci
Auolare in aliquam regionem
Migrare, Auferre se
Moliri iter, apud Poëtas

Inter instituere, ingredi
Aliò ire, se recipere
Peregrè longinquas inuisere terras
Conijcere se in prouinciam vltimam
Commouere se, pro abire seu discedere, apud Cic.
Concedere, apud Terent. & Liuium ἀναχωρεῖν.
Corripere se inde, to get him from thence
Credere se nocti, Ouid.
Noctu iter ingredi
Concedere aliquò, apud Cic.
Facessere, apud Nonium
Rus iam iam proficisci
Abripere se, apud Eras.
Itineri se committere
¶ Postico decedere, sese subducere inscijs alijs, furtim abire, to slip away
Postico fallere, Horat.
Abire fœtore relicto
Abire, discedere hospite insalutato αὐτομολεῖν, without taking his leaue
Pro quo Cæsar in Commentarijs dixit
Non conclamatis vasis abire.

to Goe backe, to Retire. to Goe out or forth a doores.

Retrogradi, Retroire
Regredi, Recedere
Excedere terris
Remeare, Plin. Iter remetiri
Si patrios vnquam remeassem victor ad agros
Conuersis recurrere equis
Reuocare gradum, superasque euadere ad auras
Refugere, Tergiuersari
Repedare, Imitari nepam
Retrocedere, Reuocare
Referre pedem ac retrahere
Gradum, pedem retroferre, Virg.
Pedemque refert quasi tactus ab angue. Sene. Audax virago non tulit retro gradum, vide to recoile.

to Goe about, to Attempt.

Conari, Moliri
Affectare aliquid
Niti, Eniti
Parare, Sudare
Satagere, Operam dare.

to Goe forward.

¶ Procedere, progredi
Addere gradum, Plin.
Gradum promouere
Inire
Cœptum peragere cursum.

to Goe to bed or to sleepe.

Petere quietem
Seram dare membris quietem, Virg.
Concedere cubitum
Dare se somno, quieti ex labore
Quieti se tradere
Ascendere, conscendere lectum
Ad quietem componere sese
Soporifero componere membra grabato
Lassos artus componere cubili
Moliri, condere membra thoro
Conferre se dormitum
Componere se lecto
Capessere nocturnam requiem
Componere se somno, deponere caput
Defessa thoro membra reponere.

to Goe in, vide to Enter. to Come foorth.

Efferre pedem, Excedere
Migrare loco
Pedem efferre, Exilire
Prodire, Procurrere
Educere se foras
Proripere se ex ædibus foras
Egredi, Exire domo, tecto, foribus, limin[illegible]ibus, templo.

[illegible]e foorth or abroad.

to Goe on pilgrimage.

Peregrinari, ἐκδημεῖν
Foris agere
Peregrinari Romam, Hierosolymam
Religionis ergô terra mariq; peregrinari
Omnia terræ ſanctæ loca inuiſere, perluſtrare, perreptare
Pietatis ſtudio ad terram ſanctam peregrinari
Peregrinationem ire, inire votiuam, Eraſ.
Facta vota ſoluere, perſoluere.

to Go round about, to Compaſſe about.

Circumire, Luſtrare
Obire, Obambulare
Ambire, Oberrare
Circinare, Gyrare.

to Goe out of the way, to Erre, to Wander, to Stray abroad.

Errare, Palare, Aberrare à via
Decipi errore locorum
Vagari, Oberrare, ἀδεσποτάζειν
Diuagari, Circumambulare
Incerta ſede vagari
Deerrare, Declinare à via
Deflectere è recta via
γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνεσθαι
Surſum ac deorſum per orbem vagari
Ire per deuia
Surſum deorſumque curſitare
Sparſim ac diſſolutè ciuitatem obire palando
Pecudum more pererrare à via. Claudi.

to Goe a tiptoe.

Tollere, ſuſpendere gradum
Summis pedibus ingredi
Summis pedum digitis
Suſpenſo gradu ire, incedere placido,
ἀκροποδητὶ
ἐπὶ ἄκρων ὀνύχων
ἐπὶ ἄκρων δακτύλων
Summis pedum articulis vnguibus ingredi.

to Goe limping.

Ire pede incerto
Ægrè pedibus ingredi, Columel.
Ferri pede incerto, apud Horat. pro ire caſabundè, i. crebrò cadendo. Vide ſtumble.

to Goe ouer or beyond.

Tranſire, Tranſcendere
Tranſilire, Tranſgredi.

to Goe to Law, vide to Pleade.

Goe to, vide well then.

Goe and be hanged.

Vel ſimile quid exitium vel perniciem imprecando
Ire, Abire in malam rem, in malam crucem
ἐς κυνὶ σταυρὸς
In maximum malum, in rem maximè malam
Ire paſtum coruos, ἔρρειν ἐς κόρακας apud Ariſtophanem
Ire ad furcas, ad Græcum Π.
Ες κόρακας πορεύεσθαι
Αποφθείρεσθαι
Et imperatiuus, ἔρρε
I in malam rem
Abi quo dignus es
Quin tu abis in malam peſtem, malumq; cruciatum, apud Cic.
Aufer te in Macariam, prouerb.
In orciculum incidas, prouerb.
ὁδὸν τρέχοις ἐς τάχος.

in Gobbets or morſels, vide Peecemeale.

a Goblet.

a Goblet, vide a Cup.

God Almightie.

Deus, Omnipotens Pater
Conditor, fabricator mundi
Cœli sceptra tenens
Vasti conditor orbis
Cuncta suo qui numine torquet
Numinum Rex, Cœlicola
Superum rector
Cœleste numen
Supremi regnator Olympi
Opifex rerum
Qui temperat orbem
Celsa Deus sedet arce, sceptra tenens
Deus maris & terræ tempestatumq; potens
Rex magnus Olympi, hominumque deumque
Cœli genitor
Qui totum nutu tremefacit Olympum
Qui regit ætherei radiantia sydera cœli
Pater altitonans
Omnium rerum autor, creator, conditor, opifex, artifex, effector.

the God of the Sea.

Neptunus, Æquoreus Deus
Iouis frater qui regnat in æquore
Iouis frater qui tumidis regnat in vndis
Rector pelagi tricuspide telo
Cui sunt æquora sorte tradita
Cui prima furentem fudit equum magno tellus percussa tridenti
Neptunus vasti cui parent æquora ponti
Et quicquid magni continet vnda maris
Neptunus motor aquarum
Ambitamque suo circundat æquora terram
Deus qui concitat æquora, terras
Neptunus tenens abditæ littora terræ
Æquoreus pater
Rex pelagi, Ponti
Rector arenosi æquoris qui terras gurgite quassat, humum.
Qui quatit immanes, fluctu telluris arenas
Profundi æquoris domitor
Cui imperium est pelagi, sæuumque tridens
Deus maris & tempestatum potens
Domitor maris alti
Concita qui ventis æquora mulcet
Qui imo ciet æquora fundo.

to giue God thankes.

Gratari Deo, Gratias agere
Gratiam persoluere, Cic.
Qui sancti, qui religionem colentes nisi qui meritam dijs immortalibus gratiam iustis honoribus & memori mente persoluunt?
Grates agere non solum poëticum, sed etiam oratorum, Cic.
Et grates tibi ago summe sol, vobisque reliqui cœlites
Gratulari pro gratias agere, apud Terent. in Heaut.
Gratulari Deo.

to praise God.

Confiteri Deo
Magnificare Deum
μεγαλωύω
δοξάζειν τὸ Θεὸν
Glorificare, δοξολογεῖν.

to take God to witnesse.

Deum contestari, obtestari, quod Græci vna dictione ἐπιθειάζειν dicunt
Quem nihil latet Deum testem adhibere
Deum testari, testem facere, vel inuocare, in testem citare, vocare

Seu vt ait doctor Tharsensis,
μάρτυς γὰρ ἐμοῦ ὁ Θεός.

God saue you.

Salue, χαῖρε, Salue plurimum
Salutem tibi precor
Optamus tibi salutem & omnia prospera
Saluus sis
Salue multum, plurimum, etiam atq; etiam, iterum atque iterum
Salus tibi
Salue plus millies
Saluere te iubeo
Saluum te esse gaudeo
Opto tibi salutem plurimam, fœlicitatem perpetuam
Aue, Bene sit tibi
Salua sit tua dignitas
Salua sit tua maiestas
Salua sit tua præsentia.

God be your speede, or God saue all.

Fœliciter cedat
Fœlix sit exitus
Bene sit, καλῶς ἔστω.
Mercurio dextro, ἀγαθῇ τύχῃ.
Fœlices adsint superi
σὺν δὲ θεοὶ μάκαρες.
Furor diuinus aspiret, adsit
Diuinum auxilietur numen
Sine ope diuina nihil haud dubium valeamus
Superi faueant
Fœliciter cadat, exeat
Fors faueat, apud Terent.
Prospere succedat. Prospere contingant
Sit fœlix aut faustum
Auspicatum sit
Omnia prospere cedant
Superi fortunent.

God send you good lucke.

Dij secundent pro voto omnia
Numina aspirent
Bene vertat Deus
Lætis auspicijs, optimis successibus, bonis auibus, læto omine exeat
Lætis & faustis multorum ominibus
Ex voto, ex animo, ex animi sententia succedat
Prosperos rerum omnium successus largiatur Deus
¶ Benè, lepidè, prosperè, pulchrè, fœliciter procedere, cedere, subsidere
Euenire ex sententia
Succedere rectè
Res successit opinione melius
Lepide hoc succedit sub manus negotium, Plaut. vide God prosper your doings.

God willing, with the helpe of God.

Si Deus cœptis annuerit
Si Deus volet
Si fas mihi detur ab alto
Si ita Superis visum fuerit, placuerit
Dijs adiuuantibus
Fauente Christi numine
Diuini numinis prouidentia
Deo fauente, annuente, aspirante, volente, iuuante
Deo bene fortunante
Diuino accedente auxilio
Θεοῦ θέλοντος.

Godly, vide Deuout.

Religiosus, Pius, Deuotus
Religioni deditus
Religionem colens
Pietate insignis, conspicuus, præclarus, grauis
Quo iustior alter non fuit
Morum & vitæ labe carens
Castus, Sanctus, ὅσιος.

Gone, vide Past.
Good, Honest.

Bonus, Probus, Præstabilis

Frugi, Bonæ frugis
Integer, Iustus.

Good morrow.

Sit tibi fœlix huius diei exortus
Precor vt sol hic tibi fœlix surrexerit
Prosperitatis plurimum adferant tibi emergentes solis radij
Faxit Deus vt hic dies tibi candidus illuxerit, vt est apud Eras.
Candidum tibi precor hunc diem
Bonus dies.
καλὴ ἡμέρα.
Sit hæc dies tibi fœlix faustaque
Opto tibi diem istum, lætum & bonum.

Good euen.

Bonus vesper, καλ' ἑσπέρα.
Bonum serum, non serò, vt vulgus ignarum solet,

a Good name.

Nominis splendor, gloria, claritas, celebritas
Εὐδοξία, εὔκλεια
Nomen bonum
Fama bona, insignis, celebris
Æstimatio bona
Laus, Gloria
Nomen multum, amplum, clarum, celebratum
Famæ celebritas
Viuere gloria & laude ob virtutem, to haue a good name.

much good doe it you, vulg. breuius, much good it you.

Prosit, Sit saluti
Sit salutare, salutiferum, Resp.
Suscipio lubens
Gratum habeo
Excipio animo lubentissimo, I thanke you,

the Goodman of the House, vide a Housholder.

Good for paine, sicknesse, as a Remedy for disease.

Præsens vel præsentaneum adferre remedium
Conducere
Non vulgariter conferre
Medetur, ἀξιᾶν.
Esse pro concedere, apud Terent.
Euphorbiæ succus proficit ad oculariam claritatem, Soli.
Leuare dolorem, dysenteriam, febrim, morbum, podagram
Soli. de lapide quodam, Pulsis calculis, renum dolores, ac vesicæ leuat
Subuenit, Remedio est cum datiuo constructa
Sedare dolorem
Profligare morbum
Medicari cum accus.
Multum valere, pollere
Efficaciam habere
Castigare, Valere
Emendare, Corrigere.

owne or proper Goods.

Peculium, πεκούλιον.
Res priuata, propria, sua cuiusque
Res domestica, peculiaris, familiaris
Meum absolutè.

a Good turne or benefit.

Beneficium, Meritum.
Officium, Donum
Munus, Beneficentia
Humanitas.

Gold-smithes.

Aurifices, Aurarij, Aurifabri
Argyrocopi, Fabri aurarij
Sicut ab argento Argentarij, argentariam exercentes, i. nummulariam
Aurare, deaurare, inaurare, χρυσοῦν, to guild.

Sculptor argenti, Monetarius. **A Coyner.**

to Gouerne, to Rule.

Gubernare
Regere imperio populos
Imperij fræna tenere sui
Cohibere, Frænare
Temperare, Præsidere
Præesse, Moderari
Regna, Sceptra tenere
Premere ditione
Late regere per orbem virtutibus
Sceptris potiri
Dominari, Vide **to be a Lord.**

the Gout.

Arthetica, seu potius arthretica, ab ἄρθρον, id est, articulus, & Arthritis, idis
Arthretici cruciatus
Morbus articularis, Athesis.
Articulorum tortura, dolor, cruciatus
Istius morbi species sunt
Chiragra & Podagra. Inde podagricus, & podagrosus, pedibus podagrosis, laborans podagra
Podagræ ardens doloribus, apud Ciceronem
Arthricus ἀρθριτικὸς, & articularius substantiuè, qui eo morbo laborat.

a Gowne.

Tunica Talaris, demissitia
Vestis fluxa, laxa, longa
Ad talos vsque demissa, seu promissa vestis, tunica
Vestis laciniosa, laciniata
Poderis med. prod, cuius fit mentio in Apocal. ποδήρης.

Gracious, vide Courteous.

a Pen.

Stylus, Graphium, γραφείδιον
γραφεῖον. Quibus in cera, in tabulis scribitur: penna, calamus, quo in papiro, in membrana scribitur.

Graine, vide Corne.

Gray colour.

Cinericeus, Cinereus color, præsertim si ad albedinem vergat: vulgo dicitur, **millers gray**
Grizeus tametsi à plerisque vsurpetur, apud probatos tamen authores vix inuenias.
Giluus, a, um, κιῤῥός.

Gray Friers.

Seraphici, Gaudentes
Coletæ, Caputiati
Minores, Obseruantes
Fratres de obseruantia, seu potius de obseruatione, vt ait Valla
Franciscani, Chordigeri
Nudipedes, Funigeri
Minoritæ, & minimorum genus nouum nuperrimè repertum
Calopodiati, funibus cincti.

a Grape, or cluster of Grapes.

Vua, σταφυλή, Botrus
βότρυς, Botryo, Bottryon
Vua Appiana. quæ à Columella
Muscatella dicitur, **muscadell grapes**
Vinum Appianum vel passum, **muscadell.**

to Gratifie.

to Graue, to Carue, to Intaile, to Cut.

Imprimere, Incidere
Inscribere, insculpere
Incidere in æs vel in ære
Γλύφειν, Cœlo, as, are
Perscribere pro eodem, apud Cic. ad At. 2.

a Graue or a Tombe.

Sepulchrum, σῆμα, τάφος
Monumentum, Bustum, Vrna
Cippus pro sepulchro ponitur

Templum

Templum pro sepulchro, apud Virg.
Taphus
Tumulus, Sarcophagus
Spelunca, Tumba
τύμβος, Loculi
Mausolæum penultima producta, quia per diphthongum scribitur, A tombe of an honorable person
A Mausolo rege Cariæ primò sic dictum
Fumoso conditus cinis cado
Sedes pro sepulchro, Virg.
Sedibus vt saltem placidis in morte quiescam
Capulum pro sepulchro ponitur
Lacus in sacris
Æstimatus sum cum descendentibus in lacum
Funus apud Virg. pro sepulchro
¶ Tumulum facere, componere.

a Graue-maker, or hee that carrieth dead bodies to their graues, and dresseth them with spices.

Vespilio, Pollinctor
νεκροφόρος, ταφεύς, ἐνταφιστής
Libitinarius
Sandapilarius
Defunctifer.

to Grant ones request.

Postulatis, precibus annuere
Petitioni, postulationi, votis subscribere
Pro te mea verba valent ac tetigere Deum
Precibus benignum impartiri assensum
Preces tangunt, valent, pondus habent
Voto paratis auribus annuere
Audire preces, pro exaudire, apud Cic.
Ne apud te cassæ sint preces quæso, vide to heare gently, and desire.

Great or mighty.

Ingens, Magnus
μέγας, Immanis
Immensus
Immodicus
Summus, Vastus
Maximus, Trabalis
Grandis, Arduus
Vehemens, Validus
Inexhaustus, Innumerabilis
Innumerus, Infinitus
Interminatus
Insanus apud Cic. & Plin.
Turpe caput bouis
Pergrandis, & Prægrandis
Decimanus vel Decumanus
Collosseus & Collossicus
Abnormis, enormis, Great and vnhandsome
Vegrandis, Not very great.

to be great with Childe.

Gestare vterum, Gestare in vtero
Ferre vterum, κυοφορεῖν
Ferre ventrem, apud Liuium
Vtero ingrauescere
Prægnare, ἐγκυμονεῖν
Prægnantem esse
Grauidam esse
ἐν γαστρὶ ἔχειν, in Euang.
Gerere vterum apud Gel.
Ventrem gerere
Ex clandestino concubitu vterum ferre
Grauis vtero
¶ Impregnare, pregnantem, grauidam facere concubitu, compressu, To make with childe.

Greatly, vide Much.

Greekes or Grecians.

Græci, Graij, Argiui
Argolici, Achiui, Achæi
Graiugenæ, ἀργεῖοι
Argei, Iasides, Attici
Pelasgi, Danai, Dorici

Quanquam à diuersis & locis & prouincijs deducantur, pro Græcis tamen indifferenter ponuntur ab authoribus.
Palliati præterea Græci vocantur, à pallijs quibus vtebantur.

Greene colour.

Viridis, βλωθρὸς
Prasinus, media correpta
πράσινος, Porraceus
Topazinus
Smaragdinus. Soli, de Smaragdis Scythicis, virent vltra irrigua gramina, vltra amnicas herbas
Ærugo, Verdegrease
Color hyali, i. vitri, hoc est, viridis, in 4. lib. Georg. Virg.
Herbidus color & herbeus pro eodem, apud Plin.

to Greete or salute.

Salutare, ἀσπάζεσθαι
Dicere salutem, siue imprecari vel nunciare
ἐντυχεῖν, προσφθέγγειν.
Dare salutem, Plautus, Venienti des salutem
Salutem plurimam alicui impertire
Iubeo saluere te
Multam salutem meis illi verbis annunciato.

to Grieue, to vexe.

Vrere, apud Terent.
Vro hominem, i. facio illi ægrè
Ægrè cuiquam facere
Vulnerare animum, mentes, sensusque, Mordere
Offerre acerba, Terent.
Vexare, Facere dolorem, Cic.
Cruciare. Et grauari to suffer griefe
Torquere, Pertorquere
Pungere, Repungere
Angere, Affligtare
Conflictari per Metaph.

Griefe, Paine, Wofulnes.

Dolor, angor, Cruciamentum
Cruciatio, Cruciatum
Pœna, Passio
Ictus, Acerbitas.

to Grieue, to Let, to Hinder.

Facessere negotium, ἐνοχλεῖν.
Molestiam inferre, vel anxietatem
Molestum esse, Grauare
Obtundere quæstionibus
Molestare, Perturbare
παρενοχλεῖν. Quatere
Interturbare, Turbare
Exhibere negotium vel molestiam
Molestias addere, Terent.
Circumuenire difficultatibus
Scrupulum injcere
Molestia afficere
Renouare dolores
Enecare, metaph.
Nullum facere molestandi finem
Obtundere aures alicuius grauiter
Conflictare cum malo, Terent.
Mala aliquem frangere dicuntur
Infestare, Inquietare
Interpellare, Conficere
Parum in tempore interpellare
Negotium interrumpere
Serijs negotijs occupatum interpellare
Quo pede cœpisti, sic bene semper eas
Facere infestum vel habere
Cruciare, Excruciare
Torquere, Obturbare
Irrequietum alicuius animum exagitare, impedire
Impedimento esse
Impedimentum obijcere
Ob rem nihil in turbas pertrahere
Excitare incendium, periculum creare. Obolere, Metaph.
Demere, tollere, auferre, leuare molestiam. To put away sorrow and Griefe.

To

to grieue one, to make one pensiue.

Inijcere scrupulum, sollicitudinem, curam
Conficere alicui sollicitudines
Diuidere animum cura dicitur, hinc animum in diuersa rapere, vt nunc hoc, nunc illud cogitet, & mente voluat. Poëtæ. Diuersæque vocant animum in contraria curæ
Anxium reddere, addere, facere
Anxium in diuersa pertrahere animum
Sollicitare, male habere, affligere, torquere animum domini, mentem heri, cura, res, negotium alicuius rei dicitur
Angere, discruciare, sollicitum habebere vel reddere
Tristitiam secum trahere
Sollicitudinem ingerere, adferre
Cura afficere, vel conficere
In curarum ergastulum, altissimum pelagus detrudere, aliquem præcipitem dare, to put in trouble
¶ Contra, Scrupulum alicui ex animo eximere, euellere.

to haue Griefe, or Heauinesse.

Tædere, Tedium habere
Tædio sese enecare
Miscentur tristia lætis
Male vrere, Passiuè habere
Cordi diros ictus inferre.

Grieuous, Troublesome.

Molestus, Grauis
Tædiosus, Intolerabilis
Impensus, Plaut.
Ingratus, Minimè acceptus
ἐπαχθής, ἐπαχθικός
Acerbus, infestus
Infensus, Amarus
Onerosus, Contrarius
Odiosus, Importunus
Obsistens, Aduersus
Resistens, Peruicax.
Ærumnosus
Maxima in ipsius vultu sunt signa dolentis
Clausum pectore vulnus habet
Duros animi tolerare labores, ferre
Multum molestiæ, negotij facescens. vide heauie.

Grimme, vide Rough and Cruell.
a Grocer, vide Apothicary.
the Ground, vide Field, and Earth.
a Ground full of Bushes & Brambles.

Dumetum, Rubetum
Senticetum, Lumetum
Locus spinis obsitus, vepribus vestitus, frutetum
Fruticetum, Vepretum
Spinetum, apud Plin.
Sciendum autem quod eiusmodi nomina in etum finita, sunt deriuatina significantq; primitiuorum copiam & quasi syluam quandam.

to Grow, to Flourish.

Vigere, Vegetare
Florere, Florescere
Valere, Pinguescere.

to Grudge or Repine at, to Murmure against.

Obstrepere, ἐπαγαγλωσσεῖν
Recalcitare sermonibus
Obloqui, Obgannire
Contradicere, Admurmurare
Obmurmurare, γογγύζειν
Submurmurare, ὑπορρεῖν
Responsare, Opponere
Occinere, Strepere

Submissa voce loqui.
Ὑποψελλεῖν. ὑποψέλλειν.
Submussitare, Reniti
Obstrigilare, Obacerare
Reclamare, Refragari
Contrarium dicere
Replicare vulgo dicitur
Submissim expostulare, vt est seruorum erga Dominos, vide **to murmure**.

a table Guest.

Aliena sectari prandia
Myconiorum more se conuiuijs ingerere
Mensarum asseclæ
Aliena viuere quadra
Tibicinis vitam agere
Αὐλητοῦ βίον ζῆν.
Lautè quidem, sed alieno viuere sumptu
Instar muscæ vel muris, aliena delectari mensa
Hinc vulgo vmbras vel cœnipetas vocamus, **smell feasts**
Qui Græcè, *ἀυτόκλητοι, μυῖαι, ἀλλοτριοσιτοι, αὐτομάτως ἐλθόντες*, dicuntur qui non vocati, sed ventris causa aliorum se ingerunt conuiuijs vt parasiti
Conuiuam, vmbram ducere, *συνδειπνον ἄγεσθαι*.
Vmbram adducere, apud Eras.

Guilfulnesse, vide **Subtilty Craftinesse and Falshood.**

a Gulfe, a Swallow, or a bottomlesse pit.

Voragines
βάραθρα, Barathra
Profunditates immensæ
Altitudines aquarum
Abyssi, *ἄβυσσοι*.
¶ Altus, profundus, **Deepe.**

a Gullygut, vide **Glutton.**

Gunnes, vide **Artillery.**

Gunpowder.

Sulphur nitratum
Puluis tormentarius
Puluis nitratus, nitrarius
Salpetri, Salnitrum, **Saltpeeter.**

a Gun-stone or Pellet.

Globus bombardæ, globus tormentarius, ferreus, saxeus
Sclopæ glandes, plumbeæ sphærulæ, plumbæ, plumbatæ, minores sunt **small pellets.**

Gutters, Canels, Cunduits or Cocks.

Imbrices, Imbrica, Canales
ὑδρορχόαι, Canaliculi, Stylobatæ
Aquagium & Aquæ ductus, **Water-pipes**
Tubi & Tubuli, Græcè dicti Siphones, sisiphunculi, Salientes, apud Vitruuium, cæci ductus, exiguæ fistulæ siue aquæ ductus, *κρουνοί*, vel potius fistularum capita
Masti, vbera fistularum, apud Cassiodorum.

H.

a Hackney horse.

Sturco, onis, m.g. Plin.
Equus meritorius, mercenarius, conductitius
Equi vectigales.

a Halbard.

Bipennis, Rumigistus
Halabarda apud Eras. omnium ferè apparitorum & stipatorum Principum est in vsu
Securis amazonia vel Romana.

a Halter, vide **a Rope.**

at Hand, before the doore or gate, in presence.

Pro vel in foribus esse
ἐπὶ θυρῶν.
περὶ ταῖς θύραις εἶ).
Instare, Adesse
In proximo esse, vide to approach.

it is in your Hand, vide power.

a Handkerchiefe.

Strophium, secundum Vallam
Sudarium, Sudariolum
Reticulum, à Cic. vocatur.
Panniculus à nonnullis pro eodem ponitur, vt pannicellus.
Panniculus emunctorius
Pannus, apud D.Hieron.
Linteolum, ῥάκος λινοῦν.
Strophiolum, apud Erasm.
ἡμιτύβιον, apud Pollu, pro sudario vtrinque fimbriato
Pannuletum, apud Varronem.

Handsomenesse, Fairenesse, Comlinesse.

Forma, Pulchritudo
Formæ præcellentia, dignitas
Venustas, Speciositas
Species, καλλονή.
κάλλος, εὐμορφία.
Decor, oris, producta.

to Hang, to Tie vp.

Agere in Crucem vel in cruciatum, apud Salust.
Cruce afficere, ornatius quam Crucifigere
Ligno suspendere
Tollere in Crucem
Omnes eadem tractare pertica. To hang them altogether
Efferre in crucem
Sustollere in altum stipitem
Affigere, suffigere cruci, σταυροῦν.
Crurifragio plexum furcis suspendere

Frangere alicui gulam
Dedere, dare cruci.

to Hang himselfe.

Laqueo vel inedia sibi consciscere mortem. ἀποκαρτερεῖν.
Dare se in laqueum
Facere se pensilem
Et longam ex se facere literam, Plaut.

to be Hanged.

Laqueo vitam finire
Animum laqueo claudere
Patibulo suffigi, adfigi
Collum, Guttura laqueo ligare
Aptare vincula collo
Suspendi, In reste mori
Implicare colla vinculis
Suspendio interimi, perire
Laqueo fauces innectere
Sublime putrescere, Comicus
Elidere fauces laqueo
Nihil interest an humi an sublime putrescam
Ir guttur per laqueum
Strangulare ora
Claudere vocis iter
Præfocare animæ viam
Appendi, suspendi in patibulo, in cruce, Agi in crucem
Patibulum vestire
Configi in ligno
In arbore vitam ponere
In crucem subigi, sustolli
Abstulisse nobis Iohannem crux dicitur.

a Hangman, he that executeth men condemned, or putteth them to death.

Lictor seu lorarius, à ligando sic dictus, solebant enim lictores consulis ministri, primum Virgis victum reum cædere, deinde securi ferire.

Carnifex

Carnifex, quod carnes ex homine faciat
ἀνδραγχος ἄδραχος
Minister publicus, quem δήμιον Græci vocant. Tortor
Spiculator, ξυσοφόρος
Quæstionum, id est, torturarum præses
Pœnarum exactor
Agere carnificem, facere carnificinam. Plaut.

Happie, vide Luckey.
to Happen by chance.
to Come to passe.

Vsu venire, Contingere
Accedere, κατηκεν
In rerum naturam cadere, pro interdum accedere, Quintil.
Obtingere, Euenire
Cadere, Cedere
Non omnia cedunt secunda, Cæsar.

Hard.

Durus, σκληρός, Asper
Saxeus, Lapideus, Ferreus
Chalybem & adamanta citius emollieris quam illius animum.
Adamantinus.
Ferri & chalybis vincens duritiem.
ἀδαμάντινος, prouerb.

Hardly, vide not Lightly.
Hardnesse.

Durities
Duritia robustissima, inuicta. Sol. de Crocodilo
Tantæ firmitatis, duritiei cutis, vt ictus quouis tormento adactos repercutiat
Idem de tauris Indicis: Tergi duritia omne telum respuunt.

Hard, one that can well abide or indure any paine.

Patiens inediæ & algoris
Patientissimus laborum
Indefatigabilis
Cuius corpus ad omnem laborem occalluit
Socratis callus, Prouerb.

to waxe or become Hard.

Indurescere, Indurere
Durescere
Transire in testaceam duriciem
Durum fieri, ἀποσκληρῦσθαι
Concrescere, Condensari
Lac vel aër concrescit.

Hardie, vide Bold.
to Harken diligently, vide Heare.
a Harlot, vide Hoore.
to keepe Harmelesse vide to Recompense.
a Harpe, a Lute.

Cithara, κιθάρα. Fides
Lyra, Chelis, χέλυς
Testudo, ex qua Mercurius citharam fecit
Barbitus velum, multichordis.

a Harper, a Luteplaier.

Citharœdus, lyristes, lyricrepta, lyricen fidicen qui cithara fidibus canit.

to play on the Harpe.

Cantare cythara
Pellere lyram
Percutere, pectore citharam
Pectine, id est, plectro pulsare, apud Virg.
Sonora citharæ fila tangere
Citharizare, κιθαρίζειν.
Ludere cithara. Docere aliquem fidibus, to teach to play

to Harrow, to breake clods in the field eared, and couer the corne.

Occare, Lirare
Glebam comminuere, βωλοκοπεῖν
Ligone, rastris glandes, glebas frangere
Semina crate dentata operire
Rastris terram domare, perfodere, occidere
Rastris terram rimari
Sarrire & Sergulare.

a pure Heart, vide a Cleane Heart.

Haruest, Haruest time.

Messis. Vestitus messibus ager
Nudata acceperat area messes
Larga prouenit messis
Congestis area cepit opes
Florent segetes & area diues
Maturis albescit messis aristis.

a Hassenut, vide a Filbird.

to make Haste, to hie, to come or to goe quickly, or speedily.

Festinare, σπεύδειν
Celerius, Ocyus exequi
Accelerare, Percurrere
Properare, Aduolare
Præcipitare viam
Maturare, recelerare aduentum
Celeriter aduentare, accedere
Currere, Celerare gradum
Triptolemi currus ascendere
Cito properare gradu
Volare, Metaph. Celerare
Citato, non testudineo gressu venire, Apul.
Euolare per viam
Percitis cursibus præteruehi
Breui conficere viam longam, Cic.
Celeritate vti
Vrgere iter
Celeres mouere pedes
Moras omnes abrumpere
Pellere, Tollere
Mora abest, Nulla est
Post minimum moræ
Ponere vel rumpere moras
Cursim contendere
Ocius properare, mouere se
Venire, Ire curriculo celeriter
δρομαῖος ἐλθεῖν
Properare, abire
Moram omnem rescindere
Accurrere ad aliquem, Cic.
Tu si minus ad nos, nos occurremus ad te
Approperare
Conficere spatium, Cæs.
Magno spatio incredibili celeritate confecto. With great speed
Celeritatem adhibere, apud eundem
Facere se celerem, apud Plaut. pro festinare
Vorare viam, apud eundem
Ruere ad forum, ad portus.

with all Haste or speed.

Summa festinatione
Quam ocyssime
Citis quadrigis
Velis equisque.

Hastily, Speedily, in Haste.

Raptim, Properiter
Statim, Cursim
Curriculo, Ex tempore
ταχὺ, ταχέως
Subitò, Confestim
Tumultuanter, è vestigio, nulla mora facta
Citatò, Citò, Properatim

Per

Pertransitum, vt dici solet
In transcursu, Perfunctoriè
Tumultuariè, Festinato
Properè, Properanter
σπουδαίως, Festinanter
Celeriter, Velociter
Acceleratè, Ocyus
Omni festinatione
Sine mora.

a Hat, a Cap, or a Bonet.

Pileum, πῖλεον, Pileolum
Pileus, pileolus sub genere masculino pro eodem ponuntur
Tegimen capitis, operimentum seu capitis velamen
Capitium, ἐπικρανον.
Biretum, κυνῆ
Galerus seu galerum à quibusdam pro pileo vsurpatur
Casia, κασία, qua dictione apud Latinos Valer. Max vsus est, a Hat with a broad brim, vtimur enim ea ad arcendum æstum
Insigne doctoratus galerum rubicundum
Pileum violaceum
Pileum instar pyramidis in fastigium acuminatum, A spanish felt
Petasus, Vmbella
σκιάδιον
Galerus stramineus eiusdem significationis cum Casia, nam & apud Flandros è culmis tritici nectuntur galeri
Culio apud Iul. Capito, genus pilei viatorij.

to Hate, vide to Enuie.
great Hatred, olde grudge, or displeasure deeply rooted.

Dissidium amarulentum, acre
Odium capitale, Agreste
Atrox, Perniciosum
Implacabile, Acerbum, Cæcum
Odium Vatinianum, Nouercale, Fatale, irreconciliabile, perpetuum
Simultas pertinax, Aspera
Vetus atque antiqua simultas
Bellum internecinum, apud Liu. & Plin. Deadly warre
Funestum, Atrox
Bellum irreconciliabile
ἄσπονδος πόλεμος
Exitiale, perpetuum, archidamicum bellum, biennale, decennale, Vide Enuie.

to bring in Hatred.

Parare, generare inuidiam
Fauorem adimere
Furialiter odisse
Creare, incitare odium, Cæsar.
Concitare offensionem, odium
Parare odium & dissidium
Conflare inuidiam, odium
Odijs nefandis exedere aliquem
Certare odijs
Concitare inuidiam
Tale dictum illi peperit inuidiam
Verbo sibi conflauit odium amaro
Magnas odij sui fecerat accessiones Cæs.

Hatefull briberie, vide Hated of all men.
a Hauen.

Statio, ὅρμος. Portus, λιμήν
Nauale, Nauium statio, ναύσταθμος
Naualia Ostia pro portu marino ponitur. Porrò Hyberna seu hybernacula non sunt nauium stationes, sed loca in quibus milites faciunt stationes mensibus hybernis.

to come, to enter in the Hauen or Port.

Tangere littora Ponti, Ostia maris
Littora, tenent fauces
Accipere tellurem
Arua tenere, carpere
Rates armis inferre
Aduertere proras

Ripam fœlici tangere portu
Littora præripere
Ad littus peruenire
Vertere ad littora puppes
Prouehi portu, Portas intrare
Portu subire, considere
Anchora de prora iacitur
Stant littore puppes
Deferri in portus
Littora subire
Oram, soluere funes
Naues, Retinacula
Classem, Vela
Portu se condidit alto, & plenis subit ostia velis
Inq; tuo celerem littore siste gradum
Sese ad littora præceps cum fletu precibusque tulit.

to depart from the Hauen.

Ab littore funem rumpere
Digredi Oris
Littore deducere naues
Littora deserere
Allabi Oris
Obuertunt pelago proras, dente tenaci anchoras fundabant, & littora curuæ prætexunt puppes
Aduertere puppim ripæ.

the Hanches, Vide Buttockes.

to goe a Hawking, or Birding.

Auibus insidiari, Aucupari
Pedicas ponere
Insidias moliri auiculis
Aues viscata fallere virga.

Hazard nothing to fortune.

Hortor, suadeo ne fortunæ fidem habeas, confidas, credas
Ne eam stabilem, firmam, certam, constantem ducas
Ab ea caueas, caueq; cum illa agas.
Vt illius instabilitatem, leuitatem inconstantiam, varietatem, mutationem, varios casus, vicissitudinem extimescas.

the Head.

Caput, Capitellum, Sinciput, the forepart of the head
Occiput & Occipitium, the hinder part of the head
Pala annuli, a rings head
Cephale, vel Cephalis
Caput efferre, quatere
Tollere, Abdere
Perferre, Subdere
Occulere. Vertex, the head, or the crowne of the head
Capito, Caput turpe grauatum, tardum, a logger head.

to Behead, or cut off the Head.

Truncare, detruncare
Amputare, Præcidere caput
Capite plecti, orbari
Auulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.

Headlong, vide Unaduisedly. of his owne Head, vide without helpe.

to Heale, to Cure.

Ægroto salutem reddere
Lethales morbos, tabem de corpore pellere
Membris ab ægris omne morborum genus deducere
Reddere, restituere sanitati pristinæ
Dare, reddere salutem, Sanare
Medicari, Mederi
Sanum aliquem facere
❡ Sospitare, Seruare
Incolumem seruare. vide to Cure.

to Heale, to Cure wounds.

Mederi vulneribus, Cic.
Medicari cuspidis ictum, Virg. Vulnus obligare, fouere oleo. Vide to Cure

to be in good Health, to liue in prosperitie.

Athletica, pancratica, firma, bona esse valetudine, prospera, fœlici, fausta, non infœlici, &c.
Vti firma, nimis commoda, veletudine
Valere, ὑγιαίνειν
Bene habere
Basilicè agere
Valere ex animi sententia
Valere pancraticè
Basilicè, athleticè, pugilicè, commodè, bellè
Bona valetudine esse
εὐημερεῖν
Fœliciter, hilariter viuere, habere
Secundis rebus vti
Gliscere in eadem significatione, apud Columel.
Ex animi sententia viuere
Bene habere
Præclarè & bene dicitur nobiscum agi. Vide Whole.

to recouer Health, vide Waxe strong.

a Heape, a great Deale, or a great sort.

Cumulus, Strages
Agger, Aceruus
Strues, Conglomeratio
Congeries, σωρός
Congestio.

in Heapes without order.

Turmatim, Aceruatim
Armentatim
Gregatim, ἀγεληδὸν
Conglobatim, Turmatim
Cateruatim, Agminatim
κατ' ἴλας, ἰλαδὸν, Partim, Apul.
Castellatim apud Liu.
Cumulatim, Cumulatè

Haire.

Crines, Pili
Cirrus, curled haire
Θρίκες, Capillamentum
Lanugines primæ
Capillitium, Cæsaries
Coma, propriè mulierum
Capilli capitis propriè sunt pili, quemadmodum cinni, vnde cincinni, quos Martialis annulos vocat.

Curled, Crisped or Broidred Haire.

Cirrus, Capilli intorti, crispi
Calamistrati crines
Calamistro torquere capillos, to curle the haire
Calamistrũ focale, the iron wherewith the haire is curled.
Calamistratus puer, cirrhatus, crispus, crispulus, annulatos habens capillos, that hath curled haire.

to let the Haire grow.

Barbam capillumque submittere, apud Suet.
Barbam promissam gestare
Cæsariem promittere
τὴν κόμην ἀνῆκε, apud Philost.
Componere Cæsariem, cinnos, crines, to trim or dresse the haire.
ἀκερσεκομᾶν
Comæ curandæ operam dare
Comam implicatam extricare.

to cut the Haire, vide Polle the Head.

to platte the Haire.

Dependulos cincinnos ornare
Intorquere capillos
Nectere cincinnos
κορύμβους πλέκειν. Alienis capillis verticem struere, Hier.

to Heare, to Perceiue, to vnderstand.

Audire, Tenere, ἀκούειν.
Auscultare cum accusat.
Inaudire pro perfectè audire, apud Cic.
Ad vocem alicuius aures subrigere, animum aduertere
Arrectis auribus stare
Capere, Intelligere
Percipere, Sentire
Exaudire, nonnunquam pro simplici ponitur
Percensere, Accipere
Auribus haurire, capere, accipere
Demittere in aures
Aures patefacere, pro audire, seu credere, apud Cic.
Dare aures verbo Dei, fabulis
Aures arrigere, accommodare, admouere, adhibere, applicare
Attentam aduertere mentem
Figere animo dicta alicuius
Animos adhibere
Voces percipere mente
Pendere ab ore narrantis
Reponere sensibus
Captare voces
Auribus recipere, condere
Aures afferre, præbere, intendere dictis verbis, vocibus
Bibere auribus
Auide auscultare
Quæ dicam animis aduertite vestris
Accipite animis atque hæc mea figite dicta
Accipite hæc animis lætasque adhibete mẽtes, to herken diligently
Olfeci, Accepi, Didici, to heare say
Increbuit apud me
Auditione accipere aliquid, apud Cic.
Ex rumore cognoscere
Populi niti rumoribus, Cic.
Romam cum venissem, tenuẽ quidem auditionem ea de re accepi
Accipere fama aliquid, Plaut.
Vidi, non ex audito arguo,

to Heare gently, to grant.

Exaudire & inaudire, pro bene & perfectè audire
Precibus alicuius dare
Fouere, Annuere, Succumbere
Efficere preces ratas
Audire precantem
Audire, pro audita concedere, apud Virg.
Votis succedere alicuius
Parere intercessori, apud Cic.
Petenti cedere
Excipere preces
Precibus moueri
Flecti, Vinci, vide to Grant.

Heate, Warmth.

Calor, Æstus, Cauma
καῦμα, Feruor
Calor vehemens
Sol acer, feruens, flagrans
Solis flagrantis ardor
Soles pro æstu
Incitatissimus calor.

the Heauen, or Firmament, or Skie.

Cœlum, οὐρανός, Aër
Æther, αἰθήρ.
Olympus, Astriferæ sedes
Sedes Olympica beatorum
Diuorum mansio, requies, domus
Superorum limina, Astra
Arx ætherea, Aurea, cœlestis
Sydera, cœlestiaque regna
Sinus Abrahæ, Solum cœleste
Regnum cœlorum, Paradisus
Polus, πόλος. Axis
Altus pro cœlò ponitur à Virg.
Maia genitum dimittit ab alto
Aula astrifera, Campi Elisij
Magni tecta tonantis, regalisque domus
Celsa Deus sedet arce

to goe to Heauen.

Migrare in cœlum
Astra subire, Scrutari
Supteros petere
Recta ad cœlum contendere
Superas euadere aud auras, Virg.
Beatorum coniungi consortio
Cœlestis patriæ munera læta subire
Perpetuæ gloriæ portum fœliciter, introire
Æternæ vitæ exordia sortiri
Astriferas post funera scandere sedes
Sedis & securitatis æternæ portum petere
Æthereas post fata subire domos
Inferri Abrahæ sinui
Astriferum ire in axem
Conscendere ad æthera
Ascendere in cœlum
Cœlum ingredi
Volare, euolare in cœlum
Ad Cœli palatium ascendere
Migrare ad Cœlum
Stola immortalitatis indui, vestiri
Ad fœliciora regna transire
Æternæ gloriæ coronam accipere
Perpetuam transire ad vitam
Cœlesti gloria Coronari
Æternæ beatitudinis mansionem recipere
Æthera petere
Abiecto corporis exiguo in angelorum demigrare contortium
Elysios inuisere campos, & fortunatæ regna beata plagæ
E corporis diuersorio in cœlestem domum migrare
Recta in campos Elysios demigrare abire, vt poetæ arbitrantur, putantes animas è corporis hujus domo migrare ad campos Elysios
Penetrare summi limina celsa poli
Cœlicolum tecta subire
Cœligenum ascendere sublimia tecta.

to take into heauen.

Gloriæ Olympi facere participem
Ad sedes beatorum, ad æterna gaudia transferre
In beatorum recipere coloniam
Mundi pressuris eximere
Venenati diaboli faucibus liberare
Laqueis secularibus exutum paradiso restituere
Cœlo accipere, apud Virg.
Astriferæ aulæ limina pandere.

Heauenly dwellers, vide Dwelling, &c. Heauinesse, Griefe, Trouble, Sadnesse.

Difficultas, Labor
Dolor, Luctus
Ægritudo, Tristitia
Ærumna, Sollicitudo
Afflictio, Amaritudo
Acerbitas, apud Cic.
Cura animum discruciat
Scrupulus, Molestia, Negotium
Nodus & Moles per metaph.
Crux quoque Latinis ponitur pro re omni, quæ molestiam adfert.

Heauy, Waighty, Greeuous.

Graue, Arduum
Laboribus ac miserijs adflictum
Ponderosum, Onerosum
Colosseum vel colossicum
Operosum, Difficile
Haud facile factu
Negotiosum, in quo multum negotij est ac laboris
Maximæ difficultatis, Acerbum
Molestum, Magni laboris
Laboriosum, Intolerabile
Aditu periculosum
Factu perquam difficile, vide Greeuous.

a Hedge, a Mound.

Septum, Sepes vel Seps

Sepimentum, Vallum
ἰσκαμμένον, Maceria
θρίγγωμα.

to Hedge, vide to Enclose.

the Heele.

Calx sub genere masculino
Calcaneus
Calcaneum, πτέρνη.
Pernio, Græcis Chimetlon, the Kibe in the Heele.

A Hag, a Heg, a Fairie.

Incubus, Dæmon, Insultor
Ephialtes, qua dictione Valerius Max. apud Latinos vsus est
Pnigamon, πνιγάλιον, ἀπνιγάλιον.
Vide Fairies.

the Hell.

Infernus, Inferus
Erebus, Tartarus
Auernus, Infera
Gehenna, Græci scribunt sine aspiratione media, Hebræi, Gehennam
Stygia palus, Orcus
Fossa infernalis, Phlegeton
Sine sole domus. Virg. Acheron
Damnatorum locus
Styx, Cocytus
Chaos Tartareum, Barathrum
Sulphuris amnis in versibus Sybillinis
Infernæ & inferæ sedes
Stagnum igneum ac sulphureum
Lacus sulphureus
Vmbræ Tartareæ
Tartareus phlegeton, Fœda palus
Lacus Phlegetonius
Inamabile regnum
Puteus infernalis, ᾅδης.
Plutonis seu Ditis regnum.
Tartareæ sedes atque ostia Ditis
Vallis tenebrarum, caliginis
Lacus inferior in Sacris
Phlegeton. Cocytus fluuij sunt infernales, vt Styx & Acheron.
Loci pœnarum, tenebrarum
Extremæ tenebræ seu exteriores
Sceleratorum sedes ac regio
Ianua nigra, Propertius
Panditur ad nullas ianua nigra preces
Carcer tenebrosus, cœcus
Oræ Charybdis
Fœculentus, terrestris alicui carcer
Igneus fluuius
Hypogæa claustra Barathri
¶ Infernalis, Tartareus, Auernalis fluuius, seu amnis, &c.
Reliqua require inter Poëtica.

Hell fire.

Ignis gehennæ
Tartarea flamma
Ignis Infernalis
Æternum, extremum supplicium
Horrenda, extremaque internecio Budæ.

to goe to Hell.

Inferos adire lacos
Nigros visere Manes ante diem
Ad Cocytum demigrare
Obscura regna subire
Ad Tartara pergere, petere
Plutonis sub terra inuisere sedes
Αἰδάο δόμους ὑπὸ κεύθεσι γαίης οἰχέσθαι, vt est apud Homer.
Paludem ignium, quam gehennæ hæreditare
Stygias peruenire ad oras
In ignis æterni abyssum corruere
Ditis defunctum accedere regna
ἀποφθιμένων δῶμα δόμον ἄϊδος εἴσω, vt est apud eundem.

to bring to Hell.

Animam in tartara fato præmaturo mittere
ψυχὴν ἄϊδι προϊάψει. Hom.
Æternis obijcere malis
Deturbare in auernum
In vel sub tristia tartara mittere

Demittere orco aliquem
In Tartara deijcere
In auerni barathrum, in Acherontis tenebras deijcere, mittere
Ταρταρῶ
Detrudere ad Stygias pœnas, & auerni tartara ditis, Virg. in 7
Hinc via Tartarei quæ fert
Acherontis ad vndas
Ducere, præcipitare in infernum
Εἰς ᾅδην κατάγειν, to lead to hell
Mittere ad orcum
Animam trahere ad præsepia Ditis
Seculi sordibus prægrauatum in flammas tartareas demergere
In Phlegetontis præcipitare fluenta, dehiscere, tetra sub tartara rapere
Chasmate, tellure dehiscente viuos in infernum demittere
Profunda demergere abysso, quod vulgo condemnare dicitur, mittere in gehennam, tenebras exteriores
In profundum Tartarorum relegare.

the deuill of Hell.

Dis, ditis
Tenebrarum Præses, Pluto.
Πλούτων, Orcus
Summanus, diuitiarum & inferorum deus: summus inter manes dictus Ouid.
Summano templa ferunt
Apud Plutonem agere, to be in hel
Apud Inferos habitare
Colere regiones Acherontis.

Hell Spirits.

Dæmones, Dæmonia
Manes, Lemures.

to Helpe, to Aide, or Assist.

Subuenire, Succurrere
Auxilium dare, ferre, præbere, præstare
Auxiliari, βοηθεῖν
Iuuare, Adiuuare, Adiutare
Offerre se alicuius necessitati, inopiæ, Supportare
Adiumento, adminiculo, præsidio, subsidio, auxilio esse
Adminiculari, Opitulari
Opem ferre celebrem
Adspirare, Subleuare
Alleuare, Releuare
Patrocinari, Adesse
Tueri, παραστῆναι
Afflictos, miseros, consilio & re iuuare
Tutari, Adire
Conferre opem miseris
Suffragari
Commodare, dare operam alicui Plautus
Subsidium præstare
συμβοηθεῖν
Suppetias ferre
Præstò fuit multis
Defendere, Assistere
Adferre adiutamentum, præsidium, auxilium, opem, manus alicui
Manus adferre, dare socias, vel auxiliares
Rebus succurrere læsis, relictis
Facere adiutorium, Suet.
Opem præbere, præstare
¶ Ire, venire subsidio, apud Virg.
Ire suppetias, apud Cæs. to go succour, or helpe one
Ferre pedem, apud Virg.
Ferte simul faunique pedem, vide to be profitable.

to Helpe one another.

Mutua opera iuuare
Succurrere mutuò
Mutuas tradere, commodare operas
¶ Se inuicem mutuis iuuare officijs
Condicere operā, to promise help. & offerre auxilium, i. polliceri
¶ Non tuo Marte
Non sine Theseo, not without aid.

Helpe,

Helpe, Aide, or Assistance.

Auxilium, Subsidium
Suppetiæ, βοήθεια
Præsidium, Opitulatio
Adminiculum, Suffragium
Subuentio, Iuuamen
Auxiliamen, Adiuuamentum
Anchora, Opitulamen
Opem in obliquos
Adiutorium, Tutela
Copia, Terent.
Patrocinium, Defensio
Opera subsidiaria, apud Eras.
Beneficio alicuius, id est, opera apud Cic.

to require, or to demand Helpe.

Auxilium, subsidium petere, implorare, efflagitare
Quærere
Inuocare suppetias, auxiliares manus, opem
Auxilia cogere
Opitulamen rogare
A superis poscere opem
Quæritare, apud Apul. & alios
Sollicitare Deos
Vocare auxilio Deum
Vocare auxilium
Operam deposcere
Auxilium vocat & duros conclamat agrestes.

without Helpe, vide without.

With the Helpe of God. vide God willing.

Heraulds of Armes, vide Posts.

to Harbour, vide to Lodge.

a Harbinger, one that appointeth lodging for a Princes traine.

Metator seu designator hospitiorum, quem vulgus Foraneum vocat
Epidemeticus, vel Epistathmus.

Heretofore, in Time past.

Antiquitus, ἐν πάλαι
Bonis temporibus, apud Cic. in offi.
Apud maiores nostros
Memoria patrum
Olim præteritum tempus significans sicut quondam, πάλαι, Cic.
Fuit ista quondam in hac republica virtus
Iam olim, & olim iam, Long afore
Quampridem.

Hereafter, a Time to come.

Inde, Deinceps, ἐν αὖτε.
Ex hoc tempore
Post, Posterius
Postea, μετ' ἔπειτα
Olim futurum tempus significans
Posthæc, Postmodum
Postmodo, Amodo
In futurum, In posterum
Demum, Denique
Dehinc, ἐξεῖνε
Poëticè pro ἐξῆς
Vltra, post hoc tempus.

Hereafter a better successe, or a better lucke and Fortune.

Tempestatem excipiet serenitas
Post tenebras lux atque serenus dies
Spes meliora dabis
Succedet tranquillitas

Flebile principium melior fortuna sequetur. Ouidius
Turbulentos motus conuertet Deus in tranquillitatem
Malis dabit Deus his quoque finem, Virg.
Illucescet optata tranquillitas
Post hæc meliora speramus
Tempora post mœsta, læta fuit dies
Post nubila Phœbus
Grata superueniet quæ non sperabitur hora
Læta tristibus succedent
Aurea remeabit Saturni ætas
Melior posthac fortuna aduenict
Post tempestatum noctem diei serenitas illucescet
Oculis mœstitia caligantibus grata aura illucescet
Forsan melioribus annis sæcula læta aderunt.

an Heritage.

Hæreditas, Hæredium, Hærediolum, Prædium, Patrimonium, Successio. vide Unmoueable goods.

greedy after an Heritage, or an other mans liuing.

Hæredipeta, Vultur
Captator testamentorum
Vulturis vmbra, γυπὸς σκία
Inhians testamento
Moriturum blanditijs, muneribus aut alijs quibusuis artibus subornans, vt hæres instituatur
¶ Obire hæreditates, fundos, arua vicini, pro aucupari, captare, Cic.
Persequi hæreditatem, apud Terent.
Hæreditates captare alienas. Hiero.

a Herring.

Allec, aut vt nonnulli volunt
Halec per aspirationem & vnicam l.
Arenga, Alleca
Mænis, μαινὶς, vel Mænas, halecula, a Sprat.

a red Herring.

Allec infumatum
Arenga passa
Ruburnus & Ruscupa à plærisque pro eodem ponuntur.

Hitherto, vide Untill now. Hither and Thither, High and low, To and fro.

Sursum, deorsum. Huc & illuc
Vltro citroque, Cic.
Rursum, prorsum, ἄνω, καὶ κάτω
Rerum ordine conturbato
Hac illac, circumcursa, Terent.

to Hide, to Couer, to keep close.

Cælare, Abdere
Obducere, Abstrudere
Operire, Condere
Abscondere, κρύπτειν
Recondere, Occulere
Occultare, Occludere
Occultum habere
Inuoluere, Retrudere
Ab oculis remouere
Tegere, Contegere
Obtegere, Supprimere
Velare, λανθάνειν
Abdere se
Abstrudere se in angulum
Abdere se in tenebras
Fugere vulgus
Carere publico foro
Fugere congressus hominum, Cic.
Non venire in forum
Abdere se domum, ius, in syluas
Abdere domo, speluncis
Fugitare, Subtrahere se
Conijcere se in tenebras
Confugere in cauernam
Quærere latebras, diuerticula
Publico abstinere, Fallere
Liuius, qui per biennium fefellerat, id est, latuerat

to be Hid, or lie hid.

Latere, Latere tecto
Latitare, & Delitescere.

Hid, kept close.

Occultus, Abditus
Latens, Cæcus
Conditus, Absconditus
Crypticus, Tectus
ἐνδόμυχος.

to Hie, vide to make Haste.

High, Aloft.

Excelsum, Celsum
Eminens, Æthereum
Arduum, Exaggeratum
Percelsum, Summum
Altum, ὑψηλον, Aereum
Procerum, Elatum
Editum in altum
Præruptum, Sublime
Excitatum humo.

to appeare, to seeme High.

Elucere, Emergere
Excedere, Prominere
Eminere, ὑπερέχειν
Minari pro eminere, apud Virg.
Geminique minantur in cœlum scopuli
Assurgere, Extolli
Attolli, Educi
In altum surgere
Efferri, Efferri in altum
Efferri in aerem
Dum petit infirmis nimiùm sublimia pennis
Superare humeros, fastigia tecti, culmina
In luminis auras altè subuehi
Aliquem toto capite superare.

a little Hill, a Hillocke.

Cliuus, Monticulus
Collis, Colliculus
Tumulus, quasi terra tumens
γεώλοφος. λόφος

to Hinder, to Let, to offer Wrong.

Obsistere, Offendere
Lædere, Impedimento esse
Non conducere, si referantur ad naturalem temperamentum, ac corporis accidentia, vt illud non conducit stomachi cocturæ, digestioni, hoc lædit, offendit valetudinem
Obesse, Officere
Nocere, Incommodare
Incommodo afficere vel damnis
Facere detrimentum, damnum inferre, adferre, βλάπτειν
Vulnus imponere, inurere, infligere, apud Cic.
Malefacere, & maleficium facere
Incommodum ferre, inuehere, importare
Dare damnum, seu Iacturam dare, pro quo ineptientes facere damnum dicunt
Malum dare, apud Terent.
Commodis officere, apud Cic.
Incumbere in alicuius perniciem
Malitiosis, insidijs, clancularijs dolis perniciem machinari, to go about for to doe wrong
In mutuam perniciem ruere, Eras.
In alterius perniciem iucundus incurrere, malum statuere, scelus concipere
Machinari perniciem, necem alicui
Petere alicuius caput
Moliri mortem, læthum alicui
Ire in aliquem.

Hippocras.

Melicraton, μελίκρατον
Vinum hipocraticon, distillatum tertio. Aromaticus
Myrina vel Myriua
Vinum aromaticum.

Hyre, vide Reward.

Histories, or Chronicles.

Historiæ, Commentarij
Fasti, Libri veteres
Res gestæ
Scriptura, Registra
Diaria, Annales
Ephemerides
ὑπομνήματα, ὑπομνήματα
Chronicatorum
Monumenta rerum veterum, temporum, locorum, hominum, rerum gestarum
Libri exemplorum, rerum memorabilium
Aduersaria
¶ Breuiarium, Summarium
Compendium
Epitome, ἐπιτομή, Vide writings.

to write Histories or Chronicles.

Historiam scribere, texere, contexere, in ordinem disponere
Rerum gestarum seriem describere, narrare, oculis subijcere, memoriæ prodere
Actus componere. Hieron.

to Hit the marke.

Scopum vel scopulum ferire, tangere, adsequi, ictu directo ferire, sagitta contingere
τοῦ σκόπου ἐφικνεῖσθαι
Metam attingere
Jugulum ferire.

to Hit or Dash against something.

Illidere, Offendere, Allidere
In offensiones incidere, Incurrere
Intorquere, Impingere
συμπροσβάλλειν, προσβάλλειν
Quis tam Lynceus qui nusquam incurrat? Cic.
Lædere crus, pedem ad lapidem, Cic.
Saxo, cespitibus duris occurrere

to be, or to waxe hot or warme.

Ardere, Exardere
Ardescere, Exardescere
Calere, Concalere
Feruere, Incalescere
Æstuare, Exæstuare
καυμαίνειν
Calorem sustinere, Flagrare
Æstu & caniculæ rabie excruciari
Calorem pati, tolerare
Canis ortu, flagrantissimis solibus, flagrantioribus radijs exuri
Feruere, καυματίζεσθαι
Calore efferuescere, torreri
Sole aduri, excandescente die
Dum calet, & medio sol stat altissimus orbe
Puluerulenta coquat maturis solibus æstas
Infensos auertere æstus
Caloribus solis exuri, solis æstu ingrauescente
Solis æstus est submolestus.

a Hogge, a Swine.

Sus, ὗς, Sucula
Porcus, χοῖρος, Porcellus
Porca, Porcetra, a Sow
Scropha quæ sæpius
Verres, a Boare
Maiales
Porcus castratus, a barrow hog.
Nefrens quod nondum frendere, hoc est, fabam frangere possit, vt Varro ait
Sed porcellus lacteus subrumus qui & orthragoriscus dicitur
¶ Porcarius, Subulcus, porcorum custos
¶ Porcile, Hara, porcorum stabulum, a hogstie.

to Hold, to Keep.

Tenere, Continere
Mordicus tenere animum, sententiam
Tenere se domo

Tenax morbus
In amissis aliquid tenere.

to Hold vnder, vide to Keep in and Refraine.

Holy day.

Dies solennis, Dies festus
Dies ferarius, Festa lux
Religiosa dies
Festum substantiuè, ἑορτὴ
Feriæ Feriarum pluraliter
Dies cessationum ab opere.

at Home or in my House.

Domi, οἴκοι
Intra paternos parietes
Intra domesticos parietes
In domo, ἐν τῷ οἴκῳ.

to tarry or lurke at Home.

Perpetuò domi desidere
Raro prodire
Domi conchæ in morem suo viuere succo
Crepitu ventris calces domi calefacere
Domi se continere.

Honger, vide Hunger.

to Honour, to Worship, to Reuerence.

Venerari, Assurgere
Veneratione dignari
σέβεσθαι, Reuereri, Colere
Obseruantia prosequi
Obseruare, Applaudere
Honore prosequi, excipere
In honore habere, ἐν τιμῇ ἄγειν
Honorare, Honestare
Honorem impendere, habere
Suscipere, ἀποβλέπειν
Admirari, apud Virg.
Magnificare, Honore amplissimo ornare, prosequi

Honoribus augere, cumulare, ornare, quod promouere vulgò dicitur, **to promote, to aduance**
παράγειν εἰς ἀξίωμα ὑπομονῆς. ἐπ' ἐξουσίαν ποιεῖν.
Gloriam dare. Cic. vt mihi illa omnia immortalem gloriam dederint
Ornare aliquem insignibus gloriæ
Exornare aliquem prætura, consulatu
Nouo augere honore
Afflare honorem, Virg.
Ad dignitatem, potentiam, authoritatem promouere
Exaltare, Sublimare
καθιστάναι ἐπ' ἐξουσίαν
Constituere in authoritatem & potentiam
Honorificare
Honorem exhibere, præstare
Onerare officijs, honoribus
Genua flectere
Inclinare caput omnibus theatris
Honorem ferre, deferre, impendere, cumulare certatim
Honorarium neutiquam despicabile offerre
Pro numine colere, **to worship one as a Saint**
¶ Aliquem sartum tectum conseruare, est alicuius honorem (vt vulgus loquitur) tueri, Cic.
M. Curium sartum tectum, vt aiunt, ab omni incommodo, detrimento, molestia, sincerum, integrumque conserues.

to get Honor, Glory, Praise, or Dignitie.

Dignitatem colligere, conciliare, adferre, consequi, reperire, sibi adiungere, acquirere
Ferre, obtinere laudem, Cæsar.
Ad dignitatem peruenire, prouehi
Ire ad astra, Virg.
Peruenire in claritudinem magnam, Sal. Propter scientiam rei milita-

ris singularem, ad honorem amplissimum euocari
Omne ferre punctum, pro laudem omnium assequi, Horat.
Nancisci potestatem seu authoritatem summam
Colligere dignitatem, famam
Laudem sibi parare
Attollere fastigium
Prouehi in altum
Lauream mereri, adipisci
Dignitatem agere, amplificare
Gloriam comparare, adipisci, consequi
Nomen augere, vel existimationem
Extendere famam factis
In gloriam venire
Honores assequi, consequi,

Desirous of Honour, vide **Ambitious**.

Honour, Renowne, Glory, Praise or Dignity.

Honor & Honos, κλέος
Excellentia, Celsitudo
Dignitas, Dignatio
Maiestas, Claritas
Sublimitas, Fastigium
Amplitudo, Splendor
Celebritas, Magnificentia
Existimatio, opinio honesta
μεγαλοπρέπεια.
μεγαλοπραγμοσύνη
Honestas, Decus
Laus, Fama, δόξα
Gloria, Titulus, metaph.
Nomen, Ornamentum, Vide **euerlasting renoume.**

Honourable, noble, worshipfull, venerable, famous, excellent, passing good.

Honorabilis, γεραιος
Honorificus, γεραιος
Venerabilis, αιδέσιμον
Venerandus, Excellens
Egregius, Praeclarus
Praestans, Eximius
Praestabilis, ἐλλόγιμος
'Εξαρμήριος, Clarus
Intaminatus, Amplus
Colendus, Phocion
Reuerendus, Probus
Probatus, Cic.
Adprobus, Gel.
Honorandus, Honestus
Spectatus, Spectabilis
Spectatae probitatis vir
Vir de quo dubium, clarior ne sit generis origine, an virtutibus
Diuersis relucens virtutum ornamentis
Purus omnis criminis
Summum ecclesiasticae dignitatis ornamentum
Vir omnium episcopalium virtutum genere cumulatissimus
Conspicuus, ἀριφανής
Circumspectus
Insignis, Inclytus
Illustris, Celebris
Laudatus
Laude dignus
ἄξιος ἐπαίνου, Laudabilis
αἰδέσιμος, αἰδοῖος
Vir integer, integrae famae
Integerrimae vitae vir
Grauis & honoratus apud suos
Senio venerabilis
ἐπίτιμος ἀνὴρ, πολύαινος
Omni honore & fauore dignissimus
Patriae decus immortale
Bonus pro probo & iusto, apud Cic.
Vir numeris omnibus absolutus
Columen familiae, **the honour, the glorie of the house, stocke or kindred**, Terent.
Homo quantumuis pretij quauis re dignus, prouerb.
ἄξιος τοῦ παντὸς

Mulsa

Multa laude dignus
Summæ integritatis
Singulari vitæ integritate
Insigni virtute præditus
Moribus integris
Iouis germen, ἐκ Διὸς, ἔρνος
Ad dignitatem & gloriam natus
Insigni dignitate præstans
Vitæ ac famæ inculpatæ vir
Vitam degens nulla sinistri rumoris macula aut laude aspersam
Moribus ac vitæ probitate admodũ excellens
Famam seruans illibatam
Famæ hactenus incontaminatæ
Integer vitæ scelerisque purus, apud Horat.
Sublimi qui fertur vertice
Summæ dignitatis codicillis ornatus
Ornamentis pulcherrimis cumulatus
Dignus Argyuo clypeo, prouerb.
Magnificis ornatus præconijs
Clarissimus, amplissimus vir
Sunt inter hæc aliqua nonnihil diuersum significantia, sed huc translata, quòd probi honestiq; viri epitheta sunt.

Honourable, vide Princely.

a Hood, a Kerchiefe for a Woman.

Rica & Ricula diminutiuum
Peplum
Calyptra
Tegmen muliebre
Calantica, περίνα
Calanticam capiti accommodare, apud Cic. to pin
Calanticam detrahere, apud Virg.

a Hoore, a Harlot.

Scortum, Meretrix
Prostibulum, Scortillum
Communis mulier, Lyca
Propudiosa Scortatrix
Vulgata omnibus seu peruulgata, apud Suet. Lycena
Pudicitiam in propatulo habens
Lupa, φερεσπόνε γυνὴ
Quæstum corpore faciens
Prostituta mulier, Adultera
Prostituti pudoris, Mœcha.
Vulgato corpore, Pellex
πόρνη ἡ ἐργαζομένη
Publicè merens
Diobolaris, apud Fl. in mythol.
Quadrantia mulier
Recelliclunia, apud Plaut, Alicar.
Cloacæ, metaph.
Subacta pluribus
Pellex, palace Græcè, Concubina vulg.
Sui copiam omnibus faciens
Ignis apud Virg. Succuba
Cuilibet se sternens, a common harlot
Quosuis admittens
Scrapriæ, Prosedæ, ill fauoured drabs
¶ Et meretrix sacrificularia seu prostibulum, vel cloaca sacrificorum, a priests whore.

a Hooremonger.

Scortator, Fornicator
Fornicarius, Meretricarius
Ganeo, Nequam, πόρνος
Leno, a ruffin.

to play the Hoore or Harlot.

Pulchritudinem & corpus ad lucrum prostituere
Alere corpus corpore, Plaut.
Prostituto corpore stipendia facere
Dare se cuilibet, apud Teren. & Mar. pro prostituere
Corpore quæstum facere
χοιροπωλεῖν, facere
Ex turpi viuere quæstu
Vulgare, publicare corpus suum
Collocare se in vita meretricea palam, & domum suam patefacere omnium cupiditati, Cic.

Palàm

Palam facere quæstum
ἐν τῷ φανερῷ χρηματίζειν
Corpus palam ad omnes libidine diuulgare.

to hunt after Whores, vide Bawdery.

to Hope, to Trust.

Sperare, Spem habere, fouere, nutrire, pascere
Teneri, Lactari spe
Spe duci, Spectare
Spe euehi, attolli
ἔχεσθαι ἐπ' ἐλπίσιν
Expectare, prosperare, apud Cic.
Pendere se animi
Figere spei pedem, Eras.
Spei figere ancora, to trust wholy
Omnem figere cogitationem, omnia studia, omnem curam, operam, industriam, omnem denique mentem in N. patrocinio, fauore, authoritate.

to Hope in vaine.

Pascere vanam spem, spes inanes, apud Virg.
Excidit spes id posse fieri
Inanem spem fouere
Bona spe aliquem ludere
Lactari spe falsa
Stultam dubia spem trahit mora.

a small Hope.

Spes tenuis, incerta, infirma
Spes frigida, languida
Spem tollere, demere, adimere, expellere
Destitui spe
Spes macra, apud Persium
Cassa atque euanida
Spes mihi cassa cadit,
ψυχρὰ μένει ἐλπίς.

I Hope, I trust.

Maxima spe teneor
Adducor in spem
Spes mihi magna subit
Spes est futurum fore
Arrecta spes est
Adhuc aliquis Deus nos respicit
Adhuc cœlum voluitur, prouerb.
Lux affulsit, prou.
Spero huic afflare auram aliquam, i. spem ostendi, Cic.
Affulgens lætior spei aura, recreat animum meum, Eras.
Spem habeo, ἐλπίζω
Spem capio
Spe erigor, trahor
ἐπαίρομαι
Venio in spem
Spero fore
Ducor, Potior spe
Affulget, arridet, adblanditur nonnihil spei
Spes est, adest, superest, restat, relicta est
Afflabit mihi spes melior
In spem vocor, erigor forte
Summam, certam, non exiguam concipio spem futuram
Animus mihi præsagit, fidem facit.

a Horse-man.

Eques, qui equo vehitur
Qui cursus equestres traducit
Qui instruit cursus equorum
Equo insidens
Equisessor, oris
Equiso, onis: a horsebreaker or keeper.

Hospitality.

Frui alicuius domo, hospitio
Hospitem admittere
Considere domo
Hospitium seruare
Præbere, accipere
Recipere tecto
Dare hospitium
Non habere fores oppositas
Indulgere hospitio

an Hospitall or Spittle.

Valetudinarium
Nosocomion, νοσοκομεῖον
Infirmarium dicitur vulgo
Hospitalia, numero plurali, genere neutro, ponit Vetruuius pro ædibus quæ hospitibus excipiendis destinatæ sunt. Græcis Xenodochia vocantur, in quibus peregrini hospitantur, vulgo Hospitalem, & egentium receptacula, ptochodochea, seu hospitia.

an Host, vide Inholder and Armie.

a House, a dwelling place.

Domus, δόμος
Ædes pluraliter, Nidus
Tectum, pars pro toto, Casa.
Lar, apud Poëtas
Penates, οἶκος
Ædificium, Mansio
Tabernaculum
Domicilium
Limen, pars pro toto
Catul. Labore fessi venimus limen ad nostrum.
In nostrum penetrale receptus
Focus pro domo priuata ponitur
Habitatio, Sedes
Habitaculum
Culmen pro domo ponitur
Doma, δῶμα, similiter synecdochicè
Domus monetaria, the Mint, vbi signatur argentum in nummos
Argenti officina, ἀργυροκοπεῖον.

at my House, vide Home.

to keep House.

Gerere rem domesticam
Familiæ curam habere
Curare domum, rem familiarem
Solerter, prouide, vtiliter rem domesticam administrare
Rem familiarem & parare & conseruare
Parta tueri aptéque impendere
Domestici officij curis distringi
Tueri rem familiarem, apud Cic.
Gubernare domum, vulgus dicit
Rem domesticam, vel ad rem domesticam attinentia curare
Frugi viuere, to liue soberly
¶ Primam rei familiaris curam inire.

Houshold-stuffe.

Supellex ἔπιπλα
Res domestica, familiaris
Vtensilia, Res mobiles
Scruta, numero plurali, old stuffe.

an Housholder, or the good man of the house.

Paterfamilias, οἰκοδεσπότης.
Familiæ præpositus, rector
Maritus, Herus.

an Housewife, vide Wife.

How.

Quomodo, Qui, Qualiter
Qua ratione, πῶς, ὅπως.
Quo pacto, Qua via
Quemadmodum.

Humble, vide Low.

Humilitie, Lowlinesse.

Despicantia sui
Voluntaria mentis demissio
Animi demissio, Humilitas
ταπείνωσις
Quæ Virginem Mariam in cœlum extulit.

Hunger, Famine.

Esuries, Esurigo
Edendi auiditas, orexis, libido
Fames
λιμὸς, πεῖνα
Malesuada fames

Fame

Fame contabescere, inedia, inopia, fame deficere, confici, vinci, to die for hunger
Pallida ora fame
Longam excoluisse famem
Demere, soluere ieiunia
λιμῷ διαφθείρεσθαι
Affligere inedia
Fame aliquem excruciare
Tenuem edendi concedere portionem, vt mori necessum sit, to famish one.

to lessen, or asswage Hunger.

Eximere, Pellere
Depellere, Repellere
Leuare, Deponere, exoluere famem.
Satiare, ieiunia pascere, finire, placare boum cæde
Comprimere amorem edendi.

Hungry appetite.

Appetitus, vt vulgus loquitur
Appetentia comedendi, Esuritio
Vehemens edendi auiditas
Orexis, ὄρεξις, qua voce vsus est Iuuenalis in Satyris, appetitionem vertit, Cic.
Gulæ irritamentum
Ieiunia auiditas.

to Hunt, to Chase Deere.

Venare canibus leporem
Feras insectari
Feras indagere, θηρεύειν
Feras agere, agitare, inquirere
Venationi insistere
Sectari ceruos, apros, feram
Feras cursu insectari, insequi, agitare
ἀγρεύειν
Cum belluis audacter congredi
Ceruos iaculo cursuque fatigare
Insequi vagas per iuga summa feras
Clamore premes ad retia ceruum.
Cadit aduersa cuspide fossus aper
Compellere ceruos in plagas
Saltusque indagine cingunt, Virg.

to Hurle, vide to shoot.
to Hurt.

Nocere, Officere
Lædere, Offendere
Incommodare, Obesse
Cadere, damno esse
De ijs quæ nocent, & non prosint.

a Hurt, vide Losse.
Hurtfull, Noysome.

Damnosum
Infestum, Perniciosum
Dispendiosum, Noxium
Detrimentum, incommodum adferens
Exitium, iacturam, calamitatem, periculum, damnum secum trahens, & ingens malorum incommodorumque agmen.

a Husband.

Coniux, Sponsus, Maritus, Virg.

a Husbandman, hee that tilleth and manureth the ground.

Agricola, ἀγροικος
Agricolator, Georgus
Villanus, Villicus
Agrarius, Agrestis
Ruricola, Rusticus. Vide Plowman.

I.

a Iacket or Ierkin without sleeues.

Exomis idis, Colobium
Tunicula manicis defecta, truncata, mutilata.

a Iakes, vide Priuie.
a Iangler, vide Babler.

the Iaundis.

Morbus regius, à Var. dicitur ἰκτερος Græc. nuncupatur, medicorumque opinione ex felle nascitur
Aurigo nominatur à Celso, propter auri colorem
Arquatus ab arcu, à colore scilicet, arcus cœlestis
Quidam hũc morbum Ictericam, vocabulo non satis probato (vt omnia morborum nomina ferè deprauata sunt) dixere
Alij dæmoniacum & Aquatum vocarunt
Auriginosus & Ictericus, ἰκτερικὸς qui morbo regio laborant
ἰκτεριᾶν, Ictero morbo laborare.

Idle.

Omni actione Vacuus
Supinus, Ociosus
Feriarius, ἰκτινος
Vacuus ab opere
ἄεργος, ἀπράγμων
Nil rerum actitans
Lentus, Cessans
Cessator, Languidus
Desidens, Desidiosus
In otio vitam degens
Bos in stabulo, prouerb.
Spartam rodens
Reses dis, omnis g. Liu.
Iners, Male feriatus
Compressis sedens manibus
Marcidus, apud Plaut.
Facere, Terere
Agere, Peragere
Sequi, Habere
Feriari otia
Ducere segnia otia
Ducere vitam per otium
Natus in otio
Solui in otia, vide Slow.

to be Idle.

Ociari, ἀεργεῖν
Pigrari
Vacare ocio, à lare
Vacare, σχολάζειν
Ocio indulgere
Cessare, ῥᾳστωνεύω
Esse remissum à labore
Ocio torpescere, marcessere
Otium captare
Feriari & feriare neutrum
Inerti ocio contabescere
Inertiæ indulgere
Ocio se dedere
Ocium colere
In Ocio esse
ἄγειν σχολὴν
Diuturno in otio versari
Turpi otio & Abdomini seruire
Nihil agere.
Vltra Epimenidem dormire
Ocijs ac somno transmittere vitam, apud Terent.
Feriatam agere vitam
Nullis se negotijs exercere
Manum habere sub pallio
Compressis sedere manibus
Et Prouerb. Conchas legere dicitur qui in summo est ocio.

a Ierkin, vide Iacket.
to Iest, to Sport.

Nugari, Connugari
Ludere, Iocari
Nugas agere, Tractare iocos
Afferre iocum, sales
Ludicra rebus serijs miscere
Iocari festiuissimè
Indulgere festiuis iocis
Ioco dicere, vide to scoffe.

Iestingly, Merily, Pleasantly.

Ioco, Iocose, Per Iocum
Ridiculè, παιζομένως
Ioci causa, Per ludum
Animi gratia dicere, for sport
Per ridiculum

a Jew.

Iudæus, Ἰουδαῖος
Verpus, Apella, apud Horat.
Curtus, apud Georg. Wice, & à resectu cutis dicitur, recutitus
Circumcisus
Hæbræus, Ἑβραῖος
Israëlita
Leuigena, à tribu Leui. Mant.

Ignorant.

Rudis es, Imperitus, nullius experientiæ, vsu minimè doctus, vsus expers, rudis in rebus, nouus tanquam hospes, planè peregrinus, ab vsu rerum imperitus, parum versatus, rerum insciens, ignarus, expers, experientia vacans, vsum non habens.

Ignorant. Unletteréd.

Literas planè non nouerat
Ex abditis literarum fontibus parum aut nihil hauserat
Literis erat mediocriter, leuiter, vulgariter, non admodum, haud satis, non multum eruditus, institutus, instructus
Planè, perfectè, absolutè, exquisita quadam ratione, excellenter, egregiè, præclarè literatus non erat
Longè aberat à perfecta literarum scientia: reconditæ, exquisitæ, singulares, egregiæ in illo literæ non erant
Vulgares erant.

I haue done it Ignorantly, Unawares, not knowing, otherwise than I thought.

Feci inconsultè, ignoranter
Ignorans feci, apud Plaut.
Errore, Per errorem
Imprudens, Ignarus
Nec opinans
Per imprudentiam, inscitiam
Nesciens, Inscius, Insciens
Cic. Quæ insciente me, imprudente L. Sylla facta sunt, vide vnthought.

Ill. Amisse, Ouerthwartly, Frowardly.

Præposterè, Peruersè
Perperam, Prauè
Distortè, Inuersè
Inuersum.

an Ill or Euill man.

Prauus, κακὸς
Peruersus, Scelestus
Impius, ἄθεος
Malus, πονηρὸς
Perniciosus, Flagitiosus
Malitiosus, sceleratus
Sons, Noxius
Discolus, Facinorosus
Pestis, Lues
Internecio
Morum parte inquinatus ab omni
Capitalis homo, id est, supplicio capitis dignus.

Ill fauored, Defurmed.

Deformis, Turpis, δυσειδὴς
Fœda facie, Thersites
Thersitem deformitate vincens
Hipponax alter turpitudine
Thersitæ conferendus Homerico
Iacens in sordibus, Filthy
Ad prodigium vsque deformis
Deformatus corpore
δυσπρόσωπος
Quam formæ premit dedecus
Decolor.

an Image.

Statua, ἄγαλμα, Signum
Simulachrum, Simulamen
Idolum, media producta, Effigies
Icon, εἰκὼν

Imago,

Imago, Imagiuncula
Imago radiato capite conspicuus
Agalma, Hermæ
Sculptile, fusile, conflatile
Sculptum, fusum, pictum signum
¶ Statuarius, sculptor, signifer, victor signa fabricans
ἀγαλματοποιός
Hermoglyphus, an Image maker or cutter.

to Imagine, to Search, to Inquire out secrets or high things.

Altum sapere
Scrutari profundum
Subtilitates perquirere
Circa sublimia & super cœlestia versari
In cælestibus versari
Imaginari, & ut de Socrate scribit Aristophanes, ἀεροβατεῖν καὶ περιφρονεῖν τὸν ἥλιον
Per aëra incedere & circa solem satagere.

to Imagine, to Conceiue, or to Cast in minde.

Imaginari, Fingere
Cogitatione depingere vel fingere
Animo comprehendere
Imprimere aliquam notionem in animis
Animo fingere
Cogitatione & mente complecti
Speciem alicuius rei cogitare
Cic. De imaginibus ad animum peruenientibus
Item. Volitat ante oculos istorum regis filius, vide to muse and to deuise.

to Imbroder.

Acu pingere, Plumare, ῥαφαίνειν
Ex coloratis filis effigies hominum exprimere
Artifici vestes pingere acu
Vestes auro intexere
Hinc vestes Phrygianæ, acu pictæ, factæ, contextæ, aureis filis decoræ, Imbrodered garments.

an Imbroderer.

Aucupictor, πολυκέστης
Segmentarius, Plumarius
Barbaricarius
Phrygio, quòd huius artis inuentores aiunt Phryges fuisse.

to Imitate, vide to Follow. Immoderate Sorrow. vide Immortall. to be Impoisoned.

Bibere cicutam
κώνειον πίνειν
Haurire, sumere venenum
Venenum in sua viscera ingerere
Veneni mali poculo animam expellere, Solin.
Toxico se mori dare
Veneno potionari, sustolli
Toxico perire, vitam finire, perimi, confici, intercipi
Corpus medicaminibus multis aduersus venena munire, Plin.

of great importance, vide Weight. an Impostume, or Bile or Botch.

Hulcus, ἕλκος
Caue picas, Vlcus
Exulceratio, ἑλκωσις
Pustula, Tumor
Vomica, à tumoris similitudine
Tuber, Tuberculum
Apostema, ἀπόστημα
Abscessus
Suppuratio Latinè

Glandes

Glandes, glandulæ, Tonsillæ
¶ Rescindere summum hulceris os.

Imprisoned, vide Prisoner.

Impudent, without shame, Shamelesse.

Impudens, media correpta
Insignis qui est impudentiæ
Inuerecundus, fronte carens
Effrons, qui pudorem omnem abstersit, dedidicit
Perfrictæ frontis, faciei
Cui pudor ex pectore cessit. Luc.
Os impudens
Aspectus atticus
βλέπος ἀπ[illegible]
Nihil oris habens
Cui frons cum mente perijt
Frontosus
ἀμυμέτωπος
Phormio Terentianus.

to be Impudent, shamelesse, or without shame.

Perfricare frontem, faciem
Ponere pudorem
Perfricare os apud Cic.
Pudorem omnem abstergere, detergere, deponere
Verecundiæ repagula omnia discutere, Erasm.
Verecundiæ limites cunctos prætergredi
Esse sine fronte
Transire fines verecundiæ, pudicitiæ
Salust. Pudore carere
Non habere pudorem
Impudenter loqui, [illegible]
Impudenter agere, ἀναισχυντεῖν
Nihil apud alios pudere
Qui nullo pudore tangitur, mouetur, auertitur, ducitur
Quem nihil pudet
Inuerecundus, Perfrictæ frontis.

Impudently.

Perfricta fronte, facie
Posito pudore omni
Ore perfricto
Crasso rubore
Absque fronte & ore
Refractis pudoris & reuerentiæ claustris, Plinius. Citra ruborem
Deuorato pudore
Temerario fronte
Nudo capite, prouerb.
γυμνῇ κεφαλῇ
Inuerecunde, Impudenter
Citra omnem pudorem,

to Impute, to Attribute.

Acceptum ferre
Impensum seu expensum ferre, vt transtulit Vall. in epistola Pauli ad Phile, ἐλλογεῖν
Imputare, vt habet vetus editio
Acceptum facere, Plin.
Meruisti, vt acceptum tibi fieret, id est, accepisse abs te nos fatemur
Sibi describere, Attribuere
ἐξιδιοποιεῖσθαι, Arrogare
Tribuere, Vsurpare
ἐξιδιάζεσθαι
Vendicare, aut vt plerique scribunt, vendicare sibi
Adsignare, Occupare
Præripere, applicare
Omnia cum datiuo personæ & accusatiuo rei construuntur
Deriuare in se, metaph.

Inclined, ready and prone, or Bent.

Propendens, Præceps
Applicatus, Cic. Decliuis
Pronus, Metaph. Intentus
Proclinis & procliuis, Deditus
ἐπιρρεπής, προσχής
Propensus
Facilis, Natans
Natura inclinatus, vt vulgo dicitur.

Incongruitie.

¶ Solœcismus
Solæcon
Barbaries, structura inconcinna, refractariola, stribiligo, seu striblīgo, linguæque latinæ inconcinnitas, balbuties, hæsitantia linguæ, imparilitas, id vitij vocatur
Dictio popinaria, plane barbara
Gothica, rustica, detrita, squalens, laciniosa, à doctis minimè vsurpata.

Incontinent, variable.

Inconstans
Lubricus, Varius
Lubrica, ancipiti fide
Infidus med. prod. vt
Malefidus, ἄπιστος
Non constans sibi
Vagus, Volubilis
Instabilis, Perfidus, med. cor.
Duabus sedens sellis
Cothurno versatilior
Chameleonte, Proteo, Tarandro,
Polypo mutabilior, versatilior
Vertumno inconstantior
Euripus homo, Polymnestor
Fluxam fidem gerens, Plaut.
Theramenes, Cothurnus
Discedere à constantia, à mente, atque à se, Cic.
Omni vento doctrinæ quasi nebulæ turbine exagitante circumferri.

Incontinent, vide out of hand

to Incourage, to Moue.

Impellere, Ingerere
Inducere, Instinguere
Instanter persuadere
Vrgere, Perurgere
Incitare, Stimulare
Admouere, Protrudere
Monitis extimulare

to Increase, vide to Augment, to Encrease.

to Indeuour, or Labour Diligently.

Inuigilare, Aduigilare
Incumbere, Contendere
Adniti vel anniti
Eniti, Vacare
Laborare, Elaborare
Niti, Instare, Vigere
Sedulam nauare operam
Summo studio intendere
Debitum esse
Excubare animo
Toto pectore incumbere
Manibus pedibusque conniti
Operam nauare, dare
Omnes promere vires
ἐπιτηδεύειν, Quærere
Operam impendere
σπουδάζειν, διατρίβειν.
Curare, Euigilare
Diligentiam adhibere in munere fungendo
ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι.
Curas & cogitationes omnes in rem aliquam conferre
Dare operam egregiam, laudabilem, optumam
In suo studio atque opere nunquam cessare Cic.
Abijcere segnitiem, socordiam
Curam adhibere, impendere
Laborem, studiumque impendere
Studere, Conari
Studiosè curare
Adniti, pro virili, totis viribus
Eluctari, Moliri
Primam operam nauare
Magno studio moliri
Omnem operam, studium, diligentiamque ponere custodiendis dominicis mandatis
Totus quis incumbere in rem aliquam dicitur

Ingenium intendere
Omnes ingenij neruos intendere
Ingenij vim omnem atque impetum torquere
Totis neruis incumbere
Operam impendere quam (id est quantum) possis diligenter, vide Endeuour.

Infamie, vide Dishonestie.
from his Infancie, vide Childhood.
to Infect.

Agere contagia
Serpere, proserpere latius
Ex vicino vel contactu nocere
Venenoso inficere afflatu
Afflare virus mortiferum
Spargere venenum
Afflatu nocere, Ouid.
¶ Lucem, contagionem trahere, contrahere
Ducere contagionis labem.

Infection.

Infectio, Contagio
Pestis, Corruptio
Lues, Ærugo
Venenum, Virus.

An Infectious sicknes, vide Contagious sicknesse.
Inferiour.

Est me inferior, infirmior, imbecillior, neque mecum comparandus, æquandus, conferendus, coæquandus
Nec honore dignus est, qui virtute inferior est.

Inhabite, vide Dwell.
Inke.

Atramentum
μέλαν, ἄλαβα
Loligo pro atramento ponitur, vt Sepia propter vtriusque piscis cruorem atrum
μελανοδοχεῖον est Atramentarium, an Inkehorne, or Inkepot.

an Inne.

Diuersorium, à diuertendo
Hospitium, ξενών
Taberna meritoria
Stabulum propriè locus in quo lassi fatigatique ex itinere consistunt, à stando nomen habens
πανδοχεῖον, Casa hospitalis
ταβερνεῖον, καπηλεῖον
Caupona, Cauponula
Hospitium meritorium
Taberna vinaria, οἰνοπωλεῖον
Oinopolion, A Tauerne.

to keepe an Inne.

Cauponari
Exercere Cauponam
Pandocheum agere, esse, barbarè loquentes dicunt
Tenere hospitium.

an Inneholder, an Host.

Tabernarius, Caupo
Κάπηλος
Hospes qui recipit, & recipitur
Pandocheus
πανδοχεύς, ξενοδόχος
Stabularius, de quo in Euangelio
Hospes meritorius.

Innocent, Guiltlesse.

Innocuus, ἄνοχος
Inculpatus
ἀνέγκλητος Innocens
Innoxius, ἀβλαβής
Crimine, Culpa vacans, carens
Insons, Expers culpæ
Noxæ omnis excors
Qui extra culpam est
Nescius quid discriminis inter dextram & sinistram

Ab

Ab omni culpa alienus
Nullius sibi conscius
Clano purior, proner.
Hoc me crimine nunquam contaminaui, inquinaui, infeci, pollui
Huius criminis, flagitij, sceleris, vitij, labe, macula nunquam infectus sum.

In our time.

Nostro æuo
Nostra ætate
Nostris temporibus
Nostra memoria
Nobis superstitibus
καθ' ἡμᾶς ἐγένετο, nostris temporibus fuit.

to Inquire, to Aske, to Demand, to Search out.

Quærere, Inquirere
Exquirere, Disquirere
ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι
Oportet veritatem ante omnia scrutari & inuestigari
Vestigare, Investigare
Examinare, Pervestigare
Scrutari, Perscrutari
Rimari, Indagere
Percontari, Interrogare
Sciscitari, Discutere
Quæstionem habere.
ἀνακρίνειν. διακωδωνίζειν.
ἐξετάζειν τὸ πρᾶγμα
Questioni subijcere, vel inquisitioni
Crebris solicitisq; iudicium interrogationibus vrgere
Seuero examine inflare
Contari, Explorare
Inquirere, pro vbique quærere.
ἀμφιζητεῖν
Omnibus vestigijs indagare
Ad viuum resecare, prou.
Diligens facere scrutinium
Exactissimum facere examen
Altius rimari & expendere
Seueriter examinare
ἀκριβάζειν, diligenter indagare, explorare
Censuræ subijcere
Altiori indagine discutere, perscrutari
Venari, artificio & solertia quadam quærere
Odorari sagacius, & degustare conuiuam, apud Cic. vtrumque pro callidè & clam explorare quid habeat animi
Alicuius actus insidiosa explorationis arte venari
¶ Expiscare, elicere animi sententiam
Omnia secreta eximo eruere studioque quærere.

to Instruct, vide to Teach.
to Intaile, vide to Graue.
to Interlace, to set between, as a day, or a yeere.

Interserere, Intercalare
Interponere, ἐμβάλλειν.
Vnde Annus embalismatis siue bissextilis aut bissextus nomen habet, in quo dies intercalatur, quæ λιμὴν ἡμέρα, dicitur Græcis, i. Dies intercalaris.

to Interrupt, to Disturbe one that is speaking.

Loquentem interpellare
Interstrepere
Sermonem abrumpere
Impedire, obstrepere
Interfari, in sacris literis
ἐγκόπτειν, Græcè, καὶ ὑποβάλλειν
Interloqui
Interpellare sermonem institutum
Obturbare loquentem, pro interpellare
Turbare vel interturbare aliorum sermonem

Interpolare, pro eodem
Interrumpere aliorum verba
Non audire quo rem deducere velit
Et apud Terent. Sine me peruenire quo volo, hoc est, vt absoluã quod cœpi dicere
Et Eras. in Moria: Audite quo rem deducamus
Loqui priusquam alter sua perfecerit verba
Musica interfecta in prouerbium abijt, pro sermone interrupto ab interueniente.

Intent, vide **Purpose.**

an Interpretation, vide **Exposition.**

to Intice, vide **to Allure.**

to Intreat, vide **to Pray.**

that cannot be Intreated, vide **Stifnecked.**

to Intreat humbly, to Beseech, to Request.

Supplicare submisse alicui
Abijcere se alteri ad pedes
Abijcere se supplicium
Procumbere genibus flexis in terram, posito genu ante pedes alicuius
Amplecti, tangere pedes
Tendere genibus brachia, in crura manus
Submittere, Succumbere genu
Rogare veniam supplicem
Supplicem genibus proripere tellurem
Ante pedes volui
Demittere ceruicem
Venire supplicem.

to Intreat, to obtaine by intreating.

Exorare, Flectere superos
Flectere lachrymis, precibus
Mouere precibus
Precando, precibus consequi
Placare, δυσωπεῖν
Persuadere, Demulcere.

to Inuade.

Impugnare, Infestare armis
Bello petere, impetere
Infesto exercitu irrumpere
Bello lacessere, infestare
Hostiliter ingredi, inuadere alterius ditionem
Arma mouere
Bellum inferre vel arma
Excursionibus infestare
Populabundè percurrere
ἐμβάλλειν. Vide **to assaile.**

to Inuent, vide **to Deuise.**

Inuisible, that cannot be seene.

Inuisibile, Quod aciem fugit
Quod oculorum fugit obtutum
Cic. Animus sensum omnem effugit oculorum
Sub aspectu non cadens
ἀόρατον.

Inward parts of man.

Vitalia, Præcordia
Viscera, Exta
Penetralia, Intestina.

Ioyfull, vide **Glad.**

to Ioine, to set together.

Connectere, Committere
Iungere, Coniungere
Coassare, Coaptare, ἁρμόττειν
Accommodare, Concinnare
Componere, Colligare
Contexere, Compingere
Copulare, Combinare
Coagmentare, Conglutinare
Consarcinare, Condere
¶ Adijcere, Adiungere

Annectere,

Annectere, Addere
Adhibere, Admouere
Aggregare, to put vnto
Conglobare, Glomerare
Conglomerare.

a Ioyning or setting together.

Compages, Compago, inis
Compactio, Compositio
Constructio, Syntaxis
Coordinatio, Connectio
Combinatio, Coagmentatio.

Ionkets, vide Delicate meats.

to take a Iourney.

Iter facere, Moliri iter
ἔχειν τῆς ὁδοῦ
Facere perfectionem, Cæs.
Itinerari, ὁδοιπορεῖν
Proficisci, Iter capere
Tendere, Iter instituere
Pergere, In sacris literis frequens est eadem significatione
Iter, viam ingredi
ὁδεύειν
Agere iter, viam
Habere iter
Conficere iter, via puluerulenta
Multa diebus singulis conficere milia ia
Dare se in viam
Sursum, deorsum currere ac recurrere, vltra citraque peruolare
Tenere iter, apud Virg.
Et, Quo nunc se proripit ille?
Item, Quo te Mœri pedes
Quo nunc iter tibi?
Transmittere maria, caput obiectare periculis
Vilis lucelli gratia terra, marique volitare
Per omnes terras ac maria volitare

Vltro citroque commeare, To goe and come
Conferre & recipere cum accusatiuo intercedente præpositione in, vt contulit se in patriam: aut sine præpositione, si accusatiuus fuerit proprium vrbis, seu ciuitatis, recipit se Romam, contulit se Venetias, vide to goe away.

to come to his Iournies end.

Peruenire
Carpere locum destinatum
Tangere quæsitos penates
Quæ diu petijt, tangit arua
Aduenit hospes ad vrbem.

a Iourney-man, a Day-labourer.

Operarius, Ergastulus
Mercenarius, Ergaster
Mercede conductus, μισθωτὸς
Conductitius, αὐτουργὸς
Operam suam mercede elocans diurno.

an Hypocrite, hee that doth counterfeit holinesse.

Hypocrita penultima cor.
ὑποκριτὴς
Eruditus artificio simulationis
Simulator
Fucatus
Fuco sanctimoniæ personatus
Venditans sanctimoniam
Fucatæ sanctitatis homo
Duplex animo, corde
Fucatam, personatamque sanctimoniam præ se ferens
Paries dealbatus in Actis Apostolorum
τεῖχος κεκονιαμένος
Sepulchrum dealbatum, Christus in Euangelio vocat sanctimoniæ simulatorem

Hypocrisis, Simulatio virtutis
Venditatio quędam atque ostentatio, Hypocrisie.

Issue of ones body, a Child.

Propago, Progenies
Soboles, Proles, Liberi.

Italie.

Italia, ab Italo rege
Italia terra
Latium, Ausonia
Hesperia magna vel maior
Oenotria, a rege Oenotrio
Ausonia ora.

It is so.

Ita est, ita se res habet, sic est rei status, in hoc statu res est, eiusmodi res est, hoc loco res est.

to Iudge, to giue a sentence, or iudgement.

Censere, Iudicare
Iudicium facere
Sententiam ferre, dicere, pronunciare
Damnare, Condemnare
Iudicem agere
Dijudicare
Censuram agere
Ius dicere, To pronounce the sentence
De re vltro citroque diligenter cognita pronunciare, definire
Acre, exactum, præsens, constans iudicium, sententia, censura.

to sit in Iudgement.

Sedere pro tribunali
Rixas fori iudiciarij dirimere
Rostris præsidere
Præesse causidicorum subsellijs, foro iudiciario
Cerdonum iurgia dirimere
Forum agere
Iudicia exercere, apud Cic.
Ferre pro tribunali sententiam.

to appeare personally in Iudgement.

Iudicium subire
Sistere se tribunalibus
Comparere
Causam dicere
Se apud Iudices tueri, purgare.

a Iudge.

Iudex, Prætor
Iura reddens, δικαιοδότης
Sedens pro tribunali
καθεζόμενος ἐπὶ βήματος
Sententiæ lator
Rerum capitalium Iudex, qui & Quæstor appellator, Quæsitor
Iudex maleficiorum vulgo dicitur, de latrocinijs iudicans, siue latrunculator, Recorder
Prætor Capitalis.

the Iudgement Seat.

Iudicij locus
δικαστήριον, Forum
Forum Iudiciarium
Forum iudiciale
Tribunal, δικαστήριον
Iudicium, consessus.

after my Iudgement, vide Meaning.

a Iugler, he that vseth crafty conueyance.

Gesticulator, Præstigiator
Impostor, Pantomimus pen. cor.
παντόμιμος
Circumforaneus
Pilatius apud Quintilianum
Gelasimus, γελάσιμος
Circulator, quæ Græci ἀγύρτην appellant, seu præstigiatorem, cum deceptione circumforaneum

Apu-

Apuleius lib. 1. huiusmodi præstigiatorem populi frequentia stipatum mortalibus suas fallacias admirantibus, circulatorem vocat, dicens, Circulatorem aspexi equestrem spatham præacutam mucrone infesto deuorasse
Cyclitus ab Horatio vocatur
Impostor nugis ac strophis captans quæstum. Vide Deceauer.

Iust, righteous.

Iustus, δίκαιος
Æquus, Rectus
Muneribus nequaquam corrumpendus
Incorruptæ æquitatis, iustitiæ
Iustitiæ oculus
Bochyris alter
Iustitiæ trutina, statera iustior
Rectam ingrediens viam
Rectum tenens clauum
¶ Æquum & bonum colere
Æquitatem seruare.

Iustice little set by.

Pauci sunt hac ætate, his temporibus quibus iustitia sit, cordi sit
Qui iustitiam colant, exerceant, curent, tueantur
Qui de iustitia laborent
Apud quos iustitia locum habeat, iustitiæ locus sit, qui se iustos præbeant.

Iustice is to be followed

In omnibus actionibus nostris, id solum spectare debemus, quid iustitia postulet, ratio præcipiat, conscientiam præponat
Quid sit iustitiæ, quid rationi consentaneum, quid cum iustitia, ratione congruat, conueniat, consentiat
Habenda iustitiæ summa ratio est
Vna spectanda iustitiæ, nihil præterea
De vna iustitia laborandum
Sequi ducem iustitiam debemus, agere cum iustitia, iustè, rectè, honestè
Honestum tuendum est solum
Nostra consilia, nostras actiones ad vnam iustitiam referri decet
Iustitiæ inseruire, iustitiam exercere, ad iustitiam incumbere debemus
A iustitia minimè discedendum, recedendum est.

K.

to Keepe, vide to defend.
to Keepe close, vide to Couer.
Keepe it close, vide Beware to tell it no body.

to Keepe in, or hold vnder.

Cohibere, Coërcere
Domare, Frænare
Supprimere, Continere
Subiugare, Vide subdue, & tame.

to Keepe holy, or feasting day.

Agere diem festum, ἐνδημεῖν
Facere diem solennem, festum
Celebrare festum, diem feriarum, diem festum
ἑορτὴν ἄγειν, ἑορτάζειν
Celebrare solemnitatem
Facere solemnitatem, apud Hiero.
Operam dare rebus diuinis
Feriari, vel Quiescere
ἄγειν ἡσυχίαν
Celebrare memoriam, mortem sanctorum
Labore & opere supercedere.

to Keepe from.

Arcere, Defendere

Prohibere, Cohibere
Coërcere, Protegere.

it is better kept in remembrance, or longer remembred.

Altius insidet vel insidit mente
Tenacius inhæret animo
Altè sedet animo quod primis discitur annis
In omnem vsque vitam hæret
Penitius cogitatione hæret
Quo semel est imbuta recens seruabit odorem Testa diu, Horat.
Quod rudibus animis & per hoc tenacioribus primum imprimitur, nulla potestate potest deleri
Quæ teneris traduntur annis & citius discuntur & tenacius retinentur
Cordi altius intimius imprimitur
Penitius ac profundius in pectore reconditur, reponitur
Altius insidet hominum animis
Facilius penetrat in animos mortalium
Acrius insidet animis
Id perpetuo animo inhærebit meo
Hærere in medullis, & includi in medullis, vtrumque, Cic.

to Kembe or trimme the haire.

Pectere, Pectinare
πέκειν. κτενίζειν
Pexare frequentatiuum
Explicare capillum
Deducere crines pectine, Ouid.
Capilliculum comere
Pectine eburnea pangere
Fingere comam, pro ornare
¶ Pectinem ducere à Brechmate ad verticem, Caput mulcere.

a Kerchiefe for women, vide Hood.

a Kettle or Cawdron.

Cacabus, κάκκαβος
Caldare, Caldarium
Lebes, λέβης
Ahenum, χαλκεῖον
Ahenulum, Cumena.

to Kill or slay.

Trucidare, Interimere
Multare morte, & neci dedere, apud Virg. vtrunque
Exterminare, Necare
Afficere morte
Punire, Vlcisci
Vindicare, φονεύειν
Dare neci, lætho, Virg.
Perimere, Occidere
Mactare
Mortem inferre, adferre, obferre
Vita spoliare, Luce priuare
Exuere aliquem anima
Viuorum eradere cœtu
Orbare aliquem luce, vita
Vitam, animam, eripere
Morti dedere, Dare morti
Vitam eximere, Vitam adimere
Interficere, Iugulare
Iugulum ferire, to cut ones throat
Configere, to thrust throw.
Transuerberare gladio
Facile ictu perforare
Mucrone latus exhaurire
Confodere, διορύττειν
Defodere, Perfodere
Morte aliquem excipere
Sternere, apud Virg.
Dare sopori aliquem, Plaut. in Aul. to lay one asleepe.
Ense aliquem fundere
Premere, sicut & Cædere pro interficere, vtrunque apud Virg.
Auferre è viuis, è medio
Obuium quemque demetere, obtruncare, Conficere
Gladium in viscera mergere, apud Eusebium
Ferrum in fratris adigere viscera

Ferrum

Ferrum in viscera condere, Ouid.
Læthale ferrum in hominis stringere viscera
Perdere, Vnde vulgo precamur, Dij te perdant
Agere orco aliquem, poëticum est, quemadmodum mittere sub tartara
Porrigere apud Martialem, pro interficere
Cædem facere
Vltima supplicij animaduersione mulctare, percellere
Vltimo adficere supplicio, Eras.
Obsidis vnius iugulum mucrone resoluit, Ouid.
Soluere vitam
Hostile sanguine, hostium cædibus manus funestare, cruentare
Sanguine commaculare manus
Ab ipsa (vt aiunt) stirpe perdere, **to Kill the whole race**
Terram ore mordere, apud Virg.
γαῖαν ὀδὰξ αἱρεῖν, terram mordicus capere
Et apud Homerum, πάντη ὀδὰξ ἑλὼν ἄσπετον οὖδας
Omnes mordicus ceperunt immensum solum
Ad internecionem cædere, extinguere
Viduare ciuibus vrbem
Tollere matrem, pro enecare
Læthiferum vulnus infligere
Supremum excutere spiritum
Extinguere
Facere cadauer, Cic.
E medio tollere, apud Cic.
Homicidium designare, seu parare, **to commit manslaughter**
Cæde & sanguine complere Christi causas
Cædem exercere, afficere, facere
Mortem agere
Cæde nefanda perfurere
Ferro desæuire, grassari, metere infesto
Cædem manu tingere
Dextras conscelerare insonti sanguine, αἵματι χεῖρας μιαίνειν, Phocil.
Ensem tepefacere sanguine
Maximam cladem facere, **to murder cruelly**
Sub armis cadere
Intolerabilem cladem inferre
Per hastæ cuspidem cogere.

to Kill himselfe.

Consciscere letum, mortem sibi
ἀπάγχεσθαι ἑαυτόν
Mittere se letho
Enecare se, Orbare se luce
Cadit telis ipse suis
Afferre manum sibi, Cic.
παραλύειν τοῦ ζῆν ἑαυτόν
Ipsa sua concidit vsa manu
Inuenire mortem sibi
Scopulo se mittere ab alto
Abrumpere vitam
Veneni poculo animam exponere Soli. de Hanibale
Sese mucrone iugulare
Vitam rapidis ponere fluminibus.

a Killing of men, vide Manslaughter.
a Kill, vide Ouen.
a Kindred or Parentage.

Cognatio, Affinitas
Consanguinitas, Parentela
συγγένεια, Propinquitas, Vide **Stocke.**

of a noble Kindred.

Genus inclytum
Pulchra origine natus
Parentalia haud ignobilis
Genus ducere Olympo
Propago regia, Imagines
Stemmata illustria
Domini de gente suprema
Splendor natalium
Præclara stirpe creatus

Claritas generis
Antiquitas generis
Insignia, Claræ insignia gentis
Locus nobilis & fama multis memoratus in oris, fama super æthera notus
Famam extendere factis
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt
Iam canitur toto nomen in orbe tuum
Nomen tuum immortale manebit
Qui magnum adeptus est nomen
Magnum & memorabile nomen
Veteres ceræ Imagines auitæ
Imaginum commendatio
Tituli, Statuæ
Claro sanguine cretus
Famosæ imagines, of an old stock
Stemmata cognationum, apud Iurisc. Vide Noble kindred.

to come of good Kindred or Stocke.

Referre genus
Originem trahere, ducere
Trahere, ducere genus, à sanguine dictum.
Τὸ γένος ἕλκειν
Stemma deducere
Illustri prodire origine
Descendere de stirpe
Ortum trahere
Successionem habere, ducere
Genus deducere
Diffundere genus, apud Virg.

to go out of Kind or to worke dishonour to his Kindred.

A paterno degenerare instituto
Longus à maiorum suorum exemplo digredi
Deflectere à patris auique præstabili insignique virtute, Cic.
Ab integritate morum paternorum labi
Degenerare, ἐκτρέπεσθαι
Maiorum deserere vestigia
Non respondere probitati paternæ
Virtutem patris non æquare
Recedere à vestigijs progenitorum virtuosis
Soboles virtutibus orba paternis
Paternas haud cauere cautiones
Inurere nomini paterno ignominiam.

a Kinsman, or Cosen.

Cognatus
συγγενὴς, συμφυὴς
Coniunctus sanguine
Sanguinis vinculo & patriæ necessitudine coniunctus
Sanguine contingens, apud Suet.
Summa sanguinis propinquitate deuinctus
Ipso sanguinis vinculo copulatus
ἐγγενὴς, σύναιμος
Sobrinus, apud Terent.
Agnatus, Propinquus consanguinitate
Proximus, Affinis
Consanguineus
Iunctus genere, sanguine, sanguinis copula
Qui cum arcta mihi necessitudo sanguinis intercedit
Agnato sanguine proprior, vide cosens.

to Kisse.

Osculari, Osculum ferre, ingerere alicui, Suet.
Libare oscula, Virg.
Pangere osculum, suauium
Exosculari, κυεῖν, i. prægnantem esse
Imprimere osculum
Labella labris conserere
Deosculari, φιλεῖν
Tollere osculum
Dare basium, suauium

Osculum,

Osculum, Basiare, impudicitiæ sunt
Suauiari
Basia iungere
Figere, infigere oscula dulcia, Virg.
Oscula carpere, rapere, sumere
Osculo accipere
Excipere medijs amplexibus
Dulces dare amplexus, Virg.
Ruere in amplexus
Dissuauiari, apud Cic.
Amplexa dextra inhærere
Cupidè arctéque complecti
Vlnis stringere, to Embrace
Amplecti, Complecti
Amplectari, φιλέχειν
Stringere colla blandis lacertis.

A Kitchen.

Culina, Coquina vulgo
μαγειρεῖον, Popina.

from the Kitchen to the Hall, or from a lower estate to a greater.

De nihilo, ex humili, magna ad fastigia rerum extolli, apud Iuuenalem
In summam euehi gloriam
Obrepere ad honores
Opera principum ad summos honores emergere
Ex miseria ad summas opes transire
Ad summam dignitatem emergere, Erasmus
Ex humili fortuna repente ad res amplas prouehi, subuehi
Ex infima fortuna prouehi
Ausonius fortunam reuerenter habe, quicunque repente, Diues ab exili progrediere loco
Ex humili è summa emergere inopia, Crœsus ex Iro
A remo ad tribunal.
ἀπὸ κώπης εἰς τὸ βῆμα prouerbio dicitur, qui repente ex infima conditione prouehitur ad honesti muneris functionem
Euadere ad gradus altos, ad summi vestigia culminis
Ex phello venire, prou.
Ab asinis ad boues
Homo à se ortus
Nouus homo. Huic confine Vlysses pannos exuit, in quibus scilicet medicum apud porcos egerat
Videas etiamnum multos humili natos loco, ad hæc nullis omnino fortunæ dotibus adiutos ad eruditionis non solum fastigium, verumetiam summas dignitates ascendere, Claudianus. Asperius nihil est humili, cum surgit in altum
¶ Contra, from the Court to the Cart.

a Knaue, a Slaue, a Rascal.

Scurra, Triscurra
Furcifer, Trifurcifer
Nebulo, Verbero
Mastygia, Flagrio
Tenebrio, onis
Tenebrico, Niger
Scurro, apud diuum Hieron.
βωμολόχος, Circulator
Triverbero, pristino dignus
Necis pabulum, Rauens meat
Omnibus modis improbus
Ingenio malo prauoque, apud Sal.
Carcula, Calo
Imi derisor lecti, apud Mart. pro scurra ponitur
Vlyssis remigium, a sort of Knaues or rascals.

to Knead dow.

Depsere, apud Caton. δέψειν
Farinam subigere
Versando mollire
Imbuere farinam fermento
Conspergere farinam, per aquam cōglutinare, in massam cogere, formare, compingere, to make dow
ἐμπλάττειν

Massa

Massa, farina subacta. Conspersio tritica, Downe, ἴκμαγμα.

to Kneele downe, to make Curtesie.

Genua curuare, incuruare, in terram figere, flectere, ponere
γονατίζειν
Genua humi defigere
Poplites deflectere
Geniculare & Geniculari
Ingeniculari, apud D. Hieronym. in Esdra.
Submittere genua, pro flectere. Plin.
Genibus succidere in sermone. Max.
In genua dilabi
Genibus niti, inniti
In genua decumbere
Poplitem incuruare
Flexo terram petere poplite. Cic.
Illa mihi ad pedes misera iacuit
Inclinare, incuruare se
Corpus inflectere.

to fall down at ones Knees, vide to Prostrate.

a Knife or sword.

Culter, Cultellus
Ensis, Machaera
Gladius, Gladiolus
Cultrum, παραξιφὶς
Mucro in carmine
Cultellum, μαχαίριον
Item, Ferrum pro cultro, ense
¶ Nouacula, ξυρὸν
Culter tonsorius
Culter rasorius.

to Knock one about the pate, vide Boxe one, &c.

the Knot or Band of loue which cannot be vndone or vnknit.

Amoris adamantinum vinculum
Vinculum arctissimum atque indissolubile
Vulcanium vinculum, quo Martem & Venerem irretiuit Vulcanus, vt scribit Homerus
ἠφίστιος δέσμος
Vinculum insolubile
Nodus Herculanus
Nodus inextricabilis.

to Know, to make knowne.

Certiorem facere, reddere, significare, aperire, exponere, explicare, demonstrare, erudiri, instrui. Vide to vnderstand.

to Know full well, or right well.

Tenere tanquam nomen, tanquam digitos, tanquam vngues, non latet ingenium meum
Certam alicuius rei habere memoriam
Habere in promptu ad digitos vnguesque suos, condita mente tenere.

Know your selfe, consider what you are.

In te descendas
Ad defectus proprios mentem reflecte
Descende in animum, pectus
Tecum habita, vt noris quàm sit tibi curta supellex, vt est apud Persium
Tuo te pede moduloque metire. Horatius
Nosce teipsum, γνῶθι σε αὐτὸν
Intra pelliculam tuam te contine.
In tuum ipsius sinum expue
Propria caede vineta
Tua vitia, teipsum inspice
Nec te quaesiueris extra, apud Pers.
Pectoris tui penetralia discute, sinum perspice.

you

you Know well enough, vide **Unknowne.**

to Know no way out of his tale.

Quem exitium, quem finem institutæ orationi expedire, imponere possim non reperio, non video, aut quo fine eam claudere, absoluere, perficere queam.

you Know my mind.

Mea consilia plane tibi nota sunt
Teneas consilia mea, animum meum, meos sensus
Non te latent mea consilia
Cognitum ac perfectum habes animum meum
Qui sit meus sensus probè nosti, præclare intelligis.

I Know your state well.

Noui, cognitum habeo, probe teneo statum rerum tuarum
Qui sit rerum tuarum status optimè scio, præclarè noui
Egregiè intelligo de tuis rebus
Planè mihi constat, exploratum est, Compertum habeo, mihi dubium neque obscurum est
Non me fugit, latet, præterit rerum tuarum status.

not Knowing, vide **ignorantly.**
I know not.

Nondum plane constitui, sat scio, noui, cognoui
Satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum, certum, cognitum.

without Knowledge, vide **Unlearned.**

Kold, Ice, Frost.

Frigus, Gelu, Glacies
Frigidior glacie
Glacialem arctum experiri
Frigore lapsa cadunt folia
Concrescunt currenti in flumine crustæ
Vndaque iam tergo ferratos sustinet orbes
Marius astricto coit vnda gelu
Glacie riget horrida barba
Rura pandit hyems gelu
Aggeribus niueis informis & alto terra gelu latet
Pluuia contristis frigore cœlum.

Kunningly, vide **Exactly.**
a Kunning hand, vide **Occupation.**

L.

to Labour, to Trauell, to Worke.

Laborare, πονεῖν, Sudare
Defungi laboribus
Exercere, ἀσκεῖν
Laborare, se exercere
Rei operam dare, labore quærere
Exercere labores, Fatigari
ἐκπονεῖν. Laborem colere
Exercere membra laboribus
Fallere, discutere ocium
Labores tolerare, sustinere, exigere, perfinire, ponere, perferre, experiri, intermittere, pati, impedire
Cum tepido nostrum vere redibit opus.

to Labour in vaine, or to lose his labour.

Ludere operam

Perdere

Perdere operam & impensam
Actum agere
Actam rem agere
Nihil agere
οὐδὲν αἰνεῖν αἰνάσιν
Frustra laborem insumere
Inanem operam sumere, insumere
Laboribus neutiquam frugiferis fatigari
Opes suas perdere in aliquo
Frustra, inaniter conari
Frustra operam sumere
Lauare seu cauare laterem
Arenam numerare
Arenæ semina mandare
Piscari in aere. Arare littus
Fodere Isthmum
Littora arare
Aërem verberare
Ventum colere
Æthiopem dealbare, &c.
Fallunt impensæ in aliquem collatæ.

to Labour, to Trauell with might and maine.

Defatigari, Sudare acriter
Plurimum laboris exhaurire, haurire
ἐκμοχθεῖν
Exantlare, Antlare
ἀντλᾶν. Græcum est proprieque significat nauem exhaurire, deinde propter difficultatem rei, & molestiam ad laborem intolerabilem, & impensum est translatum, pro quo vulgus parum aptè antlare & exantlare perscribit
Laborum Iliadem exhaurire
Neruos, conatus intendere omnes
Desudare
Versare saxum
Sudores in re aliqua exantlare
Sisyphi saxum voluere
In puluere aliquo viriliter desudare
Multos, sudore, labore, vigilijs aliquid colligere
Maximo conatu incumbere, & adniti
Nihil non laborum obire
Multum laboris exudare
Non æstimandis laboribus quippiam absoluere
Ambabus manibus haurire
ἀντλᾶν ἀμφοτέραις
Summo conatu quippiam agere
Herculeo quopiam & indefesso labore contendere
Summis vti velis
ἄκροις, χρῆσθαι τοῖς ἱστίοις
Insano iuuat indulgere labori apud Virg.
Æneid. 6. i. immodico labori, sicut insania pro magnitudine & amplitudine immodica Latinis ponitur
Vnde insaniæ extructiones, pro magnis & amplis
Multo plus haurire laboris, quam Hercules ipse dum Αὐγέου κόπρον, stabulis repurgaret
Tanto in aliquod negotium incumbere studio, vt parum adfuerit, quin sese labore confecerit, enecaret quin ipse immoreretur, Eras.
Ad morbum vsque laborare
Pro tantis, tot annos exantlatis ærumnis, apud Budæum
Apponere manum
Laborando curam extremam impendere, omni quoque industria adniti, pro virili conari, haud segniter agere
Industriam labore adiutare
Manum admoliri, admouere, addere negotiorum actioni
τὴν χεῖρα ἐπιβάλλειν
Cum Minerua, id est, auxiliante Minerua, manum quoque mouere, admoliri
σὺν ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κινεῖν
Etenim dij omnia laboribus, vendentes adiuuant facientes, vide to endeuour.

you Labor too much in your studie.

Nimium

Nimium elaboras, inuigilas, sudas, exerces te in studijs
Nimis immoderate, supra modum, intemperanter studes
Nimium laboriose studia tractas, colis, exerces
Sustines laboris plus quam satis est in studijs exercendis
Sic laboras in studijs, vt vires tuas imminuas, consumas, exhaurias, debilites, infirmes, affligas.

Labour, Worke, Indeauor, Diligence.

Labor, Sudor
Vigiliæ, Labos
πόνος, Negotium
Conamen, Conatus
Opera, æ. Nisus
Hoc operæ, Illud laboris
Aliud ortus aggreditor
Ad solitum rusticus ibit opus.

great Labour.

Labor magnus, maximus, nimius, Herculeus, Cleoneus, Improbus, Virg.
Strenuus, Indefessus
Insanus, Immensus
Immodicus, Ingens
Ærumnæ pro laboribus onerosis.

without Labour, vide **Lightly**.

a day Labourer, vide **Journey-man**.

Labour lost.

Frustra laborare, inanem laborem suscipere
Arido solo infructuoso campo semina committere, mandare
Laterem lauare, Æthiopem dealbare. Operam male ponere, locare
Oleum & operam perdere, Studium inutiliter consumere.

Labour ended, vide **End.**

Lacke of money.

Pecuniæ angustia, mira nummorum penuria, summa difficultas
Pecuniæ minimum tractatur
Vsus pecuniæ prope nullus est.

Lacking, vide **Void.**

to Lay hands on one, vide **to Arrest.**

to Lay a wager, vide **to Wage.**

to Lament, to Mourne, to be Sorrowfull or Sad.

Mœrere, Dolere
Lugere, Animo ringi
Mœrore angi, In luctu esse
Misere contabescere
Languet animus
Mœrore, Sordibus
In lachrymis iacere
Vexari curis
Dolore premi, consumi, confici, obrui
Tangi animi dolore, Vide **to mourne, to waile, to be sad.**

a Lamentation, a weeping, a wailing.

Luctus, Comploratus
Mœror, Mœstitia
Senium, Gemitus
Plangor, Planctus
Res Lugubris
Lugubria induere, **to put on mourning attire or apparell**, vide **Weeping.**

Lamentable.

Lamentabile, Luctuosum

Triste, Lugubre
Flebile, θρηνητικὸν.

a Lampe, a Torch.

Lychnus pensilis, pendens, ardens, lucens
Lampas propriè splendorem significat, λαμπὰς
Lucerna similiter
Lampada, æ. sub prima declinatione apud D. Hieron.
Eadem formula, qua dicimus Cratera, æ, &c.
Cicindela, apud Augustinum, pro Lampade, sed propriè à Glawberd.
Lampyris, idis.

Lamp students, that study by the lampe or candle.

Lucernarij, λυχνόβιοι
Lucubratores, Elucubratores.

Land, vide Field.

Language, vide Talke.

Largely, vide Liberally.

a Larke.

Alauda, κορύδαλος
Cassita, Galerita
Coridalus.

sicke of the Laske, vide Flixe.

a Shoomakers Last, or Least, vide Forme.

the Last, or Hindermost.

Postremus, Nouissimus
ὕστατος, Extremus
Supremus, Vltimus
ἔσχατος, Vide Uttermost.

at the last, Last of all, vide Finally.

of Late, not long agoe.

Nuper, νέον
Nuperrimè, Nuper admodum
Non ita pridem, Non pridem
Diebus superioribus, ἄρτι
Iamdudum, Haud dudum
Paucis adhinc diebus
Nouiter, νεωστί
Recens, Recenter
Paucos ante dies
Mense nondum exacto. Vide in times past.

the Latine tongue.

Sermo Latinus, Latialis
Romanus, Lingua Latina
Loquela latia, Italica
Phrasis Ausonica, Itala Pallas
¶ Eloquentia circulatoria
Kitching Latine.

Exceeding good, very fine and eloquent Latine.

Eloquium vere Romanum
Romanus sermo non solum purissimus castissimusque, verum etiam vber ac locuples
Mel Atticum, Hymettica mella
Attica musa, Ἀττικὴ μοῦσα
Eloquentia Attica, atq; ab Hymetto profecta, vt habent prouerb.
Romani sermonis eloquentia, vbertas, fœcunditas, venustas
Dicendæ illecebræ ac gratiæ
Venustatis pigmenta, & lenocinia apud Budæum
Tenue filum, pro subtili stilo, apud Ciceronem
Phrasis quæ cum eloquentissimi cuiusque phrasi conferri possit
Pulchrum orationis filum
Character epistolaris politus, tersus, breuis, dilucidus, elegans, emendatus

datus, Latinus, Latius, vere Ciceronianus. Pulcher orationis stilus
Venustus stilus, Elegans dicendi genus, A musis protectum
καλλιγραφία
Lepos orationis, flosculi, phaleræ venustas, lenocinium
Attici leporis, Sermonis lepor
Sermonis deliciæ
Dicendi lautitiæ, Meræ Veneres
Verborum ornatus, splendor, tersities
Cupediæ linguæ Latinæ
Literatura politior
Eloquentia, Elegantia
Cum quadam Venere dictum.

to Laugh.

Ridere, γελᾶν, Ædere risus
Effuse ridere, ἐκγελᾶν
Solui in cachinnum
Cachinnare, καγχάζειν
Cachinnum effundere
Tollere cachinnum. Ridere Sardonium, syncrusium
Lienem exercere
Emori risu, est effusius ridere, defluere, vel diffluere risu
¶ Prouerbialia sunt hæc posteriora,
Risus solutus, magnus
Cachinnus, effusus risus
Risus, Sardonius.

to Laugh at, vide to mocke. to abstaine from Laughing.

Risum tenere apud Horatium
Continere. Nihil vnquam de rigore animum remittere, Soli.
Risui temperare
¶ Excitare, concitare, risum, to make to laugh.

the Ciuill Law.

Ius ciuile, Imperiale, Cæsarium
Ius Papyreanum, Ius scriptum
Ius municipale, prætorium.

the Canon Law.

Ius Pontificum, Ius canonicum
Ius spirituale, diuinum

to sue one in the Law, vide Action, and to Plead. it is Lawfull, or meet, and Reasonable.

Rationi consonum est
εὔλογον, Consentaneum.
Ratio dictat, Rationis est
ἐπαγγέλλει τὸ δίκαιον
Æquum & rationi consentaneum videtur. Par. decens
Æquum, iustum, rectum fuerit
ἐπιεικὲς
Vt par est, ὡς τὸ εἰκὸς
¶ Moueri ratione, εἰκὸς παθεῖν
Causa duci, to haue good reason
Legibus vrbem fundare
Legem ducere, dare, imponere, indicere
Sub leges vocare.

a Lawyer, a Counsellor.

Legisperitus, Consultus, Iuris
νομικὸς, νομοδιδάκτης
Iuris peritus, Iuris prudens
Iurisconsultus, vel Iure consultus
Δικήγορος, L.L. Doctor
Diuinæ, humanæq; legis scientissimus
Pontificiarum legum Doctor
Professor Iuris
Iuris Interpres, Antistes Iuris
Legum cautus, id est, peritus, apud Ausonium
Legalis mista, apud Alciatum
Iuris consultus & æquus
Iureperitus non minus prudentia quam facundia laudatus
Asylum legum, vel Iuris
νομίμων ἐξηγητὴς
Alter Papinianus, Sceuola, Vlpianus
Iuris scientia præstans
Qui summa diligentia laboribus ac laudibus, ad legalem peruenit sapientiam
Clarissimus vtriusque iuris scientia
Mysta iuris

Diuini humanique iuris scientia excellens
Eximius Iurium Doctor
Vtriusque iuris laurea decoratus
Gemini laus splendida iuris
Legum iustitiæque sciens
Diuini, humanique iuris consultus
Cæsarei juris professor
Legum imperialium eximius doctor
Cautores formularum. Cicero in 3. de Ora. vocat iurisperitos
Leguleius & Rubricarius per contemptum.

a Lazer, or Leper.

Lepra infectus
Mentagi infectus
Lepram patiens. Fedus lepra
Elephantiacus, Elephante grauis
Elephantiasi laborans
Fœdissima plenus impertigine
λεπρόμενος, λεπρὸς
Leprosus, Mentagricus
Incurabili scabie infectus
¶ Amentagræ & Imperigrinis purulentia purgare
A lepra, ab Elephanthiasi mundare, to cure the Leprosie
¶ Lepra, λέπρα ἱερὰ
Elephantiasis Elephantia, quæ & Elephas dicitur, Vnde Serenus
Est Elephas morbus tristi quoque nomine dirus, eadem mala scabies Horatio vocatur, alijs
Immunditie lichenis
¶ Grando etiam vocatur vulgo lepra, qua porci infestantur.

a League, a Couenant, an Agreement.

Pactum, Compositio
Conuentio, Conuentum & us
Fœdus, Pactio
Contractus, συμβόλαιον.

to make a League or a truce, to Confederate.

Fœdero, as, are
Conuentionem facere
Pactum inire vel fœdus
Conuentum constituere
ὁμολογεῖν
Pacisci, Contrahere
Fœderare, Fœdus inire
Fœdus sancire
σπένδεσθαι
Pactum facere, componere fœdus
Conficere pactionem, Cic.
Fœdus facere, σπονδοποιεῖσθαι
Pangere vt nonnulli volunt, tametsi Seruius reluctetur
Tractatus, contractatus, conuentaq; finire
Placitum componere fœdus
Mutuo fedore consensu, & sacramento se principes dicuntur deuincire
Fœdere coniungi
Societatem in re pacisci
Conuenire in tertia persona
συναλλάττειν
Fœdus contrahere, pangere, percutere
Ferire fœdus
Coire in fœdera, Virg.
Ferire pactum, vulgo compactura facere dicitur

In æquas pactiones descendere
Fœdera accipere, Salust.
¶ Conspirare in bonam & malam partem sumitur, sed coniurare in malam frequentius conceptis verbis vel data fide, factaque coitione consentire, simul iurare
Coniurationem, conspirationẽ facere
Hausta mutui sanguinis sancire fœdus, Soli.
Consentiores factæ sunt, posuit, Cicero in Ver. Act pro eodem
Conflare conspirationem, apud eundem
Ad incredibile sceleris fœdus aliquẽ adsciscere
Ad illicitas iureq; damnatas confœderationis pellere & instigare
Ad quasuis res nefarias concordare

to keep the League or promise, vide to breake the League.

to Leake, to runne forth as broken vessels.

Perfluere, Perstillare
Non continere liquorem
Transmittere liquorem.

Leane, Thin, Slender.

Macer, Macilentus, Macie pellucens
Gracilis, Exilis
Exuccus, Strigosus
ἰσχνμος, Extenuatus
Macie confectus
Pumice Aridior. Aridus
Emaciatus, ἀπισκληκώς
Macie, inedia extenuatus, attenuatus,
Macies ipsa
τυφάς, Metaphoricè, apud Erasmum
frequens, Ieiunus metaphoricè
Monogranimus, à similitudine
μονόγραμμος, sicut & χαῦνακος
Ironia, prouerbialis
Per medium annulū qui trahi posset
Pinguior lucerna, lethyco, qui cum
multum edat non sit habitior
Leotrephide macilentior.

to be Leane.

Macie perlucere, Macere
Ariditate crepitare, macerare
ἰσχναίνειν, ἰσχναίνειν, to make leane
Macror obduxerat artus
Tu tenuis tardique gradus macieque
peresus.

to become or waxe Leane.

Macrescere, Arescere
Extenuari, ἐξισχνάζειν
Macrum, exuccum fieri
Marcerari, Marcessere, Annis vel ægritudine in maciem ire. Soli.

to make Leane.

Macerare, Emacerare & attenuare
ἐκτήκειν, Macrum facere.

to Leape, to Iumpe, to Skippe.

Saliare, Saltare
Dedit saltum, properans insistere
ripæ
Corpora salto ad terram mittere
Saltu super ardua venit, saltu
ferri
Secedere saltum.

to Learne.

Discere, disciplinam accipere, apud
Cæsarem, comprehendere, animo
complecti
Addiscere, Condiscere
Bibere, pro eodem, Erasmus. Non
facile dediscitur, quod puerilibus
imbibitur annis
Veterum volutandis monumentis discere, percipere, studere.

to Learne, to study diligently.

Plurimum operæ cōsumere, insumere
in literis
Studijs se exercere, agere vitam
Eruditioni parandæ operam dare
Occupare animum in studijs bonarū
artium
Artes bonas assequi improbitate laboris
Adhibe ad omnes rerum bonarum
disciplinas studium
Transmittere tempus in pugillares &
libellos
Ingenuis artibus vacare
Nauare operam literis & dare
Incumbere literis & in literas
Incumbere in literarum studia
Acriter intendere animum ad literas
Ingenuas caput efferre per artes
Invigilare studio literarum

Elaborare pertinaciter in addiſcendis literis
Studijs teneri
Multam ponere operam
Plurimam collocare operam in excolendo literarum ſtudio
Dedere ſe penitus ſacris Muſarum ſtudijs
Immori ſtudijs
Omne ſtudium conferre
Intentam diligentiam adhibere
Literas amplecti
Muſas colere
τοῖς λόγοις ἐμφιλοσοφεῖσθαι
Aſſerere ſe ſtudijs, Plin.
Se totum literarum ſtudio impendere
Se Muſis addicere in ſeruitutem, deuouere, dicare, conſecrare
In optimis literarum ſtudijs ſuauiſſimè otiari
Studijs bonis omne otium applicare,
Artes habere in complexu, oculis, auribus, Plin.
Inſano flagrare ſtudio in literas
Scientia progredi
Habere proceſſum in literis
Non parum in literis proficere
Colligere eruditionem ex ſtudijs
Ducta in dies linea, profectum, progreſſum magnum facere in literis, in ſcientia aliqua
Lineam ducere
Nullum facere ſtudendi modum neque finem
Pierijs adhibere otia blanda libris
In amœniſſimis Muſarum viretis quotidie verſari
In vernantiſſimis diuinæ ſcripturæ pratis exſpatiari
Inſudare literis
Totum ſe libris dedere
Libros aſſiduè manibus retinere
Impalleſcere ſtudio literis
Literarum ſacra colere
Immodico ſtudio ſe macerare
Addere ſe literis, Cic.
Aſſidere ſemper chartis immori
Studium & omnem laborem, curam, operam impendere
Impendere tempus omne diſcendis literis. Studioſè verſari, ac ſedulo in libris
Animos aptare ſtudijs
Tota mentis cogitatione ferri
Intendere vim omnem ingenij in literas. Impendere pertinacem ſtudijs laborem
Adhibere propenſum literis ſtudium
Studendi cura impendio defigi
Ardentem intendere animum ſtudio literarum
Inhærere libris
τῶν βιβλίων ἀντέχεσθαι
Affixum eſſe literis.

to Learne without booke.

Ediſcere. Memoria complecti, Cic.
Exercenda eſt memoria in ediſcendis ad verbum quamplurimis ex noſtris ſcriptis & alienis
¶ Tradere in diſciplinam
Docendum curare
Tradere præceptori aliquem à quo mores primum, mox eloquentiam diſcat, quæ male ſine moribus diſcitur, to put forth to Schoole.

to Learne by experience.

Multa diſcuntur, percipiuntur ab experientia
Multarum rerum ſcientia, cognitio, intelligentia, doctrina, capitur, ſumitur, hauritur ab experientia & vſu
Multa cognoſcuntur experientia duce
Multarum rerum magiſter eſt vſus
Multa docet, oſtendit, patefecit, viam aperit vſus ad multarum rerum ſcientiam
Erudimur valdè, inſtituimur, expolimur
Ex ignorantiæ tenebris educimur
Ad ſcientiam peruenimus, ſcientiam conſequimur, experientiam ſequuti, experientia edocti

Expe-

Experientia rerum magistra.

Learned.

Doctus, Perquam doctus
Doctrina excultus
Literis perpolitus
Eruditus, Peritus, Expertus
Gnarus, Literis sciens
Non eleganter bonis literis initiatus
Non indoctus
Non alienus à literis.

Well Learned.

Vir singularis doctrinæ
Apprimè doctus
Insigniter doctus
Facile doctissimus
In admirationem doctus ac eloquens
Maxima doctrina præditus
Bene doctus, pro valde doctus
Egregiè doctus
In primis literatus
Perquam literatus
πολυγράμματος
Magnopere doctus
Musarum sacra colens, frequentans
Vnicum Musarum delicium
Literarum decus, fons, ornamentum
Linguarum antistes, columen
Vir multiiugæ eruditionis
Fons totius eloquentiæ
Qui in veteribus scriptis studiosè & multum volutatus est
Spectatæ eruditionis vir
In eruditorum numero habitus
Vir exquisitissimæ doctrinæ
Qui ad fastigium tum doctrinæ tum eloquentiæ peruenit
Heraclitus subtilioris doctrinæ arcanis initiatus, Soli.
Omnium disciplinarum scientia præditus
Parens eloquentiæ
Vir literatissimus, acerrimi, fœlicissimique ingenij
Ad summum literarum fastigium prouectus suopte ingenio
Peritissimus
Literarum amantissimus, & peritissimus
Linguarum præsidio adfatim instructus, armatus, fultusque
Vir solidæ eruditionis
Exquisitè doctus
Miræ eruditionis
Impense Literatus
Delitium Latinæ linguæ, vniuersi literati orbis
Insigniter literatus
Nihil in loquendo minus spirant, quam natiuum illum & incorruptum Romani sermonis odorem
Vnicus Phœnix sui æui
Summam doctrinæ laudem consecutus
Nostræ ætatis. Varro.
Varijs expolitus disciplinis
Haudquaquam indoctus
Literis multis præditus
Literarum antistes
Qui multiplici variaque scientia
φιλόλογος, πολυίστωρ
Eruditione vbertim excellens
Non vulgariter eruditus
Plurimæ, multæ, ac propè infinitę lectionis
Summa eruditione præstans
Multiformi eruditionis supellectile instructus
Ingenuarum artium calentissimus
Eruditionem habens non sane vulgarem
Omnibus disciplinarum ornamentis cumulatus
In nullo doctrinæ genere non exercitatus
Vir & admirabili, & diuino ingenio ac doctrina singulari
Rara doctrina
Princeps in re literaria vir
Eximia præditus eruditione
Multi juga literarum cognitione præcellens
Quo post Ciceronem & Fabium doctiorem nulla ætas habuit.
Vir omni erudirione maior, qui inclinatam eloquentiam primus integrum

In tegrum restituere sit adortus
Græce & Latinè modis omnibus eruditissimus
Romani sermonis natiuam & genuinam quandam proprietatem spirans Omnigena eruditione clarus, conspicuus
Literarum omnium princeps, Eras.
Politioris literaturæ Phœnix incomparabilis & vnicum Germaniæ inferioris Decus, Eras.
Erasmus nostræ ætatis omnium doctissimus, celeberrimus, ac præclarissimus literatioris orbis præses
Trium linguarum, Græcè, Latinè, & Hebraicè penè ex æquo peritus ad hæc in nullo doctrinæ genere non ita versatus, vt cum primis certare possit, Eras.
Trium linguarum, non vulgariter peritus
Triplici natura instructus
Complurium linguarum egregiè peritus
Humanis literis ac mansuetioribus Musis initiatus
Humanarum literarum peritissimus
Ingenio ac eruditione præstans
Extra inuidiæ aleam doctus
In literatorum consessu, primum tenens locum
Habens eruditionis penu multifariam cumulatum
Doctoris titulo insignitus
Summa cum laude doctoratus titulum consequutus
Primi nominis doctor
Cuius gressus Charites sorores Pegasidesque omnes comitantur euntis, vt est apud Poëtam
Bonarum literarum cultor, studiosus
Vir doctorum omnium calculis incomparabilis
Encyclopediam qui absoluit
Absoluto disciplinarum orbe omnibus mirandis osculandus
In cyclicis disciplinis exercitatus
Qui in omni parte orbiculatis disciplinæ certauerit
Cyclopediam callens
Cyclicè doctus
Noctes & dies in omnium doctrinarum meditatione versans
¶ Eximij in omni doctrinæ genere proceres
Literariæ rei proceres
¶ Encyclipedia, ἐγκυκλοπαιδεία est omnium bonarum artium societas cognitioque, vt ait Cicero, in omnium artium & disciplinarū perfecta scientia.

a Learned Physitian.

Medicus bene doctus, eruditus, instructus medica scientia, medendi arte, medicis literis
Sciens imprimis est, peritus, intelligens gnarus medicinæ
Nouit penitus medicinam tenet, possidet, callet
Medicinæ scientia, valet, floret, præstat, excellit
Medicinæ doctrina, scientia, peritia, cognitione, intelligentia, eruditione cum paucis conferendus est, inferior nemini
Medicinæ scientiam planè complexus est, mente atque animo comprehendit, ingenio sibi aperuit, comparauit, peperit.

to aduance, to set forth Learning.

De lingua Latina bene mereri
Consulere studijs communibus, & bonæ spei ingenia benignè prouehere
E medijs ignorantiæ tenebris ingenuas artes, atque adeò sacras literas vindicare
De publicis studijs optimè mereri
Editione vtilium scriptorum communia seu publica studia iuuare, adiuuare
Alijs sedulò impertire doctrinam

Egre-

Egregiam nauare operam
Adiutare, adiuuare honestissima literarum studia
Libros à data blattarum tenearumq; seruitute qua diutissime oppressi
Propemodum interierant, liberare, vindicare ab interitu
Diuitem ingenij prouentum in vniuersum orbem effundere
Annis compluribus elaborata in cõmunem omnium depromere vtilitatem
Libris edendis, famam immortalem mereri transmittere ad posteros
Erudissimis lucubrationibus nunquam intermoriturum decus parare
Bonas literas longo veluti postliminio, redeuntes, in suum quodãmodo regnum dignitatemque in priscum nitorem restituere, suo splendori reddere
Redimere studia literarum.

giuen to Learning, vide Studious.
Learning is alwayes both pleasant and profitable.

Semper vsui delectationi tibi literæ erunt fructum ac voluptatem tibi afferent in omni vita, nunquam non vtiles, nunquam inquam iucundæ non erunt
Te semper commodis, semper voluptate afficient, iuuabunt pariter, & oblectabunt in vniuerso vitæ tuæ cursu. Vitæ tuæ par atque adeo longior literarum vtilitas erit.

Learning is not esteemed as it ought to be, vide Artes.
I haue no Leasure,

Molestus interueniens mihi
Nunc non est commodum
In præsentia non vocat, non est ocium
Est quod agam aliud
Est domi negotium melius
Non licet per negotia domestica.

Leasurely, by little and little.

Paulatim, Paulixatim, apud Plaut. diminutiua sunt à paulum
κατὰ μικρὰ, Sensim
Doctim, Tractim, Pedepressim
Pedetentim, foote by foote
Placidè, lentè, Leuiter
Maturè, lentè, Composito gradu. Vide Slowly.

to Leaue off, to Cease.

Definire, Desistere
Omittere, Sistere ab incepto.
Dimittere, Parcere, Subsidere. Vide to cease.

to Leaue nothing, vide to Take away.
to Leaue, to forsake.

Deserere, Linquere, Relinquere
Derelinquere, Destituere, vide to leaue in danger.

Leaue or License.

Copia in singulari cum verbo facio constructum quemadmodũ commeatus
Data copia fandi
Venia, Potestas
Dare veniam ludendi
Facultas, quam licentiam indocti dicunt.

to giue Leaue or license.

Potestatem facere, præstare
Facultatem dare
Copiã facere, vt Gymnasiarcha fecit

cit scholasticis ludendi copiam à prandio
Additur in constructione gerundium in di
Emanendi copiam à præceptoribus poscere, to Aske leaue
Tridui missionem dare
Dare remissionem studij vel à studijs ad duos, tres dies
Veniam dare, pro eodem apud doctos legi, licet alij refragentur
Venia enim est pœnæ meritæ remissio, vt inquit Seneca
ἐξουσίαν δοῦναι, Missionem impetrare, to get leaue
Veniam exorare, impetrare
¶ Cæterum missum facere, est dimittere, to let go, to giue leaue
Terent. Me missum facere, Suetonius in Cæsare, legionem totam cum ignominia missam fecit
Missionem dare militibus
Missionem petere, efflagitare
Rudem flagitare
Præbere missionem.

I pray you giue me Leaue to speake with your patience and fauour.

Sit dicta venia, τῷ λόγῳ συγγνώμη
Pace omnium vestrum dictum esse velim, dixisse liceat
Dicere copia alicuius, id est, pace
Honos audientium auribus habeatur
Sit habitus honos vestris auribus
Bona cum venia audite, Cic.
Sine cuiusuis iniuria dictum sit
Absit inuidia verbis, verbo
ἀπείη φθόνος, Dicere cum venia
Cum gloria tua mi Philippe
Libet veniam præfari vel honorem
Data copia laudi, apud Virg.
P[illegible] tua, [illegible]ua venia
Te non in[illegible] sente, permittente
Si n[illegible]e quid præfamur, obscæni aliquid dicturi, aut cuiusquam autoritatem oppugnaturi
Per præmollitionem, vt monet Erasmus in copia verborum.

the Leaues of the trees.

Frondes, Folia
φύλλα, Petala
Crines poëticè dicuntur, vnde apud Mantuanũ, Nudatur crinibus arbos.

to Leuell, vide Winke.
to Leaue a subsidie, vide to Cesse.
Lecherous, Unchaste, or lustfull.

Libidinosus, Venereus
Propensus in libidinem, Salax
Flagrans libidinibus in mulieres, Suet.
In Veneris castris militans
πυγαῖος, λαγαυρος
Præter modum libidine pruriens
ἀφροδισιαστικὸς μύτης
Nouas quotidie nuptias celebrans
Mulierosus, Veneris miles
Soluator in Venerem
Mollis, Mulierosissimus
Mus albus, μῦς λύκος
Homo libidinis immodicæ insatiatæ, intempestiuæ, monstruosæ
Galbinos habens mores, Mart.
Crebris vagis amplexibus sponsis
Pronus in ventrem
Procliuis in libidinem
Lidius in meridie
Caprarius in æstu
Maximo ardore in venerem solui vel ruere ferunt Hispanos Turcasque
Et Graditana puella apud Mart. pro libidinosa, procace, lasciua.

to Lend.

Mutuari deponens, & Mutuare actiuum, χρῆζειν, Mutuum dare
Præstare, Mutuo dare, quum eiusdem

dem precij res pensatur
Commodatum vel commodato dare in tempus quam earum res redditur
Alicuius rei vsum præstare, concedere in aliquot dies
Commodare Vide ne cum pueris dicas accommodare: id enim est adaptare
Vtendum dare, κιχρᾶν
Mutuo amicis commodare.

by Length of time, in Continuance or processe of Time.

Processu temporis, Decurrentibus annis, Progrediente ætate
Tempore, Paulatim
Lustris labentibus, apud Virg.

Length of time taketh away smart, vide Time.

Length of time taketh away Paine.

Dolorem minuit ac mollit dies, temporis longinquitas, vetustas
Sanantur vetustate vulnera. Vis dolori, cum tempore languescit
Detrahit de dolore dies, atque adeo extinguit omnem planeq; tollit
Quouis dolore affectis, quouis malo laborantibus medetur tempus, medicinam dies affert
Vetustas opem fert, opitulatur, subuenit, auxilio est, subsidio est, finem doloris affert
Habeo hoc tempus, vt quemuis dolorem quamuis acriter in animo, insitum auellat atque abijciat
Est hoc temporis, vt omnem malorum memoriam, omnem aduersæ fortunæ recordationem ex animo deleat, auferat, eripiat, expellat, amoueat.

at Length. vide Finally.

to Lessen, to Asswage or mitigate paine, or diminish griefe or Smart.

Dolorem sedare, eleuare, mitigare, mollire, lenire, delenire, leuare, demulcere, pellere, tollere
Fugare, sopire, discurrere, minuere, molire, lenire, delenire, leuare, demulcere, pellere, vellere
Vim doloris mellea fallere consabulatione
Contrahere dolorem, cruciatum
Reddere moderationem
Dulcare, Edulcare
Lenire & adimere ægritudinem tempus dicitur
Dolor sese remittit.

the Leprosie, vide in Lazer.

a Lessening of sorrow.

Luctus leuatio, Leuare se
Luctu, ægritudine, sollicitudine, mærore, cura
Sanare vulnus doloris.

to Let bloud, to open a veine.

Detrahere sanguinem
Venæ sectionem adhibere
Secare, Incidere venam, Cic.
Vacuare sanguinem per venam
Corpus sanguinis detractione vacuare
Tundere venam nocuo turgentem sanguine
Demittere, emittere, vel mittere sanguinem. Corn. Gel. Ex brachio mitti sanguis debet
Exonerare venas sanguine
ἀφιέναι τὸ αἷμα
Veniam cultello, scalpello soluere, aperire
Curare venam incidendam
Corpus sanguinis exuberantia leuare sectione, incisione venæ

Non

Non est Latinis vox vnica quæ Græce, φλεβοτομεῖν, respondeat, quapropter periphrasi vtendum.

to Let goe or passe, vide to Omit.

to Let, to hinder, to Stay, to withstand or be against.

Obsistere, Resistere, Cic.
Senatus vna voce ac mente reiectat
Inhibere, Obstare
Contrahere, Detinere
Officere causæ, apud Cic.
Vigere, Occupare
Offerre moram occupatò, Plaut.
Obstrigilare, Porcere apud Lucil.
Remoram facere rei priuatæ & publicæ. Plaut.
Obstaculum moliri
Interdicere pro obesse, cum datiuo, Cicero
Cui nemo interdicere possit
Eripere bene gerendæ rei facultatem
Rei potiundæ spem præcidere, Budæ
Impedire, Obstaculo esse
In diuersa trahere, rapere
Retrahere, ἀνθέλκειν
Tergiuersari, Reclamare
Transuersum agere
Aduersari, Reniti
Repugnare, Refragari
Contradicere, Contra niti
Contra venire, ἀνθίστασθαι
Occurrere, Morari
Remorari, Demorari
Intercipere, Tenere
Opponere, Reluctari
Intercedere, apud Titum Liuium pro impedire, prohibere, gressus alicuius obstare, obesse, eunti
Contra pugnare, machinari
Impedimento esse, distinere
Conatus alicuius euertere
Claudere commodum, Terent.
¶ Remora impedimentum, obstaculum, remiligines apud Plaut. retardatio
Offendiculum pro impedimento Vide to hinder.

to Let one from hauing his lust.

to Let ones study.

Let me goe.

Sine abire, Sine vt abeam
Mitte me. Omitte me.

Let it be so, vide So be it.

Letters missiue, Epistles.

Literæ, Literulæ
Litera in singulari numero, apud Ouid. Libelli
Tabulæ, Codicilli, Scripta
Epistola, Epistolium
ἐπιστολή, γραμματίδιον.

to seale and open Letters, vide to Seale and open.

Letters welcome.

Literæ tuæ mihi gratæ, periucundæ fuerint
Summam mihi iucunditatem attulerunt, pepererunt
Magna me lætitia affecerunt, perfuderunt
Omnis amor tuus ex omnibus se partibus ostendit in tuis literis
Quas ad me literas mittis multo sunt officio refertæ, multis insignes amoris notis.

Printing Letters.

Typi ænei, stannei, τύποι
Formulæ, Characteres
Notæ fusæ, sculptæ
Typorum collector, ordinator, compositor, A Compositor.

Libe-

Liberall, bountifull.

Liberalis, Munificus
Dapsilis, Benignus
Beneficus, δαψιλής
Prolixus, apud Ciceronem
Ipso horreo vel canistro dans
Promus magis quam condus
Profusus, Largus
Cito dans & dolio hauriens
Ambabus manibus largiens
Hospitalis, Cic. Offic. 2.

Liberalitie.

Largitas, Liberalitas
Munificentia, δαψίλεια
Benificentia, εὐλογία
Bonitas & Benignitas, pro eodem, apud Cic. offic. 2.
Hospitalitas pro liberalitate & animi quadam propensione in hospitibus recipiendis apud Ciceronem Offic. 3.

Liberally, Largely, Bountifully.

Munificè. Liberaliter
Munificentissimè
Dapsilè, δαψιλῶς
Large, Largiter
Profusè, Affatim
Abundè, Vbertim
Abundanter, Copiosè
In copia, Plena manu
Ambabus manibus, Ampliter
Benignè, Prolixè, vtrunque apud Ciceronem
ἐκτενῶς, ἀφειδύμως
Sine parsimonia
Prodigè, Perbenignè
Ipso horreo, prouerb.

to set at Libertie.

Asserere, vindicare in libertatem
ἀφελιῶσαι εἰς ἐλευθερίαν
Manu mittere, & mittere manu
Libertate donare
Emittere manu
Pileo donare, Liberare
Eruere, reducere
Eripere, To redeeme
ἐλευθερῶ, Exercere vincula
Liberum facere
Soluere ergastula
Eximere à seruitute, vinculis
Leuare vincula alicui, vel aliquem vinculis eximere
Conciliare in libertatem
Releuare ceruices à seruitute dura
Recipere, apud Virgilium
Soluere, exoluere vinculis
Emittere è carcere, ex vinculis, de carcere
Laqueis mortis caput, manus, vinculis expedire
Dare vindicias
Subtrahere neci. Vide Free.

I haue care of the Libertie of the common wealth.

Nihil aliud à communi libertate, nihil præter communem libertatem quæsiui, curaui, spectaui, secutus sum
Ad vnam ciuium libertatem meas curas intendi, cogitationes retuli, studia contuli
Nihil antiquius communi saluti iudicaui
Salutem publicam ac libertatem omnibus rebus anteposui, prætuli.

to giue much Liberty, vide to permit too much.

a Library, a Study full of Bookes.

Bibliotheca, βιβλιοθήκη
Arcium, vel archium, vt aliqui scribunt
Vtitur hac dictione D. Hier. in præfatione lib. Ester.
Taberniaria, Libraria

Amaltheum, apud Cic. ad Attic.
ἀμαλθεῖον
Amarium quoque locus in quo libri reconduntur
Foruli, apud Suet. & Plutei apud Iuuenalem sunt armariola, capsulæ in quibus libri reponuntur, vulgo nominant, quæ rectius cum Viue loculamenta vacauerimus
Libraria in hac significatione raro apud Classicos inuenitur Librarius enim, βιβλιογράφον denotat, qui libros & alia scribit. Hunc Latini scribam vocitant. Cicero vsurpauit, Tabellarium in neutro genere.

Licence, vide Leaue.

to Licke.

Lingere, Delingere,
Elingere, Lambere.

to Lie, or to make a Lie.

Dicere falsum. Mentiri
Subdola promere, fundere mendacia
Turpe mendacium dicere, proferre
ψεύδεσθαι
Adumbrata pietatis fuco mendacia deferre, **To bring forth lies**
Effutire, pro dicere cum mendacio, apud Cic. in Tusc.
Aspergere mendaciunculis aliquid
Cretizare, κρητίζειν, Græci pro mentiri dicunt, à gentis moribus
Conflare mendacium, fingere ex se velut araneus
Splendida mentiri
Ampliter mentiri, Plaut.
Struere sycophantias
Comminisci mendacium.

to forge a Lie.

Mendacium conflare, aspergere, excogitare
Addere culpæ mendacia
Mendacio fucum addere
Mendacia fingere
Rem effectis mendacijs omnibus, lenocinijs perpolire, concinnare
Vanas pro veris fundere voces.

an open Lie.

Mendacium speciosum,
Prodigiosum, audax, impudens, callidum mendacium. **A bold lie.**
Manifestæ vanitatis.

A Lyer.

Mendax, Vanus, Falsiloquus
Falsidicus, Vaniloquus, Nugax
Mendaciloquus, Nugator
Nugigerulus, ματαιολόγος
Nugiuendulus, Cretensis. ψευδηγόρος
Vir insigni vanitate
Halophantia, Vanissimus.

Lees, Dregs.

Fex, τρύξ, Excrementum
Sedimentum, ὑπόστάθμη
Seda apud Plin. Proluuies
ὑποχώρημα
Crassamentum, Flores vini
Amurca, olea tantum est
Magna vnguentorum est fex.

to Lie downe, or in the bed.

Iaceo, es, ere. Recumbere sponda
Accumbere toris
Offenso procumbere pede
Fusiùs per herbam
Reuolutus arena
Passim vino somnoque per herbam corporea iacent sepulta
Strato discumbere super ostro
In gramine ponere corpus.

to Lift vp.

Leuare, Subleuare
Tollere, Eleuare
Membra de duro tollere humo
Gelida membra leuare humo
Stratis corripere corpus
Solio se tollit ab alto

as much as Lieth in me, vide Power.

Lightly, Remissely, without Care

Leuiter, In transcursu
Leui brachio, Sparsim
In superficie. Perfunctoriè
ἐξεπιπολῆς, quod vulgus ineptiens dicit superficialiter
Tenuiter. Cursim
Molli brachio. Suspensa manu
Parum attentè, consideratè, accuratè, transeunter. In transitu
Quasi in transcursu leuiter attingendo
Leui brachio rem peragere, percurrere.

Lightly, without labour.

Faciliter. Ex facili
Citra laborem, negotium, molestiam,
Paruo negotio
ἀκοντὶ, ἀπόνως
Sine opera. Sine labore
Nullo negotio
Citra pulueris tactum, vel iactum, prouerb.
Absque difficultate. Fermè
Nulla adhibita diligentia
Citra sudorem, operam
Nullo sudore. Ne genu quidem flexo
Citra puluerem, prouerb.
Nullis laboribus, Perfacilè
Facilè, Facillimè
Vno digitulo, apud D. Hieron.

not Lightly or easily, hardly, painefully.

Difficilè, Difficulter
Haud facilè, Haud fermè, Terent.
Fidelem haud fermè mulieri inuenias virum. Non facilè. Grauiter.
χαλεπῶς.

a Lightning, or a Flashing out of the clouds.

Fulgur & Fulmen, licet alij distinguant. Aëris ardos
Arma Iouis
Fulguratio, Fulgor
Fulgetrum, Fulgetra
ἀςραπὴ, Coruscatio
¶ Fulminare, fulgurare, fulgere
Ignes in æthere fulgent
¶ Fulmen iacere, fulgetra concitare, tonitru mouere
Crebris micat ignibus æther
Ignes Capitolinis inijcere sedibus
De cœlo tangere vel percutere
Hinc tonat, hinc missis abrumpitur ignibus æther
Flagranti telo deijcere
Fulmina moliri dextra
Mittere fulmina æuo polo
Fulmine adigere ad vmbras
Fulmina torquet astripotens
Fulmine dejecti fundo voluuntur in imo
¶ Fulminatum, fulguratum, tactum, ictum de cœlo, διϐλητον.

Light, vaine.

Vanus, inanis, leuis, iners, socors, demens: Vento leuior, aëre inanior.

Like as, vide As.

Like, as it were, as great as, equiualent.

Instar, significat ad similitudinem, ad æquiparationem & ad mensuram
Adinstar, apud Hieron. & Soli.
δίκην
In modum. Admodum
In similitudinem
Ad similitudinem.

to Liken, to Compare.

Comparare. Conferre,
ἐξισοῦν. Adsimulare
Adæquare grandia paruis
Coæquare, æquiparare
Æquare, ἰσοῦν

to bee Like, to Resemble in forme or fashion.

Referre mores patris, & patrem moribus
Referre vitæ patrem, & vitam patris, Plin.
Moribus exprimere
Repræsentare, Præ se ferre
Reddere, Terent. Similare
Similem esse, Effingere
Imitari moribus, corporis lineamentis patrem
Et prouerbio dicitur, Patris esse filiũ, qui mores imitatur patris
Accedere ad paternos mores
Ferre alicuius imaginem, pro repræsentare
προσφέρειν
Similitudinem morum referre
παρεμφαίνειν
Construuntur cum accusatiuo, personæ, præter
Similem esse
Ingenium patris referre
Paterni, auitique ingeni j speciem præ se ferre
Similis quando ad morum vel doctrinæ immitationem refertur, cum genitiuo construitur: quando vero corporis lineamenta, cum datiuo, vt tradunt Grammatici, confunditur cum differentia.

in Likenesse of a man, vide Pretence.
it Liketh me well, vide it Pleaseth me well
if I were Like to you.

Si essem æque ac tu, pariter ac tu non secus, non aliter ac tu, ita vt tu, vti vt tu, quemadmodum tu, sicuti tu.

Likely, Reasonable.

Rationi consentaneum est, cum ratione consentit, simile veri, credibile, non alienum à ratione, cum ratione congruens
Ratione postulat vt credatur
Est cur credatur, verum putetur
Visum, similitudinem, speciẽ, formã, imaginem præ se fert. ostendit, non discrepat, non dissentit, non procul abest à ratione.

a Likenesse, a Comparison.

Comparatio, Collatio
Assimulatio, Similitudo
Parabola, Parœmia
ὁμοίωσις

Likewise, Equally, euen all alike.

Æquæ, ἴσως
Æqualiter, Vno tenore
Æqua parte, conditione
Æquabiliter, Similiter.

to Do, to render Like for like. vide to Recompence.
a Linage, vide Stocke.
a Line, a Rule, a Row.
to Strike.

Regula, Norma
Limen, γράμμη
Amussis & perpendiculum Cæmentariorum sunt.

to Linger, to Stay, to Delay, to Deferre, to Put or Driue off.

Morari, Remorari, ἐπέχειν
Demorari, Cunctari
Quærere moras
Moram trahere, ducere, Moliri
ἀναβάλλεσθαι
Iter retardare
Moram facere, Restitare

Morat

Moras nectere
Gradum continere
Sistere, Comprimere
Pausam facere, Plaut.
Rumpere, Continere, Iter
Pendere apud Virg. med. prod.

a Lingring, vide Prolongation. it must be done with Lingering.

Non cunctandum, non differendum est
Producenda, Proferenda, prorogan-da, protrahenda, extrahenda, longius ducenda res non est
Sine mora, sine cunctatione, sine vllo temporis interuallo, aggredienda res est, tentanda, incipienda, facienda mora non est, interponenda nulla est, omnis est abijcienda, mora, immorari, cunctari, lentè, agere, indormire non oportet.

Lingring, vide Slothfully, Little, Few.

Modicum, ὀλίγιστον
Parum, Paulum
Paululum, Nonnihil
ὀλίγον, μικρὸν
Paxillum, Paxillulum
Dicitur etiam aliquantum & aliquantulum pro paululum

by Little and Little, vide Leasurely.

a Litter, a Wagon, or Coach.

Vectabulum, κλιν τὴρ
Gestatorium, Sella curulis
Currus clausus, θρόνος μυσαγῖος
Arcera, vel vt alij scribunt, Acirna, apud Gel. Basterna
Pilentum, apud Varr.
Lectica pro eodem, δίφραξ
Hexaphoron, Græcis quod à sex seruis portaretur, λαμπήνη
Octophaon, quod ab octo
Currus regius seu lectica
Pampellum, Ferculum
Vehiculum cameratum, pensile
Cameroton, Græci vocant
Lecticarij, qui portant, ferunt lecticas cellas curules, διφροφόρον
¶ Et cella curuli, vehi, subuehi
Lectica gestari, διφροφορεῖσθαι
to be carried in a litter or wagō.

to Liue, to haue life, to be aliue.

Vitam ducere, ζώειν, ζῆν
Producere, καὶ ζῆν, Viuere
Diem, lumen videre
Fungi munere vitæ
Animam ducere, seu spiritum, Cic.
Annos, æuum, sæcula, exigere, agitare
Esse, Vesci aura, βιῶναι
Carpere vitales auras
In viuis agere
Dant viuere fata
Temporaria frui vita
Lucem adspicere pro vita frui
Esse in rerum natura, in vita
Spirare, βιοτεύειν
Superesse, superare
Nec adhuc crudelibus vmbris occupare, vitam exigere
Cœli connexa tueri, Virg.
Vitam traducere, transigere, trahere
Fungi vita, Vitam agere
Vitam degere, ποιεῖσθαι τὸν βίον
Æuum agitare, transigere
Vitam, æuum traducere
τὸν βίον διατελεῖν
Exercere vitam, colere
Ætatem degerè, exigere
Spiritum ducere
Esse inter mortales
Inter superstites adnumerari
Esse inter viuos & in viuis

Esse

Esse in humanis
In humanis agere
Vita potiri
Vincere sua fata viuendo
Auras protrahere, pendere vitales
Poëticum
Lucis vsura perfrui
Lucis dare vsuram piratis diuturnā.

to Liue daintily, and nicely, to spend his time in great voluptuousnes, riot, or pleasures.

Deliciari, θρύπτεσθαι
Resupinari, Viuere Epicurum
Luxuria, delicijs, ac mollitie diffluere
Melle seipsum perungere
Mellitam planè vitam exigere, Erasmus
Molli victu superare senectam
Genio carpere dulcia, Pers.
Extremam decerpere voluptatem
Terrenis teneri cupiditatibus
Delitijs affluere
Libidinari, Suet.
Inter opes vitam socius agebat
Delicatè ac molliter viuere, Cic.
Agerè perincundè
Indulgere cupiditati
Gulæ, ventri obsequi
Ardent libidini laxare frena
Omni genere voluptatum, deliciarum affatim se expiere
Dare se voluptatibus
Totum se dedere libidinibus, Cic.
Mundanis se contaminare sordibus
In medias se delicias conijcere
Voluptuariam agere vitam
Carnis obsequi cupiditatibus
Prauis animi obtemperare cupiditatibus, Luxui seruire
ταῖς ἡδοναῖς χολάζειν
Sectari mortiferas sæculi illecebras
Architectari voluptates, Cic.
Carnis desideria amplecti
Humi volutari, Serpere humi
In terrena animo rapi
Ea quæ mundi sunt animo tantum agitare, volutare
Omnem fœlicitatem in rebus præsentibus constituere, futuræq; beatitudinis nullo tangi ardore
Duci ventre, Horat.
Cogitatione circa mundana versari
Rebus frui dulcibus
Voluptatibus indulgere, frui
Animum in transitorijs labentibus multis voluptatibus, demulgere
Intellectum circa terrena exercere.

to Liue long.

Cerui viuere per annos
In annos centum æuum trahere
Nestoris astricolæ cui ducunt fila sorores, vide Old.

of a long Life.

Viuax, Longæ vitæ
Tithonus, Nestor
Nestoreus, Longæuus
Macrobius, μακρόβιος, vide Old.

to Liue not long.

Breuem vitam colere
De vita decedere breui æuo, Sol.
Vltra quinquinnium æuum non trahere
Vltra octauum annum viuendi spacium non protrahere.

so long as I Liue, vide while I Liue.
to Liue quietly.

In securitate agere
Securum esse
ἄγειν ἄδειαν
Tranquillè agere, degere
Securam agere vitam
In summo ocio vitam transigere
Tranquillam vitam viuere, agere
Domi sedere, inque aurem vtramlibet cubare
A tumultu sæculi & blandientis mundi

destrepitu seorsum degere
Vitam agere certam & tranquillitate fœlicem
Sibi ipsi viuere
Curriculum viuendi à natura datum conficere rectè & honestè, **to passe his time honestly.**
Suauem vitam agere
Trahere vitam tranquillam, Cic.
Acquiescere cum quadam animi voluptate quieteque consistere, à Cic. ponitur
Molliter suauiterque vitam agere
Quod datum est, vitæ tranquillæ placidæque ducere, Cic.
Halcyonis agere dies
ἀλκυονίτιδας ἡμέρας ἄγειν
Per ocium & quietem vitam traducere
Destinato reliquo vitæ tempore respirandi ferijs, Musas tranquillo inuisere animo
In literario delitescere ocio
Tutum ocium domum exigere
Ociosè nugari in literis
Gratissimo inter literas ocio ac negotiorum bene à se gestorum, recordatione perfrui, Eras.
Ocium oblectare suum
Suauiter viuere
Ocio vitæque molliori indulgere
Pacatam mollem, feriatamque agere vitam
Tacitos sinere ire dies, & paupere cultu. Exigere innocuæ tranquilla silentia vitæ, apud Polit.
μετὰ τὸν Θεὸν, vitam viuere
Vitam sanctè & inculpatè degere, **to liue godly and honestly**
¶ Thybra victitare
Vitam sine cura rerum temporalium degere
Non macerare se crastina cura ciborum
Nil recondere in crastinum
In diem vel ex tempore viuere
Omnem crastini sollicitudinem abijcere. **To liue without care**

to Liue vngodly, wickedly.

Peccatorum mole obrui
In eodem hærere luto peccatorum
Seruire peccato, iniquitati, frequens in sacris literis
Contaminatissimam agere vitam
Sordere
Insordescere
Vitiosè, sordidè vitam viuere, apud Chrysostomum
Fœdam, dissolutam, perditam vitam viuere
Vitiorum sordibus se inquinare apud eundem
Perditè, flagitiosissimè viuere, **an euill life.**

to Liue vnchastly, in sensuall lusts.

Corpus libidinibus prostituere
Iacere in voluptatum carnalium turpitudine ac putredine
Turpiter & effeminatè viuere
Luxuriæ & libidini vacare
Volutari, instar porcorum in cœno libidinum, ac versari
Pecudum vitam viuere
βατταλίζεσθαι
Libidinari
Seruire ventri, Veneri, corporis voluptati, ac libidini
Carnis omnigenis desiderij inseruire
Diffluere luxuria, lasciuia, Terent.
Inter scorta ad multam plerunque noctem desidere
Capi illecebris rerum carnalium
Subigi, substerni mortiferis libidinũ voluptatibus
ἀσώτως βιόμενειν.
Epicurum luxu vincere
Carnis fœda sectari delectamenta
Pecudum ritu promiscuè in concubitus ruere, Liuius, **an inordinate life.**

to Liue sumptuously.

Splendidè ampliterque viuere in vberrima rerum affluentia
Splendidè epulari, in Euang. Lucæ λαμπρῶς εὐφραίνεσθαι
Eximere, cœnare, prandere, in omni genere ciborum
Magnificè mensam instruere
Egregiè, splendidè cœnare apud Iuuenalem
Colere vitam vino & victu probo Plaut.
Generaliter viuere
Delicatè, opipare, splendidèque viuere, cœnare, ὑπαρμαστεῖν
Sybarizare, συβαρίζειν
Conuiuium agitare splendidum
Opiparis mensis frui
Musicè viuere μουσικῶς βιοῦν, vbi nihil deest, sed affluunt omnia
Exhilarari generalis ferculis mensæ
Magnificum ac egregium esse in edendo, in apparatu mensæ
In leporinis carnibus viuere, dicitur prouerb. qui lautè & in delicijs vitam agunt
¶ Conuiuium apparare, præparare opiparum, saliare
Magnificè lautum parare conuiuium.

at the Liues beginning, in the swadling clowts, assoon as it is borne or brought into this world.

In vitæ exortu, In exordio vitæ
In ipsis vitæ primordijs
In vitæ foribus, In vitæ ianua
In ipso quasi vitæ vestibulo
In ipso vitæ limine.

the Liuer.

Iecur, Iecinus, Iecusculum
Hepar, ἧπαρ.

sicke in the Liuer.

Iecorosus, Iecinorosus
Hepaticos, ἡπατικός.

a Locke, vide a Barre.

a Lode, vide a Burden.

a Lodge, a Cottage, a Cabin or little house in the Country.

Mapale seu Magale stramineum, stramine tectum
Agrestis casa, Casula
στέγη, Stega apud Plautum
Magar Punica lingua, vnde Magaria pluraliter, & non magalia dicendum, vt tradit Seruius
Penates, Lar
Tugurium. Tuguriolum
Ligellum apud Plaut. pro domicilio breui ponitur & humili
Attegiæ pluraliter, ἀττεγίαι
Gurgustum & gurgustiolum diminutiuum, οἰκίδιον, apud Apuleium
Breuitatem gurgustioli nostri vespertinas peto
Tectum tenui cespite stratum.

to Lodge, to Harbour, to Entertaine.

Excipere hospites, conuiuas, prandio, cœno, conuiuio ampliter
Accipere liberaliter, benignè, amicè, benè, lautè, magnificè, nitidè, honestè, prolixè, honorificè, hilari animo, splendidè
Tractare hospitem comiter, benè, commodè
Indulgere hospitio
Pro egregia fortuna magnificè, pro animi bonitate comiter recipere
Hospitari, Hospitio aliquem accipere, excipere
Tecto ac sedibus suis recipere, Cic.
Domo vel domum meam recipere
Hospitium dare, ξενοδοχεῖν
Splendidè acceptus

Benignè

Benignè comiterque habitus, Eras.
Et prouerbiali schemate
Penulam scindere est prolixus inuitare.

to Long for, vide Desire.

Long afore.

Longè antè, Multo antè
Multis ante sæculis
Apud Maiores nostros.

it was Long before he came, vide Came at length.

How long.

Quam diu? Quanto tempore?
Quantisper?
Quatenus temporis? aduerb.
Quatenus hos exercebis mores?
Quamdudum? Plautus
Quamdudum à foro venisti domum?
Quoad? interrogatiuè sicut
Quousque temporis, aduerbium.

not very Long since, or agoe.

Interuallo haud ita longo
Non ita diu
Haud ita pridem
Nunc nuper, vide of Late.

to Looke vpon, to consider.

Aspicere, Inspicere
Perlegere oculis
Pascere, oblectare oculos
Chara oculos, satiare figura, vide to see.

to Looke about earnestly.

Intueri, Inspicere
Cernere, Speculari
Spectare, Despectare
Oculis admouere
Passim oculos per cuncta ferre
Ferre oculos huc & illuc
Demittere oculos in omnes partes
Partes oculos versabat in omnes
Circumspicere, Infigere oculos
Intendere, ἀτενίζειν
Conijcere oculos in aliquem
Perlegere oculis est visu perlustrare
Huc illuc voluere oculos
Ob oculos ponere
Lustrare, Torquere
Oculis lustrare
Intendere obtutus
Intentis cernere obtutibus
Circumspectare, παπταίνειν
Circumagere oculos
Voluere lumina
Regiones circum circa prospicere, apud Cic.
Obire, Circuire prouincias, regiones, terras
Oculum adijcere, inijcere apud Cic. pro eo quod vulgo dicitur
Oculum dirigere, & significat cupiditate rei vitæ teneri.

to Looke straight on the marke, vide to Winke.

to Looke stedfastly, or sharply.

Acutum intueri. Cernere acutum
Defixis hærere oculis, Peruidere
διορᾶν, Disertum obtueri
ἐρημόν ἐμβλέπειν, Prouerb.
Fixis & attonitis intueri oculis
Figere obtutum aliquo
Fixos oculos tenere
Lumina defigere
Oculis & pectore toto hærere
Cuncta oculis lustrare.

to Looke downward, to hold downe his head.

Submittere, demittere caput
Deflectere in humum
Deijcere lumina & vultum
Demittere vultum, oculos

Deprimere, deijcere, submittere vultum
Obtutus humi deprimere
συνθρωπάζειν τὸ πρόσωπον
Oculos solo defigere
Ista solos fixos oculos auersa tenebat
Alicuius aspectu se subtrahere
Defigere in terram.

to Looke vpward, on high.

Suscipere, Respicere
Oculos & caput erigere
Sursum aspicere, ἀνακύπτειν
In cœlum acies oculorum defixas habere
Oculos attollere
Oculos in cœlum tendere, sursum tollere ad sydera vultus
Recto aspicere sydera lumine
Tollere in sublime oculos
Erigere sursum lumina, ad cœlum
Oculos sub astra tenebat.

to Look sowerly, waywardly, obstinately, to frown, scowle.

Corrugare, contrahere, caperare frontem, obducere frontem
Obliqua aspicere facie
Distortum vultum sequitur distortio morum
Tragicum tueri
Lumina immota tenere
τραγωδικὸν βλέπειν
Titanicum, seu vultu Titanico obtueri
τιτανῶδες βλέπειν
Tauricum tueri vel taurinè, id est, toruè
Mœsto vultu defigere lumina
Organum, synapi nasturtium tueri
Acribus intueri oculis
Toruos gerere vultus
Siculissare, σικελίζειν
γοργὸν βλέπειν
Martem tueri, apud Aristoph.
ἀρηϊβλέπειν
Vultum sumere Catonianum.

to Looke to the common weale.

Boni ciuis est, ad bonum ciuem pertinet, bonum ciuem decet suam voluntatem ad publicam causam aggregare, accommodare, adiungere, confidere, cum publica causa coniungere in omni sua voluntate, quid rationes publicæ ferant, quid respub. postulet spectare, intueri, attendere
Nihil vnquam vellet à publica re seiunctum, alienum, disiunctum, separatum, remotum
Quod reipub. rationibus non conducat, expediat, vtile sit.

I Looke to your businesse.

Toto animo de tuis commodis ornamentisque cogito
Tuam vtilitatem assiduè specto
Hæret in animo meo de tuis commodis assidua cogitatio
Tuæ mihi res, tuæ fortunæ, curæ vehementer sunt
Tuæ rationes quid postulent, nunquam non attendo
Omnis mihi de te tuisque cogitatio est
Tuam vtilitatem meæ spectant cogitationes
Meas curas ad tuum commodum cõtuli, animus meus in tua vtilitate fixus & locatus est.

to Look vp to Heauen in aduersitie.

Hic est mos hominum, ita more comparatum est, vt in repentinis aduersisque casibus, si quid & præter opinionem, & contra voluntatem accidit, cœlum intuentur, suscipiant, spectent

Ad

Ad cœlum aspiciunt, suspiciant, spectant, oculos tollant, intendant.

to Loose, vide to Unbind, a Lordship, Soueraigntie or Dominion.

Dominatus, Dominium
Omnipotentatus, Ditio
Res pro imperio ponitur
Principatus, Imperium
κράτος, ἐπικράτεια.

to be a Lord, to rule, to command, to bee chiefe Soueraigne, or Gouernour, to bee Supreme head, or principall ruler.

Principatum primas tenere
ἐπικρατεῖν, Sub Imperio habere
Imperare, Gubernare
Regere, κρατεῖν
In pace placida regere populos
Sub ditione habere
Moderari & Moderare
Regnare, Dominari
κυβερνᾶν, διαστῆζειν
Imperium habere, tenere, administrare
Sceptra tenere
σκῆπτρον ἀνασσειν, apud Hom.
Imperio præesse
Imperij clauum, rerum gubernacula habenas tenere
Rerum potiri
Dominatum exercere
Imperium exercere, obtinere
ἄγειν, apud Plutarchum
Dominium, potestatem exercere,
Iura dare, Virg. Remo cum fratre Quirinus iura dabat
Habere dominationem, principatum
Sceptra gerere, ferre
τῶν πραγμάτων τὴν ἀρχὴν ἄγειν.

Latè regnare
Summam imperij tenere
Omni ex parte amplum habere imperium
Imperatorem agere
Premere ditione
Imperio potiri, premere
Principem agere
Rege Marcio res Romanas tenente Soli.
Summam rerum moderari, pro arbitratu suo versare.
Regni summas moderari habenas
Regni gubernacula gerere
Regnum adimere, capescere sceptra tradita.

to become a Lord or a Ruler.

Imperij habenas, imperium administrandi prouinciam suscipere
In Imperio succedere
Capere moderamen regni, Ouid.
Regnum amplecti
In regnum admittere, permittere, recipere, locare, deducere.

to Lose, or Leese.

Maximam accipere cladem
Incredibiles haurire calamitates, Cicero.
Vulnus accipere
Vulnere percuti
Calamitate affligi, Cic.
¶ Incommodum, damnum, detrimentum, capere vel accipere
Detrimentum, iacturam pati, incurrere
Facere vel accipere calamitatem, damnum
Ferre infortunium
Naufragium facere.

Losse or Dammage.

Detrimentum, Dispendium
Infortunium, πῆμα, Iniuria
Malum, Incommoditas

Incommodum
Nocumentum
Summum rei pecuniariæ dispendium
Naufragium, Pestis, Vulnus & Plaga metaphoricè
Incendium metaphoricè quam enim pestem, calamitatem, exitiumque non adfert
Interimentum, Derogatio
Exitium, Pernicies
Erit dāno, fraudi, malo detrimēto tibi.

It will be to your hindrance

Damnum, ζημία
Læsio, Iactura, casus
Calamitas propriè in re frumentaria, id est, damni, quando à grandine calami comminuuntur & segetes
Noxa pro damno, seu nocumento apud Ouid. & alios probatos inuenies authores, **a great losse, and losse of goods.**

I Lost all I had.

Naufragium feci rei familiaris, periit mea res domestica. Actum est de fortunis meis
Prorsus euersæ sunt opes meæ
Perdidi omnia, euertit me bonis omnibus fortuna
Mearum opum nihil mihi reliquum fortuna fecit
Afflictæ sunt, profligatæ ac perditæ, extinctæ, euersæ meæ res ac fortunæ omnes.

Lost children, &c.

Perditis in adolescentia moribus multi sunt qui deinde meliorem adepti mentē, meliorē ad mentēm & sententiam reuocari, resipiscentes, honestius vitam instituunt
Honestioris vitæ initium ordiuntur, laudabiliorem vitam exordiuntur
Multi impuris moribus, improbis, inhonestis, turpissimis
Inquinata adolescentia, contaminata, infecta, viuunt multi turpiter in adolescentia student vitij turpem vitam colunt, inhonestè vitā traducunt, pecudum more vitam transigunt, procliues ad vitia sunt, turpi voluptate capiuntur, culpam facilè committunt.

you Lost nothing.

Integræ sunt adhuc res tuæ
Salua sunt hactenus apud te omnia
Nihil dum perdidisti, status idem est quo antea fortunæ tuæ
Nihil detractum est de fortunis tuis, nullam res aut fortunæ tuæ iacturam fecere, nullum damnum tulere, nullum detrimentum passę sunt, nihil aduersi subierunt, nullam partem desideras fortunarum tuarum
Nihil eripuit fortuna, abstulit, ademit, detraxit.

to cast Lots, to draw cuts,

Sortiri, Iacere sortem, Ducere
Sortes in vnam mittere, Sorti dari
Sortito aliquid facere, auferre, capere
κληρουχεῖσθαι
Gratam habere sortem
Sorte legere, Sorte eligere
Ducere sortem, Sorti committere
Sors irrequieta, improuisa.

to Loath to abhorre at a thing.

Nauseare, ναυτιᾶν
Et nauseari, deponentaliter
Nauseam habere, sapere, Fastidire
βδελύττεσθαι, Vomitu infestari
Nauseam inducere, mouere, **to make to loath at**
Excutere vomitum
Fastigium parere, Generare nauseam,
Præ nausea & fastidio vomiturio & fastigio

Fastigio affici
Tedium habere, Cum nausea audire,
Nauseam stomacho excitare
Peluim petere porrectam.

Contrarium

Nausea amoliri
Fastidium alicuius rei eximere, alleuare. Discutitur nausea.

Loue.

Amor, Charitas
Beneuolentia, Necessitudo
Ignis, metaph.
Obseruantia, Fauor
Studium in aliquem pium.

a true Loue, or friendship.

Necessitudinis vinculum
Amicitia haud vulgaris
Nullo tempore dirimenda
Non intermoritura
Nequaquam solubilis
Necessitudo intima, Arctissima
Indissolubilis, incredibilis familiaritas. Amor glutine compactus amicitiæ,
Necessitudo, sed necessitas ad amicitiam non refertur
Amicitia, Adamantis vinculis astricta.

to Loue tenderly or most heartily.

In bonum & in malum
Ardere absolutè, Virg.
Ardere, flagrare amore, cupidine
Intimis ardere medullis aliquem
Sæuo teneri furore, peruri igne
Sentire feruentes intima ad ossa faces
Flamma vri intimo pectore
Toto concipere pectore flammam
Imis exardere medullis
Flore sub primo impotenti amoris æstu perdi
Ardere aliqua re vel in aliqua re
Deamare, Adamare
Vnicè diligere, φιλεῖν
Effusissimè amare
Amare, ἐρᾶν
Amorem fouere
Mirificè amare ac suos ocellos
Maximè admodum, nimio plus, plurimum amare
Diligere vt parentem, loco fratris, vice fratris
Oculis ferre vel in oculis ferre
Vehementer, singulariter, cupidè, acte, ex animo amare
In medullis, medullitus amare
Amare vt cum maximè, apud Terent.
In sinu gerere
Deuinctum aliquem habere
Præcipuo ac singulari quodam fauore prosequi
Animo secum conferre amicos
Misere, valdè multum, temerè, ardentissimè, perditè, impatienter amare, Insano perdi igne
Miro amplecti amore
Admiranda charitate prosequi
In delicijs habere
Perire mulierem
Coniunctè, coniunctius, coniunctissimè amare
Vri alicuius concupiscentia
Deperire, apud Terent.
ἐρωτομανεῖν
Amare corde atque animo, Plaut.
Amore flagrare incredibili
ἐμμανέστατα ἐρᾶν
Amore deperire, vel perire
Ardere perditè in puellam
Efflictim amare, perire, deperire
Tacitos nutrire ignes, Poëticum vt Cæcos alere ignes
Insanire, Mantua.in Bucol. Hoc cōmune malum, semel insaniuimus omnes, acri amoris vulnerari iaculo
Quisquis amat, vritur igne graui.

to Loue, to Embrace, to Fauour, to beare good will towards one.

Amplecti, Amplexari brachijs
Exosculari, περιπλέκειν
Colere, apud Cic.
Amplexus dare
Duci amore rei
Ire in complexus
Amore complecti
Optatos dedit amplexus, placidosque petiuit
Dare brachia collo
Amplexu frui alicuius
Respicere, figere, ferre amplexus
Innectere, captare, tenere, tangere
Adducere colla lacertis
amplexus cingere
Obseruare, Diligere
Hærere apud aliquem
Amore, beneuolentia singulari prosequi
Charum seu charissimum habere
Amore deuinctum esse
Singulari beneuolentia alicui coniungi
¶ Excitare mirabiles amores, to prouoke to loue
Cic. Quam illa ardentes amores excita & sui, si videretur.

a selfe Louer.

Nimium sibi ipsi tribuens, arrogans, assumens, placens, assentiens, ipse tibi assentaris; te ipsum amas cum de te iudicas, non rationem, non veritatem consulis.
Largiris ipse tibi plus quam veritas concedat, plus quam veritati.

your most Louing.

Deditissimus
Amantissimus
Studiosissimus
Obseruantissimus
Cupientissimus
} tui, apud Eras.

Low, Base, or humble.

Humile, Paruum
Decline, Pressum
Bassum vulgus dicit inepte
Submissum, Depressum.

to bring Low, vide to Diminish.

Lowlinesse, vide Humility.

a Lowse.

Vermiculus, seu vermis corporis, capitis. Pes apud Plaut. Pedesque pulicesque. A quo diminutiuum Pediculus à multitudine pedum, quos octenos habet, vt scribit Plin. Græcis, φθείρ.

Lowsie or full of Lise.

Pediculosus, & vt est apud Plaut.
Pedicosus pro eodem
Vermibus scatens & plenus
Phthitiasi, i. morbo pediculari laborans
φθειρῶν κομίδης, Scatens pediculis
φθειριάζων, Verminosus.

Luckie, Happy, or Soncie.

Fœlix, Faustus
Cui ad voluntatem omnia fluunt
εὐτυχής, Fortunatus, secundus
Prosper, Beatus, Dexter
Albæ gallinæ filius, Auspicatus
Fortunæ filius, Lætus,
Timotheus, Polycrates
Cui omnia secundo æstu procedunt
Propitio genio natus
Gygis annulus, Prouerb.

to be Lucky or Happy.

Fortunam habere fauentem, arridentem
Qui fœlici vtitur auspicio
Vti prospera fortunæ aura
In cœlo esse
Habent ventos mea vela secundos

Indulgentem sibi atque obsecundantem habere fortunam
Genesim habere fortunam
Placato possum non miser esse Deo.

Good Lucke.

Omen prosperum
Bonis auibus facere, fœlicibus auspicijs
Fato prosperiore, rumore secundo
Vosmet rebus seruate secundis
Rite secundarent visus omenque leuarent.

to haue ill Lucke, vide ill Fortune.

Luckily, Prosperously, Fortunately.

Fœliciter, ἐυτυχέως
Fortunatim & fortunatè
Prosperè, Faustè, Læto omine
Prospero fortunæ flatu
Aura obsecundante
Velis fortunæ expansis
Blandiente, aspirante Fauonio
Forte Fortuna
Fauonio fortunæ dulciter afflante
Prospero cursu, Ominatè
Bonis auibus, Secundo flatu
Secundis ventis, ἐξ ηελίας
Secundis, prosperis, lætis, fœlicibus, optimis, commodis successibus vel euentibus
Deo secundo, Dijs auspicibus
Prospero omine, Bono pede
Dextro alite, Bono auspicio
Secundo auspicio
Ex animi sententia
Auspicatè aut auspicatò
Fortunante deo, fauentibus dijs
Fausto sydere
Adsit modo dexter Apollo. Virg.
Bonis augurijs, auspicijs
Dextro Hercule
Genio ridenti, beatiore, propitio
Fœlici Mercurio

Cuius votis indulgentissimam se præbet fortuna.

thou Lurkest at home.

Nunquam exis, nunquam egrederis cubiculo; pedem è limine nunquam effers
Extra cubiculum nemo vnquam te vidit
Perpetua tibi sedes, cubiculum est, nunquam euolas è tuo illo nido.

Lust, Desire. giuen to Lust.

Voluptatibus deditus, addictus
Voluptatis mancipium
Dissolutus, Intemperans
Animo suo intemperanter obsequens. Libidinarius
Summam fœlicitatem ex crapula metiens. Genialis
Mollis, Ventri seruiens
φιλήδονος, μεμαλαγμένος βίος
Voluptuosus homo, seu voluptuarius
ἐκλελυμένος
Voluptuariam agens vitam
Luxuriosus, Effœminatus
Apitius Æsopus
Epicuri de grege porcus
Carnis amans, & viuens vt porcus
Vacans voluptatibus
Delicijs affluens, Genio indulgens
Gulæ seu ventri deditus
Epicureus. Epicuream vitam, Abronis vitam viuens
Balatro, apud Horat.
Turpibus addictus voluptatibus
Samiorum laura prouerb. & porcus Troianus. Carnis petulantia efferuens, vide Lecherous
Immoderata Venere & alia vitæ intemperantia effœtus
Turpe conuiuium, amor, comessatio, libido, sumptus, Cic.

to represse his Lusts, vide Represse.

a Lute.

Barbytus velum
Testudo, χέλυς
Chelius , a Luter, vide harpe.

Lururious.

Luxuriosus, Libidinosus
Popino, Veneri plus æquo indulgens
Propensus in libidinem
Mulierosus, vide Lecherous.

M.

Madde, furious, wood, franticke, out of his wit.

Insanus, Furiosus
παρακινητικῶς, Lymphaticus
ἀπηνήλατος, Efferus
Furibundus, Lymphaticus
Furore correptus, raptus, percitus, accensus
Ad agnatos & gentiles deducendus, Varro.
In furorem versus
Delinitus apud Plaut.
Lethargicus, apud August.
Alter Orestes vel Aiax
Qui strichnum bibit
Et prouerbiales sententiæ
Nauiger Anticyras purgantes pectora succos
Oestro percitus, Phanaticus
ἐξεστηκὼς, Mente captus
Phreneticus, φρενιτικὸς
Abderiticam mentem habens
Minus habens mentis quam Dithyramborum Poetæ
Embarus prouerb.
μανικὸς, μανιώδης
Insanæ mentis, Insensatus
Væsanus, Vecors
Rabiosus, Excors
Expers mentis, Certius
Rabidius, Amens, demens
Rabie agitatus, ἐμμανὴς
Humanis sensibus orbus
Ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam redactus
Cæco amore raptus, furata mente ferebat
Emotæ mentis
Actus furore graui, furijs mens effera
Cui rotatur cerebrum
Haud sanæ mentis, Delirus
Furijs exagitatus, sapere desijt.

¶ Et in bonum

Mente permotus, Furens
Animi ardore aliquo inflammatus atque cruciatus
Qui humanos sensus amisit, diuinos autem assecutus est
Furore diuino incitatus
Afflatus
Mente incitatus.

to be Mad, Furious, wood, or out of his wit.

Furere, ἐκδιονυσιάζειν
Furore agitari, desæuire
Diris agitari, Rabere
Ciere furius. Ouidius
Mente alienatum esse
εἶναι ἔξω αὑτοῦ
Mentis alienatione laborare
ἐξίστησιν, Insanire
ἐμμεμηνέναι, Ira exagitari
Grassari, Bacchari
βάκχειν, Debacchari
Fœnum habere in cornu.
Atra bile exagitari
In rabiem efferari
Immodestè agere
ἐμβακχεύειν, Furijs agi
κορυβαντιᾶν
Furentium more caput quassare
μαίνεσθαι, ἐμμαίνεσθαι
Irati numinis intemperie agi
Effrœte mente huc illucq; cursitare
Furijs, intemperis ferri, Virg.
Heu furijs accensa feror
Delirare, per metaph.

Madnesse, Woodnesse, Fu-rie or trouble of Minde.

Error fanaticus, Furor
Ira Dianæ, Delyrium
Mania Phrenesis
Effera vis animi
Paraphrosyna. Mentem insania mutat
Vesania, Dementia
Vecordia, Amentia
Alienatio mentis
Rabies, quæ propriè canum est.

to make Mad or furious.

In furorem & mentis alienationem agere
Adigere ad insaniam, Terent.
Mente euomere, alienare
Impelli, accendi furijs
Furere facio, οἰστρῶ
Dira subit rabies
Ex stulto insanum facere
De mentis loco mouere
Sæuis agitatus furijs
Mentis furoribus quatere
Exagitare, Furiare
Stimulatus furenti rabie animus
Corda tument rabie fera
Comes est insania morbi
Rabies, furor, iraque mentem præcipitant
Concipere furiata mente furorem
Pectus anhelum, & rabie fera corda tumescunt
Stimulos sub pectore vertit
Cassit furor & rabida ora mouerunt
Acuere furorem furijs
Mens quoque sic furijs agitatur
Ardere animis
Morsu canis rabidi lymphaticum facere.

the Magistrates or Rulers of the common-wealth.

Magistratus, δυνάστης
Dynastæ, Cic. Præfecti, Primores
Primates, φροντίζοντες
Primi, Primarij
Maximates, Summates
Optimates, Magnates
Magnati in Biblijs, ἄρχοντες
Principes, principales ciuitatis in sacris nominantur
Proceres, Potentes
Potentiores, οἱ δυνατοί
Megistanes, μεγιστᾶνες, qua voce apud Latinos Suet. vsus est
Consules, Consulares, Apices
Senatores, Consulatus capita
Senatorij ordinis
Patriciæ dignitatis
Columina, Epistylia Coriphæi
Trabeatorum torquatorumq; turba
Summates viri, Patricijque ordinis Proceres
In omnia potens quorum summa est authoritas, in quibus sita summa bonique malique, quorum nutu ac renutu cuncta geruntur, rulers of the Citie
Penulatorum alpha.

to Magnifie, vide to Praise.

to Magnifie, to extol things of no praise.

Humilia extollere, efferre ea quæ iacere videntur, excitare atque erigere
Obscuris dare lucem, splendorem afferre, obscura illustrare.

to May, vide to be Able.
it May be, vide Possible.
a Maid, a Virgin.

Virgo, Illocabilis virgo, a maid that cannot be maried for want of goods, or being too old.

Virgo

Virgo casta, pudica, inexpers viri, virum non passa, virgo nubilis, matura viro, Teda non nupta iugali.

to deflowre a Maiden.

Devirginare, depudicare
Stuprare, Vitiare
Addere, afferre vitium pudicitiæ
Deflorare, Præstolare
Virginem rapere vel sustollere, to rauish a maiden.

to Maintaine, vide to Defend.

to Maintaine, vide to Defend.

the Maior or chiefe ruler of a towne or Citie.

Præfectus, ἐπιστάτης
Præfectus vrbicus
Prætor vrbis vigilantissimus
πολιταρχης
Præfectus scelerum, qui à plerisque minus aptè Scrutetus dicitur
Satrapa & Satrapas, lingua Persica
Prouinciæ præses seu præfectus, qui Iudex etiam dicitur prouincialis
ἔπαρχος, ἐπαρχός τις, a President.

Marioram herbe.

Amaracus, ἀμάρακος
Sampsuchus, Mariorana.

to Make, to Doe.

Agere, Operari
πράττειν, ἐργάζεσθαι
Facere, Patrare
Peragere, Exequi
Actum agere
Efficere, Conficere
Perficere, Hoc age.

a Maker, a Creator.

Conditor, Creator
Plasmator, Plastes, Opifex
Sator, ποιητὴρ, κτίστης

Made free of the Citie.

Patebat ciuitas virtuti potius quàm diuitijs. Ius ciuitatis consequebatur, dignus ciuitate putabatur, recipiebatur in ciuitatem, ad ciuium numerum adscribebatur, ciuis locum obtinebat, referebatur inter ciues, adscribebatur in ciuitatem, particeps ciuitatis, ciuiliumque munerum fiebat, impertiebatur ciuitate, perueniebat in ciuitatem, ei ciuitas communicabatur, non qui opibus abundaret, afflueret, valeret, sed qui virtute polleret, excelleret.

Made friends againe.

Cum inimicis in gratiam redij, reconciliatus sum, rejecto odio, in vnum coniunximus, pacem colimus, inimicitias, simultates, odia deposuimus, abjecimus omnem veterum iniuriarum memoriam, omnem vlciscendi voluntatem ex animo deleuimus
Pulso odio successit amor, odium amore commutauimus, depositis odijs mutuam beneuolentiam suscepimus
Orta est inter nos, vetere prorsus extincto odio, mutua beneuolentia, animorum nostrorum in amore mutua consensio, ad amandum mutua propensio, animorum ac voluntatum similitudo.

a Male, a Budget.

Pera. πήρα
Cassidile, med. prod. in li. Tobiæ
Pera pastoralis, Ascopera
Pera viatoria
Bulga, Hippopera, idem.

Malefactions, Wicked, and vengeable Men.

Homines improbi, scelesti, scelerati, flagi-

flagitiosi, noxij, nocentes, sontes, perditi, impuri, delictorum omnium participes, culpæ, criminum labe prorsus infecti atque inquinati. Vide Naughtiest fellow.

Malmesie wine.

Vinum Creticum
Vinum Aruisium, vel Aruisium, vulgo Malmasium dicitur.

to become Man, to take mans flesh vpon him.

Strophio carnis cingi
E virginei corporis substantia, corpus adsumere humanum
Prabeam carnis induere, apud Fulgen.
Ingredi mundum
Humanos induere artus
Nasci in terris
Seruile carnis cinctorium adsumere
Abiecti homuncionis formam induere
Induere fragilitatis limum
Carne velari, tegi, obtegi
Tegumen nostræ mortalitatis induere.

a Man of no account, or little set by.

Homo nullius pretij, valoris, loci, ordinis, despectus, abjectus, contẽptus, terræ filius, vide Naught.

a good Man is constant.

Hominem grauem, certum, minime mendacem, minime falsum, studiosum veritatis cognoui, expertus sum, nihil in eo leuitatis aut inconstantiæ, nihil inane, varium, mutabile, inconstans
Nullam animi infirmitatem, nullam sententiæ varietatem, nullam consilij mutationem deprehendi
Magna præditum grauitate semper cognoui
Is mihi semper visus est, qui sibi optimè constet, nihil leue committat, nihil inane cogitet, non facile discedat à seipso, ægre discedat à sententia, mutet consilium, susceptam opinionem abijciat, sensum deponat, de suo statu demigret, quem nulla res facilè abducat, auellat à sententia
Cujus mentem huc & illuc, in hanc aut illam partem, in quam velis partem, vtram in partem velis, non facilè flectas, ægrè traducas, cum labore torqueas
Alieno tempore nihil loquitur, nihil agit ineptè, nihil non loco, idem ei vultus in omni re, eadem in omni fortuna moris est.

Mankind, vide Men.
a Manner of life, vide a Trade of life.
two Manners of waies.

Bifariam, Bipartito
Duobus modis, διχῶς.

an other Manner of gouernance.
Manifested or made known. vide Opened.

Patefacere, Manifestare
Tectum aliquid resignare
Mentem aperire, aliquid resignare
Resoluere, non celare.

a Manslaughter, or killing of Men.

Nex, Internecio, Cædes, Death
Clades, Strages
¶ Salustius in luctu & miserijs mors ærumnarum requies, non cruciatus est.

Many, vide Much.

to Marre, to Corrupt, to Spill, to bring to Naught, to lead alide.

Agere in præcipitium, in præceps
διαφθείρειν, Corrumpere
Peruertere, Perdere
Per prauos mores in errores ducere
Abducere in graneum, Terent.
In discrimina pertrahere
Arte in casses præcipitare, rapido mergere freto
Præcipites nos agit ambitio, & raptare videtur in exitium
Peccandi vel ruinæ præbere occasionem, Facere aliquem ruere
Seducere, Scandalizare
Offendiculum ponere, præbere
In errorem trahere, impellere
In vitium agere, ducere
Exitialiter alios seducere
Animas abstrahere à Deo in æternum exitium
Contra sanam doctrinam prauas serere opiniones, quæ quidem facillimè obrepere solent
Melicis Cyrenarum hæreseion illecebris præsentem inferre mortem
Sollicitare ad ruinam Sathan dicitur homines
Ex hæreticorum scriptis lues in teneram manat ætatem
Hypocrisi pietatis latrocinio circumlita Christi oues inescare
Conijcere in vitiorum voragines
Perdocere aliquem, incidere tramitem vitæ corruptæ
Damnatas opiniones aliorum animis instillare
Detorquere alicujus animum à virtute
Virus in aures instillare
Erroris aliquem complere. Plaut.
Ab honesto deflectere
A recto deducere, abducere aliquem
διαστρέφειν
Ducere in errorem, Ouid.
Virus pectori aspergere
Errorem pedicis illaqueare
Prauis inficere opinionibus
In erroris foueam præcipitare
In errores pestilentissimos deducere, trahere, illicere
Abducere à veri cognitione, in nassam peruersitatis
Simplicem plebiculam transuersam agere
Opinionibus exoticis mentes mortalium per cæca & cænosa vada in abyssum æternum euchere
A matris Ecclesiæ gremio in errorum varios anfractus mira argutia illectare
Multa animorum millia varijs conscientiarum tricis implicare, fœdis erroribus inuoluere
Impedire, illaqueare, innectere tricis quibusdam
¶ Opinionum prauitate infici
A Catholico sensu exorbitare
Hæreticorum persuasionibus seduci.

the trade of Marchandise.

Negotiatio, Nundinatio
Commercium, ἐπιμιξία, ἐμπορία
Mercatura & Mercatus pro mercandi actu, apud Liuium.

to exercise Marchandise, vide to Trafique.

a Marchant.

Mercator, Institor
Negotiator, ἐμπολαῖος
Emporos, Rariarius
Nundinator
Regię negotiationis principem agés, vulgo dicitur, qui regi Lusitaniæ est à negotijs Indicis
Procurator regiæ aut principalis negotiationis.

rich Marchants.

Rem possident bene magnam, amplissi-

plissimam, vberrimam, copiosam in primis mercatores Londinenses
Diuitias tenent summas, abundant, effluunt re, copijs, diuitijs, opibus
Diuites oppido sunt, Locupletes, opulenti, copiosi, à re parati, instructi, firmi, bene nummati, peculati,
Ampla res est, prolixa, copiosa, minime angusta, bona multa mercatoribus Londinensibus
Ampliare vtuntur prolixa, copiosa, bona, multa.

the Marches, &c. vide Borders.

a Mariage.

Connubium, συγγαμία
Matrimonium, συζυγία
Coniugium, Conuentus apud Iuue.
Copula matrimonij
Vinculum iugale, Virg.
Vincula iugalia Thalami, tædæque iugales
Hymenæi pacto, Lectus iugalis
Socialis amor
Nodus iugalis
Curarum laborisque plenum pistrinum cuidam dicitur.

Mariageable.

Matura connubio, iuuencula
Matura coniugio, plenis iam nubilis annis, Apta viro
Exoleta virgo, quæ est maturæ ætatis
Viri potens, apud Cat. iurisconsul.
Matura nuptijs, ἐπιπολὶς
Tempestiua viro, Adulta.
Nobilis apud Virg.
Pubertatis annos egressa
Virgo iam grandis. Terent.

a Married damsell, a Bride.

Nupta iuncta puella viro
Quæ fruitur marito
Coniux, Vxor

to bestow in Mariage.

Locare mulierem viro, vel virum mulieri
Filiam nuptam dare, in nuptias, in matrimonium dare
Locare vel elocare filiam alicui
Nuptui vel nuptum dare puellam viro, apud Plaut. ἐγγαμίζειν
Iungere virginem viro, concubino
Dare, locare in matrimonium virginem
Admittere gnatam suam alicui vxorem
Locare nuptum alicui virginem
Collocare nuptum propinquas suas in alias ciuitates.

to Marrie, to Wedde, to take a Wife.

Contrahere matrimonium
Connubij fœdus inire
Gaudere sorte tori
Inire matrimonium, nuptias
Nubere, mulierum est tantum
Vinculis iugalibus sese innectere
Ducere vxorem, γαμεῖν
Ducere filiam alicuius
Ductare aliquam, Terent.
Ducere filiam in matrimonium
Iungi matrimonio, Dare connubio
Coniungio vinciri, Dare nuptam
Matrimonij capistro os præbere
Iungere, copulari, astringi matrimonij fœdere
Bene compositum sollicitare torum
Concipere Thalamos, parare, petere
Incumbere thalamis
Promittere coniugium
Deducere sponsam iuueni.
Coire toro sacro, Coniugio frui
Patrios hymeneos exercere
Connubia & hymenæos celebrare
Multæ vxores in eiusdem viri coeunt matrimonium, Soli de Indis
Filiam alicuius in matrimonium recipere, ἄγεσθαι τὴν γυναῖκα

Rem non nouam aggredi ioco dicitur, qui vetulam accipit vxorem seu viduam, Cic. de iudi.

to breake, violate, or defile Mariage.

Nuptam fallere, Rumpere sociale fœdus
Soluere fœdus iugale
Lædere fœdera socialia
Violare iura mariti, Thalamos, Toros
Temerare venerem maritam Cubile
Destituere toros iugales, Legitimos
Sacra mariti polluere. Matrimonium odisse
Qui mihi coniugij sponsor & obses erat
Socialia fœdera rumpit.

a Mariner, a Shipman.

Nauta, Nauita, ναυτίλος
Nauis moderator
Sulcator ponti
Gubernator, Proreta
Nauclerus, Nauiculator, Nauicularius
Tiphis, quod primis gubernandæ nauis adminicula instituerit, generaliter pro nauis gubernatore ponitur
Nauarchus, princeps, præfectus nauis, quem patronum vocant, **a captaine, the master or the admirall of the ship.**
Nauarchis, idis, **the Admiralles ship.**
Classis ductor
¶ Agere nauem, velocem, classem, triremes onerarias, est gubernare.

a Market, vide a Faire. Markes, vide Tokens.

let this be your Marke, intent or purpose.

Hic tibi sit scopus. Hoc tibi ante oculos propone, pone, statue, constitue, ad animum refer, huc mentem intende
Huc spectet animus tuus, dirige consilia tua, tuas cogitationes ad hunc finem, hoc tibi propositum sit
Mentis aciem in hoc intende.

a Masking visour.

Larua vmbratilis persona
προσώπιον, προσωπίς
Facies composita, fictitia, vnde homines laruati, personati, qui ad scientiam faciem, ne aut tenebris scelera perpetrantes, aut lucibus terrorem alijs incutientes, dignoscamus induunt, quemadmodum diebus genialibus agitur.

Masons.

Cæmentarij, Fabri murarij
Murorum extructores
Parietum eductor.

a Mat.

Plecta, nonnullis flecta dicitur
ψιάθα, Storea, Matta, Teges
ταρσόπους, φορμός.

Mates, vide Companions. Matter or Corruption.

Sanies, ἰχὼρ
Tabo, Tabes, velum
Pus, πύον, Purulentia.

a Matter of great importance or weight.

Res seria, magni consilij, non exigui ponderis
Res grauis, difficilis
Res ardua, multi laboris

Magni momenti negotium
Plena difficultatis res
Magni, maximi, ponderis negotium, cui cuncta posthabenda sunt
Res haud parui momenti
Non iocosa, Res non est parua, Virg. Prægnans causa
Dignum propter quod vadimonium deseratur, prouerb.
In quo sane totius causæ cardo vertitur, pondus consistit, res pendet.

cleane from the Matter vide nothing to the purpose.

a Mattresse.

Culcitra, lanea
Accubitum
Accubita, ἀνακλιντήρια
Anaclinteria, Stibadia
Matiracia, Thuscanica
Vox istiusmodi lectulorum Italis & Hispanis.

a Maund, vide a basquet.

Meade.

Medo, & aliquorum opinione, Medus
Aqua mulsa
Hydromeli, ὑδρόμελι.

as I Meane, after my meaning or iudgement, in my opinion.

Mea sententia, Meo animo
Secundum animi mei sententiam
Meo iudicio, Meo sensu, Cic.
Ego de meo sensu iudico
Vt mihi videre videor
Mea opinione, Vt opinio nostra est,
Vt mea fert opinio, animus, hæc mihi mens est. Mens eadem perstet mihi, Nec dubia mihi mens est
Hoc animo fixum immotumq; sedet
Quantum ego nunc corde conspicio meo, vide as I thinke.

a Meane or cause, vide occasion and cause.

Meate, vide Feeding.

to Meddle with another mans matters.

Curare negotium quod ad se nihil attineat
Alienas curare, Curare rem alterius
Alienarum rerum satagere
πολυπραγμονεῖν
Domesticorum negotiorum obliuisci, & foris aliena curare
Depugnare in alieno negotio
Rebus ad se nihil pertinentibus implicare se
Laborare de re quæ nihil ad nos pertinet, quæ nos non spectat
Ingerere se negotijs aliorum
In alieno choro pedem ponere
ἐν ἀλλοτρίῳ χορῷ πόδα τιθέναι
prouerb. dicitur, qui se alienis miscet negotijs, & aliorum sibi vendicat partes, Interponere
Immiscere se rei alienæ
Falcem mittere in messem alienam.

Meeke, gentle, tame, milde.

Mitis, ἀγανός, Clemens
Benignus, Facilis, Mansuetus
Commodus, Beneficus
Placidus, Placabilis, Lenis
Candidus, ἤπιος, ἀμείλιχος
Blandus, ἤπιος
Suauis, Beneuolus
Exorabilis, Indulgens
Benignitatis prodigus
Leni ingenio, animo
Singulari morum & mansuetudine
Singulari lenitate & mansuetudine
Oleo tranquillior
Minimè iracundus
Ad remittendas offensas perfacilis

Tractabilis homo, Longanimis
Qui cum consuetudinem haud molestam agere
Facilimis quis amoribus dicitur, qui moribus commodis, venustis, minimeque molestis, sed suauissimis omnibus
Qui plurimum præ se fert humanitatis
Supercilio carens
Quo nemo est vsquam in conuictu iucundior, vide Gentle.

to Meet with, or to come against.

Obuiam ire, Prodire
Obcurrere, Obuiari
Dare obuiam vel obuium
Venire obuiam & procedere honoris gratia, ἀπαντᾶν
συναντᾶν, ὑπαντιάζειν
Ire aduerse vel aduersum, apud Ter. in Adelph.
Adire contra, Plaut. id est. abibo contra, Obuenire alicui, Cic.
Aduersum venire
Incidere in aliquem
Offerre aduentum
Ferre, offerre se obuiam, vel obuium alicui obuius.

Meet, vide Apt.

it is Meet, Conuenient, it Becommeth.

as Meet was, vide as Neede, &c.

a Meet mate for me.

Mei ingenij homo valde mihi aptus est, mire factus est ad naturam meam
Vehementer est ad meæ vitæ rationem & consuetudinem accommodatus
Conuenit optime cum meo ingenio

Melodie, tunable musickes and Symphonie.

Consonantia, Modulatio
Symphonia, συμφωνία
Harmonia, Concentus
Cantus, Cantio, ᾆσμα
Melici, lyricique modi modulli, apud Aus. i. dulces.

to Melt, or to be melted.

Resolui, Defluere, Liquescere
Loqui deponentale. χέομαι
Liquifieri Deliqueo, Tabescere
¶ Liquefacere, liquare, liquidum facere.

the priuie Members of a man or woman.

Virilia virorum tantum, sed vtrique sexui tribuuntur. Verenda naturalia, pudenda
αἰδοῖα, Geniales partes, Genitalia
ἄδεια Natura, φύσις
¶ Menta, Mentula
Vterum, ὄρχις
Penis, Colis, vel Coles
Cauda, Priapus
μύκη, πόσθη
Verpa, Muto apud Horat.
ψωλή, Balanus, membrum
Membrum genitale, virile
Virga, Venerea, πέος
Fascinum, apud Horat.
Caulis secundum Seruium, καυλός
Hasta venerea, Virga virilis
Neruus apud Iuue. Mensura incognita nerui, Terentium
Ruber palus, apud Horat. 1. Ser. Obscænoque ruber porrectus ab inguine palus
¶ Membrosus, Mutanearus
Mentulatus, well furnished.
Penitus med prod.
¶ Serotum, λακόπεδον
Pirga, Culeus, κολεός
Testiculorum capsula, bursa, vlidus, sacculus, sinus

Colei cole, testes, testiculi, notæ significationis sunt: & rei Venereæ opus transigentes dicuntur
¶ Subigere, Subigitare
Operari rebus Venereis
In Veneris fano sacrificare, Catul.
Venereis voluptatibus frui
Quicquid est puellarum consutuere
Frangere thoros, apud Mart.
Sumere furtiuo gaudia læta thoro
Consuetudinem cum aliqua habere
Futuere, Miscere
ἀφροδισιάζειν, Concumbere
Noscere, Cognoscere, Irrumare
Inire, coire. Rem Veneream exercere. In Paphyæ deæ mysterijs operari, Subare, quod tamen propriè porcorum est, quamuis ad alia animalia & homines transferatur
Admissuram facere, brutis proprium
¶ Porro mulierum pudenda passim apud authores hisce nomenclaturis designantur
Interfœmineum, Cunnus
κλητορίς, κλητήριον
Rima, à similitudine
Barathrum fœmineum, apud Mart.
Vulua, tametsi vulgus existimet, vox inhonesta non est, vterum significans, seu folliculum muliebrem, sic dicta quod partum inuoluat quasi vulua. Ponitur tamen nonnunquam pro ore vuluæ alio nomine loci
¶ Menstrua, Menses
τὰ καταμήνια
Mulierum profluuium, fluctus, purgatio.

Men, Mankind.

Homines, Æuigenæ, Mortales
Terreni, Terrigenæ, βροτοὶ
ἄνθρωποι, μέροπες
Genus humanum
τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος
Caput, caro, & anima pro homine quoque ponuntur, præsertim in sacris
Filij hominum vel Adæ, pro hominibus frequens in sacris, Hebraismus est Humigenæ quod de humo nati sint.

Mercy, vide Compassion. Merry, vide Glad. to make Merry or good cheere, to be frolicke, to Delight, to take pleasure.

Exhilarescere, Exporrigere frontem
Plaudere, Iucundari
εὐθυμέομαι. Cum amiculis se recreare suauibus
Operam dare rebus ludicris, Virg.
Soluite corda metu, secludite curas
Curam animo expellere, eruere, eximere
Leuare pectora diris sollicitudinibus
Excutere animo sollicitudinem omnem
Ouare, Orationem agere
Relaxare animo, & dare se iucunditati
Cic. Diffundere animos, frontem, vtrunque apud Ouid.
Alacri animo esse, Iubilare
εὐθυμεῖν, Sustollere manus
Hilarem hunc sumamus diem
Luculenter hunc habeamus diem
Hodiè modò hilarem facere Terent.
Hilariter viuere
Fallere curas
Vino curas abigere
Explicare frontem, exhilarare
Ponere supercilium
Demere supercilio nubem, apud Ho.
Vehementer gaudere
Animi curas eluere, diluere
Curas abigere, soluere, remittere, pellere, eijcere
Molestas animi curas discutere
Lætis soluere corda iocis
Cor illi salire dicitur, qui vehementer exhilaratur

Secum gaudere, & in sinu gaudere
In sinu tacito gaudia premere. Vide to Liue sumptuously.

Merily, vide Jestingly.
to Maruell, to wonder at, to be astonied.

Stupere, ἐξιστάναι
Stupescere, πτοεῖσθαι
Perculsum esse, Inhorrescere
Facti insolentis stupiditate exhorrescere. Humananı rationem captiuam ducere, Stupore percelli
Summam hominum admirationem excitare. Cic.
Æstu quodam in altum admiratione stuporisque rapi, Bud.
Obstupere, Obstupescere
Animo percelli, exalbescere
In stuporem abire
De mentis loco præ admiratione moueri
Cum stupore admirari
In stuporem verti
Consternari animo
In admirationem rapi vel rapere
Obstupefieri
Stupefieri, Suspicere
Mirari, Demirari
Miraculo detineri
Pendere ab alicuius vultu
Monstri raritate obstupescere
Facere, stupere, rapere
Ad recordationem alicuius animo inhorrescere
θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντα apud Homerum. Stupor occupat inspicientem.

a Messenger, vide Carrier.
Mettall, vide Copper.
Mid-day, vide Noone.
Might, Strength, Power.

Potestas, ἐξουσία
Potentia, δυναστεία
Potentatus, Imperium
Virtus, quæ Græcè, δύναμις
Vires, Manus, Robur
Fortitudo, Vis similiter
¶ Authoritas, Pondus.

Mighty, vide Strong.
with Might and maine, or with all Force and Power.

Manibus, pedibusque
Omni conatu, Omnibus neruis
Toto pectore, animo, conamine
Extremo conatu
Magno nixu
Pugnis & calcibus
Læua, dextraque
πὺξ καὶ λὰξ ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ
Totis viribus, δυνακρατῶς
Summa ope, Summa vi
Summo studio, nisu, conamine
Omnibus viribus, Totis neruis
Velis, equisque, Remis, equisque
Pro portione virili
Pro viribus, pro virili
Omni diligentia, vide to Trauell.

Milde, vide Meeke and Gentle.
a Mill, a Querne.

Mola μύλη, Molendium
Moletrina, pro eodem
Pestrilla molendum à manibus, Ter. χειρομύλον
Mola alata, vel Pneumatica, a Windmill
¶ Trapes, Trapetum
Mola olearea.

to Minde, vide Determine.
my Mind or opinion is this: this is my Mind or opinion.

Animus mihi est
Hæc mihi mens est, ἔχω γνώμης

Deli-

Deliberatum est mihi
Sic visum est mihi
Ita affectus sum, Ita animo est
In animo habeo
Ita fert animus
Quæ nunc animo sententia constat.

his Minde is changed.

Animus mutatus est, à pristina mente & sententia defecit, desciuit, adductus est
Non sibi constat, labat in sententia, eadem non est, fixa non est, infirma est eius sententia
In aliam partem se traduxit, priorem opinionem abiecit, sensum deposuit, aliter sentit, & à seipso dissentit, vide to change.

to make one to change his Mind, vide to Disswade.
to keep in Minde, vide to Remember.
to put into ones Minde, Head or braine.

Suggerere, Indere
Subijcere, apud Terent.
Infarcire verba, to stampe in
Immittere in pectus humanum
Instillare, metaphoricè, pro suadere, vtrumque apud Eras.
Ingerere, Insusurrare
Inspirare, Inserere.

I am troubled in Mind.
out of Minde, vide Forgotten.

Sum in mentis perturbatione
Non sum compositæ mentis, aut compositus
Sum turbidus, vel turbatæ mentis
Non sum mecum, quod vulgo vixque Latinè dicimus
Sum male depositus.

a Minister, vide Preacher and Priest.
a Ministrell, vide Piper.
a Misbegotten, vide a Bastard.
Miserie.

Miseria, calamitas, acerbitas, duritia, durities, Vastitas, Vastities, Vastitudo, vexatio, oppressio, perditio, corruptio, consternatio, consumptio, infortunium, exitium, dãnum, detrimentum, infœlicitas, difficultas, egestas, paupertas, inopia, penuria, pernicies.

Miserable.

Miser, miserabilis, infœlix, pauper, inops, abiectus, consternatus, spretus ab omnibus, occidit, perditus & fere extinctus est, deiectus est in miserrimam vitam, summas miserias, calamitates perpessus est durissima quæque, acerbissima quæque, miserrima queque, postrema quæque tulit, sensit.

Mischieuous, vide naughty.
Misfortunes, contrary things, aduersitie.

Res aduersæ, Contrariæ
Turbidæ, Afflictæ
Tristes, Perturbatæ
Labefactatæ, Quassatæ
Res desperatæ, Desperatissimæ
Res asperæ, Dubiæ
Languidæ, Molestæ
Fractæ, Fessæ
Fatigatæ, Trepidæ

Attritæ, Diminutæ
Comminutæ, Inualidæ
Sic fata ferebant.

a Matter missiked of.

Res reprehensa, palàm exagitatur, vituperatur, accusatur, reprehenditur, damnatur, acerbè notatur, infamia notatur, improbatur
Sermones ea de re minus commodi sunt, parum honesti, dissipantur.

to Misse, vide to Faile.

great Mysteries, vide Secrets.

a Miter, vide Bishops Miter.

Mitigated, vide Asswaged.

to Mocke, to Iest or Scoff, to Flout, to Laugh at, to Scorne, to Delude.

Nugari, Connugari, Ludere, Iocari
Nugas agere, Tractare joco
Afferre Iocum sales
Ludicra rebus serijs miscere
Iocari festiuissimè
Indulgere festiuis jocis
Ioco dicere, χλευάζειν
Facere cauillari, Vrbanum esse
Affluere lepore omni
Salibus vti, χαριεντίζεσθαι
Alludere, ἐπιχλευάζειν
Lepida vrbanitate vti
Ioco quempiam aspergere
Sale salsissimo ludere
Festiuo sale, comico lepore dicta temperare
Connugari, Agitare sales
Dicteria salsa dicere
Indulgere festiuis jocis
Tractare jocos
Iocari festiuissimè in quempiam
Salibus ludere
Miscere sales
Tangere conuicio, scommate
Iactare scommata
Agere scommatibus
Tangere absolutè
Ridicula dictis excitare cachinnos
Ludicris risum mouere Sardonium
Ridere, Irridere
Deridere, Derisui habere, pro delectamento habere
Risui habere, ἐν γέλωτι ποιεῖσθαι
Ludibrio habere, to Delude
Subsannare, Obaudire
Despectui habere
Ludibrio afficere
Ludificare vel ludificari, Illudere
Linguæ jaculis sagittare
Vocis nimium indulgere naribus, apud Persium
ἐκμυκτηρίζειν, Insultare
Naso suspendere
καταγελᾶν, cum genitiuo
Facere ludos. Agere lædorijs
Democritico Sardonio risu sufflare
Aceto perfundere, apud Horat.
Conuicijs proscindere, insectari, figere, flagellare
Sannis, Risu Sardonico aliquem excipere
Scommate percellere vario
Dicaci ferire lingua
Morsibus impetere
Ore & dente petere
Lacerare conuicio
Conuicia jactare
Risibus quicquam prostituere
Dicacitate mordaci proscindere
Ronchisonis scommatibus obstrepere
Lædere scommate, ludibrio, verbis
Acriter inclamare, apud Plaut. pro conuicijs & clamoribus insectari
Mordaci flamine quempiam petere
Plaustra scommaton jaculari in aliquem
Stringere, quasi gladium bis acutum male-

maledicentiæ linguam
Plaustra conuitijs plena vel onusta exonerare, in aliquem effundere
Mordaces eructare cachinnos
Conuitijs vel dicterijs lacessere
Consputare metaphorice
Conuiciari, ἰαμβίζειν
Naso suspenso subsannare
σκιμαλίζειν, Ostentui habere
Medium ostendere vnguem, digitum
Ronchis & cauillis eludere
Per lasciuiam eludere, ἐντρυφᾶν
A tergo instar Ciconiæ pinsere
Auriculas tendere, adsuere
Cornua tollere
Manus addere, apud Plaut.

a Mocker, a Jester, a Scoffer, a Scorner.

Irrisor, Illusor, Subsanator
Os infræne, petulans, maledictum
ἀχάλινον στόμα
Maledictus, Cachinno
Democritus, Cacophanta, Ozimi sator, prouerb. Sannio, onis
Dicax, Diaculus, Irrisor
Salsissime ludens
Scommate percellens vario.

a Mocke, a Scoffe, or a Jest, a Scorne.

Dicterium, Sales
Sales, Risus
Scomma, γέλως, λοιδορία
χλευασία, Dicax sermo
Lidotia, παίζειν
Iocus, Ludus
Cauillum, Cauilla
Faceta, salsaque irrisio
Ludibrium, Histricis sera
ὑστριχὶς
Acetum pro dicaci mordacitate, apud Horat. Græcus Italo perfusus aceto
Verborum ludicra
Dicacitas
Dicacitas, Facetiæ
Vrbanitates Silli, Sanna
Sales, quales Cicero cum suo Bruto Pomponioque solet agitare
Mæsonica dicteria
σκιμάλιον μαισωνικά
Derisio
Illusio, Derisus
Cachinnus, Ridiculum
Subsannatio.

Modestie, vide Sobriety.
Moist, Danke, Wet.

Madidum, Irriguum, Humidum
Aquitium, ἰκμαλέον
Humectatum, Vuidum
Vdum seu hudum per aspirationem
Vliginosum, to make moist, vide to water the ground or garden.

to Molest, vide to Vexe.
within a Moment, in the Twinkling of an eye.

In puncto temporis, ἐν ἀτόμῳ στιγμῇ χρόνου, In momento
Et apud Persium, Momento temporis, ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου
Puncto mobilis horæ apud Horat.
In oculi nictu, vel ictu.

to go a Mumming.

Mommos agere
Laruis obambulare conuiuia.

Mony, substance, or wealth.

Pecunia, χρήματα
Res, Nummi
Æs, quod ex ære plerumque siunt pecunia
Æs obsignatum, & apud Horat.
Nomisma, numisma
Res pecuniaria, nummaria
Fortunæ, Bona.

without Mony, poore, Beggerly.

Pauper, Inops
ἀχρήμων, ἀχρήματος, id est, sine pecunia

cunia, cui deest neruus rerum agendarum, & is dicitur zonam perdidisse, prouerb. vide begger

rich in Money.

Bene nummatus est, bene paratus à pecunia, instructus à pecunia, abundat nummis copiosus est à pecunia, minimè pecuniam desideratus
Multum habet in arca, refertus est pecunijs, pecuniæ illi multum est, diues est, multum pecuniæ possidet, magnam auri vim argentiq; possidet, in numero habet.

to become a Monke or frier.

Implicare se instituto monastico
Induere monachum, cucullum
Simulatæ religionis habitum suscipere
A vano huius mundi consortio separare se
Monachatum capessere
Inscribi albo monachorum
Caput obuincire cucullo
Se dedere, deuouere monasticæ vitæ
Nomen dare Francisco, Dominico, Guilielmo, &c.
Abrenunciationem sæculi profiteri
Monasticis ineptijs initiari
Renunciare, abrenunciare sæculo
Mancipare, dedere se religioni hypocriticæ
Solitariæ vitæ se obstringere.

the Moone.

Luna, σελήνη
Titanis, idos, id est, filia Titani
Latona, pro luna ponitur, apud Statium
Lucina, Phœbe
φοίβη Phœbi soror, consors
Delia, Diana
Noctiluca Cinthia quod quasi diem noctu efficiat vt scribit Cic.
Moderatrix noctis apud Hrat.
Menea 2. Machab. cap. 12. id est Diana, lingua Persica
Tithonia, Tithoni coniux
¶ Nouilunium, Neomenia
Noua luna, the new Moone.

Moreouer, Neuertheless, Furthermore.

Accedit his, Accedit huc
Eodem accedit
Addere insuper, Adde quod
προσίρχεται τὸ τοῖς προσεῖτι
Accedit adhæc, vide furthermore.

More than enough.

Plus satis, Plus nimio
Plus quam par est
Amplius æquo.

the Morning, or Dawning of the Day, vide Early.
to Morrow.

Cras, Crastinus dies, orcus
Crastina lux.

a Morsell, vide a Bit, a Peece.
in Morsels or gobbets, vide peece meale.
to Mortifie his minde, vide to represse his lust.
at the Most.

Vt multum, Vt plurimum
ὡς τὰ πολλά, Ad summum
Cum plurimum.

to take away, to rub off the Mosse.

Muscum ferro distringere
Eradere muscum apud Collumellam vtrumque, Emuscare
Depectere frondium canitiem

Depellere

Depellere situm
¶ Emuscari pro musco seu lanugine liberari, Colu.
Oleæ putantur, & emuscantur
Cui contrarium Muscari i. obduci musco.

a Mother.

Mater, Genetrix, Parens.

a Mother of many children.

Multos ex ea filios genuit, suscepit, tulit
Complures ex ea filij nati sunt, filios ei peperit multos
Ita fœcunda vxore vsus est vt filijs aucta sit multis
Vt filiorum multitudine abundauerit.

to mooue, to Stirre.

Mouere, Commouere aliquem
Assiliunt imi fluctus à gurgite ponti
Ventis agitantibus æquora
Non est æqualis rabies continuusq; furor
Iuno freto torquet
Pelagus torrentibus ingruit vndis
Vada penitus permota strident
Mox remeat gurges, tractoque relabitur æstu
Fertque refertque fretum
Feruet spirantibus æquor ventis
Casu concussus amici.

a Mound, vide a Hedge.

to Mourne, to Lament, to Waile, to be Sorrowfull, or Sad.

Gemere, Singultire
Promere gemitus, singultus ex imo pectore.
Facere, ducere gemitus, Virg.
Ingemere.
Ex alto corde longa trahere suspiria,
Premere gemitum sub imo pectore.
Laniare animum doloribus.
Locum miseris querelis implere
Luctibus tabescere
Rumpere, Lacerare, Scindere
Abscindere sinum, vestem, Tunicam vide Lament.

continuall Mourning.

Conficior lachrimis, luctu consumor, contabesco, modum lugendi nullum facio, finem lachrimis non impono
Lachrimis me dedo, nunquam abstineo, vberrimus est meus fletus assiduæ lachrimæ, perennes
Nunquam non lugeo luctum nunquam intermitto, non dimitto, non omitto, totus in luctu versor, comes mihi vbique luctus est
Perdunt me lachrimæ, nunquam non lachrimis hument oculi.

Mourning, Complaining, Lamenting.

Luctuosus, Mœstus
Luctisonus, Luctifer
Dolorifer, Lamentabilis
Lachrimabilis, Lugubris
Querulus, Gemibundus
Lachrimosus.

to Mowe, to cut downe corne or grasse.

Messem maturam falcibus incidere
Metere, secare, segetem, θερίζειν
Secare frumenta, falce succidere
Sicilire prata, apud Plinium & Var. quæ feniseæ prætericrunt, secare falcibus consectari
Decerpere messes
¶ Herbas cedere
Farra resecare falce
Falcibus subsecare herbam apud Columellam, χιρτοτομεῖν.

Much or many.

Multa, τὰ πλεῖστα
Plæraque, Plura

Pluria,

Pluria, Complura
Compluria, Plurima
Quamplurima,& non complurima
Diuersa, Multiplicia, Varia
Mille hominum species & rerum discolor vsus, apud Persium
Sexcenta sunt quæ memorem, apud Plautum
Certus numerus est pro incerto
¶ Plærique, Multi, Quamplurimi
Bene multi, pro plurimis apud Asi. Pol. Bona pars hominum, pro magna pars seu plerique
Complures, singulari carens, sicut & complura in neutro genere pluraliter
Quos non vna vehat nauis, vt habet prouerbium
Iuuenesque, senesque
Maximi minimique
Parui & ampli apud Hor. Great & small, young and old.

Much, Ouermuch, Greatlie, very Much.

Vehementer, Multum
Plurimum, Valde
μέγα, μεγάλα, λίαν
Mirè, Mirificè, Oppido
Mirum in modum, Obnixè
Θαυμαστὸν ἡλίκον, Apprimè
Cum maximè, Admodum
Supra modum
Iterum atque iterum
πόῤῥω τῆ ἀπορρωῦντος
Præter modum, apud Cic.
Mirandum in modum
Vltra modum, Maiorem in modum
Modis omnibus
Immodicè, etiam atque etiam
Impensè, Impensissimè
Impendiò, Eximiè
Effusè, Effusissimè
Magnoperè, Summoperè
Quam maximè, Maximopere
Maximè, μάλιστα
Nimioperè, Plusquam satis
Effli&tim, apud Plaut.
Plusquam valdè, κάρτα
Nimium, Nimis quam
Bene, apud Terent.
Cic. Benè magna caterua, i. valde magna, Vnicè
Grauiter pro multum, apud Cic.
Perinde, i. multum secundum Valla
Multis modis
Ter, Terque quaterque
Perquam multum, Vltra
Misere aduerbium
Magnificè, Singulariter
Sanè, Sanè quam
Ita pro valdè, apud Terent.
Apprimè, Perquam, Inprimis
Oppido quam, Non parum
Non vulgariter, Egregriè
Adeò, Longè
Haud mediocriter
Insigniter penult. producta
Insigniter
Vt & quam per interrogationem idem pollent, sicut Tantopere & quantopere.

twise so Much.

Duplus, Bis tantus
Alter tantus, pro quo Cic. dixit Duabus partibus maior.

to Multiplie, Vide to Augment.

a Multitude, a great number or company, an Assembly of people.

Caterua, Manus, apud Virg.
πλῆθος, Chorus
Corona, apud Horat. pro conuentu hominum circumstante
Cætus, Turba
Turba miscellanea, confusa, colluuies hominum, Apuleio dicitur in Metamorphosi
Conuentus, Conuenticulum
Plebs, Populus

Multitudo, Frequentia
Concio, Conciliabulum
Numerus, Congregatio
Colluuio, vel es
Concilium. Si præterea ad exercitum vimque armatam sermonem detorqueas, sequentia Vocabula instituto deseruient
Cohors, Turma
Phalanx, Exercitus
Acies, Cuneus, Globus
Ordo, Glomeratio
Agmen, Legio
Copia tam in singulari quàm plurali numero

to Murther, to Rob.

Latrocinari, λῃστεύειν
Viatores trucidare
Vias obsidere
Prædare, Deprædari
Grassari, Obuias spoliare
Ex cæde viuere, to liue by robbing and murthering.

a Murtherer, a Robber.

Latro, Latrunculus
Latrocinator, Grassator
Sicarius, Patricida
Hominum jugulator
Isauricus, à vitio gentis
Obsessor viarum
Ex cæde, ex rapto viuens
Grassator, Prædo, onis
Prædator, Raptor, Direptor.

to Murmur, to grudge at a thing.

Murmurare
Muginari, apud Lucil.
Admurmurare, apud Cic. pro tacito quodam murmure, non plana voce improbare id de quo agitur
Murmillare, apud Plaut.
Mustare, μύζειν
Mussitare, Mutire
γογγύζειν, Facere susurrum
Obstrepere, ἀγανακτεῖν
Recalcitrare sermonibus
Obloqui, Obgannire
Contradicere, Obmurmurare
γογγύζειν, Submurmurare
ὑποφωνεῖν, Responsare
Oppedere, Occinere
Strepere, Fremere,
Submissa voce loqui
ἐπικαλεῖν, ἐπιλέγειν
Submissitare, Obacerare
Reclamare, Refragari
Contrarium dicere
Replicare vulgò dicitur
Summissim expostulare, vt est seruorum erga dominos, Bud.

to Muse, to Deuise, to imagine, to consider vpon, to study, to thinke vpon.

Animo, corde volutare
Animo voluere, versare
Mente pertractare, euoluere
ἀνακυκλεῖν, Cogitare
Animo reuoluere, repetere
ἀναπολίζειν
Animum nunc huc, nunc illuc voluere
In memoriam versare
ἐν θυμῷ βάλλεσθαι
Animo cogitare
Hoc equidem ducebam animo, rebarque futurum
Pensitare factum
Pensiculare rem
Perpendere, Expendere causam
In mente rei circumstantias negotij difficultatem ponderare
Recolere, Æstimare
Recogitare, Reputare
Repetere secum
Reuoluere, Retractare
Cogitare cum animo, vel in animo
In mente cogitatione versare, agitare

Ad rationem vocare, vide to Examine.

Mushrums, vide Toadstooles.
a Muskle, a Shel-fish.

Concha, Conchilium
Conchile genus piscis firmiori testa clausi
Ostrum, ὄστρεον.

to Muster men in the field.

Agere vel habere militum delectum
Recognoscere turmas equitum
Exercitum recensere, lustrare
ἐξετάζειν, Monstrare
Militis recolere numerum, Soli.
Inualidos atque imbelles demittere
to put out of wages
Ære diruere, φάγειν φρυρεῖν.

the Mutabilitie of this World.

Quæ sit fortunæ vicissitudo, quæ mutatio, qui fluxus rerum humanarũ, quam varia tempestate iactetur hominum vita, cogitate, animaduertite, attendite, examinate, perpendite.

to dare not Mutter or whisper.

Ne hiscere quidem audere
Ne mi quidem facere
Non audere mutire, labia deducere.

N.

Naked, vncouered.

Nudus, Nuda corpora deposita veste
Senecta nuda
Ferro nudo concurrere
Posito velamine, Sine veste
Nudus membra
Nuda pedem, nudos humeros infusa capillos
Nuda superfusis tingamus corpora lymphis.

to Name, to giue a Name.

Nominare. Appellare
Vocare, Dicere
Nomen ab vrbe ducere, trahere
Inscribere, Nuncupare
Citare nomenclaturam
Indigitare, apud Macrob.
¶ Indere, imponere nomen
Denominare, Donare nomine
Indere nomina patrum
Majorum nomina posteris tribuere
Nomen dare, ponere, sumere, facere, imponere, referre, figere, parare, tribuere, addere, ducere, ferre, trahere, gerere, habere, tenere
Dici nomine suo. Genitoris nomine figurare, nuncupare.

to haue an ill Name.

Pessimè tibi omnes dicunt, turpissimè de te loquuntur, turpia quædam atque inhonesta in te conferunt
Valde te exagitant, iactant, accusant, carpunt, vellicant
Omnes tibi grauissimè obtrectant, de tua existimatione multum detrahere conantur, liberrimè inuehuntur in te, nefaria de te dissipant, disseminant, maledictis te onerant grauissimis
Maledicta in te conferunt, congerunt, conijciunt
Ita de te loquuntur, vt honori tuo labem inferant, aspergant maculas, tenebras offendunt, vt honorem tuum turpi labe inficiant.

a good Name, vide Good
a Napkin, or handkerchiefe.

Man.

Mantela, seu mantile
Mantelium, χειρόμακτρον
Vide handkercheife.

by Nature or by Art.
one of my Nature or dispo-
sition, vide a meet mate
for mee.

whether Nature or Art gi-
neth Judgement, I
know not.

Nondum planè constitui, nondum satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum, certum, naturæ ne munere an disciplinæ beneficio judicium contingat
Judicij præstantia, excellentia, vis, subtilitas vtrum à natura, an ab arte ac disciplina proficiscatur, contingat, manet, naturæ ac priuilegio concedatur, an sit ab arte ac disciplina petendum
Vtrum is qui rectè judicat, qui optime judicio vtitur, qui judicio valet, præstat, excellit, facultatem habet optimè iudicandi, judicio abundat, naturæ debeat, an arti.
Bonum illud acceperit à natura, an hauserit à studio, ab arte, à disciplina
Naturale, ne bonum sit judicium, an potiùs in studio, arte, disciplina, doctrina, ratione situm, ejusmodi, quod doctrina tradatur, à præceptis ducatur, à magistris discatur.

Naturall, that is naturally
giuen, or ingendred in
a thing.

Natiuum, συγγενικόν
Naturale, Innatum
Ingenium, ἐγγενόμενον
Cum nutricis lacte errorem suxisse videtur, Cic.
Natura hic instinctus est
Hominum mentibus diuinitus inseuit Deus. Ita visum naturæ
Insitum naturæ, Genuinum
Natura ex natura
Omnium animis affixum
Naturæ quodam impetu
Ita fert natura
Naturæ impulsu
Natura indidit atque inseuit
Inolitum atque impressum affectibus humanis apud Ambro.
Ingeneratum, Natura ingenerauit
A natura insitum, inditum
Natura, vel à natura comparatum
πέφυκεν, attributum, adiunctum, congenitum, hæreditarium.

against Nature.

Inuita Mineruа, apud Cic.
Repugnante natura, & aduersante
Refragrante ingenio
Belligerari, pugnare cum genio suo
Obluctari Mineruæ
Vim naturæ atque ingenio afferre
Operas ab ea exigere qui eis magnopere grauatur.

Naughty, wicked, Ungra-
cious, mischieuous.

Dyscolus, Improbus
πεφαυλισμένος
Ex omnium hominum consortio deturbandus
Prauus, δύσκολος
Peruersus, Perniciosus
Impius, Scelestus
Nocuus, Scelus, Scelerosus
Exitiosus, Facinerosus
Pestifer, ἐξώλης
Pestilens, Nefarius
Pestis, metaph. sicut scelus
Flagitiosus, Malum
Nequam homo
Nefandus

Quo nihil in toto orbe pestilentius
Sceleratus, Lues
Internecio, Ab ingenio improbus
Execrabilis, ἀνόσιος
Homo flagitiorum ac scelerum omni genere insignis, Amb.
Reprobri numismatis
Mali commatis
πονηρȣ̃ κόμματος
Comma enim genus numismatis est vtilissimi, vt nunc quoque vulgus loquitur.
Vir sceleris, in Biblijs sacris
Bipedum nequissimus. Niger
Sacer homo, apud Hor.
Intestabilis & sacer esto
Male sibi conscius, quem culpa redarguit ipsa
Inquinatus vita omni
Scelere ante alios immanior omnes Virg. Flagitiosissimus
Sceleratissimæ ac deploratissimæ vitæ
Ἀπονενοημένος
Vitam ducens inquinatam flagitijs omnibus
Coopertus flagitijs, facinoribus, sceleribus nefarijs
Profligatus homo, sceleribus perditus rapinæ, sacrilegij nullius conscientiam sibi faciens
Fatalis conscientiæ, Malignitate confusus
Contaminatissimus
Scelerum conscientia territus
Omnium facinorum genere contaminatus
βωμολόχος
Admissi piaculi conscius
Desperatæ salutis
Conscientia conuictus
Vitam ducens flagitiosam
Nocentem & conscium habens animum
Scelere ante alios immanior omnes
Deploratus
Deploratæ mentis, vide **Wicked**

to come to Naught, vide **to Decay.**

the Naughtiest fellow that liueth.

Homo nihili
Omnium nequissimus
πυλαίςατος
Popularis, Ignobilis
Futilis, Leuis
Vulgaris, Plebeius
κόπριος ἀνήρ
Nullius pretij homo
ὑπόδαιος, Homo nauci
Nullius frugis
ἀκόλαςος ἄνθρωπος
Nullius pensi, Despicatus
Despectus, Vilis
Vilissimus, ἐπίδημος
Abiectus, κιπλοφόρος
Nullius æstimationis, neque tu
Homuncio, Homulus
Iners, Inutilis
Ficolnus, Encyclius vir
Inutilior blace. Inglorius
Obscurus, Rejectus
Expunctus, suffragio exclusus
In animo redactus
Non laudandus
Ne ligula quidem dignus
Pannus obsitus
Parmosus, Saccus
A consortio humano prorsus vel merito segregandus, **Not worthy to come into honest mens cōpany**
Dignus in quem conspuatur, canes mingant
Dedecus publicum, Infimæ sortis,
Abiectæ sortis homo
Contemptitius
Scelestus, Scelerosus
Contemptus, Contemptissimus
Reisculus, Despicabilis
Extremæ classis
Infimæ notæ, Imi subsellij
Homo tressis, semissis

Sale emptum mancipium
De lapide emptus
Naca, Vappa
Concha dignus, prouerb.
Numerus o, A Cipher
Qui nullo est numero, habetur nullo loco, non est in albo
ἀνήριθμος
Cuius existimatio obsolescit
Cuius, ὥσπερ τῶν μετρίων οὐδεὶς λόγος
Pannus lacer, prouerb. A rotten clout or ragge
ῥάκος πολυχιδὲς
Ciseris & nucis emptor, apud Horatium in arte poët.
Qui apud omnes venit in contemptum
Ab omnibus derisus, atque consputus
Diabolaris, Fastiditus
Numerum augens
Male passim augens
Studiosus sinistri
κακῶς, ἀκηκοώς
Mala fama grauiter apud exteros laborans
Scopa dissoluta
Grauis, inuisus, exosus, omnibus
Infamis, Mali nominis.
Malæ famæ, Execrandus
δυσώνυμος, Terræ intestina
Telluris onus, inutile pondus
Abdomini natus suo
Fruges consumere natus
Onus nauis, ἄχθος νεώς
Triboli homo
τριβόλιος ἀνθρώπισκος
Bos vel hircus Caricus
Homunculus ex Caria
ἀνθρωπίσκος ἐκ καρείας.

to set Naught by, to esteeme nothing, to make no account of.

Paruum æstimare
Parui pendere, ducere
Parui habere
Postremo loco ponere
Contemptui habere
ὑπὲρ ὀλίγου ποιεῖσθαι
Pro nihilo habere
Hectæ aliquem facere
Pro nihilo ducere
ἐγχλευάζειν, Nihil facere
ἐξουθενεῖν ἢ ἐξουδενεῖν
Nihili pendere. Nihili ducere
Vili pendere, βλακεύειν
Flocci non facere, vel flocci facere
ἐν μηδενὶ λόγῳ τίθεσθαι
Nauci seu pili non facere
Contemnere præ se
Minimi, immo ne huius quidem facere demonstrando rem vilem
Instar fumi fungique putidi auersari
Non magni pendere
In contemptissimis ducere, Eras.
In paruis, in minimis ponere
Tanquam stercora reputare, æstimare, in sacris literis
Seu putamina, cissam glandem, vitiosam nucem prorsus aspernari
Assis dupondij, seu teruncij non facere
Quatuor obolis non æstimare
Negligere, Nihil pensi habere
Nullam alicuius habere rationem
Nauci facere, Abominari
Non laborare
De quorundam morsu noli laborare Eras.
Nihil morari, Not to care, not to passe for, οὐ φροντίζειν
Leuiter parumq; curare, nihil curare
Nec superos morari, nec inferos, vt vulgo dicitur, neque Deum neque homines respicere, To care neither for God nor Deuill, vide to despise.

Neare, vide By.
Neat, Cleane.

Purum, Tersum, Sincerum

Immaculatum
Sine labe, macula, vide cleane.

as Need did require, or as meet was, as it was conuenient.

Vt æquum fuit. Vt tulit ratio
Vt decebat, Vt par erat
Vt decuit, ὡς τὸ εἰκὸς
Vt conueniebat, expediebat
Vt res poposcit, tulit exegit
Vt res postulauit, desiderauit, expetiuit
Vt oportuit, necessarium erat
Vt necessitas tum temporis exegit
Vt iustum, dignum consentaneum rectum erat.

Needy, vide Poore.

it is Needfull, or it must needs be, vide it must be done.

I haue no Need of your counsell.

Non ego, non indigeo tuis præceptis, admonitionibus consilijs
Superuacanea sunt, parum vtilia, nullius momenti, emolumenti, minimè necessaria tua consilia
Locum apud me non habent, à me non requiruntur, non desiderantur, non expectantur tua præcepta, tuâ mihi monitis nequaquam opus est
Tuis carere monitis facile possum.

a Needlesse excuse.

Superuacanea fuit apud me tua excusatio
Officium excusandi sine causa suscepisti
Non erat cur te excusares, causam excusandi nullam habuisti
minime necessaria fuit, excusatio tua
Tuam excusationem non desiderabam, non requirebam, non expectabam.

a Neighbour.

Proximus, Propinquus
Vicinus.

Negligent, Carelesse, Slothfull.

Indiligens, Supinus
Oscitans nomen
Dormitans, Oscitabundus
Remissus, Negligens
Obliuiosus, Forgetfull, Curio
Elæthro qui biberit flumine
Obliuionis campus prouerb.
λήθης πεδίον
Lætheo rore soporatus
Qui proprij etiam nominis obliuiscitur
Qui multam mandragoram biberit
Dolium filiarum Danai, vide Idle.

Negligence, Slothfulnesse, Carelesnesse, Slownesse, or Slacknesse.

Neglectus, Obliuio
Negligentia, Incuria
Indiligentia, Inconsiderantia
Inconsideratio, Inconsulta ratio
Incogitantia, Præcipitantia
Oscitantia, Somnolentia
Torpor, Supinitas
Segnitas, Segnities, & Segnitia.

Negligently, Slackly, Slothfully.

¶ Languidè, Remisse
Ignauiter, Neglectè
Frigidè, Oscitanter
Defunctoriè, Supine
Segniter aduerbia, ἀφροντίστως vide Slothfulnesse

Vertue Neglected of many, despised.

Probitas, integritas, probati mores
Vita illa quæ cum virtute traducitur, à paucis hodie probatur colitur, amatur
Pauci sunt qui probitatem colant, ament, sequantur, probitate delectantur
Parui fit hodie probitas morum & integritas, qui suum studium in probitate ponunt, pauci sunt, reperiuntur, numerantur
Paucos quos inuentas.

Nest, vide Womanlike. to make or build a Nest.

Nidos componere, comportare
νοσσιὰς, καλιάς, ἢ καὶ εἰσθέους ἱστᾶσιν,
Nidulari
Componite nidos, æstus non semper fuerit, vt Hesiodus scribit
Nidificare, νοσσεύειν, νεοσσεύειν
Nidum ponere
Construere, congregare nidum
Nidificare, vnde auicula nidificant
Hirundo lutum sub trabe celsa fingit opus
Auis in ramo tecta laremque parat.

a Net to catch Fish or Beasts.

Rete, Pelagia, ἀγκὼς
Funda, verticulum, **a casting Net** à vertendo secundum Vallam.
Trangula, Sagena, Reticulum
Sagenula, Cassis, Laqueus
Lina pluraliter pro retibus, apud Poëtas.

to Knit, to set Nets.

Retia nectere, tendere
Ponere plagas.

Neuer.

Nunquam, Ad Kalendas græcas
Cum mula peperit
Cum Nibas occyssauerit, vt habent prouerbia
Quum duræ quercum sudabunt roscida mella, aurea mala ferent, Virg.
Cum locustam Lucam bouem pepererit vt refert in suis Chiliadibus, Erasmus ex Ennio.
Nullo tempore
μήποτε οὐδέποτε
Vbi mus ælurum deuorauerit
Postquam sursum fluxerunt omnes, & multa id genus alia
Toto non amplius æui
Anno magno Platonis
Post longum annum Platonis.

Neuerthelesse, vide But and moreouer. New, Fresh, Caller.

Recens natum, Musteum
Recens, Nouum
Νέος, Nuperum, νεώτερον
A follibus, quod aiunt, calens
ἀπ' ἀνθρακιᾶς
Ab ipsa dum calens officina ærariaque fornace productum, metaphora à fabris ferrarijs sumpta.
Ab officina madens, recens, Eras.
Nouicius, Nouellus
Neotericus.

a New yeeres gift.

Strenæ, Strenulæ
Natalitia dona
Saturnaliorum munera, quæ in Decembri mitti solebant
Apophoreta quæ in anni initi circa calendas Ianuarias referrebantur ac remittebantur.

to giue or send a New yeeres gift.

Nouo ineunte anno donum, munusculum mittere

Initio noui aduentantis anni strena, strenua exhilarare amicum
Fœlix anni præcari initium, fœliciorem successum, fœlicissimumque exitum.

euill Newes.

Rumores de illo duriores erant, aduersa quædam de illo erant allata, nuntij venerant tristes aduersarij, infausti, parùm commodi, minimè læti, parum secundi
Grauior de illo fama peruenerat, dissipata erat, peruulgata
Duriora quædam, grauiora erant significata, iactabantur, sermonibus dissipabantur.

Next to beggers doore.

In eum locum deductus est, eo deuenit, eo redactus est miseriarum, in eas coniectus est angustias, eo redactæ sunt fortunæ suæ, id est, à fortuna dejectus, detrusus, deturbatus eo cecidit
Vt vnde viuere non habet, vt ei ad victum necessaria minimè suppeterent, vt inopia premeretur earum rerum sine quibus vix, aut ne vix quidem hominum vita sustentatur, vt ea desideraret, ea requireret, quæ viuendi necessitas postulat, atque exigit, vt ijs rebus destitueretur, careret
Ab ijs rebus esset imperatus, earum rerum esset inops, egens, ea illi deessent, ea illum deficerent, earum rerum inopia laboraret, sine quibus ægrè viuitur, vel potius nullo modo viuitur.

a Nigard, vide Couetous.

Nigh or by.

Vicinus, Propinquus
Finitimus, Conterminus
Contiguus, Confinis
Coniunctus

Nigh at hand.

Propè, Proximè
ἐγγύτατα, Cominus, Sub.
Depropè, ἐγγύθεν, Pone
Pone subire, to follow behinde.

the Night.

Nox, νύξ, Tenebræ, Erebi
Tenebrarum tempus
Ponto nox incubat atra
Tempus quo cuncta silent
Vmbram terræ definiunt Philosophi solis priuationem
Mater Eumenidum finitur, Virg.
Titanis vocatur Statio
Somni genetrix, Sol.
Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis, Virg.
Nox cœlum sparserat astris, Ouid.
Presserat occiduis, Tartessia littora Phœbus.
Candidus Oceano nitidum caput abdiderat sol. Et caput extulerat densissima sydereum nox, Ouid.

a Nightingale.

Luscinia, vel vt alij scribunt, Lucinia
Ficedula, Plin.
Lusciniola diminutiuum, apud Plaut.
Philomela, vel Philomena
Acredula, Aëdon, ἀηδών
Attis, apud Martialem, ab Attic.

by Night, in the Night tide or season.

Noctu, νύχα, Nocte
De nocte, νύκτωρ
Die cœca, Plaut. Vmbris in obscuris
Presserat vt terram
Nocte sublustri apud Horat.

Midnight.

Media nox
Noctis erat medium
Mediæ tempora noctis erant

Prima

Prima quies medio iam noctis abactæ curriculo
Expulerat somnum
Nocte soporata, silenti
Iam mediam nigra carpebat nocte quietem.

vntill Night.

In profundam noctem, In noctem
In crepusculum vespertinum
In solis occasum
In tenebras noctis densissimas
Ad, vel in multam noctem
In profundam noctem
πόῤῥω τῆς νυκτὸς.

Nobilitie or Gentry.

Generositas, Indoles
Nobilitas, εὐγένεια
Claritudo, Claritas
Imagines, Stemmata
Antiqua generis nobilitas.

a Nobleman, a Gentleman.

Illustris, ἐπίλαμπος
Nobilis, Inclytus, Ingenuus
Beatus, Generosus, Liber
Clarus, Antiquus
Præclarus, Insignis
ἐπιφανὴς, Epiphanes, honorable.

a Noble kindred, a Noble man borne.

Summo loco æditus, Natus
Præclara familia, progenie oriundus, Ingenuus
Præclarus genere
Præclara stirpe creatus
Ducali origine, stemmate natus
Atauis æditus regibus
Illustris stemmatibus, imaginibus, parentum, parentulæ ornamentis natalium splendore
Diuum sanguine natus
Maximis prognatus ducibus
Romana nobilitate fulgens.

Nobili ortus sanguine bellique superbus
Claro sanguine ortus
Ex familia veteri & illustri, Cic.
Ex ampla & honesta familia
Clarus natalibus, nec vllius sanguine minor
Antiqua nobilitate illustris
Claro natus genere
Nobilitatis stemmate clarus
Haud obscuro loco natus, apud Salustium
Alto tumens sanguine
Vir antiquæ sane nobilitatis
Generis nobilitate illustris
Natus genere nobili, summo loco, equestri
Ab alto sanguine genus ducens inclytum.
Ex vtroque parente nobilitatis antiquæ stemmata ducens
Septrigero æditus stemmate, of a Royall stocke.

to make Noble or Famous.

Natalibus restituere, & Ius annulorum donare, est nobilitare, vt vulgus loquitur
Nobilem facere
Dignitatem addere.

a Noble death, after a painefull life.

Vt miserrime vixit, ita perijt honestè, miseram vitam mors præclara terminauit.
Vitam infœlicem egregio mortis genere conclusit
Acerbitates vitæ multas, vna peregræ mortis hora compensauit
Vitam vixit infœlicem, præclaram vero mortem obijt.
Miseriam in vita sustinuit, decus in morte tulit

a Noble act, or doing.

Nihil fecisti, nisi plenissimum amplissimæ dignitatis, omnia tua facta cum dignitate vehementer consentiunt
In omnibus rebus maximè dignitatem spectasti
In omnibus tuis factis propositã tibi dignitatem attulisti
Quæcunq; egisti, ad dignitatem omnia spectarunt
Gloria tibi semper prima fuit, antiquissima fuit, maximi fuit
Ante omnia, summo loco, primum apud te locum obtinuit
Scopus tibi ac finis in omni re dignitas fuit
Tua sunt eiusmodi facta, vt eximijs ornanda præconijs, diuinis decoranda laudibus, tollenda ad astra, ad cœlum efferenda videantur
Tuarum actionum norma quædam & regola dignitas fuit
Tuis omnibus factis æterna gloria immortalitatisque præmia debentur.

a Noble and Vertuous minde.

Tua virtute & magnitudine animi, nihil est nobilius
Singularis in te laus ob virtutem tuam, atque animi præstantiam confertur
Majorem aut virtutis, aut præstantis animi opinionem apud homines, plus famæ consecutus est nemo.

not Noble, vide Unnoble.

No, in No wise.

Nequaquam, Nullo pacto
οὐδαμῶς, Nullo modo
μηδαμῶς, Neutiquam
Minime omnium
Nullatenus, Nulla ex parte
Multum abest, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ
Non, οὐ οὐκ
Ninimè, Ne, μὴ
Vix pro non, apud Lucanum
Nil pro non, apud Comicos
Similiter nullus pro non ponitur, apud Comicum, nullus sum, nullus faciam pro non sum, non faciam
Minus coniunctum cum sin & cum quo vt significante, sin minus, si non, quo minus vt non.

Noes floud, vide Deluge.

a Noise, a Sound.

Sonitus, Sonus, βόμβος
Fremitus, Clangor
Fragor, κτύπος
Crepitus, Strid-r
Strepitus, καναχὴ
Strepitu colles resultant
Clamor, Rumor
Sibilus, Murmur
Dare sonitum, Murmur raucum mouere, miscere
Mare stridet refluentibus vndis
Sonitum dedit clara turba
Toto sonuerunt æthere nymbi
¶ Ædere sonos, clamores, strepitus, to make a noise
Insonare, Personare
Peragere sonos
Efferre clamorem, vide to cry aloud.

Noisome, vide Hurtfull.

No man, or No body without a fault.

Nemó sine vicijs nascitur
Vnicuique dedit vitium natura creato, Propert.
Nullus vitijs caret
Nemo sine crimine viuit
Nihil ex omni parte beatum
Suus cuique attributus est error
Catul. Egregio inspersos reprehendas corpore næuos.

Noone, Midday.

Meri-

Merid'es quasi medidies
Est medio Titan ardentissima axe
μεσημβρία
Australis regio, plaga
Mare pro eodem frequens in sacris literis
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem, Virg. in 8.
Sol medium clarus peragrabat olympum, secabant axem
Iamque dies medius tenues contraxerat vmbras, Horat.
¶ Polus austrinus, antarcticus, antaxeon.

a Northerne winde.

Aquilo, vt Aul. Gell. scribit, significat proprie, Northeast
Plin. Niualis Aquilo, & Septentrio, Boreas, ἀπαρκτίας, & à septem stellis quibus constat Septentrio
ἅμαξα, Græce pro Septentrione
Thracitus, Thracius, hyperboreus
Tramontanus, Septentrionalis, seu septentrionarius ventus
Circius, Olympias
Thrasens apud Varronem, Θρασκίας, vel ἰάπυξ, Iapux, Northwest
Lebeccius, West Northwest.

from the North.

Ab Aquilone, Ab arctis
Aquilonia parte, Soli. βοῤῥᾶθεν
Sub axe, apud Manilium
Ab arctico cardine
Ex Septentrione.

Northwards.

Arcticus, Boreus
Borealis, Septentrionalis
ἀρκτικὸς βόρειος
Sub axe positus ad septem stellas
Aquilonaris, Ripheus, id est, Sceticus
Poli cardines, vertices, axes.

to blow or wipe the Nose.

Mucros eijcere, Emungere nares
Mucum emungere
Emungere se cubito
Feces, crassiorem pituitam narium extergere
Narium excrementa educere
Strophiolis excipere narium excrementa.

a Nose-wise or Smatterer in Learning.

Sciolus, Nasutulus
Dicaculus, Literatulus.

a Nosegay.

Olfactorium, florum vel odorum fasciculus, Pustillus
Magna massa, vel massula facta ex vnguentorũ fecibus odoris gratia
Trochiscus, τροχίσκος, a sweete smelling ball.

Notwithstanding.

Tamen, Attamen, Veruntamen
Nihil ominns, Nihilo secius. vide Although.

to Nourish, vide to Feed.

No where in one place.

Nusquam, μηδαμοῦ, Nullibi
Nusquam gentium, locorum
Nullo in loco.

Now, euen Now.

Nunc, νῦν εἰς τὸ νῦν
Iam, Iamiam
Hoc tempore, Impræsentiarum
παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν
In præsenti, In præsentia
In præsens
πρὸς τὸ παρὸν, εἰς τὸ παρὸν
Hac tempestate, Etiamnum
Modò raro vsurpatur à doctis pro nunc, sed pro Paulò ante, vt scribit Eras. Hodie hac ætate & tempore Cic. posuit

Hoc temporis articulo
Hoc temporis momento.

to Number, to Reckon.

Recensere, Numerare
Numero natare
Numero comprehendere
Referre numerum
Denumerare, Ponere
Ad calculum redigere vel ad numerum
Numeros computare.

a great Number, vide Multitude.

a Nunne.

Monialis, Sanctimonialis
Virgo consecrata, sacra
Puella Deo dicata
Religiosa, Nonna
Vestalis, Monacha
Sacræ seruituti mancipata
ἱερόδ'ελα, ἀσκήτεια
Ascetria
Beghina, vox est Germanica, ab initio religionis nomen habens.

a Nutmeg.

Nux muscata, vel vt eruditiores tradunt,
Nux myristica, vt è Græco trahat originem, μύρον, vnguentum
Flores myristicæ, qui in officinis pharmacopolarum Macis appellantur muscatem.

O.

an Oare.

Remus, Tonsa
πλάτη, ὑπηρέσιον, Tonsilla
Remigis, Remigium.

Obedient.

Audiens, Obaudiens
Obediens, Auscultans
Obsecundans, Iussis parens
Audiens dicto imperato
Paternis morigerus præceptis.

to become Obedient or Subiect to one.

Colla dare, subdere, Accipere iugum
Ceruicem præbere alicuius jugo
Subijcere seu submittere se legibus alterius, Subditum esse
Colla submittere capistro
Parere, Subesse, ἀρχεῖσθαι
Recipere, suscipere frænum
Alicuius imperium ferre.

to Obey.

Obedire, Obsequi
Audire, per Metaph.
Audientem se exhibere dicto
Factis præcepta præstare
Facessere mandata
Dare aures alicui
ἐπακούειν, ἀκούειν, Græcis sicut apud nos audire
Auscultare cum datiuo
Subauscultare, Obsecundare
Obaudire, Permittere
Inuiolatissimè seruare quicquid mandatur, ne transuersum, ne latum quidem vnguem discedere à præceptis, Iussa capescere
Agere ad præscriptum, i. secundum leges & mandatum
συνεπινεύειν
Morem gerere, Morigerari
Parere, med. prod ὑπακούειν
Obtemperare, Subdere se jubenti
Subdere colla jugo parentum
Monitis, dictis, præceptis alicuius parere
Exequi, facere jussa alicuius
Perficere mandata cura fideli
Iussa capessere, peragere, flectere
Iussis annuere, Dicto parens
Dominis parere superbis
Fungi, Perfungi mandatis, obtemperare jussis

to Oblige, vide to binde by Obligation.

an Obligation, vide Quittance, or a Writing of my hand.

Obscure, vide Darke.

an Obscure or darke Language.

Oratio obſcura, Dubia, inuolucris plena, Inuoluta, Perplexa
Haud dilucida, Minimè luculenta
Plena ambagibus, anfractibus, vide **darke questions.**

Obstinate, Wilfull and Peeuish, Stubborne, Stiffnecked.

Ceruicoſus, Obſtinatus
Pertinax. Rigidus
Difficilis, Obduratus
Præfractus, αὐθάδης
Infractus, Capitoſus
Cerebroſus, Duræ ceruicis
σκληροτράχηλος
Propoſiti tenax, tenaciſſimus
ἰσχυρογνώμων, Intractabilis
Quo nihil, ſemel concepta opinione obſtinatius
Obtuſa geſtare pectora
Obfirmato animo qui prorſus obdurerit, Durus, Peruicax
Inflatus opinionibus
Qui nimium ſui iuris ſententiæque eſt
Ceruicatus in ſacris
In propoſito perſiſtens
Nulli cedens, Refractarius
Obſtinato, præfracto, peruerſo, ingenio, quem ſuis moribus relinquere neceſſum, qui à propoſito abduci non poteſt
Propoſito ſuo pertinaciſſimè adhærens, Suo cerebello fidens
Tenaciter ſuam tutans fidem
Filius contentionis, adagium μάτος ἔριδος
Mordicus tenens, ſumma pertinacia defendens
¶ Præpoſtere, Pertinaciter
Obſtinatè, Cum pertinacia

Obstinately, Frowardly.

to Obtaine, vide to Get.

Occasion, Opportunity.

Opportunitas per duplex p.
καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος, apud Heſiod. Commoditas
Tempus appoſitum, Idoneum, oportunum, aptum
Tempeſtiuitas, Maturitas
Locus pro oportunitate, Nunc non eſt narrandi, dicendi locus
Non eſt huius temporis neq; loci
Cardo, apud Virg,
Res, pro opportunitate
Cum res ipſa feret, Horat.
Occaſio, ἀκαιρία
¶ Si occaſio ſe dederet
Summa eludendi occaſio eſt mihi nunc ſenius
Dare cauſam peccandi
Rapiamus occaſionem de die
Si non eſt moleſtum
Niſi negotium eſt
Siquidem ocium eſt, **if you haue leasure**
¶ Mea cauſa ocium agas velim, facias quæſo, **to take leasure for my sake.**

If Occasion will serue, that you stand in need of my helpe, I will do what I may.

Si accidet vt operá tibi nauare poſſim, vt opera mea tibi vtilis eſſe, in rem tuam eſſe, è commodo tuo

ex vsu tuo esse possit, officio meo non deero, satisfaciam officio meo
Officium meum præstabo, non committam vt officium meum desiderari possit vt meæ partes requirantur
Si non continget euenier, vsu veniet, si erit, si res, si tempus, si occasio feret postulabit, poscet, exiget, requiret, sed abit, se ostendet, offeretur, dabitur, ostendetur, si fortuna occasionem tulerit, attulerit, detulerit, præbuerit, ostenderit, si tempus accidet, si mihi omnia grata ac libera essent, si essent mihi omnis solutissima nunquam ope mea carebis.

an Occasion, a meane or Cause.

Causa, αἰτία, Ansa, Occasio
Primus motus, Inuitamentum
Incitamentum
Crimen pro causa, apud Virg.

to giue an Occasion.

Ministrare materiam, adiumentum
Præbere ansam, vel dare
Occasionem ministrare, præstare
Aperire viam
Additum dare
Aperire vel patefacere aditum
Ansam ministrare
Opportunitatem, occasionem offerre, dare
Iacere fundamenta
Præstruere viam
Fenestram patefacere, apud Terent.
Fenestram dare. Ouid.
Dare peccandi locum, Terent.
Aperire fenestram & repagula prouerbialiter in eadem significatione
Sua rebellione quidlibet audiendi fenestram aperire.

to take the Occasion away.

Auferre è medio lapsus occasionem
Tollere, submouere, subtrahere omnem offendiculi ansam
Præcidere mali occasionem
Eximere manu manubrium
Aditum intercludere, claudere præcludere, obstruere.

to seeke Occasion.

Capere occasionem, oportunitatem
Seruire occasioni
Venari, quærere ansam, occasionem, oportunitatem
¶ Tenere oblatam, ostentatam occasionem
Nancisci, arripere occasionem, ansam, causam, oportunitatem. **To take an Occasion.**

an Occupation, a Trade, a handy craft.

Ars mechanica
Ars manuaria, sedentaria quæstuaria
Opificum
Artificium, βάναυσία
Exercitium manuale
Manuarium artificium.

a good Occupation is a stay to pouerty, a cunning hand is worth an Earles land.

Sua cuique ars pro viatico
Artem quæuis alit terra
τὸ τέχνην πᾶσα γαῖα τρέφει
Artificium aliquod aut eruditio, certissimum viaticum senectuti
Ars ipsa inopiæ portus est mortalibus
Vnicum quippe confugium in egestate est ars, vt ait Menander.

to

to be greatly Occupied or busied.

Curis, vndis, fluctibusq; negotiorum distineri
Fatigari, Distringi
Occupari, Inuolui
Immergi, Implicari
Vrgeri, Operiri
Obrui, Distendi
Onerari, Intricari
Impediri, Premi
Opprimi, Illigari
πραγματεύεσθαι
Negotiorum mole obrui
Curis degrauari
Magnis curarum fluctuare vndis, Catullus
Negotiorum fluctuationibus, turbinibus confici, impediri
Molestis negotijs odiosè distineri
Dilacerati millibus curarum, quibus hæc vita obnoxa est, Eras.
Sollicitudinibus noctes diesque discruciari
Grauissimis negotijs distringi
Operæ alicuius tricis vehementer impediri
Negotia diuidere aliquem dicunt, quem ponderosa grauitate distringunt, apud Zasium, Vide to bee carefull.

an Offence, a Trespasse, a Fault, a Misdeede or a thing done amisse.

Delictum, Peccatum
Vitium, Crimen
Maleficium, Malefactum
παράπτωμα, πλῆμμα
Reatus, Noxa, Noxia, 2
Erratum, Legitur etiam erratus
Tenebræ pro peccatis in sacris literis frequens
Menda, vel Mendum
Casus, Scelus, Lapsus
Flagitium, Culpa, Nephas
Commissum, Admissum, Offensa
Offensio, Facinus, Iniquitas
Offensus, us, pro eodem ponuntur
Offensa tamen actiuè, & offensio passiue frequentius sumitur
Et sanguines plurali numero pro peccato concupiscentiæ in sacris ponitur
Error, quod fere per imprudentiam committitur, ἁμάρτημα, Græcis Vitium leuius est.

an hainous Offence, or a most wicked fact, or Deede.

Scelus, μιαρία
Ingenio scelus non deest tuo
Capitalis noxa, capite plectenda, atque mulctanda est
Causa capitis
Crimen, Probrum
Flagitium, αἴσχημα, quasi flagris dignum crimen
Hoc non est leue crimen
Piaculum, Nephas
Impiamentum, apud Cyprian.
Facinus, anceps vox est, siquidem Salustius præclari facinoris negotium appellat, à culpa mea, facinus abest.

to Offend, to Sinne, to doe Amisse.

Offendere, Peccare
Labi, Esse in culpa
Cadere, Errare
Delinquere
Violare numia
Lædere mens sibi conscia recti recusat, vide to Sinne.

to Offer, to Sacrifice.

Offerre, Litare
Offerre sacrificia
Ducere pecudes, Virg. in 6

Immolare victimas, Sacrificare
ἀνάθειν, ἀνάθειναι
Libare, Mactare
Hostias cædere, Elustrare diuis
Rem diuinam facere, Terent.
Operari rei diuinæ, Soli.
Libamen offerre
Thura accendere
Incendere adipes
Libaminibus vota & preces coram Deo fundere, Pollucere
Proce cælites placare
Singularis sacrificij oblatione Dei iram placare, Occursare numinibus sacrificijs placare
Aras odoribus collustrare Sabæis
Adorare altaria tædis
Adolere thymiama, penates flammis
Θυμιᾶν, Suffire
Cædere pro immolare, sacrificare, apud Virg. Porrigere
Adolere & adolescere
Adolescunt ignibus aræ
Facere pro sacrificare
ἱερουργεῖν, Virg. Quum faciam vitula pro frugibus ipse venito
Deum oblatione placare
Sacra facere, exhibere, & dare, Virgilius, & id genus alia quæ priscis in vsu fuerunt.

an Offering, or Sacrificing

Sacrificium, Libamen
Libamentum, Libatio
Oblatio, Victima
Hostia, Incensum, Θυμίαμα
Odores, Suffimenta
Holocaustum, & holocaustoma, quasi totum insensum in lege veteri vsitatissimum sacrificium.

to offer wrong to his father is most wicked.

Nullum crimen, piaculum, scelus grauius est aut detestabilius quam patri manus afferre, vim inferre
Maximo se astringit scelere, graue piaculum admittit, impiè facit, qui parentem violat, lædit
Qui violat eam pietatem, qui parenti debetur
Nullum scelus abest ab eo scelere, in vno illo scelere omnia sunt scelera, cum parenti vis infertur, iniuria fit.

an Office, a Dutie.

Officium, Munus
Susceptum perficere munus
Fungi munere suo
Partes, Munia pluraliter.

to be in Office, to beare rule.

Obire munimina, prouinciam, munus, Liuius
Obire officia, Plinius
Ille quoad honestus fuit, obijt, officia gessit magistratus
Obire, administrare Consulis, virgiliarum munus.

an Office done with great praise.

Pater tuus eximiam ex hoc magistratu laudem collegit, tulit, cæpit, adeptus est, consecutus est
Præclarè pater tuus hunc honorem gessit, egregiè se pater tuus in hoc munere tractauit
Pater tuus hunc magistratum pro sua, reique publicæ dignitate administrauit.

Oftentimes.

Subinde, Identidem, vt tradit Laurentius Valla
Sæpius, Multoties
Sæpenumero, πολλάκις
Sæpe, Persæpe
Sæpiculè Sæpiusculè
Quam sæpissimè
Frequenter, Crebro
Plerunque, πολλάκις

Haud semel, Plus semel
Non semel.

Not often, vide Seldom.

Oile.

Oleum, Oliuum
Paladiæ latices.

an Oile pot.

Campsacas, med. cor. καμψάκης
Lecythus media correpta
Ampulla olearia
Guttus pro eodem, apud Aulum Gellium & Iuuenalem
Vas olearium, χύτλον
Et ἱμαφόρεον, vas olearium
Rhinoceros
Lenticula, in libris regum, vas olearium, ex quo reges & sacerdotes lineabantur in testamento veteri.

an Oke.

Quercus, Æsculus
Glandifera arbos
Chaonis arbos, à Chaonia
Ilex, qua & primus à nonnullis dicitur, δρῦς, Græcis
Robur, propriè.

Old, Ancient, Aged.

Antiquus, παλαιός, Senex
Vetustus, Vetulus, Cascus
Vetus, Auitus, med. prod.
Priscus & Pristinus, quæ à Grammaticis distinguuntur, & apud Virg.
Cana fides & vesta, i. antiqua
Veteranus Prior, Annosus
Grandæuus, longæuus
Prouectus ætate, Confectus senio, Decrepitus.

Old age, or Eldership.

Senium, Senectus, & ta
Effera senecta, Decrepita ætas
Ætas senilis, πρέσβυτικη
Ætas prouecta, protracta
Ætas vrgens jam & inclinata
περαιτέρω ἡλικία, Vetustas
Nestoria, Tithoni senecta Cani
Longæuitas, Ætas ingrauescens
Serianni & tempora sera
Ruga senilis apud poet. pro senectute rugosa
Decolor & exterior ætas
Affecta vel defecta ætas
Annosa ætas, & pene vltra humanam extenta fragilitatem, Soli.
Progressior, prouectior ætas.

very Old, or aged.

Grandæuus, Veteranus
Antiquus, Annosus
πολυετής, Vetus
Multi æui, Grauis annis
Vetustus, Senex, Ipsa senectus
Prouectus ætate, fessus
Grandior æuo
Confectus annis, Saluft. Persenex
Valde senex, παρηβηκώς
Senio confectus, Canus
Decrepitus, Plenus dierum, ætatis
Canis respersa habens tempora
Homo venerandæ senectutis
Senectute & canicie reuerendus
Decrepitæ senectutis, βαθυγήρως
τρίπους βροτός, tertio iam pede, bacillo innitens
Tremulum caput
Grauis senio, Grandis natu, ætate
Annos numerans multos
Extremæ senectutis
Pergrandis natu
γεγηρακώς
Frons contracta rugis
Annis ætate fractus, obsitus
Capularis, Rugosus, Silicernium
Curuo vertice nutans
Albus capillis
Alterum pedem in Charontis cymba habens
Situ confectus
γέρων, τύμβος, παλαιός
Defectus ætate
Æui maturus

Qui multorum festorum Iouis glandes comedit. One that hath eaten many Christmas pies
Senecio, Sericulus
Effœtu corpus
Gerontio, diminutiua sunt
Vetulus in sacris Biblijs
Stupa, Marcidus, Exuccus
Homo vergentis ætatis
Senipera, vergens ad senium, est in beati Benedicti regula
Longæuus, apud Hier. in libro Iosue, vt persenilis. Nestorius, Macrobius, Polychronius
Acherontis senex, apud Plaut.
Capulo proximus
Obsitus annis & pannis, Very old and ill apparelled
Pedem in fouea habens, Pomp.
Alterum pedem in tumulo habens τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῇ σορῷ ἔχων, vt est apud Lucian. qui senem decrepitum etiam viuum quoddam sepulchrum appellat
Charontis pictatio statim inscribendus.

to waxe or become Old, to liue long.

Senescere, Senio confici
Consenescere, γηράσκειν
Ingrauescere ætate
Viuere annos Nestoreos, Nestoris
Vltra aquilæ senectam viuere
Tithoni senectam æquare
Veterascere
Vetustatem capere, induere
Senectutem adipisci vel attingere
Inueterascere, & inueterare
Vetustescere, Contabescere
Senium contrahere, rugas, caniciem
Longam ducere ætatem, apud Max.
Tithoniam ætatem viuere
In longum æuum ætatem producere
Annoso degere æuo, Plin.
In annos procedere
Ad senectæ limen attingere
Vitam in longissimum producere
Videre plenam ætatem, canos annos, Plenos dies
Longos peragere fœliciter annos
Viuere sæculis innumerabilibus
Senectutis incommoda sentire
Vltra fusum, vltra pensum, vltra linum viuere, prouerb. dicuntur, qui vltra fatalem diem viuunt
Dicta & vitæ moderatione ad summam ætatem peruenire
Tremulo gradu venit ægra senectus
Membra leuant baculis, tardique senilibus annis
Iam mea cygneas imitantur tempora plumas
Inficit & nigras alba senecta comas
Opprimi, Premi tristi senecta
Parte premor vitæ deteriore mea
Et perit nitidus qui fuit ante color
Sparguntur canæ per caput omne comæ
Tacito passu labentibus annis
Iuuenile decus, mens sensusque perit
Corpore in hoc fesso tarda senecta sedet
Non sum qui fueram, perijt pars maxima nostri
Hoc quoque quod superest languor & horror habet
Baculo incumbens ruitura senectus
Illum totus membrorum deserit vsus
Tardat ementi genua labant
Vastos quatit anhelitus artus
Obscœnam frontem rugis arat ægra senectus
Annis grauis atque animo maturus
At mea iam niueis circundat tempora canis
Et iam ceruleus inficit ora color
Tarda senectus debilitat vires animi vitatque vigorem
Trunco titubantes sustinet artus
Venit inopinata senectus
In senectutem corruere
vide to Vse.

Old or ancient things.

Prisca, Vetusta

Veterum res gestæ. A Nannaco.
Insignia vetustatis monumenta
Antiquiora quam Chaos & Saturnia tempora
Ab originum sæculo reperta
Antiquiora diphthera
ἀρχαιότερα διφθέρας, prouerb. de rebus admodum priscis, & extremæ antiquitatis.

an Old woman.

Annus, us, ui, quartæ declinationis
Annicula, γραῦς
Vetula, Decrepita.

in Old time past.

Olim, Iam olim, Iam pridem
Antiquitùs, Apud priscos
Veteres antiqui. Maiores
Apud seculum prius

how Old a man is, vide Aged.

Old men wiser, of good counsell.

Senum consilia non sæpe inutilia, sunt inania, stulta, absurda, raro labitur, senilis ætas in consilijs
Sapienter fere consulit senilis ætas
Optimis ac firmissimis rationibus fere semper nititur senilis opinio, sententia
Sapienter consulunt senes, optimam partem eligunt, non peccant in concilio, non errant, non labuntur, non offendunt
Quorum grandior est ætas, qui longius ætate processerunt, is eorum solet esse sensus, quia ratione non discedat, recedat, procul absit, qui cum ratione congruat, quem ratio confirmet, à qua ratio non dissentiat.

to Omit, to Leaue, to Passe ouer, to let goe.

Prætermittere, ἀφιέναι
Missum facere, relinquere
Posthabere, Postponere
Transire aliud, Mittere
Habere missum apud Cic. promissum facere
Deserere, παραλείπειν
In præteritis habere
Præterire, παρέρχεσθαι.

One after another, or one to another, vide Turne.

such One, vide such maner.

Onely.

Tantum modo, Tantummodo
Solummodo, Solum, μόνον
Duntaxat, Vnicè, Demum
Omnino, Singulariter.

not Onely.

Non solum, οὐ μόνον
Non modo, Non tantum
Ne dum. Tantum abest.

to Open, to Unlocke.

Reducere, Reserare, Pandere
Aperire, ἀνοίγειν, Patefacere
Hiatu patulo ianua verso cardine aperto sonat
Cardine tacito vertere fores
Tellus ima dehiscit
Panditur foribus domus
Aperitur vertice sydus.

Opened, Reuealed, Manifested, or made knowne.

Apertum, Manifestum
Notum, Diuulgatum
Promptum apud Cic. Testatum
Compertum, Confessum
Euidens, Perspicuum
Quod iam & vates sciunt
Cognitum in aperto esse
περιφανές ἐστι
Detectum est, Denudatum

Promul-

Promulgatum
Vulgo innotuit, Palam est
In ora vulgi abijt
Notissimum, Testatissimum
Omnium sermone celebratum
Liquido constat
Res apertior est quam quæ dici debeat, In propatulo est
Res ipsa loquitur
Pro confesso habetur
In professo est, In promptu est
Exploratum, compertum, certum, confessum, vulgatum, diuulgatum, clarum, dilucidum est
Extra controuersiam esse
Innotuit omnibus, Frequens effectum est, Increbuit apud me
Patet, Liquet, Constat
Non est dubium, ambiguumque
Venit ea res in confessum.

Openly, in the light of all men.

Palàm, Publicè
Ἀποπεφασμένως
Coram, aduerb. Plane
Propalam, prima acuta
Manifeste & manifesto
Apertè, In propatulo
Non clanculum, Publicitus
ἐκ τῆς ἰδίας, Ingenuè, ex professo
Apertis tibijs, prouerb.

to Open letters.

Literas insignare
γράμματα ἀποσφραγίζειν
Aperire, recludere literas.

Opinion or minde.

Opinio, Sententia
Senius
Iudicium, Coniectura, vide Minde.

of ons Opinion, vide consent.

Oportunitie or Leisure.

Oportunitas, Tempus
Ocium, Locus, Facultas
Copia, Potestas
Maturitas, vide Occasion.

the Oportunitie is past.

Amissum est tempus, elapsa de manibus est, abijt, præterijt, fugit, euanuit, amissa est, nulla iam est prorsus, perijt occasio, tempus, oportunitas.

a trim, excellent, or fine Oration.

Oratio culta, exculta, polita, dilucida, grauis, lactea, fluida, lepida, perpolita, expolita, clara, præclara, conciliatrix, flexanima, perblanda, diserta, elaborata, exquisita, compta, elegans, lucida, luculenta, pulchra, Tulliana lucens puritate, in qua apparet natiuus quidam lepor, non ascitus, Tersa, venusta, limata, despicua, elimata, haud illepida, emuncta, apta, insignita, pulchra, fluens, apposita, instructa omni elegantiarum genere, insignis, illustris, ornata, exornata, adornata, copiosa, larga, vberrima, εὐθυρρημονικὴ, erudita, non inelegans, tersissima, gemmea, gemmis distincta, fuco & pigmentis illita, mirifica sensuum acrimonia condita, summo studio & industria confecta, omnibus numeris absoluta, erudita facilitate fluens, phalerata, calamistrata, elaborata, lucernam olens, grandiloqua, pura, facilis, lenitate quadam profluens, aperta, ex peritissimis Musarum adytis deprompta, diues & exuberans orationis flumen.

a rude or simple Oration, without grace, or vnpleasant.

Oratio ieiuna, inuenusta
Tenui conferre poëmata filo
Oratio illepida, iacens, inculta, macra, ociosa, arida, insipida, putida, humi serpens, infoelici vena profluens, inepta, inelaborata, insuauis, rancida, Rancidula, inconcinna, indigna rhetorices alumna haud elegans, indocta oratio
Crassior, crassiore filo contexta
Structa, refractariola, Bud.
Sermo imperfectus, mutilus
Fabula sine capite
Oratio parum oratoria
Dictio non admodum Rhetorica
Stylus impolitus, illeuigatus.

to Ordeine, vide to decree and determine.

to Order, or to set in Order.

Ordinare, Digerere
Instruere, Disponere
Dirigere, Constituere
Instituere, Collocare
Componere ordines & agmen
παρατάττειν
Aciem, ordinem militarem instruere
In ordinem coarctare, redigere
vide **to dispose.**

an Order.

Ordo, Series, Ordinatio
Consultum, decretum, institutum
Digestio, Dispositio
¶ Ordinatim, Ordinè, **Orderly, or in order.**

Inordinè, Exordinè
Ordinatè, Compositè, **Orderly.**

to breake the Order and Aray.

Ordinem deturbare
Milites suo ordine disturbare
Copias deijcere
Intercidere aciem
Hostium phalangem perstringere Cæs.
Ordinem deserere, **to goe out of Order.**

out of Order, vide without Order.

to giue the holy Orders, vide Priest.

not able to Order or to Rule himselfe.

Puerorum hoc est, auidius appetere vt ad appetendum procliuiores sunt, vt eos ab appetendo ratio non satis arceat, contineat
Aut appetendo nimis efferantur minime sibi temperent, sibi moderentur, sibi pareant.

in Ordering my house.

Ordure of cattle or men, vide dung.

an host, vide Armie.

to take an Oth, vide to sweare.

the Other, the rest.

Alij, Alieni ἄλλοι
Cæteri, Reliqui.

Otherwise, or else, after an Other sort.

Aliter, Alias, Sin.
Multo aliter
Longè aliter, Contra, secus
Alioquin & alioqui
Contrario modo
Aliorsum, Secus
Alio modo, Alia ratione lege

Alieno

Alieno more, Alijs artibus.

Otherwise than I thought, or trusted vpon, contrarie to my opinion or expectation.

Præter ſpem omnem obuenit
Præter opinionem, expectationem
Præter exiſtimationem accidit
Aliter quam ſperabam
Secus quam putabam
Aliter quam opinabar, quam rebar, accidit, contigit, euenit, vſu venit, cecidit, obtigit.
κρεῖττον ἢ ἄλλως διαφαίνει τῆς ἐλπίδος, παραγινόμενον συμβαίνειν
Fefellit me mea opinio, ſpes mea conatus, labor
Alio prorſus alio atque ſperabam exitu, res tota concluſa eſt
Fefellerunt caſus varij ſpem cogitationum & conſiliorum meorum, Cic.
Venit contra æſtimationem, Idem ad Attic.
Tentatum antea ſecus ceſſerat
Saluſt. Res multo ſecus euenit, quam fuit inſtituta
Euenit præter ſententiam, præter ſpem
In diuerſum exit, Eraſ.
Contra quam putabam, quam ſpe votiſque conceperam
Longè ſecus atque ſperabam
Fors fortuna intercepit
Anteuertit anchoræ iactum Deus prouerbiali ſchiſmate
ἀντεστρεψε τὴν ἐπ' ἄγκυραν Θεὸς
Res in contrarium recidit, dominus Deus, in diuerſum vertit
Omnia contra ac putaram euenerunt
Fallere deſiderium, expectationem, ſpem parentum
Sæpe hæc mihi ſpes fruſtrata eſt, Terent.

an Ouch, vide Colour.
an Ouen, a Fornace, a Kill.

Furnus, Fornax
Fornacula, Teſtus, ve, &
Teſtum neutro genere
Fornax calcaria
Caminus propriè, κάμινος
Clibanus, κρίβανον

Ouer, Againſt.

E regione, ἐκ τοῦ ἀπεναντίου
Ex aduerſo, Ex oppoſito
Ex aduerſum dictio, vnica
E conſpectu ædium, Ex aduerſo apud Terent. pro eodem Aduerſum
In conſpectu apud Cæſar.

to Ouercome, to diſcomfite, to vanquiſh, to haue the victory of his enemies.

Vincere, Deuincare
Euincere, Debellare
Superare, Expugnare
Deijcere, Propulſare
Propellere, Indipiſci pugnam
Victoria potiri
Victoriam, palmam obtinere, ferre, adipiſci poſſidere
Ferre, referre ex hoſte victoriam
Erigere trophæum
Ad perniciem deducere
Ferre trophæum, manubias
αἰρεῖσθαι νίκην
Fugare, to put to flight
In fugam vertere, conuertere, agere Hoſtes in fugam dare, Cæſar, 1. fugare
Hoſtem retro agere
Propellere retrorſum
Gradu mouere apud Liuium, to driue backe or away
Panophlia hoſtes exuere
Opima detrahere ſpolia

Impellere

Impellere, *i.* loco pellere
Delere copias, regiones, equitatus
Funditus ad internecionem delere
Cuneos ferrato transuerberare
Exuere castris
Singularem ferre triumphum
Rerum potiri, vel hostibus, viuis agere triumphos
Incruentum statuere triumphum
Reportare victoriam
Conuincere, Labefactare
Proterere, fundere hostem, copias hostium, exercitum, agmen
Profligere, Profligare
Bello funditus deturbare
vide to subdue.

to Overcome, to Conuince, or Confute, to Vanquish with good & strong reasons or arguments in disputing.

Irrefragabilibus quempiam rationibus conuincere, elinguem reddere, facere
Validis & neruosis argumentis irrefutabilibus telis refellere, retundere, Arguendo falsum ostendere prius dictum
Refellere, Confutare
Retundere, ἐλέγχειν
Argumentis, ratione, conuincere, iugulare
Audientium animos probabilitate percutere, Cic.
Subtilitate quadam disputandi institutum refellere
Quæstiones argute mouere, & obiectas argumentationes diluere
Argumentis rationibusq; certis orationem confirmare, Cic.
Validissima conclusione manifestam colligere veritatem
Argumentis ostendere, probare, to shew by reason
Efficacibus argumentis reuincere, vt omnem litem illi cedat
Constringere
Argumentationes alicuius destruere
Argutè refellere
Conterere aliquem ratione, verbis obtundere.

to Overcome trouble or heauinesse.

Tædium, fastidium, molestiam paucarum dierum deuorare, metaphorice
Vincere, Deuincere
Ferre, Perferre
Concoquere, Absorbere
Absumere, Decoquere
Iucunda vicissitudine lectoris tædium leuare
Alleuare fastidium, apud Ambro.
Tædium excludere, eleuare
Lusu mouere tædium
Tædia discutere
Poculis eleuare tædia
Lenire partimque excutere tædium, contractam ex aliqua re tristitiam, aut discutere, aut certe solari
Tædium regionis sollicitudinis, lectione sacra fallere, fugare, pellere
Molestiam alicuius rei auocamento leuare
Colloquijs molestiam itineris leuare, Fastidium oppidi leuare ob ambulatiuncula
Vitæ molestias solatijs temperare
Perniciosum saturo ventri somnum fabulosis impedire colloquijs, vide free from trouble.

to Overdrinke, vide to drinke drunken.

to Overflow, to Drowne, to Surround.

Inundare, κατακλύζειν
Vndabunde reciprocare
Crescere, Increscere, Augere

Augescere, Adfluere, Tumere
Æstuare, Exæstuare, to run ouer
Feruere, πλημμύρειν
Momentis dimensis adsurgere, statis auctibus crescere, apud Plin.
Tumescere, Intumescere
Ventis intumescit æquor
¶ Mare dicitur reciprocare fluere ac refluere, to flow and ebbe
Statis vicibus intumescere, rursusque in se residere, feruere & deferuere, seu deferuescere
Nunc in quietis æstibus inundare, nunc in certis motibus in breuia tortuosa rescindi
Exundare
Vltra margines intumescere
Efferre se alueo, Plin.
Restagnare, Superfluere
ἐκκυμαίνειν
Transgredi, superare littora, ripas
Æquare alueum
Redundare, Diffluere
¶ Reciprocatio maris
Fluxus & refluxus, the floud, & ebbe.

to Drowne or sinke in the water.

Submergere, Obrui aquis
Medio sub æquore mergi, submergi
Mergere Puppes, corpora aquis
Ire sub vndas corpora
Vultus obruit vnda meos
Imo suo æquore mergit
Deijcere corpora ponto, Vndis abolere
Gurgite medio volui
In fluctum laceras raptare carinas
Immergere Ponto
Corpora summo resupino profundo exanimata iacent
Premit, opprimit, caput, animam, Fluctus
Spumosa immergere vnda
Se iactu dedit æquor in altum
Præcipitare Pelago.

Ouerly, vide Lightly.

Ouermuch, vide Much. to Ouersee, to Peruse.

Recognoscere, Recensere
Pernoscere, vide to correct.

Ouerthwart, vide Arsiuersie. to Ouerthrow, to Destroy.

Fundere, Profligare
Sternere, Prosternere
Euincere, Deuincere
Deijcere, Delere, Superare
¶ Deijcere & Prouoluere, prosternere in terram
Fundere humi ingentia corpora
Affligere ad terram, Plaut., to cast downe vpon the ground
Contemptim in terram præcipitare aliquem, vide Ouercome.

an Ouerthrow, a discomfiture, a Destruction.

Clades, ὄλεθρος
Strages, Iactura
Exitium, φόνος
Calamitas, Pernicies, Cædes.

to haue an Ouerthrow, to be Discomfited.

Cladem accipere
Fundi, sterni
Profligari, Expugnari
Cædere in bello dicuntur, qui mortui desiderantur
Cædere absolute pro occidi, Plaut.
Terram ore mordere, mordicus capere
Castris exui.

Ouerthwartly, vide Ill. it Ought or Must be.

Necesse vel necessum est
ἐπάναγκες
Fit ex necessitate

Necessitas est pro eodem. Quintiliano frequens
ἀνάγκη, oportet, δεῖ
Trahit, vrget, cogit necessitas
Necessarium est, Opus est
Fato datum, seu decretum est
εἵμαρται, πέπρωται
Fatorum est, Sic fata tulerunt
Sic in fatis fuit, Ineluctabile fatum, apud Virg. Ineuitabile
Immutabile fatum
Necessitas nos ad ea detrusit
Ita negotium est, apud Cic. pro ita oportet, sic res postulat
Fatis adactus, id est, Impulsus.

Out of hand, by and by, Forthwith, Incontinent, Quickly, Anon.

E vestigio, ἐκποδὼν, Statim
Αὐθίως, Modo, amodum
Confestim, Continuo, Subito
Actutum, media producta
Subinde, Sub manu, apud Senecam, & Suet. παραχρῆμα
Iamiam, ὅσον αὐτίκα
Mox, Iam protinus
Citra moram, Curriculo
Parua mora
Nec mora longa
Haud mora, continuò
Oppidò, Maturè, Semel
Antigerio, Propediem
Breuiter, Breui admodum
Breui, Primo quoque tempore dixit, Cicero.
Properè, Properanter
Celerè, Celeriter
Extempore, Extemporaliter
Cursim, Velociter, Concito
Festinanter, Dicto citius
Velis equisque
Ocyus, Extemplo
Citius, Citò, Incunctanter
Quamprimum, vna dictio
Quam primum, duæ dictiones
Illico, Hæc velut puncto
Illicet, apud Poëtas, præcipuè
Omni amota procrastinatione, without delay, Sine dilatione
Nulla interposita mora
Promptissimè, apud Liuium.

He Owed me money. an Owle.

Bubo noctua
Hululus, Strix
Nectimene, Lucifuga
Auis ferialis, funesta, deuia
Ascalaphus.

an Oxe.

Bos, Iuuencus
Taurus, Bubulcus.

P.

to Pacifie, to make peace, to qualifie: to reconcile or make friends againe.

Componere pacem, rem
Pacem facere, Confirmare
Admittere, Petere, Exorare
Sopire dissidium, amorem
Pacare, Vnire
Iratum pacatum reddere
In vel ad concordiam reducere
εἰς ὁμόνοιαν ἄγειν
Reconciliare, reponere gratiam inter aliquos, Terent.
Controuersiam componere
Seditionem sedare
Inimicitias, dissensionem, odium extinguere, ponere, deponere
Inire pacem
Conficere pacem
Conciliare, in gratiam ponere, restituere, Cic.
Offensum in gratiam redigere
Sarcire protinus offensas, ne in simultatem exolescant

Instaurare concordiam
Reducere in gratiam
Rumpere contentionis & dissentionis funem
Contentioni imponere finem
Conjungere, Colligare
Copulare, Cic.
Tollere prælium
Componere litem, controuersiam
Sarcire pacem
Litigantes comprimere
Dissidentes in gratiam redigere
Dissidium finire
Restringere incendium
Consopire querelas
Pacis glutino dissidentes conciliare
Procul eijcere quicquid rancorem, quicquid simultatem sapit

Perniciosum tollere schisma
Quam celerrimè turbata componere
Reconciliari æmulas ciuitates veri principis est, Plin.
Mutuas simultates reconciliatis animis in bonam gratiam & amicitiam vertere
Paterno eniti studio, vt perniciosa periculosissimaque in Christiana religione dissentio, ad piam vnionem redigatur

Tempestatem sedare vel tumultum
Seditiones coërcere
Componere rerum motus, res turbatas, bellorum tempestatem
Litis nodum dissecare
Componere bellorum tumultus
Coaugmentare pacem, Cic.
Reparare, conglutinare concordiam
Deponere arma
Defensionem extinguere
Discordiam sedare, placare, dissipare, tollere

Tragœdiam omnem sedare
Principum cohibere arma
Pacem orbi reddere
Perniciosissimum mundi tollere dissidium
Frementem ciuili odio ac bello pacare ciuitatem

Ad pacis concordiæque studium totis viribus incumbere
Nihil non facere pacis conglutinandæ studio
Componere bellorum vndas
Principum motus componere
Rejectis bellorum seminarijs pacem adamantinis vinculis astringere
Principes perpetua pace inter se conglutinare
Acerbis odijs dissidentes principum animos in Christianam adigere concordiam
Dirimere, tollere controuersiam
λύειν κόπτειν τὸν ἀγῶνα
Dextras iungere, prouerb.
Cogere in fœdera, in concordiam dissidentes
Charitatem resarcire
Cum libuit pacem placidis immittere tectis
Libera per tutas ambulat illa vias
Pax ades, & toto mitis in orbe mane
Pax Cererem nutrit

Pacis alumna Ceres
¶ Rem inter se transigere, concordare, componere

In concordiam redire, reuenire
Bonorum virorum arbitratui, dissensionis causam permittere, To put in compromise, and arbitrement
Amicorum arbitrio rem permittere
ἐπιτρέπειν δικαίοις
Compromittere, & Compromissum facere, apud Cic.
Compromissum pacisci, ἐπιτρέπειν
Stare iudicio aliorum
Relinquere arbitrio, sententiæ, iudicio alterius
Litem ad boni viri arbitrium mittere
Rem alterius arbitrij facere
Acquiescere, contentum esse arbitrorum sententia

ἀγάπων τοῖς διαιτητηρίοις
Alterius judicium petere, subire, vulgus submittere se dicit

to Pacifie, to Mitigate, to Asswage.

Pacari, Placari, Pacificari
Mulcere, Mitigare, Mollire
Lenire, Sedare
Restringere.

a Packe, vide **a Burden.**

to Pay, to Content, to Satisfie.

Persoluere, Exsoluere
Soluere, apud Terent. Pendere
Dissoluere, Debitum reddere
Pendere æs alienum, debitum
Vectigalia, tributum pensitare alicui, pro soluere
ἀπάγειν τὸν δασμόν
Resoluere æs alienum, mutuaticium
Numerare, Dependere, τίειν
Facere satis, Satisfacere
Rescribere, pro restituere, reddere, renumerare, ἀντιποστέλλειν, elegans est apud Horat. & Terent.

to Pay for another.

Pro alio vel altero soluere, satisfacere, persoluere, dependere, præstare
Illius promissio, solutiò tua erit.

he is not able to Pay.

Non est soluendo, non potest soluere, satisfacere
Non habet vnde soluat
Non suppetit vt creditoribus persoluat.

a Paile, vide **a Bucket.**
Paine, vide **Griefe.**

a Painefull life.

Vita acerba, molesta, grauis, amara, tædiosa, misera, infœlix, vide **noble death.**

he Painted very well.

Apelles, Veneris caput, & summa pectoris politissima arte perficit, merè pinxit, egregiè, sic vt nemo melius
Singulari expressit atque exornauit artificio, egregijs picturæ coloribus illustrauit, perficit, ac perpoliuit egregiè

a Paire of Spectacles, vide **Spectacles.**
a Pale, vide **a Post.**

Pale or swart Colour.

Luridus, quasi loridus
πελιδνός, Subniger
Liuidus, Plumbeus.

a Palace.

Regia substant. Regia domus
Ædes imperatoriæ, Diæta
Curia, Palatium, βασίλειον
Aula Principis, αὐλή
¶ Aulici, Curiales
Palatini, Proceres aulici, **Courtiers**
Palatinos sumos frequentari, sequi, **to follow the Court.**
Magister Curiæ
Præfectus aulæ, palatij, **the Steward.**

a Pallet, vide **a Bed.**
a Pan, vide **a Frying pan.**
a Pannier, vide **a Basket.**

a Pantable, or a Slipper.

Crepida, κρηπίς
Sandalium, Solea
Baxea, apud Apuleium.

a Pantable maker.

Sandalarius, Crepidarius
Diabathrarius, Solearius.

Paper.

Charta, Chartula, χάρτης
Papyrus & papyrum neutro genere, apud Plinium

Membranula
Macroculum vocat Hermo, Bar.
Chartam longiorem, majorem
πάπυρος ἡ, Iunci vel scirpi species, in Ægypto nascens, pro eadem vsurpatur, quod in ea Ægyptij scribere solebant
Primum ab Alexandro rege inuenta
Scapus, a reame, or a quire of paper.

blotting paper, that will not beare inke.

Papyrus bibula, Perfluens
Charta emporetica
Papyrus atramentum transmittens, absorbens.

Paper royall

Claudia charta
Imperialis, Regia Maracolum, Plin. à statutæ cubitalis longitudine.

a Paramour, a sweet-heart.

Amasia, Amica
Amatrix, Gallina
Concubina, παλλακίς
Corculum, Glycerion.

to Pardon.

Parcere, Ignoscere
Veniam precari
Dimittere, Veniam dare, concedere
Remittere, Indulgere
Fulmen suum feraque corda recondere
Nec veniam læso numine casus habet
Deos poscere veniam, vide to Forgiue.

Parentage, vide kindred. Parents. to Parget, plaister walles.

Tectorium inducere
Crustare
Incrustare parietes
Lutare, Delutare
Trullisare
Gypsum inducere.

a Parke, vide Forrest. to keep or hold a Parliament.

Conuentum facere
Conuentum agere, peragere, agitare, celebrare
Comitia facere, apud Cic.
Comitia agitare, habere, & gerere, pro habere
Comitia, Synodum celebrare
Aiunt breui summorum principum conuentum Ratisponæ fore
Ire, conferre se ad comitia, ἀρχαιρεσιάζειν
Cogere consilium, synodum
Instituere comitia
Indicere conuentum, comitia celebranda Bruxellæ
¶ Indicere, edicere comitia sacra
Generalem indicere synodum
Comitia differre, vel detrudere
Reijcere in alium mensem, in annum alterum
Instituere, inire conuenticula, conciliabula, de sceleratorum & hæreticorum consilijs dicitur
¶ Sacri imperij, vel imperialia comitia
Imperij conuentus
Conuentus imperialis, solennis, vide to Gather.

a Parler, or a priuy chamber.

Cœnaculum, Varro.
Cœnatio, Columel.
Conclaue, Thalamus
Penates, Penetrale
Domus interior.

to Part, to Diuide, to Separate.

Partiri, Diuidere, Distinguere
Dirimere, Distrahere, Dissoluere
Deducere, Secare, Discindere
Deriuare, παράγειν
Disiungere, διϊστάναι
Disparare, Cæs. Dissecare
In diuersas partes locare
Sequestrare, Discriminare
διορίζειν, χωρίζειν
διατέμνειν, μερίζειν
Partes facere
Separare, Segregare
Seiungere, Auellere
Scindere, Semouere
Diuellere, Disgregare
Dimouere, Secernere
Discludere pro separare, Virg.
Discludere Nera ponto
Interijcere se pugnæ, to stand or sit betweene.
Disterminare, agros propriè concernit.

to Part, to Distribute.

Communicare, Partiri
Impertire & Impertiri
Partem dare, Impendere
Participem facere
Elargiri, Distribuere
μερίζειν, μεταδιδόναι.

it is your Part, or it toucheth you very neere.

Tua refert, Tua interest
Tua res agitur, Tibi incumbit
Tibi luditur, apud Perf.
Tuarum est partium.
Tuæ sunt partes, Officij tui est.

it is not your Part, but mine, it is no matter to you, but it toucheth me.

Non tua, sed mea interest
Hoc tua nullam in partem interest, mea multum, tua nimium refert, mea plurimum
Ad te nihil, ad me valde pertinet
Tua res in hoc nulla, mea vero agitatur maxima
Hoc ad res tuas momenti nihil habet, vim nullam habet, minimum valet
Ad meas valet in omnes partes, multum interest, refert, multum habet ponderis.

to Passe ouer, vide to omit. to Passe ouer the water.

Cymba, nauigio traijcere, trāsuehere
Lintre vehere
πορθμεύειν, ἐπιδιαβαίνειν
Transire, Transfretare
Superare, Exuperare
Emetiri Mosam, Domellam, Albim, Diliam
Temesim διαποθμεῖν
Pandis reijcere per freta linteis, id est, velis
Transmittere, absolutè
Metiri mare pro transmeare
Ire naui, nauigio
Traijcere classe Italiam
Transmittere, traijcere flumen
Tumidas lati superare fluminis vndas
Traijcere celeri pede
Exercitum nauibus deportari frequenter Liuius dixit
Vi facere viam
¶ Traduci, Transuehi
Vehi, Peruehi
Rumpere additus
Transmitti
Innocuum dare alicui iter
Deferri rate in vlteriorem Mosæ ripam, to be conueied or caried ouer.

Passed, that is past, and gone.

Præteritum, Exactum

Transcursum, Euolutum
παρακείμενον
φθάσαι, Elapsum.

to Passe, vide to Excell.
Passing well.

I Passe not. vide I care not.

a Pasport, or a safe Conduct, a Certificate.

Fides publica, apud L. & Sallust.
Senatus placitum, consensus
Saluus conductus, vulgo dicitur
Sunt qui postremum reprobant, tanquam barbarum, cum tamen Neotericorum scriptis & apud Suetonium reperiatur in vita Cæsaris
Commeatus, Causaria missio
Symbolum itineris
Tessera transitus
Libellus profectionis.

to giue or grant a Pasport.

Publicam fidem interponere
Tuti itineris literas concedere
Dextram dare securitatis, 2. Machab. cap. 11. **to giue a safe conduct**
Dare vel concedere commeatum, tametsi nonnulli barbarum censeant, & etiam commeatum dare significet viarum impendia benigne præstare, sumptus ad iter ministrare magnificos
Dare fidem, vt tuto ire ac redire liceat
Liberum, ac saluum conductum, commeatum concedere
Securitatem præstare
Vnde iure gentium receptum est orationem seu legatum, vel publicum agentem negotium, nec cædere, nec violare
ἐξεῖναι ὑπ' τύπτειν, ὐδὲ ὑβρίζειν
Saluum conductum dare
Plebescito potestatem facere impunitate promissa, quod Græcis est, ἄδειαν διδόναι, ἢ πίστιν φυλάσσειν
¶ Securitatem à quoquam postulare, **To require a Pasport**
Accipere fidem publicam, id est, impetrare saluum conductum
Publica fide venire, ac redire. **To come vpon safe conduct**
Fidem publicam habere, & ita ad comitia aduentare.

For Pastime, or Sport.

Animi causa
Animi gratia subijcetur eleganter dictio reficiendi vel recreandi
Oblectamenti causa
Delectationis causa
Animi laxandi causa, gratia
Voluptatis causa, apud Valc.
Ad oblectationem
Oblectandi nostri gratia, nam laxamento opus est.

a Pasture, a place where Beasts feede.

Ager compascuus, seu pascuus ager
Pascuum neutrius generis
Pascua, sub fœminino genere frequens in sacris, Pratum.

a Patent, vide Bull.
Patient, Quiet.

Patiens, τλήμων, Æquanimus
Longanimus, Tolerans, sustinens, Socrates
Communi animo
Æquo animo ferens
Aduersa quæque ac contraria boni consulens.

to be Patient, to take Patiently.

Pati, ferre malum fortiter
Æquo, leui animo pati, ferre patienter, pro quo vulgus patientiam habere dicit

Eodem

Eodem vultus tenore, etiam aduersis interpellantibus, perstare
Solinus de Socrate
Malum efferre, Cic. patiendo scilicet
Vincere, subducere, Sepelire.

Patient in Aduersity, vide ill Fortune.
Patiently.

Æquanimiter, Patienter
Fortiter, Constanter
Toleranter, Tranquilla mente
Patienti, constanti, pari, æquo, bono, animo ferre.

a Path, vide a way.
a Patron or Protectour, a Defender.

Patrocinator, Patronus
Protector, Defensor.
Tutor, Defensator
Mœcenas.

a Pauilion, vide Tent.
to Pause, vide to tarry.
to make Peace, vide to Pacifie.
to hold his Peace, to keepe silence.

Tacere, Reticere
Obticere, Obticescere
Conticere, Conticescere
Labia comprimere vel linguam, vocẽ
Pythagorico vti silentio
πυθαγορίζειν
Linguam frænare, refrænare
Digito labellum compescere
Tenere silentium, apud Ouid.
Fauere absolutè pro silere, apud Terent.
Facere finem sermoni
Fauere, adesse æquo animo
Fauere linguis, apud Senec. & Ouid.
Linguisque animisque fauere
Silere, σιγᾶν, Supprimere
Harpocratem agere, vel Angeronam
Continere audita, arcanum cælare
Redituras per iugulum voces retinere
Tenere se in silentio vel intra silẽtium
Premere vocem, est subito obmutescere
Obliterare, Immutescere
¶ Silentio præterire, inuoluere
Transire, Pertransire
Supprimere, Prætermittere
Taciturnitate, silentio cælare
Nescire quod scias
Dissimulare quasi nescias
Premere quicquã ore, to keep close
Manum ad os imponere
Obdere, imponere frænum ori, labijs
Non temere apud quemuis effutire
Continere vocem stultitiæ indicem, apud Cice. Consilere vocem
Præstare silentium, apud Ouid.
Præterire, Omittere
Nullam de re facere mentionem
Prætercurrere, Transilire
Saltum facere, to passe
Quod muri citius loquantur quam illi
Cuius dicta pennis carentia haud longè auolant
Libere dixeris verba sine pennis erunt
Quod scio, nescio
Silentium dare, facere, agere
Harpocrati dictum esse puta
Vel lapides citius loquantur
¶ Silentium vendere magna pecunia apud Ascon. pro accipere pecuniam pro silentio
In silentium descendere
Argentinam pati vt de Demosthene ferunt.

a Pearle.

Margarites, vel itum, Gemma
Margarita, μαργαρίτης
Anio, & per similitudinem Bacca.

a Peece, or Morsell.

Pars, Particula

Frustum

Frustum, Frustillum
Petia, iurisconsultus frequens, vt petia terræ, sed Gallica potiùs dictio quam Latina
μέρος, μέριον
Recisamentum paryraceum, chartaceum, membraneum, a peece of paper or parchment.

Peecemeale, in peeces, morsels, or gobbets.

Minutatim, vel Minutim
Incisim, Frustatim
κλασμαδόν, Frustulatim
Assulosè, Assulatim
κατὰ σπινδάλμους
Membratim, Gradatim
Particulatim, Per membra
Articulatim, Osculatim
Partem per partes, παρὰ μέρος
Per numeros, Per species.

a Peece of trouble, a troublesome businesse.

Difficilis res est, laboriosa, non facillima, minime facilis, difficultatis habet, negotium laboris plurimum
Non ea res est, quæ facile, paruo negotio, leui labore, non magno studio effici possit
Magnæ difficultatis, multi laboris, non parui negotij, non operis exigui
Laboriosa, operosa, grauissima res est in qua sudandum sit, sustinendi labores
Multum operæ ponendū, vigilandum excubandum animo sit, non leuiter laborandum, studij multum, industriæ plurimum sit adhibendum.

a Pellet, vide a Gunnestone.

to Pilgrimage, vide to goe in Pilgrime.

a Penne-horne.

Calamarium, θήκη
Graphiarium, Theca calamaria
γραφεῖον θήκη, Theca pennaria
Theca graphiaria.

to make one Pensiue, vide to grieue one.
Pensiuenesse, Sadnesse.

Anxietas, Angor, Sollicitudo
Ægritudo, Tristitia, Mœsticia
Dolor, Grauitas, Luctus.

Penury, vide Scantnesse.
People, vide Flocke.
Peraduenture, Perchance.

Forsitan. Forsan, τάχα
Fortassis, Fortasse, ἄρα
Fors, Forte, συμβαῖ
Fortuna, Casu
Forte fortuna, Temerè
ἐκ τύχης, Fortuitu, vel fortuito
κατὰ τύχην.

to Perceiue, or Foresee.

Præsentire, Subolere
προαισθάνεσθαι
Suspicari, Suspectum esse
Suspicionem habere
Arbitrari, Existimare
Putare, Autumare
Rescire, Reciscere
Odorari metaph. Sicuti
Subodorari, & Olfacere
ὀσφραίνεσθαι, Olfactare
Tanquam per somnum intelligere
Per nebulam rescire
Per caliginem intelligere, videre
Persentiscere, Præsentiscere
Quodam suspitionis odore sentire, aliquid
Summis naribus olfacere
Per somnium quidem meminisse

Esse

Esse in suspitione
Leui experimento coniecturaque qualecunque depiehendere
Suspitionem in pectus demittere
Animum alicuius tangere dicitur suspitio.

to Perceiue, to Understand.

Percipere, Intelligere
Mente assequi
Comperire, Inuenire
Perspicere, Cognoscere
Accipere, Audire, Videre
Compertum vel exploratum habere
Spectatum, expertum, exploratum, perspicuum est mihi
In promptu est mihi.

yee may Perceiue or see.

Videre est, Cernere est
Videre licet, Cernere licet
Videas, Cernas vel cerneres, pro cernere potuisses.

not to Perceiue, vide to Understand.
a Percer, vide Auger.
Perfectly, vide Exactly.
Perfect, vide Absolute.
to Performe in deed.

Præstare factis & exprimere, apud Erasmum frequens
In opus transferre
Ad rem ferre, producere
Opere comprobare, perficere
Conferre verba ad rem
Rebus respondere, explere
Effectui mancipari tradere
Effectum dare, to fulfill, Terent.

Perill, vide Danger.
to Perish, to Decay.

Collabi, Dilabi
Perire, Confidere
Oppidum intercidere dicitur
Intermori, Interire
Deperire, Consenescere
Cadere, Aruina sæua
Corruere, Ruere
Ruit alto à culmine Troia
Senescere, Inueterascere
Labi, dilabi apud Cic.
Occidunt desinuntque fragilia & caduca, Mutari, Labascere
Conflacescere, Occidere è cado
Cum fundamento perire
ἀρδην καὶ ἐκ θεμελίων ἀπολέσθαι
Ruinam minitari, vel casum
Sic vetustate dissoluta dicuntur labi, id est, sensim ruere
Definire, finire, to make an end.
Deflorescere, Metaphora ducta ab arboribus, Cic.
Deflorescit formæ dignitas morbo, aut vetustate
Defluere, Metaphora ducta ab amnium fluxu, similiter & Effluere, Euanescere, Ire in auras, Disperire, Disparere, ad nihilum recidere.
Abire pessum, id est, perditum
Exarescere, Metaphorice
Cedere æuo, Soli.
Senio collabi
Monumenta fatiscere dicuntur
Scripta tempore tabescere, vetustate deleri, Quæ non penitus sublata est, sed extat
Cuncta in æquoreos abiecerit irrita ventos
Cuncta vt læthæis mersa feruntur aquis
Extinctū longis excidit omne malis, to waste away by length of time
¶ Vindicare ab obliuione hominum atque silentio laudem prope senescentem
Nobilissimam familiam iam ad paucos redactam pene, ab interitu vindicare, Vtrumque, apud Cic. to renew, or restore againe.

to

to Permit, to suffer too much, to giue ouer much liberty.

Nimium indulgere, permittere
Indulgentius aliquem habere, apud Erasmum
Lenius tractare, habere
Assentari, Obsequi
Dare licentiam, Cic.
Consentire
Laxare habenas, fræna licentiæ
Remittere fræna
Effrenem non satis coërcere adolescentiam
Adolescentes sibi permissi sese perdunt
Lora, habenas dare laxas
Laxiore ducere habena
Concedere facilè, ἐνδιδόναι
Delicate tribuere, atq; ita adolescentem prolem, gnatum perdere, corrumpere, deprauare, malis moribus inficere, To marre, to spill
Nimia indulgentia filios in tellani barathro immergere
Parum siquidem indulgentia filiorum flagitia in immensum crescunt.

a Perpetuall renowne, vide Euerlasting.

to Persecute, vide to Vexe.
a Person, vide a Curate.

to Perswade fully, earnestly.

Instanter persuadere
Incitare, Adducere
Suadendo inducere
Impellere, ἀγῆναι
Inculcare, metaphoricè
Fidem facere alicui
In sententiam aliquem impellere
Aliqua ratione inducere
Persuadere
Huic magnis præmijs pollicitationibusque persuadet, vt ad hostes transeat
Mouere, afficere, to mooue
In sententiam suam trahere quempiam, seu adducere
συναγορεύειν.

by your Perswasion, vide Counsell.
to Peruse, vide to correct.
the Pestilence, or the Plague.

Pestis, Pestilentia, λοιμός
Pestifer morbus
Æris venenum, Corruptio
Æër corruptus
Pestilitas pro eodem, apud Lucr.
Febrilis, atra pestilens, dira Lues
Epidemia, vulgo
Contagio aëris infecti.

a Patten or a woodden shooe.

Calceus ligneus, ex ligno
Calo, Solea lignea, Soccus
Calopodium, καλοπόδιον.

Peeuish, vide Obstinate.
a Physitian.

Medicus, ιατρὸς, ἀκέστης
Medicamentarius, à Plin. dicitur cognoscens morbos artemque medendi
Medicus quem naturalium rerum profunda cognitio, curandique fides commendat
Clinicus à lectis ægrotantium quos frequentat
Medices professor
Artis medicæ peritus
Empiricus ab experientia
Arte medica insignis
Morborum propulsator
Archiater, ἀρχίατρος, Medicorum princeps

Salua-

Saluator noster à D. Hieronymo Archiater dictus, quod sit medicus Christianorum, & animarum languentium præsentissimus opitulator

Et vt refert Galenus, Græcis ἀσκληπιάδου παῖδες, Medici dicuntur

Phœbus, Æsculapius

Chiron, Et Creniatrus

κτηνιατρος, apud Firmicum, & iumentorum & pecorum medicus, quem mulomedicum interpretantur, & Veterinarium Columella cũ Varrone vocant, a horseleach

Et morbi armentarij, apud Soli. quibus armenta laborant.

a Physicke, or a Remedie.

Medicamentum, Medicamen

Salubre, Salutiferum

Medicina, Remedium

Antidotus, vel Antidotum

Venenum, pro eodem

Succus amarus, apud Poët.

Pharmacon, Mithridatum

Theriace, Medela

ἄκεσμα, ἄκεσις

Alexicacon, ἀλεξίκακον, quo etiam Amuletum dicitur, est remedium contra quæcunq; mala ac venena

Alexipharmacon, auxiliare medicamentum

Salus pro remedio, Virg.

Vna salus victis.

to Picke out, vide to choose.
a Pike, a Speare.

Hasta framea Germanorum

Lancea Hispanorum à latitudine ferri dicta λόγχη

Pilum Romanorum & telum

Materis gessum vel gesum Gallorũ

Quiris Sabinorum

Iussus Bauarorum

Sabina Illyricorum

Sarissa Macedonum, Tragula.

Hastile, Contus, Cuspis pro hasta

Halabarda, An Halbard, apud Erasmum, omnium ferè est aparitorum, stipatorum Germanis tam superioribus quam inferioribus in vsu. Hæc à nonnullis dicitur Cumigellus, ab alijs Bipennis

Venabulum, ὕασος

¶ Hastis pugnare, dimicare δορατίζειν

μάχεσθαι διὰ δοράτων.

a Pillar, a Prop, a Shore, a stay.

Pila, Columna

Columella, Plinius columnas stallas appellat

Fulcimentum, Fulcrum

Cippus pro Columna ponitur

Stylus, Anchora domus, metaph.

Gubernaculum, Terent.

Columen familiæ, cui reliqua domus innititur

Epistillium, Latinè Capitellum, The chapter of a pillar, the foot of a pillar.

Pilles of physicke.

Pillulæ, quod ad similitudinem pilæ sunt sphæricæ figuræ

Trochisci, qui Græcis dicuntur

Cataporia à καταπίνειν

Cathartica, A purgation.

Vicioso purgare corpora succo.

a Pillorie.

Collistrigium, Columbar

Numellæ

Cauea pro maleficis & adulteris castigandis, superposita posti erecto.

a Pillow, vide Cushen.
a paire of Pincers, vide Tongs.
a Pipe, a flute.

Phistola, vel fistula, Calamus

Tibia,

Tibia, αὐλός
Syrinx vel Syringa, σύριγξ
Auena per metonymiam sicut & Canna.

a Piper, a fluter, a minstrell.

Tibicen, med. prod. quasi Tibicen, hoc est, αὐλητὴς auletes, apud Græcos, cuius fœmineum αὐλητρὶς, quæ in tibicina canit
Tibicinia, Tibicinistria, & Tibicinaria
¶ Lyristes, lyricrepa lyricen, λυρῳδὸς qui lyra canit
¶ Cornicen, qui cornu canit κιθαρῳδὸς, Cornicinus, apud Cic.
¶ Tubicen, med. corrept. qui in tuba, id est, Buccinnator vel æneator, a trumpeter, ab ænea tuba
Canens tuba, Classicus
¶ Liticen, qui In lituo canit
¶ Choraules vel Choraula, a piper for a daunce
¶ Aulœdus, aut fistulator latinè
Ciceroni, & apud Mantuanum, fistulicen, a fluter
¶ Fidicen, med. cor.
¶ Citharœdus, κιθαρῳδὸς, vel citharam tendens & Apollinei peragens officium vatis, citharam plectro crepitante fatigans, a harper
Fauoris emerendi gratia chordas percurrere.

to Pipe, to Flute.

Ludere fistula, tibia, calamo agresti, Canere tibia
αὐλεῖν
Dat tibia sonos, Stridebat tibia cantu
Agere tibicinem
Tibiæ modis conuiuas oblectare
Ad numeros rasilem inflare tibiam
Syringa melos fundere
Resonis cannis, dulcisona modulari carmen auena
Fistularum imitari modulos tubarumque concentum, Soli.
Peritus ore fistulaque cantare.

to Pisse, to make water.

Meiere, Mingere, οὐρεῖν
Facere vrinam, Lotium facere
Vesicam leuare, exonerare
Emittere lotium, vrinam, vel excernere
Micilare, Vrinam reddere
Agere flumen, to make a riuer, Ciere, prouocare, mouere vrinam.

a Pispot, or a chamber-pot, a close stoole.

Matula, Vrinale
οὐρητεὶς, ψόθαρον
Metella, apud Martialem & Metellio diminut. οὐροδόχη
Scaphium, σκαφεῖν
Vasculum vrinarium, excrementicum.

to Pitch his tents.

Castra metari deponentale, aut distinctim
Metari castra, κατασκηνῶσαι
Castra ponere, locare
Stationem habere, tendere
Facere, figere castra, apud Cæs.
Tendere papiliones, tabernacula
Figere tentoria
στρατοπεδεύειν.
Conferre castra castris, est ex opposito metari, Cæs.

a Pitchforke.

Marga, æ, Columel.
Furca, Furcula, δίκελλα
Furcilla, Bidens, δίδυς
Tridens, τριαίνα.

Pitty, vide Compassion.
to giue Place, vide to Recule.

to

to put in the Place of another, vide to Suborne.
the Plague, vide Pestilence.

to haue the Plague, or to be sicke of the Plague.

Pestifero igni æstuare, exæstuare, Peste laborare, morbo exitiali, Lu. λοιμώττειν

the plague increaseth, or waxeth very hot

Vegetus, Aëre corrupto perniciosissimus nascitur morbus pestilens, contagium passim locorum serptū

Pestis incrudescit, quum pestiferi, morbi repullulant & ingrauescunt passim vagantes

Dicitur præterea Grassari, Sæuire, Desæuire, quam nihil à pestilentia tutum, sed ingenti hominum clade inualescit & omnia nouo pestilentiæ genere conflagrant, ardent.

Stage Plaiers.

Comœdi, Tragœdi
Histriones, Mimi.
Pantomimi penult. prod.
Fabularum actores
Planipedes
Ludiones, Ludij
Thymelici, θυμελικοὶ, vnde in canonibus sacris
Scenici, Theatrici, Actores
Imperator histricus vel comicus, & Choragus, qui præsunt exhibendæ comœdiæ.

to Play a play vpon a stage.

Agere, recitare, ædere fabulam, comœdiam, Ædere spectacula
Instituere ludos
Celebrare, Concelebrare ludos
Ludis celebrare diem natalem
Dare, exhibere spectaculum, vide Scaffold.

to Play the wanton, vide Wanton.
a Joiners Plaine.

Dolabra, Dolabella, ἀξίνη
Dolatoria, apud D. August.
Planula, idem Ascia, Asciola.

Plaine, vide Euident.
Plainly, vide Simply.
a Plaine dealing man.
to Plaister walles, vide to Parget.
a Plaister.

Emplastrum, quamuis rectius cataplasme
Malagna, à mollificando
Epithema, quod etiam, a tent significat
Basilicum, apud Celsum pro eodem
Ceratum, a cerecloth.

to Plaine, or to make Plain or Smooth.

Dolare, σχεδιάζειν
Edolare, edolare
Polire, Radere
Æquare, Planare
Complanare, Leuigare
λειαίνειν, Leuare
Dolabrare, Dicitur etiam dolio, is
Asciare, Exasciare
Scabrum, impolitum, vel distortum planum reddere, leuigare
Pilare pro complanare, πιλεῖν
Abradere aliquid acuta dolabra
Aliquod opus politius limare
Delimare, Elimare
In quadrum redigere, to square, in ordinem aptamque structuram concinnare, exaquare
Exascitatum opus apud Plautum, id est, vtrumque dolatum, leuigatum nondum tamen vndequaque expolitum

Forma ludi, delineare.

to Plant.

Plantare, Experare sulcis
Concretam radicem effigere terræ
Radice in tartara tendit
Penitus terræ defigere arborem
Vitem tenui committere sulco
Humo tegere ac foueis abscondere
Plantas, stirpes obruere terra
Summum cacumen mandare terræ
Plantas feraces figere humo.

a Plate of any Metall.

Lamina, ἐλασμὸς, Bractea
Bracteola ex quibuscunq; metallis
¶ Bracteator & bractearius, A plate bearer.

a Platter, vide Dish.

to Pleade, to go to Law.

Iudicio decertare, contendere
Litem agere, Litem habere
Lites agitare, Certare
Lege agere, Iudicio experiri
Δικάζεσθαι
In iure disceptare, quod Græcis est, δικαιολογεῖσθαι
Causas agitare, apud Mar.
Suscipere litem
Litigare
Causam, lites agere, apud Eras.
Contendere
Disceptare, Iudicum sententijs controuersiam finire
In re controuersiam dissoluere
Agere singrapho cum aliquo
¶ Litium tricis sese impendere
Habitare in foro, apud Cic. in forensi commentatione assiduum esse, still pleading.
¶ Forum agere, Ius dicere
Iudicia exercere, Iudicare
Dijudicare, to iudge, to set in iudgement.

a Pledge, vide Surety.

Pleasant, Delectable.

Grauis, Suauis, Placidus
Acceptus, Dulcis
Delicatus, Lautus
Amœnus, Iucundus
ἡδυνὸς, Delectabilis
ἐπιδηνὴς, Volupe est
Voluptuosus, ἡδυσμένον.

Pleasant and Profitable, vide Learning.

a Pleasant saying, merry in talkes.

Dicta dicit eiusmodi, ijs vtitur dictis, Ita facetè is valet, ita bellè, scitè, venustè, argutè, ingeniosè, festiuè, lepidè, iocatur, vt singulis verbis risum excitet, commoueat, faciat, vt audientes mira voluptate perfundat
Eius dictis facetijs, vocationibus recapiuntur omnes.

Pleasant, vide Iestingly.

it Pleaseth or liketh me well.

Animo sedet, apud Virg.
Cordi est, Placet, In animo est
Perplacet, ἀρέσκει
Gratum est, acceptum
Deo visum
Placidum est, Sedet arbitrio
Arridet, Blanditur, Adblanditur
Frequentior, apud doctos
Pergratum mihi est
Accipio legem, conditionem
Placuit animo, ἥνδανε θυμῷ, apud Hom. Lubitum est animo
Palato satisfacit.

it Pleaseth me not.

Displicet, Sordet, Pudet
Non est visum mihi
Non probo, Nolo.

a Plea-

a Pleasure or Commoditie.

Commoditas, Commodum
Amœnitas, Oblectamentum
Oblectamen, Delectamentum
Delectatio, Oblectatio.
Vide gladnesse.

to doe one a Pleasure or good Turne.

Gratificari, χαρίζεσθαι
Beneficium conferre, dare, præstare
Rem gratam facere.
Pergratum illi facies, apud Terent.
Gratum facere, Cic. Sed quando ita natura comparatum est, vt qui rem nobis gratam faciunt in eos voluntate simus propensiore, non rarum est, vt gratificando apud nos gratiosi sint, i. authoritate multum potentes.

To take Pleasure, vide Delight.
a Plenteous table, vide Banquet.
Plentifull, vide Abundant.
Plenty, vide Abundance.
Plentifully, vide Abundantly.
the Pleurisie, vide Stitch in the side.
to Plow, vide to Eare.
a Ploughman or Husbandman.

Arator, Colonus, Agricola
Rusticola, Rusticus, Cultor.

to Plucke in sunder.

Diuellere, Dirimere.
Dissoluere, Distrahere.
Detrahere, Decerpere arborum poma, Vuas, Fructus, Carpere aliquid.

to Plucke out, or pull vp by the roots.

Euellere, Extirpare.
Eradicare, Eruere.

The Spanish or French Pox.

Scabies Hispanica, Gallica.
Scabies Neapolitana, Lues.
Poscæ Gallicæ apud Eras.
Gallica lues. Pudendagra.
Morbus Gallicus.
Sacra scabies, i. execranda
Turpi laborare scabie, to be sicke of the pox.
¶ Marisca, alio nomine Condeloma, & Ficus masculini generis morbus est seu genus vlceris fœdi. Excrescentia carnis circa anum σύκωσις vel σύκωσις & hæmorrhois Græcis dicitur, the pyles or hemoroides.

Poyson, Venome.

Virus, Venenum
Toxicum, Aconitum
Pharmacum, φάρμακον, vtrumque significat remedium & Venenum
Socratica pastio
Medicamentum aliquando pro veneno sumitur
Gorgonijs infectus, Venenis.
¶ Venenosus, Virulentus.

to Poison.

Veneno necare, extinguere, interficere.
Mortiferos porrigere succos
Venenare, φαρμάττειν
Toxica dare, miscere
Pharmaco è medio sustollere
Venenum alicui infundere
Toxico inficere, seu veneno.

Corrumpere venenis
Inficere pocula
Miscere aconitum, Ouid.

to Pole the head.

Capillos demere vel resecare
Attondere aliquem per pectinem
Caput tondere
Caluitium capiti inducere.
Caput nouaculæ submittere
Capillos ponere
Crines soluere
Abscindere comas.

to make Poore, vide Consume.

the Pope, the Bishop of Rome.

Summus Pontifex
Summus pater,
Pontificum caput
Primarius Sacerdos
Papa, Latius pater.
Pontifex maximus, seu Romanus
Maximus Romana in sede sacerdos
Summus sacerdos
Patriæ gubernator nauis
Cathedram Petri vicaria successione obtinens
Cuius caput fulget, condecoratum est corona triplici, Seu triplici fulget honore caput
Qui fronte tegmina celsa gerit.

to be Pope.

Romæ pontificem agere
Papatui præesse.
Pontificatus summi honore sublimari
Apostolicæ sedis sacerdotio fungi, apud Max.

to become Pope.

Ad summi Pontificij fastigium, ad summum Pontificatum euehi.
Summum inire sacerdotium
Summo Pontificatui, & Ecclesiæ Romanæ præfici.

a Portall, a Porch.

Atriolum, Antepagmentum, Cato
Vestibulum, Prothira
Porticus, πρόδομον
Propyleum, προπύλαιον
Proaulium, προαύλιον

a Porter, or a Keeper of a gate.

Portarius, θυρωρὸς
Ianitor, Custos ostij
Ostiarius, Atriensis
πυλωρὸς, vel vt iurisconsulti scribunt Atticus, qui excubat ad atrium.
Claustrinus
Seruus ad limina.

to Possesse, to Enioy.

Possidere, καρπεύειν
Habere, Tenere
Occupare, Vsurpare.
Vsum, fructum habere
Fructum capere, καρποδῶσθαι
Frui, Vti, ἐπιτυγχάνειν.
Vide to Enioy.

Possessed with the Deuill.

Arreptitius, ἐνεργούμενος
Dæmoniacus, Obsessus.
A dæmonio, spiritu maligno, exagitatus
Dæmoniosus.

it is Possible, or it may be.

Fieri potest, Possibile est
Licet, Vsu venit
Defendi potest, ἐνδέχεται.

Posterity, vide Successors.

a Post,

a Post, a Pole, a Pale, a Prop or Stay.

Palus, Pertica
Pedamen, Statumen
Pedamentum, Fulcimentum
Adminiculum, Sustentamen
Sustentamentum, Sustentaculum
Cauea pro maleficis & adulteris castigandis superposita posti erecto, a Pillorie.
¶ Vallus masculino genere, palus firmior & Ridica, χάραξ
Sublica.

to leaue vnto the Posteritie.

Tradere per manus, Sal. & Liu.
Tradere per successionem
Ad posteros siue literis transmittere
Dare per manus, aliquid veteri vsu obseruatum aut majorum relatu acceptum posteris relinquere.
A majoribus tradita narratione transfundere in alios
Diuinitus accepta, viris rursus sanctis ac Deo plenis enunciare, prodere.

Posts or messengers riding post.

Veredarij, Equestres, pegasarij cursores
Nuncij regij, quos Postas appellamus, quasi positos certis in locis, Græcis dicuntur, ἀστάνδαι ἄγγαροι.
Legati, oratores
Ambasiati vulgo, an Ambassadour.
Embassidanes, apocripharij, rerum magni momenti nuncij
Feciales, olim dicebantur penes quos belli pacisque ferendæ jus erat, alijs caduceatores, iam nonnullis paludamentarij vocantur, à paludamento vestis genere quo vtuntur
Vulgus omnium pene nationum Heraldos, seu Hetholdos vocat, quod summa fidelitate ipsi exercitur, vel principi in denunciatione vel pacis vel belli, alijsque injunctis mandatis exequendis sunt astricti, an Herauld of Armes.
¶ Magister seu præfectus postorum Veredariorum, the Postmaster.
¶ Obire legationes.
Legatum agere, to be an Embassadour.

an earthen Pot, or a stone pot.

Vas fictile, Vas samium.
Tuscum, Vasculum, Caprunculum
Vas luteum, i. ex luto factum
Vas terreum, πηλίκον
Sesia, substantiuum, vas fictile oblongum, apud Liuium, a wine pot.
Inde, Seriola, diminutiuum
Diota, a pot with two eares.
Vrecus, pen. cor.
Vas saguntinum, Vas testeum
Vas aretinum, apud Mar.
Culullus, Fidella
Testa, apud Hor. Vide a cup.

a Pound.

Libra, Pondo, Talentum
Assipondium, As, assis
ἀσσάριον
Mina vel mna, Græcum pondus
Dispondium, two pounds.

Pouertie, Need.

Paupertas, Pauperies
Inopia, πενία, Miseria
Aporia, Calamitas
Infœlicitas, Egestas
Indigentia, Inedia
Penuria, Nuditas, Ærumna
Præcontractissima penuria
Mendicitas, Tenuitas.

Acerbitas, pro miseria, ex calamitate contracta, apud Cic.
Angustia pro tenuitate & exiguitate fortunarum ac rei familiaris à Cicerone ponitur.

to liue in Pouertie, or to suffer great pouerty.

Vitam in egestate degere
Pauper, Angusti agricultor agelli
Vitam viuere duram
Paupertate & ægritudine tabefieri
Inedia, defectu laborare
Domus, sensu parua vel orta
In egestate vitam ducere
Miserè viuere. Sustinere ærumnam
Pauperum vitam degere
Ærumnis fatigari, sollicitari perpetuis, Ærumnam exigere, Plaut. pro pari.
Aportari, apud diuum Paulum
Summa rerum inopia premi
Plurimis angi calamitatibus
Miseram nimis vitam terere
In summa rerum inopia degere
Ad rastros redire, **driuen to pouertie.**

a Pouch, Vide Bagge.
Power, vide Might.
it lyeth in your Power, it is in your hand.

Tibi integrum est, πάρεστί σοι
Tibi in manu est
Tibi liberum est, solutum est
In tuo loco & fano est situm, apud Plautum
In manu est tua, in potestate
In tuis genibus situm est
Est in arbitrio tuo
In promptu est tibi
In te situm est, ἔπεστι σοι
Est penes te. ἐπὶ σοι ἀπόκειται
In tua voluntate est.
In tuo nutu, iudicio.

it is in my Power.

Mihi liberum est. Possum. In arbitrio meo constitutum. Mihi licet.

with all my Power, as much as lieth in me.

Pro virium mearum portiuncula
Pro virili portione
Secundum mensurã virium mearum
Pro viribus meis.
Pro copia, hoc est, pro facultatibus, pro virili
Quantum vires patiuntur
Pro virili mea parte
Pro virili mea. τὸ κατ' ἐμὲ
Quod potero enitar.
¶ Pro meo posse, barbarum prorsus est, siquidem infinitiuus, non ponitur pro nomine, nisi in nominatiuo & accusatiuo, vt est apud Vallam.

to Powre in, to fill drinke or wine.

Vinum, potum fundere, infundere
Potum ministrare
Rorantia largius ministrare pocula
A cyathis esse. Ad cyathum stare
οἰνοχοεῖν, pro quo vulgus ineptè, propinare dicit. Est enim propino προπίνω dictio Græca, significans præbibere.

to Pray, to intreat, to desire, to demand.

Rogare, Rogitare, Precari
Orare, Deprecari, Postulare
Obsecrare, Fundere preces
Oratum & rogatum habere
Intercedere, Interpellere
Implorare, Desiderare, Petere.
¶ Obtestari. Quæso.
Precibus sollicitare, pulsare, instare
Impensè rogare. ἐκλιπαρεῖν.

Per sacra amicitiæ rogare
Precibus frequentare, deposcere
Poscere, flagitare, & efflagitare plus-quam rogare, to craue.
Indefessis precibus poscere
Supplicare, ἱκετεύειν, to beseech humbly.
Preces dare, concipere.
¶ Vocare in vota
Inuocare, votis lacessere, to call vpon.
¶ Interpretari, Intercedere, Interuenire, Rogando quasi impetrare, to pray for some body.
Mediationem agere
Ad pia propensum vota vocare deum
Solemnes voce preces
Adorare per sua vota Deum
Solita fundere voce preces
In prece totus eram
Tollere ad sydera palmas
Tendere manus, Numina, Diuos,
Vocare, precari
Supplex manus tendit
Ante Dominum supplex erat manibus supinis
Admouere, adijcere, adhibere, addere preces
Vti precibus, Tentare, Petere, Precari ore.

Prayers.

Preces, Precationes
Orationes, Supplicationes
προσευχαὶ. Rogationes.
Litaniæ. Supplicia. Vota.

to Praise, to commend, to extoll.

Laudare, Magnificare, Dare decus
Honorem reddere
Numen adorare Dei
Meritos inducere honores
Miro honore colere
Celebrare honorem
Tergeminis honoribus tollere
Extollere, ἐπικλεῖν
Honoribus accumulare
Miris efferre præconijs
Canere, apud poetas
Canere plenis buccis
Tonare laudes alicujus
Decantare. Cantare
Præconem agere
Creta notare. Exaltare
Palmam præbere
Immodice laudare.
In cœlum ferre, subuehere laudibus, to magnifie.
Alicuius egregias virtutes rara quadam facundia depredicare, laudibus amplificare
Per se satis laudato & vendibili hederam suspendere
Famæ præconio celebrare
Celebrem facere, reddere.
Illustrare aliquem
Illustrem reddere
Preparare, cum accusatiuo
Vineta crepat mera, Horat.
Dilaudare librum, pro valde laudare
Propagare laudem alicuius ad sempiternam memoriam.

Prosequi stylo, scriptis commendare
Laudibus ornare, extimulare
Comprobare, Approbare
Deum facere, Ebuccinari
Agere laudes, etiam est laudare
Commendatum reddere
Celebrare, ἐπιφημίζειν
Laudibus prosequi, tollere
Sermonibus, laudibus euehere, efferre, afficere, celebrare, glorificare, vehere.

Commendare. Probare
Cumulare laudibus aliquem. Plin.
Ferre nomen in astra, ferre ad æthera, astra, cœlum, omnia apud Virg. pro supra modum laudare, summa laude prosequi
Vtroque pollice laudare
Prædicare. ἀναγορεύειν
Depredicare laudes alicujus
Buccinari. ἀνάξομαι ἠχῶ
Agere encomiastem, ἐγκωμιάζειν
Et aliquando quemadmodum, bene audire

audire Latinis pro laudari, prædicari, probari ponitur. ita Græci ἀκούειν dicunt.

to Praise, to magnifie, to Extoll himselfe.

Se ferre laudibus
ἑαυτὸν αὐλεῖν
Semet canere. Se iactare
Laudare seipsum
ἑαυτὸν ἐπαινεῖν
Se alicui venditare
Sui tibicinem esse, agere
Seipsum commendare.

Praise, Honour, Glory.

Gloria, δόξα, Fama
Decus. φήμη. Laus
Pæan, pro quacunque laude
Præconium, Honor
Titulus, Existimatio
Splendor, Nomen
Opinio celebris. Vide Honour.

to get Praise or renowme, vide Honour.
a Pratler, a Babler, a Trifling Iester.

Dicax, Dicaculus, Nugo
Nugator, Congerro
Contabulo, Rabola. Vide Babler.

to Preach.

Concionari
Sacri verbi semina diffundere
Concionem habere
Disseminare, seminare, edere verbum Dei.
Sacro de pulpito docere populum
Agere ad populum
Agere ecclesiastem.
Facere verba ad populum
E suggesto denunciare.

a Preacher, a Minister.

Spirituale semen verbi Dei disseminans. Concionator
Præco verbi diuini.
Ecclesiastes, ἐκκλησιαστής
A sacris concionibus
Declamatoris, concionatoris munus obiens apud populum
Ecclesiastæ fungens munere
Publicum concionatorem agens
Sincerus Euangelij præco.
Idoneus verbi diuini dispensator.

a Preface, vide Prologue.
to Preferre, vide to Promote.
a Prelate, vide a Bishop.
in the Presence, or before the face.

A fronte, ἐμπροσθεν
Coram, cum ablatiuo
Ante oculos. Ante conspectum
In conspectu, ἐνώπιον cum genitiuo.
ἀπέναντι
Ante pedes, In oculis
Ob oculos, id est, ante
Præter oculos Lælij, apud Ciceronem, id est, ante
Sub oculis. In præsentia
Aliquo præsente, vidente, cernente
Vide before the doore.

Presents, vide Gifts.
to Preserue, vide to Defend.
Presumption, vide Pride.
vnder Pretence, shew or colour.

Specie, apud Cic. Sub specie
Sub vmbra. Per speciem.
προσχήματι. Sub figura
Sub imagine. Sub pallio.
Sub facie. Sub prætextu

Sub titulo, Sub obtextu
Quæsito prætextu, colore
προφάσεως ἕνεκα
Specie viri, falsi nomine
Prætextu honestatis
Sub similitudine, typo, schemate inuolucro, nomine.

vnder Pretence of mankinde, like a man, or in likenesse of a man.

Humano in schemate.
Nube sub humana
Mortales inter agens
Forma hominis assumpta
Sub velamento personæ humanæ.

to Preuent, to come before.

Anticipare, Antecapere
Salust. Noctem quæ instabat antecapere, ne quid spacio nouaretur
Præuertere, Anteuertere
Anteuortere, apud Comicos
Præuenire, φθάνειν
Anteuenire, προφθάνειν
Occurrere, Præoccupare
Præoccupare vias, Cæsar.
Consilio discutere periculum
Cic. Hoc quod conceptum Respub. periculum parturit, consilio discutiam.
Antevenire consilium, Salust.
Consilium, & insidias eorum anteuenire.
¶ Opprimere, καταλαμβάνειν, to come vpon one ere he be ware, Teren.
Pater imprudentem opprimit, Deprehendere.
Incautum excipere, apud Virg. & Titum Liuium.

to Pricke, vide to foine.

to Pricke foorth, vide Stirre vp.

to Pricke out or take out.

Eximere, Eruere.
Effodere, Extrahere, Vide to pluck out.

Pride, Arrogancie, Presumption.

Fastus, φρόνημα.
Superbia, Ambitio
Ostentatio plusquam theatrica
Supercilium, Elatio, Spiritus
Cæterorum contemptus, despectus, Inflatio, Tumor
¶ Spiritu regio, with a stomacke.
Magno & elato animo
Obstinata quadam ac temeraria arrogantia, proudly.
Ambitiose.
Magno verborum strepitu, magnis verborum ampullis, & turgenti apparatu.

a Priest, a Minister.

Sacerdos, ἱερεύς
Sacerdotij charactere insignis.
Officium sacerdotis agens.
Præsbyter Græcis dicitur
πρεσβύτερος, id est, senior, πρέσβυς, id est, senex.
Ad rem diuinam faciendam consecratus.
Sacro chrismate litus
Mystes, μύστης, vel mysta Christi, & Symmestes.
Flamen masculini generis
Sacris initiatus, Hierodulus
Sacrificus & per diminutionem & contemptum sacrificulus Græcis ἱεροποιός.
Dominus pro sacerdote non reperitur apud doctos, est enim vox tyrannica.
Phæcasiatus, apud Senecam.

to make a Priest, or Minister, to giue holy orders.

Sacris imbuere, Consecrare
Initiari deponent.

¶ Ad sacerdotalis muneris functionem admittere
Initiari Deo, ministerijs diuinis
In sacerdotum numerum assumere
¶ Sanctis fungi ministerijs
Liturgica sacra per dignitatem facere,
to be a Priest.
Sacris initiari elegantius quàm ordinari dicitur
Vngi, inungi Christi mystes,

the Principall of a Colledge.
vide a Schoolemaster.
Principally, vide Especially.
Princely, Honourably.

Magnificum, Amplum, Splendidum,
Regium, Regale
Augustum, Maiestatis plenum
Basilicum, βασιλικὸν
Vnde Basilica nux
Pomposum, Attalicum ab Attalo rege hinc tota Attalica
Altus Apollo, Virg. i. magnus
Excelsum, Gloriosum
Ingenti crista coronæ dignum,
Vide Excellently.

to Print.

Cudere, τυπουῦ, ἐκτυπουῦ
Excudere formis æneis
τυπογράφειν, χαλκογράφειν
Typis tradere, Imprimere
Typis excusum orbi tradere
Typis euulgare, Prelo subducere.
Typis stanneis propagare, excudere
Typis in multis exemplaria transcribere.
Prelo literario excudi facere.

a Printer.

Excusor, Typographus
Impressor, ἐκτυπώτης
Chalcographus, χαλκογράφος
Bibliographus.

a Prisoner, or Imprisoned.

Captus, Captiuus, αἰχμάλωτος
Custodiæ mancipatus
In vincula coniectus, vel in carcerem.
Clausus apud Vlpia
Custodia apud Sue. & Iurisconsultos
φυλακή, Reclusus.
Catenatus, Vinctus, δεδεμένος
Custodiæ mancipatus.
Detentus in vinculis
Retrusus in squalentem carcerem
Compedibus oneratus, obstrictus
Patiens pedicas, carceres.
Vincula barbara.

a Prison, a Goale.

Custodia, φυλακή, Carcer
Ergastulum, Vincula, Compedes
Neruus, lacus in sacris
Lautomia vel Latomia.
Nerui, Carasia, Vincula
Disineterium.

to put in Prison.

In vincula, in carcerem quempiam conijcere
Vinculis ac carcere frænare, cohibere
Compingere in carcerem locum angustum, Ferro onerare
Dare, porrigere manus ad vincula
Tradere, committere custodiæ
Gerere ceruice vincula.
Tradere in custodiam
Addere captiuis vincula
Cogere in vincula vel in compedes
Tradere in custodijs, Sal.
Claudere in solidis tectis
Innectere seu impingere compedes
εἰς φυλακὴν βάλλειν
Clausus tenebris & carcere cæco
Condere in carcerem, Cic.
Carcere, ergastulo recludere
Innectere, Impedire, Domare.
Retinere vinculo
Vincula parare
Onerare colla catenis.

Conijcere in neruum
Terent. In neruum potius ibit
Carcerali squalore affligere
Condere in puteum, neruum palicidinas compeditum, Plaut.
Tradere, dedere, in pistrinum, familiares Plauto locutiones
Catenis vincere, religare, compescere.
Abripere, corripere in neruum, cruciatum
Vincula dura pati, perpeti, subire, ferre.
Mancipare carceri
Subijcere colla catenis
Contrudere, trudere, detrudere, claudere in carcerem, εἴργειν
Circundare catenis & teneri catenis
Pædore atque squalore carcerali duriter afflictare, macerare
Vincire compede
Atro claudere, recludere, carcere
Dare in caueam, Plaut. in capt.
Dare in custodiam, Cic.
Ferreis stringere catenarum vinculis
Claustris penalibus continere
Conijcere in lautumias, in equuleum
Arcere vinculis, Custodia, Cic.
Carceris squaloribus premere
Vinculis arctè stringere captum
Ligno pedes stringere, constringere apud Hier.
τοὺς πόδας εἰς τὸ ξύλον ἀσφαλίζειν, Actuum 16
Ligno plantas inserere deuinctis cruribus, Pruden.
In cippum mittere, to put in stocks.
Ligno firmare pedes, Chrys.
Dura compede crura ligare,
Habere in liberis custodijs
Data fide; certo aliquo loco qui præscribitur, non exire, apud Salust. in Catil.

Priuily, Secretly, Apart.

Seorsum, κατ' ἰδίαν, Secreto
Priuatim, Semotis turbis.

a Priuie, a Draught, a Jakes.

Fortica med. cor. in publico
Cloaca med. prod. ὀχετὸς
Colluuiarum, Cæsale
Secessus, ἀποπατήριον
Latrina quasi lauatrina, Græcè ἀπόπατος, ἀφεδρὼν
Schaphium, lasanum, a close stoole, a priuie seat.
Trulla pro eodem, apud Mart.
¶ Stercoris cloacas expurgare
Stercus exhaurire
Purgator, expurgator latrinarius.

a Priuiledge, vide Bull.
a Proclamation, vide Commandement.
Proceed in Gods name, vide Well then.

a Proctor or Atturney.

Procurator, Aduocatus.
Patronus, Defensor.
Orator, Tutor, vide Atturney.

Prodigalitie.

Prodigalitas, Effusio.
Profusio, Luxus.
Sumptuum profluuium.

Prodigall, vide Spend all.

Profit, Utilitie, Commodity.

Emolumentum, Compendium
Commodum, Vsus, Vtilitas
Fructus, Commoditas
Prouentus emolumentorum, vectigalium
Horna Messis, apud Plaut. pro maximo emolumento.
Frugis, frugem in obliquis, sicut res rem, &c.
Lucrum, Lacellum
Adiumentum, apud Cic.

Profitable, Commodious, Expedient.

Commodum, Fructuosum
Quæstuosum, Operæ precium
Conducens. Ad rem pertinens
In commune cunctis expediens
Vtile, Ex vsu futurum
Frugiferum
Expediens, Conducibile.
Precium operæ haud defuturum putaui.

to be Profitable, to helpe, to profit, to be good for.

Conferre, Valere.
Facere, Multum facit ad victoriam animus.
Plurimum adiumenti, commoditatis adferre, Adiuuare.
Frugem adferre, vel fructum
Adiutare, Proficere
Expedire, impersonale, & personale, apud Cic.
Conducere, Prodesse
Commodare, Conferre.
Facere commodo alicuius
Proficuum, fructuosum, frugiferum, esse, Ex vsu esse.
Commodo, vtilitati, adiumento, emolumento, vsui, remedio, frugi, adminiculo esse
In rem alicuius aut etiam è re esse, vt illud in rem tuam erit: è re tua fuerit.
In quæstum, in rem, salutem, vtilitatem, vsum, commodumque tuum cedet.
Ex vsu tuo futurum est, quod pro te faciet, vulgo dicitur
Bono esse, pro commodo vel vtile esse, apud Cic. Phil. 2.
Interest omnium, i. vtile est omnibus, Et Cicero ad Att.
Ita quidem spero nobis profici, id est prodesse.
Vtilitatem adferre, referre
Refert, in tertia persona pro vtile seu commodum esse
Expedit, Interest.

it shall be for your Profit.

Ex vsu tuo futurum est
E re tua erit, Erit in rem tuam, in vtilitatem, in commodum
In vsum tuum, quod vulgo dicunt pro te faciet.

to seeke his owne Profit.

Agere rem suam
Suum colere quæstum, Plaut.
Vtilitati propriæ studere
Proprium sectari commodum
Sibi canere, ἑαυτῷ ψάλλειν
Consulere commodo priuato, quæstui suo.
Suo commodo, lucroue studere
Intus cauere.
Priuato studere commodo
Seruire suis commodis, rei familiari, suæ vtilitati
Simonidis canere cantilenam
Sibi consulere, prospicere
Hinc parœmiæ prouerbiales
Astutior coccyce.
Ad suum quisque quæstum callidus
Tunica pallio propior est
Genu sura propius.

a Progenie, or Kindred.

Generatio, Genimen
Radix, Genealogia, vide Stocke.

a Prologue, a Preface, or Preamble.

Præfatio, Prologus
Procœmium, προοίμιον
Præludium, Anteloquium
Prolegomena, Prefatiuncula
Epistola præambula
Prologium, προλόγιον, quasi proloquium.

to make a Prologue or Preface.

Præfari, Proloqui
Præfationem dicere
προοιμιάζεσθαι, Procœmiari
διαβάλλεσθαι, προλογίζειν
Præludium facere
Procœmium facere
Proludere, Prologo vti.

to Prolong, vide Deferre, Prolongation, deferring or Lingring.

Prolongatio, Prolixitas, Mora
Profusitas, Protelatio, Cunctatio.

to Promise, to giue his word.

Promittere, Polliceri
Recipere, cum datiuo
Dare fidem
Spondere, ὑπισχνεῖσθαι
Confirmare.

to keepe Promise, or to stand to his promise or word.

Liberare fidem obligatam, astrictam
Promissum præstare, seruare, soluere,
διαφυλάττεσθαι
Sancte præstare quod promiseris
Datam fidem seruare.
Promissis stare
Conficere, i. efficere promissum
Fidem effectus astruet, exitus prodet.
Implere dictorum fidem
Facere promissum vel implere
Promissis manere, apud Virg.
Præstare quæ pollicitus es
Fidem seruare, apud Virg.
Promissorum fidem non irritam facere, sed re præstare
Satisfacere promisso.
Sacramentum custodire, & votum implere quod responderis. Amb.
Seruare alicui fidem
Promissis parere
Promissum tenere
Reluere fidem
Promissa patrare, reddere, persoluere.
Liberare fidem
Stare promissis
Voto se liberare
Firmare promissa factis
Exhibere rem promissam
Amici fidem liberare
Dicta ac facta præstare
Præstare, Persistere
διαμένειν, Manere dictis, Virg.
Stare conuentis, conditionibus, pacto, verbis, promissis
Manere conuentis, promissis, in conditione atque pacto vsque in finem
Manere, permanere in proposito, susceptoque consilio, in sententia sua.
Seruare pacta, συνθήκας
Permanere, Perdurare
Consistere, Perseuerare
Constare, Non credere
Sibi constare. Stare in sententia
Manere verbis suis
ἐμμένειν τοῖς λελεγμένοις
Sui manet similis, apud Suet.
Nihil de sententia priore mutare.

to breake Promise, to goe from his word.

Fidem fallere, mutare, frangere, soluere, exigere, corrumpere, non seruare, præstare quod promiseris
Tua verba, pollicita pondere carent.
Fidem rumpere, soluere.
καταλύειν πίστιν
Fallere dextram, Virg.
Promissis minime stare
Fidem non seruare
Fidem Gallico more prostituere

Fidem Gallorum more ad omnem fortunam pro arbitrio interuertere, plerumque enim fit vt eorum facta cum dictis videamus discrepare.
Promissionis rationes perturbare.
Fidem consumere. Vide to breake.

to Promise by his faith and truth.

Fidem obligare, astringere, obstringere, ἐγγυᾶν
Sanctè promittere
Iurisiurandi sacramento polliceri
Fidem firmare dextra, iuramento
Condicere, apud Suet. & Cic.
Recipere in se, ad se, apud Terent. to stand to it, to take vpon him
Se præstiturum promittere
διαδέχεσθαι, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ δέχεσθαι.

Promises, couenants, agreements.

Sponsiones. Promissa
Fides intemerata. Receptum
Pollicita. Pollicitationes
ἐπαγγελίαι, Promissiones
ὑποσχέσεις
Stipulationes, vocabulum iurisconsultis vsitatissimum.
Pacta, Conuentiones
Pactiones, Vota
Fœdera, Iusiuranda, Iuramenta.

to Promote, to aduance, to preferre.

Locare aliquem in gradu amplissimo dignitatis
Ad amplissimos honores perducere
Promouere ad amplissimas procurationes.
Obscuram familiam è tenebris in lucem euocare.
Largis honoribus ornare.
Ad amplissimum, altissimum dignitatis gradum prouehere
Ad summum rerum apicem euehere, efferre, exaltare, extollere, erigere.
Illustrare alicuius nomen, vel aliquem scriptis aut literis posteritati commendare.
Promouere gradu, honore
Illustrem reddere
Eximere numero.

to be Promoted, preferred, or aduanced,

Ad summum imperium per omnes honorum gradus efferri
Altius in authoritatem conscendere
Ad pinguiorem fortunam euchi.

Prone, vide Inclined.

to Pronounce, to vtter, to speake out.

Eloqui, Effari, Promere
Exprimere, ἐκφαίνειν
ἐκφράζειν, Pronunciare
Enunciare, Oratione premere
Proferre, Rumpere vocem
Proferre rem palam, Teren. in Heau.
Conceptam animi indignationem promere. Expedire, vt paucis expedi.
Verbis, oratione consequi
Euomere & expuere metaphoricè, quod dolor mentis non sinit reticere, dicare
Effundere, Cic. Omnemque suum violentum furorem in me effundere.

to Proue, or assay by all meanes.

In omnia se vertere
Nihil relinquere intentatum, intactum
Rem vniuersam periclitari
Omnem mouere lapidem
πάντα λίθον κινεῖν
Omnem rudentem mouere.
Omnē iacere aleam, vid. to attempt

Proper,

Proper, vide Apt.
to Prop, to stay, to underset, to make sure.

Statuminare, Palare, Fulcire
Statuminibus, sepibus firmare
Ruinæ manum supponere
Humeris suppositis fulcire, inhærere
Labentem, pene collapsam domum reparare, erigere, fulcire
Succollare, apud Suetonium, to set the necke under.

a Prop or stay.

Fulcrum, Sustentaculum, Fulcimen
Tibicen, Columna. Vide Piller.

to Prophesie.

Canere, Diuinare
Præsagire, Vaticinari
Augurari vt Augurare, Ariolari
Prophetare, Profari, Prædicere
Sæpe sinistra caua prædixit ab Ilice cornix. Vide to gesse.

a Prophesie.

Vaticinium, Oraculum
Præsagium, Augurium
Fatum, Arcanum
Sortes faticinæ, Tripodes
Cortina, Prophetia.

a Prophet, a Poet, a Southsayer or Deuiner.

Propheta, Vates, Vaticinator
Aruspex, Præscia corda
Fata canens, augur
Fatiloquus, Hariolus, Haruspex.

a Prose, Oration or writing.

Prosa, quasi prosusa
Verba soluta, Cic.
Isocrates verbis solutis numeros prius adiunxit.
Prosaica oratio, πεζὸν λόγον
Oratio soluta, modis solutis.
Pedestre, dicendi genus
Oratio libera, metro non ligata, ignorans carminis leges
Oratio pedestris, sic enim vocant πεζὸν λόγον, id est, peditem, pedestrem non à pedibus meretricis, sed quasi humi gradientem, aliquid habens humile, submissum, comparatione carminis: sicuti Poeticè disciplinam Græci ἔποχον vocant, quasi equo vectam & sublimiorem, ex poesi enim velut ex perenni fonte omnes oratoriæ vires manarunt, authore Macrobio.
Pede soluto scribere.
πεζολογεῖν, prosam scribere.

to be in Prosperitie, to liue prosperously.

Prosperitate frui.
Prosperam ducere, agere vitam
Tibi tempora Veris erunt
Mea nauis fertur amico vento
Dum iuuat & vultu ridet fortuna sereno.
Donec diues, vel fœlix eris, multos numerabis amicos:
Tempora si fuerint nubila, solus eris
Dum mea puppis erat valida fundata carina.
Dum flauit velis aura secunda meis
Dum mea per placidas cymba cucurrit aquas
Dum me leuis aura tulit
Dum placidos portus nauis habet
Sinus impleuit secundos
Secunda fortuna cadit
Est velis aura secunda meis
Venit inceptis mollior aura meis
Seruare modum rebus secundis.

Prosperitie hath friends, Aduersitie none.

Fortuna prospera, secunda, commoda, optima, benigna, bona, placida, facilis, multos habet amicos,

amicos, res ad voluntatem fluunt commodis abundat, Amicorum copia, multitudine floret.
¶ At fortuna aduersa, insensa, infesta, iniqua, difficilis, dura, acerba, parum prospera, secunda, benigna, inimicos habet, parit plurimos, amicum nullum, laborat amicorum inopia, amici omnes eam destituunt, deserunt, relinquunt
Ab ea discedunt, recedunt.

Prosperously, vide Luckily.
to Prostrate, to fall downe at ones knee or foot.

Procidere, accidere ad genua, Terentius.
προσπίπτειν
Pedibus aduolui, prouolui
Procidere. In faciem procidere
Mittere, abijcere se ad pedes alicuius
Supplicem fieri, ad pedes se prouoluere, vestigia manibus stringere
σεαυτὸν καταβάλλειν.

I will Proue my doing.

Omnino constitui, decreui, deliberaui, meum factum probare, purgare, rationibus tueri, id mihi propositum, planeque certum est, vt rationem reddam consilij mei, agere, defendere, sustinere meam causam prorsus volo, argumentis minimè dubijs ostendere, rationibus persuadere, non me casu, non temerè, non inani quadam voluntate, repentino mentis impetu, nulla satis firma, certaue causa commotum, adductum, impulsum.
Quod feci ostendam iure factum, consilio factum, optimis de causis, ratione suadente, ratione duce, certo judicio, rectè & consideratè ita factum, vt reprehendi non possim, vt mihi temeritatem, imprudentiam, inopiam consilij nemo possit objicere.
Nemo possit in controuersiam, in dubium vocare, meritò damnare, vituperare, accusare, exagitare.

a Prouerbe, vide Common and Rumor.
a Prouince, a Region, a Circuit.

Prouincia, ἐπαρχία
Regio, χώρα
Tractus pro regione, apud Cic.
Ora, ἀκτή, sed ferè semper regio littoralis ita dicitur
Plaga, tractus, clima, ad cœlum referuntur.

to Prouoke to wrath, vide to Egge, to make Angry.
a Prouocation, a stirring or mouing.

Prouocatio, Incitatio
Irritatio, Irritamen
Irritamentum, Incitabulum
Incentiuum, Instigatio, Illecebræ.

Proud, arrogant, glorious.

Elatus, Fastidiosus
Superciliosus, Superbus
Inflatus, Fastu turgens
Ambitiosus, Gloriosus
Gloriæ cupidus, Arrogans
Auidus laudis, Magniloquus
Sibi nimium placens
Proteruus, Fastuosus, ὑπερήφανος
Omnes præ se contemnens, despiciens.
Flagrans ambitione, homo ventosissimus.
Omnibus se anteponens, præferens
Turgidus, Tumidus.
Arrogantiusculus, Gloriosulus
Xerxes, Exostræus
Tarquinius Maximus
Narcissus, Ardelio

In armis accisans, Prouerb.
Immodestus
Arrogantiæ non ferendæ
Arroganter nihil non sibi vendicans
Elatio contumacis animi spiritu
Impotenti opinionis suæ persuasione sublatus, Insolens
Sui tibicen, Præco, Buccinator
In efferendis proprijs laudibus quemuis Thrasonem quemuis Pyrgopolinicem superans, Eras.
Populari aura erectus cœlum se scalpere putans
Paui in morem, ad adulantium voces sese dilatans
Phaniæianus prouerb.
φαιὸς θύρα.

to be Proud or arrogant.

Efferre caput, animos
Efferri animo, Mirari se
Habere animos sublimes, Ouid.
Immani turgere philautia
Vanis extolli spebus, egregijs malorum factis
Omnes præ se contemnere
Circumspicere se magnificè
Corrugare, obducere, contrahere frontem
Pennas, cornua, cristas tollere
Inflare buccas, Tituli tangi amore
Ingredi Iunoniam
Magnificè incedere
Fastuosius ingredi, Cum fastu ire
Fastus inest illi sequiturque superbia formam
Inferre se basilicè, Plaut.
Caudam iactare popello
σκαρίζειν διὰ πλατείας
Caudam trahere
Vertice supra cœlos sese ferre
Nimium sibi placere, to set too much by himselfe.
Digito cœlum attingere, pro animo efferuescere
Animos tollere, Tollere, Tumere
Magnos remittere flatus

Efferri superbia, fastigio & cõtumacia
Ardor est illi nominis quærendi
Efferre sese, Intumescere
Inflari, Insolescere
Fastu turgere, Ampullari
Insolentius efferri
Attollere, contrahere supercilium
Erigere cristas, supercilia
χαυνιᾶν, ὀφρυᾶσθαι
Insolenter tumere, Superbire
Extolli, μεγαλοφρονεῖν
Tollere supercilium ἐξοφρυᾶσθαι
Sumere spiritus, to become proud.

to Publish, to set abroad.

Publicare, Diuulgare
Euulgare, Ædere
Ædere in lucem
ἐκδιδόναι, Pandere secreta
Emittere, Expromere
Foras dare, Propalam offerre
Exhibere, Efferre
Ex vmbra in solem educere
In publicum extrudere, diffundere.
Serere in plebem
In facem, in publicum dare
In publicum proferre, emittere
Hominum iudicijs exponere
In medium proferre
εἰς μέσον ἄγειν
Dare in conspectum, in manus hominum, in vulgus
Sub dium rapere, Horat.
Efferre, ferre foras, palam in publicum, in lucem, vide to bewray.
Arcanum enunciare, detegere
Proferre in lucem, & apertum, in apricum, Horat.
Quicquid sub sole est, in apricum proferet ætas
Mittere in conspectum, ora
Coram adducere, to bring forth.
Occultum, arcanum prodere, manifestare, ἐκφαίνειν
Promulgare, Differre
Vulgare, Prædicare
Vulgo ostendere
Spargere, Euulgare.

Palam

Palam ferre, vel facere
In lucem proferre.

a Pudding, a Sawsege.

Farcimen, ἄλλας
Botulus, Botellus, Lucanica
Hila, ἐγκοίλιον vnde diminutiuum Hilla apud Horat.
Apexabo, fartum ex sanguine, A blacke pudding.
Tomaculum vel tomacum, & Tomacina, ex iecore fit porcino minutatim conciso, κόμμια
Farcimina pensilia; Faliscus
Issitium, alijs dicitur Isitium.

a Pulpit.

Suggestum & Suggestus, pro eodem ἀναβάθρον
Analogium, vel vt nonnulli scribunt λογεῖον
Cathedra concionatoria
Gradus ligneus in Esdra. βῆμα
Concio quoque Latinis locum significat, vnde habetur concio, hoc est scenam vel suggestum, vnde dicimus in concionem ascendere, Cic. ad Attic.
Pulpitum, Auditorium vulgo dicitur ἀκροατήριον
Ambon, onis, barbarum, in hac significatione, à plerisq; censetur, ἄμβων tamen Græcis locum æditum significat, Rostra, orum, Plin.

to Punish, to Torment, to Vex, to Chastise, to Correct.

Torquere, Punire, Affligere
Adflictare, κολάζειν, βασανίζειν
Cruciare, Ædere cruciatum
Pœnam vel pœnas de aliquo sumere,
Exemplum in aliquem ædere.
Per quæstionem extorquere, explorare veritatem, to racke.
Habere quæstionem de aliquo adhibitis tormentis.
Seuerè facinus alicuius accipere, est acre sumere supplicium.
Animaduertere cum accusatiuo constructum intercedente præpositione In
Quærere in aliquem
Irrogare pœnam
Sumere, exigere supplicium ab aliquo.
Exercere pœnis
Exercere pœnas in aliquem, Virg.
Pœna adficere
Accipere cruciatu aliquem pro malefactis, fascibus cedere.
Excarnificare, Plectere.
Mulctare, Ferire, Angere
Macerare, Emacerare
Coercere, Corrigere
Castigare, Emendare
Discruciare, Distorquere,
Cruciamenta exercere
Cruciatum admouere, vel tormenta
Pœnam infligere
Cruciatum afficere, vel conficere
Quæstionem exercere in sicarios Cic. Exquirere
Quæstione exprimere
Inquirere vitam alicuius
Vindicare, Vlcisci.

a Punishment or correction.

Supplicium. Tortura
Tormentum, Adflictio
Cruciamen, Cruciatus
Pœna, Punitio.
Quæstio, Animaduersio
Mulcta pro pœna pecuniaria
Castigatio, Vltio, Vindicta.

to be Punished, or to suffer punishment, to abide chastisement, or correction.

Pœnas dare, δίκην δοῦναι
Pendere pœnam, Dedere pœnas
Veterum malorum supplicia expendere, i. soluere
Pœnas cum sanguine poscunt.

Explere

Explere pœnas, Dependere
Luere, Carnificari, Soluere
Reddere, Persoluere, Exoluere
Cruciari, Pœnas luere
Illum suis abstulit error
Esse in pœna, Offensas vlcisci
κολάζεσθαι, Adflictari
Affligi, Plecti, Puniri
Subijcere quæstioni
Suscipere pœnam scelere dignam
Persoluere pœnas graues iustasque
Cruciatus perferre
Pœnas sumere
Supplicium dare, haurire, subire
Affici, exerceri cruciatibus, pœnis, plagis, supplicijs, tormentis
Facta luere, pœna venit
Sequitur, Reuertitur, Redundat
Superat, Rabie culpa minor.
¶ Dare in tormenta, ad supplicium dedere
Te triste manet supplicium
Dare in cruciatum, in quæstionem, condemned to the racke.
Dare in pistrinum
Vrgeri pœnis
Damnare in metallum, in opus perdifficile.

Purblinde, vide to see but a little.

Pure, vide Chast, Cleane, and Upright.

Puritie of life, vide Chastitie.

to Purge, to Excuse, or Cleare himselfe.

Purgare, expurgare se, Lauare, to wash.
Excusare lapsum
Expedire se à crimine, à culpa
Vti protextu patrocinioque imprudentiæ.
Ignorantiam causari
Inscitiam obtendere
Excusationem imprudentiæ prætexere, adducere
Excusationis velam obtendere
Scelus verbis obducere, obuoluere decoris
Verborum ambagibus obuoluere
Aliquid in causam ducere
Excusationis vmbram obtendere, obijcere, opponere, obducere
Culpam deprecari & excusare
Agere ambages, apud Plaut.
Veram quandam causæ speciem adumbrare, apud Cic.
Impedimenta excusandi gratia adferre.
Depellere criminationes oblata à se
Adscribere ætatis imprudentiæ
Conijcere culpam rei in multitudinem
Fucatius criminis causam amoliri
Soluere verbis, apud Terent.
Multis fucis rem phalerare.
Subleuare aliquem
Culpa liberare
Culpam dimouere
Ex culpa eximere.
Excusare, σχηματίζειν
Prætexere quempiam per fucum coloremque excusationis
Allegare, causari
Prætendere, προτείνεσθαι
Obleuare, prætextum facere
Prætendere, obtendere colorem
Prætextum, colorem, velamentum quærere.
Adferre in purgationem, excusationem, προΐσχειν
¶ Accipere, admittere excusationem, expurgationem
Causam accipere
Excusatum habere

Purgation, vide Excuse.

Purple.

Purpura, Ostrum
Murex, πορφύρα
Conchylium, vel conchyle
Coccus vel Coccum
Blatta, Pelagia

Purple or Violet colour.

Color purpureus, ὄστρειον
Molochinus, Blatteus
Cocceus, Coccineus
Tinctura, Sardonica, Sarrana
βάμμα σαρδονικὸν
Color Tyrius, Muricinus
Ostrinus color
Pelagium.

a Purple garment.

Vestis purpurea, Purpura
Ostrina vestis, Tyria
Murice tincta, Sarrana
Coccinna Conchyliata vestis
Porphyracia purpurata
Porphyris, a scarlet garment.
Muricè ebria, saturata
Vestis coccinea in Euangelio
Et coccinea, intelligitur enim vestis
Ianthina vel Tyriantina, i. violacea, purpurea.
¶ Molachinarius
Purpurarius, a scarlet purple dier.

a Purpose or Intent

Institutum, Inceptum
Propositum, Conatus
Voluntas, Expectatio
Animus.

nothing to the Purpose, vnlike, cleane from the matter.

Alienum à re proposita, ab instituto sermone, à proposito
Nihil ad rem
Nihil ad versum
οὐδὲν πρὸς ἔπος
Extra callem
Nihil ad Bacchum
De curru delapsus
ἐξημαξομένος, hodierna quoque die vulgo vsurpatum
Oblatus propositi
Alio se transferens.

of set Purpose, vide Wilfully.

to goe from his Purpose, vide to Digresse.

to returne to his Purpose againe.

Redire, reuerti, recurrere ad institutum
Flectere verba, orationem ad propositum
Institutum repetere
Primarium thema prosequi, repetere
Ad rem redire
Reuerti ad ea vnde quis digressus sit.
¶ Vt ad id quod institueram, quod prius cœpimus dicere, nostra se recipiat oratio
Vt ad id quod institueram reuertar
Satis digressi, reuertamur ad propositum.
Redeat vnde aberrauit oratio, Cic.
Vt institutæ orationis exitum aliquando expediam
Se eo iam se oratio nostra referat, vnde digressa est.
Vides quo me digressio impulerit, vela retraham, & ad Apostoli verba reuertar
Vt ad institutum reuertar sermonem
Ad eum de quo nobis instituta est oratio redeamus
Ad te N. nostra redeat oratio
Ad eos accingar
Nunc ad institutum recurro
Paululum digressus ad institutum reuertar
Remigrare nunc ad argumentum volo.

to Purpose, vide Determine.

a Purse, a Bag.

Pera, Perula, Ascopera
Marsupium, Vide Bagge.

a Purse maker.

Locularius, Crumentarius
Marsupiarius, βαλαντιοποιός.

to Put away, or to Send away.

Amandare, Ablegare
Et per metaphoram
Extrudere, Amoliri
Submouere, Amouere
Exturbare, Expellere
Exigere procul
Admittere, to send away.
Dimittere, to let goe.
In longæ difficilisque peregrinationis discrimen mittere
Transferre in peregrina, to carry away.
ἐκλοπίζειν, vide to remoue.

to Put backe, to set lesse by.

Posthabere, Postponere
Longe & retro ponere, posteriorem ducere, Cic.
Suam salutem posteriorem saluti communi ducere
Postputare, pro posthabere, apud Terent. Vide to set nought by.

to Put one in another mans place or roome.

Substituere, Subordinare
Subdere in locum alterius
Plinius: In locum crasorum subditi fuerant
Subrogare
Constituere aliquem in locum suum
Sufficere actiuum, sed frequentius
Suffici sub voce passiua
Succedere in alterius functionem, locum aut prouinciam, to come in another mans place.
Subrogari, Demortui loco legi.

to Put in remembrance.

Aurem, auriculam vellicare, premere
Vellere, tangere
Memoriam excitare
Referre memoriam alicui, Cic.
Reducere in vel ad memoriam, ad cogitationem, to put in minde.
Redigere, reuocare in memoriam, to call to remembrance.
Memoriam refricare, suffricare, sed in malam fere partem. Admonere
Memoriam leniter renouare
Commonefacere, cum duobus accusatiuis, vel accusatiuo & genitiuo
Dare recordationes iucundas conscientiæ, Cic. pro in memoriam reuocare
Fodere latus, Pungere
Stimulis fodere, ἐγκεντεῖν
Tangere aliquem cubito
Ignatuum dare.

Put vnto, vide Added.

to Put out.

Expellere, Excludere, Abigere
Elicere, Eijcere
Extrudere, Excutere
Exigere, Vide to thrust out.

the thing, cause or matter, is Put off or delayed.

In Ianuarium rejecta, producta, prolata, prorogata, protecta, protrusa res est
Caue ne mihi spatium producatur, dies proferatur, tempus prorogetur, mora iniiciatur.

you haue Put me out of feare or doubt.

Abstersisti, eximisti mihi omnem metum, omni me liberasti metu, effecisti, vt omnem timorem deponerem, vt auderem, forti animo vt essem

Vt animo vrgerem, ne quid timerem, vt metu vacarem
Animum meum confirmasti, ad fortitudinem reuocasti, afflictum excitasti
Pactum est à te, vt animus meus, qui iacebat, exurgeret, excitaretur, erigeretur
Effecisti, vt animus meus sese colligeret atque confirmaret, roborisque multum reciperet
Languebat antea animus meus: tu, vt valeret ac vigeret effecisti.

Q.

to Quaffe, to Drinke vp all, to play Carous, or all out.

Ebibere, ἐκπίνειν
Exhaurire, Euacuare pocula
Ad fundum vsque bibere
Vsque ad feces potare
Exinanire calicem
ἐκκενεῖν
Rigare pectora sicca mero
Haurere pateram, pro haurire, dixit Virg.
Restinguere sitim
Ingentia exiccare pocula
Certando plenos euacuare cados
Ingurgitare, Absorbere
Plaut. Plenam vini amphoram ingurgitat, i. auidè tanquam gurges absorbet
Æquali haustu respondere
Siccare calices, apud Hor. in 2 sa.

to Quake or tremble.

Quatere, Tremere
Contremere, Tremiscere
Concuti, Intremere
Trepidare, Tremiscere
Tremefacere.

Quaking or Trembling.

Tremens, Tremebundus
Tremulus, Trepidus
Horridus, Tremiscens
Horridulus.

a Quaile bird.

Coturnix, quam nonnulli Hebræorum scribunt esse Porphyrionem, nonnulli Latinorum Qualeam vocitant ὄρτυξ
Ortyx, Ortygometra autem rex coturnicum quæ alias dictitat, quum maria tranant, quæ globatæ vehementius properantes vbi terram præsentiscunt noctu aliquando vela incidunt, & præponderatis sinibus alueos inuertunt, vt scribit Soli.

to Qualifie, vide to pacifie.

to Quarter, or to cut in Quarters, Parts, and Peeces.

In quartas diuidere
In quatuor frusta dissecare, eaque palis suffigere locis æditioribus.
Diuidere membratim, apud D. Hieronymum
Frustulatim dissecare
In frusta minuta dare, secare, concidere, Virg.

to Quench, or to coole the heat.

Extinguere, Restringuere
Refrigerare.

to Quench or Asswage thirst.

Leuare sitim, pellere, propellere
Sitim restringere, apud Virg.
Sedare sitim
Sitim reprimere, releuare.

a Querne, vide Mill.

Quicke,

Quicke, vide Swift.
Quickly, vide out of Hand.
Quicknesse of wit, vide Sharpnesse of wit.
Quiet, Still, Patient, Milde.

Quietus, Ociosus
Lentus, Securus
Mollis, Placidus
ἀφιςός, Tranquillus
Iusti & æqui studiosissimus
Pacatus, Placatus
Facilis. Vide Meeke.

a Quiet life or minde.

Vita quieta, tranquilla, facilis, ab omni cura aliena, vacua perturbationum expers, ab omni molestia remota, sejuncta, separata, segregata, disiuncta, nullis rerum humanarum fluctibus agitata
Ocio fruens iucundissimo, commodissimo, vberrimo.

the Quinsey, a disease.

Angina, ab angendo nomen habet, i. cruciando, suffocando
Synanche, συνάγχη, Tonsilla
Squinancia barbare dicitur.

to Quite, to Discharge, to Forgiue.

Debitum remittere
Condonare argentum, Terent.
Condonare creditum, Sal.

a Quittance.

Chirographus
Receptio
Acceptilatio Latinè, idque propriè.
Quitantia, Iurisconsultis vsitatior vox
Apocha, ἀποχή.

a Quiuer for Arrowes.

Corytus, γωρυτὸς, med. product. apud Stac. & Virg. theca sagittarum pharetra, Virg.
Depromunt tela pharetris.

R.

a Racke or Torment.

Cruciatus, us, Tormentum.
Tortura, apud Iurisconsultos
Equuleus, Fidiculæ, arum.

to Raile or speake spightfully against one.

Conuitiari
Figere aliquem maledictis
Lingua petulantissima consectari aliquem, Cic.
Iactare probra in aliquem, Liu.
Ignominijs aliquem concidere
Voce aliquem violare
Insectari aliquem maledictis
Conuitia fundere & probra ingerere.
Omnibus contumelijs afficere & onerare, Cic.
Alicui insultare
Verba canica latrare, Ouid.
Verborum contumelijs aliquem latrare, rodere, vellicare, Cic.
Allatrare dignitatem alicuius, Liu.
Maledicta in aliquem conferre vel conijcere
Conuitijs & sibilis aliquem consectari, Cic.
Bacchari in aliquem, Terent.
Lacerare vel laniare probris
Euomere orationem virulentam ore impuro in aliquem
Dente maledico vel liuido carpere aliquem, Hor. Vide Checke.

a Raile for a woman.

Amictorium, Ralla

Anabalagimo vel dium
Flammeum & Flammeolum.

a Railing tongue, vide Tongue.
Raine, a shoure of raine.

Imber, ὄμβρος
Pluuia, ὑετὸς
Vndæ Pluuiales
Pluuia grauari
Iuppiter pro pluuia poëtis
Nimbus
Pendula cœlestes libra mouebat aqua
Hyada sæuis clauserat anter aquis
Feruet Aër imbribus, Æther nimbis
Hyades taurinæ cornua frontis
Euocat, & multa terra madescit aqua
Ingeminat densissimus Imber
Densi funduntur ab æthere nimbi.

to Raise the siege.

Liberare obsessos, ciuitatem obsidione, apud Cic.
Eximere obsidione, apud Liu.
¶ Obsidionem soluere, & soluere obsidium, Taci.
Ab obsidione desistere, absistere maximo dedecore, Vide to breake the campe.

to Raise vp from death to life, vide to Awake.
a Rake.

Rastrum & raster
ὑγρεῖον, Rastellum.
¶ Rastellis stipulam de pratis eradere.
Fœnisiciæ addere cumulum, Varro, to rake together.
He bas cædere, to mow the hay.
Subsecatum fœnum versare furculis, & colligere
Corradere fœnum, idem, to gather hay together.
Pectinare segetem
Rastris pectere vel carminare, to harrow corne.

a Rascall, vide Knaue.
Rash, vide Unaduised.
a Rattle, vide Clapper.
a Rauenour of meat, vide Glutton.
to rauish a virgin by violence.

Virginem stuprare
Violare per vim.
Depudiare, Corrumpere
Constuprare, Vitiare
Imminuere virginem, apud Lact.
Stuprum inferre, offerre
τὴν κόρην διαφθείρειν
Expugnare pudicitiam
Vitium, vim inferre & adferre virgini
Facere stuprum nefarium cum sorore germana. Cic.
Virginalem pudorem soluere
Virginem opprimere, comprimere, obruere
Offerre stuprum per vim, Cic.
Offerre vitium virgini per vim indignæ, Terent.
Inferre incestum puellæ
Exercere stupra, Asco.
Designare stuprum
Cogere fœminam indignè pati
Humiliare, in eadem significatione ponitur, Gen. 34. & Hie. 3.
Vi abducere filiam, Cic.
Rapere, arripere puellam, virginem
Virginem ludificari, pro decipere, vide to defloure a virgin.

to Ransome, or redeeme.

Redemptionibus & extortionibus ingentis

gentis pecuniæ captiuos premere
Incendia indicta & direptionem suorum ab hoste redimere
Cogere ad conflagrationis redemptionem
Redimere vitam se suaque
ὑπωνεῖσθαι
Pignora cadere pro vita redimenda rebus seruandis.

to Reade, or Reade ouer.

Legere, Relegere
ἀναγινώσκειν
Reuoluere, Perlegere
Lectitare, Recensere
Vellicatim legere, i. oscitanter
Occupata mente circa plurima

to haue Readie, or in Readinesse.

In manu habere
Ad manum habere
προχειρίζειν
In promptu habere
In numerato habere
Ex parato
Tanquam de Nanthecia, prouerb.

to make Ready.

Parare, Adparare
Aptare, Adaptare
Coaptare, Præparare
χειλοσκευάζειν
Concinnare, Instruere.

Readily.

Pactu procliue, Facile
πρόχειρον, Promptum
Paratum, Extemporaneum
Expeditum, tam de rebus quàm personis dicitur
Præ manibus, μετὰ χεῖρας
In promptu, in manu
Ad manum, Obuium
In procinctu, Passim obuium
Paratè, Præsto
Procliuiter, Alacriter
Promptissimè.

a Railing tongue, vide Ill tongue.

without Reason.

Præter æquum & bonum
Violatis omnibus gratiarum legibus
Excussis rationis frænis.

by Reason, vide to Declare, to shew.

a Reason, vide Cause.

Reasonable, vide Likely, & supra Lawfull.

to Rebate in a reckoning, vide Abate.

to Rebell.

Descire Desciscere, ἀφιστάναι
Deficere, Rebellare
Ab imperio deficere
Republica retrocedere
Colla iugo subtrahere
Rebellionem moliri, facere.
¶ Transfugere
Deficere ad Francos, ad Turcam
Conferre se ad hostes, Cic.
Deficere ad regem, Salust.
Transire ad hostes
Imperium detractare
Nouis rebus studere
Insurgere in principem
Obsistere, vel resistere principi armis, Rebellare
Oppugnare regem capite & diademate. Armis se regi opponere.

a Rebell.

Debellator, Desertor
Rebellis, Defector

Oppugnator, Apostata
Refractarius, Perfuga
Transfuga.

to make a Rebellion, vide **Uprore.**

a Rebuke.

Probrum, Opprobrium
Dedecus, Turpitudo
Improperium, Ignominia
Vituperium, Infamia, Nota
Crimen, Labes, Macula. Vide **check, dishonestie.**

to Rebuke, vide **to Brawle and Correct**

to Recite, vide **Rehearse.**

Recreation, vide **Comfort.**

to Reckon, vide **to Account, and to Number.**

to set on the Reckoning or Account.

Referre in rationes
ἀποφαίνειν, Referre in acta
In rationem inducere
In rationarium adscribere
In rationem reducere
Inferre rationibus
Rationibus inferri vetabat, apud Suetonium.
Ratiocinatio in precium mandare
In volumen, in calendarium referre ἀπογράφεσθαι.

to Recompence or Requite, to Render like for like, to be euen with.

Sarcire, Resarcire
Pensare, Repensare
Restituere, Refundere
Remetiri mensura eadem
τῷ ἴσῳ μετρεῖν
Reddere, Reponere
Compensare, Retribuere
Redimere, pro compensare ponitur
Referre gratiam, in malam partem, apud Cic. in Salust.
Rependere vices, apud Budeum
Eodem propinare poculo
Parem referre gratiam
Hostire & rehostire
Ex eodem cogere vt quis bibat poculo.
Par pari respondere, Terent.
Paria facere, Rependere
Malo nodo malum quærere cuneum
Æquum dare
Vicissim reponere, ἀντιβάλλειν
Par pari referre, reddere
ἴσον ἴσῳ ἀποφέρειν
Grates persoluere dignas, & præmia reddere debita
Bene apud memores, veteris stat gratia facti
Reddere gratiam, vicem meritis
Honorem officij referre
Vi titulum meritis reddere
¶ Recipere talionem, ἀντιπαθεῖν
Eodem bibere poculo
Similes habent labra lactucas
Qualis veruex, talis offa
Par suis meritis ferre præmium
Ferre præmia digna.

to Recompence a losse, to make Amends, or to saue harmelesse.

Pensare damnum, ἀνακτᾶσθαι
Damnum refundere
Dissoluere & compensare damna
Ad assem impendium reddere
Insolidum impensam restituere
Damnum sarcire, ἀναλάμβανειν
Rependere iacturam
Præmia digna ferre
Damnum præstare, Cic.
Et præstare simplex.

Sanare

Sanare vulnus iniuriæ
Damnum reddere, Gen. 31.
Incommodum resarcire
Incommodis mederi, leuare
Culpam alicuius rei damno luculento luere
Capere precium ingens laborum.
Lacunam explere prouerb.
Indemnem aliquem præstare
Detrimentum concinnare, Cæs.
Culpam ipsam redimere
Sarcire quicquid damni à culpa venerit, Cic.

a Recompence.

Remuneratio, Compensatio
Retaliatio, Talio, ἀμοιβὴ

to Reconcile, to become friends againe.

Reconciliare.
Ex inimicitijs in gratiam reducere, Reuenire
In gratiam redire
Offensi numinis placare iram.
Superos puro precum libamine placare. Vide to pacifie, to make peace.

to Recouer health, vide to Wax strong.

to Recreate the weary spirits, to Refresh the minde.

Laxare, Relaxare animum
Exhilarare
Reuocare animos, mœstumque timorem mittere.
Adducere animum parumper à molestijs.
Relaxare se ab occupatione animum curis, molestijs
Senectutem leuare rebus ludicris, temperata voluptate
Animum remittere, leuare molestia à curis.
Curis leuare, Se reficere
Recreare, Refocillare
Alterna requie animum reuocare
Auocamento, ludicro animum leuare
Post graues rerum vrbicarum curas facetijs ludicris animum oblectare
Leuare pectus ludicris salibus, opus manuum vario sermone
Cum amiculis suauibus se recreare
Fallere, remittere laborem, Horat.
Salsis, lepidisque fabellis, studiorum tristitiam exhilarare
Ab opere, ab aditis voluminibus aliquid sumere laxamenti
Publicis muneribus perfunctus, potest quis feriari ludicris. Vide to make glad.

Recreation, vide Comfort.

to Recule, to giue place, to Goe backe.

Cedere, εἴκειν
Retrocedere, Locum dare
Concedere alicui, Terent.
Rus habitatum abij, vobis concedens
Sedere, χάζωδαι
Populi tumultuantis cedendum furori
Abire, Assurgere
Decedere cum datiuo, procedere apud Cic. χωρέειν
Cessum ire, ἀναχάζειν, apud Iust. & legis consultos, vide to goe back.

Red, bloud Red.

Rubens, Rufus, Ruber
Rubellus, Rubicundus
μίλτος, Sanguineus
Coccineus, Phœnisceus
Roseus, Coccinus, Fuluus
Luteus, Purpureus, Hiacinthius
Rutilus, fire-red.
Puniceus, darke red

Xeram

Xerampelinus, medius inter coccinum & muriceum
Spadiceus, spadicus, castaneus
Sandaricinus, sandacinus
Burrhus, a, um, Ferrugineus, nigrioris rubedinis color

Red Colour, Chaulke, Synople, Vermillion.

Rubrica, μίλτος, Minium
Sinopis, cuius epitheton verum rubra est, μεμιλτωμένη
μίλτος σινωπικὴ minium apud Dioscoridem est, vt interpretatur Plinius, vel lingua nostra vulgari Synople, Rubrica sinopica, apud Vitruuium, & Strabonem
Lemnia terra, cui caprinus sanguis miscetur
Cinnabar vel Cinnabaris κιννάβαρις, sanguis draconis aliquibus putatur, Latini minium vocant

to Redeeme, to Deliuer.

Liberare, Reducere
Soluere captiuitatem
A maligni & immundi spiritus infestatione asserere
Recipere ab hoste.

a Reede, a Cane.

Arundo, Calamus
Canna, Donax, δόναξ
Cicuta metaph.

a Reele.

Girgillus, Rhombus
ῥόμβος.

to Refraine, to Hold in, to Represse or stay, to Keepe back, or in.

Reprimere se, Cohibere
Coercere animum, Sibi temperare
Malæ mentis impetum inhibere aut infringere
Premere, Reprimere
Comprimere, Arcere
Arctare, Coarctare
Contrahere vela, Prou.
Angustare, Frenare
Compescere, Constringere
Reuocare freno
Se frenare, ἀναχαιτίζειν
Refrenare licentiam alicuius, to stay
Imperare liberis, eos arctè habere, to keepe vnder.
Imponere, inijcere frenum
Arcere à pestilenti contubernio, to keepe from ill company.
Lenibus frenis moderari
Linguam continere, coercere, frenare, refrenare, to keepe his tongue.

to Refresh, to Recreate.

Recreare, Reficere.
Refouere, Refocillare
Refrigerare, Confirmare
Releuare, Restaurare
Resarcire, Viuificare, vide to comfort and make glad.

to Refresh with new Souldiers.

Subijcere integros vulneratis, defessisque, Submittere.
Subministrare integros saucijs ac defatigatis, equites recentioribus viribus.
Recentes atque integri defessis succedere, dicuntur, Cæs.

Refreshing, vide Resting.

a Refuge, a Freedome or libertie, a place to fly to for succour, a Sanctuary.

Asylum, Refugium, Ara.
Arx pro tutissimo ac validissimo præsidio, Persugium
Cic. Hoc perfugium ita sanctum est omnibus, vt inde abripi neminem fas est, Confugium.

Receptus,

Receptus, portus, apud Cic.
Anchora, ἄγκυρα
Sacra ancora, prouerb. pro extremo refugio, subsidio.
Hermionis vice loco asyli, instar aræ.
¶ Confugere, conferre se in præsidium, loco commodo recipere, to take the freedome or libertie.

to Refuse, to Repulse, to Deny.

Recusare, Repellere, Reijcere
Repudiare, Renunciare
Renuere, Abnuere
Repugnare, Denegare
Refutare, Respuere, vide to Deny.

to Register, vide to describe.

to Rehearse, to recite.

Narrare, ἀφηγεῖσθαι
Enarrare, Denarrare
Ferre, εἰπεῖν, Prosequi
Referre, Deferre, Adferre
Præferre, Recitare, Nuntiare
Dicere, Declarare
Memorare, Commemorare
Recensere ἀπαγγεῖλαι
Singula ordine repetere
Ab initio vt res est gesta enodare
Rem ordine exponere, narrare, enarrare, aperire
Retexere aliorum opiniones
Certissima fide comperta, & argumentis indubitatis persuasa narrare, oratione prosequi
διελθεῖν τῷ λόγῳ.

Regard, vide to haue Care.

a Region, vide Prouince.

to Reiect, vide to Despise.

to Reioyce together.

Congaudere, συγχαίρειν
Simul gaudere.
Congratulari, Coniubilare
Conlætari seu colletari
συνήδεσθαι.

to Reioyce.

Reficere, Conspergere hilaritate
Lætitiam afferre, facere
Delectare, oblectare, Voluntatem alicui dare
Hilarare, afficere lætitia
Gaudium alicui tradere, Exporrigere frontem
Hilarem facere, lætari, lætificari
Pergaudere, Exhilarare.

a Reioycing of minde, vide Gladnesse.

to Remaine, to be or tarry behinde.

Manere, Superesse
Restare, relinqui
Residuum vel reliquum esse.

a remedie for sicknesse, vide Physicke, and good for paine.

to remember, to keepe in minde, to call to minde.

Tenere memoria, Meminisse
In memoria habere
Memoriæ commendare
Nondum meminisse
Complecti memoria
παρακατέχειν τῇ μνήμῃ
¶ Reducas tibi memoriam
Fac teipsum memorem
ἀνάμνησον σεαυτόν, remember your selfe well.
Mente reponere
Meminisse, μνημονεύειν
Recordari, Recolere
Nulla dies vnquam memori vox eximet æuo
Reminisci, Venire in mentem

Ad

Ad mentem, ad memoriam reuocare, à Quint. dicitur
Memoriam accipere, Cic.
De quibus memoriam accepimus, i. est, recordamur
Tenere viuam alicuius rei memoriam.
Quæ in viua etiamnum multorum hominum adhuc memoria residere dignoscimus, impugnare velle extremæ dementiæ est
In oculis esse, Obuersari oculis
In memoria cogitationeque esse, **to be in minde.**
Cogitationum fluxus & refluxus, suspitionem vultus sustinere.

I Remember it very well.

Subit cogitatio, recordatio
Subit animum cogitatus, vel cogitatio, Menti illibatur
In mentem venit, ἐν τῷ ἔχω
Memini, Recolo, Sum memor
Reminiscor, Recordor
Recogito, Occurrit
Redit in memoriam.

to keepe deepe in Remembrance.

Custodire memoria, Cic.
Figere animo aliquid. Virg. Si mihi non animo fixum, immotumque sederet
Imis pectoribus commendare
Imis animis committere
Memori seruare pectore dicta
Demittere in pectus
παρακατέχειν τῇ μνήμῃ
Dare memoriæ
Notare mente dicta
Sinu memoriæ recondere.
Altius, altissimum in animo dimittere
Alta mente recondere
Figere dicta animo
Memoriæ affigere, commendare
Recondere animo, Sedere
Imprimere animo, cordibus altius
Inserere animo vel insculpere
Infigere animo, memoriæ. Quint.
Optima quæque in memoriæ thesaurum deponere, memoriæ insculpere animo
Reponere in animo, in mente
Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta, Virg.
Reponere in calatho memoriæ
Custodire memoria, Cic.
Scribere in animo
Animum intendere
Inscribere animo
Animaduertere
Imis sensibus condere, rependere
Insidere in animis
Tenere pectore, mente
Hærere medullis.
Inhærere pectoribus
Pectoribus semper fac residere tuis
Tenacius audita reseruare. Vide **keepe and put in remembrance.**

out of my Remembrance.

vide **Forgotten.**

to fall or come in Remembrance.

In mentem venire
Occurrere
Illabi animo, memoriæ.
Subire animum & animo, dicitur modo cum datiuo, modo cum accusatiuo construitur, apud authores
Incidere menti, εἰς νοῦν ἔρχεσθαι
In memoriam venire, ὑπεισιέναι
Succurrere, apud Ouid. & Virg.
Quæ legi sponte succurrunt, Plin.
Recursare animo
Redire in memoriam
Redire animo, pro meminisse
Subit in mentem dum hæc recolo
Profunda subit animum cogitatio
Et apud Plaut. Versabatur mihi in labijs

labijs pro moribus, i. ad plenum non succurrebat
Natare in saliua, **to haue in the mouth or at the tongues end.**

to put in Remembrance, vide **Put in, &c. and to Warne.**

Remissely, vide **Lightly.**

to Remoue, to Put, or Send away.

Mouere ordine, Repudiare
Abdicare generum, Terent.
Submouere, Reprobare
Vngue, creta, carbone notare
Damnare, Condemnare
Reijcere, Expungere
De medio tollere, Abijcere
Repellere, Deturbare
παρωθεῖν cum accusatiuo
Fidem testis infirmare apud judicem, Cic. pro infirmum reddere & offendere testem esse periurum. Vide **to depriue one of his authoritie.**

to Render vp, vide **to Yeeld.**

to Renew, to make new againe, to repaire.

In integrum restituere
Sarcire ædes, Resarcire
In pristinum statum collocare
καθιστάναι
Reficere muros, ædes
Incredibili & indefatigabili labore ac industria quicquid interdiu per hostem demolitum noctu per milites & ciues duplo remunire
Renouare
Restituere, Instaurare
Restaurare, Redintegrare
Innouare, Restituere laxata
Reformare collapsa
Ædificium reconcinnare pro reficere, apud Cic.
Reconcinnare restem, apud Plaut.
Recreare ciuitatem, pro instaurare, Cic.
Interpolare rebus vetustis nouitatem dare.
Veteres ruinas instaurare
Antiquare pro ad statum pristinum reuocare, apud Liu.
Restituere pristino decori
Labantem pene collapsare, domum reparare, erigere
Domum sartam tectamque seruare, **to keepe in reparations.**
Reparare, Instaurare mœnia
Muros ab omni parte ruinosos denuo instaurare, reædificare, recingere, ἀνατειχίζειν
Ex imis fundamentis instaurare.

to Renew sorrow and griefe.

Libere tangere omnium hulcera
Refricare cicatricem, vulnus
Refricare, mouere dolorem, memoriam facti
Mouere seu tangere hulcus
κινεῖν ἢ θίγειν τὸ ἕλκος
Strumam alicujus dedolare libere
Rei quæ nos maximè vrat, mentionem facere, Parere dolorem
Narrando dolorem scindere
Vnguis in hulcere, apud Cic. quæ enim dolent, ea molestum est contingere.
Afferre manus vulneribus, Cic.
Malorum memoriam refricare
Renouare dolore animi vulnus cui jam cicatrix obduci cœpit.
¶ Angyrin commouere
Camarinam mouere
κίνειν ἀνάγυρον, τὴν καμαρίναν
Vulnera cruda retractare, Ouid.
Sopitos suscitare ignes
Doloris flammam sensim extinctam denuo accendere
Malum bene conditum mouere, sopitum renouare, suscitare
Cic. Hoc tam graui vulnere, etiam quæ

quæ consenuisse videbantur, recrudescunt.

Renowne, vide **Honour and Famous.**

Renowned, of great Renowne or estimation.

Clara opinione & æstimatione censeri: Præditum esse, Æstimatum esse, τιμίζεσθαι
Magni haberi, æstimari
In honore esse
A summis eruditione pariter atque authoritate viris indignatione, honore haberi
In pretio haberi
Magna authoritate pollere apud omnes.
Inter homines cœleste quoddam numen agere. Vide **Famous and Esteemed.**

to Rent or teare in peeces.

Lacerare, Dilacerare
Conuellere, Discerpere
Vellicare, Concerpere
Diuellere, Conscindere
Rumpere, Perrumpere
Dirumpere, Perfringere
Dilaniare, σπαράττειν
Scindere, Lancinare
λακίζειν, λακατίζειν, Vide **to plucke in sunder.**

Rents or Reuenues.

Reditus, Prouentus
Emolumentum, Vectigal.

to Repeale, vide **to Abolish.**
to Repeat, to Double words.

Repetere verba, Reddere nomen.
Reportare, remittere, iterare
Voces, sonos, dicta ducere
Replicare, cantare aliquid alicui.

to Repent, to be sorry for a thing done or spoken.

Dolere, Ingemiscere
Dolere factum & facto
Facti pœnitere, Resipiscere
μεταμελεῖσθαι μετανοεῖν
Pænitudine duci
Lugere, In luctu esse
Pœnitentiam agere
Ad cor, ad mentem redire
Vitæ transactæ, seu veteris pœnitere
Admissa lugubriter deflere
Ad pœnitentiam moueri amaris peccatorum commemorationibus
In amaritudine animæ recogitare annos, vt est apud prophetam
Plangere errorem
Per pœnitentiam excoquere scoriam peccatorum
Lachrymis ex vera cordis contritione fluentibus restringere æterni ignis incendia
Lachrymis vbertim fluentibus noxam diluere
Noxam iusta tegere pœna
Transactæ vitæ crimina abluere effuso lachrymarum fonte
Pœnitentia torqueri
Luctu sordidari
Diluere crimina fletu
Peccatorum rubiginem calentibus eluere lachrymis
Grauia scelera lachrymis obliterare, delere
Oculos densissimis ignorantiæ tenebris offusos, lucis radijs admonere
Tacita sudare præcordia culpa, dicuntur à Proper.
Subit me pœnitentia, id est, pœnitet me.

Replenished, vide **Full.**
to Report ill, vide **to Slander.**

as it is Reported, vide **as men say.**

your talke was reported vnto me.

Tuus ad me sermo per honestissimos perlatus est, tuum ad me sermonem detulerunt homines honestissimi, mihi significarunt, apperuerunt, narrarunt, ipsa mihi verba tua exposuerunt.
Delatus, allatus est ad me, tuus de me sermo.

Report, vide **Fame.**

to Repose, vide **to Sleepe.**

to Reprehend, vide **to Correct.**

to Represent, vide **to Shew.**

to Represse his lust, to Mortifie his minde, to Subdue, tame or keepe downe his carnall desires, and fleshly affections.

Cupiditates, libidines frangere
Cupiditates ex animo reuellere
Corporis curam negligere
Abdicare humanas cupiditates
Affectibus aliquid adimere
Temperare affectibus
Suarum soluere nexus cupiditatum, Ambro.
Animo flagranti moderari
Domare, domitare, extinguere, sepelire malos corporis affectus
Imperare cupiditatibus
Affectus effrenatos moderationis frenis coëcere, Budæ.
Ratione rectrice affectibus moderari.
Appetitum frangere.
Voluptatibus carnis reluctari, Gregor.
Mentem à terrenis auocare, & ad cœlestia subleuare
Falsas mundi voluptates amore Christi respuere
Animas ad patriam cœlestem anhelare.
Animum corpori præficere
Cupere dissolui, vt est apud Paulum
Domicilio terreni corporis grauari
Ingemiscere quod distrahatur à consortio cœlesti
Omni studio ad cœlitum vitam suspirare
Cupere supremum vitæ exitum absoluere.
Neglectis temporalibus ad æterna inuisibilia, ad spiritualia rapi
A terrenorum desiderijs cor restringere, Greg.
Magis videri inter cœlites quàm homines morari.
Ad cœlestium bonorum gustum fruitionemq; eniti. Animi motum, cupiditatem accensam, appetentiam refrenare, restringere, Comprimere, reprimere
Frenare, & refrenare voluptatem.
Inhibere, cohibere impetum affectuum, nam impetus omnino male administrat, vt ait sapiens, Plura, **To represse.**

a Reproach, vide **Checke and Rebuke.**

to Repulse the enemie, vide **Assault, and Ouercome.**

to

to Require, vide to Desire.
to Request, vide Supplication.

I shall neuer Requite your Deserts.

Nullam vnquam tuorum meritorum partem assequar.
Nunquam ne minima quidem ex partibus in me meritis satisfaciam.
Nunquam omnino tibi soluam quantum debeo, ac nec vlla quidem ex parte
Officia tua nunquam rependam, remunerabor, remetiar, compensabo, officijs paribus æquabo.

to Resemble, vide to be Like.

to Resigne or giue ouer his Office.

Resignare officium, magistratum, consulatum, prouinciam
Transcribere, cum primis elegans pro transferre, χ^{τ} χάρειν, Virg. in 7.
Et tu Dardaneis transcribit sceptra colonis
Cedere prouinciam alteri
Amico prouinciam tradere
Alij facem tradere
Cursu lampada tradere, prouerbio, id est, partes suas quasi successione in alterum transferre.

a Resting, a refreshing, Recreation or Reposing.

Respiratio, Respiramen
Refocillatio, Interpolatio.

Rest, Ease, or Peace.

Otium, Otiatio, Quies
Requies, Quietudo, Tranquillitas
Pacatio, Pax, Portus

to Retire, vide to goe backe, to returne, to come againe.

Redire, Recurrere
ἐπανέρχεσθαι, Reuenire
Remigrare, Repedare
Recursare, Remeare
Reuerti deponentaliter, & apud Cic. Reuertere
Regredi, ἀφικνεῖσθαι.

Reuealed, vide Opened.
to Reuenge, or to take reuengement, to require like for like, to be euen with him.

Illatam iniuriam vlcisci
διεκδικεῖν, ἐκδικεῖν
Vindicare, Vindictam reddere, facere, sumere, capere
Retribuere, Compensare
Retaliare iniuriam, vel propulsare
Vltionem facere, Talionem reddere
τὴν ἴσην μετρεῖν, Agere cum aliquo mala compensatione
Genuinum talionis alicui infigere
Malum malo reddere
Fallacia fallaciam trudere
Amentatas hastas ab aliquo accipere, & eas oratorijs lacertis viribusque retorquere, Cic.
Impudens alicuius os retundere, grauissimis modis premere
Talionem reponere dignam
Impudentissimum, ferreum, alterius os graui reuerberare conuitio
Talionis iure vti
Retalliare conuitium
Conuitia conuitijs retundere
Cædere, inque vicem præbere crura sagittis, apud Persium, id est, vicissim

sim carpere & carpi, mordere & morderi
Recriminando obijcere
Sese vicissim dicterijs incessere.
Speram inter se reddere
Retorquere contumeliam
Retorquere in os regerere
Hinc prouerbia Neoptolemi vindicta, νεοπτολέμιος τίσις
Et canis vindictam, subaudiendum passus est, quando præter expectationem pœnas dat ijs, quos aliquando læsit
Vltio, videlicet malefacti.

to Reuerence, vide to Honour.

to Reuoke his fault, vide to Call backe

Reward, Hire, or Wages.

Merces, μισθὸς
Præmium, Salarium
Autoramentum
Brauium vel Brabion, βραβεῖον
Stipendium, μισθοφορὰ
¶ Didactrum, διδακτρον
Didascalium, Latine Mineruale docendi præmium, præmium, quod præceptori datur
Munus Mineruale.

Honour, the Reward of Vertue.

Si vt instituisti perges, si cursum institutum tenebis, si tuam consuetudinem seruabis, omnia quæ sunt in republica amplissima consequeris, præmium feres tuæ virtutis, eximios honores
Ad summos honores, ad ea, quæ summa sunt in Republica, tua te virtus extollet
Merces meritorum tuorum, erit amplissima dignitas
Aditum tibi ad maximos honores aperies, patefacies, viam strues, inuenies
Honorem in republica nullum frustra petes, multi etiam non petenti vltra deferuntur.

to Reward, to giue Wages.

Præmijs afficere, Prætio inductus.
Præmium dare, tribuere, Amplis vel maximis præmijs afficere
Inuitat prætijs alios, & præmia ponit
Prætio redimere.

a Rewme, a Catarre.

Catharrus Latine distillatio
Pituita, Rheuma
Epiphora, lachryma Latine.

Riches or Wealth the goods of this world.

Opes, Copiæ, Bona
Opulentia, εὐπορία
Diuitiæ, Amplæ fortunæ, Census
Facultates, Res, Substantia
Pelopis talenta, Attalicæ gazæ
Cinyræ Pactoli opes
Aurei Montes, Midæ diuitiæ
Mammona, πλοῦτος, Græcis
Gaza vox persica, quæ tamen Cicero vsus est officiorum 2.
Rerum affluentia
Et Prouerb. Bonorum aceruus
ἀγαθῶν σωρὸς
Opes ingentes, copiosæ, cumulatæ, immensæ, omnigenæ, Attalicæ, regales superbæ, Cræsi.
Famosæ diuitiæ, great riches, cuius contrarium, modicæ facultates
Thrassus, Dathus, Gargara, Myrmecia Glomi bonorum
Bona terræ, in sacris frequens.

Rich, Wealthy.

Locuples, Diues
Opulentus, Prædiues
Pecuniosus, Peculiosus

Opulens, apud Ambros.
Diuitijs abundans, præpotens, auctus
Abundans rerum, Dis ditis
Cræsum diuitijs vincens
Opibus affluens, παμπλούσιος
Potens, superbus
Nummosus & apud Plaut. pro eodem nummatus, rich in money.
Pollutus, cui abunde suppetunt facultates, apud Plaut.
Fortunam habens amplam & splendidam
Rerum copia diuitijsque adfluens, circumfluens, Fœlix.
Nummis affluens, Opimus
Diues opum variarum, Virg.
Rem familiarem valde lautam & splendidam habens.
Omni copiarum genere abundans
Copiosus apud Cic. in Ver.
Beatus apud Iuuen. vetulæ vesica Beatæ
Diuitiarum rerumque potens
Condere horreis quicquid de Lybijs verritur oris
Dant census honores & amicitias
Cræsus, Crassus
Midas, Lucullus
Cræso beatior
Cræsô, Crassôque ditior.

to wax or become Rich.

Ditari, πλουτίζειν
Ditescere, Locupletari
Procedere ad opes, Plin.
Diuitias accumulare
Rem, opes augere, Diues fio
Reditus augere paternos
Negotiatione rem auctiorem vberioremque reddere
Maiores suos opibus vincere
Rem familiarem, patrimonium amplificare.
Eximio lucro rem fortunasque augere
Rem, diuitias parare, quærere
Pennas nido maiores extendere
Rem facere, to profit.
Viuere Cræsum
Patrimonium non iniquum sibi parere.
Peruenire paucis annis ad pecunias maximas.

to gather Riches.

Accumulare, parare, conquirere opes, diuitias, thesauros magnos
Æs congregare
Cogere talenta, Cic. innumerabiles pecunias.
Pecuniam corradere, recondere, cumulare, reponere
Congerere opes, vim maximam auri, argenti
Opes per scelus agere, rapere, eripere, diripere, adimere, detrahere, carpere, auferre
Rem domesticam augere
Inhiare, studere opibus congerendis
Loculos farcire
Immensas pecunias aggerare
Thesaurizare
Θησαυρίζειν
Intendere animan cumulandis diuitijs nummis corradendis
Consulere opibus
Corrogare nummos
Peculium conficere grande, Plat.
Colligere, coaceruare pecuniam
Dare se facultatibus
Conficere, conflare pecuniam vsura, vel tributo, Cic.
Patrimonia quantumuis ampla architectari, apud Budæ.
Pecuniam facere, apud Cic.
Conficere nummos, Terent. pro parare.
Bonis parandis, accumulandis, obijcere pectus varijs malis
Rem facere, apud Ter. & Horat.
Rem struere, apud Persi.
Augere, addere, accumulare aurum, argentum ex præda, apud Cic.

Riches much set by, or made of.

His temporibus magni faciendæ, pendendæ, æstimandæ diuitiæ sunt
Commendat nobis rem familiarem, temporum ratio
Ea ratio temporum est, vt plurimum diuitijs tribuendum videatur, vt diuitias non in postremis habere debeamus, non vltimo loco ponere, non in minimis ducere, constituere, locare.

to Rid, Release or deliuer out or from.

Liberare, Soluere
Eripere, Eruere
Dissoluere, Exoluere
Extrahere, Eximere
Expedire, Educere.
Absoluere, redimere. Vide **to cut off**.

you haue Rid me from all feare, vide **put me out of feare.**

Righteous, vide **Iust.**

Rigorous, vide **cruell and Rough.**

to Rise from death to life.

to Reuiue or be aliue againe.

Reuiuiscere mundi supremo tempore
Corpus resumere
In vitam redire
Vitam rursus induere
Reuiuere, Resurgere
Emergere tumulo
Vltima etenim dies reducit nos omnes vitæ compotes, & mortui resurgent, animæque in corporis sui regredientur domicilium

A nigro remeare Orco.

it Riseth from thence, vide **it commeth, &c.**

to Riue, Riuage or banke of the sea or Riuer.

Alueus Ripa, ὄχθη
Crepido, media product. frequens in sacris.
Acta, Ægialus
Littus, maris propriè, tametsi pro ripa subinde ponatur
Ora maritima, Græci, ἀκτὴ, dicitur, qua dictione Latini quoque vsi sunt.

Riuers, Conduits.

Riui, Amnes.
Amnis in mare prorupit
Flumen medio caput extulit alueo
Fluuij, Flumina
Fluenta, Fontes
Torrentes, Stagna
Lacus, Scatebræ
Scaturigines, Aluei
Aquæductus, Putei
Ortus & venæ aquarum
Aquæ stagnantes
Fontaneæ scaturigines, & Fontanea defluuia, Soli.

to Rob, to Spoile.

Prædari
Prædam facere
Peculatum facere
Rapere
Facere ruinas, apud Cæs.
Spoliare, Deprædare, & Deprædari
Latrocinare
In alicujus bona venire
Prædam agere, facere, carpere, ferre
Bonis spoliare vel destituere
Exuere, apud historiographos
Spolia detrahere, Expoliare

Facere manubias, Cic.
Despoliare, Priuare
Nudare, Denudare
¶ Piraticam facere, exercere
Mare infestare, to roue on the sea.

a Robber, or a Rouer.

Prædo, Prædator, Raptor
Rapinator, Auri argentique rapones apud Pomp.
Auidæ instructus rapinæ
Deprædator, Spoliator
Pirata propriè, A sea rouer.
Archipirata, princeps piratarum. Vide Murtherer.

a Robbing, or Robbery.

Grassatio, Grassatura
Rapina, Latrocinatio
Latrocinium, Prædatio
Deprædatio.
¶ Spolia, Manubiæ
Præda, λαφυρον. the booties or prizes that are robbed or taken away.

a Robbing place.

Latronum receptacula, latebræ
Raptorum, latronum asylum, infamia, latibula, Arces sicariorum
Spoliarium.

Rocke in the sea, vide Dangers

to take Root.

Radicare, Radificare
Radices agere, ponere, perducere.
ῥιζοβολεῖν
Figere, capere radicem
Coalescere, Late germinare.
¶ Crescere, Subire dicuntur herbæ
Prouenire largius iusto, to grow rankly, Vide to Burgen.

an arch roofe, vide Vaut.

a Rope, Cord, or Halter.

Restis, σχοῖνος, σχοινίον
Funis, Funiculus, Resticula
Chorda per aspirationem, cujus frequens mentio in Psalmorum libro, Græca dictio est, fidem significans, χορδή, hinc ψαλτήριον δεκάχορδον
Psalterium decem chordarum, decem fidium
Fidulæ, plurali, pack-cords.
Fidis, a string of an instrument.

a Roper, or a Rope-maker.

¶ Restio, & restiarius
Funarius
Schænoplocos, σχοινοπλόκος.

to Roste, to Frie.

Assare, ὀπτᾶν, Torrere
Frigere seu frizere, tertiæ conjugationis, φρύγειν.

Rotten, vide Weake.

to be Rotten, worme-eaten.

Trahere cariem, Cariem inducere
In cariem transire, verti
Pati cariem, apud Aus.
Carie corrumpi, vitiari, infestari
Sentire cariem.

Rough, Rigorous, Grimme, or Austere.

Austerus, Rigidus
Seuerus, Asper
Sæuus, Intolerabilis, Acerbus
Morosus, Iracundus

Rough, or Rugged with haires.

Hirtus, Hirsutus
Pilosus, Sentus
Hispidus, Villosus
Osseratus, Setosus
Hirto, aspero corpore.
¶ Prolixam barbam, vel multam sylvam gestans, habens, densa pilorum obsitus sylua, i. prolixa, prælonga barba, longa, dependente.
Multibarbus, apud Apul. Spinis obsitus

situs & pilis, to haue a great long beard.
Et Pilare, pilos emittere
Tunc primum pilabant genæ.

Round.

Rotundum, Sphæricum
Orbiculare, Circulare
Cyclicum Teres, round in length.
Hastam dic teretem, pomum dic esse rotundum
Orbitum, apud Var.
Cauda in vertiginem torta, tortuosa, sinuosa
Multiplici flexu in se recurrens, Solinus.

Round about.

Circum circa, Vndique
In circuitu, κύκλῳ
In vniuersum.

to stand Round about.

Circumstare, Circumsistere
Cingere corona.

to turne Round.

In orbem torquere
Vertere, στρέφειν, Torquere
Voluere, Circumuoluere
Circumagitare, Rotare celere gyro
Circumrotare, ἑλίσσειν
In Gyrum ducere, Circumflectere
Motum agere in ambitum
Celeri vertigine rapi.

to Rout, vide to Snort.
a Row, vide Line.
to Row with oares.

Remigrare, promulcare
Findere aquas, Scindere vadas remigio
Remo propellere cymbam
Remos ducere, agere
Impellere, mouere
Remis sollicitare, currere, ire, vti, torquere, incumbere
Dare aliquot ad remos.
Consistunt transtris, intentaque brachia remis
Totum dehiscit remis conuulsum stridentibus æquor.
Intendere brachia remis
Certatim ferire mare.
Hinc opus est remo, remige capit iter
Verrere, Pulsare, Carpere, Diuidere
Eruere, Pellere, Propellere freta remis
Æquora remo spumescunt, canescunt
Agmine remorum, prora petit maria & pelago decurrit aperto.

Rubbish of old houses, sheards of stones.

Rudera, cujus singulare ruder, aut vt vult Despaut. rudus
σκύβαλα
Segmina & fragmina lapidum
Testulæ, Testæ
κλάσματα, φλάσματα λίθων
Farrago, frusta testularum
χόρτεια Laterculi
Fragmenta testacea
Tessellæ lapideæ, Testæ confractæ
Congeries ruderum, fragminum
Lapidum, Materies ruinarum
Fragmenta vetustatorum saxorum
Putria saxa, rubbish.

a Rucke or a heape.

Congeries, Cumulus
Aceruus, Agger
Moles, Globus
Strues, Strages.

Rude, Ignorant, Rusticall, Clownish.

Agrestis, Rudis
Petro, crasso sub aere natus
Incultus, Inurbanus
Hebes, ὄνος
Obtusus, Stupidus
Bliteus, Grossus
Barbarus, Scythicus
σαυλός, Bœoticus

Inexercitus, Inexercitatus
Inscitus, Ineptus
Crassus, Rudis ad dicendum
Rusticus, Rusticanus
Immoratus, Iners
Indoctus, Vide a Dull head.

Ruine, vide Destruction.
to Rule, to command, vide to be Lord, and to Gouerne.
to beare Rule.

Cum imperio esse, maxima imperia gerere, sustinere, administrare, summis rebus praeesse
Summa mihi commissa sunt imperia, credita, mandata, tradita
Curam gessi rerum maximarum
Amplissima imperia non semel sum vsus, magno saepe cum imperio fui, Vide Office.

Rulers of the Common-wealth vide Magistrate.
a Rule, vide a Line.
Rumour, vide Fame.
to spread Rumours abroad.

Rumores in vulgus disseminare
Sermones serere, διδόναι λόγους
Famam seminare, disseminare
Spargere, differre, rumpere famam
Dissipare, apud Cic. pro dispergere, diffundere rumorem vel famam, διαφημίζειν
Famam ferre, pro spargere, Plaut.
Famigerare, to publish abroad.
Dictitare frequenti & crebro sermone, dissipare & divulgare.
¶ Et disseminari, dissipari latius, dispergi, emanere, serpere, percrebescere.
Famam subire.
¶ Famam vel honorem depeculari, honore priuare, to take away ones honestie.
Famam atterere, to hurt.

It is a common Rumour, or Talke, it is commonly said, it is a common prouerbe, or a common saying, it is in euery mans mouth.

Rumore percrebuit, sparsum est, vulgatum est
Fama increbuit, divulgata est, nata est, emanauit, percrebuit
Ad nos delatum est
Fama est, λόγος ἔχει. Fabula vulgi est.
Serpit hic rumor
Rumore disseminatur, spargitur
Fama perfertur, percrebescit
ἡ φήμη διαφοιτῶσα
In ore versatur omnibus
Hominum per ora adagium obambulat, Cic. Non modo Romae, sed & apud exteras nationes omnium sermone percrebuit
Volitat, Versatur in ore omnium & sermone
In ore vulgi versatur
In ore fere omnium est hominum
Tristissimus rumor huc allatus
Exit in fabulam, est tritum vulgi sermone prouerbium
Abijt in prouerbium
Fama manauit, surrexit, venit, peruenit, percrebuit, perlata ad nos
Rumor vagatur ac Fabula
Lippis ac tonsoribus notum
Per ora volitat populo compluribus
Et terram rumor transilit & maria
In omnibus passim tonstrinis, & pistrinis hodie celebratum
Vulgo dictitant, Iactatur
Dimanauit fama
ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή, apud Matth.

Omnibus,

Omnibus, omni populo in ore est.
Afferebantur rumores ad eum crebri, Cæsar.
It multiplex in fama est, quod varie narratur, vnde varij iactantes rumores.

to Runne or passe away swiftly.

Currere, Curriculo ire
Gellius, Concitatio, Cursu ferri, Rapi, Tolli
Rapido contendere cursu
Largos circumflectere cursus
Pedum cursu valere
Cursus conficere, Inire cursus.

to Runne away, vide to Fly away.

a bull Rush.

Iuncus, ὀξὺς σχοῖνος
Scirpus, βίβλος
Mariscus, Cyperos.

a Runnegate, vide Vacabond.

to Rust, to wax Rustie.

Rubiginem, ferruginem trahere, contrahere, ἰοῦσθαι
Æruginem contrahere
Sytum ac rubiginem obducere
Squalere, Virg.
Rubigine inficio
Rubigo ferrum dicitur interficere & corripere, apud Soli, Aul. Gel.
Ferrum si non exerceas, rubigo interficit.
Obduci situ puluereo, apud Eras.

Rusticall, vide Rude.

S.

a Sachell.

Mantica, Culeolus
Sacciperium.

to Sacrifice, or to offer a Sacrifice.

Sacrificare, Immolare
Libare, Litare
Offerre, Piare
Mactare, & Dicare hostiam
Sacra facere, peragere, parare, colere, celebrare, frequentare
Dare thura, Deos fumantibus aris, placare
Cædere hostiam
Deuouere aris, Dona imponere, vide Offer.

a Sacrifice, or a thing to be Sacrificed.

Sacrificium, Immolatio
Libamen, Litamen
Oblatio, Holocaustum
Hostia, Victima
Piacula sacra, Res diuina
Cultura diuina.
Cultus diuinus
Honor diuinus.

Sad or Sorrowfull.

Mœrens, Dolens
Tristis, Admodum tristis
Anxius, ἀνιαρός
Dolorum abysso absorptus.

to be Sad, or Sorrowfull.

Mœreri cum dipthongo œ
ἄχθεσθαι, Discruciari
Merore affici, τῆς λύπης ἄχθεσθαι &c.
Anxium esse, Tristari
Iacere in lachrymis
Luctus acerbitate frangi
λυπεῖσθαι, Dolere
Indolere, καλυπεῖν
Ab animo ægrum esse
Vehementer, impatienter dolere
Suspirare, Angi
Dolere ex animo

Ringi animo, δυσμενεῖν
Mœrore consumi, absumi, absorberi,
Angi animo
Fluctuare metaphorice
Esse dolore, & esse in dolore, vtrumq; apud Cic.
Lugere, in luctu esse
In lamentis mœrore, luctuque iacere
Petere suspirium altè
Suspiria ducere ab imo pectore, Ouid.
Tangi animi dolore
Obstinatè lugere, Ouid.
Cruce aliqua premi, afflictari
Dolorem habere, capere, percipere, accipere, suscipere, haurire, sustinere
Dolore angi, impediri, figi, premi, intercludi, ardere, dirumpi, tabescere
Tegere, premere animi dolorem, Cic.
Cupiebam animi dolorem vultu tegere, & taciturnitate celare
Et Virgilius, Altum pressit corde dolorem.
Spe deplorata, mœrore, mœstitudine, animi angore confici
Præ dolore pene exanimari, ac deficere
Dolet animus, dolet cor, Plaut.
Ego illud scio quàm doluerit cordi meo, Vide **to mourne.**

to make Sad, or Heauy.

¶ Contristare, perturbare, tristem reddere, dolorem afferre, inferre, exulcerare, dare, incutere
Dolorem refricare, augere, amplificare, affligere.
¶ Ægritudo, mœror, molestia, dicuntur excedere animum
Ægritudo lacerat, exest animam planeque conficit.

Sadnesse, Heauinesse, Pensiuenesse.

Mœror, Mœstitia
Ἄλγος, Dolor
Luctus, Tristitia
Afflictio, Lachrimæ.
Mœstitudo, Angustia
Tribulatio, Animi molestia
Crux, Fluctus & tempestas, Metaph.
Cruces, Aculeus
Pressura, Stimulus
Pœna, Indolescentia
Dolor cordis, Ægritudo
Cura animum discrucians,
Angor, Anxietas
Et gladius pro suprema afflictione
Per Enses atque ignes.

in good Sadnesse, vide Earnest.

Safe or Sound.

Sospes, Incolumis, Sanus
Saluus, Integer, Tutus
Valens, Securus, vide **out of danger**

in Safetie, vide out of Danger.

as men Say, as they Say, or as it is Reported, as the Common talke or Report goeth.

Vt fertur, Vt ferunt
Vt fama est, Vt dicitur
Vt perhibent, Vt aiunt
Vt antiquum ait dictum
Vt vulgo dici consueuit
Vt vulgo dicitur
Vt rumore vulgo spargitur
Iuxta vulgo tritum sermonem
Vt dici solet, ὡς λόγος
Vt veteri dicitur prouerbio
Vt publicus isque constans ferebatur rumor.
Vt est in prouerbio
Vt in vetere verbo est, apud Aus. **an old saying**
ὥσπερ ἡ παροιμία
λόγος ἐστὶ παλαιός, vt dicimus prou.
ὡς λέγεται, ὥσπερ λέγουσιν
ὥς φησιν ὁ λόγος.

he saith one, and thinketh another.

Aliud vultus præ se fert, aliud sentit, vultus simulatione sustinetur, aliud vultu significatur, aliud animo latet.
Non congruit animus cum vultu
Animi sensum vultus occultat, cælat, tegit.

to Saile in a Ship or Boat.

Nauigare, ναυτίλλειν
Nauigio sulcare æquora profunda.
Vela ventis dare, Virg. 7.
Leui pandere vela noto, Claud.
Lustrare æquora
Currere æquora, salum
Committere se mari, aquis, pelago ratem, dubijs flatibus aluum
Credere se æquori, vndis, Neptuno,
Soluere absolutè & Soluere oram Quintilianus
Tentare ramum in vnda
Ducere in altum
Solicitare aquas remis, apud Claudianum
Incumbere pelago, irerato, Vento, flatu per aquas
Sulcare fluctus, vilificare
Committere se ventis, cœlo irato, pelago
Classem velis aptare
Facere velaturam, aut nauiculariam, Vecturis viuere, to liue by sayling
Volare linteo, transuolitare nullo remige
Ferire mare & æquora vertere
Cerula vertentes abigenis æquora palmis
Velorum pandere alas
Liquidas Neptunare per vndas
Ventosum proscindere æquor
Vada salsa circa decurrere puppi, celeri currere rate, Omnia apud Catullum.
Remige carpere aquas
Conscendere naues & conscendere absolute, to take Ship.
Plenis & intentis velis ferri, to saile with a full saile and wind.
Ferri aduerso flumine, Virg.
Aduerso amne, aduersa aqua vehi, aduehi, against the streame.
Vela dabant & spuma salis aëre ruebant
Adnixi torquent spumas & cerula verrunt.

to Saile prosperously, with wind and weather.

Nauigare prospera nauigandi facultate
Discedere, Soluere, Proficisci, facere, vela tempestate opportuna, idonea, apta, minimè aduersa, secunda.

to take the Say, vide to Taste.

to Saile with wind and weather.

a common Saying, vide common Rumour.

to make a Saint.

Referre in numerum diuorum
Diuorum inferre albo
Apotheosi donare
ἀποθεῶν
Canonizare
Diuificare
Sanctorum catalogo adscribere
Inter diuos referre
Superis annumerare
In beatorum numerum referre
Inscribere in catalogum Sanctorum

Reponere homines, martyres, morte deletos inter diuos, in deorum numero
Syderibus, diuisque adscribere, Cicero.
Homines iam morte deletos reponere in deos
Inter cœlicolas connumerare, Cic.
Tyrannoctonis, i. vindicibus & oppressoribus dominationis tyrannicæ, quos tyrannicidas vulgus nominat, deorum honores tribuuntur.

a Saint, or holy man.

Diuus, Sanctus, Diuina stirps
Chara dei soboles, Satus sanguine Diuum.

to put to port Sale.

Auctionem bonorum facere
ἐμπόριον συγγράφειν
Auctionari
Auctioni inferre
Hastæ subijcere, submittere
Sub hasta vendere
λαφυροπωλεῖν.

to Salute, vide to Greete.
a Sanctuary, vide Refuge.
Sand.

Arena, Saburra, Sabulum.

Sandblinde, vide to see but a little.
to Satisfie, vide to Fill, content, and pay.
Satan, vide Diuell.
Sauce for meat.

Condimentum
καρυκεία, ἐμβάμμα
Conditura, καρύκευμα
Omphacion, verdiues.
Iuscum, Iusculum
Ius nigrum, apud Cic.
Ius piperatum, Liquamen
Embamma, Intinctus
Garus, γάρον.

Sancie, vide Wanton.
to Sauour, vide to Smell.
an ill Sauour, vide Stincke.
a Safe Conduct, vide Pasport.
to saue my life, I lost my Horse.

Amisso equo quasi, vt vitæ consulerem; vt ei adessem præsenti periculo, vt periculum vitarem minimè dubium, ad hostes equum misi, immisi, admisi, incitaui, laxatis habenis hostem versus impulit.

a Sausege, vide Pudding.
a Scab or Scabbednesse.

Scabies, Psora
ψώρα, Serpigo
Asperitas, Scabredo
Scabritia, Scabities
Impetigo, Luchen
λειχήν, Porrigo
Fœdatio cutis
Exulceratio pruriens
Mentagra mentum occupans scabies
Herpeta.
Sicca scabies, quæ volatica, & à nonnullis ignis sacer creditur, wilde fire, solet faciem, & loca vicina occupare
Morppea, Vlcerosus.

a Scaffold, a Stage.

Theatrum
Spectaculum

Scena,

Scena, σκηνή
Amphitheatrum, & proscenium, seu Orchestra, locus, ante & circa theatrum, vel in medio theatro, vbi actores & histriones sua proferunt, vbi & Mimi ac cæteri ludij varios ludos ac gesticulationes ædere solent.
℄ Agere, recitare, ædere fabulam, comœdiam
διδάσκειν τὴν κωμῳδίαν
Ædere spectacula, to play a Play.
δραματουργεῖν
Exhibere Eunuchum, Trioumunum
Joculares ludos in scenis depromere
Ludos facere, Plaut. Vide Stage-players.

Scantnesse or Penury.

Penuria, Ægestas
Inopia, Raritas
Caritas, Indigentia
Defectus, Carentia
Sterilitas.

to let a Scape, vide Fart.
Scarcitie of victualls, vide Dearth.
to Scarifie, vide to Boxe.
to Scatter, to cast abroad, or asunder.

Iactare, Distundere
Disijcere, Spargere
Dissipare, διασκεδάζειν
Dispergere, Turbare
Disturbare, Differre
Diducere, Distrahere.

a Schoole, or a place of exercise and learning.

Schola, σχολή
Studium triuiale
Studium priuatum
σχολεῖον
Ludus literarius, scholasticus
Palladius ludus
Diatriba
παιδοτριβεῖον
Et metaphoricè hujusmodi schola vocatur, phrontisterium.
φροντιστήριον, Pristinum, Curarum ergastulum.
℄ Carnificina minis verberibusque horrisona
Vide de similibus plura in dictione, Vniuersitie.

to put forth to Schoole, vide to learne without booke.
a Schoolemaster.

Præceptor, Institutor puerorum
παιδοτρίβης, Literator
Magister, Ludimagister
Rudis pueritiæ formator, doctus, integer.
Didascalus
Ludimagister literarij
Institutor, præceptor literarius
Orbilius, plagosus, nodoso verbere toruus, a hard master.
Hypodidasculus, subdoctor, an vnder Schoolemaster or Vsher.
℄ Triuialis magister à triuijs
Indoctus magister
Grammatista vel res, literator, A Grammarian Schoolemaster, a three halfepeny teacher, a smatterer in Grammar.
Diobolares habens auditores
Magistellus
Magisterculus, quæ postrema in indoctos ironice torqueri possunt
Pædotriba
Pædotribe, παιδοτρίβης.

the chiefe Schoolemaster, the principall head of a Colledge.

Gymnasiarches seu Gymnasiarcha
Gymnastica dignitate præfulgens
Moderator cœtus scholastici, gymnasij ludi
Archididasculus
ἀρχιδιδάσκαλος
Præfectus ordinis scholastici, quem σχολαστῆρα vulgus nominat, vel Scholarcham
Præfecturam agens gymnasticam
Moderator Academiæ, the Chancellor of the Uniuersitie, or in his absence the Vicechancellor.
Rector Academiæ, quem clauarij (quos vulgus bedellios vocat) præcedunt cum clauis argenteis.

to goe to Schoole.

Frequentare, visitare ludum literarium
ἀπέρχεσθαι εἰς τὴν σχολὴν
Sub præceptore literarum stipendia facere, Subire ferulam
Ferulæ manum subdere, subducere
Sub ferula militare
In ludo literario versari
Nomen in literariam militiam dare.

Schōlers, vide Young schollers.

to Sclander, to defame one, to backbite, to report ill.

Vitio dare, Criminari
Vellicare, Metaph.
In vitio ponere
Rodere alicujus famam
Verborum contumelijs optimum virum incesto ore lacerare, Cic.
Furta & libidines obijcere
Infligere turpitudinem sempiternam alicui, apud eundem
Laudem alicuius proterere criminibus, Capere.
Oblatrare, Obtrudere
Obgannire, Obtrectare
Debacchari, Destomachari vsque ad rauim.
Inferre crimen, infamiam
Incurrere in alterius famam, vel damnum, apud Cic.
Conflare alicui infamiam
Offundere dedecus, scelus aliquod
Carbone notare
Abominandis probris afficere
Inurere notam turpitudinis, to put to shame.
Contumeliam facere in aliquem
Infamare, Vituperare
Contumeliam intorquere, imponere, dicere, facere
Tanta turpitudine Ausonicam labefactare virtutem
Blasphemo calamo aliquem notare, incusare
Perfundere ignominia, scommatibus
Contumelijs operire, lacerare, concidere
Ignominia afficere, deformare
In contumeliam agere
Probra ad satietatem ingerere
Contumelia insequi
Dehonestare, Inhonorare
Improbare, Reprehendere
Sugillare, Traducere
Insimulare, Notare
Damnare, Culpare, Detractare
Diffamare, Obloqui, Maledicere
Derogare, Detrahere, Mordicare
Irrogare & infligere ignominiam
Ignominia notare, quod Græcis est, ἀτιμίαν προσβάλλειν
¶ Infamiam flagrare, est summa infamia laborare
Vituperari
Diffamari, Laborare fama
Improbari, male audire, to haue an euill name or report.

Sclandered wrongfully.

Doleo te immerentem conuicio iactatum, exagitatum, vexatum, male acceptum.

Angor

Angor animo, quod ignominia tuleris nulla tua culpâ
Quod ignominia tibi sit allata immerenti, quod ignominiose sis tractatus, ignominia sis affectus nullo tuo merito.

a Sclanderer, a Back-biter, a Detractor, an ill Reporter.

Detractor, Delator, Detractator
Sibilator, Susurro, Susurrator
Hominum famam imminuens
Derogator, λωβητήρ
Famicida, Sycophanta
Insectator, Vituperator
Maledicus, Mordax
Dentatus, Nasutus
Nasutulus, Obtrectator
Vitigilator, vel Vitilitigator
Cauillator, Sugillator
Criminator, Obstrigillator
Archilochium terens
Archilogus, Vitupero, onis
Morbo maledicentiæ bis cæcus, apud Eras. Fœnum habens in cornu
Venenum aspidum sub labijs habens
Zoilus quicunque doctis viris detrahit.

Sclandering or backbiting.

Detractio, Derogatio
Obtrectatio, Maledicentia
Oblocutio, χαλαλαλία
Detractatio, Diffamatio
Traductio, Obloquium, Maledictum
Succus loliginis prouerbiali schemate, apud Horat. Morsus clandestinus, clancularius, virulentus
Sermo Bionæus, Mordacitas
Canina facundia
Archilochia dicta
Clancularia susurratio
Morsus, Sycophantia
Susurrum & ium, & us
Ater rictus, apud poetas, pro obtrectatione, Sinister rumor
Vituperationis lingua cote liuoris acuminata, Morsus aspidis
Δῆγμα ἀσπίδος.

to Scoffe, vide to Mocke.

to Scourge, to whip, or beat with whips.

Flagellare, μαστιγοῦν
Verberare, ἐλαῦ
Duris cædere cestibus
Plagris cædere, Lancinare
Flagris, neruis bubalis, taureis, taurinis flagris, crudis loris discerpere
Loris & restibus incidere
Excoriare, Excarnificare
Laniare, Dilaniare
Terga percutienda dare
Virgis, loris conscindere miseros
Mulctare verberibus, apud Cor.
Verbere sub duro tristia fatigare terga
Crudeli verbere lacerare terga
Conficere aliquem affatim, pro miserè flagellare
Acribus flagris cædere
Flagras noxias expiare
Lacerare flagris
Conficere verberibus
Scuticis & vimine discerpere
Dare aliquem totum in ruborem, id est, ita verberare vt vndequaque rubeat, Plaut. in Capt.
Per omnem vicum verbere agere
Diuerberare cutem, Inscribere tergum corpus virgis, ἰγξέειν
¶ Variari virgis, Vide to beat.

Scourged, vide Whipped.

to Scowle, vide to looke sowrely.

to Scrape.

Radere, Corradere, Eradere
Obliterare, to scrape out.

to Scratch, to Claw.

Scabere, Fricare.

Vnguibus

Vnguibus pruriginem sedare
Scalpere, κνᾶειν, κνῆειν
Arare, exarare cutem vnguibus
Vnguibus fodere, perforare, lacerare, lancinare, radere
Explicitis vnguibus cutem fodere
Inuolare in oculos, in faciem
Perfricare, Cic.
Tu in hoc vlcere tanquam vnguis existeres.

a Scrivener, vide Writer.

the Sea.

Salum, Amphitrite, Thetis
Nereus, Doris
Gurges immensus
Circumfluus humor
Neptuni vnda, Mare
Pelagus, πέλαγος
Fretum, Æquor
Neptunus, Pontus
Oceanus, à celeritate ὠκεανος
Rex vndarum belluosus, reciprocus, refluus, vndosus
Sal pro mari, Virg.
Altum substantiuum pro mari ponitur, à Virg.
In altum vela dabant læti
Profundum, apud Ouid. pro mari
Guttur indomitum, Vastum Cœrulæ aquæ
Reliqua inquirantur. Inter Synonima poetica, Neptunus.

the Sea is appeased, mitigated, asswaged.

Mare placatur, Æquora tuta silent
Mulcere fluctus
Tollere ventos
Placidum ventis stat mare
Omne silet æquor stratum
Motos componere fluctus
Cunctus pelagi cecidit fragor
Alta quiescunt æquora Nerei
Placida premit æquora Pontus
Ventos temperare, sedare, placare
Sistere mare
Sternere æquor
Mare componere, æquor, vndas frangere
Fluctus compescere
Venti subsistunt, silescunt
Cadit Eurus
Remittit vnda sæuitiam
Freta mitescunt
Mare sternitur
Maris ira frangitur, vnda ponit minas.

the Sea is moued, troubled boistrous.

Mare concitatur
Maria alta, tumescunt vbicibus ruptis.
Vento turbentur arenæ, & veniunt ad littora fluctus
Ponto sonat vnda refuso
Oceanus terram qua patet, ambit aqua.
Æquoreasque suo sydere turbat aquas
Ferrea marmora Ponti
Indignatur magnis stridoribus æquor
Clauso fit gurgite murmur
Semifero sub pectore murmurat vnda
Spumant vada marmore verso
Freta agitata tumescunt
Surgit mare
Mare turbidum
Maris ira, sæuitia, tempestas
Freta indignantia, mota
Tumescentes aquæ
Æquora ventis concitata, fluctibus agitata
Freta mouere, concutere, miscere, exasperare aquas
Mare albet spumis, Tumescit ventis
Venti vexant
Iactantur æquora ventis.

the Sea-coast liketh me best.

In maritimis facillimè sum
Jucundè versor in maritimis
Maritima loca cum voluptate frequento.
Maritima regione libenter vtor, in ora maritima versari iucundum est, maritima sedes me capit, oblectat, tenet.
Pascor maritimæ regionis aspectu
Meis oculis regionemaritima nihil est iucundus
Miram haurio iucunditatem maritimæ regionis aspectu.

to Seale Letters.

Literas claudere, Signare
Consignare, obsignare epistolam
Sigillo munire, insignire
σφραγίζειν
Signi impressione occludere
Signum, sigillum imprimere annulo
Sigillare, ἐπισφραγίζειν.

to Search out, vide Inquire and Imagine.

a Searecloth, or a Plaster made of Oiles, Gums, Wax or Rosen.

Cæratum, siue vt alijs placet
Cærotum κήρωτον quod vulneribus & membris consolidandis adhibetur.

in Season or good time.

In tempore, Ipso tempore
Tempestiuè, Maturè
Opportunè, Per tempus
Auspicato, Fausto sydere
Secundis auibus.

a Seat, vide Stoole.

Secretly, vide Priuily.

Clam, λάθρα cum genitiuo.
Secreto, Cautè
Abditè, Ex occulto
Ex insidijs, Occultatè, apud Cic.
Clanculum, Occultè, Latenter
Clandestine, Absconditè, furtim
¶ In occulto, Absque arbitris
In angulo, ἐν γωνίᾳ
In priuato
In penetralibus
¶ Suspenso gradu, Pedetentim
Pedepressim, ἀκροποδητὶ
Suspensis pedibus, Tacito pede
ἡσύχῳ ποδί.

great Secrets or Mysteries.

Mysteria, Mystica
Quam maxime abstrusa
Abdita, Retrusa
Cælata, Abscondita
Altissime latentia
Occultissimæ res
A nostris remota conspectibus
Operta, Obumbrata
Velata, Obuelata
Arcana seclusa
Inuoluta, Obscura
Tecta, Obnubilata
A natura inuoluta, Recondita
Sacra quæ prophanum vulgus scire non conuenit
A prophanis oculis longissimè semota.
A sensibus humanis remota
In terra refossa, latentia.

to Reueale, to open Secrets.

Conscium, Participem aliquem consilij sui facere
Arcanos alicui credere sensus
Effutire secreta
Dogma prodere, Enunciare commissa renunciare.

Futilis

Futilis homo, huc atque illuc profluens.

a Secretary.

Scribarum præfectus, Primus ac præcipuus à literis, ab epistolis
Archigrammateus
Secretarius vulgo dicitur, quem Silentiarium Accursius vocat verum ornatius latiniusque à secretis dixerimus seu tabellionem, quod tabulas, hoc est testamenta & scripturas publicas conficiat, quod conventa conventiones civitatis, & contractuum pacta, quæ Græcis, τὰ συμβόλαια dicuntur scribat, unde & Gr συμβολαιόγραφος, seu potius, συμβολαιόγραφος vocatur, & tabellion πόλεως, civitatis scriba, vel à libellis, qui barbare Notarius dicitur, vocabantur enim olim notarij, qui in senatu notarent.

a Sedition, Debate, Commotion, or uproare in a Citie.

Bellum intestinum. Seditio
Bellum civile, Factio
Motus civilis
Διχοστασία
Divisa seditione civitas, Ascon.
Civium dissentio, tumultus, factio
Arma civilia
Occultum, intestinum, domesticum malum.
Rabies, furor vulgi
Dissidium, vel bellum domesticum, quando scinditur incertum studia in contraria, sententias in contrarias vulgus, aut ad arma concurritur, dissocietatis civium animis inter se digladiantur, bellum agunt intestinum cives.
Coorta est seditio, sævitque animis ignobile vulgus
διαπολιτεύειν, Vide Commotion.

to make a Sedition, Vide Uproare.

Sedition is the plague of the Common Wealth.

Multas respublicas civiles discordiæ perdiderunt, domesticæ seditiones, intestina bella, controversiæ inter cives, partium contentiones è civilibus discordijs, cōtentionibus, cōtrouersijs, seditionibus multarum rerum publicarum pernities fluxit, manauit, orta est.
Civium dissentiones multas urbes opibus admodum florentes, everterunt, solo æquarunt, diruerunt, exciderunt, affixerunt, perdiderunt, sustulerunt.
Multis urbibus perniciem, exitium, pestem, excidium, ruinam, interitum accelerunt, exitio fuerunt.

to See, to Looke, to Behold.

Cernere, Videre, ὁρᾶν
Oculis haurire, capere, accipere, percipere, βλέπειν
Obire oculis, Plin. Spectare
Aspicere, Conspicere
Inspicere, Intueri
Speculari, Contemplari
Advertere, Animadvertere, Vide to looke about.

to See but a little, to be dimsighted, to be Purblinde or Sandblinde.

Cæcutire, Hallucinari
Caligare, Lippire
Cæcultare, apud Plautum
Falli iudicio, vide Squint.

to See and not See, to let it passe or slip, as though we knew nothing, to winke at the matter.

Con-

Conniuere, σκαρδαμύσσειν
Dissimulare visum
Ad multa sciens conniuere
Charadryona imitari
Data opera dissimulare
Studio occludere oculos ne videant
Astutè cælare
Multa prudenter præterire
Egregia conniuentia transire
Dissimulanter agere, contueri
Oculis velatis, clausis præterire
Connuere in hominum sceleribus, Cicero.
Hallucinari in amicorum vitijs, apud Erasmum
Per licentiam indulgere, Budæ.
Et apud Vlpianum, Conniuentibus oculis, id est, per dissimulationem, & apud Accur.
Ratione stricta, i. ratione non inspecta

ye may See, vide perceiue.

to come to See, vide to Visit.

to Seege, to pitch his campe, to a place.

Apud Pataula in castra posuit.
Locauit, Construit
Fecit, metatus est
Obsidione cinxit, obsedit corpus, suo sepsit exercitu.

to raise the Seege, vide Campe and Raise.

to Seeke, to Enquire.

Quærere, Inquirere, Conquirere
Exquirere, Perquirere
Explorare, Inuestigare
Indagare, Rimari, Vestigare
Scrutari, Peruenari.

to Seeke after glory or praise, vide Ambitious.

to Seeke fame or renowne by ill doings.

Gloriæ famulum velut Ephesini templi incensor conquirere, detractionis studio, incursu hostili, bello non prius indicto.
Illustres accusando viros suo nomini famam quærere, Hiero.
Flagitijs, facinoribus post cineres dilatare famam
Nomen memoria sceleris extendere, voto adipiscendæ famæ latiores, Soli
Pestilenti exemplo nomen posteritati commendare
Alios traducendo choragium aliquod gloriæ affectare, venari.

to Seeth, vide to Boile.

Seld, Scarce, not Often.

Rarus, Rara vel alba auis, nigroque simillima cygno
Phœnice rarior
Coruo rarior albo, Iuuen.

Seldome, not Often.

Raro, σπανίως
Perraro, Rarius
Rarenter, Haud crebrò
Vix vnquam, Insolenter, Cic.
Rarissime, σπανιώτατα.

of himselfe, vide willingly and without helpe.

to Sell.

Vendere, πωλεῖν, Deuendere
Venundare, Distrahere metaph.
Aëra mutare, Dare pro vendere, Cic.
In caritate annonæ esse modium populo dedit.
¶ Nundinari & nundinare.

to Sell openly.

Mancipare & emancipare
ἐκποιεῖν, Extra domum suam ponere.

to offer, or to put forth to Sell.

Vænum exponere
Inscribere ædes, apud Terent.

to Send away, vide to put away.

to Sent, vide to Smell.

to giue a Sentence or Judgement, vide to Judge.

to Separate, to Seuer, or to Part one from another.

Discernere
Discrimen rectum facere
Ponere discrimen, distinguere
Partiri, discriminare, Vide to Diuide.

a Separation betwixt man and wife, vide Diuorce.

a Seuering or Parting

Dirimere coniunctionem, discindere, dissuere, disiungere ius omne coniunctionis tollere, delere extinguere.
Magno locorum interuallo disiuncti sumus.
In ijs locis sum, quo propter longinquitatem tardissime omnia perferuntur.

Separatly, a Sunder, Seuerall.

Singulatim, Diuisim
Priuatim, Seorsim
Separatim, Seiunctim.

a Serce, vide a Sieue.

a Serpent or Snake.

Anguis maculosus,
Serpens sinuosus
Variæ serpentum species sunt
Seps tabificus, Natrix
Hæmorrois, Chelydrus
Cenchris, Scytale
Dipsas, Aspis, Echidna.
Cæcilia, Iaculus
Præster, Coluber
Hydrus, Hydra & Chersydus
Vipera, Serastes, &c.

to Serue.

Famulum agere, δουλεύειν
Famulari, Seruire, Inseruire
Ministrare, ὑπηρετεῖν
Ministerium exhibere, præbere
Famulatum, familitium præstare
Colere seruitutem, apud aliquem
Ancillare propriè de viris, qui præter dignitatem se alicuius seruitio subijciunt.

a Seruant, Bondman, or a Seruingman.

Minister, ὑπηρέτης
Seruus, δοῦλος
Puer, Famulus, Amysterio
A pedibus meis, apud Terent. subintelligitur seruus, a Lackie.
Fures pro seruis posuit in Bucolicis, Virgil.
Quid domini facient, audent cum talia fures, plerunque enim fit vt furaces sunt
Dietarij similiter
Dromos frequens in Comœdijs
Cliens, Assecla
Pedissequus, Mancipium
Verna, Vernula
Scoparius à scopanda, apud Vlpianum Comes
Ministeria pluraliter pro ipsis ministris, sicut seruitia pro seruis, apud Salustium
Columella, seruus maior in familia, the chiefe seruant of all the houshold.
Aditus & nexus apud Romanos & Iurisconsultos, qui ob æs alienum creditoribus in temporariam seruitutem

uitutem addicebatur
Infimus famulorum seruus
Domas, mancipium, spongа

a maid Seruant.

Famula, Ancilla
Pedissequa, παιδίσκη
Θεράπαινα, Abra. Verna.
Mercenaria puella
Lotrix aulularia, Ancilla agraria, agrestis, rurestris, rusticana.

Seruice, vide Attendance.
Seruiceable, or readie to please.

Dare se alicui, ἑαυτὸν ἐνδιδόναι
Obsequentem se præbere, inseruire, ministrare, accommodare, prodesse, accommodare, obtemperare, adiuuare.
Conuertere se ad sensum vel ad nutum alicujus.

to be set aside, behinde the doore, to be cast aside out of the way, as not remembred or regarded.

Pascere tineas
Inter blattas tineasque rixari, apud Polit. in Misc. Sentire tineas
Tineas pati, apud Auso
A tineis exedi, corrumpi, rodi
Obijcere tineis blattisque
Longa quasi rubigine neglectum iacens
Senili carie corrosum
Literarum figuræ carie ac situ obliteraræ, tinearum ac blattarum in iuris semirosæ.

to Set lesse by, vide to put backe.
to Set much by, vide Esteemed.
nothing set by, vide of no Account.
a Setled minde.

Animus quietus, stabilis, excelsus, altus, sublimis, constans, præstans, firmus, tranquillus, æquus, ad omnia paratus, ab omni cura ac molestia vacuus.

to Set vpon, to assaile or encounter with.

Aggredi, Congredi
Concertare. Confligere
Adoriri, Incessare
Inuadere, Insiliri
Insultare, vide to Assaile.

to Set on, vide to stirre vp.
Shackle, vide Fetters.
a Shadow.

Vmbra, Montibus densatur vmbræ
Apta pastoribus vmbra
Vmbra defendere rapidis à solibus vuas
Ingenti ramorum defenditur vmbra
Molli succedere sæpius vmbra
Ministra portantibus vmbra.

to Shake.

Vibrare, Quatere, Contorquere
Concutere, Crispare.

to Shame one, to make one Ashamed.

Pudefacere, Pudorem afferre
Pudorem incutere, Pudore afficere
Inijcere pudorem, ruborem
Violatæ castitatis aliquem traducere
Confundere in hoc significato prorsus barbarum est, denotat commiscere, simul fundere.
¶ Pudefieri, to be ashamed.
Suffundi rubore, ad lachrymas vsque quod Græcis est, ἐρυθριᾶν ἄχρι δακρύων

Probrum & pudorem contrahere, to get both shame and blame.

to be ashamed, vide to Blush.
without Shame, vide Impudent, Shamelesse.

Impudens, ad impudentiam propensus, impudens, immodestus, immoratus, expers modestiæ, verecundiæ, induci, prudentiæ, rationis inconsideratus, immodicus, minimè verecundus, à pudore auersus, ad impudentiam pronus & propensus.

it is a great Shame.

Datur, ascribitur, imputatur probro' vitio, crimini
Vitio vertitur, Datur dedecori
Turpe est, Vitio confine est
Vitio venit, Boët. Non abest à vitio
Non probatur in vulgus.
In crimen vocatur, apud Cic. pro vitio vertitur.
Flagitium est, It is an ill deed.

Shamefastnesse, Blushing.

Rubor, Modestia
Verecundia, Pudor, Frons
Confusionem, vulgus vocat
αἰσχυντία, ἐρύθρημα, Vide Dishonesty.
Pudor subijt illum
Æstuat ingens in corde pudor
Ponere, soluere pudorem, to put to shame.

Shards of stones, vide Rubbish.
to make Sharpe, vide to Whet.
Sharpnesse or Quicknesse of wit.

Animi viuacitas
Acumen ingenij.
Sagacitas, Perspicacitas
Industria, Solertia
Industria, ἀγχίνοια
Acrimonia, ἀγχίνοιαν
Dexteritas in rebus agendis, in exequendis negotijs.
Vrgens, instans Chrysippeum acumen, Vide Wittie.

a Sheepe.

Ouis, πρόβατον, Bidens
Pecus, cudis, pro eodem, apud Quint.
Aries, a Ramme, Veruex
Greges lanigeri, apud Virg.
Pecudes lanigeræ
Tonsæ, apud D. Hieron. & alios probatos authores
Lanigerum pecus
Balantum grex.

a Shepheard, a keeper of cattell.

Opilio, Vipilio, Ouium custos
Pastor Armenti, Pecoris magister
Pecudum magister, Dux gregis
Formosi pecoris custos
ποιμὴν, Pastor ouium.
Probatophylax, προβατοφύλαξ.

a Sheepe, or a Fold.

Caula, Ouile
Ouium septa, αὐλὴ, Græcis.

to Shew, to Represent, to set before the eyes.

Exhibere, Offerre
Proferre, προφαίνειν
Præ se ferre, δεικνύειν
Sub vel ob oculos, ante oculos ponere, προχειρίζειν
Præsentare, Repræsentare
Monstrare, Demonstrare.
Ostendere, Docere, Expromere
Oculis subijcere, Expromere.

In tabula seu in speculo repræsentare
Ante oculos adducere
Dare, pro ostendere, offerre, Ouid.
Da mihi te talem
Præstare, in eadem significatione
Artificij miraculum ostentare.

to Shew plainly, clearely.

Arguere, pro palam facere
Rem digito propemodum ostendere, designare
Veluti in tabella ostendere, palam facere
Compendiaria ratione demonstrare
Compendiaria via exhibere
Crasso exemplo ostendere
Ostentare ad Heb. 6. quod verius ad factum seu jactantiam refertur, Vide **to Declare.**

to Shew fauour, vide Fauour. I will Shew my selfe thy very friend.

Probabo me tibi esse amicissimum, nullum erga te officium hominis amantissimi prætermittam, meam in te non mediocrem, non vulgarem, eximiam, summam, singularem, incredibilem beneuolentiam, re declarabo, patefaciam; quouis officiorum genere testificabor, testatam apud te relinquam, tibi probabo.
Sic officijs & studijs illustrabo, vt eam & tu, & omnes clarissimè cernant, & ea tibi atque adeo cunctis hominibus clarissimè patent
Notior & illustrior meus in te animus erit.

Shew thy selfe a good Citizen.

Bonus ciuis esto, da operam, enitere vt bonum te ciuem præbeas, præstes, vt boni ciuis partes tueare, exequare, sustineas, agas, vt boni ciuis officio satisfaci as, vt ea præstes, quæ bonum ciuem decent, quæ expectantur ab eo, qui bonum ciuis nomen aucuparis, caue ne boni ciuis officium prætermittas, ne quid à te fiat, committatur bono ciue minus dignum, bono ciue indecorum.

a Shield, vide Buckler. to Shine, to be Bright.

Micare, Scintillare
Ardere, Renitere
Emicare, Clarere
Nitere, Enitere
Lucere, Relucere
Fulgere, Effulgere
ἐλλαμπρύνω, Consulgere
Fulgere, Splendere.
Coruscare, Radiare
Rutilare, Irradiare
Tremulum flamma spargit
Purpurea luce refulget.

Shining, vide Cleare. Ships.

Naues, Rates, Classes
Nauigia, Rates
Biremes, Triremes, Trieres
Quadriremes, Proræ, Puppes
Carinæ, Dicrota
Liburna, Liburnæ, & Liburnicæ, **ships of warre.**
Corbitæ, naues onerariæ
Phaselus, Puppis
Circerus, med. prod.
Cercurus, apud Plaut.
Paro & myopero, **a Pyrate.**
Catascopium, vel epucopiæ nauis, **a Pinnace.**
Carina, **the keele of the ship.**
Pristis, metaph. **a small long ship.**
Alueus, apud Propert. & Lau.
Nauis Salamina, prouerb. quæ præuelox
Lombus, **a boat.**

Celox, idem, sed breuior, Celotis
Acatium, a barge.
Nauis actuaria, idem, Stiata
Trabs vasta, apud Pers. pro naue
Trabica, Ιôνις Codicaria
Emperacta, a couered ship.
Nauarchis, genere fœminino, & nauis prætoria, the Admirall of the nauie or fleet.

Shipwracke.

Naufragium. In immenso iactantur corpora ponto
Aguntur ventis tabulæ feriuntur ab vndis.
Nauis sæuis acta madescit aquis
Disiectæ toto æquore classes
Irrisam sine honore ratem agebat
Arma virum tabulæque & Troica gaza per vndas, Natant.

a Shipper or Shipman, vide a Mariner.

a Shirt or Smocke.

Interula, Camisia
Indusium, ἔνδυμα
Intusium, vt Varro scribit, quod intra plurimas vestes corpori adhæreat
Tunica ima
Subucula à Viue: pro camisita virili ponitur
Subucula collari rugato, a shirt with ruffes, apud eundem in colloquijs.
Inducium laneum, a petticote.

to Sigh or to waile, to desire feruently.

Gemere, Suspirare, Gemiscere
Ingentem gemitum dare ab imo pectore
Gemitu tectum orone replebat
Dare trahere gemitum corde
Edere gemitum alto de corde
Spirat ab imo pectore.
Ducere, referre, repetere trahere suspiria
Haurire, mouere, versare suspiria
Luctus gemitusque sonabant
Inque domus, lachrymas angulus omnis habet.

to Shoot, to Hurle, to Fling.

Iaculari
Torquere, contorquere hasta, telum in latus, in aluum equi, in caput alicujus.
Conficere jaculis sagittarum propugnatores, apud Suet.
Telo hostem deijcere
Traijcere murum aliquem telo, jaculo, hasta.
Telum emittere, cijcere
Iaculo sagittam torquere, moliri
Sagittare, verbum à solis Neotericis vsurpatum
εἰστοξεύειν, Iaculo petere
Iaculo figere, ferire.

to Shoot cunningly, very well.

Bene, solerter, perite, dextre jaculari
εὐστοχεῖν, εὐστόχως βάλλειν
Iaculandi peritus sum
Sagittam vel iaculum collimare.

a Shooe.

Calceus, Hypodema,
Calceamen, Calceamentum
Calcearium & Calcearius, apud Pli. pro calceo positum
Buxea, apud Plaut.
Carbatina & Sulponeæ, rustica sunt calceamenta.

a Shooe-maker.

Calcearius, Calceolarius
ὑποδηματοποιός, Sutor
Soleatius, Veteramentius.

a Shoo-makers Last, vide a Forme.
a woodden Shooe, vide a Patten.
a Shore, vide Piller.
Short, Briefe.

Succinctus, Breuis
Compendiarius, Pressus
Circumcisus, Laconicus
Compendiosus, ἐπίτομος.

Shortly, Briefely, with few words.

Breuibus, Paucis, Breuiter
λακωνικῶς, Laconicè
Contractè, apud Eras.
Carptim, Succinctim
συλλήβδην ἐπικεφαλαίως
Succinctè, Collectim
Summatim, in summo
ἐπιτροχάδην & ἐπιτροχάδην.

Shortly, within these few daies.

In breui temporis spacio
Breui, Caue hic dicas breuiter
Breui tempore
Breui temporis curriculo
Exiguo temporis cursu
Breui temporis intercapidine
Breui admodum
Primo quoque tempore dixit Cic. & Bud. Quàm primum
ἀτὰρ δὴ μάλα
Propediem, Protenus.

Short winded.

Suspiriosi, Anheli
Anhelatores, Asthmatici
ἀσθματικοὶ
Dyspneici, Orthopneici

a Short communication or talke.

Sermo breuis, succinctus
Compendium, Micrologus
Micrologia, sermonis breuitas
Laconismus, λακωνισμός
Breuiloquentia.

to Shorten, to make short.

Breuiare, Breue facere
Abbreuiare, Coarctare
Contrahere in compendium
Rerum gestarum summam texere
Conferre in pauca, Perstringere
Latè supra in arctum colligere.

Showre, vide Raine.
Shroue tuesday.

Bacchanalia, Liberalia
Bacchiorgia, festa, Dionysia
Διονύσια, Feriæ Dionysiacæ
Saturnalia, Dies Saturnalitij
Dionysiaca festiuitas
Geniales dies, voluptuarij.
Dies epularum, conuiuij, lætitiæ
Carnispicium, Carniualia
Festum pensardi, vt Louanij vulgo dicunt.

to Shut vp, vide to stop vp.
to fall Sicke, to get a sicknesse or disease, to become weake, faint, or diseased.

Morbum contrahere
Contrahere valetudinem aduersam
Alere morbum
Dilabi, cadere in morbum
Insolentia mutari, aëris, morbum trahere.
Crebris pharmacis vires nimium exhaurire.
Nimio obscœnitatis vsu vires corporis attenuare.

Vires deficiunt aliquem vel alicui
Debilitari, ἐξασθενεῖν
Langueſcere, Elangueſcere
Viribus deficere
Ægreſcere, Frangi
Ad languorem vſque debilitari
Imbecillis fio
Morbo corripi, affici
In morbum incidere
Corripi valetudine aduerſa.

to be Sicke or ill at ease, to lie sicke in his bed.

Male habere, Male valere
Cubare, apud Horat.
Ægrotare & infirmare in ſacris literis frequentius
Ἀῤῥώστως ἔχειν, Laborare
Languere, Elanguere
Lecto defigi, Lecto decumbere
Grauiter habere, Affligi
Cum medicis rem habere
Incommodè habere
νοσεῖν, ἀσθενεῖν, πονηρῶς ἔχειν, κακῶς ἔχειν
Affectis eſſe corporis viribus
Aduerſa, haud proſpera, infœlix, mala, infauſta, parum ſecunda, parum proſpera, perquàm incommoda, haud ſane commoda, eſſe valetudine
Differri doloribus, Terent. pro vexari, cruciari
Ægritudine corporis laborare.

extreamely Sicke.

Morbus, lues in omnia dicitur in membra graſſari, illabi per oſſa in medullas, toto vagari, peruagari corpore, omnes carpere artus
Conflictari morbis varijs & tenacius, Sueto. Grauiter, multum, valdè, malè habere
Grauiter, acerbè diſcruciari
δεινῶς βασανιζόμενος, Matth. 8
Ab animo bene habere, à corpore autem peſſime
Conflictari valetudine iniqua, nouiſſima, Plin. & Budæ.
Morbi acerbitate, graui corporis morbo teneri
Affici grauiter
Ad deſperationem Medicorum ægrotare, laborare, eſt Medicorum ſententia damnari, vel vitæ non diuturnæ adiudicari.

to fall Sicke againe

Incidere in morbum de integro quod vulgo dicitur. Reciduari, Cic.
Grauius ægrotant hi, qui cum leuari morbo videntur, de integro inciderunt.
¶ Morbus aggraueſcere, ingraueſcere dicitur, to wax more ſicke.
¶ Dare ad languorem, to cauſe ſickneſſe.
Intenſa ſtudia caput dant ad languorem.

Sicklineſſe, vide Weakneſſe. a Sickle, a Sithe.

Falx meſſoria, fœnaria
Falcicula, Secula, δρέπανον
Hama apud Plin. ἄμη

to goe to ſit Side by Side.

Claudere latus, ſiue dextrum ſiue ſiniſtrum frequens, Eraſ.
Tegere latus, pro eodem, apud Hor.
Stipare alicui latus
Ire ex latere, Eſſe à latere
Adhærere lateri, aut dextro, aut læuo.

of Sharpe and quicke Sight.

Perſpicax, Oculatus
Lynceus, Perſpicacior Lynce
Acutum videns, cernens, Horat.
Argus, prouerb.
Lynceos habens oculos
Lynceum acumine vincens.
Oculatio, Aquilino oculo cernens
Serpentis oculus. prouerb.

Lumina

Lumina habens aquilinis, magis clara, quibus vel lynces vincere possit.

to Sigh.

Suspirare, Ducere suspiria
Petere altè suspirium
Imo de pectore, grauiter gemitus agere, Dare gemitus, reddere
Magnum sub imo corde premit gemitum.

In the Sight of the eies.

Toto mihi illi regio in cubiculo meo sedenti erat in conspectu, ante oculos erat, in oculis erat, sese oculis versabatur, egregiè patebat, vide openly.

a Signe or Token.

Signum, Indicium
Argumentum, Portentum
Præsagium, Prognosticatio
Ostentum, Monstrum
Augurium, Auspicium

to Signifie before any thing happeneth, to shew what will follow before it come.

Præsagire, Portendere
προφαίνειν, significare
Nunciare, Prædicere
Demonstrare
Significare aliquo prodigio
Præponere, Speciem futuri præministrare.
Minari, Minitari
Spondere, Polliceri
Promittere ad planetas vel sydera relata, Vide Betoken.

to command Silence or Peace, to stop ones Mouth.

Silentium imponere, imperare, facere, incidere, ἐπιστομίζειν
Obdere imponere ore frænum
Reddere, Harpocratem, apud Catul.
Suffrenare, Supprimere
Obturare os, Ora premere
Os loquentis opprimere, Ouid.

I will keepe Silence.

Non faciam vt dicam, tantum relinquam, tantus prætermittam, tantus transibo, tacebo, silebo, silentio inuoluam, percurram, prorsus hoc emittam, abstinebo, oratione mea non attingam, verbum non faciam, sermonem hac de re nullum habeo, Vide peace.

Simply, Plainly.

Planius, Apertius
Simplicius, Apertè
Crasse, Intelligibilius.
Pingui, crasse, Intelligibilius
Pingui, crassa, Minerua, quod grossa vel largo modo vulgus dicit
πλάτει, Pingui formula
Crassiore mula, παχυτέρᾳ μύσῃ
Planius ac rudius
σαφέστερον καὶ ἀμαθέστερον.

Sincere, vide Upright.

to Sing.

Canere, ᾄδειν
Struta cantare auæna
Canere carmen, cantionem
Cantare, Modulari
Edere ore sonos, modos
Psallere, ψάλλειν
Ludere calamo
Dicere carmina
Inflare calamos
Dulci sono complere æthera cantu
Mulcere blandis modulatibus aures.
Auiculæ præterea vernant, cantillant.
Volucres cantu æthera mulcent.

to Sing alwayes one song, to be alwayes in one tale, to bee euer harping vpon one string.

Eadem canere cantilenam
Cuculi carmen canere
Sæpius dicta repetere.

Singular or Speciall.

Singularis, Præcipuus
Maximus, Summus
Eximius, Vnicus
Primus, Potissimus.

to Sinne, to Offend.

Committere peccatum
Offendere Deum
Peccare, ἁμαρτάνειν
Labi in peccatum.
Contrahere noxiam
Grauius aliquid admittere
Flagitium aliquod admittere, to commit a wicked offence.
In terra collabi facinora
In grauia incidere crimina
Contaminare se culpa, maleficio, humanis vitijs
Innocentiam in baptismo receptam facinoribus contaminare
Peccata peccatis accumulando iustam Dei iram se incitare
Iram Dei offensionibus contrahere, in nos prouocare.
¶ Errare, Cadere
Delinquere, to doe amisse.
Impingere, πταίειν de minutulis & lenibus
Ex surreptione, & imprudenter committere.
Mundi inquinamentis contaminari.

to Sinne against, to returne to his former faults.

Relabi, recidere in præterita scelera
Redire ad vomitum instar canum
Retrahi, Reduci, reuolui in pristina peccata
Instaurare offensam
Pati reciduam
In eundem lapidem rursum impingere, pedem offendere
πρὸς αὐτὸν δὶς χρῆσθαι λίθον.
Culpam eandem iterum atque iterum committere
Relabi in extirpata vitia
Iterare culpam, scelus, flagitium.

Originall Sinne.

Originalis macula
Parentales labes
Peccatum originale
Primogenia noxa
Reatus nascendo contractus, vt loquitur D. August.
Contagio originalis noxæ.

Sinople, vide Red colour.
Sith that, vide Because that.
a Sieue or a Serce.

Subcernicum, Subcerniculum
Cribrum farrinarium, excusorium pollinarium
Cribrum seraceum.

the Skie, vide Heauen.
vnder the Skie, vide vnder the firmament.
to Skirmish, vide to Fight.
Skilfull in warlike affaires.

N. Bellicæ artis peritissimus, in re bellica in rei militaris scientia, in bellis gerendis callidissimus, calliditate vaferrimus, versutissimus, astutissimus fuit, vafritia, calliditate versutia, astutia, astu, arte anteiuit, antecessit omnes.
Præstitit, antecelluit, superior fuit omnibus.

Parem habuit neminem
Nemo cum illo conferendus comparandus, æquandus
Quis perfectam belli gerendi artem, rationem, vt ille, tenuit, obtinuit, calluit, nouit, possidit, consequutus est. Vide Captaine.

Slacke or negligent in doing his office.

Frigere, Oscitare, Cessare
Claudicare in officio. Desidere
Dormitare, Dormire
Præterire officium
Oscitanter agere partes suas
Remittere de diligentia
Industriam ponere
Indormire in re aliqua
Mandragoram bibere, pro cessare in officio, doctis vsurpatur
Ponere omnem de aliquo sollicitudinem
Restuperari. Non solitum esse
Ordinem deserere
Deses, remissus, supinus sum, animo nec strenuo, nec vigilanti arrectoque, ἀναπίπτειν
Negligere, Non curare.
Nulla vel parua cura tangi
Indormire causæ, Cicero: An facies admouendæ sunt, qui te excitent tantæ causæ indormientem
Restare, socordem esse in via salutis.
¶ Curare rediuiam vel reduuiam apud Cic. pro versari in lenioribus negotijs, neglectis grauioribus negotijs
Est autem carunculam quæ vnguibus supernascitur circundare.

Slaine or killed.
a Slaue, a Bondman.

Seruilis, Subiugus homo
Ægyptius laterifer
αἰγύπτιος πλινθοφόρος
Scoparius, Verna
Vernacula, Spongia domus
Lixa, a scullion.
Calo, onis, a slaue, or a souldier.

to Slea, vide to Kill.
a Sled, vide Dray.
to Sleepe, to Repose.

Dormire, καθεύδειν
Dormiscere, Requiescere.
Dare se somno
Sopire, Soporare
Capere vel carpere quietem placidam
Fessa membra placido leuare somno.
Cubare, Incubare in lecto
Incubare thoro, Virg.
Somnum carpere vel soporem
Tacitæ concedere lumina nocti
Alterna requie lassitudinem corporis instaurare.
Fatigata membra quiete releuare, leuare
Fronde sub arborea quietem carpere
Agere quietem, pro dormire, apud poetam, quemadmodum accipere noctum.
Corpore sub ramis deponunt arboris altæ
Blanda quies furtim victis subrepsit ocelis.
Sopitum esse, Somno detineri.
Quiete corpusculorum vires reficere, Acquiescere
Ducere somnos vel somnum, Virg.
Conquiescere, Cubitare.
Obdormire, Quiescere
Somnum carpere
In scamna & scrinia reclinare capita & ceruices
¶ Meridiari. ἀσιάζειν
Dormire in meridie.

to

to be fast a Sleepe, or to be in a dead or sound Sleepe.

Dormire altum, altè, profundè
Altum stertere, apud Erasmum
Graui somno teneri
Arcto, arctiori, arctissimo quiescere somno
Alto nimis detineri sopore
Altissimo somno premi
Profundo somno consopiri
Altam dormitationem dormire
Dormire arctè & grauiter, Cic.
Ad lucem denique arctè & grauiter dormire, cepisse
Et sopor altus aliquem habere dicitur, Virg.
Alitum pecudumque genus sopor altus habebat
Endymionis somnum dormire.
Lethæo rore soporatus.

to Sleepe soundly without care or sorrow.

Suauiter dormire, sine cura
In dextram aurem, in vtramuis oculum conquiescere
Suadet placidos nox humida somnos
In vtramuis aurem dormire
Somno indulgere & stertere
Securitate indormiscere
Cura nulla tangi
Cubare supine
Carpere, Captare, Ducere, Petere, Inire, Trahere somnos
Securos somnos capere
Ociose, suauiter dormire dicitur curis omnibus solutus, sollicitudine vacuus
Porrectis vel sublatis dormire pedibus, secura & ociosa quiete.

To Sleepe out his wine, or to Sleepe himselfe sober againe.

Edormire, edormiscere crapulam, vinum dormiendo excoquere
Somno profusiore exhalare crapulam
Digerere vinum quo quis madet
Plautus: Obdormiui omnem crapulam dixit, id est, concoxi
Despumare Falernum, apud Per.

to make or to bring a Sleepe.

Soporare, Sopire, & Consopire, significant soporem inducere, incitare, soluere oculos in somnum
Spargere somnos, quod medicamentis quibusdam portionum fit, & quarundam virtute herbarum
Caput leui tactu facundè somnulum elicere
Somnus labitur in artus
Quies surripit, Sopor subit
Somnus redit, alit, tenet, habet
Mulcet, mouet, capit, occupat.
Velat amictu, premit oculos.

to stay from Sleepe. Sleepie, sluggish, dreaming, drousie.

Somniculosus
Somni plenus
Grauibus oculis
Somnolentus, vulgo dicitur
¶ Et somnolentia, sopor, languor.

Sleepe or Drowsinesse. to let or keepe him from sleepe, to disquiet or trouble one that is about to sleepe.

Somnos arcere, abducere, recipere
Expellere, Excutere, Fugare
Discutere, Adimere
Quietem turbare
Soporem clamore soluere, remouere

Pate-

Patefacere oculos, somno
Sopore succumbere, languore solui
Vinci somnus fugit, discendit
Destituit, fluit, declinat
Impedire quietem
Nullam quietis partem neque diurnæ neque nocturnæ impedire.
Infestare somnum alicujus & perturbare.
Nullam dare quietem, requiem
Interpellare alicujus quietem
Obstrepere dormit vrienti
Æramentorum sonitu quieti alicujus remoram facere.

Slender, Thin, Small.

Gracilis, Tenuis
Strigosus, Subtilis
Exiguus, Exilis
Petilis, λέπτος, Vide Leane.

to make Slender or Thin.

Attenuare, stringere remos, Virg.
Tenuare, Extenuare.

to Slide or slip away, vide to Goe away.
to Slide downe, vide to fall downe.
a Slipper, vide Pantoffle.
Slow, Slothfull, Dull, Idle, Sluggish, Drousie.

Ignauus, Supinus.
κατεβλακευμένος
Ignauiter, supinè se habens
Fucus, Metaph.
Socors, Secors, Piger.
Reses, Lapis homo
Iners, νωθρός
Ἀτίταλος, Metaph.
Desidiosus, Segnis
Deses, Cessator
Serus, Tardiusculus
Torpens, Frigidulus
Suffrigidus, Languidus
Oscitans, Oscitabundus
Manus conserens, Torpidus
Lentus negligens
Discinctus, Metaph. Grauis
Cunctator, Tepidus
Fracidus, Murcidus, apud Plaut.
Socorditer, indiligenter agens, that hath no care.
Arcadicum germen, great and slow.
Pulmo prius venisset, apud Plautum, famulum lentum obiurgantem
Mulieris podex dicitur ignauus, prouerb. γυναικὸς πυγή. Vide Negligence.

Slothfulnesse, Idlenesse, Sluggishnesse, Drowsinesse.

Inertia, Ignauia, Desidia
Torpor, Languor, Torpedo
Socordia, Veternum seu veternus
Pigritia, Oscitantia.
Otium, in malam partem, pro pigritia, νωθρότης
Lentitudo, Tarditudo
Somnolentia, Negligentia
Segnities, & Segnitia, Pigritas
Pigrities, Pigritudo, Tarditas
Acedia, Remissio, Pigredo
Remissitudo, incuria, Vide Negligences.

Slothfully, Sluggishly, Slowly, Lingringly, or Softly.

Segniter, Cunctanter
Ignauiter, Oscitanter
Lentè, Languidè, Gradatim
Tardè, βραδέως, Pigre
Ductim, Pedatim, Tractim.
¶ Pedetentim, Paulatim
Composito gradu, σχέδην
Pedepressim, Sensim, Cunctanter.
Languidè, Lento gradu
Testudinis instar, Pigrè, Lentè,

to Slumber, to sleepe.

Dormire, Obdormiscere
In soporem concidere, Dormitare
Nutabundo seu nutanti capite dormire. Oscitare
¶ Soluere oculos, lumina in somnum, Solui in somnum.

to Smacke. vide to Taste.
a Smatterer in learning, or Nosewise.

Sciolus, Nasutulus
Dicaculus, Litteratulus.

to Smell, to sent, or to sauour by nose.

Olere, Redolere, ὄζειν
Iacere odorem de corpore
Spirare, emittere odorem
Olfacere, Odorare & ri.
Diuinum spirare odorem
Multo odore fumat aër.
Nare, haurire odorem
Lactare odorem
Olfacere, Fragrare, Obolere.

to Smell or sent sweetly.

Arabicè olere, ἀραβικῶς ὄζειν
Bene, iucunde, amœne, Arabicis odoribus olere
Vnguenta exotica olere.

a Smell-feast, vide Guest.
a sweet Smelling salue.

Vnguentem, Aroma
Odoramentum.

to Smite, vide to Beat.
a Smocke, vide a shirt.
to make Smooth, vide to Plaine.

a Snaile.

Limax, Limaca, cæ
Cochlea, Testudo
Domiporta φερέοικος, apud Hesiodum, limacis epitheton.

a Snare, vide a Trap.
Sneuell, or the snat or filth in the nose.

Mucus, Myxa. μύξα
Mula pituita nasi, Catul.
Pituita crassior, Plegma
Cholera, Bilis, Cic.
χολικὸν ἀκροσόλιον, noctu eijci
Humor è naribus fluens.
Excrementa vel recrementa narium
Qui muculentis naribus mento saliuis vuido, Prud.

a Snipe, a Snite, a Woodcock.

Turdulus, Turdus, κίχλη
Ficedula, συκαλίς
Atricapilla, μελαγκόρυφος nonnullis Ecedula dicitur, alijs Gallinago.

to Snort, to Rout.

Stertere, ῥέγχειν
Altum stertere, Ronchissare, apud Plaut. Ducere ronchos.

to Snuffe the candle, vide Weeke of the candle.
So so.

Vtcunque, Quomodocunque, Sic satis.
Non nihil, Aliquantulum.

So be it: or, let it be So.

Esto, ἔστω, Pone esse
Pone esse victum eum, Terent.
Donemus, demus hoc
Hoc mihi detur
Fac ita hoc esse factum
τοῦτο χαρίζομαι.

Fac

Fac ita esse pro quo barbari
Cape seu pone casum.

Sober.

Zenone intemperantior, moderatior
Zeno, Zenocrates, Curius
Minimis vltimisque contentus
Abstemius, Nephalium ligoum
Parcus, Temperans
Frugalis, Moderatus
Sophron, σώφρων
Sobrius, μονίας
Rarum quoddam veteris parsimoniæ exemplum, Siccus
Siccus apud Ciceronem: Vtrum hæc vobis videntur consilia succorum an vinolentorum somnia
Siccaneus idem.

to liue Soberly.

In abstinentia nimis quam acerba viuere.
Morbum abstinentia frangere
In abstinentia maximam vitam degere
Inijcere frena intemperantiæ
Tenuiter victitare
Salem lingere, ἅλα λείχειν
Thymbra victitare
Salem & causam edere
Vitam ducere doliarem
Frugi viuere.

Sobriety, Modesty.

Temperantia, σωφροσύνη
Abstinentia, Frugalitas
Continentia, Modestia.

Sodainly.

Subito, Subitane
Repentè, Raptim, Improuiso
Inopinatè, Vide Unthought of.

a Solemne sight, or a Boasting shew.

Pompa, πομπὴ
Apparatus, Magnificentia
Ostentatio theatrica
Fastus, Strepitus, Metaph.

Softly, Leasurely.

Sensim, Paulatim, Lentè
Pedetentim, vide Slothfully.

Solace, vide Comfort.

to be Sold.

Vendi, passiuè, Venire
Venum ire, πωλεῖσθαι.

Sommer, Sommer time.

Æstas, Æstiuum tempus, dies
Modios cum sol accenderit æstus
Puluerulenta coquit maturis solibus æstas
Mox frondosa recluditur æstas
Æstiui tempora sicca canis.

Sometime.

Interdum, Aliquando
Aliquoties, Nonnunquam
Quandoque, Olim, Alicui
Tum pro aliquando, apud Cic.
Tum hoc, tum illud agere
Alias in eodem significatu, apud Gel.
Interim pro eodem
Modo in ratione geminatum.

Soncy, vide Luckie.

Sonnes, Boyes, Menchildren.

Filij, Liberi
Nati, Gnati, υἱός.

South-sayings of good or ill lucke, vide Diuinations.

Southsayers.

Diuini, Diuinaculi, Arioli.
ἐγγαστρίμυθοι, ἐγγαστρίζ
Aruspices, Auspices.
Pythonissæ, Pythonici, qui Apolline pleni, id est, qui instructu dæmonitis futura coniectant
Geomantes, Pyromantes.

Sope

Sope.

Sapo, Borona.
Smegma, σμῆγμα
Matriaca pila, apud Mart.
Spuma caustica.

Sorcery, vide Witchcraft.
Sorrowfull, Carefull.

Sollicitus, κηδνός
Anxius, Scrupulosus
Sollicitudinis plenus
Inquietus animo, Vide Sad.

Sorrowfulnesse, Carefulnesse, Anguish or Griefe of minde

Anxietas, Sollicitudo
κηδνότης, Cura, ἐπιμέλεια
Scrupulus, Angor
Mentis inquietudo, Æstus
Cura animum discrucians.

of this or that Sort, vide such manner.
a Sore enemy, vide Foe.
Soueraignty, vide Lordship.
Soulder, Paste.

Plumbaturæ, μολυβδώσεις
Perruminatio, Glutinatio
Glutinamentum, Ferrumen
Santerna, Gold solder, vide Glew.

to Soulder.

¶ Ferruminare
Consolidare, Conglutinare.

Souldiers, Men of warre.

Milites, Stipendiarij.
Castra sequentes
Studentes rebus bellicis
μισθοφόροι, Ærarij.
Armigeri, Doryphori
Lonchopori, Lanciarij
Hastarij, Fundibularij, & funditores
Sed operarij, Marmobarduli, Balistarij, Gunners.
Parmularij, Peltastæ
Scutiferi, Scatari.
Scutigerili, Sarissophori
Ferentarij. Rorarij
Veilites, Light-horsemen.
¶ Pedites
Pedibus militiam exercentes
Copiæ pedestres, Peditatus
Agmina pedestria
Exercitus pedestris, footmen.

chosen Souldiers.

Milites delecti
ἀπόλεκτοι, Egregij
Eximij, ἔκκριτοι
¶ Contra milites gregarij, lost Souldiers.

discharged Souldiers, or put out of wages.

In ordinem redacti, Ære diruti
ἀπηλλαγμένος, Ex authoritate
Extraordinarij.

old worne Souldiers.

Rudiarij, apud Suet. Rude donati
Milites emeriti, Veterani
Veteratores, Emeritæ militiæ
Dimissi ab officio, qui iam ob senium impetrarunt missionem
ἀπηλλαγμένοι.

sea Souldiers.

Classiarij milites
Milites in naui merentes eamque propugnantes, ἐπιβάται
Epibatæ, qua dictione apud Latinos Iurisconsulti vsi sunt.

an expert and valiant Souldier.

Miles strenuus, bellandi peritus
Expertus militari industria conspicuus
Armis consilioque valens.

Bellicosus,

Bellicosus, Animosus
Summam habens artis militaris peritiam, Marte satus
Ingeniosus in apparatu militari
Præpollens viribus
Industria militari præcellens
Martis, vel Martius pullus, Prouerb.
ἄζιος πολλοῦ
Consilio simul & facto valens
Agamemnon, Euryalus
Vir in armis strenuus, & nostri seculi velut alter Achilles.

to be a Souldier.

Merere cum datiuo, ablatiuo, vel accusatiuo, apud Suet.
Militare, Castra sequi
Equitis stipendia facere, merere
Armatus sequi militiam
Latrocinari, pro mercede militare, Plaut.

the Soule or spirit of man.

Anima, Animula
Spiritus, πνεῦμα
Animus pro anima frequenter ponitur apud authores sicut anima pro mente, habet namque anima secundum operis sui officium nomina varia
Anima equidem dicitur dum vegetat, Spiritus dum contemplatur, Sensus dum sentit, Animus dum sapit, Mens dum intelligit, Ratio dum discernit, Memoria dum recordatur, Voluntas dum vult, Differunt enim nominibus tantum, non substantia
Animam proijcere, effundere, to kill himselfe.
Animam debet, hee oweth more than he is worth.

Sound, vide Whole and safe.
a Sound, vide Noise.
South wind.

Auster ventus pluuiarum pincerna vocatur D. Dio. Græcè Notus, νότος, procellosus, turbidus, imbrifer, madidus, pluuius, humidus.
¶ Euro auster, φοινικίας, Syrocus, Southeast.
Libonotus, austroaphricus, Southwest.

to Sound, to be Astonied, to fall in a sound.

Deficere, Intermori
Euanescere in leues auras
Animo deficere
Exire in auras, cedere, dilabi
Linqui animo
Tenues recessit in auras
Animi vel animæ defectum, deliquium sustinere
Concidere in mentis defectum
Extinctæ animæ speciem præterferre ἐκλύεσθαι
Pati, λειποθυμίαν, deliquia
Est frequens apud Comicos
Nullus sum totus occido
Concido, Perij
Deficit animus
Labesco, Deest sensus, spiritus
Genua labant, succidunt, me deserunt, trepidare occidunt
Cor metu palpitat in pectore salit, my heart beateth or panteth for feare.
Tam perijmus, quam extrema (quoad dici solet) fabula, we are lost or vndone.

a Sowning, or Fainting.

Syncopi, deliquium Latinè dicitur, vel defectio seu defectus animi
Lypothimia, Lipopsychia
Syntexis, quam alij syndex appellant.
Insuper talem animi defectionem sustinentes vocantur syntectici
Defecti, Sypoplychi
Lypothymici

In diliquio aspersa in faciem aliqua ad sui sensum reuocari syntecticos tradunt medici.

to Sowe Land.

Serere, σπείρειν
Semen peragere
Seminare, Facere sementem
Sementem iacere
Spargere
Serere terram frugibus
Conserere agros
Fœcundis committere semina glebis
Committere semina sulcis aratri
Semina terræ, Humo mandare
Vnde vulgo, Quisquis grauatur sementum facere, non metet
Venit sub terras semen aratas
Iactare Cererem in aruis
Alere semine fruges
Mandare hordea sulcis
Sulco serere
Semina terræ dare, mittere in solum
Humum, mandare arenæ
Humo ponere, condere, credere, committere sulcis terræ
Humus molis semina
Tempus perducit semina in aristas
Terra persoluit semina
Reddidit semina ager.

Sowre, vide Bitter.

a Sowre face, vide Cruell.

a Space.

Spacium, Interuallum
Intercapedo, Distantia.

within a little Space, vide Dayes.

to Spare costs.

Sumptum effugere
Impendio parcere
Sumptibus parcere
Rationem habere sumptuum
Consulere expendendis
Exiguè sumptum præbere, Vide Sparing.

to Speake, to Talke, to Say.

Fari, Loqui
Edicere, Plin. Facere verba
Sermone vti, Differere, Edifferere
Effari, Referre, Exprimere
Emittere verbum
Iactare voces, spargere, mittere, rumpere
Verba habere, Reddere
Dicere, Eloqui ornatè, copiosè, eleganter
Rotundo ore loqui, to talke finely or sweetly.
Dare dicta, Virg.
Hæc vbi dicta dedit
Vocem reddere
Verba proferre, fundere
Effundere pectus, effundere verba
Orationem habere
Sermonem facere, habere
Promere vocem vel mittere
Fundere loquelas, Poët. Virg.
Funditque has ore loquelas
Sermone frui
Ædere vocem
In vocem, in verba erumpere
Verbis agere, Volutare voces
Adijcere absolutè
Atque hæc adijcit.
Ferre voces pectore, Virg. non aliter loqui atque cogitamus.

to Speake, to Commune or talke together.

Miscere sermones, verba
Cum aliquo verba facere
Colloqui, ὁμιλεῖν, Conferre
προσδιαλέγεσθαι
Implere dictis diem
Colloquium miscere
Trahere sermonibus noctem
Cædere sermones, apud Terent.
Mutua conferre colloquia
Fallere sermone horas
Familiariter sermones conferere.

Congredi

Congredi, Conuenire, to communicate.
Vario viam sermone leuabant
A cœna garrire ad foculum
Nugari apud amiculos
A poculis congerronum more, ludicra effundere alter in alterius sinum, Vide to talke with one.
Nugo, Nugator, Congerro, Confabulo, Rabula, a Pratler or Babler.

to Speake without reason.

Dare vel reddere sine mente sonum
Nulla in loquendi ratione vti
Abiecta omni moderatione & rationis temperamento loqui
Verba carent pondere
Quid memorem, onero varijs tua pectora dictis
Contra fumum ora repandere.

to Speake faire. to flatter, to giue faire words.

Permulcere mitibus verbis
Animum demollire, leniorem reddere, Blandiri
Blanda loqui, Dare dicta dulcia
Blande dicere, loqui
Mulcere dictis, Subblandiri.
Blandis verbis inuitare ad propensionem
Fidem fari ad aurem
Loqui ad gratiam
Loqui ad voluptatem, apud Cic.
λέγειν πρὸς ἡδονήν
πρὸς χάριν ὁμιλεῖν
Auribus alicuius dare, vel seruire & assentari quodammodo
Fingere sermonem ad voluptatem alterius, Cic.
Fingere se totum ad arbitrium, ad animum, ad voluntatem, eorum qui audiunt
Desiderijs alicujus inseruire
Aurea verba loqui, vel placentia
Pulchrè dicere
Dictis affari amicis
Aliquid peraurato resoluere ore
Hæc placido si credidit ore
Blandis morari aliquem vocibus
Ore amico effari
Cum dare non possem munera, verba dedi, χαριολογία
Eblandiri, pro blanditijs exprimere, impetrare, vide to Flatter.

to Speake well of one, vide to Praise.

to Speake freely, plainly, or stoutly.

Libera vti lingua
Affari voce superba
Effundere voces ex pectore
Tales effundi ad æthera voces
Audactor, liberè, ingenuè, aperto pectore, ex æquo loqui
Adest pondus verbis
παῤῥησιάζειν
Dare audaciam verbis, Ouid.
Dicere apertè, animo præsenti, intrepidè
Verba nullo pondere cadunt
Nimia loquendi abuti licentia
Liberè, tutò, incircumspectè loqui, effutire.
Nimium dicere, Mart.
Bizeni vti libertate
Quicquid in linguam venerit, quicquid forte fortuna in animum inciderit, effundere
Quicquid in pectore conditum, in apertum proferre.
Dicimus præterea, Diffluere labia, vbi quid liberius, incircumspectius & temere effutimus.

to Speake obscurely, or darkely.

Ambagibus, verborum inuolucro vti, perplexè loqui
Imo trahere à pectore vocem
Ad rem non pertinentia commemorare

Medio interfari dolore
Agere ambages, apud Plaut.
Verba implicare, & causæ cardinem non attingere.
Mæstas expuere voces
λόγους ἐκπτύειν
Gemitu verba reddere
Suffugere
Lachrymis effari abortis
Diuerticula quærere
Edidit ore tremente sonos

to Speake or vtter foolishly, or vnaduisedly, to babble or prattle.

Blaterare, λαλεῖν
Ineptire, Deblaterare verba nullius ponderis
Temerè, inconsideratè, stultè, & sine judicio loqui.
Dare dicta in aliquem
βαττολογεῖν, ληρεῖν
Futire, Effutire, Nugari
Gannire, Metaph.
Citra delectum verba profundere, fundere
ἀπερμολογεῖν, ἀμαθαίνειν
Ludificare nugas
Garrire, Vana loqui
Inaniter loqui
χρυσοχοεῖν, ληρεῖν
Stultè nugari
¶ Quicquid in buccam, quicquid in linguam venerit, quicquid fortè fortuna in animum inciderit effundere.

to Speake ill of, vide to Detract.

Speake no more of this, or Enough of this.

De his satis superque
De his satis ac supra
Hæc de istis dixisse sufficiant
De his hactenus
Hæc sufficit paucis attigisse, grande ne nobis saxum voluendum restat
Alias latius hisce de rebus
Satis habeo dictum sic
Facessant procul istiusmodi.

to Speake false Latine.

Barbarè loqui, βαρβαρίζειν
Rusticè, imperitè, inquinatè, asperè, duriter, crasse, illotè loqui
σολοικίζειν
Loqui conquinario culinario, popinario modo
Opicè loqui, ab Opicis Campaniæ populis, qui Græce nesciebant
Oscè loqui
Illatinè loqui & ineptè
Deprauatè loqui
Latinitatem tanquam ollas frangere
Culinaria elegantia vti.

to Speake out, vide to Pronounce.

I cannot Speake or talke.

Vox faucibus hæret
Fari nequeo
Lingua hæret metu
Verba me deficiunt
Loquela intercipitur strictis pauore faucibus
Raucæ dimouit talibus ora sonis
Vox penitus elanguit
Voce destituor
Exanimor, Concido
Perij, apud Comicos
Exanimatus sum
ἐξίσταμαι
Vox dolore concluditur.

a Speech, a talke.

Sermo, Idioma
Lingua, Loquela
Fama. Vide Talke.

a Speare, vide Pike.

a paire of Spectacles.

Ocularia, Conſpicilla
Oculi vitrei, apud Eraſ.
Τῶ ὄμματ' ὑάλινα
Specilla
Vitrea perſpicilla
Vitrum oculare.

to make Speed.
with great Speed, vide **Haſte.**
Speedily, vide **Haſtily.**
Speedy, vide **Swift.**

to Spend, to beſtow coſts.

Facere ſumptus, impendia, impenſas
ſumptus accipere, ſuſcipere, vel ponere
Conferre impendia
Sumere, pro impendere, apud Ter. ſimiliter ſuggerere ſumptus
Impendere ſumptus
Præſtare ſumptus, apud D. Hieron.
Suppeditare ſumptus vel ſumptibus
Tolerare ſumptus
Impenſas, impendia ſuſtinere
¶ Amplos magnificoſque ſumptus facere, impendere
Prolixum facere ſumptum, vt bos apud aceruum, Prouerb.
Res profundere ſuperbiæ ac oſtentationis cauſa
Ærarium alicujus effundere, exhaurire, pro euacuare, Cic.
Boues immolare
ἐκθύειν, **to ſpend riotouſly and waſtefully.**
Ampliter ſumptum facere
Pecuniam conijcere, profundere in porpylea
In medicos magnam pecuniæ vim, totum profundere aurum
In alicujus rei impenſas, opes ſuas abſumere, Vide **to Conſume.**

to Spend according to his rents, to cut his coat according to his cloth, to ſpend after his abilitie.

Pro quæſtu ſumptum facere, apud Horatium, ſuo ſe pede metiri, vt eſt apud eundem
Sumptus quotidianos reditibus metiri, pro modulo facultatem ſumptum facere
Meſſe tenus propria viuere
Suis ſe facultatibus metiri, apud Per.
Grauiter intendere cumulandæ pecuniæ, eamque largiter inſumere, ita tamen ne ſumptus qui dum ſuppetet.

a Spend-all, or a prodigall, riotous and outragious Spender.

Prodigus, Profuſor
Effuſor, Nepos
Inſignis barathro & liguritor
Dilapidator, Decoctor
Nudus qui omnem ſenſum deuorauit, omnia ſua comederit, proteruiam fecerit
Nullius frugis
Vorator, Effuſus
Heluo, Pergræcator
Conſumptor, Abliguritor
Deuorator, Diſſipator
Sumptuoſus, Perditor
Ganeo, ἄσωτος, Luxui, gulæ deditus
Gulæ mancipium
Charybdis honorum, Cic.
Inexplebile dolium, Gurges
Apitius nepotum omnium altiſſimus, Gurges, Plin.

Spittle or Fleame.

Saliua, Pytima
Sputum, πτύσμα
Oris humor

Sputorum & saliuarum adsperginibus defœdare faciem
Saliuæ in barbam picuntur defluere, to Drinell.

to Spet bloud.

Sanguinem reddere, Plin.
Sputare sanguinem
Τὸ αἷμα ἀνάγειν, πτύζειν
Excernere, expuere, excreare sanguinem, cruorem, saniem.

a Spigot, vide Tappe. to Spill, vide to Marre. to Spinne.

Nere, νεῖν
Ducere, Excolere, Moliri lanas, fila
Filare, νήθειν
Ducere filum, stamina, apud Ouidium, Meta. 4. Filum trahere
Plenos exonerare colos, versare fusum poplite
Stamine suspendere, percutere, perficere
Capere, laborare pensa
Operari, Mineruam
Vt arte Palladis
κλώθειν, Coficere pensum, Plaut.
Torquere apud poetas, in eodem significatu est inuenire
Nendo spaciosam fallere noctem, to spin all the whole night.
Penelope legimus
Carpere pensa, lanam, Virg.
Pensum vel stamina trahere, apud Ouidium
Ex visu fusi colique viuere, to liue by the wheele.
Tolerare vitam colo, Virg.
¶ Pectere, trahere linum, to hatchel flax.

euill Spirits, vide Euill. the Spirit of man, vide Soule.

Spite, vide Enuy. in Spite of thy heart, vide if yee will not.

he hath done me a great Spite, although vnable.

Fractam illam & debilitatam vim suam in me contulit
Nihil non egit, vt me incommodaret
Pro suarum virium infirmitate, inferret, afferret, crearet
Cunctis viribus, quæ illi supererant exiguæ, infirmæ, imbecillæ ad meam perniciem incubuit, vsus est.
Vires illas, quæ illi reliquæ erant, restabant, imbecillæ, infirmæ, parum firmæ, haud satis firmæ, collegi & contulit omnes ad me opprimendum, euertendum, affligendum, perdendum ad exitium, perniciem, ad summam meam calamitatem.

to Speake spitefull words, vide to Checke. a Spittle, vide Hospitall. to Spoile, to waste, to destroy, to vndoe.

Vastare, ἐκχλοῦν
Euastare, Deuastare
Concutere, Decutere
Destruere, καθελεῖν
Inuertere, Euertere
Confringere, Quassare
Conquassare, Disturbare
Solo æquare, adæquare
ἐδαφίζειν, Peruastare
Trahere, apud Virg. pro eodem
In solitudinem redigere
Elidere, Collidere
Labefactare, παρακινεῖν
Perdere, Deperdere, Extirpare.

Extinguere,

Extinguere, Eradicare
Populari, vel Populare
Excidere strepitus
In fauillas redigere
Omnia in fumum & cinerem vertere
Ferro ignique vastare
Indignis modis proterere
Totum subuertere, euertere
Deprimere, apud Cic.
Dissipare, Conculcare
Deturbare statuam, parietes, ædificium, pro destituere
Terræ illidere, Sternere
Prosternere, ἀφανίζειν
In planum redigere
Pessundare, Pessum dare
Demoliri, Depopulari
Subuertere, Diruere
συντρίβειν, Delere
Interficere messes, apud Virg. perdere seu cremare
Disperdere, Exterminare
Nimias ædere ruinas
Arietare, κερύσσειν
Terere, Atterere
Affligere, Afflictare
Profligare, Accido
Concido, Excindo
Conterere, Perstringere
Comminuere, Frangere
Radicitus, funditus euertere
Effundere
Ad solum redigere, Distinct. 44. vide Waste.

---

to Spoile one of his goods, to put him from or besides all.

Fortunis bonis, partis euertere, eijcere, deijcere
Fortunas inuadere
Bonis, facultatibus, prouentibus, destituere, exuere omnibus
In fortunas impetum facere, Cicero
Exuere possessione, Priuare
Censibus, reditibus, emungere, violenter priuare, nudare, Vide to sob.

---

to Sport, vide to Jest.
Sport, vide Pastime.
Spot, vide Blemish.
a Spout, vide Tappe.

to Spread abroad, to Extend, to stretch out, to Enlarge.

Prolatare, Extendere
Propagare, Diffundere ramos
Frondes explicare omnes
Brachia tendere
Radicem in tartara tendit
Pandere, Expandere, Explicare
Extenuare, Dilatare, Plura vide supra to Scatter.

---

to looke a Squint.

Strabum esse vel Strabonem
Ἐλλοίζειν, Ἐλλοιεῖν
Oculis retortis videre
Strabe intueri
Oblique inspicere
διαφέρειν τὸν ὀφθαλμὸν
Thunni more, θύννου δίκην videre prouerb, ἰλλωπίζειν
Limis aspicere vel limulis, to looke awrie.
παραφέρειν τὸν ὀφθαλμὸν
Detorquere oculos
Paetum esse, similiter leuius est quam strabonem esse
Collimare pro obliquis oculis aspicere, apud Plaut.
Lippire, non limi, sed ollis, prouer. pro vehementer cæcutire.

Stable, or Constant.

Stabilis, Constans, Firma
Fixus, Immotus, Immobilis
Solidus,

Solidus, Immutabilis.

a Staffe, vide Sticke.
a Stage, vide Scaffold.
to Stagger, to stammer, to stutter, to lispe.

Balbutire, Impedite loqui
Titubare, συλλογίζειν.
Vacillare lingua
τραυλίζειν
Esse lingua impeditiore
Hæsitare
Dimidiata & mutila verba loqui
βατταρίζειν.

a Staggerer, a stammerer, a stutterer.

Balbus, ψελλός, Atypus
ἄτυπος, plectro linguæ non satis expedito vtens
Balbutiens
Subbalbus
Impeditioris linguæ homo
Traulus, Blæsus
Impeditè loquens
Titubans, Subblæsus
Cui hæsitans & impedita est lingua.

to Stay, vide to Refraine, to Let, to Linger.
to Stay, to make sure, vide to Proppe.
a winding Staire.

Cochlea, Cochlis & Cochlidium
κοχλίδιον
Scala rotunda
Turbinea altitudo, à cochilearum similitudine.

to Stand.

Stare, ἵστασθαι
Sistere, Consistere
Pedibus niti
Inpedes stare.

to Stand still.

Subsistere, Manere
Resistere, apud Eras.
Sistere gradum
Discedere verso gradu
Figere pedem
Retro ferre passus
Sustinere gradum
Hærere in vestigio
Restitare apud Eras.
Premere vestigia, gradum, gressum.

Stand still, Tary a little.

Mane dum paulisper
Expecta, resiste paulisper
Siste gradum, pedem
Subsiste
Resiste, Restita.

Stand vp, Arise.

Surge, Consurge
Dare in pedes
Recipe te in gradum
ἀνάστηθι, ὄρσο.

to Stand to his word, Vide to keepe promise.
a Standerd.

Signum, σημεῖον, Vexillum
Manipulus, Aquila
Mouere signa, inferre, ferre
Tueri, Sequi
Relinquere, Reddere
Stare pro signis
Vocare sub signa
Concurrere signis conuersis.

a Standerd bearer.

Signifer, Vexillifer.
Vexillarius, Manipularius
Aquilifer, apud Romanos
σημειοφόρος.

my

my State is altered or Changed.

Diuersa nunc mea est ratio
Non eadem est, Mutata est
Alius est rerum mearum status
Aliter se habet, non solito loco est.

a Starre or Starres.

Stella in æthere, sydera lucent
Astra micant.

of a great Stature, as a Giant.

Procerus, med. prod.
δολιχάδης, μακρὸς
Longus, Altus, Gigas, extraordinaria, inusitata, immensa magnitudine vel immensæ magnitudinis vastum corpus
Longæ staturæ seu proceræ
Giganteæ staturæ.
Bene longus
Giganteus, Prælongus
Corporis magnitudine alios omnes antecedens
Gigantum stirpe oriundus
Giganteo corpore
Prægrandi corporis mole
Immani & plusquam Gigantea magnitudine
Valdè procerus
Supra communem hominum rationem staturæ
Et prouerb. Polyphemus
Tanagreus cetus
Colosse à magnitudine
κολοσσαῖος τὸ μέγεθος
Immodicæ proceritatis
Clematis, Ægyptia, a tall blacke man.
Maximus, Caliga Maximini
¶ Vir Heroica statura conspicuus
Corporis statura insigni, heroica, eleganti, angusta præditus
In immensam molem coalescere, to wax very great.

from a lower State to a greater, vide from the Kitchin to the Hall.

Statute, vide Commandement.

to Steale.

Furari, Suffurari
Furtum facere, designare
Compilare, Adimere,
Expilare, ἁρπάζειν
Clepere, κλέπτειν.
Auferre, Subducere
Subtrahere, ὑφαρπάζειν
Plicata manu capere, quod non posuit.
Subripere, Diripere
Furto auferre, Sustollere
Abigere propriè ad pecudes applicatum
Afferre manus rebus alterius
Legere, Sublegere
Viscatos ad aliquid mittere digitos
Clandestinè amouere
Furto surripere
Arripere
Rapere
Manticulari, apud Plaut.
Suppilare, Eras.
Furtim vsurpare.
Bonis alienis manus inferre
Inuncare nummos, apud Lucil.
Scrinium alicuius compilare vulgo, to picke a chest or coffer.
Conuasare apud Terent.
Aliquem conuasassem
Inuolare, nomine vola, æ
Manuari deponens, apud Act.
Furtim vola manus
Peculari & depeculari ac peculatum facere propriè significat reipublicæ aut principi quispiam furtim subtrahere, Vnde crimen peculatus, to rob the Prince or Commonwealth.

Stedfast,

Stedfast, Sure, Firme.

Vastum, Firmum
Ratum, Solidum
ἑδραῖον, Stabile
Munitum
Aheneum per metaph.
Benefundatum, vide Stable.

a common Stew, vide a Bauderie house.
a Steward

Condus, Oeconomus
Moderator domus
Dispensator rei familiaris
Dispensatoris officium gerens, Ambros.
Procurator aliquot in locis dicitur, seu curator
Procurator peni, vide a Butler.

a Stitch in the side, called the Pleuresie.

Pleuritis, idos
Pleresis, med. prod.
Laterum dolor, tortura, torsio
πλευρὰ, Grecis dicitur latus, Cic.
Crassus lateris dolore consumptus.

a Sticke, a Staffe, a Cudgell.

Baculus cui innitimur, à quo diminutiuum, Bacillum in neutro genere, Fustis, Scipio
σκίπων, βακτηρία
Sustentamentum, Virga.
¶ Fulcro, baculo niti
Bacillo plantas fulcire trementes
Scipione, fuste gradum fulcire, to goe with a staffe.
Inniti scipioni, baculo arundineo quod etiam significat
In caducam inclinare parietem
Muli mariani, furcinulæ quibus viatores suas sarcinas ferre consueuerunt à Martio inuentore & quas Ærumnas, seu erumnulas Latini vocant, a walking staffe.

Stiffe-necked, Untractable, that cannot be entreated, unruly.

Rigidus, Durus, Asper
Ceruicis rigidæ
Præfectus, Immitis
ἀσυμπαθήμων, Immisericors
Sæuus, Ferox, Seuerus
Ferus, Atrox, Terribilis
Dirus, ἄγριος, Immanis
Dura silex & Marpesia cautes
Dura gerens præcordia mentis
Silices circa præcordia vel pectus habens, gestans, ἀτέγκτος
Ferreum habens animum
Nero, Phalaris, Arcus
Agamemnonis hostia
Ferreus, Aheneus
Scithicus, Plagosus
Cui cornea fibra, apud Persi
Ferrum, adamantum, cornua in pectore gestans
Omni diritate atque immanitate teterrimus, ἀγριόθυμος
Fœnum in cornu habens
Illiberalis, apud Cic.
Exoratu difficilis
Durus, immobilis alloquio
Lapidem decoquens
Nullis precibus mollescens
Crudelis, Truculentus
Implacabilis, Truci aspectu
Acer, Effrenatus, Indomitus
Austerus, Grauis
Inhumanus, Omnis humanitatis expers, Barbarus
Aspectu horribilis
Toruus oculis, βλοσυρωπὸς, vide Cruell.

Still.

Tacitus, Quietus, Placidus
Silens, vide Quiet.

Still or continually.

Assiduè, Continuè, Iugiter
Perpetuò, Perennè.

a Stinke, an ill sauour.

Fœtor, Pudor
Grauiolentia, Virus
Putiditas, putor, δυσωδία
Fœtor hircinus, pestilens
Odor teterrimus oris & corporis, quem ne bestiæ quidem ferre possent, Cic.
Tetri ac plane pestilentis cœli odor
Illuuies, Sordes
Situs, Squalor
Mephitis, pro terræ putore, apud Virg.
Odor malus, grauis, inamœnus, dirus, Latrinalis.

to Stinke, to giue an ill sauour.

Fœtare, Putere
Grauceolentiam, odorem tetrum reddere, βρομώδειν
Olere grauiter, odorem grauem
Obolere, Maleolere
Fœtare quàm pessimè
Obolere cepas aut allium
Mala, graui odore esse
Grauem exhalare fœtorem
Deteriorem spiritum trahere
Tetro odore inficere, to infect.
Et dicitur, Anima alicui fœtore, graui fœtidoque anhelitu, to haue a stinking breath.

Stinking, or that stinketh.

Olidus, tam bonum quam malum odorem habet
Fœtidus, Grauis odoris
Mephiticus, apud Sidonium
Hircosus
Olens hircum, τραγίζων
Tetrum spirans odorem
Obsoletus, Sordidus
Capro olidior, Putidus
Puridiusculus, Virosus
Fætulentus, Graue olens
Flaccidus, Putridus

to Sting, vide to Foyne.
to Stirre vp, to set on, to pricke forth or forward.

Instigare, inflammare
Incitare, Concitare
Excitare, Commouere
Classicum canere vel bellicum
Stimulum addere
Excire
Frigidam suffundere, clanculum
Instigare, Pungere
Stimulare, Extimulare
Animare, Accendere
Sollicitare alicuius animum
Prouocare exemplo
Impellere, ἐλαύνειν
Vrgere, Instare
Adducere, Inducere
Aculeis excitare
ἰσχετίζειν
Calcibus currentem vrgere
Incitare currentem
ὀτρύνειν τὸν τρέχοντα
Igniculos ciere in animis hominum
Instinctu perpellere
Faces apponere, admouere, subijcere
δαΐδας παραπιδεύειν, apud Homerum
Faces incendio ministrare
Hortari, Adhortari
Cohortari, Prouocare
παρακαλεῖν
Exhortari
Ad Mauortis studium excire, Reficere in prælia pulsos
In prælia sæua suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras
Subdere, adhibere calcaria, stimulos, to pricke forth.
Calcaribus equum concitare, citare, to spur the horse, or set spurs to his side.

Morantem

Morantem virga impellere
Bene plaustrum perculit, Prou.
Incendere, pro vehementer excitare, commouere.
Impotenti quadam cupiditate implere, rapere, vrgere.

to Stirre the Wolfe that is asleepe, to prouoke a thing that is able to hurt vs, to procure our harme.

Sopitum excitare somno
Sopitum suscitare ignem
Temulentum, dormientem excitare, vellicare, pungere, stimulare
θωπίζειν ἢ θωπάζειν
Octipedem excitare
Cornutam petere bestiam
Potentum in se perniciem prouocare.
Ignem gladio fodere
Leonem stimulare, pungere
Quiescentem belluam, crabrones, furem irritare
Fumantem vrsi nasum tentare, apud Mart.

a Stocke, a Linage, a Kindred.

Progenies, γένος
Propago & Propages
Prosapia. Origo
Genus, φυλή, Gens
Generatus, Natales
Stirps, fœminini generis
Proles, apud Colum. Generatio
Tribus, Parentela, Familia
Domus, Sanguis
Semen, Satus aliquo
Locus pro genere etiam ponitur
Vt obscuro humili loco natus, **of a base linage.**
Ex honesto, claro, non infimo loco natus, **of a good house or stocke.**
Prodere, i. propagare genus, Virg. Æneid. Ille nostra deducit origine nomen, de gente
Familiam, progeniem ad paucos redactam ab interitu vindicare
Demittere ad posteros genus.

the chiefe of his Stocke, or Kindred.

Auctor generis, nominis
Sanguinis, Originis, Propaginis
Seminis, Stemmatis.

to come of a good Stocke, vide **Kindred.**
to put in Stockes, vide **Prison, and to Tie.**
to get him a good Stomacke.

Stomachum acuere, exacuere, irritare, stimulare languidulum
Vellicare atque excitare stomachum & appetentia non sinere delassari
Facere vt rabida surgat orexis.
Magis ac magis vrgeri edendi auiditate
Palatum iuuare, excitare sicut Plin. acidam appetentiam cibi facere, de lactucis
A stomacho fastidium auferunt, discutiunt
Prouocare seu excitare comedendi, edendi appetentiam
Valere ad ciborum appetentiam prouocandam
Orexin prolicere
Extimulari appetentia
Auidè vorare
Non appetitione sed impetu inferri ad primas dapes.
¶ Contrà, Tollere appetentiam, auiditatem potionis & cibi.

a weake Stomacke.

Stomachus languet, infirmus est, malè se habet.
Stomachi virtus iacet, languet, debilitata

tata est, infirma est, imbecilla, imminuta, nulla prorsus, minimè ad concoquendum apta.
Non est qualem digerendi ratio requirit, qualem optima valetudo postulat
Languente stomacho sum, infirmo, imbecillo, malè constituto
Stomacho non vtor optimè, stomachus laborat.
Cruditas stomachi multos conficit adolescentes.

a Stone.

Lapis, λίθος, Saxum
Petra, Silex.

a hard or Stony heart.

Inexorabilis, Saxeus
Implicabilis, Immitis
Adamantinus, Ferreus
Lapideus, Duræ ceruicis
Seuerus, Inflexibilis
Lapideum cor habens
Silices circum præcordia gestans
Dura silex, Marpesia cautes, Prouerb.
vide Stiffe-necked.

to Strike or kill with a stone.

Lapidare, λιθοβολεῖν
Saxis, lapidibus obruere
Frequentes ictus lapidibus obruere
Frequentes ictus lapidibus inferre
Imbre lapidum affligere, percutere
Grandinario lapidum iactu opprimere, apud Fulgentium
Lapides iacere
Lapidibus cædere, appetere
Coopertus lapidibus, imbre saxeo, id est, obrutus, Solin. de gruibus, Imbre saxatili nautæ complui.

a Stoole, a chaire, or a seat.

Sella, ἕδρα, Sedes
Sedecula, Sedile, Subsellium
Thronus, θρόνος, Solium maiestatis sunt, Cathedra
Hemicyclus, Exedra
Tribunal iudicis.

a foot Stoole.

Suppedaneum, Scabellum
Subsellium, Hypopodium.
ὑποπόδιον, ὑποπόδιον.

to Stop, or to shut vp, to inclose with hedge or wall.

Obturare, πωμάζειν
Occludere, Obstruere
Oppilare, Obstipare
Obsepire, διαφράττειν
Implere, Infarcire
Obuallare, Obmunire
Rimas delutare, Oblinere luto
Obdere, Constipare
Effercire interualla grandibus in fronte saxis, apud Cæs.
Stabulis supponere pecus
Auribus aurem addere
Aures obturare, to stop the eares.
Stipare, Stringere, Oppilare
Contrahere, claudere, medicis vsurpatur, Aluum sistere

to Stop another mans prospect or light.

Obstruere luminibus, apud Cic. in 5. Tuscul. pro structura propiore lumen alicui tollere.
Officere luminibus vicini pro eodem à Iustiniano ponitur, quod postremum scilic. Budæus posuit pro Gloriam alterius obscurare, minuere, pro quo Liuius vsurpat, Nomini officere. Etsi in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro sit, nobilitate ac magnitudine eorum qui nomini officient meo, me consoler.
Officere luminibus, etiam apud Ciceronem

Ne

Nec mentis quasi luminibus officij altitudo fortunæ, gloriæ
Adferre obscuritatem, apud eundem
Attulerunt tuæ res gestæ cæterorum laudibus obscuritatem
Alicujus præterea virtute, aliorum nonnunquam obsolescere dicitur existimatio.

to Stop ones mouth, vide Silence.

Store, vide Abundance.

Stout, bold, without feare.

Hostibus haud tergo sed forti pectore notus, Catul.
Intrepidus, ...
Audax, Animosus
Audens, Audaculus
Infractus animo
Qui magno animo & erecto est
Inuicti animi, Confident
Ad quoduis facinus promptus, a **venturer**; mortem non timens præsentem
Acer, Atrox
Ferox, Impauidus
Strenuus, Magnanimus
Temerarius, Nihil timens
¶ Credere se suæ arti, audaciæ
Presenti infracto animo, constanti
...

a Stout fact, vide Deed.

to Stray abroad, vide to goe out of the way.

to Straine thorow a colander.

Deliquare apud Colu, Eliquare
Exprimere famas, pisa
Colare, Excolare
Percolare, Pauxillatim stillatimque liquorem emittere
Per colum aut secerniculum purgare
διυλίζειν

to Strangle, vide to Choke.

a Stranger or an outlandishman.

Externus, Exter
Peregrinus, Exterus, Extraneus, & Exteraneus, Aduena
Alienigena, ἀλλοδαπός
Proselytus, Exoticus
Aduentitius, Alienus.

to Stretch out, vide to Spread abroad.

Streit.

Angustus, στενός, Arctus
Strictus, Exiguus, Breuis.

to make Streight.

Angustare, Angustum facere
Coangustare, Contrahere
In angustum adducere vel deducere
Constringere
Arctare, Coarctare.

Strength.

Robur, ἰσχύς
Fortitudo, Vires, Latus
Vires timor abstulit
Neruus, Vis, Lacertus
Vim suscitat ira
Gladiatoria totius corporis firmitas
Virtus, quæ δύναμις Græcis
Venit in corpore virtus
Brachium, pro fortitudine in sacra Scriptura, Potentia
Potestas, Vide **Might.**

to Strengthen, to make Strong.

Munire,

Munire, Communire
Obfirmare, Firmare
Roborare, Vallo claudere.
Vallare mœnia Arma
Confirmare, Stabilire, χαδίςημι
Cancellis firmare, ἀποςαυρῶν Vide Enuirone.

to Strike with a Club, vide Beat.

to Strike off, vide **to Cut off.**

to Striue, to Chide, to Braule.

Rixari, Obstrepere
Contendere verbis
Altercari
ἐρίζειν, Obstrepere
Obgannire
Iurgare, Litigare
Litibus intendere
Iurgia exercere
Agitare contentiones
Litem lite serere
Conferre lites, Horat.
Verbis inuicem altercari
Dictis dimicare mutuis
Diffidere, Concertare
Verbis certare, Pugnare.
Funiculum contentionum ducere, apud D. Hieron.
Conserere lites
Contentionem exercere
Dissidijs in amœnis conflictari, concuti
Pusilla de causa de re quantumuis friuola, litem, rixam mouere
Obstrigilare
Omnia contentione agere, **to doe nothing but braule.**
Non solum lingua, sed & ligno, rem agere, **to braule and fight**
Controuersiam habere, alere
Controuersari apud Cicero
Altercationem habere & facere, vtrum, apud Cic.
Commutare verba, pro litigare apud Terent.
Velitare, λογομαχεῖν, pro verbis altercari
Lingua concertare, apud Cic.
Serenitati nubem inducere, **to make discord or noise.**
Certare pro brachia
Contendere pro subligaculo
In iurgium descendere
Disidijs contendere
Cum iurgio adoriri, **to chide one.**

Strikes, vide **Contentions.**

Strong, Bigge, and Mightie.

Validus, ἰσχυρὸς
Fortis, Robustus
Magnarum virium
Herculea gens, robore nata
Cordus durum, patiensque laborum
Præditus viribus
Valido esse labore, corpore firmo, iunctis veribus, virtute præstans, firmus
πολὺ ἰσχύειν
Robusti corporis
Samsonius, Atlanticus
Potens, Herculeus
Præualidus, καρτερὸς
Pectorosus, Lacertosus
Inuictus viribus, præstans virtute ac robore
Vertius, apud Pomponium
Cui solidæ stans robore vires
Neruosus
Præstrenuus
Viribus pollens, præpollens
Samsonem robore vinces
Alter Hercules, Vigorosus
Acer, apud Virgilium de Turno
Mucius ipse, Milo
Torosa iuuentus apud Persium
Homo neruosi rebustique corporis
Insigni cum corporis, tum animi robore præditus

Cui

Cui vigor mentis, solidumque robur
Cui maxima vis est, Homerus
ὑπέρτατος ἐστι μέγιστον
Prævalidæ sunt in corpore.

to make Strong.

Robustum facere, Dare vires, animum addere
Reddere, reuocare animos.

Stubborne.

Rigidus, Proteruus, Indomitus
Infrenis, Effrenatus, Vide Obstinate and disobedient.

to Studie, vide to Learne and to Muse.

to Studie, to endeuour or giue himselfe to vertue, to prosper in all goodnesse.

Colere virtutem
Dare operam virtuti
Adolescere & grandescere quotidianis virtutum auctibus
Proficere de virtute in virtutem
Magna indies bonæ frugis carpere incrementa.
Incrementum & vires accipere
Eximiam ad recta vitæ instituta progressionem facere
Exercitamentis virtutum multum fructus referre
Vitam virtute excolere
Omnem operam ac studium ponere in virtute colenda
Se proripere virtutis ad fastigium
Proficere in mentem bonam in salutemque
Pectus virtutum ornare nitelis
Ingenuis mentem virtutibus ornare
In ea vitam impendere studia, quæ vera certissimaque ad virtutem ducunt via.

very Studious, or giuen to Learning.

Studiosus
Literarum amantissimus
Perdius & pernox in literis
Libris affixus, Pertinacissimè inhærens.
Cui omne tempus inter bonas literas effluit
Palladij studij cultor, venator, amator
Candidatus bonarum literarum
Assiduus in studijs literarum
Cui est cordi sacræ culturæ Mineruæ, &c.

Studie, vide Diligence.

to Stumble, to faulter in going.

Cespitare, Nutare gressu
Titubare, παραπαίειν, Labi
Vacillare gressu, pedibus
Ire pede incerto
Labascere, Errare
Telepidare, παραφέρεσθαι
Super talos insistere
Incedere, iter facere passibus non æquis, apud Senecam in morte Claud.

to Subdue, to make tame, to ouercome.

Subigere. Subijcere
Pandere armis
Subiugare, Potestatis suæ facere
Redigere sub imperium, Vincere
Liberare, mulctare, subdere
Cogere vt imperata faciant, ferant
Conficere in leges suas, apud Terent.
Rebellare, Expugnare
Superare, Prosternere

Victricem

Victricem imponere pedem
Confundere, Conculcare
Contundere, Conterere
Euertere, Subuertere, Calcare
Mittere sub leges, Virg.
Vi oppresso, imperio coercere, Cic.
Vi & vafris circumuentionibus subiugare
Supponere caput pedibus
In ius, in potestatem suam redigere, vindicare, obtinere, potiri
In seruitutem, in seruitium, in prouinciam redigere, Frenare
Frenos, iugum inijcere, δουλοῦν
Domare, δαμάζειν
Frenum imponere, seu iugum seruile
Seruitio premere, Coercere
Sub pede colla tenere
In ditionem redire
Domitum, impositum pede calcare premere
Imponere imperium, iugum
Sub iugum mittere
Trahere sub iuga
Facere aliquem vectigalem, tributarium, vide Tame.

---

to Subdue a Country, vide to Winne.

to become Subiect, vide Obedient, Subiect to, &c.

to Suborne, to put in the place of another.

Subornare, Adornare, supponere
παρασκευάζειν, Allegare
Submittere, Subdere.

Subsidie or Tribute, a Tole.

Vectigal, Tributum & tributus, apud Plaut.
Telonium, Portorium quod in itinere præstare solent

to leauie a Subsidie, vide to Sesse.

Substance or Wealth, vide Money.

Subtill, Wittie.

Sagax, Industrius
ἐπιτρεφής, ἀγχίνος
λογοδαίδαλος.
Ingeniosus, Chrysippus
πολυδαίδαλος
Acutus, Alacer
Callidus
Sensibus vigens vniuersis
Acer in argumentationibus, argutus orator
ἀθυμηματικός
Perspicax, Gnarus
Disertus, ἀγχίνους
Magnus ingenio
Expertus, Solers
Præditus ingenio
Animo ingeniosus, artificiosus
Ingenij dexteritate plurimum pollens
Rhinoceros, Metaph
Prudens, Dædalus
Fœlici acutoque ingenio
Præstans ingenio, εὐφυής
Vir & ingenij vigore, & memoriæ dono præstans
In quo summa est facultas ingenij
Homo venusto, cœlesti ingenio, mirificæ industriæ
Diuinæ cuiusdam indolis
πολυτεχνότατος
Cleanthes, Sagaci ingenio
Egregijs ingenij dotibus cumulatus
In agendis rebus consilio vtens
Argutus disputator
Acerrimum agens disputatorem.

Subtiltie, Craftinesse, Guilefulnesse.

Argutia, Fuci
Strophæ tergiuersationum

Ambages, Anfractus, διεξόδους
Acumen Chrysippeium
Acies ingenij
Chrysippeæ subtilitates
χρυσοφόγγον, est suffragium
Astus, Astutia, Vafrramentum
τέχνη, κερδοσύνη. Ars
Calliditas, Vafricies
Versutia, Dolositas, Fraudulentia
Sisyphi artes, Prouerb.
Dolosa consultamina
Versuta consilia
¶ Veteratoriè, subdolè, vafrè, versutè, callidè, **Wittily.**

to Sucke, or to giue Sucke

Lactare, sugere, lactere, lambere matrem, premere mammam, mamillam, papillam, vbera sugere
Alimentum maternum trahere
Lambere matrem
Immulgere vbera matris labris
Vbera trahere, ducere, bibere, ebibere lac maternum.

Successors, Posterity.

Posteri, Posteriores
ὕστεροι, ἐπάγονοι ὀπίσω οἱ
Minores, Epigoni
Nepotes, Successores
Sequaces, ἐπίγονοι
Posteritas, Soboles, Genus, Successio, } **Posterity.**
Semen pro posteritate in sacris
Futuræ retro generationes, pro posteris in sacra Scriptura
παῖδες παίδων, Nati natorum
Filij filiorum, frequenter in sacris
Postera ætas.

a good Successe.

Rei euentum secundum fore spero, fœliciter, prospere, ex animi sententia rem gerere, ad optatum finem perducere, fœlici exitu concludere
Efficiam ne quid aduersi in re contingat, ne sit infaustus, alienus, à nostris voluptatibus
Vt exitus, finis & terminus rei sit prosper ac felix.

Such manner, or such a one of this or that Sort.

Talis, Huiusmodi
Huiuscemodi, Istiusmodi
Illiusmodi, Similis
Eiusmodi, Is, ea, id.

to Sue the Law, to Commence an Action.

In jus vocare, In jus ducere
Iure conuenire, Citare
Citare ad iudicem, in jus aliquem
Diem dicere, vel condicere alicui
καλεῖσθαι
Dicam scribere & dicam impingere, quod Paulus Iuris. consul. dictare actionem dicit.

to Suffer, to Abide, to Endure.

Tolerare, καρτερεῖν
Exhaurire periculum
Sustinere, Supportare
Pati, Perpeti
Ferre, Durare
πάσχειν, Perferre
Dare pœnas, Pendere
Dependere pœnas natibus vel tergo
Plectere, Luere
Soluere, Piare pœnas
Casus inuicto corde sinistros pati
Sufferre, Perferre, ὑπομένειν
Multos subire, Addere labores
Multum terris iactatus & alto
Pœnæ hæc mihi causa fuit.

to Suffer too much, vide **to Permit.**
Sufficient, vide **Apt.**

a Suffragan, vide Bishops Vicar.

to Swimme.

Natare, Fluitare, Innare
Tacitis remigrare sub vndis
Flumina tranare
Fluuios innare rapaces
Remis corporis vti
Carpere iter maris
Dimouere aquas brachijs
Findere, secare aquas pectore
Pulsare aquas nudis lacertis
Ferri per aquas
Mari brachia tendere
Pendere aquis
Ferire aquas
Pellere vndam manu
Ducere manus in aquis, Placitis vndis natare, to swim in calme water.

to Summe seuerall parcels in a reckoning or account.

Reducere in Summas
Putare, deputare rationes
Subducere Summam, quod summare vulgus dicit
In summam conferre
In summam redigere, cogere.

Sumptuously, vide Deliciously.

Sumptuous banket, vide Banket.

the Sunne.

Sol, Titan, Hyperion
Oculus mundi
Hyperione natus, Phœbus, Apollo
Pater heliadum, Masculum sydus
Genitor Phaetontis.

Sunne setting.

Occidens, Hesperiæ partes, occiduus dies, A sole occiduo
Sol præceps occiduas subit aquas occasus solis.

a Supper.

Cœna, Cœnula, quæ Vesperna antiquis dicebatur
Cœna vespertina
Conuiuium serotinum
δεῖπνος, δόρπον
Epulum vespertinum
Vespertinæ festiunculæ, Collation.
Cœna Hecates, prou. dicitur cœna perparca & impendio frugalis, vide a cold Feast.

a Supplication or request.

Libellus apud Sueton. & pluraliter Libelli, quos Martialis vocat supplices libellos, in quibus scilicet continentur petitiones, supplicationes subditorum, ἱκέτηρίαι
Galli, Requestam vocant, minus Latinè
Libellos signare, siue subornare dicitur, qui supplicibus libellis siue Requestis respondet.

Supplication or request put backe.

Spernere, repellere, deserere, preces orantis
Surdas aures præbere oranti
Nulli exauditæ deorum preces tuæ fuerunt.

to Supply the stead of another, to take the turne of another.

Alternare vices, apud Ouid.
Variare vices, apud Virg.
Præstare, tradere mutuas operas, Terent. Seruare vices, Solin.
Promiscuam operam dare, Plaut.
Ludum facere labori, Horat.

Per vices quippiam agere
Variare laborem otio, otium labore
Alijs vicissim suppetias ferre
¶ Respirare, Vires tarditate nutrire.

to Suppose, to thinke or esteeme.

Arbitrari, Autumare
Iudicare, Censere
Videri, deponentaliter
Putare, νομίζειν
Existimare, Credere
Exploratum habere
Diligenter cogitare
Attentius exanimare
Intento animo intueri, perpendere, ponderare
Sentire, frequentibus istis particulis, Quod vel quoniam
Opinione plane concipere, fore
Persuasionem induere
Reri, Opinari, meditari.

Sure, vide Faithfull and stedfast.

I am Sure or certaine of it, I I doubt it not, or I am out of doubt.

Scio, certus sum
Firmiter teneo, Persuasum est mihi
ἀκριβῶς εἰδέναι
Certò mihi persuasum est
ἀναμφιβόλως ἔχω, firmiter teneo, nihil ambigo
Certis argumentis habeo compertum
Certum prospicio
Certis adducor argumentis
Plurimis experimentis obseruaui
Certo certius habeo
Pro certo habeo, Liquet
Constat mihi
Apparet mihi
Certum, exploratum habeo
Pro explorato habeo
Exploratissimum est mihi
Non ambigo
Compertum, perspectum, notum, excognitum habeo
Capio, Intelligo, εἰδῶ
Non ignoro, Non sum ignarus
Non sum nescius, inscius
Certò scio, Certum scio, Certè scio, Omnia, apud Cic.
Non est mihi dubium, obcurum
Spe non dubia ductum
Vsu comperi
Exploratum, compertum est mihi
Certissima fide compertum, & argumentis indubitatis persuasum est mihi
Diuinis eloquijs testatum habemus & persuasum, Bud.
Calleo, teneo hanc rem quam optimè
Non me fugit, εἶδα
Fugit, fallit, latet, præterit neminem
Omnes sciunt
Indubitatum, perfectissimum habeo
Non me præterit, fallit
Haud me falsum habuit
Haud me latet, ἐπίσταμαι
Non me clam est
Neq; id est obsurum cuiquam, knowne to all men.

a Surety, or a Pledge.

Fideiussor, ἐγγύαχος
Sponsor, Satisdator
Præs & Vas, vadis, sed in re diuersa, vnde Auson. Quid cum lis fuerit nummaria, tum dabitur? Præs
Quis subit in pœnam capitali supplicio? Vas, Obses.

to become a Suretie for one.

Vadimonium promittere, *in* re propriè capitali
Pro altero fide iubere, spondere, se obligare
Fidem, promissum præstare alienum
Vadari verbum commune
ἐγγυᾶσθαι
Vadimonio se obstringere

Sistere

Sistere vadimonium, to put in surety
Alienæ culpæ dispendium luere, velle
In se recipere, ad se, Terent.
τὸ ἐφ' ἑαυτῷ δέχεσθαι, ἀναδέχεσθαι
Præstare, apud Cic. frequens, pro satisfacere
Alienam culpam, alienum promissum in se recipere
Fide iubere, pro alio spondere
Fidem pignori dare
Dare promissa, apud Virg.
Promittere per vadem
Suo periculo, sua fide promittere alium facturum aliquid
Fidem interponere suam, apud Cæs.

a Surgeon.

Chirurgus, χειρουργὸς
Chirurgicus, pro eodem
Aliptes ab vngendo
Empericus, experimentator, ἐμπειρικὸς qui per experientiam medetur
Vulnerarius substanti, vel vulnerarius medicus.

to Surround, vide to ouerflow.
to win his Sute.

Tenere, obtinere causam
Euincere, vincere litem
Tenere sententiam, to get the vpper hand.

to leesse his Sute, or to be debarred of his action.

Perdere causam, ius
Et cadunt à causa, qui litem perdunt, qui causam aduersario tradunt, concedunt
Similiter cadere causa, causam emittere, Succumbere
Cadere formula, apud Quintilianum, pro eodem
¶ Vinci, Superari, Cedere.

Inferior, minor sum, ἐλαττόομαι
Posteriores ferre, ἔλαττον φέρεσθαι.

a Swallow, vide Gulfe.
to Swarue altogether from old fashions.
to Sweare, to take an Oath.

Iurare
Iuramentum, iusiurandum præstare
ὅρκιον ἐπιδοῦναι
Fidem iuramento obstringere
In alicuius verba iurare
Sancte iurata deiurare
Sacramentum dicere & sacramento
Coram Deo & angelis protestari
Dare iusiurandum
Iureiurando confirmare
Conceptis verbis iurare, hoc est, ad præscriptum & voluntatem alterius
Iurare stygias vndas
Superos testari
Nupilo promissi Styx mihi testis erat
Per mare, per terras, per tria nomina Iuro
Adiuro stygij caput implacabile fontis
Per superos, & si qua tellure sub ima est
Per freta iuro terramque potentem
Stygij per flumina fratris annuit
Meque adstringam verbis in sacra diua meis
¶ Sacramento adigere vel iureiurando
Cogere ad iurandum, Obtrigare, obligare iureiurando, vel in iusiurandum cogere, obstringere.
Ὁρκοῦν, to take an oath of one, or to cause him to sweare.
¶ Iurisiurandi alicui gratiam facere, Iusiurandum vel sacramentum remittere, to dispence with one for his oath, to release or discharge him of it.
Sacramenti religione exoluere
Iuramentum nullum expetere.

Secramento non tenere
Perfidum dicere, to periure or forsweare.
Sanctissimum sacramentum violare
εἰς τὸν ὅρκον ἀσεβεῖν.

to Sweat.

Sudare, consudare
Sudorem emittere, desudare
Circumsudare, Exsudare
Sudat, manat sudore
Sudator, Sudatrix
Sudoris plenus, one that sweateth much.
Ossaque & artus perfundit toto pectore sudor
Tum toto corpore sudor liquescit.

to Sweepe the floore.

Scopare, σαίρειν, κορεῖν
Verrere, expurgare pauimentum
Operam omnem aranearum perdere, texturam improbam, telas, apud Plautum.

Sweet.

Suaue, Dulce
Lene, Musteum
Mellitum, Sacratum
Mellis medulla
Melleum, Mellifluum.

a Sweet-heart, vide a Paramour.

Swift, Quicke, Speedie, Actiue, Nimble.

Agilis, Alacer
Velox, Pernix
Citus, φερόμενος
Celer, Volucer
Impiger, Ales, adiectiuum
Alite vectus equo
Festinu, τάχος
Præpes, Celeripes
Strenuus, Citatus, θοός
Aëripes, & per synæresin Aëripes, Alipes
Velocior Pegaso
Rapidus, Ocior accipitre
θᾶσσον ἴρηκος
Ceruum cursu vincens
Fugax, pro maxime celeri & veloci Cicero posuit in epistolis, & Virg. in Ro.
Volucri meare cursu, Sol. de Trigide
Primum pigere fluente.

Swiftnesse Quicknesse, Speedinesse.

Agilitas, Velocitas
Pernicitas, Celeritas
Alacritas, Leuitas.

a Swill-boule, vide Drunkard.

a Swine, vide Hogge.

a wilde Swine, vide Bore.

a Sword.

Gladius, Ensis, ξίφος
Framea vel phramea
Telum, apud Virg. & alios
Ferrum pro gladio frequens, vtpote materia rei confecta
Machera, Romphæa, a two hand Sword.
Mucro, per Synecdochen, vt ex parte totum intelligamus
Spatha, Spathula
Parazonium, a riding sword.
Acinacis, penultima correpta, apud Horat, & D. Hieron. pro gladio vsurpatum est Persico, seu potius Medico, Turcæ Cimiteriam vocant ensem
Harpe, apud Lucre. pro ense falcato.

to draw the Sword.

Distringere ensem, Mucronem
Vagina eripere ferrum
Vagina diripit ensem
Stringere gladium
Ensem exigere, Gladium nudare
Petere ferro, ense, gladio
Exercere, Euaginare vel rectius distringere, educere.
ἕλκειν τὸ ξίφος.

a Sword.
to gird his Sword.

Balteo se cingere
Ense latus cingere
Præcingitur ense viator
Lateri ensem accommodare, aptare, Subligare
Subijcere latus gladio, latus ense cingere, Vincire
Reuincire, Acuto cingi ense.

to put the Sword in the sheath or scabbart.

Gladium condere, recondere in vaginam
Ensem recludere
Aptare ensem vagina
Vagina caua fulgentem recondit ensem.

T.

a Table.

Tabula, Tabella, Mensa
Mensula, Quadra, vt, aliena viuere quadra
Mensis struere, instruere, extruere.
Ponere, Apponere
Remouere, Negare
Retinere, Euertere
Repellere, Compellere
Auferre
Mensis ponere, imponere, remouere, discumbere, adesse, surgere, consurgere
Reddere mensæ tempora.

a Table-guest, a Smel-feast, Vide Guest.
a paire of Tables for to play at Dice.

Abacus, Alueus
Alucolus, Fritillus
Pyrgus, apud Horat.
Turricola, Occa
Tabula lusoria.

to Take away or from, to Leaue nothing.

Auferre, Demere
Adimere, Eripere
Eximere, Dirimere
Diripere, Surripere
Præripere, Subducere
Sublegare, Priuare
Spoliare, Fraudare
Expoliare, Orbare
Viduare, Sustollere
Detrahere, Subtrahere
Extorquere, Detorquere
Furari, Prædari
Nihil reliquum facere, eleganter, pro relinquere nihil
μηδὲν καταλείπειν
Omnia auferre vel cum puluisculo, vt habet prouerbium
Tollere funditus, to leaue nothing

to Take his breath, vide Breath.
to Take grieuously.

Ægrè, Ægerrimè, Indignè, Grauiter, Grauatim, Molestè, Iniquè, Acerbè, Iracundè ferre
δυσχεραίνειν
Durius, impatienter, male ferre

Indignari cum accusatiuo, pro
Indigne ferre vel Irasci, Cic.
Cicero præter modum doluit mortua filia.

I Take it to be so, or I Thinke so.

Mihi videre videor
φαίνεταί μοι
Sic equidem ducebam animo, Virg.
Facile adducor vt credam
ἔσγ' ἐμοὶ δοκεῖ, mihi videtur
Suspicor, Mihi sit verisimile
Induco animum
Tangit animum meum suspitio
In anxia purgatione leuem concipio suspiciunculam.

to Take in hand, vide to Beginne.

to take on him the office or charge, vide to Undertake weightie matters, charge, &c.

to Take patiently, vide to be Patient.

Take heed.

Caue, vide, studium adhibe, Consilio vtere, diligenter animaduertere, aduerte, attende quam diligenter potes.

Taken with beautie.

Specie capitur adolescentia, oblectatur, gaudet, lætatur
Speciem amant adolescentes.

to Talke, vide to Speake.

to Talke or commune with one, to debate of matters together.

Loqui primarium, cum datiuo
Alloqui, cum accusatiuo
Communicare, Conferre
Commemorare, Sermocinari
Colloqui, Confabulari
Commentari, Agere
Verba facere. Sermonem habere
Affari, Compellare
προσαυδᾶν, προσφωνεῖν
Conuenire, cum accusatiuo, to goe for, to speake with.
Ioannem de hac re conueniam
Volo te paucis, vel tribus verbis, (subaudi) alloqui.

a Talke, a Speech, a Language, a Word.

Sermo, λόγος
Loquutio, Eloquutio, Verbum
Homilia, Eloquium
Idioma, loquutionis proprietas
Lingua pro eodem frequens quemadmodum Græcis, φωνὴ.

a common Talke, vide Rumour.

Tallow of beasts.

Seuum, Sepum, στέαρ
Sebum scribunt aliqui
Hinc candela sepacea seu sebacas, a tallow candle.
Et candelas, seruare, sebare, vel separare, apud Colu, to make tallow candles.
Et apud Plaut. Vulcanum in cornu gerere, id est, candelam, to beare light in a Lanterne.

to make Tame, to Subdue or bring vnder.

Domare, Domitare
Debellare superbos
δαμάζειν
Frænare, Subijcere
Subigere, Subiugare
Sub imperium mittere

Coërcere

Coërcere, Reprimere, vide Subdue.

a Tanner, a Currier.

Cerdo, σκυλεὺς
Coriarius, Byrseus, βυρσεὺς
Alutarius.

Tapistrie or Hangings.

Tapeta seu potius Tapetes
Tapes, Plaga, lagula
Legimus etiam Tapetia
Textilis pictura
Peristromata, Stromata
Panni auro intertexti
Peripetasma
Amphimala, Amphitapa
Aulea, αὐλαῖα
Vestes cortinæ, stragulatæ, variegatæ, versicolores, belluatæ, apud Varro, hoc est diuersis belluarum figuris depictæ
Textile stragulum magnificis operibus pictum & plenum artis argentum.

a Tap, a Cocke, a Spigot, a Spout.

Epistomium, Spina, Ducillus, Fistula, Collabus, σύριγξ
Tubus, Cuius diminutiuum est
Tubullus
Viuum, ceruiciam educere, promere, to tappe.
Depromere, vinum mouere, Hor.

to Tarry, to Pause, to Stay.

Manere, μένειν
Expectare, ὑπομένειν
Operire, προσδέχεσθαι
Percunctari, Terent.
Per cunctatum ibo ad portam quo ad se recipiat
Præstolari, omnia cum accusatiuo construuntur. Cicero postremum Præstolor etiam datiuo iunxit
Restare, Restitare
Tardare, Resistere
Cunctari, Demorari
Intermittere, Intercipere
Interrumpere, Cessare
Tardescere, Desinere
Desistere, Morari
Moram interponere, facere, inferre
Hærere, Sistere
Omittere.

I will not Tarry, I will come by and by, quickly, or shortly.

Non cunctabor, non morabor diutius
Aduentum non differam, non prerogabo
Subitò, inopinatò, propediem nos visurus est
Nouo incunte anno
Ineunte vere, prima Hirundine aduolabo. Dabitur tibi copia nostri, Virgilius.
Hyeme proxima, hyeme, extrema videbit nos Roma
Londinum, Oxonia
Cum se remiserit hyemis rigor, cum ciconijs & hyrundinibus euolabo
Aduentum maturabimus
Ocyus præsentiam nostram vsurus es,
Propediem te inuisam
¶ Maturabo reditum
Iam iam adero
Mox rediturus
Continuò hic ero.

Tarry a little, vide Stand still. to Doe or end his Taske, to dispatch his businesse.

Pensum persoluere, absoluere
Pensum conficere, Plaut.
Pensum meum quod datum est confici
Peragere laboris pensum
Opus iustum vel operas reddere

Implere

Implere, peragere partes suas
Iusta præbere, reddere
Iusta operum peragere
¶ Plena opera
Iusta pluraliter
Opera constituta, debita, consueta, apud Columel.

to Taste, to Smacke, to Proue.

Libare, Delibare
Gustare, Degustare
Pitissare, apud Terent.
Carptim, leuiter, ac velut obiter degustare
Admouere labra poculis
Primoribus labijs degustare, tangere
A limine salutare
Summo digito & quasi per Indicem tangere, Iustinianus
Vt canis è Nilo degustare
Per transennam inspicere
Extremis digitis attingere
Ex transcursu dicere, velut degustandi causa
ἐκ παραδρομῆς μαθεῖν, ὥσπερ γεύματος ἕνεκεν.

to Tax, vide to Cesse.

a Tailer, a Botcher, a Cobler.

Sarcinator, Sartor
Cerdo, ῥάπτης
Vestiarius, qui vestes vendit & reficit, Pannicularius
Veteramentarius sutor, a cobler or botcher and Suppaector, a souter or cobler.

to Teach, to Informe, to Instruct.

Docere, παιδεύειν
Instituere, Erudire
Edocere, Condocere
Educare, Dogmatizare
Instruere, Imbuere.
Fingere ingenium rude, animos pueriles, iuuentutem, filium, pro informare
Literis ornare
Condocefacere, apud Cic. Tusc. 3.
Tradere pro docere
Præceptiones & institutiones tradere.
Profiteri aliquem, artes ingenuas, pro docere, scire
Pueri pectus præceptis formare, Hor.
Formare mores
Ætatem puerilem ad artes, ad humanitatem informare, Cic.
Artium vias iuuentuti tradere
Tradere vias disciplinarum, discendarum, scientiam
Puerorum rudem & ad omnia sequacem animum ad optima quæque perducere
Puerorum ingenia literis excolere
Iuuentutem & fideliter & accurate, tam literis bonis, quam rectis moribus expolire.
Pectus rectis moribus instruere
Catechizare, in Epistolis Paulinis propriè.
Instruere mysteria religionis, tradere.

to Teare in peeces, vide to Rent.

to weepe with Teares, vide to Weepe.

to Tell, to Shew, to Declare, vide Rehearse.

a Tell-tale, a Blab.

Homo futilis, Leuis
Rimarum plenus
Omnia ferens sub auras
Hac illacque perfluens
τετρημμένος πίθος, Hoc est, Dolium pertusum
Incontinentis linguæ
Parmeno, Terentianus
E perforato qui biberit poculo

Meliacum nauigium
τὸ μηλιακὸν πλοῖον
Laterna punica
Cribro infidelior
Laterna magis pellucidus
Dolio pertuso incontinentior, vt habent prouerbia.

to Tell all things abroad.

Dicta eliminare, apud Horatium, in epist. pro extra limen efferre, renunciare
Facta tegenda loqui, Tibul.
Foris effutire, Teren. vide to publish.

Tell vs.

Dic, Dice, apud Comicos
Cedo, imperatiuum, pro dic, apud Comicos
εἰπὲ, λέγε, Refer
Dare, pro dicere, apud Virg.
Iste Deus quis sit da Tityre nobis, id est, dic, Memora.

Tempestuous and troublous weather.

Venti, Procellæ
Importunissimi venti perpetuo spiritu ex aduerso flantes
Fulmina, Fulgura ardentia
Tempestates, Turbines
Intemperies, Nimbus
Grandines
χάλαι κλύδων
Cœlum admodum ingratum
Cœlum turbidum
Hyems pro tempestate ponitur.

Tempestuous stormes on the sea.

Æstus, commotio maris
Mare turbidum, feruens, æstuans, sæuum, fluctuans validè, vehementer
Procellosum mare, turgidum, inualescente Æolo, exurgentibus subinde vndarum molibus
Ærumnosum salum Cic. vocat.
Vndas, fretum, quum ventus & vndæ intumescunt, ratis medijs vrgetur in fluctibus æquoreis titubans quassatur procellis
Rapidis sæuit feruoribus æquor
Mare tumultuosum, ventosum, vndosum, vndabundum, tempestuosum, horrisonum, naufragium minitans, ventis commotum, iratum, feruidum, agitatum.

to appease a Tempest.

Componere, tranquillum reddere tempestuosum sæui maris impetum
Lenire tempestatem
Tumida placare æquora
Æolijs ventis, tumidisque imperare procellis
Liberare à turbine irati æquoris.

a Temple, or a Church.

Templum, Delubrum
Basilica, Phanum
Ædes Sacra
Tabernaculum, Sacellum.

a Tent, a Pauilion.

Tentorium, ἕλιξ
Papilio, Statiua
Tabernaculum, σκηνὴ
Nomine quoque pellium in sacris tentoria castrensia designantur, in prophetia Abacuc, Turbabuntur pelles terræ Madian.
Castra pluraliter
Domus portatilis.

a Tent to put in a wound.

Penicillus vulnerarius, quo vulnera stipantur
Peniculus
Turunda à Catone ponitur pro lineamento ex filis, quod in vlcera immittitur

Lemniscum,

Lemniscum, apud Celsum, pro linamento oleo vel vnguento illito
Epithema
Linamentum
Linteolum, lineus paniculus
Basilicon, apud Celium pro eodem μολόσις, linteolum illud conceptum quod vulneribus inditur ad extrahendam purulentiam ac saniam, suppuratione quum iam maturuerit ferto rescissa.

Thankfulnesse.

Gratitudo
Gratiarum actio
Gratia, Animus memor
Gratia animi, beneuolentia
Memoria, voluntas grata in aliquem.

to giue Thankes.

Habere gratiam vel gratias, est animo, mentem scilicet animumque; habere memorem accepti beneficij quod Græcis est χάριτας ἔχειν
Referre gratiam & gratias, est facto respondere, scilicet officijs & satisfacere re ipsa beneficijs, & licet sæpius capiatur in bonam, in malam tamen partem ponitur, vt maleficium reddere significet
Agere gratias dicimus, & rarissimè gratiam verbis videlicet, εὐχαριστεῖν, ἀνθομολογεῖσθαι χάριν
Charites persoluo tonanti
Iungimus illi ferre semper incredibiles, magnas, maximas, singulares, immensas, ingentes, immarcessibiles gratias.
Agere grates, poeticum magis quàm oratorium
¶ Cæterum acceptum ferre vel referre, tam in bono quam in malo, est habere pro accepto, fateri se accepisse.
προσλογίζεσθαι προσίεσθαι
Gratis vel gratiam summam, solidam gratiam inire

to be Thankfull.

Reponere merita
Gratias agere, habere alicui
Compensare, Repensare
Remunerare beneficium bene merenti.
Clauo trabali beneficia sua afficere
Meritas agere grates
ἀπτιστα δωρεῖσθαι
Gratias dignas pendere
Pensare, reddere beneficium
Gratiam remetiri
Parem esse beneficijs acceptis
Respondere meritis beneficijs
Persoluere, soluere beneficijs
Operam benignè compensare
Alicuius erga se beneuolentiam singularibus accipere officijs
Officium officio pensare
Fricantem refricare
τὴν εὔνοιαν ἀντιπέμπειν
Beneficium acceptum ampliter repensare, Mutuam officij vicem rependere ἀντιπελαργεῖν
Terentius Phor. Fœneratum isthuc beneficium tibi pulchrè dices, id est, cum lucro redditum conduplicatum
Benefactis pensare oblatum obsequum.

That, or As.

Vt. ἵνα.
Quatinus, Quod

a Theefe.

Fur. φώρ
Suppilator. Cleptes.
Trium literarum homo
Homo manibus aduncis & picacissimis, ἀσκολαχείλης
Fele rapicior Rapax.
λωποδύτης Dietarius
Laurus, Harpua, prouerb.
Vulturius, apud Plaut.
Inhians prædæ
Qui vncis est vnguibus
Lauernio Furax, theeuish.

Felis

Felis tarressia, Verte
Manticulator, apud Fest.
Trifur, è gabalo lapsus, a wag halter
Latro, Prædo, Raptor
Prædator, Pirata.

Therefore, for that cause.

Proin, Proinde, Ergo
Ideo, Igitur, Idcirco
Itaque, Eadem causa
Illius negotij gratia
τούτου ἕνεκα
Ea propter, & propterea
Eam ob rem, & res
Ea gratia, Ea de re
Ea ex re
Eò & in hoc, in structura orationis
Hac de causa, his causis adacti, Therefore.

to Thicken, or make Thicke.

Densare, Condensare
Cogere, Virg. Frigore mella cogit hyems
Constipare, Spissare
Inspissare, Conspissare.

Thicke, hard, closed together.

Densus, Frequens, πυκνός
Confertus, Confertissima turba
Condensus, Spissus
Crassius, παχύς
Opacus & obscurus ad vmbram verius referuntur.

to Thinke, to Esteeme, to Suppose.

Inclinare, Censere
Putare
Existimare, Conijcere
Coniecturare, Coniecturam facere
Cogitare, Autumare
Ducere, Credere
Arbitrari, Suspicari
Reri, vide to Suppose.

as I Thinke.

Vt reor, existimo
Vt mihi videtur
Vt arbitrator, ὡς νομίζομαι
Vt ego quidem sentio, autumo
Meo iudicio
Mea sententia, Opinione mea
ἐμοὶ δοκεῖ
Nisi me animus fallit, vnlesse, or except I be deceiued.
Quantum mihi videre videor
Quantum indicijs colligere possum
Quantum meæ existimationi ac iudicio videtur.
Quantum ego ratione & ingenio consequi possum.

to Thinke of, or vpon, vide to Muse.
Thinne, vide Slender, Leane.
to quench, to stanch Thirst.

Sitim compescere, deponere, pellere, tollere, explere
Releuare, Sistere, Sedare, Extinguere, Expellere
Sitis sorbet ora
Arentem leuare vnda sitim.

to be Thirstie or drie.

Sitire, Sitim pati, ferre, tolerare, Deferre
Siti consumi, obrui, auida siti.

to Threash.

Frumenta pertici, excutere
Triturare, ἀλοᾶν
Gressibus exterere
Spicas fustibus tundere, Colum
Flagellare messem perticis, Plin.

to

to Threaten.

Minari, ἀπειλεῖν
Ædere, iactare minas
Minitari, Comminari
Fulminare minis
Promittere, apud Virg.
Intentare mortem, Virg.
Interminari
Maximas intentare minas
Intonare minis & verberibus.

a Thriftie childe.
to Thrust, vide to Foine.
to Thrust, or to cast downe.

Deuoluere, Detrudere
Deijcere, στρεβλοῦν
Deturbare è sublimi
De sublimi ad ima rotare
Præcipitare.

to Thrust, or Put out.

Elimare, Proturbare
Liu. Pellere foras, Extrudere
Protrudere, Obtrudere
Explodere, Expellere, vide to Driue out, &c.

to Thunder.

Tonitruare, Tonare, intonare, superintonare.
Mouere tonitrua, Tonitrua matutina ventum significant imbrem meridiana
Tonitrus, Tonitruum, Tonitru indeclinabile, thunder.
Magnus ab æthereo personat axe fragor
Iupiter strepitu exterruit orbem
Magno miscetur murmure cœlum
Tonitru cietur aer, cœlum
Tonitru tremiscunt ardua terrarum
Intonant poli
Pater omnipotens ab alto cœlo intonuit

to Tie, to Binde.

Vincire, Ligare
Reuincire post tergum brachia
Inijcere vinculis
Fortibus, nexibus, vel loris constringere
Grauibus coercere vinculis
δεσμεύειν, Innectere pedicas
Compedes inijcere, to fetter, or giue fetters.
Adhibere vincula
ἐμπεδεῖν, Indere compedes, cathenas captiuis
Compedibus vincire
Innectere manicas
Astringere arctius, fortius, fortiter, vide to hang vp.

to Till the ground, vide to Eare.
Time or season

Tempus, καιρός
Hora, apud D. Paulum
Tempestas, apud historiographos
Curriculum, apud Virg.
Otium, pro tempore
Non fuit mihi otium, I had no leasure
Æuum, αἰών, pro tempore longo, sicut sæculum, & ætas, Vt nostri sæculi mores, nostra ætate
Dies, pro temporis cursu, apud Ciceronem.

in good Time, vide season.
the Time will trie.

Tempus docebit
Exitus rei probabit
Tempus omnia retegens patefaciet
Exitus acta probabit.

in good Time or season.

Maturè, Tempestiuè
Oportunè, Per tempus
In tempore.

to obserue the Time, to take heed how he spendeth or bestoweth his time.

Habere rationem temporis
Summa cum vtilitate nostra diem condere, Plin.
Non finere tempus sine fruge fructuq; dilabi, effluere
Rectè otia ponere
Rectè ætatem ducere
Temporis enim sumptus (vt inquit Philosophus) parcissimus est
Tempus redimere, est melius collocare, quod malis studijs hactenus tritum est.

to waste or to spend Time vainely.

Bonas horas malè collocare
Otio & litteris abuti
Frustra tempus conterere
Symposijs bonas horas malè perdere
Tempus alea terere
Conferre tempus in aleam, Plin. vide **to spend the day in vaine.**

to passe the Time.

Tempus, diem deducere, transigere, traducere, trahere, extrahere
Tempus terere, consumere, conterere
Otium terere, agere
Dies vitæ ætatem decurrere, consumere
Diem conficere sermone longo, Plaut.
Ducere horas, Virg.
Eximere diem dicendo, Cic.
Condere solas, apud Virg.
Consumere longos soles, apud Per.
Ducere, proterere tempus
Noctes fabulis iucundissimis citra tædium transmittere
Extendere noctem colloquijs, sermonibus
Iucundissimis sermonibus nox ducebatur, Plin.
Placidè traducere æuum, vitam
Ferias agere amœnissimas
Ineptijs, næuijs bonas horas malè conterere
Temporis tædium lectione fugare, pellere, leuare, releuare
Fabellis tempus, diem fallere
Suffurari tempus, quis dicitur, quod rebus necessarijs succidit.

the Time weareth, or passeth away.

Fluxum tempus elabitur
Ætas auolat, diffluet, effluet æstas
Fallunt anni
Labuntur anni tempora
Tempus præterit, fugit
Et dies, apud Plaut. præterit
Eximitur dies me gaudente, Plin.
Tempus assiduo rapitur cursu
Cedit dies, apud Cic.
Abeunt, euanescunt præcipiti lapsu intermoriuntur tempora
Truditur dies die, apud Horat.
Cito pede labitur ætas
Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis
Fallit tempus, id est, citò præterit nunquam reuocabile
Dies abit instar euntis, currentis vel fluentis aquæ
Humanæ labuntur tempora vitæ atque anni properant
Labitur occulte, fallitque volubilis ætas.

at this Time, in this world, or as the world goeth now.

Hoc æuo, nūc.

Impræsentarium, Nunc
Hac tempestate, ætate
In præsens
Hoc temporis curriculo
Hoc sæculo, Hoc tempore
Hac hominum ætate, Hodie.

at the very same Time.

Eadem tempestate
Sub idem tempus
Per idem tempus.

the Time weareth away all things.

Differendo, intercedentibus diebus vel mensibus res dicitur elanguescere, intermori
Euanescere
Venire in obliuionem res dicitur, cui tempus inducet obliuionem
Tempore ipso vanescere apud Tacitum. Et prouerbium, Dies adimit ægritudinem, tempus enim omnia lenit & emollit: hinc doloris medicus tempus vulgo dicitur.
Non est dolor tantus quem temporis longinquitas non mitiget, tandemque adimat, imo reuulsum pectore.
Multis præterea rebus medetur tempus, quas nulla vi possis emandare.
Et Euripides, χρόνος μαλάξει σε
Tempus dolorem leniet
Videmus opiniones vanas, fictasque diuturnitate extabuisse.

in the meane Time or season

Interim, Interea
Interea temporis, loci
Interdum, Obiter, In transitu
Interim dum, μεταξὺ.

in Times past, or of Late.

Diebus proximè exactis
Longo ab æuo
In diebus seu mensibus prioribus, ἄρτι, Hoc longis intercedit annis Diebus iamdudum, nuperrime, elapsis præteritis.

in old Time.

Maiorum nostrorum ætate, tempestate, temporibus quo sæculo maiores nostri vixerunt, annis præsedentibus, præteritis, præterlapsis.

out of Time.

Inopportunè, intempestiuè, importunè, insolitè, inopinatò, inopinanter, inopinatè.

as the Time will serue.

Tempori cedere, necessitati parere, rationem temporis habere, consulere temporibus conformare se ad temporis rationem, consilia & actiones tempore moderari, pro temporum Statu & suscipere & deponere, ita se gerere, vt præcipere tempus videatur, vt temporis ratio ferat ac postulet
Quasi ducem in rebus agendis, & consiliarium habere tempus.

in Time to come.

Apud posteros, in posterum, in posteritatem, æuo sequenti, vide hereafter.

Timerous, vide Fearefull.
Tiranny, Crueltie

Tyrannis, Iugum durissimum
Seruitus plusquam miseria
Phalaridis imperium.

to exercise Tiranny.

Tyrannidem exercere
Pharaonica sæuitia opprimere
Subditos tyrannide fatigare, deprimere
Omnium hominum sæuitiam improbitatemque supergredi.

Tired, vide Weary.
To and fro, vide Hither and thither.

Toade-

Toadstooles, Mushrumps.

Asparagus, ἀσπάραγος
Corruda, Fungus
Boletus, βωλίτης.
Tubera & tuberes.

Together.

Simul, ἅμα, Vna Pariter.
Insimul, med. correp.
Coniunctè seu coniunctim.

Toyes, Trifles, vide Foolishnesse.

Tokens, Markes, or Signes.

Signa, δείγματα.
Indicia, Argumenta
Monumenta, Intersignia
Documenta, Specimina
Notæ, Vestigia
Symbola, σύμβολα.

a Tole-gatherer, vide Customer.

a paire of Tongs, or Pincers.

Pruniceps, Forfex igniaria
Furcilla coquinaria, πυραλάβιον
Tenella, barbara dictio est, seu potius Gallica.

an ill Tongue, or a railing Tongue.

Lingua virulenta, bisulca
Mordax, Maledicta
Contumeliosa, Virg.
Aspidis morsus
Venenum detractionis spirans, & apud Iuuen. Lingua mali pars pessima serui.

a childrens playing Top.

Trochus, Trochulus, Turbo
Troco lude, aleas fuge
Turbinem voluere, Trochum agitare, circumuerti, ambire.

the Top or highest part.

Æditior locus, Pastigium
Culmen, Cacumen
Vertex, Metaph.
Supercilium, Summitas
Veruca, Metaph.
Altitudo, Extremitas
ὕψος, ἄκρα
Apex, Iugum
Præcipitium, Ardua terrarum
Sublimitas, Celsitudo
Specula, Iuga montis.

from the Top to the Toe, vide from the Beginning to the End.

a Torch.

Teda, Fax, Liminare
πυρσος, Funale.
Facula, a fire brand.
Lampedion, vide a Lampe.

Torch-bearers.

¶ Daduci, δᾳδοῦχοι, Tediferi, facularij, Ceroferarij.

to Torment, vide to Punish.

a Touch-stone.

Lapis Heraclitus, penult. prod.
Lapis Lidius, Index, Latinè
βάσανος, Cuius attritu fabri aurati vel argentum explorant, verumne sit an adulterinum.

a Torrent, a swift running streame falling from the hilles.

Torrens, tis, m. g. Torrens, entior, entissimus

Torrentia flumina
Rapidus montano flumine torrens sternit agros
Sternit sata læta bouúmque labores
Ruunt de montibus amnes.

it Toucheth you very neare, vide **it is your Part.**

a Towne or City.

Oppidum, Oppidulum
Ciuitas, πόλις
Vrbs, qua Roma propriè dicta est voce, ad alias ciuitates modo detorta est.
Castellum, κώμη.

to vndoe or spoile a Towne, vide **to Destroy.**

Trace, vide **Footsteps.**

a Trade or manner of life.

Vitæ institutum
Viuendi ratio, modus, forma
Formula, Mores
Exercitium, Studium
ἐπιτήδευσις, ἐπιτήδευμα
Recta, optima morum compositio, vide supra **Occupation.**

to Trafique, to exercise the Trade of Merchandize.

Negotiari, πραγματεύεσθαι
Exercere, tractare commercia mutua, negotiationem, ἐμπορεύεσθαι
Inire commercia, Mercari
Mercaturam exercere, vel mercatum.
Facere mercaturam, apud Cic. & Pla. pro exercere, ἐμπολεῖν
Agere mercatum, negotiationem.
ἀγορὰν ποιεῖν
Mercimoniis faciundis rem augere, vide **to Vse.**

Transitory, or not long during, of no long continuance.

Momentaneum, ὀλιγοχρόνιον
Transitorium, Caducum
Fluxum, fragile, Sal. Diuitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur
Temporarium, Temporaneum
Instabile, Ruiturum
Fugax, Labile.
Iamiam periturum
Mobile, Interciturum
Interiturum, Occasurum
Intermoriturum
In obliuionem venturum
Paruo tempore duraturum
Omnium enim rerum vicissitudo est, & omnia orta occidunt
Ætati, annis cedere
Ætatem ferre non posse
Diu seruari non posse, qualia sunt vina nonnulla, quæ dicuntur fugientia
Et mala Persica, Plin. vocat fugacia quod durabilia non sunt decerpta, quæ facillime corrumpantur.

to Translate, vide **to Change.**

Trappes, Ginnes, Snares or Wiles.

Laquei dolosi, Tendiculæ
Insidiæ, παγίδες
Pedicæ, Retia
Fallaciæ, Offuciæ
Tricæ, Irritamenta
Casses arcti, i. Technæ
Clandestinæ insidiæ, Transenes,
Obsidiæ, apud Colum. Plaut.
Durateus equus, prouerb.
δούρειος ἵππος
Decipula æ, & Decipulum neut. gen.
Furca, apud Ouid.

to Trauell or labour in vaine, to lose his Labour.

Perdere

Perdere operam & impensam
Inanem operam sumere, suscipere
Studio exerceri inani
Frustra laborare, conari
Capere, pati, subire laborem inanem
In cassum sudare
Arenam numerare, metiri
Arenæ semina mandare
Arare littus
Aërem verberare
Operæ iacturam facere
In pertusum ingerere dolium, apud Plaut.
Studium male collocatum iri dum video
Ludere operam
Austrum percellere
Penelopes telum retexere
πηνελόπης ἱστὸν ἀναλύειν
In aqua scribere, apud Catul.
Delphinum cauda ligare,
δελφῖνα περὶ τὴν οὐρὰν δεῖν
Scopas dissoluere
Rem prorsus inutilem efficere
Nebulas aduerberare
Piscari in aëre
Aquam in mortario tundere
Caluum vellere
Lauare corium, laterem
Ignem dissecare
Æthiopem dealbare, lauare
Isthmum perfodere
Reti ventos venari
Aquam cribro haurire, & id genus permulta alia, to labour, & supra, to labour in vaine.

to Trauell, or be in labour of childe.

Parturire, Parere, Dare, Edere partus
Soluere molliter partus, liberos suos
Producere, in lucem dare
Educere fœtus, Reddere ventris onus
Ponere ventris onus
Ferre partus, Reddere semina concepta, vteri pignus.

to Trauell before the time, or to bring forth young before it be perfect, in beasts we say to cast their young.

Immaturum fœtum edere
Abortire, Abortum parere
Abortare pro eodem, apud Iul. Fir.
Aborior, eris, vel iris
Abortiuum, abortum facere, ἐξαμβλίσκειν
¶ Abigere partum medicamentis ἐκτιτρώσκειν, eijcere infantem in vtero enectum
Coactè conceptum à se subire, Suet.
¶ Fœtum corrumpere
Et apud Phocilydem, φθείρειν βρέφος, ἔμβρυον ἔνδοθι γαστρός
In vtero fœtum corrumpere
¶ Vitia contrahere abortiua, apud Solin.

an expert or great Traueller.

Qui plura loca calcauit, quàm vllus mulio perpetuarius, apud Sen.
Multum terris iactatus & alto, apud Virg.
Qui orbem peragrauit omnia emensus
Quique mali multum, multumque laborum fluctibus & bellis tulerit, Virg.
Rebus euariantibus iactatus & agitatus.

a Treasure.

Gaza, Persica dictio
Thesaurus, θησαυρός, Græcè, quod repositus sit εἰς αὔριον, i. in crastinum
Diuitiæ reconditæ, repositæ
Fiscus, Ærarium sanctius
Peculium authore Celso pro ea patrimonij parte ponitur, quam quis in numerato & ad casus repentinos repositum habet, vt refert Alciatus
Gazophylacium, vel Entheca gazæ, id est, thesauri repositorium, Thesaurarium August. vbi at

the Lord Treasurer.

Ærarijs præfectus, Ærarius
Arcarius, qua dictione Hieron. vtitur in lib. Ester
Quæstor, ταμίας
Præpositus pecuniæ publicæ
Ærarij curam habens
Tribunus ærarius, Budæo dicitur
Receptor generalis
Coactores vocantur præterea, Quæstores seu collectarij
Χρηστής
Coactionem argentariam factitare, apud Suet. pro exercere Quæstoris officium.

a Trencher.

Quadra, a broad trencher.
Quadrula
Mensa, & mensula diminutiuum, apud Virg. in 7.
Orbis seu orbiculus mensarius, a round trencher.
Discus, idem.

a Trembling, vide Quaking.
a Trespasse, vide Offence.
Tribute, vide Subsidie and Custome.
to Try, vide to Attempt.
Trifles, vide Foolishnesse. Bables.
to Trimme, vide to Beautifie.
Trimly, Finely, Cunningly, workmanly.

Adfabrè, Faberrimè
Artificiosè, Eleganter
Quàm optimè
Scitè, Scitissimè.

a Trivet.

Tripes, τρίπους, Cytrapus.

to Triumph, to Bragge.

Agere triumphos, Triumphare
Ouationem agere.
Dicere Pæan, Dicere Io Pæan
Cantare triumphum, Pæana
¶ Et præposterè gloriantes dicuntur, Prouerbio, Ante victoriam, encomion
Ante congressum encomion vel epinicia sibi ipsis canere, & ante lentem augere ollem.

Trouble, vide Heauinesse, and free from trouble.
Trouble of minde, vide Madnesse.
to Trouble himselfe, to put himselfe in great trouble.

Negotium sibi exhibere, facessere
πολυπραγμονεῖν
Multis se negotijs implicare
Circa multa agere
Capere molestiam
Rebus nihil ad se pertinentibus implicari
Omni se prægrauare molestia
Molestijs se inuoluere negotijs
Sibi ipsi litium ac negotiorum materiam accersere, parare
Sibi malum conciliare
In cœlum expuere.
Facere quod in proprium recidat caput
Aduersus stimulum calcitrare.

Troublous, vide Grieuous, and a peece of Trouble.
Throughly, vide Wholly.

a Truce.

Induciæ,

Induciæ, Pax sequestra
Vacatio militiæ
Abello, vel belli feriæ
ἐκεχειρία, διοχή
Pactitia pugni cessatio.

to make Truce with enemies.

Inducias pacisci, agere, facere, pangere, dicere, inducias bello dare
Condicere inducias, id est, statuere, apud Iustin.
Æquis conditionibus inducias inire, Plin.
Ab armis fœdere intercedente quiescere.
Peractis inducijs
Tempus induciarum cum Gallis exierat, Cæs. vide League.

True, one that saith the Truth.

Verax, Veriloquus.
Homo minimè vanus.
Veridicus, Oracula loquens
Verus pro veridico, apud Terent.

like to be True, or according to the Truth.

Verisimile, & è conuerso
Verum ambage remota dedit
Simile veri, εἰκός
Non veri dissimile, Reuera
Vero verius apparet
Vero consonum
Non abhorrens à veritate
Veritati coniunctum
Haud absurdum, ineptum, absonum à vero, Simillimum vero.
Durant vestigia non languidæ fidei, Soli.
Fama nec à veri dissidet illa fide
Veri speciem habens
Idoneum, appositum, aptum ad persuadendum, πιθανόν.

Truly, indeed.

Sanè, Certo certius
Certè, Certissime
Habet omnes in se numeros veritatis
Certum vel certò scire
Plane, Atqui
Vere, ἀληθῶς, Verum
Profectò, Vero verius
Nil certius, apud Comicos
Quouis oraculo Delphico certius
Nimirum, Haud dubio
Pro certo creditur
Quinimo, Reuera
Imo, Amen, Prorsum, Vere
Porro, Videlicet, Reipsa
Etiam, Etiamnum
Recte, sane, ita vero
Sane verò, per ironiam
Vtique, γίμλυ
Dubio sine, Næ, ναί
¶ Confirmantis & obtestantis formulæ, apud Comic. præcipue
Ita me dij bene ament, juuent, apud Terent.
Peream, Dispeream
Ita Deum mihi propitium habeam
Moriar, Emoriar, Male mihi sit
Ita viuam, apud Cic.

a Trumpet.

Tuba, σάλπιγξ, Salpinx
Cornu recuruum, Classicum
Bucca, vt scribit D. Hier. apud Hebræos tuba dicitur, à quo buccina diminutiuum, & buccinum in neutro genere, apud Plin. κερατίνη.
Concha pro buccina vel tuba, apud Virgilium & Horatium
Æs pro tuba, ex ære, apud Virg.
Signum, Signa canant apud Mart.

to sound the Trumpet.

Clangere, κλάζειν
σαλπίζειν, Signum dare
Datur signum buccinæ, Cic.
Buccinare, Aere ciere viros, Virg.
Clangore buccinæ militum animos confirmare.

to Trust.

Fidere, Confidere, Niti, Thesca fide
Credere, Fidem habere
Spemque fidemque locare
Fretus sum, pro Fidem habeo.

Trust no body.

Nemini fides habenda est, nusquam tuta fides, humanis mala est fiducia rebus, sapientiæ & consilij est, nemini res nostras credere, committere, nemini plane confidere,
Nullius in fide omnia statuere, ponere, collocare
Quis est quem tibi fidum præstare possis, cujus incerta, dubia, infirma, fluxa fides non sit?

Trusty, vide Faithfull.
I Trust, vide I hope.

to speake the Truth.

Veritatem exprimere, edicere, libera voce depromere, denunciare, citra adulationem prodere, ἀληθεύειν, Veritatem proloqui
Verum dicere, alloqui, nec cessare
Auriculas teneras mordaci reddere vero apud Persium
Ad normam veritatis loqui, Bud.
Verum proferre
Tanquam e plaustro loqui
ἐκ ἁμάξης λαλεῖν
Dicere id quod res est,
Dicere rem ipsam, vt res est
Veritati rerum gestarum testimonium perhibere.
Veritatis iubare tanquam vaporem & nubeculam deprimere
Folium recitare Sybillæ, apud Iuuen. id est, rem indubitatam, certam
Oracula loqui
ἔτυμον ἐρέειν κέλεται δέ με θυμὸς apud Homer.
Vt verum dicam imperat mens ipsa.

to defend the Truth.

Agere pro veritate
Veritati subscribere, suffragari
Veritatem propugnare
Totis viribus verum tueri
Veritati patrocinium totis nisibus præstare.
Iugulum supponere, pro veritate tuenda, vetustate do, fidei honore
In fidem veri memorias accersere ex antiquitate scriptorum
Oppetere mortem pro veritate.

to couer, to cloake the Truth.

Verborum coloribus veritatem obfuscare.
Oratoris fucis veritatem obducere.

a Tumbe, vide Graue.

to Tumble, to wallow, to turne.

Voluere, Volutare
Peruoluere, Rotare
Reuoluere, Euoluere
Aduoluere, Deuoluere
Superuoluere, Inuoluere
Aduoluunt ingentes montibus ornos
Voluere rotam
Saxa voluebant, inferebant.

a Tumbler, vide Dauncer.

a Tunne, a great vessell.

Dolium, πιθος, Vas vinaria
Cuppa, alijs per simplex p. scribitur
Bacchar seu Baccharium
Cadus κάδος, Tina, Vietor
Vascularius, a Cooper.

by Turne, by course one after another, or one to another.

Mutuo, Inter se, Alternatim

Alius alium, Alternè
Vltro citroque & vltro citro
Secum, πρὸς ἑαυτὸν
Vicissitudine, Vicissim.
Inter nos agamus communiter
Alternis vicibus
Ad inuicem, pro quo eruditiores ponuntur.
Ad alterutrum, Græcè πρὸς ἀλλήλους
Inuicem quin, Ad hæc tertio pugnare inuicem ostendit.

to take the Turne of another, vide **to Supply the stead of another.**

a good Turne, vide **Good.**

to doe one a good Turne, vide **Pleasure and Benefit.**

one good Turne requireth another

Manus manum fricare prouerbialiter dicitur
Manus manum lauare
Gratia gratiam parare
Mutuum muli scabere
Fricantem refricare, & id genus alia permulta.

Twelue.

Duodecim, Ter quater, Bis sex, adiderat annos, ad duo lustra, duos.

Twilight, vide **Euening.**
in the Twinkling of an eye, vide **Moment.**

V.

a Vacabond, a Runnagate, a Wanderer, a Rogue.

Erro, onis, Errans
πολυπλανής, ἐκφορος
Aberrans, Errabundus
Vagans, Vagus
Vagabundus, Multiuagus
Palans, Circulator
Panagæa Diana prouerb.
Instabilis, nulla certa sede consistens
Pedem stabilem & domicilium certum non habens
Toto vagari orbe
Per medias vrbes agitur, saltusque pergat Erro.

Vaine or transitorie.

Vanus, Fragilis
Verna incertior aura
Fluxus, Caducus
Perfusa gloria fuco
Vmbratilis, Momentaneus.

in Vaine.

In vanum, In cassum
Frustra, Nequicquam
Inaniter, Nequaquam.

Vaine hope.

Spe frustrata, Vana, inanis, falsa minime secunda, omnino aduersa, auersa.

Valiant, vide **Couragious.**
to Vanquish.

Cæsar Pompeium vicit, pugna fregit, prælio superauit, acie vicit, superauit fugauitque
Copias eius profligauit, in fugam coniecit, conuertit
Victoria est potitus, victoriam tulit, obtinuit, consequutus est, adeptus est.

to Vanquish with reasons, vide **to ouercome.**

Vantage, vide Gaine.
to Varie or differ in words.

Pugnantia dicere, Non constare sibi, διαφέρεσθαι ἑαυτῷ
Non consentanea dicere
Secum discrepare.

Variable, vide Inconstant.
Variance, vide Discord.
a Vaut or an arch Roofe.

Cameratum, Concameratum
Caminatum, Testudinatum
Arcuatum, Fornicatum
Fornicibus recuruum
Testudineum, Arcuatum opus.
¶ Camera, Testudo, Fornix
Testium incuruatum, deuexum.

Vehemently, vide Much.
to open a Veine, vide to Let bloud.
Venome, vide Poison.
Very much, vide Much.
Vermilion, vide Red colour.
a Verse or Meeter.

Carmen, Versus
Oratio numerosa quod numeris constet, metro ligata, carminis legibus adstricta
Metrum, μέτρον
Numerus, Modus
Modulus, Carmina, Musa
Sermo in carminis leges ligatus numeris adstrictus
Carmen siccum, exile, exangue, exuccum, nullum omnino Apollinis vestigium habens.
¶ Contra, Elegans, venustum, versum quod artificioso & composito pede fertur, politum, lepidum, grandiloquum, suauiloquum, excultum, Maroneum.

to make Verses or Meeter.

Pede iuncto scribere
Pangere, conficere, conscribere carmen
Facere, Dictare
Carmen scribere, condere, ludere, docere
Versus fundere, canere, resonare.

Vertue.

Virtuti omnia sunt subiecta, omnia sunt sub potestate ac ditione virtutis, rerum omnium regina virtus est, dominatur, vna regnat, summum ius habet, omnia regit, virtuti cuncta parent, cadunt, subiecta sunt humana omnia
Virtus valet ad omnia, imperium habet in omnes res, omnia tenet, possidet iure, ac potestate sua, complectitur, quid est, quod assequi virtus non possit?
Virtus floret, valet, pollet, excellit, antecellit, præstat.

to Vex, to Molest, to Persecute.

Insectari, Infestare
Affligere, Afflictare
Cruciare, Molestare
Macerare, Mactare
Enecare, Metaph. Defatigare
Vtere, apud Terent.
Vexare, κακοποιεῖν
Lacessere. ἐλαύνειν
Insequi, Quatere, Insultare
Turbare, Fatigare
Molestum esse, ἐνοχλεῖν
Exagitare, Premere
Persequi, διώκειν
Vrgere, πιέζειν
Petulanter incessare
Premere persecutionibus
Cogit me illud, that vexeth me, vide to Grieue or to punish.

a Vicar,

a Vicar, vide a Curate.

Victorie.

Victoria, νίκη, Palma
Trophæum, τρόπαιον
Triumphus, Superior manus,

to haue or obtaine the Victorie.

vide to Ouercome, and Vanquish.

to View, to consider diligently.

Contemplari, ad oculos & ad animum refertur
Interius ac propius contemplari
Altius perspicere, vel pensiculatè
Penitissimè spectare
Propius intueri
Ob cordis oculos ponere
Animo intueri
Penitus introspicere
Silentium aperire, Prouerb.
Omnes animi sensus velut quodam specillo pertentare
Iudicij acrimonia
Tanquam ad manum inspicere, introspicere, perspicere, attendere, rationem habere, considerare, expendere
Æstimare à digitis prioribus, veluti leonem ab vnguibus
Totum perlustrare, excutere
Attentissime inspicere
Ad hominum formam & figuram animum ferre, Cic.
Attentius, accuratiusque considerare.
Penitus explorare
Cominus oculis quamlibet curiosis collustrare
A fronte atque á tergo
ἄμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Fixis oculis intueri
Ἀτενὲς ὁρᾷν
Habitare in vultu apud Cic. i. oculos nunquam dimouere vel deijcere, alicuius vultum contemplando.

a Village.

Vicus, κώμη
Pagus, Castellum
Aliud significat villa nempe domum extra vrbem, pro prædio tamen subinde ponitur
Municipium, a Freedome, a free Citie or Towne.
Maior vicus est, qui vel vicus vel oppidum videri possit
κωμόπολις.

a Vine, or Vineyard.

Vinea, Vinetum, Vitis
Bacchi nemus, Arua fælicia
Nouelletum, Malleolus, a young vineyard.
Bacchi Pampineis oneratæ vitibus vuæ.

to violate, or to deflowre a Virgin or maiden.

Vitiare. Violare
Corrumpere. διαφθείρειν
ὑβρίζειν. διαπαρθενεύειν
Stupro contaminare
Deuirginare, apud D. Hieron.
Pudicitiam imminuere virgini, apud Plaut.
Comprimere, corrumpere virginem
Imminuere virginitatem
Vitium, stuprum offerre virgini, apud Cicero.
Vitium addere pudicitiæ, Plaut.
Delibare virginitatem
Soluere zonā virgineam, apud Catull.
Deflorare apud Classicos non legi, sed perflorare, to take away the flower.
Conficere virginem, apud Terent. pro fallere dictis
Depudicare, vide Maid.
¶ Compressio, Coitus
Concubitus, Plaut.
Dulces amantium compressiunculæ.
The act or deed of lecherie.

Violet

Violet colour, vide Purple.
Visions, vide Dreames.
to Visit, to come to See.

Visere, Inuisere
Casulas non dedignari
Lares reuisere, subingredi
Deflectere, subuertere ad aliquem
Subire tectum vel domum
Succedere tectis.

Visour, vide Masking.
an Umpire, vide Arbitratour.
Unable to studie.

Infirmior, Imbecillior est, infirmiore, tenuiore, imbecilliore valetudine & corpore est, infirmioribus viribus est, imbecillioris, infirmioris, tenuioris valetudinis est, quam vt studiorum laborem, graue studiorum onus ferre, perferre, sustinere possit.
Minus habet virium, roboris, quam vt studiorum labori par esse possit, quam vt ferendo studiorum labores possit esse
Valetudine vtitur imbecilla, infirma, sic vt labor studiorum eum facile possit opprimere.
Eam illi valetudinem, eas natura vires negauit, quas laboriosa studiorum tractatio, assidua literarum exercitatio, grauissima literarum studia postulant, requirunt, desiderant, exigunt
Corporis, valetudinis, virium infirmitas, imbecillitas, tenuitas facit, vt incumbere, quantum res poscit in studia non queat.

Unaduised, Rash.

Inconsideratus, Inops, expers consilij, rationis
Improuidus, Præceps, Inconsultus
Temerarius, Imprudens, Leuis.

Unaduisedly, Unwisely, Rashly.

Præcipitanter, inconsideratè
Properè, Temerè.
Properanter, Inconsulto
Ex improuiso, De improuiso
Improuiso, Repentino
Repentè, Derepentè
Impræmeditato, Exinopinato
Subito, Subitariè
Imprudenter, Citra causam
Sine ratione, Sine causa
Tumultuariè, Citra delectum
Tumultuanter, αὐτοσχεδίως
Neglectum & plusquam ex tempore
In rugas contracta fronte
Imparatè, Illotis manibus
ἀνίπτοις χερσὶν.

to doe a thing Unaduisedly.

Consilium in re præsenti capere
Impræmeditate aliquid tractare
In arenam consilium capere, instar gladiatoris, vt habet prouerb.
Et apud Senecam, Consilium sub manu dicitur nasci
Illotis pedibus quippiam aggredi
Anabatarum more facere, i. clausis oculis, vt refert Alciatus, & non Andabatarum
Facere ruditer, crasso modo
Extempore, impræmeditato, tumultuanter, raptim agere
Deliberare cum præsenti
Agere præcipitem
αὐτοσχεδιάζειν, Mittere, Dilabi præcipitem, corpus è saxo
Ferri, volui in præceps.

to Unbinde, to Loose.

In mare, in æquor se perrumpere, effundere.
Præceps sese saltu in flumen dedit
Præcipitare se in vndas, aquas
Soluere, Expedire.
ἐκλύειν, Enodare, Exoluere

Leuare

Leuare catenas, vincula, Virg.
Ligamenta, vincula dissoluere.

I am Uncertaine, or in doubt.

Non satis mihi liquet,
Haud certus sum
Habeo dubium, ambiguum, anceps, incertum, ignotum, incognitum, suspensum
Equidem ignoro
Minus compertum habeo
Parum mihi liquet
Non equidem scio
Cogitatu nequeo colligere vllo, I cannot know it in any wise.
Parum constat, Clam me est
Mihi dubium est
Fugit, præterit, latet me
Ne cogitatio quidem vlla hac de re in pectus meum ascendit, subijt animum, I know nothing of it.

Uncertaine what to doe.

Ancipiti cura distrahor, jactor, versor, animi pendeo, Incertus animo sum, pendet animus, inclinat huc illuc, fluctuat, jactatur, incertus est quid consilij capiat, vtram me dem in partem ignoro
Explicare consilium, expedire me ex hac deliberatione, exitum meæ cogitationis inuenire non possum, distrahunt me diuersa consilia
In vtramque partem ita multa succurrunt, vt difficilis admodum sit, minimè expedita, minimè explicata, minime explorata, minime certa, perobscura, haud facilis, aperta deliberatio.

Unchast, vide **Lecherous**.
Uncleane, vide **Filthy**.
it is Uncomely, vide **Becommeth**.

to Uncouer the head.

Aperire caput, Detegere
Nudare verticem
Paleum ponere, deponere, detrahere.

Uncunningly, unhandsomly.

Inartificiose, ἀτεχνῶς
Infabre, Incomposite
Inornate, Fœde, Bungerly done.

Undefiled, vide **Chaste**.
Under the firmament, heauen or skie, abroad in the open aire.

Sub aperto cœlo
Sub Ioue, apud Horatium
Sub dio, caue sub diuo dixeris, Δία enim Græci Iouem vocant, & Iupiter Latinis pro aëre ponitur.
ὑπαίθριον, Vnica dictio, & aduerbium Græcis
In aperto mundo, Axe sub æthereo.
¶ Agere sub dio, apud Horatium ἀπαιθριάζειν
Dormire sub dio, αἰθριοκοιτεῖν.

to Underset, vide **to Prop vp.**
to Understand, to perceiue.

Intelligere, Videre
Discere, apud Cæs. Capere.
Sentire, Mente capere
Colligere, Cognitum habere
Tenere sensum alicuius rei conditum
Impulit aures maternas luctus
Perspicere, Ad aures peruenire
Animaduersione & intelligentia dicentem vel legentem assequi
Audire, Inaudire, Subaudire
Excipere, Virg. Assequi ratione,
Consequi ingenio, mente, ratione, cogitatione
Nosse, sentire, conijcere, conjectura consequi

Intellectu percipere, assequi
Comprehendere, apud Cic.
Animo complecti, percipere
Intelligentiam habere
Intelligentia & ratione comprehendere
Rei alicujus sententiam & rationem tenere.
Accipere, Percipere
Callere, Tenere
Habere, Sapere
Cognoscere.

you Understand my meaning.

Mea consilia planè tibi nota sunt, tenes consilia mea, animum meum, meos sensus
Non te latent mea consilia, cognitum habes ac perspectum animum meum
Qui sit meus sensus probè nosti, præclarè intelligis.

not to Understand.

Non assequi, Non capere
Ænigmata obscurè dicta, ruditas mei captus non potest assequi
Nescia mens hominum fati sortisque futuræ
Venturi inscius æui.

to Understand ouerthwartly, or backwardly.

Præpostere accipere
Aliter accipere atque quis dixerit
ὑπολαμβάνειν.

to Undertake weighty matters, or to Take on him a great office or charge.

Suscipere curam
Arripere negotij curam
Rei curandæ onus in se recipere
Capere prouinciam
Obire res arduas, tollere onus
Subire officium, prouinciam, munus,
Negotium suscipere, capessere, inire, adire, aggredi
Subire vel obire partes
Capessere, sumere, suscipere prouinciam
Tollere in humeros negotij curam
Perferendi onus in se libenter recipere
Non grauatim ad se recipere sarcinam
Onus suscipere, subire.

to Undoe, vide to Abolish and spoile. vtterly Undone.

Naufragium feci rei familiaris, perijt mea res domestica, actum est de meis fortunis
Prorsus euersæ sunt opes meæ, perdidi omnia
Euertit me bonis omnibus fortuna, mearum opum nihil mihi reliquum fecit
Afflictæ sunt, profligatæ, ac perditæ, extinctæ, euersæ meæ res ac fortunæ omnes.

Unfruitfull, vide Barren. Ungracious, vide Naughty, Unhonest, Uncomely.

Indecens, A decoro alienum
Haudquaquam decorum
Indecorum, Inhonestum
ἀπρεπὲς
Pugnans cum honesto.

the Unhappiest man of the world.

Nemo me infœlicior, infortunatior est
Meas miserias nulla æquat infœlicitas, conditio mea est miserrima, in summa versor infœlicitate
Omnibus vexor, perturbor, exagitor infortunijs, miserijs, calamitatibus.

Omnes

Omnes me premunt miseriæ
Infesta, infensa, aduersa, iniqua mihi sunt omnia.
Nulla est tam misera fortuna quàm mea
Meum est singulare fatum, singulari vtor fato, singulari fato natus sum
Infausto nimium aduersoque sydere sum natus
Semper perpetuis miserijs vexor, angor, crucior, torqueor, affligor
Non aduersa tantum, sed euersa penitus est mea fortuna
Quis est omnium mortalium iniquitiore conditione, deteriore loco, quam ego sum?

an Uniuersitie, a famous Schoole.

Academia, Gymnasium
Conciliabulum, concessus Philosophorum, τῶν φιλοσόφων συνέδριον
Ingeniosissimorum hominum conuentus.
Feequens doctissimorum & clarissimorum virorum concessus, non titulis modò maximis, verum etiam maxima eruditione insignium
Academia, quæ cum summis academijs literarijs contendere ausit
Gymnasium literarium
Arena palladia
Mater seu fons artium liberalium, studiorum, Bononia
Academia Patauina totius Italiæ nobilissima
Gymnasium Doleianum celeberrimum in Burgundionibus
Palestra literaria
Studium Patauinum, Perusinum
Lyceum, med. prod. λύκειον
Academia à Platone nomen habet, Lyceum verò ab Arist.
Athenis & à Cic. in Tusc.
Asylum artium omnium bonarum
Aditum Musarum
Mineruæ locus sacer.

¶ Collegium, Bursa, Pædagogium, barbara à doctis censentur vocabula, tametsi in vulgi vsum traducta à magisterculis
Vniuersitas, secundum Iurisconsultorum definitionem, est, aliqua communitas vel ciuitatis vel aliarum quarumcunque rerum
Potest tamen dici Vniuersitas studiorum quod vniuerse omnes artes ibi doceantur, sed non est vsitatum.

Uniust, vide False.
Uniustly.

Præter jus, Contra quam æquum est
Inique, Iniuria, παρανόμως
Non legitime, Sine iure
Absque iusta causa
Contra honestatem omnem
Summa cum perfidia
Præter ius fasque
Præter æquum & bonum, apud Ter.
against all right and reason.

to doe Uniustly.

A semita iustitiæ deuiare, Hiero.
Transire, transilire fines iustitiæ
Describere ius pretio, non æquitate
Iuris perstringere amussim
Ius torquere, peruertere
Corrumpere, deprauare judicium
Emere, constuprare, contaminare iudicium, κριτηριοφθορεῖν
Iustitiæ verbum tollere iter
Pauperis causam repellere
Pauperis preces clausa spernere aure
Egenum iustitiæ titulo vexare.
¶ Iniuriam alicui imponere
Lædere, onerare iniuria
Iniuria lacerare, afficere, verberare, affligere, **to doe wrong.**
Videmus proh dolor etiamnum auaritiam corrumpere æquitatem & plerosque argentinam pati.

Unkinde, Unthankfull.

Pro benefactis maleficium reponere
Ingratum esse
Pro summo beneficio summum remetiri maleficium
Ingratitudinis crimen subire, apud Cic. Vide Unthankfull.

it is not Unknowne vnto you, you know well enough.

Compertum tibi est
Nosti, οἶσθας
Non est obscurum tibi
Haud te latet, fugit, præterit
Probe nosti, Non ignoras
Compertum, exploratum habes
Haud nescius es, haud ignarus
Liquido tibi constat.

Unlearned ignorant, without knowledge.

Ineptus, ἀσύνετον
Indoctus, Inscius, Ignarus
Expers scientiæ, Sciolus
Ne ipsa quidem elementa callens
Ne Æsopum quidem triuit
Rudis bonarum literarum
μήτε νεῖν μήτε γράμματα
Neque natare, neque literas nouit
Alienus à musis, Illiteratus
ἀνελφάβητος, ἄμουσος
Idiota, Nescius
Amusus, Sus Bœotica
Indoctior libethrijs
Asinus Cumanus, Ineruditus
ὄνος πρὸς λύραν
Per ætatem rerum imperitus, a Smatterer.
Ab eruditione, morumque probitate alienissimus.
Omnium disciplinarum rudis
Imperitus, non dicitur tantum pro eo qui sit illiteratus, sed latius patet vox, vt sit contraria Græcæ dictioni πολύπειρος, vnde Christophorus Hagendorphinus, indoctè scripsit, Monacho imperitior, i. à summo vertice ad imos vsque pedes, totus ex ignorantia literarum consutus.

Unlike or Diuerse.

Dissimilis, Discors
Dispar, Dissentaneus
Varius, Discrepans
Contrarius, Repugnans
Differens, Distinctus
Discretus, Dissonus
Absonus, Alienus, Alius.

farre Unlike, far from the matter, nothing to the purpose, neither rime nor reason.

Absurdum, Dispar, Dissimile
Discors, Varium, Alienum
Differens, Discrepans, Dissonum
διαφορῶν, Nihil ad rem faciens
Absonum, Diuersum
Dissentaneum, Non conueniens
Dissentiens, Distans plurimum
Quid ad rhombum?
Vide prouerb. Absurda, Aliena, vide differeth much.

to Unlocke, vide to Open. to Unlode, to vnburthen.

Exonerare, Onus deponere, exuere, abijcere
Onus omne meum rescisum est.

Unluckie, Unfortunate.

Infortunatus, Infœlix
Parum fœlix, Sinister
Quarta Luna natus
ἐν τετράδι γεγονώς
Sinistro genio natus
Parum auspicatus, Inauspicatus
Fortunæ improbitatem multipliciter expertus, Fortunis euersus
Fatis & dijs iratis (vt aiunt) omnia agens, Qui plura aduersa pertulit Quàm secunda

Mustelam domini habens, vel alens, prouerbialis sententia. Et per iocum fortunatior Scrobulis Carcini
Varijs exercitatus fortunæ incommoditatibus; **Nothing prospereth or thriueth vnder his hand.**
Cui cuncta cedunt infœliciter, & intemperijs agitur, prouerbio in patruo mixisse cineres dicitur, Vide **Unhappie.**

to be Unluckie, vnfortunate.

Aduersi euentus fortunam tolerare
Fortunæ aduersæ ictibus circumueniri
Mersari fortunæ fluctibus
Fortunæ tragulis feriri, Bud.
Ludibrio esse fortunæ ibidem
Infortunia pati, Fatis exerceri,
Infesta fortunæ tædia crebraque perferre
Calamitatem accipere
Minus prospere viuere
Infestis telis aduersorum casuum fortuna aliquem labefactare, & acuto crebroque mucrone iniquitatis sauciare dicitur, Budæ. quapropter dubiæ & nouercanti fortunæ non diu fidendum.

Unluckie.

Infæliciter, inauspicato, Cic.
Sinistris augurijs, vel auspicijs, malis auibus.
¶ Inauspicatum, Malum omen
Occursa infaustum, **an vnluckie chance, or that bringeth ill luck.**

Unmodest.

Immodestus, inconsultus, temerarius, imprudens, inconsideratus, immoderatus, immodicus
Expers modestiæ, iudicij, prudentiæ & rationis, vide **Shamelesse.**

Unmoueable goods, an Heritage.

Bona soli, Bona fundi
Immobilia bona
βοσκήματα, Possessiones
Prædia, κτήματα
Hæredium & Hærediolum.

Unnoble, not noble, of a base or poore stocke.

Ignobilis, Obscurus
Ignotus, Plebeius
Homo plebei ordinis, quintæ classis
Minimè classicus
δυσώνυμος, ἀγενής
Obscuris editus vel natus parentibus seu natalibus, ἄσημος
Infimorum hominum seu plebeiorum stirpe oriundus
Infimo genere, obscuro natus
Cuius fama in obscuro est
In obscuro vitam agens
Imaginibus carens
Subobscura natus in familia
Obscuro loco & parentibus agrarijs natus, Parabolanus
Horatius Daman pro ignobili & obscuro posuit, vt ne tegat spurco Damæ latus.
Homo à se ortus, apud Cic.
A nobilitate alienus
ἀκλυτος, παράκλυτος.
Homo notus, apud Sal.
Et prouerbio, Generosus ex crumena dicitur, qui propter opulentiam generosus vult haberi, alias humilis & obscurus.

Unpossible.

Impossibile est, pro quo fieri non potest, docti dicunt
ἀδύνατα, Supra naturæ vires
Nullo pacto fieri potest, & prouerbiali schemate
Prius testudo leporem præuerterit
Mare vitem tulerit
Locusta bouem pepererit
Ouem lupus duxerit vxorem
Citius elephantem sub ala celes, & id genus permulta alia.

Unpro-

Unprofitable, unthriftie.

Qui nulli est vsui, Inutilis
Otiosus, ἄργος.

Unreasonable.

Præter rationem
Irrationabiliter, Inhumaniter
Temerè, ἀλόγως.

Unruly, vide Stiffe-necked, Untamed, Wilde.

Effrenus & effrenis, ἀχάλινος
Infrenus, Effrenatus, Indomitus.

Untill, unto.

Donec, Donicum, apud poëtas & Comicos, Quoad.
Dum, apud Virgilium & Terent. pro Donec, Vsque dum, ἕως
Tantisper, Quousque
Quoadusque, ὄφρα
Vsque diu, Dum, Tamdiu
ἕως οὗ, Adusque pro Vsque ad.

Untill now, euen untill this time, hitherto.

In præsentem diem
In hodiernum diem
Hactenus, Huc vsque
Adhuc pro hactenus, Terent.
Cessatum est vsque adhuc
In præsentiarum
In hunc, in hanc diem
Ad hoc vsque tempus
Ad hanc potestatem.
In hanc vsque horam
In præsens vsque tempus, hodieque.

Unthought, unlooked for, suddenly, unawares.

Inopinatè, & tò, Improuisè, & tò
Subito, Ex tempore
Ex improuiso, In auspicato
Præcipitanter, ἐξαίφνης, ἐξαπίνης
Præter spem, opinionem, atque in incredibile hoc mihi obtigit παρ' ἐλπίδα, Repente Ex inopinato
Ex insperato, Insperatò, vide Unaduisedly.

Untractable, vide Stiffe-necked.
Unwillingly, against ones will.

Inuitus, Coactus
Præter voluntatem, ingenium
Ingratis & ingratus, vtrunque apud Terent. pro inuitus vel coactus
ἀκούσιος, ἄκων
Grauatè & grauatim, aduerb.

Unwisely, vide Unaduisedly.
Unwise, vide Foolish.
Unworthy of praise.

Laude indignus es
Indignum te laude præbuisti, præstitisti, ostendisti, probasti
Non ita te gessisti, non ea quæ vitæ ratio fuit, non eiusmodi sunt tua merita, non te talem videmus, cognouimus, sensimus, experti sumus, non is nobis cognitus es, vt afficiendus, orandus, decorandus, honestandus, efferendus, extollendus laude sis.
Vt laus in te conueniat, tibi debeatur.
Vt laudis præmium, quasi tibi debitum possis exigere
Vt laus quasi tuis meritis debita merces, persoluenda, tibi esse tribuenda, deferenda videatur.

Uoid, emptie, without, destitute or lacking.

Vacuus, Inanis, Expers
Immunis, Orbis, Viduus
Viduatus, Vacuatus.

to Uomit, to Spew, to Cast up.

Vomere,

Vomere, Vomitare, Degere
Eiectare dapes, ora vacuare cibis
Nauſcare, Nauſcam facere, Reuomere.

a Vomiting or ſpewing.

Vomitus vomito, Stomachi diſſolutio, reiectio vel reiectus.

to Vow, or to make a Vow.

Vouere, εὔχεσθαι ὁμολογεῖν
Votum vouere, reddere
Canere vota, Virg.
Voto ſe obſtringere, obligare
Votum facere
Suſcipere votum Deo
Concipere, Suſcipere, Capeſſere
Ferre, multiplicare
Soluere, implere voti debita
Votis optare, petere, expoſcere, operari
Dicere ſacramento, & Dare ſacramentum
Dicare pia vota deo
Vota nuncupare, pro fœlici rerum euentu, vota polliceri & deſtinare, apud Plinium
Munuſcula diuis promittere, Cat.

to Upbraid, vide to caſt in ones teeth.

Upright, Pure, Sincere, a plaine dealing man.

Candidus, Integer
Sincerus, & hic & hæc ſinceris & hoc ſincere
Minimè fucatus, Apertus homo
Sine dolo, fraude, fuco, ἄδολος
Qui eſt extra omnem doli ſuſpicionem
In quem nulla fuci cadit ſuſpicio
In fronte gerens animum
Integer vitæ ſceleriſque purus
Qui moribus ab omni labe puriſſimis.

to make an Uprore, or Sedition, a Rebellion, great ſtirre, to keepe a foule coile, or turmoile.

Ciere turbas, diſſidium
Ad diſſidium vulgus impellere
Concitare tumultum, turbam
διϊστάναι
Concitare plebem, nationis ſeruitia
Funeſtos tumultus concitare, excitare
Turbam, tumultum facere
Omnia armis perturbare
Suſcitare & excitare tragediam
ἐκτραγῳδίζειν
Res nouas moliri
Studere rebus nouis
Bellum, prælium, ſeditionem, tumultum, concitare, mouere
Turbas facere apud Terent.
Acria indicere bella pace pulſa
Seditionem mouere, facere, agere
Seditioſè rem gerere
Perturbationis ſtrepitum mouere
Maximas vndique turbas ciere
πάσας ἄλλας ὀρθιώνη παλδίων ἀνέμων, vt eſt apud Poet.
Turbas dare, Terent. pro facere
Ad ſeditionem & diſſidium perpellere
διαστασιάζειν.
Omnia conturbare
Maximis rerum procellis perſonare, perturbare, miſcere vniuerſa
Peruertere omnia iura diuina, humanaque
Peruertere rempublicam
Confundere faſque, nefaſque, fas & iura, Surſum deorſumque ordinem inuertere.
Iuris ordinem caſſare omnem
Cœlum miſcere terræ, ſacra prophanis
Diuina atque humana habere promiſcua, Saluſtius

Omnia prophanare, prophana facere
Ima summis permiscere
Omnia sursum ac deorsum miscere
Delere leges omnes, fas, omne ius
Rebus nouandis orbem commouere
Ciere bella, pugnas, Martem, Virg.
Motus tragœdiasque ciere
Excitare arma, tempestates, malum furorem, bellum, incendium
Omnia turbare, impacataque reddere, perturbare
Diuina pariter & humana tumultuosa tempestate confundere.
Adferre perturbationem, apud Cic.
Conclamare & armis concrepare
Inter Christianos discordiarum semina iacere
Conijcere in perturbationes rempublicam
Acheronta mouere
Orbem Christianum in arma vel ad arma concitare, conclamare
Animum plebis contra principem suum exacerbare, irritareque ad seditionem, ad cædes commouere, & ad bella solicitare
Sollicitare quietæ ciuitatis statum, Liuius
Communem moliri seditionem, vulgusque in discordiam excitare
Pacem Ecclesiæ mutuis digladiationibus, exoticis opinionibus perturbare, conturbare
Subditos ad inobedientiam & illicitas iureque damnatas conspirationes & confœderationes pellicere
Funesto cornu classico occinere
Ad seditionem excitandam cornu, allectus personare, Eras.
Allecto in teneros Stigijs concitat alis, Virg.
Tytia conciere maria, hoc est ingentes turbas, vt refert Afraneus
Populum persuasione adulterare pessima
Populum exasperatum seditiosis concionibus in rabiem agere, apud Cic.
Ad pileum vocare
Promissis ingentibus seditionem commouere.

¶ Facere Tragœdiam ex comedia
Ex humili tumulo grandem producere Olympum, Mantuanus B.
Iocum in rabiem vertere
Leuiculis de causis maximos tumultus excitare
In re leui nimium tumultuari
Minimis de rebus atroces excitare tragœdias, quod prouerbio Tragœdias in nugis agere dicitur, in re scilicet leuicula mouere tumultum.

out of Use, Abolished.

Exoletum est, aboletum est
Est inusitatum, abolitum
Moris esse desinit, desijt
Antiquatum est seu abrogatum
In dissuetudinem venit, abijt
Obliteratum est
ἐξηλλασμένον, ἀπηλειώδη.

Used, in Use, or Custome.

Moribus receptum est
Consuetum, Vsitatum
Commune, Assuetum
Solitum, Vulgare
Vulgatum, Frequens
Solitum est fieri, Vsu perceptum
Cice. χαλίση, Inoleuit
Moris est, Consuetudinis est
ἔθος ἐστὶν ἐξ ζυνήθεια
In obseruatione est
Consuetudo tenet, obtinet
In consuetudinem venit
Remanet in hodiernum diem
Permansit ille mos
In more positum est
Consuetudine receptum est
Vsus inualuit, Mos incessit, Salust.
Cunctorum calculo iam receptum est
Præclarum istum à maioribus accepimus morem, Cic.
In vsum abijt
De more antiquo, after old fashions

Est

Est in more maiorum
Abijt in morem, in consuetudinem
Vsu irrepsit, atque paulatim temporis progressu robur collegit.

to Use, to occupie, to Enioy.

Vti gladio, ense, cultro, vel aliquo familiariter
Expectatis frui commodis, vita salutari, &c. Carpere regni commoda.

to Use the trade of merchandise.

Mercari, mercaturam agere, ducere, exercere, gerere, administrare.
Negotiari, negotia tractare, administrare, ad negotiandum se conferre, ad negotiationem proficisci
Nundinari, to sell and buy openly in faires.
Nundinator, a market man, or one that goeth to faires, vide Trafsique.

to grow out of Use or custome, to wax old or decay.

Exolescere, Euanescere
Obliterari, Antiquari
Deperire, Cessare, Abire simplex, Abire in dissuetudinem
Exolere, Venire in dissuetudinem.

to lend out to Usury.

Fœnerari, Fœnerare, quamuis Valla distinguat
Vsuram facere, exercere
δανείζειν, τοκοφορεῖν
Locare argentum fœnori
Fœnus agitare, exercere
τόκους λαμβάνειν
Pecuniam dare ad vsuram, collocare in fœnus
Artem domesticam exercere
Fœnerando debita compilare

Fœnore circumuenire, opprimere plebe, vulgus, Liuius.

an Usurer.

Fœnerator, Vsurarius
Danista, Dardanarius, δανειστής

to Utter, vide to pronounce and speake, and to utter, to declare simply or plainly

Crassius dicere
Intelligibilius loqui
Pinguiori (vt aiunt) Minerua rem agere. Apertius dicere
ἀμαθέστερον, agere, Inculcare
Manibus pedibusque inculcare
Expressius declarare
Præmansum in os inserere, Adag.
Clarius, clarissimè dicere, proponere
Apertius rem designare

Utterly, throughly, or altogether.

Prorsus, Funditus
Stirpitus, Radicitus
Medullitus, Omnino.

Uttermost, last.

Vltimus, Extimus
Extremus, Penitissimus.

Utilitie, vide Profit
Uulgar, vide Common.

W.

a Wafer, vide a Cake.
to Wage, or lay a wager.

Certare cum quopiam, precio, pignore deposito
Deponere, Concertare
Decertare, Decernere.

Facere ſponſionem.
¶ Deponere quadruplum ad duplum
Ponere, to lay.

Wages or hire, reward.

Stipendium, Præmium
Merces, Meritum, Debitum
Salarium, vide Reward.

to giue Wages.

Stipendium de publico ſtatuere, apud Liuium
Salarium annuum conſtituere, attribuere ex fiſco regio
E fiſco centena annua deſignare
Salarium ex ærario principis ſtatuere, apud Eraſ.
Annuum ſenſum è publico decernere
E republica ſtatum aliquod præmium perſoluere
Stipendium annuum mereri ob nouitatem rei inuentæ
Præmium pro fortuna ſatis amplum conſequi
Præmia ferre, capere.

a Wagon, a cart, a chariot.

Currus, Carpentum
Quadriga, Veha vel vehia
Curriculum, Eſſedum, Vehiculum
Rheda, Plauſtrum, ἅμαξα
Vittatus, arcuatus currus, vehiculum cameratum, quorum vſus in Brabantia & Flandria
Vittara quoque nauis, Solino dicitur Saracum.

to driue the Wagon.

Impellere currum, regere, molliri
Agere currum aut carpentum
Aurigari, ἡνιοχεῖν.
Iungere currum, to make ready the Wagon.
Iungere equos, to ſet the horſes in the Wagon.
Dexterare.
¶ Ire veha, curru, to ride in the Wagon or Coach.

to ouerthrow the Wagon.

Euertere, ſubuertere currum
Impetu ſolo ſternere
Effundere vecturam, aurigam
E curru deturbare, ἐκδιφρεύειν
Effundere in humum.

a Waine-maker.

Carpenta coaptans
Carpentarius
Faber plauſtrorum.

a Waine-man. vide Cart.

a Way, a Path.

Via, Iter, Callis
Semita, Veſtigium
Trames, Limes, Orbita
Via præceps, an vneuen way.
Arctus, a way that paſſeth thorow ones ground.

the high Way, or the common Way.

Via publica, Conſularis
Baſilica via, Via regia
Tritum, Spatium
Via trita, Prætoria
Via militaris, Plauſtraria
μιλιαλόδος, λεωφόρος.

to make the Way plaine, to open or to repaire the Way.

Aperire viam, Viam facere
Viam docere, Cic.
Munire, ſubſternere, ſternere viam
Scindere glaciem, prouerbialiter
Aliquid peruium facere
Aditum præbere, facere
βήβαλον ποιεῖν
Aditus facere illuſtres, Cic.
Fores aperire, metaphoricè
ἀνοίγειν τὴν θύραν
Viam complanare, æquare, euadere

Gradus

Gradus tollere
Pulchram ac tutam sternere viam
E salebrosa & aspera commodam, leuemque reddere viam
Obstacula viæ discurrere
Tranquillam viam concinna, id est, expedi, Plaut.

to stop the Way or passage.

Iter, viam intercludere, claudere
Præcludere viam
Iter intercipere
Obstruere perfuga improborum
Progressum impedire
Iter intercipere, impedire
Inhibere gressum, iter, ἀναχάζειν
Aditum claudere, procludere, obstruere, intercludere
Crebris arboribus succisis omnes introitus præcludere, Cæs.
Intercludere inimicis commeatum
Prohibere exercitum commeatu, re frumentaria, frumentatione
Re frumentaria, Commeatibus nostris intercludere insistunt.

to Waile, to Lament, to Weepe.

Flere, Lachrymari
Illachrymari
Dare lachrymas, Virg.
Lachrymas profundere
Vlulare, Ædere planctus
Eiulare sublata voce
Imo de pectore, quæstus dare vultu manibusque ad sydera versis
Plorare voce flebili
Plangere percussu membrorum
Gemere, sonitus è pectore erumpere
In fletum ducere voces, Virg.
Lamentari voce querula
Fundere fletus
Perfundere genas lachrymis, Ouid.
Querimonias, gemitus, ejulatus facere, Lachrymas fundere
Lachrymis genas erigare
Genas, ora rigare lachrymis
Cædere mœstis pectora palmis
Querulari, Queritare vel queritari
Capillos trahere
Seris ora ligare fletibus
Et apud Virg. Sustulit exutas vinculis ad sydera palmas
Cœlo supinas si tuleris manus, Hor. lib. 3. carmin.
Cepas edere aut olfacere, joco prouerbiali
Lugere, deflere, & elugere, to lament or waile for.
Cic. Patriam eluxi diutius
Deplorare
Mœrore mortem filij
Recentem natum fletu excipere, Sol.
Fletu omnia complere, to make one weepe.
¶ Excire lachrymas
Fletum excutere alicui, Vide to mourne.

to lay Wait, to deceiue, to practise wiles, to intrap or deceiue.

Insidiari, Malum moliri
Insidias tendere, moliri, struere, facere, ponere, locare, collocare, parare, Alere monstrum
Moliri, machinari fraudes, dolos
Mali aliquid moliri
ἀφειλκύσαι λοχᾶν
καθιέναι λόχον, Petere absol.
Nectere strophas
Artem exercere pelasgam
Dolos suere, δόλους ῥάπτειν
Fraudes meditari, nihil non machinari, cudere
Tendere retia, laqueos
Struere dolos
Alto pectore moliri malum
Obsidiari, apud Columel.
Dolos consarcinare, texere
δόλους ὑφαίνειν, apud Homer.
Artes nouas, noua pectore versare consilia, Virg.

Retia distendere capiendis vndique prædis
βυσσοδομεύειν
Tragulam inijcere
Fabricam facere, fingere, Terent.
Pilum inijcere, apud Plaut, pro eodem
Cuniculis oppugnare, Cic.
Machinari astutiam corde.
¶ Hamum vorare, to be deceiued.
In laqueum inducere, inescari homines
In casses inducere
Attrahere in nassam
Arte illectare, ποδηγεύειν
Ex insidijs irruere, vrbem impetere.

Wayward.

Nimium acerbus es, nimium in consuetudine durus, asper es
Tua consuetudo minime iucunda est, ardua potius, atque odiosa est, ita mores aliorum fastidis, vt nemo te, tu nemine vti possis, vt neque tu quenquam, neque te quisquam ferre possit.
Vt neque tu consuetudine cuiusquam, neque tua quisquam vti possit, vide Froward.

to awaken, or to awake one out of his sleepe.

Excitare à vel è somno
Suscitare aliquem somno
Excire somno, Liu.
Rumpere, abrumpere alicui somnum, Expergere
Expergefacere, Exuscitare
Persoluere membra somno
¶ Expergiscor, excutior somno, to awake.
Ex somno corripere corpus
Euigilo, Soluo somno
Nox viros somnusque reliquit.

to Walke, to goe abroad.

Gressus, Pedes ferre aliquò
Petere patriam
Contendere, Niti
Dirigere gressum, abitum parare
Ferre iter, Efferre pedem
Proripere, Tendere, Agere se aliquo
Vertere cursus, celebrare
Radere, metiri iter
Viam secare, agere, viam capere, tentare
Vestigia firmare, torquere
Signare, Figere, Premere
Gressus glomerare superbos
Larem patroque penates redire
Suspensos ponere gradus
Inambulare, ἐμπεριπατεῖν
Ambulare, Spatiari
Aura mitiore se remittere
Cœlo sereno quoquam deambulare animi causa
Deambulare dum jucunda & blanda est aura
Obambulatione oppidi fastidium leuare
Ad auram inambulare.

a Walking place.

Subdiale, Xystum
Hypæthrium, ὑπαίθριον
Paradromis.

Walking in darknesse, vide Blinded

to Wander, to stray.

Errare, Palare
Discursare, Vagari
Spatiari, Lustrare, vide to goe out of the Way.

Wanton, saucie.

Lasciuus, Proteruus
ἀκόλαστος, Blax. βλάξ
Petulans, Procax, Petulus
Improbus pro proteruo lasciuoque ponitur.

Wan-

Wantonnesse.

Proteruia, Petulantia
Improbitas, ἀσέλγεια
Proteruitas, Insolentia
Procacitas, Lasciuia
Panis saturitas, vt habetur Ezechiæ 16
Vulgo panaria saturitas, & prouerb. schemate
Citra vinum temulentia
ἄοινος μέθη

to be Wanton or Saucie, to play the Wanton.

Insolescere, Lasciuire
Insolentiam pro se ferre
Petulantem & insolentem se exhibere
Proterere, ἀκολασταίνειν
Procaciter, Petulanter, improbè & insolenter agere
ἀσελγαίνειν.

Warp, vide Circumspect, Warmth, vide Heat. to wax Warme, vide Hot. to Warne, to Aduertise secretly, to signifie.

Innuere, Significare
Insinuare, Indicare
παραινεῖσθαι
Dare signum oculis, oculis innuere, to winke.
ψιθυρίζειν, In aurem dicere
εἰς οὖς λέγειν
Indicium facere, apud Terent.
Anus indicium fecit
Indicium dare
Aperire se totum alicui
Admoto propius capite, dicere
Familiariter arcanum suum exponere
ἀνατίθεσθαι
In sinum amici effundere, deponere, sententiam penitus aperire, effari
Secreto dicere, committere
Nunciare, denunciare, enunciare, perferre, dicere, edocere, & simplex docere, apud Cic. significare, certum vel certiorem facere, deferre, to signifie or let understand.
Cognitum facere, i. certiorem, apud Plin. Notificare, facere notum
Reddere certiorem vel certum
Intimare vulgus dicit non admodum Latinè pro significare, apud Titum Liu. inuenies tamen.

Warre. Warring with good successe. to Declare Warre, vide to Denounce, &c. to enterprise Warre.

Bellum suscipere
Inimicitias suscipere
διαιρεῖσθαι τὸν πόλεμον
ἔχθραν ἀναιρεῖσθαι

to prepare for Warre, or to make great preparations for it.

Belli apparatum instruere
Parare bellum, arma, copias
Componere militarem apparatum
Ex hybernis milites in expeditionem euocare.
Contendere bello
In arma parare, excingere se, suos
Exercitum, copias bellicas conscribere.
Militiam cogere
Expeditionem agere
Bella gerere
εἰσβάλλειν, ἐλαύνειν
Bella ciere.
Parare machinas magnas
Ruere in Bellum

Expeditionem parare, apparare
Moliri expeditionem, bellum, classem
Martem instruere
Expedire copias, auxilia contra aliquem
Arma mouere
Machinas tormentaque parare.

to end or make an end of the Warre.

Bello finem imponere
Bellum absoluere
Claudere, Profligare
Dirimere, ab armis conquiescere & cessare, Classicum canere
Receptui canere, to sound the retrait.

to make Warre, vide to Fight.
Warlike, belonging to Warre.

Militaris, Mauortius
Martialis, πολεμικὸς
Bellicus, πολεμικὸς
Castrensis.

to Wash, to Rinse.

Lauare, Fontana perluere vnda
Vulnera siccare lymphis, abluere
Dare manibus lymphas
Tergum dimittere in vndas
Flumine, vino, se abluere, lauare, tingere, liquido rore perfundere
Sumere aquam.

to Wash out writings, vide to Crosse out.
to Waste, to spoile, to destroy with the sword and fire.

Omnia flamma ac ferro delere
Prouincias rapinis, ferro & igni populari, Ferro flammaque grassari
Ferro igniquerem gerere
Omnia vastare ferro & igne, cuncta euertere
Hostili more populari ac vexare
ἁρπάζειν καὶ πορθεῖν
ἄγειν καὶ φέρειν
Vrbes, muros, mœnia destruere, æquare solo, ab imo vertere
Ingentem domus traxit ruinam
Vrbem, mœnia diruere, euertere
Subnectere, disijcere, deijcere, concutere, subruere
Sternere, perdere, eruere
Ferro incendijs ac rapinis miserè vastare, Agros depopulari, longè lateque vastare
In fumum & cinerem omnia redigere, vertere, Ouid. ἀποσποδῆσαι, vide to Spoile.

to Waste riotously, vide to Consume.
to Waste his patrimony.
to Watch.

Vigilare, Excubare, φρουρεῖν
De excelsiori specula obseruare
Excubias agere, vel vigilias
Custodire vigilias, in Euang.
Agitare noctem, apud Sal.

Watchmen, or the Watch.

Vigiles & vigiliæ pro vigilibus
Excubitores
ἀγρυπνοι, Custodes
¶ Primarius magister excubiarum & symbolorum seu tesserarum quæ secreto excubitoribus dantur
Excubias de stationibus deducere, to take vp the watch.
Vigiliæ, Excubiæ, Custodia nocturna.

Water.

Aqua, Vnda, Lympha, Fluctus
Latex, Humor, Amnis
Fons, figuratè pro aqua, vt Adfer fontem, i. aquam

Vena

Vena aqua manabat saxo
Dare aquam, lympham manibus, Virg.

to Water the ground or garden.

Rigare, Irrigare, Humectare
Spargere semen aqua
Madefacere humorem aspergere, adaquare
Perluere ore manus
Madida fluere in veste.

to Wax old, vide Old.
to Wax strong, to recouer health.

Conualescere. κἀλισχύειν
Sanitatis beneficium sentire
Refrigerio potiri salutis, in sacris literis, Reuiuere.
Reuiuiscere, firmum validumque fieri
Reualescere ex capitali morbo
Reualescere, Sanari
Morbo leuari
ἀναλαμβάνεσθαι ἐκ τῆ νόσε
Refici incipere, Plin. pro conualescere
ῥάζεσθαι, ἀπὸ τ ἀσθενείας
Recolligere, reparare vires ab ægritudine, Recreari
Meliusculè valere
A morbo valere, Plaut.
Pristinæ restitui sanitati
Confirmare se, Cic.
Quum te bene confirmaris, ad nos venias
Recipere vires, ἀνακομίζεσθαι
Recuperare valetudinem, sospitatem, vires
In pristinum sanitatis gradum restitui.

Weake, Feeble, Rotten, readie to fall downe.

Fragile, Vermiculosum
Futile, φθόρον
Ruinæ proximum
Ruinosum, Marcidum
Ruinam, casum minitans
Casui proximum
Vetustum, ἀρχαῖον
Debile, Lubricum
Fluxum, Cariosum
πονηρόν, Carie vitiatum
Lapsum minitans
Inueteratum, Concussum
Collisum, Debilitatum
Fractum, Imbecille.

a Weake bodie.

Languidus, Debilis,
Malè fortis
Exuccus, Inualidus
Eneruis, sine neruis
Imbecillis, Solutus
Affectus absolute, pro languente, apud Propert.
Exhaustus viribus
Imbecillis, Effœminatus
Mollis, Tener, Lentus
Morbidus & Morbosus
Æger, Infirmus
Corpore malè habens
Valetudinarius, Afflictus
Exilis, Exiguus
Vietus, Confectus morbo
Delumbis, Morbosus

Weaknesse, Feeblenesse, Sicknesse.

Ægritudo, Ægrotatio
Languor, Debilitas
Imbecillitas, Fragilitas
Infirma atque ægra valetudo
Infirmitas, Valetudinis vitium, incommodum, grauitas
Incommoda, aduersa, infirma & infensa valetudo
Profligata valetudo, i. desperata
ἀσθένεια, Impotentia

Wealth, vide Money, and Riches.

Wealthy,

Wealthy, vide **Rich.**

to Weary, to Tire.

Fatigare, Defatigare
Magnis laboribus sese in aliquo exercere, Se frangere, ambulando rumpere, Lassare, Delassare.

Weary, Tyred.

Fessus, Lassus, Fractus viribus
Animi lassus, Cura confectus stupet.
Laboribus confectus
Languens è via vel languidus
πεπονηκώς, Defessus
Fatigatus, Lassatus, Victus
Defatigatus ex itinere, Terent.
Ruptus.

to become or war Weary.

Deficere, Corruere
In extremo actu corruere, Liui.
Lacessere
Supra modum defatigari
Perlacessere, Fatiscere
Cedere labori, ἐκκάμνειν
Malis succumbere, ἐκκακεῖν

to be Weary of his life.

Agi in tædium vitæ apud Ouid.
Vitæ tæpere
Vitæ capere tædium, & vitæ tædium me cœpit, quamuis Valla refragetur.
Tristitiæ pertæsus munere vitæ.

faire Weather, a sweet Aire.

Iucunda & blandiens aura
Cœlum serenum, Clarum, Mitius
Gratum, temperatum, Minime turbidum, Maturum
Aër temperatus, Bonum cœlum
Mira cæli serenitas, nullis inspirantibus ventis, εὐδία
Cœlum mite, vernans
Cælum quo nihil amœnius, blandius
εὐημερία, Sudum
Et apud Virgilium, vnde hæc tam clara repentè Tempestas
Egregia tempestas, apud Cic.
Cœlum nitescit clarius, Prud.
Auræ blandæ temperies, αὔρα
Aura in hac significatione rarò apud doctos inuenitur, denotat enim ventum flatum lenem propriè ac refrigerantem quales flante zephyro est circa veris initium, Quando redit pulsis aura serena notis
Aura secunda, mollis, tenuis, facilis
Cœlum sudum quasi sine vdo, i. siccum non humidum, αἴθριον
Ventus cœlum pelagoq; fauens, Ouid.
Cœli amœnitas, clementia apud Eras. & Soli.
Multa cœli temperies
Aëris mira quædam salubritas, clementia
Saluberrima aëris temperies
Varro temperaturam cœli dixit.

ill Weather.

Cœlum incommodum, apud Eras.
Teter & pestilens cœli odor.
Obscœnum solum, **durtie.**
Triste, nubilum cœlum
Imbrium cœlum, humidum
Cœli insalubritas, Eras.
Cœli grauitas, apud Cic. & apud eundem
Loci grauitias hic miserrimè perferenda est
Sæuum Cælum, **hard Weather.**
Rigens, asperum tempus
Frigidiusque aura
Postilens locus, **an vnwholsome place.**

a Web of cloth.

Tela ordiri, exordiri
Texere telam
Linum moliri, & plenas exonerare colos
Radio percurrere telas & rarum pectine densare opus
Arguto tenues percurrit pectine telas.

to Wed, vide **to Marry.**

a Wed-

a Wedding.

Nuptiæ, γάμος
Apparatus hymenæus, Tæda
Conuiuium nuptiale
Festiuitas & luxus nuptialis.

to keepe Wedding feasts.

Agere facta nuptialia, genialia
Exercere nuptias, pactosq; hymenęos, Virg.
Canere nuptialia festa, Ouid.
Celebrare connubia, hymenæos, Virg.
Parare hymenæa
Facere nuptias
Ad nuptiarum solenne conuiuium conuocare, to cal or to bid to a feast.

a Wedding song or verse.

Fecenneni, Thalassio, Hymen
Hymenæus, Epithalamium
ἐπιθαλάμιον

a Wedge, vide Chesill.

to Weed, to plucke out Weeds.

Noxias herbas euellere, extirpare, eruere, Runcare, Columel. & Varroni vsitatum
ποάζειν, Eruncare
A noxis herbis segetem purgare
Tollere zizanias
Purgare fruges à zizanijs.
Noxia suo horto demetere zizania
Sublatis zizanijs, purum triticum in horreum colligere
Aream ecclesiæ purgare, repurgare
Euellere omnes radicum fibras.
Lolium stirpitus euellere
Eruderare, rudis eijcere.

a Weeke or seuen daies.

Hebdomas, ἑβδομάς
Hebdomada, æ.
Septimana, de quibusdam Latinorum dicitur, scilicet spatium dierum septem.

the Weeke of a candle or lampe.

Myxus, μύξις, Elychnium, Xylincum gossipium, of cotton.
ἐλλύχνιον.
Funiculus stupens, canabinus, seu sprateus oleo circumfusus
Verbascum, φλόμος
Scirpeus, of rushes
¶ Emungere lucernam, effungare, to snuffe the candle.
ἀπομύξαι τὸν λύχνον

to Weepe, to waile, to lament with teares.

Eiulare, Vlulare, ὀλολύζειν
Gemere sonitu è pectore erumpente, Lamentari, Plorare, Lugere
Magno clamore in sydera planctu
Ardua sublatas tendere ad sydera palmas, Ingemere, Plangere
Flere, κλαίειν
Fletibus moueri
Lachrymare vel lachrymari
δακρύειν
Ducere voces, choros in fletu
Indulgere lachrymis
Fletu se emacerare
Lumina fument fletu
Lachrymis doloreegerere
Lachrymis manare
Animus concussus fletu
Deflere, Illachrymare
Delachrymare, Fletus effundere, Ciere, vide Waile.
Lachrymas ciere, profundere, dare, voluere, non retinere, Ire in lachrymas inanes
Lachrymas perferre, spargere, concipere, libare, notare, mouere, licere, renouare, miscere.
Lachrymas animi dare signa sui
Lachrymis oculos perfundere, suffundere
Perculsi mente dederunt lachrymas
Cum alicuius lachrymis, lachrymas suas

suas confundere
Lachrymas pectore volutare
Fluunt lachrymæ more fluentis vel perennis aquæ
Labitur ex oculis tum quoque gutta meis
Decidit in tepidos lucida gutta sinus
Miscuit hæc lachrymis tristia dicta meis, Lachrymis fari
Sinum lachrymis impleuit obortis
Vultum lachrymis atque ora rigare
Spargitur tellus lachrymis, flumine, increscunt lachrymis
Effusus lachrymis, longosque ciebant incassum fletus
Lachrymæ per amantia lumina manant
Nec lachrymas oculi tenuêre cadentes
Lauare lachrymis vultum
Explere, indulgere lachrymis
Per sinus lachrymæ fluminis instar eunt, cadunt
Veniunt lachrymæ & fine carent
Gemitum dat pectore ab imo
Guttarit per genas, Labitur.

a Weeping, a Wailing, Lamenting.

Vlulatus, Planctus, & plangor
Fletus, Lachrymæ
Singultus, Suspiria
Eiulatus, Gemitus
Ploratus, Lamentatio
Lamentum, vide **Lamentation.**

to cease, or to leaue Weeping.

Sistere, Temperare lachrymas
Abstergere lachrymis
Temperare à lachrymis
Lachrymas imbibere, comprimere, tenere, retinere, congelare, detergere
Siccare lumina, Celare fletus
Suspendere, corripere lachrymas, cohibere, deuorare, eripere, lachrymas, Lachrymis lædere.

of great Weight or Importance, there is a great difference, it maketh much to the matter or purpose.

Plurimum referre
Magni, permagni refert
μέγα φέρει & πολὺ διαφέρει
Permagni interest
Maxime refert
Haud parum refert
Pro non paruo negotium habetur
Res magni momenti, maximi ponderis, vide sup. **a matter of importance, and heauy.**

to Weigh, to Esteeme, to set much by.

Pluris facere, ducere
Pluris æstimare, Præponderare.

to Weigh the matter exactly, vide **to Examine.**

Well, right Well.

Congruè, Aptè, Benè, Commodè
Accommodatè, Rectè, Appositè, quod vulgus dicit, Conuenienter, congruenter, Belle, Probè
Percommodè, Bellissime
Perbelle, Optime
Recte, Quam optime
Rite, Lepide
Commodè, Composite
Decenter, Continue, ἀρύθμως.

Well then, or, goe to then, we haue passed the worst, goe forward, or proceed in Gods name.

Age, Age rem
Agesis, Agedum
φέρε, φέρεδη
¶ Callum duximus

Occal-

Occalluimus
Neque enim ignari sumus, ante malorum passi grauiora, dabit Deus his quoque finem, vt est apud Virg.
Ite ô fortes peioraque passi, Hor.
Macte animo, virtute
Malis assueuimus
Tulimus permulta, sed hoc accesserat illis.

you be Welcome.

Desideratus ades, & apud Virg.
Expectatus venis
Exoptatus ades, aduenis, pro quo ineptientes dicunt, Bene veneritis
Saluus sis, Optatus ades
Prospere adueneris, Gratus ades
Optato aduenis, Terent.
Salua sit tua præsentia.
Aduentu tuo nihil nobis gratius esse potuit
Plurimum nos tua præsentia exhilarat, Sis bene ventus, barbarissima est locutio.

Well fauoured, beautifull.

Nitidus, Nitidulus, Comptus
Comptulus, Bellus, Perbellus
Elegans, Cultus, Decorus
Speciosus, specie valens, Venustus
Bene vestitus, Excultus
Honestus, Tersus, Scitus
Concinnus, Formosus
Formosulus, Formæ præstantis
Iuuenis insignis, Egregius forma & facie, corporeque præstanti.
Eleganter cultus, Pulcher.
Ἐνειμβύος, ἐυειμαλος
Qui ex ouo prodijt
Ore floridulo nitens
Princeps formæ elegantia conspicuus, Saperda, μωμφός. Vide Faire.

your Welfare reioyceth mee as much as mine owne.

Lætitiam ex rebus tuis eandem, quam ex meis capio, accipio, percipio, suscipio, haurio
Lætitia me afficiunt res tuæ, æque ac meæ, pariter ac meæ, non minus quàm meæ, non secus quàm meæ, haud aliter ac meæ.
Tuæ me res efferunt lætitia, gaudium mihi afferunt, pariunt, præbent, voluptate me perfundunt itidem vt meæ
Tuis rebus vti meis afficior
Quæ meis rebus, eadem mihi è tuis oritur jucunditas, voluptas, delectatio, lætitia, gaudium
Tuis è rebus ita lætor, vt meis.

Well spoken, Eloquent.

Facundus, Facetus, Eloquens
Lepidus, Festiuus. Vide eloquent.

West.

Occidens, Δύσις
Occasus, apud Plinium
Sedes Zephyri.
Occidentalis vel vesperalis plaga.
¶ Ab Occidente, Ab occidui solis plaga, apud Soli.
Axe sub occiduo-

West wind.

Cautus, qui Plinio dicitur Corus, flat aduersus Aquilonem, Græcis dictus Argestes, ἀργέστης
Fauonius Latine, qui Græcis Zephyrus dicitur
Aphricus & Lips, λίψ. à Libya sic dictus (est eadem Libya quę Aphrica) flat aduersus Vulturnum, Et magistralis, nunc alij vocant ventum Libycum, Vitruuius autem Carbinum.

Wet, vide Moist.
a Wheale, vide Blister.
Wherefore.

Quare?

Quare? Cur?
Quamobrem? πῶς;
Quam ob causam?
Quapropter, Quocirca
Quorsum, Qua de re
Qua ratione?
Propter quid? πρὸς τί
Quidnam? Quid?
Quid cedo? Qui?
Quid causæ est?
Qua de causa?
Quid negotij?

a Wherle or Wherne that women put vpon their spindles.

Verticulus, seu verticulum
Spondylus, σπόνδυλος
Spondylus etiam significat illud rotundum albicans, quod est in ostris, à spondylis similitudine.

to Whet, to make sharpe.

Acuere, ἀκονᾶν
Exacuere, Trahere aciem
θήγειν παραθήγειν
Atterere cautibus
In mucronem excitare
Exasperare ensem, ferrum saxo apud Liu. ἐξακονᾶν
Turbinare, ἐπιστροβιλίζειν, acutum facere, **to sharpen vpward.**
Turbinatior pyris figura quam malis, Plin.
Propilare, σφηνοειδῶς ποιεῖν, Acuminare
Subigere securim, Virg.
Subiguntque in cote secures.

a little while or space.

Aliquandiu, Diutile, Aliquantisper
Paulisper, Parumper
Ad tempus, πρόσκαιρον

While I liue, or while life doth last or endure.

Quoad vixero, Dum viuam, Virg.
Dum superstes vita erit
Quatenus vitam producam, donec viuere licebit
In omni vita propositum erit
In omni vitæ cursu, nihil mihi prius, nihil mihi antiquius erit
Donec viuos inter agam, genibus dum fulciat hisce
Donec hoc calcauero solum, & in me halitus atque vitæ spiraculum manserit
Dum animo exuperabo meo
Dum sumus inclusi in his compagibus corporis, Cic.
Quamdiu manserit pars vltima vitæ, spiritus
Quoad Deus dederit hujus lucis vsuram
Dum memor ipse mei
Dum spiritus hos reget artus
Quamdiu mihi vita contigerit.

to Whip, vide to scourge.
Whipped or scourged.

Sulcatus flagris
Confectus plagis, cruciatu
Multa vbice regens:
Plagis, tubere virgosa tumens
Et visceratus, pro excoriatus
Virgis lectorijs fœde laniatus
Noua cute vestitus
Toto corpore laniatus.

to Whisper in ones eares.

Submittere, deprimere vocem
καθιέναι τὴν φωνὴν
Auribus indere
Ad aurem dicere
ὑποβάλλειν, Suggerere.
In aurem loqui, Immurmurare
Communicare ad aurem priuatim
Insusurrare in aurem
Subdere, ὑποψιθυρίζειν, Vide. **to warre.**

to dare not Whisper, vide Mutter.

White.

Candens, Candidulus
Candidatus, Argenteus, Gypsamæ
Albus color ac natiuus
Candidus, Niueus
Niue candidior
Leue opus præsertim, si non adsit ars aut fucus quasi accesserit, dicitur, ἱλαραίτιος
Galbinus, Lacteus, Eburneus.
Olorinus, Memnonius
Cygneus, Gasidaneus
Sandicinus, Sandaracinus
Nœgeum pro candido, Liui. ponit.
Leucopheus, white gray.
Gilius color medius inter album & nigrum.

to White-lime, to make white or blanch.

Albare, Dealbare
Albarium parieti illinere
Gypso incrustare parietes ædificiorum
Luto gypsato crustare.

Whole, sound, in good health.

Sanus, Valens
Bene habens, Bene valens
Incolumis, Columis
σῶος, vel σῶς, Saluus
Sospes, Optime habens
Integer, Fortis
Alacer, vegetus
εὐεξος, Pisce sanior.

to make Whole, vide to Cure and Heale.

Wholly, throughly

In totum, τὸ πᾶν, Plane
Vsquequaque, Funditus
Omnino, παντως, παντελως
Vniuersum, vniuersaliter
In plenum, Penitus, prorsus
Prorsum, Protinus, apud Virg.

Wicked, vide Naughtie.
to offer wrong to his father is most Wicked, vide Offer.

a Wife, a Housewife, or the good-wife of the house.

Coniux, aut vt Phocas tradit coniux semen
Socia generisque torique
Conthoralis, ζύνευνος
Consors thori, vxor, Compar
Marita, apud Ouid.
Materfamilias.
Thalami particeps.
¶ Matrona.

Wilde, vide Untamed.
Wiles, vide Traps.

a Will, a minde, or affection.

Arbitrium, αὐτεξούσιον
Arbitratus, Voluntas
Nutus, νεῦμα
Ratio, Animus
Consilium, Iudicium
Animi sententia, voluntas
Cæterum, Placitum, Assensus, Consensus, Nutus, Consilium, ad alia quoque referuntur, by your leaue or licence.
¶ Liberum arbitrium
Animi voluntas, sententia libera, a free-will.

good Will, vide Fauour.
according to your owne Will.

Pro tuo ipsius arbitratu
Tuo ipsius iudicio ac voluntate
Iudicio proprio
Ex dictamine proprio
Illos ex tuo ingenio iudicas, Terent.
after your opinion.

Willingly of himselfe, with his owne minde, will and accord.

Vltrò, Sua sponte, αὐτομάτως
Spontè, αὐτομάτι
Lubens, Lubenter
Libens, Libenter
Perlibenter, Perquam libenter
Lubens ac volens
Non excitatus ad hoc
Non grauatim
Non extimulatus
Ex animo, ex animi sententia, apud Cic. pro vltro & sponte
Spontaneus, Vltroneus
Non requisitus, proprio dictu
Voluntarius, ἑκὼν, Volens
Propria voluntate. αὐτομάτως
Coactus tua voluntate, apud Terent.
Non coactus, ἑκὼν
Tuopte ingenio, Te non inuito
Tua voluntate,

Wilfull, vide Obstinate.

Wilfully, done with a free, or a set purpose.

Cogitatò actum, factum
Studio, Cum studio
ἐξεπίτηδες, σπουδῆ
Studiosè, Consultò
ἐθελοντής, ἐκ προαιρέσεως
Consilio, Volenter
Sciens & prudens feci
Destinata malitia
Matura habita deliberatione
Re omni satis perpensa
Destinata voluntate
Sapienter, Non temerè
Ex animo, non dissimulanter
Data opera, ἐκ προνοίας
Dedita opera, De industria
Ex industria, ἐξεπίτηδες
Composito, Ex composito
Ex destinato, Ex proposito
ἐκ παραγγέλματος

Whether you Will, or not, in spite of your heart

Volens, nolens, Velis, nolis
πάντως, Lubens, inuitus
Vltroneus, coactus
Volens inuito animo, ἑκὼν
ἄκοντι θυμῷ, apud Eurip.

a Wildernesse.

Desertum, Secessus
Eremus, ἔρημος, med. prod. & sine aspiratione in prima
Solitudo, locus solitarius
Inhabitante plaga
Anachoresis
Abata, ἄβατα, inuia loca
Auia, longissimè remota
Recessus, Latebra
Locus remotus
Terra deserta & inuia, in lib. Psal.
Hinc dicti solitarij, Eremitæ
ἐρημῖται, Eremicolæ, Anachoretæ, eremum ac solitudinem incolentes
Vitam abditam lustris syluestribus agentes
Monozonij, apud Iusti.

a Wimble, vide Auger.

Winds

Ventorum flamina, Flatus
Spiritus pro ventis, in sacris literis
Venti procellæ
Turbines, Vis ventorum
Turbo propriè, **a top, or a gyg.**
Impetuosa ventorum ratio
λαίλαψ, Græcè & Typhon.

Et vertex ventus contortus, roratus & turbulentus
Aura, flatus mollior ac suauior
Insusurrans, dulce frigerans aura
Austri pro ventis figuratè ponuntur, à Virg. Ænea. furentibus austris.

Winds contrary

Venti aduersi, Iniqui, non æqui, discordes, fluctuantes, prohibentes, Turbo, **a whirle tempestuous winds.** Reflatus huius reflatus.

Winds names.

Subsolanus, Eurus, **the East wind.**
Fauonius, Zephyrus, **the West wind.**
Septentrio, Boreas, Aquilo, **North wind.**
Auster, Notus, **South wind.**
Vulturnus, Euronotus, **Southeast wind.**
Iapix, **Northeast wind.**
Sciron, **Northwest wind.**
Africus, **Southwest wind.**
Caurus qui & argestes dicitur, **Westerne wind towards the North, this wind maketh the Vines to freese.**

Wine

Vinum, Bacchus lætitiæ dator
Vinum lene, **pleasant wine.**
Vinum acidum, **sowre wine.**
Vinum asperum, Austerum, **rude or rough wine.**
Vinum album, **white wine.**
Rubellum, **claret wine.**
Bacchus, Liber
Temetum, Viuens succus
Luæus, & Lyæus
οἶνος, Bromius, βρόμιος
Falernus, vel Falernum pro vino
Merum, vinum non dilutum, **pure wine.**
Mustum, **new wine.**
Vina præstantissima, optima, vt Massicum, Gaurinum, Cecubum
Amineum, Beluense
Alsaticum
Altisiodorense, nectare suauis
Muscatum Lesbium
Vinum creticum
Vinum aruisium, vel aruisium, vulgo, Maluasinum, **malmesey.**

a small Wine.

Vinum tenue, lene
Lenissimum vinum, Plin.
Villum diminutiuum à vino
οἰνάριον.
ηχρηφαείτης.

Wine that hath lost his vertue, a dead Wine.

Vappa
Vinum euanidum, abiectum, nil redolens, fugiens, inclinans, quod deferbuit, detritum, præteritum est & vigorem suum perdidit, vel degenerauit
Ἐξιστάμενος, Ἐξεστηκὼς οἶνος, καὶ διεφθαρμένος
Mucidum vinum
Deuteria, Vinum secundarium, acinaceum, lora seu lorea, Varroni dicitur, quasi lota acina, nam fit ex maceratis aqua vinacijs, post mustum acinum expressum.
Et posca vinum aquatum in torculari, apud Plin.

much giuen to Wine, vide Drunkard.

to Winke at the matter, vide to see and not see.

to Winke, to leuell vpon the marke.

Collimare, velut alij scribunt, collineare, à lineis visualibus in vnum locum contentis quod etiam significat quandoque signum destinatum oculis collimatis ferire.

Vide plura de huius vocis significatione sub **to shoot.**
Visum, oculum, in scopum intendere, dirigere
Intentione summa incumbere in scopulum, τοχάζεσθαι.

to Winne, vide **to Gaine.**
to Win, to conquer, to subdue a Country or Citie.

Vrbem, arcem capere, occupare, suo imperio subijcere expugnare
Multis regionibus auctum est imperium Romanum.
Multarum regionum accessio facta est
Multæ regiones additionem veniunt, in potestatem redactæ sunt, subactæ ad imperium accesserunt, additæ sunt, adiunctæ sunt.
Iura potestatemque subierunt populi Romani, Vide **to overcome.**

to Winne by faire meanes, vide **to allure.**
a Winnow, vide **a Fanne.**
to Wipe, vide **Cleanse.**
Wise, Witty, Expert.

Sapiens, Sensatus
Sciens, Sagax
Vigilans, Doctus
Solers, Acutus
Prouidus, Disertus
Subtilis, Perspicax
Expertus, Prudens, ἴδρις
Cautus, Consultus nomen
Consideratus, Circumspectus
Vir exacti iudicij sapiens, pleno pectore, prudentia, virtute, rerum vsu longo maximus
Circumspectè, consideratè, prudenter agens
ἐγκεκυμμένος, Emunctæ naris
Cordatus, Exercitatus
Nasutus, Callidus
Acrioris & acerrimi iudici
Ingenio, multaque solertia pollens
Senex grauis, & expertus multarum rerum, Ingeniosus
πολυΐδρις, Multiscius
Thales alter, Vlysses alter
Cato, **wise and graue**
Lapis Lydius
Multi consilij
Iudicio excusso, acri, exactoque.
Iudicij minimè vulgaris, seu maturi, integri, sani
Emunctissimæ naris
Acetum habens in pectore
Aures habens acri lotas aceto
Non rudis aut expers
Diues quoddam prudentiæ promptuarium penu
Vir ingentis prudentiæ, atque vsus rerum.
Longo plurimarum rerum vsu doctus
πολύτροπος
Multarum rerum vsu exercitatus
Qui diutino rerum vsu colligit sibi prudentiam
Vsu rerum expertus
Rerum varietate atque vsu ipso iam prædoctus, Cic.
Admirabili variarum rerum cognitione, magno rerum vsu callidus
Diuturno complurium rerum vsu sapiens
Vir magna prudentia, vsu atque exercitatione præditus
Quem sors varia in diuitias, in inopiam, in authoritatem & exilium alternis vicibus sæpè traiecit
Longa rerum experientia excellens, vide **travellour.**

Wisely.

Prudenter, Prudens
Sapienter, σοφῶς
Prouidè, Grauiter
Solerter, Cordatè
Solerter, δεξιῶς
Cautim, Industrie
Cum animaduersione.

Prouide agere & auspicari, vide Discreetly.

to Wish, vide to Desire.
to Wish ill, vide to Curse.
as heart would Wish, euen as I most desired.

Fœliciter ea cecidit alea
Ex animi sententia omnia cedunt
Procrius res ibat, Cic. pro rectè, prospere, Noctua valet
γλαῦξ ἵπταται
Euenit ex sententia
Res ad voluntatem fluunt.

Witchcraft or Witchery, sorcery, enchantment.

Præstigium, Præstigia
Fascinus, & Fascinum
Maleficium, Incantamentum
Carmina apud Virg. & Horat. in Epod. 7.
Cyrenia, Thessala, Thessalica
Cholcica, Cyrcea carmina
Cantio, Cicero, Intoxicatio.
Murmura Chaldaica
Incantatio, & Fascinatio, ἐπῳδή
Mureoticæ, id est, Ægyptiacæ præstigiæ.
¶ Ars malefica, Necromantia.
¶ Susurrus & susurramen
Artes Dardaniæ, i. magicæ, malæ.

a Witcher, or he that vseth Witchcraft.

Maleficus, Maguseus
Magus, Magicus
Necromanticus, Præstigiator
Malis, magicis artibus doctus, eruditus
Illusor dæmonum
Sortilegus
Incantator, ἐπῳδός
διαδαιμονικῆς ἐπαγγελίας
Mira, miracula perpetrans.

a Witch, or shee that vseth Witchcraft.

Venefica, Saga, Maga
Triuenifica, Incantatrix
Præstigiatrix, Carminatrix
Malis artibus imbuta, infecta
Maleficiorum multorum conjuncta
Thessala mulier.
θετταλικὴ γυνή
Pharmaceutria, Cic.
Medeæ artibus instructa
Erichtho pro qualibet maga ponitur.

to Wither away, vide to wax Drie.
Without.

Citra cum accusatiuo
Absque, Sine, cum ablatiuo
ἄνευ, cum genitiuo, apud Græcos
Extra, Præter.

Without fraud or deceit.

Bona fide, Apertè
Syncerè, Simpliciter
Sine fuco, Pure, Candide
ἀπροσποιήτως, ἁπλοϊκῶς.

Without helpe, by, or of himselfe, of his owne head or Wit.

Suo marte, Ingenio proprio
Suis viribus, Sine alicuius auxilio
Adminiculis aliunde non accercitis
ἀβοηθί
Sine Theseo, i. alterius opera
ἄνευ Θησέως, Citra auxilium.

Without all order, or out of order.

Inordinatè, Confusè
Citra ordinem, Abruptè

Non seruato ordine
Quasi per satyram, apud Sallustium in Iugurt.
Sine ordine, Sparsim
Dispersim, Confusissimè.

Without any discretion, reason.

Citra delectum, discrimen
Citra judicium, Incertè
Sublato rerum omnium delectu ac discrimine
Communiter
Non habita ratione, Confusè
Nullo delectu
συμμιγῶς
Promiscuè
Commistum
Mistum vel mixtum, & Mistè
Indiscriminatim
Alba amussi.

no body Without a fault.

Nemo sine crimine viuit, omnes in omnem culpam prolabuntur.
Incurrunt homines in omnem iniquitatem
Nulla culpa est, quæ non hodie subeatur
Omnes in omni scelerum flagitiorumque genere volutantur
Omnem improbitatem omnes amant
Nullum hodie flagitium ignoratur, prætermittitur.

to Withstand, vide to Let, to put backe.

of a good Wit or spirit.

Summo ingenio esse, excellere, florere, omnibus antecellere
Ingenij acrimonia, perspicacitate, acie, vi præstare
Ingeniosum esse
Pollere ingenio, vigere.
Subtili, acri, perspicaci, viuido prompto, sagaci, optimo, præclaro, acuto præditum esse ingenio
Ingenium sortitus acerrimum planè diuinum
Summum, eximium, ac egregium, non vulgare, sed exquisitum, rarum, singulare, præstans, acutissimum.
Callere & florere ingenio
Esse ingenio ardenti, solido, facili, prompto, præsentissimo ad aliquid
Raris & corporis & animi dotibus largè à natura præditum esse
Specimen indolis egregiæ præ se ferens
Cui patent, seu apertæ sunt Musarum ianuæ
¶ Vim, vigoremque animi suscitare
Acuere ingenium
Memoriæ dono præstans
Valens memoria
Egregia memoria praditus
Ampla memoria
Præsentem paratamque habens rerum omnium memoriam
Lucullus, cui insignis memoria tribuitur.
Memoriter, nullo codicis auxilio dicere, commemorare
ἀποσωμαλίζειν, a manly woman.
Memoriter narrare semel lectum
Memoriam habere fidelissimam.

quicknesse or sharpnesse of Wit.

Acies plusquam aquilina
Perspicacitas, subtilitas ingenij
Acrimonia, acumen, dexteritas, viuacitas, fœlicitas ingenij
Chrysippeum acumen
Perspicax, acre, sagax, subtile ingenium, vide sharpnesse of wit.

of a dull Wit, vide dull Witted.

out of his Wit, Mad.

Furere

Furere cœpit, ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam redactus est, mentem amisit, mens eum reliquit, defecit, destituit
Incidit in insaniæ morbum, prolapsus est in furorem, à seipso discessit, à mente discessit, sapere desijt
Stultus, demens, insanus, omni ratione carens
Delirat, desipit, insanit
Mentis lumine obcæcatus
Mentis inops, inops à mente est, vide Mad.

to come to his Wit againe.

Resipiscere, ἀναφρονεῖν
Ad mentem redire, Redire ad se
Saniorem recipere mentem
Mentem ab insania recipere, apud Lactantium
Reponi in pristinos sensus.

Wittie, vide Subtile
to Witnesse, to beare Witnesse.

Testificari, Testari, Attestari
Dicere testimonium
ἐμμαρτυρεῖν
Testes facere, adhibere, constituere, suppeditare, producere, sumere
Nubila promissi stix mihi testis erit
Fateri de alicuius fide
Numen deorum testari & ignes
Per sydera testor, per superos atque hoc cœli lumen.
Dare, perhibere testimonium veritati rerum gestarum.

a true Witnesse.

Testis oculatus, grauis, conscius, locuples, acerrimus, optimus, firmus, interritus, constans, præsentis animi, & apud se semper existens grauis, religiosus & compertæ fidei
Testimonia reuocata, iterata, repetita, recognita.

reproued or false Witnesses.

Testes conflati, subornati, fracti, reprehensi, deprehensi
Vacillantes, refrigerati, destituti, æstuantes, titubantes, de gradu deiecti, eleuati, frigidi, labefactatæ fidei
Testes sine re, sine spe, sine fide, sine lare, sine sensu
Testes triobolare egentes, meditati ante commonefacti, Stigmate inusti, refutati

to refute or reproue Witnesses.

Testibus exprobrare crimen vel infamiam, arguere ignominiæ aut alicuius criminis, infamare testes, coarguere
Testium fidem labefactare, resellere, carpere, incessere, eleuare, insectari, infirmare
Testes & Testimonia refutare, refellere, reprehendere.

a Woman.

Mulier, à mollitie dicta.
Fœmina, γυνή, Fortis
Virago, viriffa, Isscha Hæbrais mulier, quæ opera fecit virilia, Et Andrago, ἀνδρογυνή, a manly woman.

a Woman big with childe.

Grauida mulier, Grauidus pondere venter, Prægnans, gestans vterum
Vterum ferens, gerens
ἐγκύμων, ἐπίτοκος, Ferre ventrem, factum, pondera tenere vtero
Auferre onus vtero, Soluere partus.

a faire, a handsome, or a trim Woman.

Bella mulier, Venus
Mulier compta, formosa, pulchra, ore floridulo, nitens forma omnes Heroidas vincens, speciosa, elegans, decora, supra modum pulchra, scitascitula, ἀξιωκεράστης, venusta pulchraque facie, nitida comptula, albicans, nitidis genis purpureis malis, roseis labijs, formosula, λιπάρια, καλλιστεύουσα
Rosei decus oris, Mant.

Womans brauery, or Jewels.

Mundus vel mundum
Muliebris ornatus
γυναικεῖος, κόσμος, idque in genere
Species ejus variæ, quæ à Polluce Iulio enumerantur
Nos multis paucas subijciemus
Armillæ, Brachialæ
Dextera, Annuli, Inaures
Dextrocheria, vel dextrochiria
Monilia, Morenulæ colli
Periscelides crurum, &c.

Womanish, delicate, nice.

Mulierosus, Sardanapalus
σαρδανάπαλος
Megabysus, Quintiliano dicitur μεγάβυσος
Mollis, Effœminatus
Lasciuus, Eneruatus
Vno digito caput scalpens
In cupidinis hortis donatus, Statua
Muliebris homo atque delumbis
Corruptus, Emasculatus
Perditus luxuria, libidinibus
Delicijs solutus
Voluptatis illecebris delinitus
Sardanapalum mollitie vincens
Galbinus, Euiratus
Fractus, Bacelo similis
ἤχλοις βακήλῳ, Cleocritus
Vinulus, Semuir, Batalus
¶ Cinædus, κίναιδος
Meritorius puer, aliorum amori flagitiosissimè seruiens, abused against nature.
Scortum masculum
καλαπύγων, παιδοφθόρος
Pathicus, Exoletus Latinis vocatur, qui turpiter patitur
Catamitus, quum posteriora majoris turpitudinis sunt.
¶ Pedico, Pæderastes, insano puerorum amore exardescens
¶ Effœminatè, Eneruatè
Mollem facere, ἐκθηλύνειν.

the Wombe, vide Belly.
to Wonder at, vide to Maruell.

Wont, vsed, or accustomed.

Consuetum, Solitum
Aduersum, In more positum
Quod in consuetudinem venit
Ex instituto maiorum
Tritum, Vetus, Solenne
Familiare, Crebrum
Frequens, Quotidianum
Moribus hominum, erroreque publico receptum & confirmatum
Vsitatum, Assiduum.

to be Wood or mad.

Sæuire, Furere, Insanire
Excandescere, Bacchari, vide to be mad, out of his wit.

Woodnesse.

Insania, Sæuitia, Furor
Dementia, Amentia
Rabies, Phrenesis, Madnesse.

a Wood or parke.

Sylua, Lucus
Nemus, Saltus.

a Wood-

a Woodcocke, vide **a Snipe**
a Word, vide **Talke.**
to giue his Word, vide **to Promise.**
to Worke, vide **to Labour.**
to trauell, or to make a worke-day.

Dies operosus, Dies operarius
Dies prophanus, Profestus dies
Dies ater vel irreligiosus.

Workmanly, vide **Exactly.**
the World is naught, or full of wickednesse.

Fulcro mundus innititur
In maligno est positus totus: vt refert D. Iohannes, 1. cap. 3.
ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται
Totus orbis humanis scatet flagitijs
Totus mundus in errorum voluitur caligine
Plena est malorum terra.
In peccatis mundum cernimus defluere, & in peius semper dilabi
Exiuerunt pristini mores, religionisque verè vix extat vllum vestigium
Status ad vnum omnes pessimè exorbitant
Homines videmus ruere in tenebras & in densissima oberrare peccatorum caligine sine lumine ferri in præcipitium

the whole World is troubled, or is in trouble.

Sæuit toto Mars impius orbe
Terrarum orbis bello (proh dolor) ardet
Vbique Martij tumultus sæuiunt
Cuncta bello ardent, feruent
Mars totum concutit orbem
Fremunt vbique bella
Omnes gentes in armis
Christianus orbis plusquam ciuilibus ardet bellis
Mundus fluit & insanit, vt fluctibus mare
Talibus malis nunc æstuat mundus qualibus ferbuit nunquam
In mundum emisit Pluto suos satellites, suum Cerberum
Ab imo Tartaro euocata Orci numina
Dæmones infernum egressi mundum perturbant.

Wormeaten, vide **Rotten.**
Worship, vide **Honour.**
to make Worse, to be cause of more euill or trouble.

Oleum camino addere
Oleo incendium restringere
ἐλαίῳ πῦρ σβεννύειν
Malum conduplicare, renouare
Malum magis ac magis exacerbare
Ignem igni addere
Materiam igni accenso subministrare
Malo fomentum suppeditare
Morbum morbo addere
Oleum flammæ adijcere
Refricare cicatricem, dolorem.

to war or become euery day Worser and Worser.

Indies habere deterius, ac periculosius prolabi
Degenerare in peius
Indies ac magis degenerare
Vno sedato malo, septem alia vt olim hydræ renascuntur multo crudeliora
Hydræ in morem pro vno capite centum repullulant
Maiora incendia flagrant

Ex ſcintilla maximum incendium erumpit, Vide to Decay.

Worthily, with good cauſe.

Meritò, Iuſtè, Non immerito
Non iniuria, Non abs re
Non indignè, Non inique.

to Wound, to Hurt.

Sauciare, Lædere, ἀτεῖν
Vulnerare, οὐλαμεῖν
Dare vulnera, Ouid.
Stringere, Virg.
Vulnus infligere, incutere
Cruentare apud nonnullos tametſi propriè ſignificat cruore inficere
τραυματίζειν
¶ Accipere, capere plagam, vulnus
Vulnerari, to be wounded
Grauis vulneribus
Vulnus infligere
Infixum ſub pectore vulnus
Plagis obruere apud Eraſ.
Conſauciare, Vulnus inferre
τιτρώσκειν
Securim inijcere, prouerbio dicuntur, qui vehementer lædunt ac vulnerant.
Lethali vulnere ictus.

to cure a Wound, vide to Heale.

Wrath, vide Anger.

to Wreſt or Writhe the holy Scripture.

Torquere ſacram Scripturam, miſerè lacerare, iugulare, perperam intelligere
Siniſtro intellectu deprauare
Sacræ Scripturæ vim facere
Interpretamento detorquere
Pro arbitrio exponere.
In vota ſua detrahere, obtorto collo ad ſuum ſenſum trahere
Deprauare
Nimis violenter contorquere
Quoquouerſo detorquere.
Inuertere, Peruertere
Viciare, ſeu pellem extendere
Coacta interpretatione deprauare
Verbum Dei gloſſematis & commentis eludere
Non accedere ſenſui communi
Sacræ Scripturæ puritatem ſordida fœdare interpretatione
Syncerum vas incruſtare
Sacras Scripturas, verbum Dei peruerſis interpretationibus adulterare, in peruerſum ſenſum ea detorquere quæ ſuis erroribus videntur facere
Suo intellectui, ſuis affectibus cogere ſcripturam etiam repugnantem ſeruire
Fermento Phariſaico Euangelicam amaricare conſperſionem
Proſtituere literas ſacras, & in abuſum rapere
Sacræ Scripturæ naſum conficere cereum.

to Write.

Scribere, γράφειν
Exarare, Metaphoricè
Chartis Illinere
Scriptitare, Ducere literas
Signare apud Columellam
Stilum exercere, Pingere
Inſcribere, conſcribere etiam pro ſimplici ponuntur
Credere ceræ
Notare chartam, literam facere, ducere
Mandare libello, Exarare notas
Committere literis vel ceræ
Dare tabellas, ſignare tabellis arcam
Portare, ferre, perferre tabellas
Diſtortè, inæqualiter, perturbare ſcribere literas, to write awrie out of line, rule and order, vt litera ſuper literam ſcandat.

to Write letters.

Scribere

Scribere literas
Efficere Epistolam, pro scribere, Cic.
Exarare epistolam
Mittere literas, scripta, Cic.
Dare ad aliquem literas, scripta, Cic.
Dare ad aliquem literas
Dare absolute, apud Cic.
Literis compellare, prouocare, &c.
¶ Obtundere, prouocare literis, Cicero, Si somnum capere possem, tam longis te epistolis non obderem.
¶ Persoluere epistolæ & respondere idem Ciceroni, **to answer letters.**

to Write one against another.

Concertare epistolaribus, velitationibus, Libris conflictari
Stylo debacchari, Scripto inuehi
Amarulentius in aliquem scribere
Nominatim taxare, capere
Scriptis alicuius notare famam
Nominatim perstringere scripto
Petere calamo aliquem
Styli cuspidem in aliquem vibrare
Stylum teli vice habere
Dentata agere charta, apud Cic.
Exercere velationem
Stylo ferire, referire
In aliquem inuehere vel inuehi
Stringere stylum, calamum in aliquem Eras.
Sese mutuo stylis veneno tinctis configere, Satyricè contra aliquem exacuere aciem
Fœdis calumnijs omnia conspurcare
Carbone aliquem notare, Eras.
Suis depingere coloribus
In scribendo non temperare sibi, quin incandescat animus, insultet immoderatus, amarulentius inuehatur

to Write, or copie out.

Exscribere, Transcribere
ἀπογράφειν, Describere
Prodere literis, monumentis
Distrahere & transfundere in plura exemplaria
Copiam capere, vel Excopiare Latinum non est.

Written or Chronicled.

Literis traditum
Commentarijs annalibus traditum, insertum
Literis proditum est
Ad nos transmissum est maiorum monumentis
In monumenta relatum est
Veterum literis proditum est
γέγραπται, Relatum est in acta
Est in exemplis, Est in annalibus
Extat in annalibus
Scriptum est in commentarijs
Scriptum inuenitur
Memoriæ proditum est
παραδίδοται εἰς μνήμην
Est in monumentis Græcorum, Hebræorum.

diuers Writings or Histories.

Scripta rerum gestarum memorabilium
Historiæ, id est, narrationes
Monumenta, Commentarij
Actus pluraliter, apud Hieron.
Memoria publica omnium secretorum
Commemoratio antiquitatis, vide Histories.

a paire of Writing tables.

Tabula, πυξίον
Album substant. λεύκωμα
Pyctarium, apud Lampridium
Tabula gypsata
Pugillaris & Pugillare
Pinacion, Pinasidion

Abacus,

Abacus, Et plural. Ceræ
Tabulæ ceratæ
Tabulæ, apud Hor.

a Writer, a Scrivener.

Scriba, Scriptor
Librarius, qua voce vsus est D. Hier.
Grapheus.
A literis seu à conscribendis epistolis qui vulgo etsi parum aptè dicitur notarius, Græcè γραμματεὺς
Amanuensis dictio frequens, apud Erasmum, reliquosque huius ætatis viros doctissimos, cuius opera in scribendo vtimur, Græcè ὑπογραφεὺς
A manibus, vel à manu pro eodem
Tabello, Tabularius.

a Writing or a Bill of my hand, an obligation.

Syngrapha.
συγγραφὴ
Nomina pro syngraphis debitarum pecuniarum, Cic.
Syngrapham etiam dicitur
Chyrographum vel chyrographus.
Facere syngraphas, vide Quittance.

to offer Wrong, vide to Hinder.

Y.

a Yard-measure.

Verber, eris, n. g. Virga
Vlna, an elle.

to Yawne, vide to Gaspe.
in the Yeere of our Lord.

Anno à Christi natiuitate
Anno ab orbe redempto
Anno ab humanis generis instauratione
Anno partæ salutis
A Christo nato
Anno Christi
Anno gratiæ
Anno allatæ salutis
Anno salutiferi partus
Anno redemptionis nostræ
Anno post partum virgineum
Anno post Christum natum
Anno Christianæ nostræ salutis
Anno ab orbis instauratione
Anno à partu virginis matris
Anno post natum seruatorem
Anno à salutis humanæ exhibito authore Christo
Anno redditæ salutis
Anno à partu virgineo
A partu virginis salutifero
Anno à nata salute sempiterna
Anno gratiæ per Christum restitutæ
Anno à nato humani generis saluatore
Anno redempti à filio Dei orbis
Anno partus virginei
Anno incarnationis dominicæ
Anno incarnationis verbi, Christianæ redemptionis
Anno post Deum humanitate donatum
Anno à reconciliata diuinitate
Anno incarnati verbi, incarnati filij Dei
Anno natiuitatis Christi
Anno à restituta salute
Anno ab instaurata salute
Anno ab enixu & puerperio virgineo
Anno à Christi saluatoris ortu
Anno reparatæ æternæ salutis, seu salutis humanæ.
Anno post humanæ salutis vindicem carne donatum
Anno incarnationis Dei supra sesquimilessimum, octauo & tricesimo ista in Baseldonck ex tempore scripsi, Carolo Imperatore
Ἔτει ἀπὸ τῆς θεογονίας χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ

τηκοσιοστῷ ἐγδόῳ καὶ πεντακοστῷ ἐν τῆς βασιλείας πεδίῳ αὐτοσχεδιασὶ τοῦτ' ἐγχαράμην ἐπὶ ἡγέμονος Καρόλε.

the Yeare of ones age.

Yearely office ended, vide Aged.

to Yeeld to the contrary, vide Forsake.

to Yeeld himselfe, to giue ouer, to render vp.

Se victum agnoscere, fateri
Manus, herbam dare, porrigere
ταῖ χεῖρε ὀρέγεσθαι
Hastam abijcere
Arenæ cedere
Campis cedere, apud Hor.
Victoriam concedere.
Cedere jure
Tollere digitum, manum
αἴρειν δάκτυλον
Dedere se in ditionem & arbitratum hostium.

Yellow colour.

Giluus color & Gelinus, apud Plaut.
Silaceus color, Plin.
Luteus, Citrinus, yelkie yellow.
Flauus, ξανθὸς
Fuluus, gold yellow.
Flammeus & Flamineus Croceus, saffron yellow.
Cerinus, à colore ceræ.
Facies subgilua.

to the Yoke, or vnder the Yoke.

Sub juga vocare, venire, trahere, ducere, ire, agere.
Colla jugo supponere, præbere, dare jugo premenda
Imponere jugum.

to withdraw or pull from the Yoke or Plough.

Detrectare jugum, aratrum
Colla jugo subtrahere
Soluere jugis vincula
Rumpere jugo vincula.

Young, or a Young man.

Iuuenis, Adolescens
Iuuentus, pro eodem aliquando ponitur.
Cui adest flos æui
ἔχων ἥβης ἄνθος, vt est apud Hom.
Primæuo flore virens
Cui primi vernat temporis ætas, & floret valido læta juuenta
Cui genua virent.
Qui excessit ex ephæbis, apud Terent.
Prima iuuentæ spacia ingrediens
Florens ætate.
νέος, νεώτερος.

Young schollers.

Tyrones, ludi literarij
Tyrunculi
ἀλφαβητισταὶ
Nouelli, Rudes
Neophyti, hoc est, nouellæ plantæ.
Tenelli auditores
Abecedarii, apud Ful. in mytho
Elementarij
Dupondij iuuenes, apud Alciat quod duobus assibus æstimantur
Militiæ literariæ tyrones
Tyrocinium exercentes, in progymnasmatis.

Youth.

Adolescentia, νεότης
Primo æuo.

Iuuentus,

Iuuentus, Iuuenta
Primis ab annis
Ætas vernans, viridis
Puer leuioribus annis
Ætas florida, florens
Æuum virens
Æui virentis flore
Iuuenilibus annis
Creſcentibus annis, id eſt, in ipſo adoleſcentiæ principio
Dum prima nouis adoleſcit frondibus ætas, Vide **Borne.**

from his Youth.

A b adoleſcentia, A iuuentute
Ab ætatis teneræ incrementis
A prima adoleſcentia
Ab ineunte adoleſcentia
Ab initio iuuentutis
ὀνύχας, ἐκ μειρακίυ
A prima lanugine
ἐκ πρώτης ἡλικίας
Ab impubibus annis, Vide **Childhood.**

FINIS.

SYNONIMA QVÆDAM POETICA VERSANTIBVS IN POESI PERQVAM NECESSARIA.

A

Achaia.

Chaia dictio tetrasyllabica regio Græciæ ab Achæo Iouis filio sic dicta, prius vocata Danaa, à Danao Argiuorum rege, & deinde Ægialea, αἰγιάλεια, quod littoralis sit.

Achilles.

Achilles, siue Achilleus, ἀχιλλεὺς, Græcorum fortissimus heros, Pelei & Thetidis filius, hinc Pelides dicitur Ouidio
Chironis alumnus, Æacides
Thetidis proles seu filius
Iriſſeus, Nereius, Æmoneus
Pithius, Pellæus, à Pella vrbe Thessaliæ, Thessalicus heros
Impiger, magnanimus, dux belliger.

Actæon.

Actæon filius fuit Aristæi, ex Antonoë Cadmi filia, hinc dictus Cadmæus iuuenis
Cadmi nepos, Ouid.
Antonoëius heros ab eodem.

Adam.

Adam, id est, homo, siue terrenus, ab Adama, hoc est, à terra sic dictus
Protoplastus, & Protoplastes
πρωτόπλαστος, & non Protoplaustos addita u, vt imperiti scribunt
Primò fictus, creatus
Primus parens, homo
Primæuus, Luteus Adam
Antiquus Pater
Incola, colonus Paradisi.

Aegina.

Ægina vrbs adiacens Peloponneso. aliter vocatur Oenopia, Ouid. lib. 7. Metamor.
Oenopiam veteres appellauere.

Aegoceros.

Ægoceros, αἰγόκερως, signum cœleste, Latinè Capricornus, Luca
Humidus Ægoceros nec plus Ieo tollitur vrna
Portitor Helles, apud Virg.
Vdus, Niuosus, Gelidus, Corniger.

Agrigentum.

Agrigentum, Agragas seu Acragas, Siciliј mons & oppidum, Virg. Arduus vnde Agragas despectat maxima longè mœnia.

Aegyptij.

Ægyptij aliter vocantur Paretonij à Paretonio Ægypti vrbe

Mareotici à Mariotide lacu ejusdem loci, Ouid. lib. 9. Isi. Paretonium Mareoticaque aura Pharonque

Quæ colis: Sido. Nec sic Leucadio classis Mareotica portu, Actiacas abscondit aquas

Classis Mareotica, id est, Ægyptia, quæ vehebatur Cleopatra

Isiaci ab Isi filia Inachi, quam pro Dea coluerunt, Ouid. lib. 1. de Ponto

Vidi ego Niligenæ numen violasse fatentem Isidis Isiachos ante sedere focos

Memphij, Memphæi, & Memphitici à Memphi Ægypti vrbe, Ouid. lib. 1. de Arte

Ne fuge Niligenæ Memphitica sacra juuencæ.

Lagæi & Lagidæ à Lago primi Ptolomæi patre, à quo Nilus vocatur Lageus, Luca. lib. 1. Qua mare Lagæi mutatur gurgite Nili, Idem lib. 8. Vltimio Lageæ stirpis, perituraque proles.

Pharaonidæ, à rege

Niliaci, Nilotici, Nilicolæ, & Niligenæ à Nilo fluuio: Luca. lib. 5. Te nisi Niliaca proprius non vidit arena, Idem lib. 9. Rege sub impuro Nilotica regna tenente

Pelusij & Pelusiaci, Pelusio Nili ostio Lucan. lib. 8. Qua diuidui pars maximâ Nilj, In vada decurrit Pelusia septimus annus

Ptolomæi à Ptolomæo rege Lagi filio, à quo princeps Ægyptij reges omnes idem traxerunt nomen. Vndè & Pharon Ptolomeum poëtæ appellant

Pharij à Pharo Ægypti insula

Cleopatrici, à Cleopatra regina, vnde & Sidonius dapes Cleopatricas appellat.

Aegyptus.

Ægyptus, αἴγυπτος, Aphricæ proxima ab Ægypto Danai fratre sic appellata teste Plinio prius Aëria dicta, vocatur quoque Terra Memphiti, Tellus Nilotica, Mesraim Hebræis, id est, angustiæ, siue tribulationes.

Canopus media prod. pro Ægypto ponitur, & frequenter in sacris Ægyptus appellatur Terra Cham, Vt refert D. Hier. à Cham filio Noë, Psal. 105. Mant. Ægyptus cœli studiosa Deorum prodigiosa parens

Ægyptus Crinito Parens terrarum appellata, à Macrob. Mater artium Delta quoque seu Trigonalis dicta, à figura triquetra

Ægyptij pars, quæ secundum Nilum non terminat Æthiopiæ Thebais appellatur seu Thebaida, cuius frequens mentio in vitis sanctorum patrum à D. Hieron. translatis.

Aemylia.

Æmylia quæ & Flamina, Italiæ regio ac Romandiola, in qua Rauenna Bononia.

Aeneas.

Æneas, αἰνείας, id est, laudatus, Veneris & Anchisæ filius, hinc dictus Anchisiades, Anchisa genitus

Dardanides, Virg. Dardanides contra furit.

Et Dardanius, Laomedonius, Cithereius heros

Phrygius tyrannus

Acer, magnanimus, Troius, Troianus, Illiacus, Phryx, Phrygius, fluctiuagus.

Aeolus.

Æolus Iouis filius ex Acesta, siue Segesta

gesta filia Hippotæ Troiani, à quo Hippotades dicitur, Hippolyti nepos. Nimborum rector. Nimbosus & Nimbipotens.

Aeolia.

Æolia siue Æolis, regio septem insularum inter Siliciam & Italiam, quæ Græcis dicuntur Hephæstiades, ἱφαιςιάδες. Latinis Vulcaniæ ex quibus Hieran aiunt Vulcani esse officinam. Bab. Pius.

Vt Lyparæus, ager, vtq; Æolis insula flagrat. Insulæ Æolicæ, Æoliæ.

Aesculapius.

Æsculapius, seu Asclepius in carmine, Apollinis filius, hinc

Phœbigena dicitur, & Iuuenis Phœbeius

Ouid. Quam colat, explorat iuuenis Phœbeius vrbem

Archiatros, ἀρχίατρος, i. medicorum præses

Salutifer puer. Pergameus deus

Epidaurius anguis, quoniam in Epidaurio colebatur in forma colubri.

AEtna.

Ætna prius dicta Inetia, Mons est Siciliç cauernosus perpetuis æstuans ignibus, globosque emittens igneos propter subterranei sulphuris naturam. Vocatur poëtis Trinacria, Trinacris Typhonis à Typhœo gigante

Monstrifera, Vulcania, sulphuflammifera, ardens.

AEtoli.

Ætoli populi Græciæ Epiro & Acarnaniæ finitimi, vocantur Calidij à Calydone vrbe. Hinc Calydonides eius loci mulieres, Sta lib. 2. Theb. Centum ibi virgineis votæ Calydonides aris. Oenei ab Oeneo rege Ætoliæ & Deianyræ patre, Ouid. lib. 8. Oeneios vltorum spreta per agros, misit aprum

Pleuronij ab eiusdem loci vrbe, quæ dicitur Pleuron, Ouid. lib. 14. Talibus iratam Venerem Pleuronius agmen instimulat verbis

Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni, Sta. lib. 8. Nunc mœstæ fundens Pleuronis alumnos. Naupactei, à Naupacto eiusdem loci oppido. Hinc Achelous dicitur, Naubacteus, Ouid. lib. 2. Fast. Amphiaraides Naupactæo Achelloo.

Agamemnon.

Agamemnon Mycenarum rex, filius Atrei, fraterque Menelai

Atrides minor dictus, Ouid. Hæc vbi cognouit Troiæ populator Atrides

Tantalides ab auo Tantalo

Mycenius dux, & Agamemnon, vltima breui, apud Stat.

Aiax Telamonius.

Aiax Telamonis ex Hesione filius Telamoniades hinc dicitur & Telamone satus, Mant.

Talis erat Telamone satus temerarius Aiax, dicitur quoque Telamonius Heros, Virg.

Aiax Oilei.

Aiax Oilei filius fuit Oilei & Locrensium rex, Hinc dictus Oilides & Heros Noricyus, id est, Locrensis.

Alcinous.

Alcinous, Ἀλκίνοος, penul. cor. rex Phæacum in Corcyra insula, Virg. Pomaque & Alcinoi syluæ.

Corcyræus

Corcyræus rex, quod eam insulam insigni iusticia rexerit Mart.
Qui Corcyræi vidit pomaria regis
Corcycius senex, Phæax, munificus.

Alcmena.

Alcmena vxor Amphitrionis Thebani, ex qua Iupiter Herculem genuit, Alcidæ genetrix, Amphitryonea coniunx
Herculea seu Herculis mater.

Allemanni.

Alemani, seu Allemanni à Lemano lacu etiam vocantur Teutones Teutoni & Teutonici à Teutone deo quem venerabantur, Virg. lib. 7.
Teutonico ritu soliti torquere Cateias, Lucan. lib. 6.
Cantaber exiguis aut longis Teutonibus aruis
Germani verò dicuntur, quod vicini sunt Belgis. Miserunt enim Germani coloneas trans Rhenum propter hominum multitudinem agriq; inopiam, Cisthenani hinc dicti
Item & Germanici vocantur ac Rhenicolæ, quod habitent ad Rhenum fluuium, Rhenani, Transchenani, Rhenenses
Rheni, ῥῆνοι populi sunt Rheni accolæ authore Stephano.

Alexander.

Alexander Macedo, & Alexandrus Philippi regis filius, qui ob res præclarè gestas, Magnus dictus est & à poëtis vocatur, Iuuenis pelleus, à Pella Vrbe Macedoniæ, Iuuenalis Saty. 19. Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis
Et Æmatheus dux ab Ouid. quod Macedonia aliter vocetur Æmathia
Fortis Macedo, totius mundi tremor ait quidem.

Alexandria.

Alexandria, Ἀλεξάνδρεια, Vrbs Ægypti non longè à Nili ostio, ab Alexandro Macedone condita, quam Lucanus vocat vrbem Paretoniam. Et Pharos quoque dicitur à φάρῳ olim insula & Alexandriæ portui nunc continenti coniuncta.

Allobroges.

Allobroges populi, aliter vocantur Pedemontani, Stroza pater
Et pede montanũ signa secuta ducem, qui nunc Subaudienses, & Rodantij, quod prope Rhodanum morentur. Porro ducatu Subaudiæ, vocatur Pedimontium, & regio Pedemontana.

Amalthea.

Amalthea nutrix Iouis olenia
Capra, Sydus capricorni olenium pecus, Hedi.

Ambracia.

Ambracia ciuitas, Epiri prius dicta Epiria ac paralia authore Stephano quam postea Augustus victo cum Cleopatra Antonino Nicopolin vocauit, à quibus gentilia, Ambracienses & Ambraciotæ ac Nicopolitæ.

Amphion.

Amphion media prod. Iouis & Antiopes filius Ioue natus
Phœbeius dictus quod vates omnes sint Phœbo consecrati
Et Dirceus, à Dirce fonte Thebis propinquo artis Musices adeò peritus fertur fuisse, quod lyræ cantu scopulos & cautes animarit seu mouerit.

Andromede.

Andromede.

Andromade è Cephei & Cassiopes filia, quam à Nymphis scopulo alligatam, & cito deuorandam expositam, Perseus interempto cete liberauit, & in vxorem duxit. Ceopheis idos & Cepheia virgo dicta.

Andegauia, vide *Iuliomagus*.

Angli.

Angli, seu Anglici vocantur quoque Britanni Virg. Et penitus toto diuersos orbe Britannos ac Caledonij Mart. lib. I. Nuda Caledonio sic pectora præbuit vrso. Idem lib. 10. Quinto Calidonios Ouidi visure Britannos. Dicuntur & Brutiginæ quoniam descenderunt à Bruto Consule Romano, ac Brutiadæ Neptunicolæque.

Anglia.

Anglia aliter vocatur Britannia, Caledonia, Albion ab Albis montibus & Angli terra

Orbis alter à Poetis dicitur.

Anien.

Anien fluuius Italiæ. Tybur oppidum alluens. Anio. Anienus.

Annibal.

Annibal filius Amilcaris, princeps Carthaginensium, alias dictus Agenorius, seu Sidonius ductor

Tyrius, Barbaricus, Lybicus, Tyrannus

Elisæus tyrannus ab Elisa Didone

Rector Libyæ

Nasamoniacus rex è Nasamonibus Aphricæ populis, apud Syl. & Sid.

Antilogus.

Antilogus Nestoris filius maior natu. Nestorides. Nestore natus.

Antiochia.

Antiochia ἀντιόχεια. Maxima Syriæ ciuitas, Theophilis à Iustiniano post terræ motum nomina & à Seleuco Nicanore Seleucia vocatur.

Antuerpia.

Antuerpia, non solum Brabantiæ, verum totius orbis Chistiani emporium celeberrimum. Adiecta secundum etymon nominis vulgaris vocata prius Latinè, quod acri vetustę adiecta siue adstructa fuerit. Quæ de relectione nauium præter nauigantium feruntur fabulosa prorsus.

Andouerpiam nonnulli vocant

Aduersam alij, nonnulli dempta litera Auersam. Lusit super huius celeberrimæ ciuitatis nomine Cornel. Graphæus carmine eleganti sic scribens. Adiectæ nomen Dij posuere mihi. Sed quinam quæris? genitor Neptunus & ille. Quem peperit summo Maia adamata Ioui. Namq; olim solo dum stabam in littore castrum. Atque paludosa terra tremebat humo. Conspexere locum blandis dum forte vagantur. Scaldis aquis placuit dijs situs ipse loci. Nulla mora ædificant adiectis mœnibus vrbem.

Et paulò post rectè Ideò Adiectam dij me dixere vocantes. Conueniunt etenim nomina resque mihi

Gulielmus Zenocatus, Brugensis in libro de gestis imperatoris Caroli. V. Max. vocat Forum Caroli Antuerpiam.

Aphri.

Aphri, seu Aphricani etiam vocantur Tunesij à Tunero siue Tunisio Libiæ ciuitate. Sidon. Torrida

 Tenesios

Tenesios infert mihi Byrsa furores Libyci ac Barbarici.

Aphrica.

Aphrica vel potius Aphrica per aspirationem, eadem quæ Lybia λιβύη à Græcis Hesperia appellata, nunc vulgo Barbaria.

Apollo.

Apollo, Ἀπόλλων, quasi mala pellens, dictus Pæan, quod morbis medelam adferat.

Phœbus, φοῖβος, hoc est, Sol. Græcis vocatur, Deus oraculi

Idem dicitur Liber, quod liberè vagetur per aërem, Chrysocomus

Dictus insuper Apollo Nomius, i. pastor, quod Admeti regis armenta pauit.

Proles Latonia, Ouid. ac Laroides nuncupatur, A diuersis locis multa habens nomina: Delius

Cynthius, Clarius, Didimæus

Thymbræus, & carminis autor à Tibul. Leucadius deus, Ouid.

Delphicus, Patreius heros. Pithius, Sminctheus, Hecatebellites, Lycius, Lauriger, Lauricoma, Fatidicus, Faticanus, Intonsus, Grynæus, Arcitenens.

Aprilis.

Aprilis mensis dictus est quasi Aperilis ἀπρίλιος Græc. & ξανθικὸν. Xanthicus ξανθικὸς 2. Machabæorum lib.

Apuli.

Apuli, vel Appuli in Carmine, Italiæ populi qui aliter vocantur Mesapij à Mesapo rege, Ouid. lib. 14. Peusetiosque sinus. Mesapiaq; arua reliquit

Ætolidæ ab Ætolio Diomede, qui ibidem imperauit Syl. lib. 13.

Ætolidas interfuit, haud ignobile nomen.

Daunij à Dauno patre Turni qui ibidem regnauit.

Apulia.

Apulia ipsa vocatur Iapygia ab Iapyge Dedali filio, teste Solono & Hiero, Mesapia à Mesapo, Daunia à Dauno.

Aquarius.

Aquarius signus cæleste, ὑδροχόος, Vrna & Puer vrniger poetis vocatur, quoad imbres fundat

Iuuenis gestator aquæ apud Virg.

Humidus, tristis humens, vdus, nimbifer, horridus, frigidus.

Aquila.

Aquila, ἀετὸς

Iouis armiger

Iouis ales, nuncius, flammiger, altiuolans, fuluus. Claudia. fuluusque tonantis Armiger

Auis regalis, regia apud Ouid.

Regina volucrum pedibus prædatrix aduncis.

Aquilo.

Aquilo, Boreas, βορέας, ἢ βορρέον.

Aparctias quod ab Arctis spiret, & à septem stellis quibus constat Septentrio dicitur

Thracius, Threicius, Scythicus

Rhiphæus, Hyperboreus ventus seu Aquilonarius, quem D. Hieron. vocat Scoparium seu scopam viarum, quod flando consternat & complanat vias.

Aquisgranum.

Aquisgranum, Thermæ, Trajani, vegera, Aquæ, inde Aquenses.

Arar.

Arar fluuius per Burgundiam in Rhodanum influens, qui ætate nostra vocatur Gallicè, *La Sone*, Sagona Latinè.

Arabes,

Arabes.

Arabes, dicitur, etiam vocantur Nysæi, Nysæi, Nysij ac Nysiadæ à Nysa oppido Arabiæ. Hinc nymphæ Nysiades, Ouid. lib. 3. Fasto Nysiades nymphas puerum quærente Nouerca. Thuriferi, opulenti, palmiferi, Eoi, nigri, picti.

Arabia.

Arabia odorifera, palmifera.

Arachne.

Arachne nomen puellæ Lydiæ, quæ à Pallade in araneam fuit commutata, Minois, Minoia proles.

Arcadia.

Arcadia, aliter vocatur Mænalis regio à Menalo promontorio, Ouid. lib. 3. Fast. Pinigerum fauni Mænalis ora caput.

Pelasgia quoque dicitur & Parrhasia.

Arcades.

Arcades, Arcadij Arcadici: aliter vocantur Tegei, Tegeæi & Tegeatici à Tegeo Arcadiæ oppido, Virg. lib. 5. Æneid. Alter ab Arcadia Tegeæ de sanguine gentes: Idem lib. 8. Tum lateri atque humeris Tegæum subligat ensem, id est, Arcadicum. Sidonias, Tegeaticus Arcas. Nunc plantis nunc fronde volat

Parrhasij à Parrhasia Arcadiæ regione, Virg. lib. 11. Qui Parrhasio Euandro armiger ante fuit: Ouid. lib. 1. Fast. Deserit Arcadiam, Parrhasiumque larem

Lycæi à Licæo monte Arcadiæ, Ouid. lib. 2. Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Arcades etiam vocantur Nonacrini & Nonacrij, à loco qui est in Arcadia nomine Nonacris: Ouid. lib. 5. Fast. Et matri & vati paret Nonacrius heros, i. Euander, Arcas idem lib. 2. Metaph. Dum redit itque frequens, in vigine Nonacrina Arsit

Parthenij à Parthenio monte Arcadiæ, Ouid. lib. 9. Vestrum opus Elis habet, vestrum Stimphalides, vndæ Partheniumque nemus

Pisæi à Pisa oppido Arcadiæ, propè Alphæum fluuium. Ouid. li. 2. Trist. Quid non Tantalides agitante cupidine currus Pisæam Phrygijs vexit eburnus equis? Pisæam, id est, Hippodamiam Arcadicam

Molorchæi a Molorcho Arcadiæ pastore, cujus precibus Hercules leonem interfecit

Elæi ab Elæa oppido Arcadiæ, propè Tegeum, vbi Minerua fanum habuit: Stat. lib. 4. Syl. Aut Eleæ lucis vidit Tegæa sacerdos

Erymanthij, & Erymanthæi ab Erymantho monte Arcadiæ, Stat. lib. 3. Theb. Affuit Hippomedon rectorque Erimanthius, id est, Arcadicus

Cylleni à Cyllene Arcadiæ monte, à quo Mercurius vocatus Cyllenius

Cleonæi à Cleone oppidulo

Calistonij à Calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ, ex qua ortus est Arcas.

Arctos.

Arctos seu Vrsa major, Elice Luca. Sed nocte sopora Parrhasis obliquos, Elice cum verteret arces

Arctus, seu Vrsa minor, Græcorum lingua Cynosura, i. canis cauda nominatur, & Polus articus dicitur. Arcti duæ septentrionali polo nixæ vehuntur. Ouidius, esse duos arctos, quarum Cynosura vocatur Sydonijs, Elicem Gratia carma nocet.

Arctophylax.

Arctophylax, stellula juxta majorem vrsam, alio nomine Bootes & Arcturus, Cic. Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes.

Argo.

¶ Argo, ἀργώ, nauis seu potius prima nauium ab Argo ædificata quam Iason in Colchos duxit. Eadem vocatur Pinus seu ratis Thessala Pegasæa, Pagasa ciuitate Thessaliæ

Est etiam signum cœleste.

Argos.

Argos vetus & nobilis vrbs Achaiæ, quæ quoque dicitur teste, Pli. Hippium ab equorum præstantia ac Hippobotum. Iason & Dipsium Eustachio authore.

Argus.

Argus Aristoris filius

Aristorides patroni

Pastor centoculus, Ouid. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat

Custos Iunonius Ouid dicitur

Virg. & custos virginis Argus.

Ariadne.

Ariadne filia Minois regis Cretæ

Gnosia stella

Stella coronæ. Bacchi conjux dicta.

Aristoteles.

Aristoteles, Ἀριστοτέλης, Philosophorum Peripateticorum princeps. Sophos Stagiræus.

Stagirites à Stagira patria

Anagnostes, ἀναγνώστης, propter infatigabilem lectionem, à Platone vocatus Diuinus, doctus.

Ascanius.

Ascanius Æneæ fuit ex Creusa filius, Hinc dictus Ænides, Virg. Sit satis Ænidæ.

Dardanius puer, apud eosdem

Ilus à Trojanorum rege, Hor. Postea Iulus à prima barbæ lanugine. Vnde Virg. lib. Æneid. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo, Additur, Ilus erat dum res stetit Ilia regno

Formosus, pulcher, regius.

Assyria, vide *Babylonia.*

Astrologi.

Astrologi, quibus astra sunt à consilijs, Chaldæi, Genethliaci γενεθλιακοί, Mathematici

Horoscopij, Metaposcopi Planetarij, Gnomonici, Prognostæ

ἀποτελεσματικοί, Astronomi, Consultis astris prædicentes futura

Horoscopi obseruatores

Syderum obseruantissimi

Mathematis Chaldæorum periti

Matheseos experientes

Sydereæ superstitionis professores

Emensores cœli

Naturæ certissimi exploratores

Secretorum naturæ consilij, curiosi obseruatores

Naturæ vestigia indagantes

Astrorum scientiam profitentes

Ignotas stellarum vias, orbesque tuentes ignotos

Astrorum syderumque meatus, cœli itinera, occasus & ortus signorum deliquia solis & lunæ callentes.

Athenæ.

Athenæ, árum. Ciuitas Græciæ inter Achaiam & Macedoniam. Cecrops primus Athenas condidit omnium bonarum artium inuentricem. Philosophorum & Oratorum matrem, Poetarumque alumnamque à dicta Cecropia, & postea Mopsopia ac Ionia.

Porro

Porro Athenæ à Minerua quæ Græcis ἀθλὼν
Vrbs attica, Possidonia
Agri munichij,

Athenienses.

Athenienses etiam dicuntur Athenæi, Attici, acti, Thesæi, Thesiæ, Cecropij, Cecropidæ, Munichij, Mopsopij, Æacidæ, Erichthæi, Erichthonij
Ægidæ, Marathonij
Crauai
Erichthidæ.
Pandonij
Athenienses & Athenæi à Minerua quæ Athena Græce dicitur
Attici & Actæi Acteo rege
Ouid. lib. 1 Meta. Separat Anios
Acteis Phosis ab aruis
Thæsæi & Thæside à Theseo filio Ægei Athenarum regis, Virg. li. 2. Georg. Præmiaq; ingentes pagos & compita circum.
Thesidæ posuere Martialis eadem ratione fauos Theseos vocat, i. Atticos, vbi ait, Massica Thæsæis tam bene vina fauis
Cecropidæ à Cecrope rege. Virg. lib. 6. Ænei. Tum pendere pœnas Cecropide jussi
Munichya erat Atheniensium nauale, vnde munichij dicta sunt Ouid. lib. 2. Metaph. Munichiosque volans agros, gratamque Mineruæ, Despiciebat humum
Mosopij à Mosopo Athenarum rege, Ouid. lib. Metamorph. Moplopeum juuenem sacros agitare jugales
Æacidæ ab Æaco, Ouid. lib. 8. Dant placidi cursum redeuntibus austris Æacidis
Erichthæi & Erichthonij, ab Erichthæo & Erichtonio regibus, Ouid. lib. 8. Erichthæas Tritonidos ibat ad arces eadem ratione vocantur Erichcidæ.

Ægidæ ab Ægeo Athenarum rege, Ouid. in epist. Inter & Ægidas media statueris in vrbe
Marathonij à Marathone Atticę campo, vnde Stat. lib. 3. Syl. Erigonem vocat, Marathoniam Syllius lib. 14. Armaque fixa deis aut quæ Marathonius hostis perdidit. Sydonius. Et dum Mosopia stipantur per Marathonem
Carnaia à Carnao rege Athenarum
Codridæ à Codro rege quod se pro patria deuouit
Pandonij à Pandone rege Erichthonij filio.

Atlantides.

Atlantides, Atlantis Mauritaniæ regis filiæ, ex Pleione Oceani filia, numero quindecim, quarum quinque Hyades sunt nominatæ, reliquæ vero Pleiades. Virgiliades, Virgiliæ, Hesperides.

Attica.

Attica, regio Græciæ inter Achaiam & Macedoniam sita, in qua fuit vrbs Atheniensis, sic dicta ab Arthide Crani regis Athenarum filia. Acte quoque dicitur ab ἀκτὴ, quod littus significat. Nam magna ex parte littoralis est regio.
Cecropia & Cecropis eadem vocatur, & possidonia à Neptuno dicta, qui Græce ποσειδῶν.
Mopsopia, ac Ionia ab Ioue Xuthi filio.
Pandionia quoque Sido. Qui Pandionum mouebat Orator caueam tumultuosus.

Augustus.

Augustus, mensis ob honore in Octaui Cæsaris sic dictus, quum prius Sextilis vocaretur & adhuc sit, vpporte sextus mensis ab introitu solis in Arietem, Græcè βοηδρομιών.

Aurora.

Aurora, Matura, Eos ἠώς
Iubar pro aurora ponitur
Leucothea mater, parens Memnonis, Ouid.
Tithonia coniunx, Pallantias.
Memnon, filius auroræ. Eous, coloratus.
Aurora crocea puniceа rosida, rosea lutea, nitida, fulgida, ambrosia, rubea.

Auster.

Auster. Notus idem Plinius lib. 18. Hæc æstiuum ventus dabat quem à Græcis Notum diximus vocari.

B

Babylon.

Babylon, Hebraicè Babel, quod confusionem Hebræis sonat. prius dicta ciuitas regni Nembroth, gigantis, quod in ea regnauit, Chaldæorum metropolis est Mesopotamiæ Assyriæque caput, à Babylone quodam sapientissimo Medi filio fundata authore Cælio, purpuratam meretricem eandem vocat D. Hiero, Et D. Petrus Apost. Romam Babylonem vocat ob scelerum sentinam Neronisque crudelitatem.

Babylonia.

Babylonia à Babylone ciuitate, aliter Chaldea vocatur & Assyria Babylonis regio.

Babylonij.

Babyl. Chaldæi. χαλδαῖοι, Cephenes prius dicti, à Cepheo, patre Andromedæ, & Arphaxa vel ab Arphaxat rege, vt scribit Iosephus.

Bacchus.

¶ Bacchus Iouis & Semeles filius
Liber Lenæus pater, qui mentem lenit. Semeles puer, Horat.
Semelia proles, Ouid. Lyæus Iacchus, Euan, Bromius, Ignigena, Bimater, Dyonisius, Iterum satus, Bis satus, Nysæus, Tryonæus, Nictelæus, Genialis, Consitor vuæ, Indetensus: Eleleus parens Bassareus Racemifer, Proles, Semelea, Thirsiger

Baccho.

Bacchæ, Bacchides, mulieres Bacchi sacerdotes. Sacrificulæ furentes, fanaticæ, Euantes, Euantis sorores, Vide Mænade.

Baleares.

Baleares, Gymnesiæ, Insulę duę in mari Hispanico, Majorica & Minorica
Barchimone, nunc deprauata voce, Barsilona, vulgo dicitur.

Batauia.

Batauia, quæ & Bethasiæ, Hinc Batauj, Bethasij, qui Hollandi, vulgo creduntur.

Belgæ.

Belgæ, Belgici, Galliæ Belgicæ populi Germanis vicini.

Bellona.

Bellona Martis soror. Dea belli alio nomine Enyo, & Pallas dis, quod Pallantem gigantem interfecerit
Bellica virgo.
Tritonia à Tritone palude
Minerua quod vim minetur
Metuenda virago, Bellatrix, Bellipotens, & Belligera dea, Belligosa Tritonia, Armisona, Armipotens.

Bithynia.

Bithynia regio Asiȩ minoris à Bithyno rege sic dicta, primum Bebrycia, postea Mygdonia à Migdonio rege, Ouid. Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo Claud. Thyni Traces erant quȩ nunc Bithynia fertur, Salust. Maiorem Phrygiam dicit vocatam & à Turcis ex Tartaria venientibus occupatam.

Bithyni.

Bithyni Bithynici, Migdonij, Bebryaci & Bebryace penultima in differenti.

Biturici & Bituriges.

Biturici & Bituriges populi Galliæ Aquitanicæ, qui teste Plinio etiam Cubi dicuntur, Luc. Et Biturix longisque leues Axoner in aruis.

Bizantium

Bizantium, Ligos olim, Plin. lib. 4. In quo oppidum Bizantium liberæ conditiones, antea Ligos dictum nunc Constantinopolis, olim noua Roma Ethusa, Autonia, Vrbs Bizantia à Mantu.

¶ Bizantij, Bizantini, Constantinopolitani.

Bœotia.

¶ Bœotia, *βοιωτία* Græciæ regio. Ogygia, dicta ab antiquissimo rege Ogyge, Cadmeis, vt scribit Thucydides, ac Hiantis Aonia prius & Mesapia dicta authore Stephano.

Bœotij.

Bœotij, aliter Bœoti Luc. lib. 3. Bœoti coiere duces

Phocæ phocaci a Phocide propinqua regione

Hyanthæi à vetustis Bœotiæ populis Stat. lib. 1. Theb. Exul. Hyantheos inuenit regna per agros, Ouid lib 5. Meta Ponte Medulæo, & Hyanthea Aganippe Teumesij à Teumeso Bœotiæ monte Statius, lib. 2. The. Non alias tacita iuuenis Teumesius iras Mente acuit Thespiaci à Thespijs oppido Bœotiæ ad radicem Parnassi, Stat lib. 2. Syl. Centum Thespiacis odora lucis Stent altaria

Helyconij ab Helycone monte Bœotiȩ Musis sacro Statius lib. septimo

Horrent Tyrrenos Heliconi plectra tumultus

Cyrrhæi à Cyrrha oppido Phocidis Idem Statius lib. 7. Mænia Cyrræa monstrauit Apollo iuuenca

Hippocrini sati ab Hippocrene fonte vocabulum est Sydonij Appollinaris

Aganipæi, ab Aganippe fonte eiusdem loci Musis Sacro.

Aonij & Aonidȩ quoniam Aonia pars est Bœotiæ in montuosa

Castalij à fonte Castalio.

Bononia.

Bononia Hetruriæ. Colonia, mater studiorum Felcina prius dicta vrbs felcina Mantuanus. Felsinea tamen vrbe senex donatus adibat.

Boreas.

Boreas, vide Aquilo.

Brabantia.

Brabantia teste Blondo Austrasia inferior olim vocabatur. Hinc Brabanti, Brabantini, Brabantici, Brabantigenæ quos Aduaticos Cæsar vocat in commentarijs.

Briarius.

Briareus seu Ægeon gigas fuit centenis manibus.

Buscumducis.

Silua ducis.
Ducaria silua, nunc Buscumducis
Hinc denominata busciducentis
Buschius Boschius, Nemius à nemore, & à silua Siluius, quod Latinorum regum fuit cognomentum
Sylua ducensis, apud Eras.

C

Cadmus.

¶ Cadmus rex Phœnicum & filius Agenoris Charactere sedecim literarum inuenit teste Plinio. Agenorides Ouid. Sydonius hospes Agenore natus. Autoneius heros.
¶ Caletum, Calesicum; Gessoriarum Cales.

Calabria.

Calabria olim Iapygia, Messpia, Salentina.

Callisto.

Callisto Licaonis regis filia, quæ à Ioue compressa grauidaq; effecta Arcadem filium in syluis peperit à quo postea Arcada dicta est. Elice Perrhasis, Vrsa maior, Nonacrina virgo, Lycaonias.

Camena, vide *Musæ.*

Canopus.

Canopus vrbs. Ægypti nunc Damiata.

Capitolium.

Capitolium, καπιτώλιον, Mons Tarpeius, Ars vel rupes tarpeia. Templum Iulium Saxum Tarpeium.

Cappadocia.

¶ Cappadocia Pontica regio, prius dicta Leucosyria, hinc Cappodoces, Cappodoci & Leucosirij.

Carteia.

Carteia cuius frequens mentio apud Cæsarem & Oppium de bello. Hispaniensi, oppidum est Hispaniæ alio Nomine Tartesius seu Cartesius. Græ. Cartesius dicitur.

Carthaginenses.

Carthaginenses vocantur Tyrij à Tyrijs Colonis, quos illuc adduxit Dido post Sichei mortem. Vir. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni, Carthago.
Carchedonij Cadmæi, quoniam Tyrij & Phœnices descenderunt à Cadmo Syl. lib. 1. Sacri quum perfida pacti Gens Cadmæa super regno certamina mouit.
Asdrubaliani ab Asdrubale duce verbum est Sidonij
Elisæi ab Elisa Didone.
Byrsici quoniam Carthago prius dicibatur Byrsa à Corio: Sido. Spernis Elisex Byrsica tecta domus. Pœni, Punici, Aphri, Aphrici.

Carthago.

Carthago ipsa vocatur, Byrsa & Carchedon, Syl. lib. 2. Quis procul à Tyria dominos depellere Bessa, Virg. lib. 1. Ænei. Mercatique solum facti de nomine Brysam Claudia, in Eutro Baccatus per opera tremor Careccdona mouit
καρχηδὼν, Cadmea.

Cassandra.

Cassandra Priami ex Hecuba filia, vates ab Apollina facta, sed quoniam promissis non stetit, iratus deus fecit vt illius vaticinijs nulla fides adhiberetur. Briseis & Lyrnesia virgo nuncupata.

Castor.

Castor.

¶ Castor & Pollux Iouis & Lædæ filij Lædæi dij
Tindarei, Amyclę fratres
Dioscori διόσκουροι, i. Iouis pueri vocantur, Helenæ fratres
Oebalidę, gemini, Stat. Ambiguo visus errore lacessunt, Oebalidę gemini
Tyndaridæ Tyndari. Cygnigenæ
Therapnæi, Oebalij fratres, Statius Oebali fratres pontusque polusque serenus, Sydus amiclæum.

Centauri.

Centauri, Lapithæ, semiuiri, semihomines, semimares, nubiginæ. Ixionides, Ixione nati, Bimembres.

Cerberus.

¶ Cerberus ianitor inferni, monstrum triforme, Triceps, Trifaux, tergeminus, inferus canis, echidneus, stygius, rabidus
Lachrymosæ ianitor aulæ.
Tartareus custos.
Ianitor Orci, apud Virg.
Triforme monstrum
Ditis auernalis canis insomnis, impauidus, Peruigil
Multiceps Belua
Corripit objectam custos Plutonius offam.

Ceres.

¶ Ceres, dea frugum, Saturni & Opis, habebatur filia Alumna terrarum, Demeter δημήτηρ dicta quasi gemeter, i. terræ mater ac Eleusina mater, specifica, munifica, fœcunda, flaua, Tesmophora. Ops Cybelle Saturni coniux. Berecynthia Bona dea, Cypria, Cyprigena, Cithera. Acidalia, Paphia, Dionea
Ceres Alma apud Virg. ab alendo, quod nos alat
Ouid. Et frugum genetrix immensos siste labores.

Chalcis.

Chalcis. Nigropontus Eubæa, nunc Nigraponte vocatur mercatoribus Hinc Chalcidici Euboici.

Chalicut.

Chalicut ab alijs Calocutium & Calocuta, Indię Emporiū celeberrimum.

Charon.

Charon fingitur Erebi & noctis filius
Acherontis nauta, trientis animas transuehens ad inferos, Virg. in 6. Portitor ille Charon hi quos vehit vnda sepulti
Stigius senex, squalidus, tristis.
Aterque paludis nauita tartareæ.
Omnes expectat auarus portitor
Cares aliter Baubasij, & mulieres Bubasides, Ouid. lib 9. Bubasides videre nurus. Et Mausoli, à Mausolo rege Cariæ prius dicti Leliges.

Chiron.

Chiron Saturni & Phillirę filius dimidia sua parte equus, reliqua homo, vnde Centaurus dictus. Philyrides. Philyrius heros, Semifer. Monstrum biforme. Sagitarius. Æmonius arcus.

Christus.

Christus, id est, vnctus
Messias, Messiah Hæbræis
Verbigena, Vnigena
Soter, σωτὴρ, i. saluator seu Seruator Salutifer, Archiater, ἀρχίατρος
Medicorum princeps à D. Hieron. dictus
Αλεξίκακος mala quæque pellens Hinc nos nomina dedimus Christiani Christicolæ, Christidaes, Christigenæ.

Cicero:

Cicero.

¶ Cicero parens eloquentiæ, & vt Catullus scribit Disertissimus Romuli nepotum Pater eloquij Pater patriç. Iuue. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. Et eloquium Arpinatis, id est Ciceronianum. Eloquium damus Arpinatibus aurem.

Circe.

Circe Solis & Persæ nimphæ filia, veneficiorum peritissima. Phasis idos Ticanos idos dicta.

Cliuia.

Cliuia. Cleuania.

Colonienses.

Colonienses, Agripinates vbiuij.

Constantinople, vide Bizantium.

Corcyra.

Corcyra, med. prod. Græce Cercyra κέρκυρα, Insula mari Adriatico vicina prius Melena dicta & Drepane à Cerere

Item Macris, à Macride, & Scheria nec non Phæacia nunc Cerphu vel corsumum vocatur, sub Venetorum ditione.

Corinthij.

Corinthij vocantur Corinthæi & Corinthiaci, Ouid lib. 15. Iamque Corinthiaci carnebam littora ponti

Cypselidæ à Cypselo Ixionis filio, Virg. in Cypr. Cypselidæ magni florentia regna Corinthi

Ephyriæi & Ephyreii, quoniam Corinthus prius vocabatur Ephyre. Luc. lib. 9. Incedit castris, Ephyreaque mœnia seruat

Isthumiaci & Istumij ab Istmo terra angusta prope Corinthum quæ separat Ægeum mare ab Ionio, Stat. lib. 2. Syl. Talis in Isthmiacos ploratus ab equore portus

Cenchrei à Cenchri, portu Stat. lib. 4. Theo. It comes, Inoas Ephyre solata querelas Cenchreaque manus.

Cretenses

Cretes, Cretenses aliter dicuntur

Cræteí Virg. lib. 3. Æneid. Tertia lux classem Creteis sister in oris

Crestij, Idem lib. 4. Quam procul incauta memora inter Cressia fixit Pastor, agens telis

Cressi: Idem lib. 5. Cressa genus Pholœ

Gnosij à Gnoso vrbe Cretæ, Virg. lib. 6. Æn. Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna. Gnosiaci, Ouid. 8. Gnosiacæque hæret comes inuidiosa carinæ

Dictçi à dicte vrbe Cretç Virg. l. 3. Æn. Dictæa negat tibi Iuppiter arua

Lictij à Licto vrbe Cretæ. Virg. lib. 3. Æneid. & Salentinos obsedit milite campos Lictius Idomeneus, Cydonæi, Cydonij. Cydones, Cydoniaci, à Cydone vrbe; Cretæ, Ouid. lib. 8. Armaque equosque habitusque, Cydonæasque pharetras. Stat. lib. 4. Theb. Terga Cydoniaca Corythos arundine pulsat

Ariadnei ab Ariadne Minois filia

Minoij à Minoe rege Ouid. in Epist. Phedre En ego nunc ne forte parum Minoia credat

Androgeonei ab Androgeo filio Minois

Gortynij, & Gortyniaci à Gortina vrbe Stat. lib. 4. Theb. Arbiter hos dura versat Gortynius vrna.

Dories, δωριεῖς, Dorij & Dorienses, quoniam tempore belli Troiani Dorici venerunt in Cretam duce Althmene, ibique decem vrbes condiderunt.

Creta.

¶ Creta vel Crete, es, insula quæ hodie Candia appellatur, est sub Venetorum ditione centum vrbibus olim clara fuit, vnde Græcis vocabatur ἑκατόμπολις, Mant. vrbibus inclita centum Creta ideo dicta à Graijs Hecatompolis olim. Vocatur quoq; Terra Curetis, à Curetibus qui in ea habitarunt: Ouid. lib. 8. Vt egressus ratibus Curetida terram contigit. Gnosia, gnosiaca, retea, dictea, minoia, actea, cydoneia, gortyniaca tellus.

Terra Gortynis, vocatur etiam Aëria & Macaros, Plin. lib. 4. Maleores Crates primum Aëriam dictam, deinde posteriori Curetim appellauere. Et Macaron nonnulli à temperie cœli appellatam existimauere.

Cupido.

Cupido deus amoris, Puer pharetratus Cæcus amor. Ignis indomitus, Cypria proles Veneris natus. Alatus deus, Cæcus, Alipes.

Cumani.

Cumani aliter Cumæi, κυμαῖοι, à Cuma oppido Italiæ juxta Neapolim.

Cybele.

Cybele, Cœli & terræ filia, Saturni vxor, aliter vocatur Ope, Dyndimene, Bericynthia, Pales, Corsica, Cyrnos; Plin. in mari Lygustico, est Corsica quam Græci Cyron appellauere.

Carmenta & Carmentis, Nicostratæ Propriè.

Cyprus.

Cyprus, insula à Cypro filia Cynjræ sic dicta. Tellus Veneris quoque appellata, Mant. Et Veneris tellus pulcherrima Cypros

Corastios & Cerastias, à multis promontorijs vocabatur prius, ac Amarusia

Specea quoque & Armantis authore Strabone, ab Arimante monte Cypri.

D

Dacia.

¶ Dacia, δακία, Valachia nunc Blachia vocatur, Hinc populi, Daci & Dacæ.

Dalmata.

Dalmatæ, Dalmatici, Liburni, Illyrij vide Illyrici.

Danubius.

¶ Danubius, Ister, Adubanus prius dictus & Mento.

Daphne.

Daphne Penei fluuij filia, quæ cum vim Apollinis non posset effugere, implorato paterno nomine conuersa est in Laurum. Dicitur Peneis Peneia virgo.

Dauid.

Dauid, Psaltes sacer, regius, ac egregius, Vates, propheta regius, sanctissimus Psalmographus, ψαλμογράφος.

Vaticinus rex, Psalmicen sanctus, Cui prima inter vatidicos est gloria. Vates. Psalmicus cantor, Filius Isai quem græci Iessæ vocāt, hinc Iessæa sobules.

Delos.

Delos Cycladum omnium clarissima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur esse enixa, appellata est Ortygia,

Ortigia, à multitudine Coturnicum: Virg. lib. 2. Æneid. Linquimus Ortygiæ portus, Astria, Cynthia, Lagia, Chamydia, Cyncthus, & Pyrpile ab igne ibi reperto, Delphica tellus, Phœbi patria.

Demophoon.

Demophoon Thesides & Thesei filius dictus, fuit rex Athenarum.

Deus.

Deus, θεός
Numen diuinum
Spiritus diuinus, Supremus Deus
Mundi rector, creator, fabricator, κοσμοκράτωρ, summi domini numen, θεῖον τό.
Diuinitas mundi, moderatrix, τὸ θεῖον, θειότης
Omnipotens, παντοκράτωρ
Victor lethi, id est, mortis
Verè optimus maximusque
κράτιστος, ἄριστος καὶ μέγιστος, quæ Gentilitas Ioui falso tribuit
Diuum atque hominum rex.
Maximus cœlicolum.
Cœli terræque rex
Princeps generis humani
Verè Panomphæus, πανομφαῖος
Omnium voce colendus, celebrandus, μέγιστος ἀρχηγέτης, summus diuinus diuus, cœlestis, immortalis, infinitus, æternus, salutifer, sempiternus, inaccessus
Empyræus, omnisator, altitonans
Astripotens, apud Mant.
καρδιογνώστης. Scrutator cordium, inspector pectorum
δοτὴρ ἐάων, Largitor bonorum munificentissimus
Vindex quoque scelerum & contumaciæ.

Dialectica, vide Logica, Diana.

¶ Diana, Venationis & Syluarum dea Phœbi soror
Custos, cultrix nemorum, Delia, Latois, Latonia Triuia, Virg. Astrorum decus, nemorum Latonia coniux, Phœbe
Latonigena, Cynthia
Thoantæo dea, apud Ouid.
Virgo potens nemorum. Casta, innupta Phractrata, noctiuaga, salticola, Vide Proserpina
Studiosa pharetræ, Iaculatrix, venatrix, arcitenens.

Dido.

¶ Dido lingua Phœnicum viraginem sona, quod se in ignem præcipitando virile quid fecerit.
Elisa dicta, & Phœnissa
Agenoris, Agenore nata, Sydonis Tyria, Sichæi coniux.

Diomedes.

¶ Diomedes Tydei filius, Græcorum fortissimis, Ætoliæque rex
Oenides, Ouidio dicitur
Tydides Virgilio
Ætolius, Chalidonius heros, apud Stat. Vide Tydeus.

Diuini.

¶ Diuini, Diuinaculi, Arioli
Afflati, ἔνθεοι
Vates, μάντεις
Vaticinantes, Faticidi, Magi
Extispices, Aruspices
Auspices, Augures
Geomantes, Pyromantes
Axiomantes, Diuinatores
Futurorum præscij
ἐγγαστρίμυθοι ἐγγαστρίται
Pythonissæ, Pythonici, quasi Apolline pleni, id est, qui instructu dæmonis futura conjectant, Lesbius prylis, Curetumos, prouerb.

Dryades.

Dryades Nymphæ syluarum præsides, Hamadriades.

Dyrrachium.

Dyrrachium, Epidamnum, Plin.
Epidamnum colonia, propter inauspicatum nomen à Romanis, Dyrrachium appellata.

E

Eccho.

Eccho, Vox resona. Nympha vocalis.

Edissa.

¶ Edissæ, quæ nunc Reges Medorum in historia Thobiæ vocatur.

Eduenses.

¶ Eduenses, Edui, Augustudinenses, Galliæ populi.

Emaus.

¶ Emaus trisyllabum. Iudeæ vrbs alio nomine Nicopolis Castellum vbi Christus cognitus est in fractione panis.

Epirus.

Epirus, ἤπειρος, sonat terram firmam, seu continentem, regio quæ prius Molossa dicta, hodie cum maxima Macedoniæ parte vocatur Albania, à Chaone Heleni fratre Chaonia, Chaonis terra prius dicta.
Hinc Epirotæ, Epirotici, Leucadij, à Leucade promontorio.
Actij & Actiaci, ab Actio oppido
Phocæi, Phocaici Chaonij, Dodonigenæ, à Dodona vrbe Caoniæ
Molossi, Pyrrhidæ, quod in ea Pyrrhus olim regnauit.

Epicurus.

Epicurus Atheniensis Philosophus.
Neoclides à Necole patre, Senex Cecropius, Carterius apud Mart. & Stat.

Equus.

¶ Equus trojanus, Equus fatalis Duratheus, Dardanius, Epæi machina.

Eridanus.

Eridanus fluuius Italiæ fœcundus & nobilis, Padus aliter dictus
Parens, princeps fluminum, Virgilius fluuiorum rex Eridanus.

Erigone.

Erigone, Icara filia.
Icaris Marithonia virgo.

Eero.

Eero puella formosissima fuit ex sesto Thraciæ vrbe, veneris sacerdos Sesta puella dicta ab ortu loci.

Esau.

¶ Esau dyssyl. vel in carmine trisyl. alias Edom & Seir.

Euander.

¶ Euander, Mercurij filius, Nonacrius, seu Palantius heros, Ouid.

Euboia.

Euboia, εὔβοια, siue Eubœia; insula in mari Ægeo oblonga, ideoque Macris dicta
Terra aut ore Eubois: Statius in Achilli. Quatitur naualibus ora Eubois. Vide Chalcis, quæ Eubœa vrbs olim etjam Eubœa vocabatur. Hinc Euboici, Capharæi, Abantij. Tanagæi à Tanagryo Eubœæ ciuitate Stat. lib. 9. Prima Tanagræum turbauit arundo Corœbum.

Eumenides.

Eumenides furiæ infernales, Acheronis natæ. Nocte genitæ, Vipereæ sorores.

sorores. Anguicomæ sorores Penarum deæ triplices, Quarum nomina sunt, Alecto, Tisiphone, Megara.

Eupatoria.

¶ Eupatoria Paphlagoniæ ciuitas, Pompeiopolis iam dicitur.

Europa.

Europa tertia pars orbis, ita dicta ab Europa Agenori, Phœnicum regis filia Agenore nata.

F

Februarius.

Februarius mensis extremus anni, vt Cicero scribit, quod extremo anni mense populus febrüaretur, id est, purgaretur

Φεβρουάριος, & ἐλαφηβολιών. Græce.

Flandri.

Flandri, Flandricolæ, quos vulgo Flamingos vocant

Neruij vnde impræsentiarum nomen ciuitatis Aldenardiæ manet.

Morini quoq; dicuntur, licet propriè Terwanenses sint in finibus

Galliæ Belgicæ versus occidentem, Virg. Extremiq; hominum Morini.

Florum dea.

Flora. Chloris, Zephyritis Dea florum. Vxor Zephyri.

Fontes.

Fontes & fluuij Musis sacri. Caballinus fons, Pegaseus fons Medusæus fons Aganippe. Hippocrene. Liberthreus fons. Pimpleius fons. Phocidos lacus. Permessus fluuius Chephisi vada. Eurotas.

Furiæ infernales

Furiæ infernales.

Furiæ flammiferæ

Eumenides Stigiæ

Erynnes siue Erynnies anguibus implicitæ

Numina malefica

Orci satellitum. Alastores

Sorores anguicomæ, furentes.

G

Galli.

Galli, Gallicani, Galligenæ

Galatæ, Sequanici, Sequanidæ, Franci, Francigenæ, Liligeri.

Ganymedes.

Ganymides, Trois filius formosissimus puer fuit, quem quum Iupiter deperiret, in cœlum ab Aquila portari iussit, & sibi à caliculis esse, puer Phrigius, Ideus, & Pincerna Ioui.

Garamantes.

Garamantes, γαράμαντες, Garamantici Libyæ populi, matrimoniorum expertes

Arenmagi à Mant. vocantur

Sati Ammone, id est, Ioue. Nigri perusti inculti.

Geldri.

¶ Geldri, Gelrij, Menapij, Geldrenses.

Genuenses.

¶ Genuenses ac Genuani, γενουαῖοι, Ligures, Ligustici, & Ligusti, Sidonius, Qui Ligustijs Euganeisque montibus aribantur, Assuetū malo laboriquae Ligures.

Gigantes.

Gigantes, fratres Phlegrei, à Phlegra loco Thessaliæ, in qua Gigantes à Ioue fulmine percussi

Titanes, Titanij, id est, Titani & Terræ filij gigantes omnes impij Anguipedes.

guipedes. Serpentigeri, Ætnei fratres. Centimani, Mant. Dij veteres qui Centimanos vicere gigantes Ventrimani. Theomachi, apud eundē. Ioseph. & D. August. scribunt gigantes ex dæmonibus incubis progenitos, quos Terrę filios vocat Moses.

Glaucus.

Glaucus, Deus marinus, maris numen, Minois filius, hinc dictus Minous, Biformis, Dictæus, Perniades & Porniæus.

Gorgon.

Gorgon, Medusa, Phorcynis, terrifica, anguicoma

Serpentiferum monstrum.

Græci.

Græci, Graij.

Mendaciorum parentes. Crinito vocantur Graiugenæ

Argæi. Virg. in opusculis: Septima iam Argæis stabulis impensa laboris.

Argiui, Argolici, Dorij

Dorci, Dorienses, Pelasgi

Pelopæi & Pelopidæ à Pelope filio Tantali. Virgilius lib. 2. Æneid. Vltra Asiam magnam Pelopæa ad mœnia bello Venturam. Stat. lib. 10. Ad patrias fusæ Pelopides aras

Hellines, Ἕλληνες

Achillæ & Achillidæ ab Achille

Argolæ, apud Euripidem

Achæi, Achiui, Achaici, Inachi, Inachij, Inachidæ, ab Inacho Argiuorū rege, partre Isidis, Ouid. l. 5. Fast. Littus ad Inachium puluis inanis eam. Stat. lib. 1. Theb. Qua nostræ cecidere animæ stupet Inacha pubes, Idem lib. 5. Locique potentes Inachidæ.

Agamemnonij, Agamemnonidæ ab Agamemnone, Virg. lib. 6. Æneid. At Danaum proceres Agamemnoniæque phalarges

Acrisionei ab acrisio rege Argiuorum Abantis filio, Ouid. lib. 5. Me. Acrisionæas Prætus possederat artes.

Abantæi, & Abantiadæ ab Abante Argiuorum rege patre Acrisij. Ouid. lib. 15. Nuper Abantæis templo Iunonis in Agris

Thyestæi à Thyeste filio Pelopis

Mecenæi à Mycenis vrbe. Ouid. in Epist. Briscidis. Nulla Mycenum sociasse cubilia mecum iuto

Menelaæi à Menelao filio Atrei. Phoronidæ & Phoronæi à Phoronio Inachi filio & Argiuorum rege

Parsæi è Perseo Acrisij nepote. Stat. lib. 1. Theb. Perseus alter in agros Scinditur Danai Danaæi. Idem Tunc sedet Inachias vrbes Dananeæaque regna

Dolopeij à Dolepibus Græciæ populis. Valer. Flac. Vidisse putant Dolopiaque bust.

Iasidæ ab Iasio filio Abantis Argiuorum regis

Tantalidæ à Tantalo.

Græcia.

Græcia appellata à Græco qui in ea regnauit prius, à cuius filia vocata est Artis: dein ab Hellene Deucalionis filia dicta fuit Hellas ἑλλὰς

Achaia, Pelasgia Dulichia pro Græcia ponuntur & vsurpantur, Docta solers, fallax, vana, mendax, Iuuenal. Et quicquid Græcia mendax. Audet in historia.

Grammatica.

Grammatica, Ars Palemonis siue Palemonia. Iuuen. in Satyr. Odi hanc ego quæ reperit voluitque Palemonis artem.

Gratiæ.

Gratiæ, Charitates, χάριτες, tres Iouis filiæ suaues blande, blandientes, elegantes. Acidaliæ sorores.
Orchameai deæ, triplices, vocantur autem Agalia, Thalia, Palythæa vel Euphrosine.

Grues.

Grues, γέρανοι. Palamedis aues apud Mart. Aues Bistoniæ, Strimoniæ, Threiciæ.
Naupliadæ volucres apud Polit. altiuolantes, acreæ, querulæ. Vipiones sunt grues minores.

H

Harpiæ.

Harpiæ rapaces dæmones, dicuntur autem fuisse Neptuni & Terræ filiæ, ac in Insulis habitare. Virgilius tres esse dicit, Aello, Ocypete & Celæno.

Hector.

Hector. Trojanorum fortissimus, Priami filius, Priamides inclitus, impiger, belliger, atrox animosus.

Hecuba.

Hecuba Priami regis vxor
Priameia conjux, apud Ouid.
Cisseis vocatur Virgilio lib. 7. Cisseis prægnans ignes enixa jugales.

Helena.

Helena, Tindari regis Laconiæ & Ledæ filia, tantæ venustatis, vt fuerit admirationi cunctis, teste Demetrio Mosco.
Tindaris Virgilio dicitur,
Oebalis, Oebalia pellex Ouidio vocatur ac Menelais vtpote Menelai vxor. Lacedemonia, Ledæa formosa, candida, bis rapta.

Helle.

Helle, es filia Athamantis regis Thebarion. Nepheleis Athamantias.

Heraclea.

Heraclea Bosphorana ciuitas olim vocabatur Perinthus. Mant. quæ magna Perinthus. Ante fuit priscum mutauit Heraclea nomen. Nunc carpe.

Hercules.

Hercules, ἡρακλῆς dicitur quoque Alcides, à bellica virtute & Amphitryoniades, quoniam credebatur filius Amphytrionis & Amphytrionius puer, apud Mant.
Alcmena matre creatus, Ouid.
Monstrorum, ferarum domitor.
Clauiger gygas, Heros Thebanus.
Dictus Tyrinthius ab vrbe vetusta Achaiæ.
Cleoneus à loco vbi leonem interfecit. Lucanus. Ille Cleonæi projecit terga leonis, Proles Iouis
Octæus, οἰταῖος, ab Oeta monte inter Thessaliam & Macedon. Signum quoque cœleste Hercules quod Engonasin vocatur, Latinè Ingeniculus, Indonatus, Inuictus.

Hesiodus.

Hesiodus ex Asia Bœotiæ vico oriundus. Hinc dictus Ascræus senex, Virg.
Ascræus, Bœotius, Heliconius vates, Politia. At ibi Dædalios monitus Heliconie vates. Præceptor arandi, Ouid.

Hetruria.

Hetruria, alio nomine Thuscia & Hetruscia ac Tyrrhenia. Vmbra quoq; Thusciæ pars. Hinc Vmbri & Vmbrij, Thusci Etrusci, ac Tyrreni.

Hippodamia.

Hippodamia, Brisæ filia ex oppido Lyrnesio, Briseis & Lyrnesia virgo dicta.

Hippolytus.

Hippolytus cœlibem ducens vitam, mulieres constanti animo sperne-bat. Thesei & Hippolitæ Amazonis fuit filius Theseides & Theseius heros dictus.

Hispalis.

Hispalis Beticæ Hispaniæ vrbs clarissima, cognominata Romulea, ob amicitiæ fœdera cum Romanis. Sibilia nunc vulgo dicitur.

Hispania.

Hispania, *ἰβηρία* & *σπανία*, cuius meminit D. Paulus cap. 15. ad Rom. primum dicta Iberia, *Ἰβηρία* ab Iberio fluuio, dein Hesperia vltima ab Hespero Atlantis fratre, postremo ab Hispali Hispania, quæ quoque Tartessia tellus dicitur

Hispani.

Hispani, Iberij, Iberiaci, Virg. Tyrrhenoq; boues in flumine lauit Iberus.
Beticolæ & Betigenæ, Syllius lib. 3. Beticulasq; viros spatijs agitabat iniquis.
Hisperij Tartessij & Tartessiaci à Tartesso vrbe Gadibus vicina.

Homerus.

Homerus Græcorum Poetarum maximus, prius dictus Malesigenes, deinde à cęcitate Homerus *ὅμηρος* quod cæcum sonat lingua Ionica, Aliter dicitur Mœonides, Mœonius vates. Homerus quoque dictus Colophoniacus & Colophonius ab vrbe Mœoniæ Colophone, vnde originem traxit, Bap. prius & Colophoniaco iunctus Maro, fulget Homero.

Horatius.

Horatius ab orando sic dictus, aliter Flaccus à pendulis auribus, Venusinus poeta.

Hungari.

Hungari qui modo Huni seu Hunni Scythiæ populi olim vocabantur, Claud. Nam parat insidias qui non aut turpibus Hunnis.
Pannonij, quoque dicuntur, Stat. Pannoniusque ferox.
Pannois, idos, apud Luc. eidem quod Hungarus Græci *παιονίας* Hungaros vocant.

Hyades.

Hyades, *ὑάδες*, quæ & Suculæ ac Atlantides dicuntur septem stellæ in cornibus & ore Tauri quæ quoties nascuntur vel occidunt, pluuias creant. Tristes, Imbriferi.

Hypermnestra.

Hypermnestra. Vna fuit ex quinquaginta Danai filiabus, quæ (quum sorores omnes maritos suos nocte interfecissent iussu patris) sola maritum suum Lynceum nomine ab insidijs liberauit Danais, & Danai filia appellata.

Hyrcani.

Hyrcani, Caspij, Asiatici populi iuxta Mare Caspium.

I

Ianus.

Ianus bifrons, insomnis, peruigil.

Iason.

Iason, filius fuit Æsonis, hinc dictus Æsonides Ouid. Æsonidem mutasse velim quo coniuge fœlix
Æsone natus Pegaseius heros
Æmonius seu Æsonius iuuenis vtrumque apud Ouid. Iolciacus heros
Superbus, periurus, prædo, efferus

Iaziges.

Iaziges. Septem castrenses.

Icarus.

Icarus, ἴκαρος, Dædali filius
Dedalides, Dædaleus puer
Glarea, Implumisque volucer, Dædaleusque puer, audax, temerarius
Stephano authore, Insula vocatur
Icarus, quæ prius vocabatur Macris.

Icaria.

Icaria insula in mari Icario, Doliche, Ichthyoessa, nunc Nicaria, vna cycladum.

Ierusalem.

Ierusalem, Hierosolymæ
Solymæ, & à Melchisedech constructa Salem, Iebus prius dicta
Elia quoque vocata ab Elio Adriano reparatore, & Zion à monte in quo arx Dauid annexa Hierusalem.
Hinc Hierosolymæ, Ierosolymitani, Solymi, Gens Solymæ.

Iesus.

Iesus, Saluator, Seruator, Soter, σωτὴρ à σώζειν saluare, hinc dictus est Christus quod cunctis salutifer venit. Qui per aspirationem scribunt, Ihesus, bene scribũt: est enim dictio Hebraica non Græca ex Iod, He, Vau, He, tetragrammaton, & ineffabile, pro quo semper adonai pronunciant Hebræi. Porro Græcis ἰησοῦς, trisyllabon est.
Nazareus dictus ab oppido Nazareth in quo habitauit, & sonat, consecratum. Vide Christus, & Deus.

Illyrici.

Illyrici, Illyrij Taulantij: Sillius, lib. 15. Quaque per Illyricum Taulantiue incola litus
Dalmati Slaui, Slauones
Dalmatici, Liburni.

Illyria.

Illyria, ἰλλυρίς, Illyris & Illyrium, Liburnia, Dalmatia, nunc Sclauonia.

Inarime.

Inarime, Ænaria, Pythecusa, authore Plin. Ænaria à statione nauium Æneæ. Hodie vocatur Ischia.

Indi.

Indi, Indici, Gangetici, quod prope Gangem habitent: Lucan. lib. 4. Et quas sentit Arabs, & quas Gangetica tellus. Dicuntur etiam Nysæi à Nysa vrbe Indiæ, & Hydaspæi ab Hydaspe, Sydoni, Frangat Hydaspeas aries impactus, Erithras
Ardentes, Sitientes, colorati, fusci, nigri, Eoi dites.

India.

India, ab indo fluuio nomen habet, maxima orientalis regio Asiæ terminus:
Terra Gangetis, Gangetica
Terra Euphratis.

Infernus.

Infernus.

Infernus, Auernus
Erebus, Tartarus
Plutonius, Cocytus, Acherusius, Phlegetontius, Stygius, Acherontæus, Læthæus, Ocîiûs lacus, fluuius, amnis
Gehenna, Græci scribunt sine aspiratione mediam
Orcus, Orcæa Charybdis
Stygia palus
Inferus, profundus, imus, mœstus, tristis, ater, piceus, opacus, horridus, auarus
Auernalis amnis
Infernalis, Tartareus, Herebus. Reliqua pete ex priore parte Synonimorum, *Hell.*
Inferni judices
Æacus, Radamanthus, Minos.

Ino.

Ino, filia Cadmi
Cadmeia proles
Nutrix & matertera Bacchi.

Insubria.

Insubria, regio Cisalpina, quæ Togata quoque dicitur, nunc verò à Longobardis, qui ducentis eam annis occuparunt, Lombardia vocatur, cujus Metropolis est Mediolanum. Hinc Insubres ἰνσουβροι, populi Cisalpinæ Galliæ.

Io.

Io, Inachi fluuij filia: Inachis Inachia proles. Phoronis, idos
Bos Pellex.

Ioppe.

Ioppe, ἰόππη, vrbs Palestinæ maritimæ, D. Petri miraculo clara, omnium ciuitatum antiquissima; vtpote ante diluuium condita, teste Plinio. Nunc vocatur Iaphe portus peregrinorum, a Iaphet filio Nohe.

Ioseph.

Ioseph, Vir Mariæ virginis, vt est apud Mattheum in genealogia saluatoris.
Nutricius Domini
Fatidicus Iuuenis, Mant.
Multiplices casus & longa pericula cernat, Fatidici iuuenis: Cananæus, castus, formosus.

Iphigenia.

Iphigenia, Ipphianassa. Lucretius, Iphianassæo turparunt sanguine Fœdæ
Mycenis, Ouid. vocatur lib. 12. Metamorph.
Agamemnonia puella, Propert.
Pelopeia virgo.

Iris.

Iris, ἶρις, Arcus cœlestis
Iunonis nuncia
Pluuius describitur arcus, apud Horat. Multicolor, purpureus, nubilus, nymbosus, imbrifer, arcus discolor, picturatus, aquosus.
Thaumantias, Thaumantis proles
Thaumantica virgo.

Ismaelitæ.

Ismaelitæ, ab Ismaele filio Agar, ancillæ Abrahæ, quos Moyses Madianitas vocat, Euseb. Agarenos seu Saracenos.

Ister Scythiæ fluuius, vide *Danubius.*

Italia.

Italia, Hesperia major, ab Hespe-

ro, Atlantis fratre

Oenotria, ab Oenotro rege Sabinorum, Virgil. Est locus Hesperiam Graij cognomine dicunt, Oenotrij coluêre viri, nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem. Idem. Hinc Italæ gentes omnisque Oenotria tellus in dubijs responsa ferunt

Latium, quod ibidem Saturnus latuerit: Virg. lib. 8. Latiumque vocari maluit, his quoniam latuisse tutus in oris

Saturnia à Saturno: Ouid. lib. 1. Fast. Inde diu genti mansit Saturnia nomen.

Terra Ausonis & Ausonia ab Ausone Vlysses filio: Ouid. lib. 2. Fast. Cap-

Itaque erat lyricis Ausonis ora sonis

Itala terra seu ora Itali, Ouid. lib. 2. de Ponto Mœstisque cadentes

Excepit lachrymas Italis ora genis

Ausonium solum

Romana, Romula, Itala tellus

Magna Græcia Italiæ pars, à Tarento vsque ad Cumas olim vocabatur, Ouid. in Fast. Itala nam tellus Græcia major erat.

Terrarum alumna, vrbibus frequens, populosa, antiqua, potens, fertilis, grauida bellis.

Itali.

Itali, Italidæ, Italici, Ouid. lib. 5. Littore in Italico Messenia moenia contra, Latini.

Laurentes, Laurinij, Laurenti Tyrrheni, Laurentij, Latiales

Ausones, Ausonij, Ausonidæ: Lucanus lib. 9. Grata vice mœnia reddent Ausonidæ Phrygibus.

Iudæi.

Iudæi, Iudaici, Hebræi, Apellæ Gens antiqua. Palestini, circumcisi. Vide Synonima priora *Iew.*

Iudæa.

Iudæa, olim Palestina & Chananea vocabatur.

Iuliomagus.

Iuliomagus, Andium ciuitas in Gallia, nunc Andegauia. Angiers.

Iulius, vide *Ascanius.*

Iulius mensis, vide *Quintilis.*

Iuno.

Iuno Saturni fingitur filia, soror & coniux Iouis, quæ nubentibus & parientibus dicitur præesse, vnde vocatur Pronuba, Lucina, & Coniuga, ac Socigena quod mares connubio fœminis societ

Saturnia, Iuno, Virg. Regia, Sceptifera Regina deûm. Iouis coniux.

Iuppiter.

Iuppiter, quasi iuuans Pater, Saturni filius, Deorum summus cœlo præesse, ibidemque pulso fulminare fingitur

Diespiter omnipotens

Diespeter, i. diei pater, ab Horat.

Lucetius, i. lucis pater, à Gellio

Saturnigena, à Mant.

Ægiochus, nutritus à capra

Diuûm atque hominum rex, à poetis fingitur Astripotens altisonus

Hammon corniger Panomphæus

Altitonans. Magni tonans. Omnipotens. Saturnius Dodonæus

Cenæus. Summus deorum. Rector Olympi. Rex superum

Æthereus princeps. Pater æthereus sceptifer, coruscus, fulminator

A diuersis locis vbi colebatur diuersa habet nomina, Dictæus, Olympius, Olympicus, Idæus, Casius,

Choanius,

Chaonius, Latialis, Ausonius, Capitolinus, Pharius, Ammonius, id est, Arenatius à templo illi in arena constructo.

Iuuenalis.

Iuuenalis Satyrographus
Poëta, Vates Aquinas, quæ illi patria fuit. Ponta. Hinc rigat Aquinas triste supercilium.

L

Lacedæmon & Lacedæmones.

Lacedæmon vrbs Peloponnesi, alio nomine Sparta. Dicitur etiam per Syncopen, Lacon pro Lacedæmon.
Lacedæmones, Lacedæmonij
Tyndarei à Tyndaro rege Oebaliæ, & Helenæ patre: vnde & Syllius Terentum vocat Tyndarium
Spartani. Spartæ
Spartiatæ: Sidonius, Spartiatæ rupium variatarum posuêre crustas.

Laconia.

Laconia, prouincia in Peloponneso, aliter vocatur Oebalia & Tænaris, à Tenaro promontorio: Ouid. Tænaris est classi terra petita meæ. Idem excipit portu Tenaris ora suo.

Lacones

Lacones, λάκωνες, penultima producta, seu Laconici vocantur Oebalij & Oebalidæ, Ouidius lib. primo Fastorum. Protinus Oebalij retulit arma Tati, Statius libro quinto Theb. Ambiguo visus errore lacessunt Oebalidæ gemini
Therapnæi à Therapnis vrbe Laconiæ, patria Helenæ, Ouidius lib. 5. Fast. Prima Therapnæo feci de sanguine florem
Tænarij & Tenaridæ, à Tænaro promontorio.

Laodamia.

Laodamia Bellerophontis ex Thærmone conjuge fuit filia, quæ à Diana telis fuit confixa Est & alia Laodamia, Acasti & Laodotheæ filia, quæ maritum suum Protesilaum tenerrimè amauit: hæc Achastis & Achasti filia dicta est.

Lapithæ.

Lapithæ, Thessaliæ populi, λαπίθαι, Centaurei vocantur, Vir. Nec Centaureos Lapithas compellit in enses. Peletronij quoque dicti, Syluestres, semiferi, sæui, truces.

Latinus.

Latinus, Laurentium rex, pater fuit Lauiniæ
Faunigena, filius Fauni dictus, Ouid.
Faunigenaque domo potitur, nataque Latini
Ausonius senex alijs dicitur. Hinc Latini, Faunigenæ vocantur, Syl. lib. 8. Faunigenæ socio bella inuadere Sicano.

Latona.

Latona filia Cei. Titanis à quo Titanis dicta, Ouid. Quique modo audetis genitam Titanida Ceo Latonam præferre, mihi? filia terræ
Gemelipara & Calauria dicta, Ouid.

Lauinium.

Lauinium vrbs in Latio, quo post Laurentium dicta, & Laurolauinium.

Leander.

Leander Abydenus dictus ab oppido Abydo Asiæ, in littore Hellesponti, in quo natus erat.

Leucothoe.

Leucothoe Orchami Babylonæ regis filia, in arborem thuriferam conuersa, Orchanis,& arbor Thurifera appellata est.

Libya.

Libya, λιϐυη, & Libye, es, Africæ pars in pentapoli, & pro tota Africa ponitur poëtis, Luca. lib. 1. Per calidas Libyæ sitientis arenas
Terra Libyssa, Terræq; in fine Libyssę.

Libyci.

Libyci, Libissini, Marmarici à Marmarica regione Africæ. Syllius lib. 1. Marmaricis ales populis responsa canebat
Nasamonij & Nasamoniaci, à Nasamonibus populis Libyæ.

Licij Patarei.

Licij Patarei, quoniam parata est vrbs. Liciæ. Stati. lib. 1. Theb. Seu te Liciæ. Patarea niuosis, exercent dumeta jugis.

Liguria.

Liguria, à Ligusto Phaætontis filio nomen habens: Italiæ est regio, quæ quoque vocatur
Ligustica ora seu regio, cujus caput Genua, ostium maris Ligustici.

Ligures, vide *Genuenses.*

Lipara.

Lipara insula, prius Melegunis vocabatur authore Plin. lib. 3. cap. 8.

Liuius.

Liuius historiographus, Patauinus lacteo eloquentiæ fonte manans, vt scribit D. Hier.
Antenorides dictus est à patria sua, quam Antenor condidit.

Locrenses.

Locrenses, Hesperij, Ozolæ ὀζόλαι, Locri, Locrij
Locridis populi

Logica.

Logica seu Logice differendi, vt ait Boethius magistra, à Zenone Philosopho qui Eleates erat, Eleatica doctrina dicitur, Philosophia Eleatica, διαλεκτική, disputandi, differendi ars.

Lothoringia.

Lotharingia, Austrasia superior eadem Lorcynnem, & Lotharingi olim Leuci vocabantur.

Londinum.

Londinium, Londinum Ptolomæo, Londra vulgo vocatur, Britanniæ Insulæ metropolis, per quam fluit Thamysis fluuius.

Lucifer.

Lucifer, Veneris stella, Phosphorus, φωσφόρος
Stella matutinalis, lucifera
Cythereius ignis, Syl. lib. 12.
Haud secus Oceano rediens Cythereius ignis
Præuius socius auroræ.

Lucanus.

Lucanus, Poëta Hispanus, patrem habuit Annæum, à quo dictus vates Annæus. Vnde quidam. Cæsaris Annæus caneret nisi prælia vates.

Lucani.

Lucani, Tanagræia, Tanagro fluuio Lucaniæ. Statius, Tanagreumque Phalantum.

Luna,

Luna, vide *Moone in priori parte*, & *Proserpina*, & *Diana*.

Lutetia.

Lutetia, Galliæ vrbs maxima & nobilissima, ab alijs Leucotia scribitur, quam Græci λευκάλιδυ nominant ab albedine parietum vulgo Paris. Vnde quidam. Quę Gallas inter populosa Lutetia gentes. Nonnulli à luti frequentia sic appellatam volunt. Oppidum Parrhisiense

Parrisius pro ciuitate apud doctos non inuenitur, sed à Parrhisij pro populis Lutetiam inhabitantibus apud Cæsarem in comment.

Parrhisienses, Sequanæ accolæ.

Lydda.

Lydda Palestinæ Luceæ vrbs, alio nomine Diospolis, hodie Rama vocatur.

Lydi & Lydia.

Lydi seu Lydij populi maiori Asiæ, aliter vocantur Mæonij, Mæones, & Meonidæ, Virg. lib. 8. O Mæoniæ delecta iuuentus

Item Mæonici

Gygæi à Gige rege, vt Crœsij à Crœso ditissimo Lydorum rege: Stat. lib. 12. Si marathona metu, si recta leuasti, Crœsia

Lydia, vocabatur prius Mæonia, est enim prouincia Asiæ à Lydo filio Atys sic dicta.

M

Macedones.

Macedones, Macera

Pallenæi, à Pallene vrbe, quæ olim Phlegra dicta fuit, vbi gesta est Gigantomachia, Statius lib. 4. Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos

Pæones quoque dicuntur à Pæonia regione. Statius lib. Achil. Præterit didici quo Pæones arma rotatu,

Macedonia.

Macedonia, Pæonia

Æmathia idem, teste Plinio.

Mænades.

Mænades, Mimallones, Mimallonides, nec non & Bacchæ, Bacchides Thyades, fæminæ Bacchantes, Bacchi sacra peragentes, Insanæ, Ebriosæ, Bastarides, Eleides, Edoniæ, Edonides, Euthriades, vide Bacchæ.

Mahometistæ.

Mahometistæ, Mahometani, Mahometici, Mahometigenæ, Mahometis falsi prophetæ legem sequentes

Turci seu Turcæ teste Pomponio.

Mantua.

Mantua, μαντυα

Vrbs nobilissima & Ducatus Galliæ Cisalpinæ, Ociniaca

Vrbs Tyresiæ dicitur, Mant.

Vrbs Bianoris, Virg. Præponens, aquatica, turrigera, vetus.

Mantuani.

Mantuani seu Montoi dicti sunt à Manto Tyresiæ filia.

Bianorei & Bianotidę à Bianore Mantus filio, qui aliter vocatur

Ocnus. Virg. in Buc. Namque sepulchrum incipit apparare Bianoris. Pontanus in Manto. Quippe Bianoream manet hęc victoria gentem, Ocnei nepotes.

Ocnei ab Ocno Mantus filio. Stroza filius. Orbita ob Ocnæis euexit ad astra lacunis

Minciadæ & Mincigimæ à Mincio fluuio propinquo. Pontanus. Vos ô Minciadæ, ô mihi manes. Este boni.

Mare rubrum.

Mare rubrum. Erithræum mare. Sinus Arabicus.

¶ Mare Galileę, Mare vel lacus Tiberiadis, qui Hebraicè vocatur Cinæreth, à Chaldęis Genezareth dicitur

¶ Mare Adriaticum & Adrianum

Adria Masculini generis

Superum mare

Sinus Adriacus, raucus, minax, tumidus, ventosus, iracundus, vide *Sea.*

Maria.

Maria, sacratissima virgo, Dei mater

Μαρία Græcè, Mariam Hebraicè dissyllabum est, domina vel magistra maris interpretatur

Deipara, Θεοτόκος

Dei genetrix, Christifera

Verbigena. Iessæa soboles, Gloriosa domina.

Deifera

Nympha Palestina, Mane.

Cælica, Ætherea virgo

Inculpata, integra, sancta, casta

Diua, augusta, pia, aurea, innupta, innubia virgo

Syderei mater formosa tonantis

Petrach Virgo decens, quam sol vestit, stellæque coronant

Virgo illibata, intacta, inuiolata, immaculata, intemerata, purissima, pudicissima, castissima, speciosissima, ter sancta, spiritus sancti sacrarium, templum domini

Mater domini Christi

Mars deus belli, qui per Epenthesin dicitur Poetis Mauors, quod magna vertat. Furor impius

Præterea gradiuus, quum sæuit hamque vibrat Bellipotens

Sithonius dux, cruentus, funestus, armisonus, Belliger, Bellicus, Ferus, Ferox, Sanguinolentus, Cruentus, Sæuus, Durus, Dubius, Indomitus

Marspiter, id est, Martis pater, pro eodem ponitur.

Medea.

Medea, μήδεια, Ætæ regis Colchorum filia veneficijs clara

Poetis vocatur Æetias, Æetis dis, apud Ouid.

Item Colchis pro Medea ponitur, sicut Phasias & Phasis Ouid. Barbara per natos Phasias Acta suos.

Mediolanenses.

Mediolani, μεδιολάνιοι, Mediolanenses, Insubres.

Huius ciuitatis (vt legitur in quadam Ambrosij epist.) fundamentis iaciendis dum exacuantur fossæ, ferunt in terræ visceribus inuentam fuisse, (mirum dictu) suem dimidiatim laniatam, à quo portento inditum sit Mediolanæ vrbi nomen. Ad quod allusit Claudianus de nuptijs Honorij & Mariæ scribens; Continuo sublime volans ad Mœnia Gallis condita, Lanigeræ suis ostentatia pellem peruenit. Item Sidonius. Rura paludicolæ temnis populosa Rauennæ. Et quæ lanigero de sue nomen habet.

Medusa.

Medusa, filia fuit Phorci, Hinc dicta Phorcinis & Phorcys, id est, Phorcy filia. Luca. lib. 9.

Squallebant latè Phorcinidos arua Medusæ monstrum vipereum

Saxificus vultus Anguiferum, colubiferum gorgoneum caput. Anguicoma, Squamigera, Crinita, Medusea ora.

Cor-

Gorgonea, anguitenens, vide Gorgon.

Meleager.

Meleager, & Meleagrus, Ocnæi Calidoniæ regis filius, ex Althea coniuge
Ocnides Calydonius heros. Ocnius heros appellatus.

Memphis.

Memphis que olim vocabatur Ægypti metropolis clarissima. Sultani quoque regia nunc Cairum dicitur Latinè, Alkara vulgo Nilotica Babylonia, fatidica, torrida.

Menelaus.

¶ Menelaus, filius fuit Atrei, frater Agamemnonis, maritus Helenæ. Spartæ
Atrides maior dictus. Ouid. Qua prius infesto Paris est ereptus Atridæ
Doricus hospes vocatur Sidonio
Tantalides ab auo Tantalo, vt Agamemnon, vide Agamemnon.

Mercurius.

Mercurius, filius fuit Iouis & Maiæ, fingitur deorum nuncius ac interpres, ob hoc Hermes dictus
Maia genitus, creatus, natus
Maiugena, Cyllenides, Cyllenius
Cyllenia proles, Virg. Materno veniens ab auo, Cyllenio proles
Volucer Deus, aliger, perniger
Caducifer, pacifer, Alipes Deus. Ioue natus Deus ales Pleiones natus. Pacifer deus, nepos Atlantis
Ales Mænalius. Est quoque Planetarum infimus & minimus, alio nomine Stylbon στίλϐων, i. radians vel splendens
Et quia nimis vicinus Soli fingitur perurens.

Messana.

Messana Zancle quod falcis formam referat, sic dicta, Nunc Messina vulgo dicitur. Siciliæ ciuitas vetustissima.

Metis.

Metis in Lotharingia alio nomine Diuo durum, Mediomatrices incolæ, qui & Metenses.

Midas.

Midas Phrygum rex ditissimus, cui Apollo asininas addidit aures
Berecynthius heros.

Miletus.

Miletus vrbs Ioniæ Legeis, Pytyusa Anactoria authore, Plin.

Minerua.

Minerua, sic dicta quod vim minetur, ex Iouis seu patris cerebro natus, vt scribit Lucanus
Lanificij & texturæ non artium & sapientiæ repertrix
Dea quoque bellorum fingitur
Matris soror & auriga, truculenta, Belligera, ferox.

Minos.

Minos filius Iouis & Europę, rex Cretensium, fingitur iudex inferorum post mortem. Propert. Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci
Agenoreus iudex, apud Stat.
Gortynius heros, apud Virg.
Dictæus, Gnosiacus rex
Cydoniacus arbiter, iudex toruus, funereus, rigidus, immitis, seuerus, iustus.

Moloßi.

¶ Moloßi, Epirotici, Chaonij, Leucadij, vide Epirus Epirotæ.

Morpheus.

Morpheus somniorum deus
Iceΐos, Panthasos, Phobetor, Somnifer, Fallax, Simulans.

Montes Musis sacri.

Montes Musis sacri
Helicon biceps, Parnassus bifidus
Pierus nubifer, Cythæron virgineus, Pindus aëreus.

Moschi.

Moschi, Moscouitæ, olim dicti Hamaxobitę, Sarmatis vicini populi vnde Luca. Sæuisque affinis Sarmata Moschis.

Moses.

Moses dissyllabum, apud Hebręos Mosch, interposito y nonnunqnam in carmine trisyllab. Moyses, apud Sedul.
Hebraicus legislator, qui Genesin, mundi genituram conscripsit
Inclytus Iudæorum dux
Propheta sacer, eximius, delloquus, fatidicus, radiatus.

Musæ.

Musæ, μοῦσαι, quæ & Camænæ qua si canentes amœnè, Iouis & Memorię filiæ finguntur Poetis quæ quidem deæ & poëtis & musicæ præsunt. Et à diuersis locis, montibus & fontibus quibus gaudere dicuntur vel habitasse diuersa sortitæ sunt nomina. Ab Helicone monte Bœotiæ, Heliconides, à Parnasso Parnasides. Mnemosynides, Mnemosinea propago, Meonides, Phœbeiades. Aganippedes, Permessides, Cephisides, Camenæ Pieriæ & Pierides, Thespiades, Pegasides, Hippocrenides, Cytheriades, Aonides, Castalides, Libethrydes, Pympliades seu Pympleæ.

Nomina & earum inuenta sunt hæc.

Clio		Historias
Euterpe		Tibias
Thalia		Comœdias
Melpomene		Tragædias
Therpsicore	*Inuenit*	Psalterium
Eratho		Geometriam
Polyphymnia		Rethoricam
Vrania		Astrologiam
Caliope		Literas

Mysis.

Mysij, Theutratæi, Theutranij.

N

Napeæ.

Napeæ Deæ siue nymphę virgultorum
Oreades montium deæ seu nimphæ
Naides fontium & fluuiorum nymphę siue deæ.

Nasamones.

¶ Nasamones penult. prod. Nasamonij, Nasamoniaci. Libiæ populi.

Naxus.

Naxus insula in mari Ægeo, antea Strongyle dicta & postea Dia fuit appellata. Catul. Namque fluentisono prospectus littera dię, Pli. Naxon à fertilitate vinearum Dionysiam dici scripsit, alij Siciliam minorem, alij Callipolin appellarunt. Virg. Baccharame; iugis naxon viridemque Donysan.

Neapolis.

Neapolis, ad mare sita, præclaræ campaniæ vrbs, à Cumanis condita.

Siciliæ continentis iam ciuitas regia, dicta quoque Parthenope, quæ olim vocabatur Phaleron. Hinc dicti Neopolitani, Parthenopæi.

Neptunus.

Neptunus filius Opis & Saturni, dictus Ennosigæus, quasi concutiens terram. Iuuen. Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigæum.

Æquoreus, tridentifer deus

Maris deus, rex, rector Glaucus, pater profundi, Parens aquarum, Hesio, Salsipotens, Ceruleus

Arbiter pelagi, Pater ventorum, Horat. Pelagi rector

Rex vndarum pro mari ponitur Neptunus vt Cerulei campi & Cerula via à Plauto ponitur, Cic. in Arato Neptunia prata secantes.

Nestor.

Nestor Nelei filius facundissimus, trecentos fertur vixisse annos.

Hinc dictus Neleius tetrasyl. & Nelides, Ter æuo fructus, Horat.

Trissecl is apud Gellium: Pilius senex Grandæuus.

Nicea.

Nicica & Nicæa, Aliæ ac Bithyniæ metropolis celebris synodo, 318. Episcoporum jubente Constantino coacta, prius dicta Antigonia & Ancore, ἀγκύρη, teste Ste.

Nilus.

¶ Nilus, Meloprius, & à quibusdam Gæon seu Gion dicitur, septem habens ostia.

Niniue.

Niniue, med. correp. Vrbs Assyriorum quæ & Ninos dicitur, à Nino rege, vt scribit Aug. ab Assur ædificata.

Noe.

Noe, Hebraice, Nohe, Vsitatior Noeus.

Normania.

¶ Normania, Neustria, Galliæ regio, hinc Normani, Neustrici.

Nymphæ.

Nymphæ Aquarum, Marinæ deæ Æquoreæ, fluctigenæ, Oceanitides Cerulæ Ceruleæ

Glaucæ, Nereiæ quatuor, Sil.

Nercia turba, Sil. Nerinæ Derides.

O.

Oceanitides.

Oceanitides, Mant. Nereides. Vide montium, syluarum, fontium deæ.

Occidentales.

Occidentales, Occidui, Ouid.

Vesper & Occiduum quæ littora Sole tepescunt. Tartesij à Tartesso vrbe Gadibus propinqua

Ouid. lib 14. presserat occiduus.

Tartessa littora Phœbus

Tartessiaci. lib 6. Iam tartessiaco quos soluerat æquore, Titan.

Hesperij.

Oenone.

Oenone, Nympha Phrygiæ, quæ Paridem adamauit. Pegasis etiam dicta.

Opiuchus.

Opiuchus, cœleste sydus est, Anguitenens. Serpentarius. Hedorum sydus.

Orestes.

Orestes, filius fuit Agamemnonis, ex Clytemnestra quam occidit

Dictus Agamemnonides, Agamemnonis, & Agamemnone natus

Sceleratus, matricida, demens, furiosus, Virg. Et scelerum furijs agitatus Orestes.

Orientales.

Orientales,

Orientales, Eoi Auroræ populi
Memnonij à Memnone Auroræ filio
Nabathæi à Nabathea regione orientali, Ouid. lib. 11. Meta. Eurus ad auroram, Nabathæaque regna recessit.

Orion.

Orion, ὠρίων, quasi Vrion sydus cœleste, Iugula seu Iugla
Tempestuosum signum, terras turbans & maria tempestatibus, si obscurum sit, serenitatem denotans si fulgeat
Ensifer fingitur poëtis, nymbosus, aquosus. Neptunus, & nautis infestus Orion, Horat.
¶ Oriens, Occidens, quære inter Synonyma priora *East and West.*

Ouidius.

Ouidius. Naso
Poëta Sulmonensis
Iuuenis Pelignus. De seipso scribit Ouid. Pelignæ gentis gloria dicar ego.

P

Padua.

Padua, Patauium.

Padus.

¶ Padus, Eridanus, Phaetontius amnis à Phaetonte ibidem submerso: Syllius lib. 7. Nunquam Phaetontius amnis. Sanguinea Pontum curuasset decolor vnda, Vide *Eridanus.*

Padusa.

Padusa, med. prod. Mestanicus
Bodineus, vide causam horum nominum, apud Plin. lib. 3. cap. 15.

Palamedes.

Palamedes, Nauplij regis Euboeæ filius, vnde Naupliades & Naupleia Proles dictus, Is Vlyssis fraude à Græcis interfectus est.

Palemon.

Palemon, Melicerta Portunus.

Pallas.

Pallas, belli dea dicta, quod Pallantem gigantem interfecerit, cùm prius Tritonia vocaretur, Iouis sine matre filia, nam Iupiter videns Iunonem sterilem esse, percusso capite emisit Palladem
Ejus Epitheta sunt, Armipotens, Bellipotens, Armifera, Bellicosa, Armisona, Bellica, Belligera, Bellatrix.

Pan.

Pan, pastorum deus vocatus est, & Demo Gorgonis filius creditur fuisse, qui fistulam composuit septem imparibus calamis simul conjunctis propter harmoniam cœli
Semicaper deus, Arcadius deus.

Pannonia.

Pannonia superior, Austriam archidecatum & Stiriam complectitur
Pannonia inferior, Pannonis nunc Hungaria, Græcis παιονία.

Panope.

Panope siue Panopeia nympha marina, Nereí & Doritis filia, sic dicta à perspicuitate visus. Ino, oos. Bacchi nutrix, Tithonis coniux.

Papia.

Papia, Ticinum.

Paradisus.

Paradises, παράδεισος
Hortus voluptatis
Elisium, & campi Elisij, secundum poëtam
Locus diuini amœnitatis

Beatorum,

Beatorum, piorum sedes ac locus, Cic. Eden & Pardis Hebraicè, vnde quidam paradisum deduci putans. Nam Eden deliciæ vel voluptas interpretatur, pro quo Symmachus transtulit Paradisum florentem, Aquila, hortum.

Parcæ.

Parcæ, μοιραι, à parcendo per Antiphrasin dictæ, quod nemini parcant
Deæ fatales, fatidicæ, Faticinæ sorores, Deæ faticanæ, Deæ triplices fati. Fata esse easdem existimant. Finguntur autem vitæ hominum præesse, & nendo eam ducere, quapropter Lanificæ sorores vocantur Mar. Si mihi Lanificæ ducunt non pulla sorores Stamina, nec surdos vox habet ista deos
Nigræ, Stygiæ, immites, seueræ, inuidæ, tristes sorores, rapaces, feræ, impiæ, parcæ
Parcarum nomina, Clotho, Lachesis, Atropos.

Paris.

Paris alio nomine Alexander, Priami ex Hecuba filius, in Ida monte à pastoribus educatus, & postea in Greciam missus à Menelao, Helenam rapuit, vnde Helenæ raptor Pastor & Adulter Idæus est dictus.

Parthi.

Parthi, Parthij, Parthæi
πάρθοι, πάρθοι, παρθαῖοι, populi cujusdam regionis Assyriæ.

Patroclus.

Patroclus, Menæti & Sthenelæ, filius, cum Achille educatur, & cum eo ad expeditionem Trojanam profectus, & Achillis armis indutus cum Hectore pugnans, ab eodem confossus occubuit, Actorides Menetiades & Menetia proles dictus.

Paulus.

Paulus, teste D. Hier. mirabilem sonat, ab Hebræis etymologiam mutuatus. Si Græca vox, quietem sonat à verbo παύομαι, sin Romana, pusillum significat
Doctor Tharsensis, quod ex Tharso Ciliciæ oriundus
Apostolus, seu doctor gentium
Summus vitæ mortalium magister
Organum electum. Vas electionis sacræ, Veritatis præco
Sapiens fidei architectus
Saulus dictus ante conuersionem
Religionis veræ ac pietatis architectus.

Peloponnesus.

Peloponnesus, quasi Pelopis Insula est Achaiæ regio, Apia prius appellata, Arx Helladis, ac Argos, vero Morea.

Penelope.

Penelope, πηνελόπη. Vlyssis vxor & Icari filia, hinc dicta Icaris, idos, Ouid. Et velut Icaridos famulæ periere, procique & Icariotis, apud Propert. incorruptæ castitatis ac pudicitiæ.
Ainea prius vocabatur.

Pentheus.

Pentheus, trisyl. fuit filius Eccionis regis Thebarum, ob contemptum sacrorum Bacchi à matre interfectus
Echionides à patre denominatus, Ouid. Spernit Echionides, & alibi Contemptor superum Pentheus, Echione natus. Agenorea proles.

Perseus.

Perseus, dissyl. in nominatiuo, fingitur conuerso in auri guttam Ioue, Natus ex Danae filia Acrisij regis Argiuorum, Hinc dictus Danaes natus. Abantiades.

Daneia

Daneia propago, Mant.
Danaeius heros, Ouid.
Stenobius, Abantius heros, Sid.
Inachides, & Inachius, Claud.
Inachius rubro perhibetur æquore Perseus Neptuni
Acrisioniades dictus ab auo Acrisio Agriuorum rege, Ouid. & Medule victor.

Persia.

Persia, Persis, idos, περσίς, & Persida, æ, Persidis ora, regio orientalis Medis contermina, cujus primus rex Cyrus, Man. Persidis ora diuitibus gemmis fuluoque superbiat auro.

Persæ.

Persæ, Persici, dicuntur Gazetici: nam Gaza Persarum est opulentia Sid. Vina mihi non sunt Gazetica, Chia Falerna
Persæ etiam dicuntur Achemænei & Achæminidæ, ab Achamene rege Persarum ditissimo
Arsacidæ quoque dicti, ab Arsace primo Persarum rege, Lucan. lib. 1. Illa plus vobis acie quam creditis actum est Arsacidæ.
Mantuanus: Pellea iuuentus, Arsacidas expugnat adhuc.

Pestum.

Pestum Lucaniæ oppidum aliter dictum Possidonis, authore Plin.

Petrus.

Petrus primus seu princeps Apostolorum, Chori duodeni primas, Cephas Chaldaicè siue Syriacè vt D. vult Hie. à Cepha, id est, Petra, vel saxum qui prius vocabatur Bariona, id est, filius Ionæ siue columbæ ac Simon.

Clauiger ætherius, cœlestis, senex Sabel. Clauigerum senem
Hamiger, id est, piscator, Porrigit hamigeri defore pensa senis.

Phasianæ.

Phasianæ, Phasidis aues, à Phasi fluuio Colchorum.
Phasiaci alites
Phasiæ, Scythiæ volucres, apud Iuue. & Stat. A Scythico missas Phasids aptat aues.

Phaeton.

Phaeton Solis & Clymenes fingitur filius Ouid. Solesatus Phaeton
Puer seu filius Clymenes, Bap. Non secus ac Clymenes, erret in axe puer. Clymenia proles, Ouid

Phaetontiades.

Phaetontiades sorores Phaetontis, quas versas in populos seu alnos ferunt, Flebant populeæ iuuenem Phaetonta sorores
Clymenides dictæ & Heliades, Ouid. Sic fleuit Clymene, sic & Clymenides altæ.

Phædra.

Phædra, regis Minois filia, ex Pasiphae coniuge, vnde Pasipheia & Pasipheia filia dicta est.

Philocretes.

Philocretes Peantis filius & comes Herculis, quamobrem Pæantiades
Pæantesatus & Alcidæ comes est dictus.

Philosophi.

Philosophi, prius dicebantur Sophistæ. Cæterum deinde pro locorum doctrinarumque qualiter diuersa sortiti sunt nomina

Græcis Philoſophi, id eſt, ſapientiæ amatores dicti, & σοφοὶ, id eſt, ſapientes inter quos rurſum ſectæ fuerunt diuerſæ, diuerſorumq; nomenclaturis hominum diſtinctæ, vtpote Stoici à porticu, cuius ſectæ author Zeno Philoſophus, Cratis auditor, vnde prius dicti Zenonij
Cynici ab Antiſthene ſeu Diogene
Peripatetici, ab Ariſtotele deambulatore
Academici, qui etiam ſunt Platonici, vtpote Platonem ſequentes
Socratici, à Socrate denominati
Pythagoriſtæ qui Pythagorei & Pythagorici, à Pythagora dicti
Cyrenaici, ab Ariſtippo Cyrenæo, qui & Epicurei ab Epicuro qui voluptatem ſtatuit ſummum bonum
Pyrrhonij quos Græci σκεπτικοὺς, id eſt, conſideratores, ἀπορητικοὺς, & ambigentes vocantur à Pyrrhone nomen habent
Nudipedes, ἀνυπόδες
Eretriaci à Menedemo inter Socraticos Phedri diſcipulo
Apud Perſas olim Magi nomen erat honeſtum, idem quod ſapiens, vel Philoſophus
Apud Gallos Druijdæ, vel Drijadæ, Syluam inhabitantes in æſtimatione erant
βραχμᾶνες
Brachmanes & Samanei, apud Indos ac Gymnoſophiſtæ
Apud Ægyptios, Prophetæ, Sacerdotes, Latinis ſapientes
Aſſyrijs Chaldæi dicti ſunt à regione
Hebraicè autem metaſephim appellantur ſapientes omnes orientales quorum mentio Danielis primo & ſecundo, Cic. teſtatur Pythagoram primum modeſtiæ gratiæ non ſophum, ſed Philoſophum voluiſſe appellari.

Phocæi.

Phocæi, Phocenſes, Phocaici, Cirrhæi, Caſtal j.

Phœnix.

Phœnix vnica auis in Arabia. Soli ſacer, vnde dictus Titaneus & Soligena Bap. Malo ego Soligenæ Phœnicis fata ſubire
Alumnus Phœbi
Auis ſolis
Gangeticus, Aſſyrius volucris.
Titaneus ales, Claud. Hæc fortunatus nimium Titaneus ales, Regna colit. Vnicus, longæuus, viuax, nobilis.

Pictones.

¶ Pictones, Pictauienſes, Pictaui Galliæ populi.

Pirythous.

Pirythous, vel Perithuus, περίθοος filius Ixionis, Borboneus, Perithoum eſt Theſeus, Pylademque ſequitur Oreſtes. Inter eos tantus feruor amoris erat
Dictus patronymico nomine Ixionides, Ouid. Hæc Ixionides ille
Threzenius heros
Ixione natus.

Pittacus.

Pittacus med. corr. Philoſophus Leſbius, Sophiſtes Leſbius. Leſboſatus. Sido Noſcere quod tempus Leſboſate Pittace ſuades, Alij Mitylenæum fuiſſe ſcribunt.

Planeta.

Planetæ, πλανῆται
Errones, Errantia ſydera
Erroneæ, Erraticæ ſtellæ.

Plato.

Plato Ariſtonis filius, πλάτων Philoſophus

losophus à latitudine humerorum sic dictus, Horat. Pythagoran Anitique reum doctumq; Platona. Antea ex aui paterni nomine Aristocles vocabatur Athenis natus, vnde dictus Cecropius, Mant.

Cecropij interdum dulces inuisere chartas. Adeò in omni disciplinarum genere & præsertim in philosophia excelluit, vt diuinus Plato, Philosophorũ Homerus vocatus sit.

Plautus.

Plautus, Farcinas natione, poëta Comicus, ab initio appellatus Plotus teste Festo, à pedum planicie quos Plotos Vmbri vocant. Disertus, Iocosus, antiquus. Antiquum verbis Plautum reuocare facetis.

Pleiades.

Pleiades, πλειάδες, signum stellarum septem ante genua Tauri Χπὸ τοῦ πλεῖν, i. pluere Latine Virgiliæ dicuntur, quod vere exoriantur. Aliquando est tetrasyll. Propertius. Non sic Pleiades faciunt nec aquosus Orion, aliquando abijcitur e, vt primum corripiat. Stat. Pliadumque niuosam.

Athalanteæ dictæ, Ouid. & Athlantides filiæ Athlantis, Imbriferæ. Pluuiæ tristes, nubulæ.

Pluto.

Pluto πλούτων, Saturni fertur filius: Iouis ac Neptuni frater. Hinc dictus Saturnius, Ouid. Haud vltra tenuit Saturnius iram. Vmbrarum rex. Dux Erebi. Tenebrarum præses. Dijs ditis. Tartareus, Orcus, Stygius, Lethæus.

Auernalis rex, tyrannus, Vocatus quoque Vaiouis, Mart. Generque Cereris, Iuuen. Ad generum Cereris sine cæde & vulnere cuncti Descendunt reges, & sicca morte tyranni. Tortor vmbrarum immanis, Adamantinus, seuerus, Ater, Funestus, Tenebrosus.

Poeta.

Poëta, ποιητής, Vates
Diuinus, Fatidicus
Elegantia fingens, scribens, componens carmina
Liquore Pegasæo saturatus
Diuinorum oraculorum interpres
Interpres Apollinis, Deorum
Qui in bicipiti Parnasso somniauit, Pers.
Aonios colens recessus
Castalio fonte potatus
Castalia natus dea
Sacra redimitus tempora lauro
Cuius Ambrosio frons nectare fusa est, itaque Helicone sacro lauerit amne comam
Arida cuius Clitorio sitis amne leuatur. Natura ipsa instructus ad poëticam facultatem
Aoniæ gloriæ summa chelys
Diuino correptus furore
Diuino numinis afflatu concitatus
Interpres diuinæ mentis
Cui frondes pandit Cirrha suos, & ampliori vena Piari fluunt liquores
In cuius pectus Maronis animá demigrasse creditur
Qui frontem, habet hædera virentem sequaci
Daphnei de fronde vel myrto cinctum habens caput
Cuius Permessia lambit tempora Daphne.
Eloquio vincens Ciceronem, carmine Homerum, Musarum alumnus
Musarum aues, Theocrito dicuntur Poetæ quod assidue sua modulentur carmina.

Pollux.

¶ Pollux, vide Castor.

Polymnestor.

Polymnestor, & in litera circa in carmine Polymnestor, rex fuit Thracum Propert. Et scelus accepto Thracis Polymnestoris auro

Ismarius rex vocatur, Ouid. & Odrysius, id est, Thracius.

Polynices.

Polynices, filius Oedipi Thebanorum regis hinc Oedipodionides vocatur Statio lib 1. Theb. Oedipodionides, furtim deserta pererrat

Ismenius & Cadmenos heros

Echinnius iuuenis.

Polyphemus.

Polyphemus ingenti corpore Neptuni filius, vnus ex Cyclopibus vnoculus ab Vlysse exæcatus, vt fertur. Ennæus dictus ab Enna Siciliæ vrbe.

Ætnæus quoque ab Ætna monte, in quo Cyclopes reclusi

Neptunius incola rupis, Terribilis, trux, ferus, cæcus, Siculus.

Polyxena.

Polyxena pen. cor. Priami & Hecubæ filia fuit formosissima, Catul. Alta Polyxena madefiens cæde sepulchra

Virgo Priameia Virg. vocatur lib. 3. Æneid. O fœlix vna ante alias Priameia virgo.

Portugallia.

Portugallia, Lusitania.

Portunus.

Portunus deus portuum, Palemon Athamantiades, Melicerta.

Priamus.

Priamus filius Laomedontis pulcherrimus, Homero teste

Laomedontiades dictus, Virg. Laomedontiadem, Primum Salamina petentem

Senex Dardanius vocatur, Ouid.

Dardanij lacrymas non tulit ille.

Priapus.

Priapus med. prod. filius liberi patris ac Veneris fingitur hortorum deus.

Lampsacides, & Lampsacenus dictus quod in Lampsaco Hellesponti vrbe coleretur, Virg. in Geor.

Hellespontiaci seruet tutela Priapi, Verpus quoque dictus ab inuersa pelle. Salax, rigidus, procerus, ruber, Hellespontiacus deus.

Prometheus.

Prometheus προμηθεὺς, pen. prod. à prouidentia sic dictus, Iapeti filius vnus ex Titanibus ignem è cœlo fingitur surripuisse callidè

Iapetionides dictus, Cod. Iapetionides hoc vulnere turpidus

Iapeto satus, Ouid.

Propertius.

Propertius ex Meuania Vmbræ oppido oriundus. Elegiographus, quod Callimachum in suis operibus secutus. Callimachus Romanus vocatus est. Quinti, Romanique aderit pagina Callimachi, Blandus, Lasciuus, facundus.

Proserpina.

Proserpina dicta à Proserpendo, Persephone, Græcis Iouis ex Cerere filia, quam Pluto in vxorem rapuit in Sicilia, Persei filia

Erebi regina Plutenia coniux

Tartarea, Phlegetontæa, Perſephones
Dea triformis, Triceps
Stygia dea, Nigri Iouis inuida coniux, apud Pon. Regina Erebi
Proſerpina, teſte Aæg. eademque Luna. Libera, Diana, Lucina, Triuia, Hecate & Noctiluca.

Proteus.

Proteus Oceani & Thetidos filius, Deus & vates marinus
Vertumnus Latinis dicitur
Carpatheus vates (quod aliquando in Carpatho inſula regnauit) dictus, Virg. Eſt in Carpatheo Neptuni gurgite vates. Ceruleus Proteus
Mutans vultus: Hor. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo
Æquoreus, ſceleratus, ambiguus, miſerabilis.

Proteſilaus.

Proteſilaus vnus ex Græciæ Principibus, Latinis ſonat primus mortuus. Auſo. Proteſilae tibi nomen ſic fata dederunt, Victima quod Troiæ prima futurus eras. Philaceus heros, Iphiciades, Iphicenatus, Philacides dictus à Philace, Theſſaliæ oppido, Ouid. Triſtia Phylacide Therſites funera vidit
Hæmonius vir apud eundem.

Pruſcia.

Pruſcia, Pruzenia, Boruſſia olim
¶ Bruteni, Bructeri, Beruſſij, qui olim Cothones dicebantur.

Ptolomeus.

Ptolomeus Lagus, Ægypti & Aphricæ, nec non Arabiæ pro magna parte rex poſt Alexandrum Macedonem
Tyrannus Niliacus, & Pharius à Pharo inſula Ægypti, Luc. Phario ſatis eſſe tyranno. Quod poterat, Ab hoc deinceps Ægyptij reges Ptolomæi ſunt appellati, vt Romanorum Auguſti, Perſarum Arſacidæ, Athenienſium Cecropidæ.

Puteolani.

¶ Puteolani Dicarchæi à iuſtitiæ adminiſtratione: Sil. lib 8. Prole Diarchæa multo cum milite Graia.

Pylades.

Pylades, filius Strophæi Phocenſis, Phoceus iuuenis dicitur Ouid.
Adfuit inſano iuuenis Phoceus Oreſti Strophio natus, fidus, Hæmonius.

Pyracmon.

Pyracmon vnus Cyclopum Vulcani miniſter, ab igne & incude quæ ἄκμων Græcis dicitur nomen habens Virg. Ferrum exercebant vaſto Cyclopes in antro Brontes ac Steropes & nudus membra Pyracmon.
Æmonides Ouid. dicitur. Durus, ferrugineus, flammeus, ſemper olens, oculis & nare igneus nuduſq; membra Pyracmon.

Pyrrha.

Pyrrha vxor Deucalionis & Epimethei filia, hinc dicta Epimethis, Ouid. Inde Prometides placidis Epimethida dictis, Mulcet, Tytania quoque dicta, Ouid.

Pyrrhus.

Pyrrhus Latinè flauus ſiue rufus, fuit Achillis filius
Achillides hinc dictus, Ouid. Pirrhus Achillides animoſus imagine patris, & Achilleus heros
Æacides Pyrrhus Mant.
Scyrius iuuenis, apud Senec.

Pelaſgus,

Pelasgus, Graius ferox
Neoptolemus antea dictus, authore Seruio.

Pythagoras.

Pythagoras, Philosophus Samius, filius Demarathi locupletissimi negotiatoris
Panthoides ab Ouid. dictus Celeber Samiæ telluris alumnus, Diuinus, doctissimus.

Q

Quintilis.

Quintilis mensis, ideo dictus est, quod ordine sit quintus à Martio, qui apud Romanos sicuti apud Hebræos, Ægyptios & alias nationes, primus anni mensis erat, sed postea in honorem Iulij Cæsaris dictatus Iulius, ἰύλιος appellatus est, feruidus, æstifer, μιλαγνιτεῶν Græcis quoque dictus.

R

Remus.

Remus frater Romuli, à quo interfectus. fratres autem Martigenæ dicti, Ouid. in quo Martiginæ non sunt sine crimine nati, & Iliadæ Ouid. Iliadæ fratres jura petita dabant.

Radamanthus.

Radamanthus Ioui ex Europa filius, & rex Lyciæ & vnus judicum inferorum cum Minoe & Æaco
Agenoride dictus Mant. Qualis Agenorides Lycia Radamanthus in ora. Iuridicus, inexorabilis, vide Minos.

Rhagusium.

Rhagusium Dalmatiæ ciuitas, prius dicta Epidaurus

Rhamnusia.

Ramnusia dea fortunæ, Nemesis dea cæca Rhamnusis, idos, Cic. Sors
Norcia dea, Dea instabilis, bifrons, inconstans, lubrica, fallax.

Rhenus.

Rhenus & Rhenum, nobilis fluuius ex alpibus oriens, hinc dictus Appæninigena, Mantu. Appæninigenæ prope saxea flumina Rheni. Belgas à Germanis diuidit duobus ostijs in Oceanum septentrionalem influens. Virg. Extremiq; hominum Morini, Rhenusque Bicornis, Hor. Aut flumen Rhenum aut pluuius describitur arcus, Teutonis amnis, gelidus glacialis, tumidus, saxosus, bifidus.

Rhesus.

Rhesus filius Strymonis Thraciæ rex bellicosus
Odrysius dux Ouid. Exigit Odrysij facta cruenta ducis. Thrax, Threicius, Sythonius.

Rhodus.

Rhodus ciuitas & Insula inter Asiaticas tertia, quod Lesbus & Cyprus sint majores
Ophiusa, ὀφίυσσα, per duplex ſſ ante vocabatur, & Æthræa, deinde Stadia, postea Telchin. Insula Solis: Carthe, Aurificis quondam ditata est, Insula solis, hinc dicta Phœbeia, & Phœbæa, Ouid. Phœbæamque Rhodon, & Ialysios Thelchinas, Nunquam enim cœlum tam nubilum est, teste Solin. vt in Sole Rhodos non sit.

Rhutheni.

¶ Rhutheni, Russi, Rassiani olim & Rhuthones.

¶ Russia, Rutenia.

Roma.

Roma. Vrbs proprie per Antonomasiam, Regina vrbium
Romulea vrbs. Valentia prius vocata à robore, quod Græcis Ῥώμη
Vrbs Quirinalis, Martigena, bellicosa, superba, Latialis, potens, Martia Auson, Martia, Roma triplex equitatu, plebe, senatu
Cœli vicaria, Mant. Quo Italia exultat, cœlique vicaria Roma
Roma septicollis quoque dicta à septem collibus. Vrbs æterna dicitur, Suet. Vrbis ab æternæ, Vrbs togata à Prudentio.

Romani.

Romani, Romulei
Romuli, Romulidæ
Æneadæ ab Ænea
Iulæi ab Iulo, Lucan. lib. 1. Phrigijq; penates Gentis Iuleæ
Latiales, Romulares, Turba Quirini
Quirites, Romuligens antiqua, Catul.
Gens Romulea, togata
Trojugenæ, apud Liuium, quod ex reliquijs Troiæ
Dardanij, Rerum domini, Virg.
Romanos rerum dominos gentemque togatam.
Celeres, Trossuli, Flexamines.

Romulus.

Romulus, Ῥωμύλος Martis & Iliæ filius, Romanæ conditor vrbis, frater Rhemi, primusq; Romanorum rex. Dictus autem est Quirinus, à Quiri hasta, qua assidue vtebatur, vel quod Cures vicerit, Sil. Armiferi sacra Quirini
Martigena, id est, Marte natus, Mauortius, Ausonius, Romanus potens.

S

Saba.

Saba ciuitas regia Æthiopiæ, quam Cambyses Meroen denominauit, hanc Nilus circundans inexpugnabilem reddebat, & quia thus mittit Thurifera appellata. Item Panthea, Panthaica & Sabeatellus, Incolæ, Sabæi, Thurifera gens dicuntur,

Sabini.

Sabini, qui Sabelij, Sabellici, Sanitesque, antiquissimi sunt Italiæ populi indigenæ atque Aborigenes.

Sagittarius.

Sagittarius, signum cœleste, Chiron. Phillyrides Arcitenens, Saturnigena Doctor Achillis
Phillyrius heros, sagittifer, semiuir, Virg. Semiuir arcipotens subit & Capricornus aquosus.

Salamin.

Salamin, siue Salamis, σαλαμὶς & Salamina, insula in Euboico mari, contra Athenas sita, in qua vrbs ejusdem est nominis
Hinc Salaminij & Salaminiaci.

Salamacis.

Salamacis fons in Caria juxta Halycarnasum, Dictus Venereus.

Salomon.

Salomon, Hæbraica dictio, per à in prima scribitur, & interpretatur pacificus, Dauidis & Bersabæ filius
Rex Solymus seu Hierusalem, Mant. Qualis erat festis gradiens ad templa diebus, Splendidus & Salomon spectabilis auro, Polit. Mentis opumque potens Salomon, Sapientissimus habitus.

Sal-

Salmonæus.

Salmoneus, σαλμωνεὺς, filius cujusdã Æoli regis ventorum, atque Elidis rex, in qua scilicet regnauit, Virg. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas. Dum flammas Iouis & tonitrui imitatur olympi.

Æolides, filius Æoli, Mant. Curruque volanti, Æolidem aggressum tonitru.

Samos.

Samos, Insula in mari Icario, dicta Iunonia, i. sacra Iunoni, Ouid.

Et jam Iunonia læua parte Samos fuerat, ac Threicia, Virg.

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur

Parthenia prius nominata, vt scribit Varro, fœcunda, illustris, pulchra, vetus.

Samothracia.

Samothracia, vt aliqui scribunt prope Thraciam, cum vrbe ejusdem nominis, insula est.

Dardania prius dicta & Leucosia

Gentile Samothrax & Samothracius.

Sara.

Sara Abrahami Patriarchæ vxor, à domino Sarai vocata, Isaac mater

Isacipara, Mant. Gentilis Isaciparæ quæ vsurpat nomine Sarræ.

Sardinia.

Sardinia, Insula in mari Ligustico, à Sardo Herculis filio, sic dicta cum prius Sandaliotes ab effigie soleæ appellaretur, & Ichnusa, à similitudine vestigij, Syl. lib. 17. Inde Ichnusa prius Graijs memorata colonis. Mox Lybici Sardus generoso sanguine fidens Herculis, ex sese mutauit nomina terræ.

¶ Hinc Sardi, Sardoi, Sardonij, Sardonienses. Et à præcipua ciuitate quod Iole à priscis vocabatur Iolenses.

Sarmatæ.

Sarmatæ vel Sauromatæ Scythiæ populi, vagi plerumq; domicilia mutantes, plaustris pro domibus vtentes, pascunturq; lacte equino, vnde eos, ἱππομολγὲς equorum mulsores, & γαλακτοφάγες lacte vescentes vocant.

Hamaxobitæ Pomponio, Hamaxobij Ptolomæo dicuntur, nunc vulgo Poloni, Tartari, Lituani, & Prussi, Vine Moschi.

Saturnus.

Saturnus, κρόνος, filius fuit Cœli & Vestæ

Leucadius falcifer & falcitenens deus Ponti, Miratus & ipse Falcitenens deus

Falciger falcatus, Pomp. falce potens ferret Saturnus, Tristis, profugus, senex, Sterculeus à Romanis dictus propter inuentum stercorandorum agrorum

Scorpio.

¶ Scorpio & Scorpius, σκορπίος

Nepa, Nepes

Octopes, Oui αἰκλύπαχες, Venenifer, ardens, dirus, mortifer

Mant vel acuto mortifer vngue Scorpius

Est quoque signum cœleste.

Scylla.

Scylla Phorci fingitur filia, saxum est reddens mare Siculum importuosum, plerumque periculis

Nereia virgo dicitur, Ouid. Illam non auidis canibus Nereia virgo

 Phorci

Phorcis vocatur Fausto, ipsáque Circæa versa est medicamine Phorcis. Immanis, vorax, rapax, impia, latrans, Mant. Nunc vada latrantis Scillæ, nunc ora Charybdis.

Scythia.

¶ Scythia Europæa, σκυθία, Septentrionalis regio, à Scytho Herculis filio (vt inquit Hieronymus) ita dicta

Mæotis ora vocatur à Meotide palude.

Scythæ.

Scythæ, Scythici, Septentrionales populi

Nomæi prius dicti & Magogæ, teste Iosepho, à Magog filio Iaphet. Arimaspi, Agathirsi, Geloni

Riphæi, à Riphæis Scythiæ montibus, Virg. lib. 2. Geor. Gens effrena virum, Riphæo tunditur Euro

Mæotij & Mæotici, à Meotide palude, Hyperborei

Tanaitici à Tanai fluuio, Sidon

Telluris Tanaicum rebellem

Bosphorani à Bosphora Thracio Sidoni, Plaudentes stupuere Bosphorani

Boryschenidæ, ab eiusdem regionis fluuio Boristhene longe vberrimo.

Semele.

Semele, Cadmi filia, materque fingitur Bacchi

Cadmæis dicta, Ouid. Talibus ignaram Iuno Cadmæida dictis formarat

Formosa, Euchia, Thebana miserabilis.

Semiramis.

Semiramis, Assyriorum regina formosa, Ouid. Qualiter in thalamos formosa Semiramis esse Dicitur. Regina Babylonica vocatur.

Sicilia.

Sicilia, Sicania, Sicula tellus, Trinacria, Trinacris, triquetra, triquetris vocatur, Ouid. lib. 1. Metam. Vesta Gigantæis injecta est insula membris Trinacris, Stat. lib. 2. ser. Quid militibus promissa triquetra, Lucretius lib. 1. Insula quam triquetris terrarum gessit in oris, Sicelis ora quoque dicitur.

Siculi.

Siculi, Sicani, Sicanij, Lilybæi à Lilybæo promontorio: Virg. lib. 3. Æneid. Et vada dura ego saxi, Lilybæi caeis

Ennæi, ab Enna vrbe

Liparæi & Liparenses, à Lypara insula. Sidon. Strauit sub Liparensibus caminis.

Taurominitani à Taurominio monte Siciliæ, Neseiades.

Arethusij, & Arethusæi, ab Arethusia fonte Siciliæ, Sillius lib. 14. Erigitur subitas in spes Arethusia proles, Claud. lib. 2. de raptu, Quas Arethusæi latices, quas aduena nutrit Alpheus

Agathoclæi, ab Agathocle rege Siciliæ, Sil. lib. 14. Hic Agathoclæis sedes ornata trophæis

Dicuntur etiam ab insulis vicinis Siciliæ, Æoli. Depranitani a Deprano promontorio Siciliæ, Sido Agonem Depranitanum.

Sina.

¶ Sina Arabiæ mons, qui Oreb quoque dicitur, in quo Moses legem accepit.

Sirenes.

Sirenes.

Sirenes à Poetis finguntur filiæ Acheloi & Calliopes Musæ in Siculo mari habitantes; Ouid. Monstra maris Sirenes erant quæ voce canora, Quaslibet admissas detinuere rates
Acheloides & Achealoides dictæ Ouid. Achealoidumque reliquit Sirenum scopulos, Tyrrhenæ, Acheloiæ volucres
Siculæ, subdolæ, dulces, blandæ, vagulæ, virgines, volucres.

Sisyphus.

Sisyphus pen. cor. σίσυφος, filius fuit Æoli, Latro in Istmo, qui hospites magno saxo opprimebat, & tandem à Theseo occisus grande saxum supra montem portare & deuoluere cogebatur apud inferos. Ouid. Aut petis aut vrges rediturum Sisyphe saxum.
Æolides dictus & Æolius senex defessus, inquietus, Infœlix, Hortator scelerum, Virg.

Sol.

Sol ἥλιος, Hebræis Schemech dicitur Assyrijs Adad. Persis Mitra μίθρα
Phœbus, φοῖβος
Phœbeius orbis, ignicomus, calidus, radiatus
Titan, auus solis, vnde sol quoque dicitur
Apollo, quasi mala pellens, Pean. ἀπὸ τοῦ παίειν
Liber prima prod.
Ianus, Diespiter, quasi diei pater, Horat. Matutine pater, seu Iane libentius audis
Aorus, Planes, Pont. Hunc nitidum Planeta vocant, quod surgat Eoo. Oculus mundi, Cabel. Mundanusq; oculis fulgor splendentis olympi.

Strophades.

❡ Strophades, insulæ duæ in Ionio mari, ab alijs Plotæ dictæ.

Symplegades.

Symplegades συμπληγάδες, antepenult. prod. insulæ duæ in Bosphoro, Cyaneæ ab alijs dictæ, Sabaudia, vide supra Allobroges.

Syracusani.

Syracusani & Syracusij, & Arethusidæ ab Arethusa fonte Pachino, Syracusisque præclarissimæ Sciciliæ vrbi vicino sic dicti, Ouid. vtque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius.

Syria.

Syria Asiæ regio nobilissima continens in se Phæniciam, Mesopotamiam, Palestinam in qua Iudæa, & Babylonia, quæ & Assyria dicitur.
❡ Hinc Syri σύροι. Serij Siriaci. Iudæi, Phœnices
Palestina, à Philistium sic dicti, Orontæi ab Oronte fluuio Phœniciæ.

Syrtes.

Syrtes duo sunt loca siue sinus periculosissimi in extrema Aphrica, quas efficit inaccessas mare reciprocum ac vadosum
Paretoniæ à Paretonio vrbe Ægypti dicti, Lepticanæ quoque à Lepti vrbe Africæ, Luca. Vsque Paretonias Eoa ad littora syrtes. Afræ, Lybicen, vadosæ, arenosæ, barbaræ, naufragæ, æstuosæ, procellosæ.

T

Tantalus.

Tantalus, Iouis filius, Phrigiæque rex
Pelopis infidus pater, Horat.
Garrulus Phrigius senex, Senec.
Vocatur, Sitibundus siccus proditor

Tartari.

Tartari, Nomades prius dicti.

Tartessus, Carteia, vide *Carteias.*

Temsa.

Tempsa, Temese, τεμέση
Brutiorum oppidum.

Tereus.

Tereus, τηρεὺς disyllaba, rex Thracum
Martis ex Bistonide nympha filius
Bistonius rex, Virg. dictus
Odrisius rex, Ouid.
Thracius, Threicius, Ismarius tyrannus, Ouid. Quid scelus Ismarij quereris Philomela, tyranni, Impius, Incestus, infidus, immitis, iniquus, Stat. Vt iniquum Terea clamat.

Teucer.

Teucer filius Telamonis regis Salaminis ex Hesiona Laomedontis filia
Laomedontiades hinc dictus, Mant. Laomedontiadem Teucrum genitoris ob iram è patria pulsum. Salaminius quoque dictus.

Thales.

Thales, vnus ex septem Græciæ sapientibus
Milesius, Mileto genitus, Sido
Thales Mileto genitus vadimonia damnant.

Thebe.

Thebe, bes, Theba, bæ, & Thebarum ciuitas in Ægypto, à Busiride rege Ægypti condita, Græcis Heliopolis, Solis ciuitas vocatur, centum & quadraginta stadiorum quæ centum habuit portas, Iuue. Atque vetus Thebe centum iacet obruta portis venustæ, nobilis, inclitæ, claræ, centifores hecatompolis.
¶ Hinc Thebais, idos θηβαΐς & Thebaida dæ, ab accusatiuo Græco ac regio Thebaica à Thebe sic denominata, Ægypti pars secundum Nilum, huius frequens mentio in vitis patrum
Est alia Thebe in Bœotia à Cadmo Agenoris filio, aut vt alij volunt, ab Ogyge ædificata, & post ab Alexandro magno euersa, quæ & Draconigera dicebatur, quam hyptapylon vocat Apuleius, quod Septem portas habuerit.
Dircæ à Dirce fonte dicta.

Thebani

Thebani, Thebæi, θηβαῖοι.

Themistocles.

Themistocles, Athemensis Neocus filius, hinc vocatus
Neoclides, Ouid. Arma Neoclidem qui Persica contudit armis.

Thermodontiæ.

Thermodontiæ & Thermodontiaci, Sacræ, Aramei, Scithia Asiaticæ sunt populi, Plin. lib. 6. Vltra sunt Scytharum populi, Persæ illos Saças vniuersos appellauere à proxima gente; antiqui Arameos.

Theseus.

Theseus filius fuit Ægei regis Athenarum.

Ægides

Ægides hinc dictus Sido, Atticus Ægides rupit Marathonide quercu Heros Troexenius, Ouid. Hec Ixionides illic Troezenius heros, Cecropides

Neptunus à Neptuno patre secundum Plutarchum perfidus, periurus, crudelis, ingratus armiger.

Thessalia.

Thessalia, Æmonia, Pharsalia, Æmathia, Amathetis aut Thessalis ora Macedonia, prius dicta

Pyrrhea à Pyrrha Deucalionis vxore

Campi Philippici, Larissa

Mynia Pagasea Pellua arua

Iolciacum solum.

Thessalici.

Thessalici, Thessalidæ, Iolciaci ab Iolcho Thessaliæ ciuitate: Virg. in Cyri Regis Iolciacis animum defigere votis Meliboei, & Melibenses a Melibæa vrbe Thessaliæ Pegasæi à Pegasa vrbe, Ouid. lib 7. Iamque fretum Minyæ Pegasæa puppe secabant.

Atracij, Atracidæ, ab Atracio, qui Magicas artes ibidem edocuit

Peneij à Peneo fluuio Thessaliæ, Ouid. lib. 12. Exigit Atracides, Peneiaque arua pererrat

Lapitheij à Lapithis populis Thessaliæ Idem Ouid. Et tum Lapitheia tecta intrarant

Pelethronij à populis eiusdem nominis, Peliaci à Pelio monte Ouid. 1. Fast. Summaque Peliacus sydera tangat apex

Pheræi, Seneca Pastor Pheræos Delius pauit greges, Ouid, in epist.

Ipse repertor opis vaccas pauisse Pheræas Fertur

Amphrysiaci ab Amphryso fluuio, Stat. lib. 1. Syl. Ant. Amphrysiaco pastor de gramine campi

Pharsalij, Pharsalici, Luca. lib. 6. Qua iuga deuexus Pharsalica porrigit Hemus

Hemonij, Hæmonidæ, Poli in Manto Hæmonidis refer & Brontem, Vulcaniaque antra, Val. Flac. lib. 6. Sunt littore fixi Hæmonidæ

Magneses & magnesij à ciuitate Magnesia, fœminina magnesis Magnessa, Horat. lib. 1. Car.

Magnessam Hyppolitem dum fugit abstinens

Larissæi à Larissa Thessaliæ oppido

Centauræi à Centauris, Statius

Sperchiusque minax, centaureusque Lycormas

Lapithonij à Lapithis. Idem Stati

Confudêre modos, puerum Lapithonia nympha

Ossæi ab Ossa monte, Stat. lib. 12.

Nec Ossæi bello cecidere bimembres

Pholoetica à Pholoe, Sido, Non sic Pholoetica monstra, Atque Peletronios, Lapithas Semeleius Euan. Miscuit.

Æmathij, Philippæi à Philippis campis Thessaliæ, Luca. Romanas acies iterum videre Philippi.

Thetis.

Thetis idos, vxor Pelei Regis Thessaliæ filia Nerei, Amphitrite.

Achillis mater, primam corripiens inter maris refertur numina, a poetis passim vocatur Nereis, Nerei filia, Ouid. Nereis ingreditur consueta cubilia Doris

Mater Cerulea, aquosa, æquorea, vndiflua, vndosa, circumflua, vndiuaga.

Thracia.

Thracia, Thraces es, & Thraca, cæ. Θρᾴκη, Ouid. Armigeram Thracen qui regat alter erit

Lycurgi regna, Ismaria, Rhodoppeia tellus, Scytonia, Strymonia Bistonia,

Bistonia, Bistonis, Schytonis ora
Terra Ædonis ab Ædone monte Thraciæ, Mauortia, gelida, horrida, sæua, bellicosa.

Thraces.

Thraces, Thraci, Thracij, & Thracenses.
Mantini, à Mantinis Thraciæ populis, Virg. in Cyri. Votô Mantina si qui de gente ventris
Ismarij ab Isma[illegible]o monte Thraciæ
Pangæi à Pang[illegible] Thraciæ promontorio, Ouid. lib. 3. Fast. Iamque erat ad Rhodopem Pangæaque flumina ventum
Odrysij à populis ejusdem nominis
Seyonij Edonides
Rhodopeij à Rhodope monte
Abderitani, ab Abdera vrbe Thraciæ, Mart. lib. 10. Abderitanæ pectora plebis habes
Bistones, Bistonij, Bistonidæ, à Bistone fluuio
Oeagrij ab Oeagro fluuio Thraciæ. Hinc Orpheus Oeagrius
Ædoni ab Ædone Thracis monte
Bosphorani, Bosphorei, Sidon.
Bosphoreis Elephas inglorius ora tributis
Boristhenide [illegible] Boristhene fluuio Thraciæ Bap[illegible]us, Mitior ad sæuos aura Bori[illegible]henides.

Thule.

[illegible] insula vltra Britanniam & Or[illegible] [illegible]as vltima ex cognitis à Roma[illegible] [illegible]nde Virg. in Geor. Tibi ser[illegible]at vltima Thule. Nunc Islandia vocatur. Terra glacialis Vlterior terra inuentaque Groniandia Fin[illegible]nia seu Finnonia, vt Plin. scribit, & Laponia.

Thusci.

Thusci, Ethrusci, Tyrrheni.

Thyestes.

Thyestes Pelopis fingitur filius, Atrei frater, Tantalique nepos
Tantalides hinc dictus Ouid. Tantalidæ fratres absint & Iasonis vxor. Dirus, crudus, rigidus, sæuus.

Tigris.

Tigris τιγρις è paradiso terrestri creditur habere originem propter velocitatem sic dictus, nam instar belluæ nimia velocitate decurrit pergitque contra Assyrios
Achæmonius dictus, i. Persicus ab Achæmone Persarum rege, Claud. Misit Achæmonio quicquid de Tigride Medus Violentus, rapidus, rapax, celer.

Tityus.

Tityus, trisyllab. Terræ creditur filius, tantæ magnitudinis gigas vt iacens nouem occuparet iugera, Ouid. Viscera præbebat Titius lanianda, nouemque iugeribus districtus erat
Alumnus terræ hinc dictus, Virg.
Nec non & Tityum terræ omniparentis alumnum
Et Terrigena, Statius, Terrigenam Titium, Fœdus, incontinens.

Tongrinum.

Tongrinum, Octauia dicebatur quum regni caput esset condita à Torgoto, 597. annis ante Christi aduentum.
¶ Tongri Galliæ Belgicæ populi vulgo Brabantini vocantur.

Traiectum.

Traiectum Mosæ à traijciendo sic dictum, & superius vocatum, Brabantiæ

tiæ collimitaneum, à nonnullis Aduaticum vocatur.

¶ Trajectum inferius, quod & Vltra trajectum. & prius Wiltaburgum vocabatur, nunc Archiepiscopi sedes.

Troia & Troiani.

Troia, Teucria
Dardanea, Pergamus
Troas, ciuitas ipsa, teste Hier. & regio in qua Troia
Ilion & Ilios, celeberrima olim Phrygiæ ciuitas
Arx erichthonia, Priameia regna
Sanctis in Rhemi ripa olim parua Troja dicebatur, est sub ducatu Cliuensi, condita à Troiade. Vetera nuncupatur à Cæsare.

¶ Trojæ Epitheta. Vetus, antiqua, perjura, perfida, Dardana, Phrygia, Idea, Hectorea, Laomedontæa à rege Laomedonte.

Trojani, Troes, Troici, Trojugenæ, Erichthonij ab Erichthonio filio Dardani, Virgil. In Culice vrit Erichthonias oriens cum ignibus arces. Idem Erichthonias prostrauit funditus arces
Idæi ab Ida monte. Ilij, Iliaci, Iliadæ, Æneadæ, Hectorei, Hectoridæ, Dardani, Dardanij, Dardanidæ, Teucri, Teucrigenæ, Phryges, Phrygij, Rhœtæi à promontorio Troiæ, vt Sigæi Pergamei
Laomedontæi, Laomedontiadæ, Anchisæi, Anchisiadæ, Priamæi, Priamidæ.

¶ Trojanæ mulieres, Troades, Iliades, Teucrides, Dardanides.

Treueris.

Treueris, oppidum vetustum in Gallia Belgica
Augusta Treuirorum, quod Romani olim insignem curiam causarum cognoscendarum ibidem habuerint sic dicta
Hinc Treuir.
Treuiriorum, & Treuirenses populi.

Tunetum.

Tunetum, aliter Tunitum, τυνη, ciuitas Aphricæ seu Lybiæ, regis Libyci Metropolis, cuius incolæ Tunetæi & Tunicæ, τυνοαῖοι, qui & Aphri seu Aphricani.

Tyber.

Tyber, eris, Tybris, bris, & Tyberis huius Tyberis, & in sacris Tiberinus. Italiæ fluuius, qui prius vocabatur Albula ab aquarum colore, Ouid. lib. 2. Fast. Albula quem Tyberim mersus Tyberinus in vndis reddidit, hybernis forte tumebat aquis
Tyberina palus, apud Prudent.
Appoeninigena, Ouid. Appoeninigenæ quam proxima Tybridis vndis,
Romuleus, Tuscus, Ausonius, arenosus, altus, nubilus, Tyrrhenus.

Tydeus.

Tydeus, filius fuit Oenei regis Ætoliæ seu Calidoniæ
Oenides hinc dictus, Stat. Aduolat Oenides
Oenius, Achelonius heros, Stat. Ecce furens rapto venienti Oeneius heros
Impiger, Egregius, fulmineus, trifidus, cruentus.

Typhæus.

Typhæus, trysil. alio nomine Typhon & Typhos. Similiter Terræ filius fingitur, & Gigantum omnium ferè maximus, Centimanusque & anguipes Ouidius, Nec quo Centimanum dejecerat igne Typhæa,

arduus,

arduus, vastus, tetricus, terribilis, ferus, immanis.

V

Venetiæ.

Venetiæ, olim Henetia dicebatur, authore Seruio, meliusque aspiratur, & frequentius plurali numero Venetiæ, ἐνετίαι, in mari Adriatico, ciuitas insignis

Vrbs aquosa dicitur, Sab. pater vrbis aquosæ. Dexter ades cœptis Ab Henetis populis sic dicta, qui post Bellum Troianum cursum huc è Paphlagonia tenuere, authore Pli.

Veneti, Heneti, Paphlagones prius dicti.

Venus.

Venus amoris dea fingitur formosa, & è maris spuma orta. Vnde vocatur Aphrodite, Aphrogenia ἀφρογένεια & Aphrodisia diuersa habens nomina à locis vbi Venerem summis honoribus coluerunt

Amathesia, Amathasus, & Amathuntis, ab Insula maris Ægei, quæ Amathus dicitur

Citheris, Cithereis, Cithera, & Cichereia à Cithera vrbe

Cypris, Cypria, Cyprigena, Erycina in Cypro genita, Mantuanus

Cyprigenæ campos

Idalis, Idalij regina

Idali, à monte Cyprio Idalio

Papha, Diua, Paphi, Claud.

Alcidalia, ab Alcidalio fonte Bœotiæ.

Dionæa, à Dione matre, Ausonius Sacra Dioneæ matri

Spumigero orta salo

Nata freto, Mant.

Genetrix Æneia, Æneadum

Luxuriæ nutrix

Scortorum præses & magistra

Mater adulterij, libidinum, amorum

Mant. Mater adulterij Venus est, stupique repertrix.

Ebria, insana, vino madens, Ignea, incentiua, salax, nefanda, incesta, desultoria, fallax, blanda, voluptuaria, deliciosa, jucunda, lasciua, perniciosa.

Vesperus.

Vesperus sub solis occasum refulgens, Vesper.

Vesperugo, hesperus

ἕσπερος, cum aspiratione

Nuncius, index noctis, apud Senec.

Virgilius.

Virgilius, Maro Andinus heros.

Andius seu Andæus vates à viro quodam patria Virgilij, qui Andes vocabatur juxta Mantuam

Latialis Homerus, apud Faust.

Homerus, Mantuanus, Maro

Minciades, Iuuenal. Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis

Mincigena quoque dictus, à Mincio fluuio, Mant. Et lota Maronis æquora Mincigene doctus

Facundus, Fatidicus, altiloquus, grandisonus, Castalius.

Vlysbona.

Vlysbona, aut vt alij scribunt, Vlyssybona & Olisyppo, ciuitas in Hispania, Portugalliæ metropolis, hodie Lysbona vocatur, ab Vlysse condita. Strabo Vlysseam appellari scribit.

Vlysses.

Vlysses, Græce ὀδυσσεύς, filius Laertæ regis Ithaces

Laertiades à Laertia prole: hinc dictus, Laertius heros

Dux Naritius ab insula Narito

Dux Dulichius, Ithacus, Ithacensis, à locis in quibus regnauit

Labo-

Laboriosus, callidus, prouidus, disertus, fallax, subdolus, cautus, varius, tardus, Pellitropus.

Ursa maior & minor, vide *Arctos sub litera A.*

Vulcanus.

Vulcanus, filius Iouis & Iunonis, prius dictus Mulciber, quod ferrum mulceat: Ouid. Mulciberis capti Marsque Venusque dolis.

Lemnius, cognominatus ab Insula Lemno in quam cœlo dejectus decidit, vbi officinam dicitur habere, & deorum arma fabricare, Iouisque fulmina

Iunonigena quoque dictus Iunonius, Iouialis, Iunonia proles

Rex ignis, flammeus, ardens, ferrugineus, puluerulentus, niger, claudicans, Faber Iouis

Pater Lemnius, Virg. Hæc pater Æolijs properat dum Lemnius oris.

FINIS.

LONDINI
Apud IOHANNEM BILLIVM,
1627.